

שלשה ספרי דקדוק

הלא מה

א' ספר אותיות הנה וಹמשך

ב' ספר פעלי הכפל

ג' ספר הנקוד

אשר חביבם בלשון ערבי

ראש המדריכים

ר' יהודה הנקרא חיוג ויל'

ותרגם ללשון הקדש

ר' משה הכהן המבונה בן נקטילה נטע

ויצאו לאור בפעם הראשתונה

עם העתקתם ללשון אנגליקא

על ידי

יוחנן ביליאם נוט

אשר וחברתו : לונדון וברלין

בשנה תרע' לפ"ק

פי זהב וכסף נחר
כי טוב סחרה מכל מסחר
גם למרעים אל לא אתחה.

טוב לי תורה פיך מלא —
ביה אהגה חמיד בה אשנה
לא ארדוק אחרי הרשעים

זה ספר אשר חבירו איש שכל יודע מבין¹ בדקדוק לשון יהודית
ומשליל בהגנון שפת עברית. עוד ינקב בשמו ושם אביו ויודע בסוף
הדברים כי כן היה². בראש המדברים ומביני תוכנות לשון עברית. אך
מן איש גברו עליינו עםלו ונובלענו בגנים עמוקי שפה וכבדי לשון
ואה פורה ישראלי ארויות הדיחו. עד יום דינה יתיב וספרין פרתו. ושקעה
לשון הקדרש בין לשונות החול. אשר רבו בעלהן בחול. ונשארנו מעט
מהרבה ואבדה חכמת המכני. ונסתתרה בין נבונינו. ולא נשאר טמי
נשמע תוכן הלשון. ולא נותר ממש נלמד כל³ עניינה. כי אם מה
שנחר⁴ מן הנמצא בכתבי הקדרש ונלמד מן הנכתב בספרי הנבואה. והוא
מעט מועדר מן הכל. לפי שלא באו חנביאים לחקר כל הלשון. כי אם
לפי צרכם בדברי⁵ נבאותם וענני חוויהם. ולואת הצרכו מhabbi בדקדוק
לשון הקדרש ומhabri רוי שפת עברית לחבר ספריהם בלשון ערבית מפני
שהיא עוברת⁶ בפי אומה נוברת. והיא מבוארת. ולשון⁷ עברית עלומה.
ולשון ערבית גליה וטפורשת. ולשון הקדרש סתוםה. ויכון לפרש הנעלם
במבואר.⁸ ולפרש הסתום במפורש.⁹ רק אנשי צרפת היושבים בגבול
אחינו בני עשו אין רובם מכיר בלשון ערבי והרבה מחכמים לשון הקדרש
ורוגלים לדבר בה: — או העיר ה' את רוח איש תבונה בחור חמץ בתורת
ה' חפצי. מבורתה ה' ארצוי. ר' יצחק הנעים ברבי שלטה הנשיא.
ברכת ה' עליהם. ולטב יוכרו שניהם. ובקש להבין ענייני הספר אשר חבר
ר' יהודה ברבי דוד דטמדינה פאמ המכמה חיון ולעמדו על סודו. ולא נמצאה
בכל הלשון עמוקים ונפלאים מן הפעלים והשמות אשר יהיו בהם אחרות
א'ה'ז'. יש כשייחו בחתליהם. ויש כשייחו בתוכם. ויש כשייחו בסופם. והאותיות
האלה ידועות בלשון ערבית חרוף אלליין. וגם הפעלים אשר יהיה תוכם
וסופם שתי אותיות כפולות דומות ואת לאות וקוואים¹⁰ בלשון ערבית דאות

בחברו H. ⁵ מה שנדר. om. ⁴ H. H. ³ תוכן. ² H. H. L. ¹ הבין. ⁶ H. om. ⁷ H. H. om. ⁸ H. H. המבואר. ⁹ מה היא המבואר. ¹⁰ נקודות. H.

אל מטה לין: ועל כן בחר המחבר לגלות רוחם ולבאר סודיהם כי בהגנות רוח אלה יגלו שאר רוי לשון עברית למכין דבר מתוך דבר ולנorder מן הקצת על הכל. כענין שני, תן לחכם ויחכם עוד: ולפי שלא מצאנו כל כינוי לשון ערבית בלשון הקדש. אם מפני שהיא אין עמו כולה. ואם מפני שלא שותה לשונם ללשונו בכל המלים ולא דמתה אליה בכל הדברים לא נכון שתהייה מלה כנגד מלה כי אם בסבה ועליה שיסבבו לטלה ערבית שהיתה בספר המחבר הרבה מילים בלשון ערבית עד שייתברר העניין יICON בלב הקורא כמו שהוא בלשון ראשון. ובקש ר' יצחק זה וכור לטוב ממנה אני משה הכהן ברבי שמואל¹ הכהן נ"ע דטמדינה קרטרבה שאתרגום לו והספר בלשון עברית וכן עשיתי: —

ואחל בראשית דברי ואומר ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. הוא אלהים חיים ומלך עולם. חי מאין חמותה. וכל חי וולתו ימות. חכם בלי סככות. וכל חכם בלעדיו יסכל. גבור בגין חלושה. וכל גבור מלברו יחולש. ייבח חכמה להכימין ומנדיע לידע בינה. הוא גלא עמייקה ומסתדרתא. ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא. והחכמה מאין תמצא ונעלמה מעני כל חי. וגם אם יאמר החכם לדעת לא יופל למצוא. אך לא ימנע² מהתבונן והבין ויחדרל³ מהדור וזהור כמי היכולת והשנתה הכהח ומוצא הדיד. ומה מענה לשון. כי ה' יתן חכמה מפי דעת ותבונה. ובשמו הנadol אהיל אני משה הכהן לתרגם הספר הזה. וזאת תחלה דברי המחבר בהודות ה' אדוני. והלל אלהים קונו. וכן אמר⁴:

תחלה לאל לו נואה תחלה. היה בגין תחלה. וייה עד לאין תכללה. בורא עולם ומושלן. גור אומר ויקום לו. אשר יציר אדם בגבורתו. נבחר בחתונתו. ונפרד בתבונתו. מדחה טובה בה הועילו. וגמולת חסד אותה⁵ גמלו. ארומטנחו כי רמו רוממותיו. ומכל קדשו קדשו שמותיו. ואדוננו בתודה תגיע עד רצותו. וחסכוב תוספת טובתו. ואישאלנו להזהיר ולהזהיר ואדרשנו לה התבונן והבין.

אמר יהודה בן דוד הפצי בספר זהה לה התבונן ולהזהיר על אותן הטעות והמשך אשר בלשון עברית ולהזרות דרכיהם כי נפלא סודם מרביהם בני אדם כי רבם עלותם ורחבו ענייניהם. ועמוקו רוחם עד אשר לא ידעו תכונות הפעלים אשר בס האותיות האלה. והרבה מהם אשר ידברו בסבטשליהם ושיריהם על לא נכון. ויונגן על דורך לא נכוחה. כאשר אמר בחשב כי מוצא צורתו אשר פיצה מן יצר יצורתי. ולא ידע כי צורתו יאות להיות מן צורה. על משקל⁶ עשוותו מן עשה. וכאשר אמר עוד מה לבני פרחה לעוד נום וחח. לך מלה לעוד במחשבתו מן וועידת עדי. ולא הבין כי משקל וועידת ועשית. ועל כן יאות להיות⁸ לעודות כתו לעשות. ולא יתכן

ומו אמר om. H. 4. ולא להמנע L. 3. אין להдол L. 2. שלמה H. 1.

לאמר L. 8. כמו המשקל H. 7. לאמר L. 6. בה L. 5.

לאמר לעוד שהוא על משקל מקום לשוב. וכמו אשר אמר¹ עוד כי אין במלת ותופהו מוצאות שרש כי אם אותן הפה. ולא שם אל לבו ההו² אשר לפניה אשר במקום האלף אשר במלת אפה. וכמו אשר יאמר כי עיקר הובייש בית שני בלבד ולא השכיל כי היוד אשר³ נראה במלת יבשו עצמותינו. יבשה הארץ. היא אשר נהפכה וו נסתורת בהובייש. ועוד אשר אמר במלת קם אין עיקר כי אם קוֹפֶּה ומם בלבד. ובמלת דש ידוש דלהת שני בלבד. וגם שתה ישתה אין העיקר כי אם שני תיו בלבד. אם העיקר בכל אלה שתה אותן אותיות ואין עיקר ותופהו מוצאות כי אם הפה בלבד. הרי יש לך לומר מן ותופהו ותופהו בלבד וזה אם אינה במקום אלף אפה. ועוד יש לך לומר מן הובייש בשיבוש. כמו קם יקום. או בשעה יבשה כמו שתה ישתה: ואם יציר כמו קם שתי אותיות בלבד. יש גם לומר יקם יקמתי. כמו יציר יצרתי. יdash ידשתי. או כמה קמתי. דשה דשתי. כמו עשה עשתה. ויש עוד לומר מן שתה ישתה. שת שתוי. או ישית ישתי. כמו שיחפותן החפש לומר. יאמר וכמו שירצה הרוצה לדבר ידבר. או תחרבנה בנני הלשון ותחרבנה חומותיה וינחטו כל גボליה. כי הפעול אשר במקום הפה טמן אותן נסתורת ההפך בו לעין או ללמד. והפעול אשר במקום הלמד טמן אותן נסתורת ההפך⁴ בו לפא או לעין: או בראותי והחפש והשני אשר יקרה באותיות האלה הברתי בהם בעורת ה' הספר הזה פרשתי בו כל דרכיהם הנעלמים ובארתי כל רוחם הסתוםים והבינוי מקומות נפילתם מן המלים והתהפנס בפעלים ומקומות דגש רפיונים אחר שבארתי למלה נקרא שם אותיות סתר ומשך ווולת כל זאת ממה שצורך הדבר תלוי בו. ואני מיהיל להועיל בהוכירו קוראו. ובכל ואת אני לומד מן הכתוב במקרא ונזהר מן הנמצא בו על⁵ שלא נמצא כי עת אשר נמצא במקרא חוכן שידות מקצת⁶ פעיל ולא נמצא מקצתו למדתי מן הנמצא על שלא נמצא. ונזהר מן הכתוב על אשר לא כתוב בהיות דברי מוכחים על עניין ואין למחות בידי בראשות נכוחות ועדים נאמנים. וקצתו כל הפעלים הנמצאים בשרשיהם אותיות האלה בכל המקרא וסדרותם על סדריהם ואספתם כל איש מהם לטענו וכנסתי כל אחד עם ריעו וכל נפרד עם הדומה לו בעבור יהוה טוב כמו שומתי לבארנו. וקיוטי להועיל ממנו בעורת ה'. ואני עמי בכל ואת דברי צחות ומלים ברורים לבן ממה שלא יצא מענינו⁷ יורה על אופניו. כי אין חפצוי ורצוני כי אם להבין עניין ולעמדו בסוד לבבי באיז זה מדובר שיתכן לי ועל כל פני מחבר שיקורה לפני. ואולי הקורא בספר הזה ידונני לנכוף וכות ויחסוב עלי לטובה בוה. וכollowו מכל טעות ושגגה שימצא בו ויגלה לו ברצון אליהם: ויש לנו אנחנו המשותקים בספר בלשון הקדש והמתואים לדעת דרכיה למד בה בדברי העברים

¹. על מה L. ⁵. תשוב L. ⁴. אשר במלת הובייש H. ³. אל הוא H. ². ידמה L. ¹. מפננו H. ⁷. מלה H.

הראשונים הנולדים עליה והנולדים על שביליה והמציבים את גבוליה. אף כי לשון החוץ ומדובר לבוגאה על אחת כמה וכמה שננהג בה מנהגם ונעמידנה על מעמדם. כי¹ בעשותנו זאת יבנה דברנו על יסודו ויעמוד על מכנו ויצמח מושרשו ונדע מן הלשון מה שהסכלנו ונועל באשר² ידענו: —

וחלקתי ספרי לשלש מחלקות שהן שלשה מאמרים. המאמר האחד בוכר מה שהצרכתי לוכרו וקדם שראיתי לקדמו מעניini אותן הסתר והמשך לפניו אשר אזכיר שרות הפעלים ומשמעותם ובוכר הפעלים אשר ראש אותן ויזכרן והוא במקומם פא פעיל אותן מאותיות הסתר או אלף או יוד. [כפי מלת פעל היה שלש אותן פא ועין ולמד]. ומשם נלקח משקל ודמיון לכל הפעלים. על כן אותן אשר היה תחולתם כמו שעין שמר ואלף אמר נקראה פא הפעל. כי היה למול פא פעיל. וטם שמר ואמר עין הפעל. כי היא לעומת עין פעיל. וריש שמר ואמר למד הפעול. כי היה כנד למד פעיל. ומאותה נלמוד לכל הפעלים כשייחסו או פא או עין או למד למלאת חסרונם ולהשליטם בעת כי נבין עקריהם ומשמעותם. כמו ותופהו מצות. שנורתו מן אפה. וחסר אלף מן המכתב והוא פא הפעל. וכמו קם ודש החטים. שעיקרם מן קים דברי הפורים. והשיגו לכם דיש. וחסר היוד מן הכתב והוא עין הפעול. וכמו יבין יקון שהחר הא בנה קנה והוא למד הפעול]: — המאמר השני בפעלים אשר תוכם שהוא עין הפעול מאותיות אלה או זו או יוד: — והמאמר השלישי בפעלים אשר סופם שהוא למד הפעול מאותיות אלה הא רפה: —

הדבר אשר היה על אורות הנע והנחה מן האותיות
 ולפני חוביי עין מעניini אותן הסתר והמשך אבאר מה הוא הנע ומה הוא הנח: ואומר כי האות הנעה היא אשר יהנו בה באחת משבע התנועות ונקראות מלכים והם אה ושם קמץ. אה ושם פרח. ואה ושם צרי. ואה ושם סגול. ואה ושם חרק. ואה ושם חלם. ואה ושם שرك. והאות הנחה היא אשר לא ינעה באחת מלאה. ולולי כובד האריכות ושלאל לצתת מעניין הספר או פרשתי אלה התנועות האוניות לשון העברים באדר היטב ולמדתי על מקומות הקמצין והפתחין כמשפט: ואומר כי העברים לא יחלו בראש מלייהם³ באות נחה. ולא יכלו בסופם באות נעה. ולא תמצא בלשונם אותן נח כי אם אחריו נע שתחל בו לפי שכל שהוא שאות מהל בראש המלה אתה מניע אותה ותוכן תנועתה על פנים נחלקים ודריכים שונים: כי מהם אשר הנע בתנועת האות שאחריה כשתויה האות אשר אחראית אלף או היא או חי או עין שם תהיה אחת מאربע אלה אחראי השוא מונעת בפתח תהיה השוא לפניה מונעת בפתח. ואם תנועה בשرك

¹ דבריהם H. om. ² באשר לא H. ³

תודה גם היה לפניה בשrok' ואם תהיה בחרק תהיה גם היה לפניה בחרק. כמו יאבד הון, תנועת היד בפתח בעבור כי האלף פתוחה אחרת, וכמו כאן, תנועת התו בזרי בפני שהאלף אחרת בזרי. קחו גם, תנועת הקופ שrok' מפני שהחיה בשrok', קחי רחים, הקופ נושא בחרק בעבור כי החיה בחרק, וכמו¹ דעו דעה חכמה. סחי ומאום, יהי או ר' שם יהוא. לעולם תנועת השוא תנועת האות אשר אחרת כשתודה האות אחת מארבע אלה באוי זו תנועה חנוך משבעה המלים טבלודי הקטן. [מי לא יקרה אדם זו והיה בקטן כמו הוא והוא אלא פתוחה]. לפי שיכבר על לשונם להניע השוא לפני אחת מארבע אלה בקטן כשתודה היא אחרת קמוצה ועל כן ינועה בפתח שהוא קל. כמו גערה, קערה, שערכה, נערם, להבים, רחבים, נהרה, דאגה, דאה, שחקים, פחדים, פחתים, לא הנינו השוא בכלל אלה בקטן כי אם בפתח להקל. ויש מלאה השואים אשר ינועם בחרק בהיות האות אשר אחריהם יוד מונעת באוי זו תנועה תהיה מהשבועה המלים תנועת השוא לפני לעולם בחרק. כמו ביד משה, וירדו, ורדיו, יודעו, ים ביום, הגעת השוא לעולם בחרק, והשادر מלבד אלה שאין אחריהם אחת מאותיות א'ח'ה'ע ולא יוד תהיה תנועתם בפתח² לעולם. כמו ברכה כלל. רושים שמנים, נודדים נבונים, דשנים כבדים, גלילים רביבים. הגעת השוא לעולם בפתח³. בלחין לשון דברם שהאחד מהם בתלים בחלתו שישוב לקטן חטף בריבים. כמו קדשים. שהקופ בקטן חטף שהאחד מוהם קדש. וחדים שהאחד מהם חדש. גרכות שהאחד גרען. וכמו אני. אני חירם. שעיקרו אני. אל דאי. שעקרו ראי לחיות ראי. מלעיל. והוא הדין למלה חרי. אל דמי לך. שראים להיות חרי דמי. בחלום. כמו קדמוני ימי עני. ולא כן משפט השוא אשר תהיה בראש המלים תחת אחת מאותיות א'ח'ה'ע להניע אותה כשתודה אשר אחרת משאר האותיות. כי יש לתנועתה דרכים ופנים. [יש כשיינועה בפתח חטף. כמו עברים אמורים. יש כשיינועה בסגול חטף. כמו אלהים אמונה. יש כשיינועה בקטן חטף. כמו חירם ובית ענה.] ובתנועה הג�יא אשר תהיה עם השוא בראש המלה אתה. נזהר על כל שאמרתי לך. ואומר עוד כי העברים לא יתחברו בלשונם שני שואים נחים כאחד באמצעות התבאה כי אם בהתמ דבר והפסק מאמר. ועל כן בהפגש שוא עם שוא בזוז מליה או בסופה הריאונה נהה והשנית נעה. ותוכן תנועת השין נהה והם נעה. אך תני מם ישמרו בפתח.³ ותני מם ישמעו בשוק מפני העין. שאחריה. שהיא אחת מאותיות א'ח'ה'ע והוא תנועת השוק. וכן ירמיהו יתדייהו. הריש והחית נהות. והטפ והדלה תנועת בחרק מפני היד והטונעת אחריהם וכן יברך עליהם. ויבך על זוראו. אל חוסוף על דבריו.

יפת אליהם. ויפת בסתר לבוי. וישב ישמעאל. אל ישט אל דרכיה לבך. يولדה בן. עד לא שמה אלה. השווא השנית בכל אלה והדומה להם נעה ליעלם שהמלה הראשונה מתקללת עם התשנית ואין הדבר נפסק. אבל בהפסק הטעם והפרד המלים תהוה גם התשנית נחה. כמו וישא את קולו ויבך: וממה שאחה צrisk לדעתו ולעמדו עליו שהערבים לא יקbezו בלשונם שלוש תנויות זו אחר זו עד שיפסיק אותן נחה בינהם. כי אם במלה שבתוכה אחת מאותיות א'ח'ה'ע או שתי אותיות דומות זו לו. [כמו יעתוד יחולף יחרג יאסק']. שאלה ארבעאותיות א'ח'ה'ע נעות בפתח חטף וסגול חטף ולפניהם שתי תנויות זו אחר זו. ואלו. היהה במקוםן אותן אהרת היהת נחה. כמו ישרם ישמע והוא הנה מפסיק בין התנויות. וכן שיינו שתי אותיות דומות. כמו קללה יותם בן ירובעל. ריבות אלפי ישראאל. שהלמד והבית הראשונות פתחות ונטקbezו התנויות אשר לפניהם ואחריהם. ואלו היו משאר אותיות היהת שוא נחה ומפסקת בין התנויות. כמו צדקת ה'. צדקות ה']: —

הדבר אשר היה על אותיות הסתר והמשך.

אותיות הסתר והמשך שלש ווון א'ז'י. טראה האותיות האלה נחלק בלשון העברים לשני עניינים שונים בטעמים: העניין האחד התנועה נראית ונפעטה ונזהה נראת ונטעם כאשר כל האותיות בנזעם ונזהם: והענין השני נזהה נסתור ונכחא ולא נטעם: על כן נראה טראה שלש אותיות אלה משונה מכל האותיות. יש בהן שני מיני נוח שונים. האחד נראת ונטעם והשני נסתור ולא נטעם. ודמota הנראת כמו אלף אשר באל תאטדר על באר פיה. ויאספר את רכובו. שהיא בשוא נחה ולא הונעה באחד מן המלכים. היא נראת ונפעטה. שמצוואה מן הנגרות בקרוב לריאה: כמו הוא שיש ללא שלותי. כלה מקללוני. שהיא נראת בנשיקות שפותים והיא נחה; כמו היוד שבידך וישראל שמצוואה מן החיק והיא נחה: והמין השני הנסתור כמו אלף הכתובה בוקאם שאון. רפא נא לה. שהיא נחה ונסתורת ואיננה יצאתה בדבר הלשון.¹ וכן הוא אשר במלת שופר. עולם והיוד בדoid ורביד ורביד. ובverbomin ובהרמן מה האחרון נקרוו אותיות אלה אותיות סתר שען נסתורות ונעלמות ולא יראה להן טעם ולא מוצא בדברו הלשון. אך יורה עליהם אותן אשר לפניהם המונעת באחת התנויות והיא אלה נחים נסתורים מוטלים על התנויות אשר לפניהם המוועת עליהם: ומפני מה נקרוו אותיות משך מפני שהיו מוטפים על עיקרי המלים ולא יהיו משרשים כי אם מחמת המשך אשר יקרה בחנוונות בלבד. כמו וו שכור וגבור [כי עיקרם שין כף ריש. גימל בית ריש. כמו שנ' שכור ולא יין. כי גברו עליינו]. וסרו הוין מהם שלא היו עיקרם. כי מפני המשן

¹. באחד ממוציאי הדבר. L.

החלם לפניהם. וכן יוד שריד ופליטו. וכמו הנחים הנסתורים אשר קרו בפעלים העוברים אשר על משקל שמר ואמר וחכם [וגם השמות אשר על משקלם. כי יש בין החין והם בשמר והאלף והם באמר נסתורים]. אע"פ שאינם כתובים הן נקראין בהמשך הקמצין והוא ראוי להכתב אלףן הם וכיוצא בהם. כמו שנכתב צואר בכל המקרה. ולעת יצאת המלכים: וזה לך נלל יהה לאות ולסימן בידך שתדע מתי תהיה אחת מאותיות אלה עיקר במילים ומתי תהיה מוספת מפני המשך או מפני דבר אחר. כשהתמצא אותה מלה שלמה בעלה **שלש** אותיות יהו לעומת פא הפועל עין שלו ולמד שלו שם אותה מוספת ואני מן העיקרי. ואם תמצאה חסרה אחת מלאה שם אותה משלמת לחסרון המלה במקום אשר היה בו או פא או עין או למד ודמיון הדבר. כי זו שטוף ושמעת אינה עיקר שחרי שלש אותיותיה قولן קיימות. אבל זו קום בלבד ושמעו היא עומדת במקום מם שמור. והיא עין הפעל שהוא יוד בקדים דברי הפורים]: ודע כי גם הדא תהיה אחת נסהורה. ובלבך שתיה באחרית המלים והכתב במקום האלף הנחה בסוף המלים והשמות הרבה מאד ורק לא יקרה לה נוח נעלם באמצעות המלים כמו שקרה לאוי. ואם יאמר אדם כי מלה פועל הלך ומשמעו נאמר בנותה ההא והסתירה. כמו שנאמר הלוך אלך עמק. לפי שנסתורה הא הלך בין אלף אלף והלמד. והוא לו לומר אהלוּן. וכן ילכו הלוך. לפי שהנה הנסתור אשר באך ילכו אחרי האלף והיור במקום הא הלך. נשיבנו כי יתכן להיות אלך הלך ילכו הלוך שני עיקרים. נחיה עיקר אלך ילכו יلد. כמו ארד ירדו ירד. אך הנה גם העברים יחד שעננים שווה ודברם דומה. ועוד דע כי יש בלשון העברים להחמיר הנחים הנסתורים מן המכתב להקל מעלייהם והם נסמכים על מה שהם נשטעים במרקם. כמו גבור ושופר וועלם. שנגנו לנתחם בזו ובלא זו. וכן דיזד בזיד ובלא יוד להודיע שהוא נכון. וכן יעקב ואבשלום פעמים בזו ופעמים בלא זו. ונשיים ונביאים בזיד ובלא יוד: כלל הדברים כי כל ומן שאנחנו רואים אותם שכותבים מלה שיש בה אחת מאותיות אלה פעמים חסרה ופעמים מלאה לאלה אנו יודעים שכן הוא חוקם והם: ועוד דע כי כמו אמרת שמרת נחת בנית וכל הדומה להם שיש באחריתו תיו קוטזה או תיו רפואה. ומקצתן נכתבות כן על נכון. וכן כמו ידק ידין. הדגשה או התו הרפואה. ומקצתן נכתבות כן על נכון. וכן כמו ידק ידין. עינך עיניך. רגליך. ככלו של דבר כל תיבה שבסופה כף או כף קומות משפטה שתכתב בהא אחר כף הדגשה או כף הרפואה. ויש אשר נכתב מהם על העיקר וכן משפט. כמו אליה יריה רגליה עיניה. וכל מלה שבסופה היא קוטזה שיכתב אחרי ההא אלף או הא. וכבר נמצאה מהם מלה אחת כתובה באלף אחר הדא והוא אשר על אחריה ואתיקיה.

אבל גרוו אלה הנחמים הנסתורים מן המכתב. ומשם למדנו את חקם לכתוב את השם או המלה פעמיים חסרים ופעמיים מלאים:

זה השער לדבר בו על אורות הבעל הנחה הנסתור באות שאחריו:

נחנו העברים להביע הנחה הנסתור באות הסמור לו מאחריו יידגש האות לכך. רק באמצעות החיבור הוא מעט מוער במקרא. כמו כי אצק מים. הצד דוגשה כי יוד יצק נבלעה בחוכה לפי שהוא מן ויצקת עליה שטן. ומוהו אתה הצבח הציבו משחית. שהם יוצאים מעיקר ויתיצב. וכמוهو אם לא ישים עליהם נהם. שהוא מן יציר צורתו. אבל הנחים הנסתורים עוד טרם אצוך בבטן. שהוא מן יציר צורתו. אבל הנחים הנסתורים הנבלעים מסווגים המלים בסמור להם מראש המלים הרבה מהן מצא שמו שתי המלים הסמוכות בדבר אחת ובכתביהם: כמו קומו צאו. כי הצד דוגשה לפי שנבלעה וזה הנחה הנסתורה בחוכה ונעשה קומו צאו לאות במקרא מלה אחת ובכתביהם: ומוהו נתת לי תשחה מים. ועשית קערותינו. ומשנה כספ. ועשית פפח. מה בר ומה בר בטני. מה נאמר. מה נדבר. מה זה שבתם. מה לכם. אלה כולם קרואים בדgesch מפני הבעלה הנחים אשר לפניהם כתובם ונעשה שתי המלים במקרא מלה אחת. ואלו היו נרפים היו הנחים נקראים והמלים נפרדות במקרא כמו הם בכתב:

אמר יהודה אף לאות רצוי לכתוב מוה בידך. מלכם תדכו עמי. بلا הא מפני שהቤליהו בחוך הין והלמד ושמו שתי המלים במקרא ובכתב אחד לפי שעשו כמלה אחת. ונמצא הנחה הנסתור הנבלע כאלו הוא באמצעות המלה ורוב הנחים הנסתורים/הבלעים באמצעות נפלים מן המכתב:

זה השער לדבר בו על בגדכפת הסמור לאותיות אותי הנסתורות מאחריהם:

דע כי אותיות ב/ג/ד/כ/פ/ת יהו בהן בלשון עברית על שני דרכים: הדרך האחד בית גיטל דלת כף פא תיו דגשין: והדרך השני בית גיטל דלת כף פא תיו רפין: ולאות נקרא שם הראשון כבד ושם השני קל. לפי שהראשון נמצא כבד וקל בלשון עברית. והשני לעולם. קל. והכבד מאד כמו ישבר ידבר. הרכה בר והעגה. ורופא ירפא. ויבתר אותם. כל אלה עבותה. כי עשרה הבתים חמטר. מה בר ומה בר בטני. מה אמר. ומשנה כספ. וזה הוא כבד שבכבדים והוא הדגש באמת. אך הקל שבכבד וזה שהוא הראשון כמו שחתאם בראשית ברא אליהם. תחת גורה. ישנה.

רפה. וכמו תיו ומלאו בתקן ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים. וכמו הלא כרכמיש: הלא נגעה בה. בהכבדי בפרעה ויהי בבאה: והשני לא ימצא בלשון עברי כי אם קל לעולם. ולזאת נקרא המין הראשון נכד כשתחרנו אל המין השני לא מפני שהוא נכד על כל פנים: ולכן אומר כי המין הזה שהוא קל מן הכהן ונכבד מן הקל לא יהה אחר נח נסתה באמצע המלים לעולם כי אם במלת בתים בלבד לפיו שלא נרתת תיו שלו כמו תיו לעותים שוכותם שמעותם ושאר אותיות בגדי' כתף הסטוקים לנחים הנסתרים שהם רפויים לעולם כמו דנים שבם. רק בסוף המלים יסמכו אליהם במקומות מעטים. כמו מי מכמה נادر בקדש. שלא היה כפ' מכמה הראשונה רפה כמו מי מכמה באלים. וכן כי נאה נאה. נלאתי כלכל. הלא נגעה הלא כרכמיש. ויהי בבאה. ואכבה בפרעה. וכמותם מעט מועד שאין דת הלשון וחקה בתבות אשר סופם א'דו' סתוות כי אם להיות בנדכפת בראש הסטוקים להם רפויות. וכן החוק גם באמצע החבות ולתי בהם לברו ואין דומה לו בכל המקרא:

שער באותיות אה"ז ברכבר:

מנוג העברים להזכיר אלף בהא והוא באلف. ועל כן נאמר ואחריו כן אחברה יהושפט וראי ליהיות התחרבר. וכן וכל מלבושים אנגליים. ומשפטו הוגגלי. אשוחלו אבירי לב. ויכן ליהיות השוחלו. אשכם ודבר. במקום השם. אוכרה כמו חוכמה. ואת יתר האמון. כמו ההמון. וכן נאמר החיו לאכליה. ועקרו אותו. כמו אהוי אקחה יין. שהוא מן ייחוי השמנים. וההראל ארבע אמות. כמו והאריאל. והיר ייכל. כמו ואיך. בלהתיים. כמו בלאתיהם. כי הוא מן לאט את פניו. אך הניחו בו את האלף והפלולה מן הכתב ואמרו בטליהם. וכן נאמר הדורים ואדרום. הדר ואדר. ונאמר לה מפיק הא זלה בהא רפה. וענין שווה. וההא הנסתה היא האלף הנסתה בהיות האות אשר לפניונה מונעת בקמצ גודל. כליה מפיק הא וכלא באלף נסתה והענין אחד. שמרה נצח בהא נחה. ولو היה מפיק היה טוב. וכן נאמר ויהיו תלויים. ביד. ועמי תלואים באלף. בלאי הסhabot. ובליוי. איש. יש. אשר אלה. ישראל. אליהה. אליתה. מנאות. מנויות. וכבר נאמר ההנריאים. הערבאים. באלף במקום יוד היחס שבערביים. פלשתיים. מצרים. כספים. שואת היהוד היא ליחס האיש אל אבותיו או אל משפחתו או אל מדינתו. האמר מצרי כושי עברי. וכשייחסו רבים. חבלי' ואת היהוד ביחס שאחריה ללשון רבים ותダンש. ויש כשותכט אח'ת. ויש כשיתכטו שחטים. ויש כשייפלו יוד היחס וישראל. יוד הרבים בלבד. ויאמר מצרים עברים כושם. ויש מלאה שתאמור באלף וכו'. כמו פואה ופה. ויש שהאמיר בו וב יוד. פנואל. פניאל. פונו. פינון. עלון ועלין. עובל ועיבל. שפו ושפוי. טחיאל. וטחיאל. יש במוחיאל שני יודין. הראשונה עומדת במקום זו מהויאל. והוא נבלעת בשנית.

הכתובה ולכון נדגשה. ועken יעken וקוי ה'. אשר לא יבישו קו' . ולביר נאמר את הנערם יודעת' ועקרו הדעת' . ויתכן להיות כל אלה לשונות שונות יש מי שאמיר כאות' ויש מי שאמיר כאות' אבל הדבר שהושוו בו ואין לחוק עליו ואין לדבר בלבד עלי' כנהפרק אלף אמר שהוא על משקל פועל לו ביאמר שהוא על משקל יפעל. שאעפ' שהוא במכבת אלף איןנה במקרא כי אם זו. וכמהו אכל יאכל.acho יאחו' וכן יוד ידע לו בנווע ונולד שהוא על משקל נפעל. נמצאו שני ויין עומדים במקום פא נפעל. וכן הנה הנתר אשר בסבב וקם שהוא על משקל פועל והנה עומד במקום עין כנהפרק לו ביקום ישוב' שנם ווין¹. וחויריהם הם עיני הפעלים. וכן ההא הרפה אשר בסוף עשה ראה והדותה להם אשר נהפרק ליום בעשתי ראייה. ולפי מה שיתפרק אחרין: וכן הנהפרק וו יום אלף נהנה בימים שטוכחת עליה קמצות היוד שהוא במקום וו יום. וכן הנהפרק וו ראש במקרא. שהוא על משקל יום אלף שעפ' שהוא אה' אלף נהנה בראשים. עעפ' שוואת כתובה ואלפיים לא כתובה שניהם שווים במשקל ובדבר הלשון. ומין הדבר שהוא כלל לשון שווה בכל מה שאנחנו קוראים וו התוספת המונעת בשרך אשר תהיה בראש המלא וייה אחראית אחד מאותיות ב'ט'פ' סיטן בין שתיהיה אחת מהן מונעת באחד משבעה מלכים או נהנה בשוא או יהיה אחריו אחת משאר האותיות נהנה בשוא בלבד. והדרמן מן האחרונים' ושמרתם וקראותם. ומן הראשונים' ובואו שמה' ומפתח אהל מועד' . ופתח אהל מועד' . ובי' ומי' ובאלחים' . ופרו ורבו' לא תקראי וו כלל' . וטעם דבר זה נראה הוא שמצוין הו במילים האלה כבד על הלשון' ודבר זה מסורת בידינו מאבותינו הראשונים והעתקנוו מוקניינו הקדטוניים:

שער מאותיות אהוי במכבת:

דע כי מוצא האלף וההא הנחות הנסתירות בלשון עברית שוה ואין מבידיל ביניהם בסוף התיבות בלבד. ורק בהניע האות אשר לפניהם בקמץ נדול. ולענין זה נכתב אלף במקום שהיה ראוי להכתב הא' כמו ושנה את בנדי כלאו הנקتب באלף במקום הא' שהוא מן משנה פניו' כי אני ה' לא שנית' . וכמוhow כן יתן לדידיו רשא' על כן נבהא קומתו' כי חפשו בעגלה דשא' קראן לי טרא' כי ואת האלף הכתובה היא במקום הא הנקבה' . כמו אשר חכמתה טוביה בשמות' . וכמו שמרה עשרה בפעלים' וכבר נכתב אתה בקר' באלף' . ואתה מרביבות קדר' בהא' בני אם יפתח חטאיהם אל תבא' באלף' לא תאהה לו' בהא' אני באלף' ובהא' הוה גביר' בהא' הוה ארץ' באלף' . רחובנא באלף' ובהא' . ירושא בת צדוק באלף' ובהא' . ודע כי הדה אשר במלת צנה ואלפים כלם' היא האלף

הכתובת במלת **לענכם** בלבד ספק. ונכתב בצתתו ונגביו באلف. וראוי להכתב בו. שהאות בצתה והרכבות בצתות. כמו שדה ושדות. וכן והיו שאסיך באلف במקומות וו. שהוא כמו עושיך בוניך. וכן נכתב ורצאי אחכם. רפאננו את בבל. באlf במקומות יוד. שם על משקל ועשתי. דטינו אלהים. ועל זה המוצא גוץיא אשר לא יעדיה. אשר לא כרעים. אשר לא חומה. וולחם ממה שהוא ראים להכתב בו ונכתבו באlf. וכן שנגנו לכתב כליה. וית אהלה. בהרא במקומות הו. כן נהנו שלא אשר נזכר שנכתב באlf במקומות וו. שפעמים רבות הכתב האlf והאה במקומות זו. ואם נמצא לא שענינו אין נכתב בו הוצאנחו על המוצא הו. אף כי החלם מורה על וו נהנה. אך כי להבדיל בין ובין לו אשר פשרו לפלי נכתב באlf בכל התקרא. כי אם במקומות מועטים שנכתב בו כמו לו יעשה אבוי. ויש שנכתב בהא כמו הלה היא ברבת בני עמו. וגם כתבו יוד אחרי אות טונעת בקמץ נדול וזה ראי להכתב באlf. והמלים האלה הם כמו ידיי רוגלו בגדיו סופיו פרשו וכל הדומה להם. אך יש טעם לנו שנכתבו בידים ורגלים בגדים לפי שותה היה יוד הרבים או השנים אשר בידים ורגלים בגדים סוסים ופרשים. וכשרצוי לטפלם אל אחד אשר איןנו פה הגינו אשר לפני היה בקמץ והשairo היה במקhab על העיקר להוכיח על לשון דברים כמו שהוא לפני הטפהה. אך בדבר הלשון היא אלף נהנה: ודע כי ההא הכתובת במלת פה היא גם היה אשר בפי ופיו ופיק. וכן הוא שה חמים היא יוד שי ושייחו. וכן הכתב האה במקומות הו. וגם הכתב האה ראייתי שתה תשתו. כי עשה יעשה לו נפחים. ורבים כמה מהם. וגם הכתב האה עוד במקומות והוא מהומה. כליה המונה. והזהירה. ועוד הכתב האה במקומות וו הרבים המוספת בעדם. כמו שפכה אשורי. לאמר שטעה. ערים לא נשבה. נצחה. וכן פה פעמים נכתב בהא. ופעמים נכתב בו. ופעמים נכתב באlf. וכן איפו על הדרך הו. שדרכם לנכתב האה והאלף במקומות הו. אבל מה שנכתב לו קרעת שם באlf אחרי הו ולא הוזדך הדבר כי אם לו בלבד כן הוא כמו שאומר כי הוא הנכתב בכלל לו. שהא באlf יתכן שיכתב באlf במקומות הו ואחר כן יביאו הו עוד בין הלמד והאלף לשומו מלא בו הנוספת כמו שהוא חסר ולחנה כשכתב באlf בלבד. וכן אומר בלאו קרעת שם כי האlf הכתובת בו חמורה הו שהיא עיקר במליה והוא נספת. ואלו נכתב באlf לבודה בלבד ולא והוא גם זה נכוון כמו שיוכן לשום החסר מלא והמלא חסר. על כן יקרא שם לו מלא בעבר הוא הנוספת ולא בעבר האlf. וכן אומר بلا אשר עניינו אין ואפס כשכתב בו בין הפה והאלף. כי האlf הוא הכתובת במקומות והוא נספת. וככה יצא משפט מהחטא הנקtab בו בין התית והאלף. שהאלף היא העיקר שהוא מן חטא והוא נספת. כמו שישיפוח בכל מלא. כי יתכן לנכתב מהטה באlf וו. כמו שנכתב חלילה לי מהטה לה.

בלא זו. עוד יכתבו את האלף ו' כמו שכתבו ואחשך גם אני אתך מהטו
לי. והוא הוזת היבר. והוא במקום האלף אשר במחטא לה'. והוא
למד הפועל. והוא הדין לנוף ורופא. שאלף רפוא היא למד הפועל.
והו נספה למלאת את המלה. [כ' בעית תחקול רפואי על משקל פועל
תיה האלף במקום הלמד וו רפוא כמו וו פועל שהוא מלא. ואלו נכתב
רפא אלא וזה חסר כמו ואם אמר יאמר כי אבד חבדון] רק ההליכא
אתו הנקת באלף אחריו והוא לא יצא על הדרך הזה. שם אמרנו כי האלף
נכתב במקום וו הרבים מה טעם כתיבת הו לפניה שאין חוץ לעולם
ולא מבדיל בין למד הפועל וו הרבים. וכמו שאין חוץ בין שני רישין
אמרו שמו ובין שני וייתן ואי אפשר להביא אותן אחרת בין זה וזה עד
שיאמר כי הוא מלא מפני הו. ואם נאמר שעוזה ההליכא אותו לרבים
מה טעם כתיבת האלף אחריה. כי אם שנאמר כי היא מוספה על המלה
ויתירה בה. וזה מנהג ידוע נהוג אצלם כמו שכתבו ולא אבוא שמו.
אבל מה שכתבו הוא והוא באלף הוא מה שהסבירה דעתם עליו ונכון
הדבר לפניהם וישראל בעיניהם. לפי שלא מצאים בכל המקרא כתובים כלל
אלף או באלף בלבד שאין לו ולא יוד. ובכל מה שהבאתי מן הראיות
וכנסתי מן הדברים ואנרגתי מענייני אותן סתר ומשק מה שאני מוחיל
להועיל בו במה אני עתיד להזכיר מן הפעלים שיש בהם אחת מאותיות
אללה עיקר בעורת ה':

חחלת הפעלים בעלי אותן סתר:

אחל בעורת ה' לפרש אללה הפעלים ואקדם מכך אשר דרישם
והוא לעומת פועל אלף. וראשית מה שאקדם להם שאין פועל כלל
שפיעלים נבנה על פחוות מושלש אותן. כי אם חסר אותן מאוחיזתו או
נפל ממנה או נגרע או יאמר עליו כי הוא פועל חסר או נפל או נגרע
והיה משפטו להיות כן וכן בריאות ודמיונות. לפי שהערבים יחסرون
וינגרען וישמו תמורה החסرون באותה מלה. ויש אשר לא ישימו ותשאר
חסורה מאין תמורה. ולפי מה שאני עתיד לבאר: וחלקתי הפעלים לשני
מחלקים. פועל קל. ופועל כבד: וקראי שם הקל הבא על משקל פעulti
שהוא קל מכל הבנים. ושם המכבד הבא על וולת משקל פעulti כמו
הפעulti ופעulti זולחתם מן הבנים והמשקלים: ומטעם זה אמרתי כי פועל
כל מכולם בעבר כי הנה הנתר בין הפה הקמוצה והעין שהוא אלף
נתרה בלשון יפול מן המדבר כשהיא ממנה פועל עתיד ותשוב הפה
הקמוצה בשוא נחה ותאמר אפעל יפעל נפעל תפעל. וכשתגבור ממנה פועל
או פועל לא חוטיפ מה בתקלו כדרך שתוטיף בגין שהוא המכבד
כשהיא מן השליך שם פועל משליך ושם פועל מושליך. ומן דבר המכבד
שם פועל בדבר. ושם פועל מהבודר. אך אמר מן פועל הקל פועל. כמו
שומר ישראל מן שמר. ופעול כמו שמר לך לאמר. וכן קראי שם

הפעלי כבד מפני ההא הנוסף בחלתו. ושגורה פועל ופועל ממנו
בתוספת נס כמו שהוא. וגם קראתי שם פעלי. כמו דברתי ודברתי.
ופעלתי. כמו ואת הנערם יודעת. וולתם ממה שלא יצא על משקל
פעלי כבדים בעבור כי הנה הנستر אשר בין הפה והעין בפועל העובר
קיים בפועל העוד או שתיה העין דגשנה בו ובאשר בנינו. ועם כל
זאת שלא יהיה הפעול והפעול מהם אלא בתוספת מם. لكن לא חמציא
בכל הבנינים והמשקלים קל מבניון פעלי כי יפול הקטן מן הפה בפועל
העתיד והם מן הפעול והפעול הנבנה מטנו: ודע כי כל פועל ופועל
כמו אבד ושביר. ואת כל עץ השדה שבר. שהם פעלים עוברים כי הם
דגושי העין לא ישונה זה הבניון לעולם ולא יתק מדינשות לרופיות או
שיהיו על משקל פועל או פועל כי אם בהיותם במקום העין אחת מאותיות
חמש אה/ה' עד כהה/הגע. כמו מאן ה'. כהה/הגע. בעיר יאשיהו. כי נהם ה'. ושרה
את אחיו. לפי שהמשאות אלו נפרדות ברכבים ופנים אינם כאשר
כל דרכיהם. ואני איחד להם מאמר בפני עצמו שאבארו בו כל דרכיהם
ושעמיהם בעורת ה'. אך בחיותם הפעלים אלה נמלטים מאה/ה' לא
ישנו ולא יחולפו לעולם אלא שיהיו דגושי העין. כמו און וחקר וקדומה
לهم. בלבד מפליט אחד ואין ללמד מטנו. לפי שכורתי מלאה אחת רפת
הعين ואין בה אחת מהמשאות אלו. ואבוקן התל ב'. כי אם כהטל
באנוש כהטל בו. אל יוסף פרעה התל. והיתה התו ראויה להדגש בכל
אליה. וכבר שבת אל עקרה ומשפטה ונאמר ויהת בהם אליו: ויש מן
הפעלים שלא נמצא כי אם בנין פועל לבדו או הפעיל לבדו או
פועל לבדו או פועל לבדו. ויש אשר נמצא טמן פועל והפעיל כאחת: כמו
שבות והשבית. או הפעיל ופועל. כמו המליט וטלאט. ויש אשר נאמר בו
פועל והפעיל ופועל. כמו סגר והסגר וסגר: ואומר עוד כי העברים בעת
יכבד בלשונם פועל שאחת מאותיות הייסודות בו אלף או ווא יוד להניע
אותן ודראותם במוצא הלשון או הניחום במקומות הנעות והסתירות חחת
הראותם. כמו שעשו באכל ואמר כשהביאו בחלותם ארבע אותיות א' נ' ת'
סימן המורות על הפעול העוד הפכו אלף לו נסתרת הורה עליה החלם
לפניה ואמרו אמר נאמר האמר. אוכל יאכל נאכל האכל.
שמשקלם אפעל יפעל נפעל חפעל. והוא שהוא במקרא וובמכתב אלף
היא כנד הפה. ולכן כתבה פעם אלף על העיקר ופעם וו על מדבר
הלשון. נעשה וו אומך אוכל אשר אחר אלף שהוא למבדר בעבור
עצמם במקומות פא אפעל: וכן כי יוכל אתיקים. הוא אשר אחר היוד היא
אלף אכל נהפה לו נסתרת ולכן העמידו טעם כי יוכל אתיקים עד
שיראה מקום הוא בלשון שהוא נהפה מן אלף שבאכל. ועוד יהסרו
אותה מן המכתב לפי שהוא קיימת בדבר להמשך האות לפניה. כמו ולעמשא
תטרו: ואל יחשוב החושב כי אלף נפלת מן המקרא כמו שנפלת מן הכתב
בעבור כי התו מועמדת בגעה למד על הוא נהגה אחדית. הנהפה

מאלף אמר. וכמהו אמר אל אלה. ואכל פתי לברדי. והוא ע"פ שנפלת
מן המכתב קיימת בהנות הלשון. והנוספות אשר ביאמרו תאמרו אמרה.
יאכלו האכלו ואכללה מציד בניי חטויות בעורם הדבר הזה.
ועל כן כל מי שיקרה אחת מהם بلا תמיינה והעמידה נחיקנו עם הבורים
ונמננו בתוך הנסילים. לפי שיגרעד מן המקרה פא הפועל שלטמתה עליו
התמיינה והעמידה. רק ואכללה מצידי. נחטפת האלף ממנה ואני התמיינה
מן שחראלף היא פא הפועל והוא לשון אמרה לזכר שאכל. כמו שטרמה
וכרה. האלף במקום שני שטרמה. וכנגד זין וכרה. ולא להעמיד האלף כי
אם בהיותה נספה. כמו ואכללה מציד בניי. שימושו ואפעלה. והוא נהפכה
מאלף אכל. ועומדת במקום פא ואפעלה ישן ואשטעה. וכן ואכללה ותהי
בפי. תועמדנה שתי אלף אלה שהן נספות לדבר בעבר עצמו. ופה
הפועל הוא הנהפך אחריהם מאלף אכל. ואחר שקדמתי כלות אלה אחיל
בפרט הפעלים שתחלתו אחת מאותיות אלה ראשון ראשון בעורת ה': —

ואלה הפעלים שתחלתו אותיותיהם אלף לא נמלטה מנוח ומחפרק:

אבר. ומנוס אבד מנהם אבדת עם כמוש. וכבר נהפכה ואת האלף
לו נחה בדבר הלשון. יאבד יום. אל נא נאבדה. ייאבדו. נון
נאבדה יוד יאבדו תמיות ומוועדות¹ לילד על פא הפועל הנפרד טן
ויש בעניין זה פועל כבד מתחבר. [ופתרון מתחבר הוא הפועל הנפרד טן
הפועל ונופל על הפועל]. פעמים שהוא קל כמו אכל אחוי. אבל אין
וזאתה יוצאים מן האוכל והאחו ונופלים על האוכל והאחו. אבל אין
יצא טן האבד. שהוא אובד לעצמו. וכשתתקבש להעבירו אל פועל תאמר
האבד. כמו והאבד שריד טיר. מאבד מפניהם. וכבר נהפכה גם האלף
האות לו נחה. כמו אבדה עיר. האלף אשר בו לדבר בעבר נפשו
והו אחריה נהפכה אלף האבד. כי כבד עליהם לקבוע שני אלף
אחד. ומשפטו להיות אבידה. וגם יש בלשון זה פועל כבד שני [גם הוא
מתחבר ונופל על פועל]. אבר ושבר. יאבד הון. אבד. ואחליל טהר
אליהם ואבדך. הנה הנסתה המוטל על הו הקטינה אשר בואבדך הוא
במקום אלף המדבר בעבר עצמו. כי הניחו האלף והפלזה מן הכתב
סמכים על שהיא קיימת בלשון. [וاثת האלף הכתובה פא הפועל]. ועקרו
ואבדך. [בשני אלף]. והראשונה מונעת בשוא ופתח. כמו ואלף חכמה.]
מאבדים ומפচים: —

אבר, לא אבה ה' השוויתך. אם חאבו ושמעתם. לא חאה לו. גם
את האלף נהפכה לו בדבר הלשון למשמע האון. ופעמים

¹ ומחותודות.

שנופלת מן הכתב בעבור כי היא קיימת בהנות הלשון. כמו אם יפתר חטאים אל תבא. עמד הנה הנפטר שבין התוֹי והבּוֹת במקום אלף אבה ובמקומות פא הפעול¹ והאלף שבסוף התייה כחובה במקום הא שהרבה הכתב במקומה: — אהב את יוסף. לא אהב לך. ויש בשתנות אלף זאת בשתקדרמנה אלף הمدבר. שכבד עליהם לקבץ שני אלף יחד. ונאמר אני אהבי אהב. אלף את הכתובת איננה². היא אלף אהב ובמקומות פא אפעל. ומשפטו להיות אהב. ויש כשייחסו אותה לו נסחרה [וחוכיה עליה הנעת האלף לפניה בחלים כמה שנן]. ואהב את יעקב. שהיה ראוי להיות ואהב. [ועמده הוא במקום האלף והשנית שהיא כנגד פא ואפעל]. ונאמר אהבו פטי. והוא משפטו להיות אהבו בשני סגנון. אחד תחת התוֹי. אחד תחת האלף. ותהיה ההא בשוא. על משקל ויארכו על שכם. יחרדו צפוף. אך כבד עליהם מפני שקרוב מוצא האלף מוצא הדא והפכו סגול החוי לשוא וחותמו על שוא הדאفتح ונמשכה חנוות האלף ולכן נהפרק גם הסגול שהיה תחתיה לזרע. ויש בלשון אהב עוד פועל כבד אהב אהבת מהבים. קראתי למאהבי. ותהיה ההא רואה להדגש לו לא שהיתה מאותיות א'ח/ה'ע. —

אהל. ויהאל עד סדם. ויש בעיקר זהה פועל כבד. האהיל. האהלי. הן עד ירה ולאiahil. ויש בשתנות האלף וחפהל מן הכתב וקימת בדברו הלשון. נאמר ולא יהל שם ערבי. ומשפטוiahel. כמו אל יאמן: כי הלחם אוֹל מכלינו. אוֹל מים. מה תול' מאד. בין התוֹי והוֹין אוֹל. כי הוא במקום פא חפּעֵלי ובמקומות שין תשמעי. ולכן עמده התיו בגעיא וננקה בצרי ללמד עליו: —

אוֹן. נאמר מהו העיקר פועל כבד על משקל הפעיל ולא האוֹין אליהם. והפעול עתיד. מי בכם יאוני ואת. וכבר הניתנו האלף הואה והפלות מן הכתב והוכיחה עליה קמצות האלף לפניה. אונע עד חבונותיכם. [עיקרו להיות אונע בשני אלף]. כמו לא אאמין. כי אדריך נפשי. וכן נאמר] שקר מון על לשון הוות. ומשפטו להיות מאוני. ובעיקר זה מון אחר מן הפעול הכבד. ואון וחקרי. יאון. על משקל אמרץ יאטץ מאמצז. ולא יתכן להנית את האלף בעבור הויין הדגשנה אחרת. ואלו הניתנה או כבד הדבר בין דגשנה אחר אלף רפה. ואון הפסם בהנחה כי אם להקל ולא להכביר. ולכן הניתנו אלף און ואהב. והפכו אלף אובייה אוסףה לו נחה. כי אותן שאחריהם רפיה ולא דגשנה: —

אור. אוֹו חיל. אתה תאoor מתחניך. והפעול הכביד ותאורי שמחה. וכבר הפלו האלף הואה מן הכתב והמקרא יחד והשיבו חנוותה על התוֹי לפניה והרפו את הויין הדגשנה ואמרתו ותורני חיל. וטוב מוה

הטעם כי נאמר כי ותורני חיל יוצאה מעקר ארכוי ורביעי ורית. ויפתר לפיו העניין. ואע"פ שותורני וודית שני מינים. מן הפעול הכבד. ותורני יוצאה מן הורה. ורית מן וריה: —

אחר. אחד היה אברהם. התאחדו הומיני. ותהפק האלף הוצאה לירד בכמו יחד על עפר ישכבי מיד הלב היהודי. ורק היא יהידה. כמספד על היחיד. ותנות היהוד. הוצאה נאמר בקהלם אל יחד כבודה. אל יחד בימי שנה. היה הדנה בין היה והחית בחד ובן היה והחית באל יחד תמורה אלף אחד. ויתכן להיות אחד יחד שני עיקרין: —

اخו. אחות משורות עיני. וכבר נהפכה נס ואת האלף לו נחה נאמר אחו. אחו בפילגש. ותחו ייד ימין יואב. והוא אשר אחר אלף המדבר בעבור עצמוו באחו. והוא אשר אחר התו בותו היה נהפכה מאלף אחו. והוא פא הפעל. וכמהו אחו בעקב פח. [ולשון נפעל נאחו בסבך. ויאחו בה. Nun נאחו נבלע באלף ויאחו והיה ראי לדגש]. כמו nun וינתקו מן העיר. וסמרק ויסקרו מעינות תהום. אבל אותן א'ח'ה'ע' לא ידנוו במקום שהם ראים לדגש]. ונם לשון נפעל מעקר וזה נחה האלף מטנו נהפכה לו נסתה בדבר הלשון. אע"פ שהיא כתובה אלף היא קראה וו. נאמר ונאחו בתוכם. ומשקלו נפעלו כמו נשמרו נכרתו. ויש מטנו פועל כבד האחו יאחו מאחו. ולשון מופעל מאחו. ובשבוב לבסה מתחים. וכמוهو היה מעמד במרכבה. שהוא מופעל מן העמיד. והוא משפטם להוות מאחו מעמד בשוק תחת המיטים ושוא תחת האלף והעין על משקל מושך. אבל זה דרך מדריכי א'ח'ה'ע'. לפי שלל מופעל שיבא אחר הממושך. אבל מושך אלה יסע השורק מן המם והיה במקומו קמצן גדול. והיה תחת אותן מא'ח'ה'ע' והוא פא הפעול קמצן חטא. ויש עוד בעקב זה פועל כבד אחר. נאמר אחו יאחו. מאחו פנוי נסה. ומשפטו להיות החית דגש על משקל מדבר משבר. לו לא שלא לדגש החית בלשון עברית: —

אחר. יש בו פועל כבד. ולא אחר הנער. החית משפטה לדגש. שהוא על משקל אבד ושבר. ולשון רבים מודיע אחו. [אלו היה

פועל קל היה אומר אחו בנסיבות האלף. כמו כן אהבו. וגם זה היה דגש לו לא החית]. ולעתה אל האחיו אותו. וכשתצוה וכבר האמר לו אחר. כמו דבר אל בני ישראל. אבל לא ידגש מפני החית. ובעיקר מין אחר. מן הפעול הכבד. נהפכה בו האלף לו נחה. נאמר הווחיר יוחיר. ויוחיר מן המועד. כמו חוסיפ ו يوسف. היריד ייריד ויורד. וגם מעקר וה פועל קל אחר אחורי. בנסיבות האלף. כמו אהב ארבעתי. אחר. ואחר עד עתה. האלף למדבר בעבור נפשו והנה הנעלם. שבינה לבין החית במקומות פא הפעול והיה ראי להיות כמו ואחר בשני אלףין. ועל פי מה שהזכיר באובי אהב. ויתכן להיות ויוחיר מן המועד נגור מגורת פועל זה הקל נהפכה בו אלף אחר לווי. כמו שנהפכה אלף אמר וו בויאמר. ואלף אחו וו בויאחו: —

אכל*. אכלתי חהף גם ואת האלפ' בפועל. העתיד לו נחה במקרא לפניה בחלים. נאמר יאכל נאכל תאכל. ויש כתחבב בו נחנות הלשון וו מונע אשר כי יוכלו אתקים' ויש כתחבב מן הכתב' כמו ואכל פתי לבי' ואכלת' מצד בני' ואכלת' ותהי בפי' והפועל אשר לא נקרא שם פועלו אכל' ולربים אכלו כקש יבש' חרב תאכלו' והייתי סבור כי הסנה איננו אכל כmorph פועל עובר לא הוור פועלו' וממצאות הקפת בעבר כי הוא סוף פסוק. מפני שרוב המילים והשמות אשר באתנה ובסוף פסוק קמצותם במקומם הפתחים בוליהם עד שהחboneני ללח מיארך' וראיתי הקוף קמצותה ואנינה באתנה ולא בסוף פסוק. או ידעת' כי איננו אכל לך לח מאתך מקומות להיות אכל לך על משקל פועל ובאו על משקל פועל בו הוא שוה בעניין ובפרטן יותר. לפי שאלותיך במקום זה פועל עובר לא הוור פועל היהفتح' כמו כי לך עמי חנן' ולכך מהם קללה' וכמו ושפך דם כעפר' וולחים הרבה מאר' וכבר נכון להיות עוד לך לח מאתך לויל' הדקמץ פועל עובר מתחבב אל הפעול אשר לפניו שהוא אותו שיפול עליו הפעול פעם אחריו'. כמו ואותו צוחה ה'. ופעם מלפנינו. כמו כי כן צוחה אותו' וכמו ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו' שיתכן להיות ותצפנו' לשון יחד' נופל על מלאך אח' לפי שאת תיבת מיזחת' לאחד' ולשנים ולרבים' ועוד יתכן להיות ותצפנו' על עניין שני האנשים שהוא זוג אחד' ואלו נאמר על לשון רבים נאמר ותצפנו' וכשראיית' לך לח מטען קוף בהסתמך ולא בהפסק אמרתו שענינו' פועל ומשקלו' פועל'. ויש לאכל' ולכך שני דומים במקרא' והם שנ רעה ורגל מועדת' כי מועדת' משקלו' פועלת' מן ולא מעדו' קרסול' והשנו' יוקשים בני האדם' שהוא כמו כשן יקושים' אך הוא על משקל פועלים' ולא אוכור מלאה חמישית כערבן בכל המקרא': אמר*. אמרתי' זה הפעול הרבה נשתרשו' בו בלשונם והניחו האלפ' בעתיד הנאמר ממנה והפכו אותה לו נחה במקרא' ודברו הלשון והיא כחובה אלף על העיקר. אמרו יאמר נאמר תאמר' ויש כתשובין אותה וו כמו שהיא במקרא' אם אריעב לא אומר לך' ויש כתשחדרין אותה מן הכתב' כמו אמר אל אלה אל תרשענין' ואמר אלה אהבכם' ולעטשא תמרו' אמר קhalbת' לפי העניין והניחו הלשון' לפי שקהלת לשון נקבה' כמו יוישבת שופכת' ונאמר אמרה קhalbת על פי הלשון' ונעוב העניין' לפי שקהלת זכר' שהוא שם לשלמה והוא לשון נקבה סטנו' על מה שיש בדעת בין תדע' ויש עוד בעקר וזה פועל כבד טענין אחר' וזה האמירך היום' את ה' האמרה: —

אסוף, ואספ' איש טהור' לך' ואספה' אסוף' אסופה' ולא נאספה' את התבאותינו: ויש כתשופcin' אותה לו נחה והאות אשר לפניה מונעת בחלים' אסופה' הצלעה' והרא אשר בסוף' המליה' נספה' כמו שהיא באשטע' אוכרה' ומשפטו' להוות אסופה' אך פעמים ייכבד עליהם לדבר

בשני אלף אחד וא' עפ' שנאמר אוסף. מפני שאוסף כל על הלשון יותר מן אספה. ומאריך לנו שתצנו לעשות אסוף את העם. ונאמר גם אספה לי. וזה נפרד מכיון לפני שהמנגן הנוגן בכל הנאמר לנו פועל ותוסיפת עליו ההא. שמשפט העברים להוסיפה בו לחיות פעולה בקמץ חטף תחת הפה. כמו שמדובר שמרה. וכור וכרה. אcolon אכליה. ובמה שרואי להיות بلا הא פעיל שידא בתוספת הא פעולה. כמו שמע שמעה. שלח שלחה. כי אם אחד נפרד מלאה. כמו שנפרד אספה מן הראשונים. נארה גם כן קרב אתה ושמי. קרבת אל נשפי נאליה. [והיה זה ראי לחיותו קרבת בחך]. כמו שהיה ראי להיות אספה לי. אספה בקמץ [ולשון נפעל מן אסף. אסף אל עמי. כאשר נאסף אהרן אחיך]. נאסף אל עמי קמץ שהוא שם לנפעל שהוא כן בכל ומן. אבל נאסף אהרן אחיךفتح. שהוא לשעבר. ובו כי כל נפעל יחלק בראשית מחלוקתיו לשתי מחלוקת או שהיה פרתינו נפעל או שהיה פרתנו נפעל ועומד בכל ומן. ונפעל שהוא לשעבר יחלק עוד לשתי מחלוקת או שהיהفتح בהסמרק הטעמים והחבר המלים וזה דוא עקו ומשפטו או שהיה קמץ בהפסק טעמי. [כמו ארנה וסוף פסוק ווקף במקצת מקומות]. אך נפעל שהוא נפעל ועומד קמץ בכל מקום כי אם חטפלו נפעל אחר היהفتح. שהוא [כמו נאמן הוא. במקום נאמן. שהן קמצין. אבל ונמן רוחفتح]. אך נאמן רוח. ולכן גם זה נחלק לשני פנים כראשון. אך כשנבקש לדבר מן אסף נפעל שענינו לשעבר נאמר נאסףفتح הסמרק בהחבר המלים או קמץ הסמרק בהפסק הטעמים. וכשנוסף היא لنכבה על המחוור נאמר נאספה. בשוא תחת הסמרק. ואם הוספונה על הנפסק נאמר נאספה. בקמצות הסמרק כמו שהיה לפני תוספת ההא. (אם רצאה לאמר מן אסף נפעל שהוא נפעל ועומד בכל ומן נאמרנו בקמצות הסמרק. כמו שהיה לפני תוספת ההא) ואם נבקש לאמר מן אסף נפעל שענינו לאשר הוא שם ולכל ומן נאמרנו בקמצות הסמרק בכל מקום אלא כשניטול אותו אל דבר אחר כמו שאמרתי כבר. ואם הוספנו עליו היא הנכבה תחת הסמרק קמוצה לעולם כמו שהיה קודם לכן. אבל הסופרים מתקני הטעמים שמו בין נפעלה שענינו כבר היה תהיה בהפסק טעם ובין נפעלה שהוא לעכשו הפרש ששמו טעם הרាជון בעין הפועל. כמו אחת מהנה לא נשברה. שהיה מן נשברה במקום העין מן נפעלה. ושמטי טעם החני בלמד הפעל. כמו ובחי אלהים רוח נשברה. שהריש מן נשברה במקום למד הפעל מן נפעלה: —

אסר. ואסра אסר. ואסרו להענו. ויאסר את רכבו. אשר אסורים. וננה העברים להניח אלף אסורים והחרירה מן הכתב כחויספו לפניה הא הדעת כמו שאמרו כי מבית הסורים יצא למלוך. שהוא אסורים קודם ההא ולולא ואת היה אומר הסורים בדגשות הסמרק כמו הפורים השוממים. הווים. וכן עשו באוקם כשהביו עליו ההא או הבית

הנichaה והסתירוה ואמרו האוקים באוקים. אך השAIRוּה במקתב נחה ומשפטו האוקים באוקים בפתח חטף תחת האלף¹ וכמו זה והאפסוף ישב אבימלך בארכומת בהנichaה והיה ראוי להראותה. הארדי² ומשפטו הארדי³ בהנichaת האלף וכן ברוך ה' ואעשרה כמו ואעלים עניינה ראי לחיות תחתיה על הוא לפניה ומשפטו ואעשרה כמו ואעלים עניינה את רוע דודיך⁴ בהנichaת האלף כל ואתה להקל ואהילך מהר אליהם ואבדך⁵ הנח הנעלים שיש בין הו והאלף הוא במקום אלף המדבר בעבור ואבדך⁶ הנח הניחוחו להקל והאלף הכתובה היא פא הפעול והיה ראוי להוֹתוּ נפשו הניחוחו להקל והאלף הכתובה היא פא הפעול והיה ראוי להוֹתוּ ואבדך⁷ האלף הראשונה בשוא ופתח והשניה בפתח על משקל ואאלף⁸ חכמיה⁹ באלהים כאלהים ואלהים לאלהים בהנichaת האלף להקל והיה ראוי להראותה ונאמר כי ובה לאלהים יחורים נאמר כהונן וכשרורה בקמצות הלמד מפני שהוא מודע והיה ראוי להאלהים וכשהחסירוּ ה' מן הכתב הטילו הנעה על הלמד אשר לפניה כמו שאמרו להטובה להגדרה וכשגרעו ה' הא הפתוחה מן הכתב הטילו הנעה על הלמד לפניה ואמרו לשובח לנודו¹⁰ וכן עשו באמרים כי כשתיכנס על האלף אחת מרבע אותיות שחן בו' כל הנichaה להקל מעליים ואמרו בה וזה כה' לה' וכן בלשון אדוניות כמו אדוני אדוניהם כשבאו אוחיות אלה עליהם תנוח האלף לעולם ותחסר במצויא הלשון. וכבר נמצאו מהם שבעה שיזאת האלף בהם בדיבור הלשון וננקחת בשוא ופתח לאדרניהם ואדרנינו מכל אליהם. ♦¹¹ והוא לאドוני האדרנים והאומרות לאדרניהם ואדרנינו דודיך¹² כי קידוש חיים לאדרנינו: —

אפה¹³ ומוצאות אפה אפיתי על נחליו וחותמו מוצאות אלף אפה נהפכה לו נחה בותופחו מוצאות ולכון חז' עומדת במקום פא ותפעלו: —

אצל¹⁴. הלא אצלת לי ברכיה ואצלתי מן הרוח ולא נמלט גם זה העיקר מנוח והסתור נאמר ויצל טן הרוח והיה ראוי להוֹתוּ ויצל כמו וייטן אכיש' והוא פועל כבד. [נאמר לשעבר האצל. כמו האמין ולעתיד יציל ויצל. כמו יאמין וייטן.] אך ה' הו הפתוחה הנופלת על היהוד הרוגשה הופכת העניין לשער א' ע' שהוא לשון עתיד: —

אשם¹⁵. חאש שמרון. למען יהודו ויאשמו ולא נמלט גם זה ממקרה הנוח והסתור שכבר נהפכה האלף הוזאת ליה' ונאמר והבטות תישמנה שודמה לו הכרענה תשלחנה. היהוד עומדת במקום פא חפעלנה וכף תכרענה ושין תשלחנה. ויש כשייחסו מהן הכתב בטוחים על מה שודיא מצואה בדבר הלשון ומשמע האון. נאמר והאדמתה לאת שם ותשם ארץ. ויתכן להיות מעיקר זה ישות וישראל מפני שלשן יפעול ויפעל נאמר כאחד. כמו וישבות המן. למה תשבת המלאה. והיה האות הנסתור

1) From להראותה to באלהים in Arab. and Aben Ezra, not in Gikatilia.

2*

נבעל בתרח השין. ולכן נדגשה שין ישום. כי מנהגם להבליע נהים אלאותיות שאחריהם. כתו כי יצא מים. שהוא מן יצקת עליה. בנסיבות אחרות. שיצא מן יצר. ויתכן גם להיות ונשים עד נפה. אם לא ישים עליהם נהם. מעיקר זה על מבנה הפועל הכבד. והאות הנתנה נבעל בשין הדגשה וראים להיות ונאים. אם לא יאשים:

הדבר אשר היה על הפעלים שתחלתם יוד ועומדת במקום הפא מתחם:

הפעלים שתחלתם יוד ועומדת במקום הפא מתחם. כמו ירד. ישב. יצא. ידע. כנסחתמשו בפעלים אלה עם ארבע האותיות הנוספות שלמדו על העתיד הניחו היוד והחסרה מן הדבר להקל מעיליהם ואמרו שבירד יצא ידע. הנה הנסתור שאחרי היוד הוא במקומות פא יפעל. וכן ירדו נרדת תרדתו ארדת. ישבו תשבו אשבה נשבה. ידעו תדרעו. אדעה. נדע. יצאו תצאו עצאה נצאה. הנוספות תומות בגעה לילד על הנה אשר אחריהם. וכל הקורא אחד מהם بلا תמיינה והעומדה כבר סכל ונבער. לפי שהafil פא. הפועל מן הדבר. וכן ירדו ישבו וחבריהם שמשקלם יפלו. הנה הנסתור לעולם במקומות פא הפועל עומד ובמקומות שני ישמרו יশמעו. ורותאי רוב אנשים נעלם מהב הפרש בין ידעו הנקרה קמן יוד. ובין ידעו הנקרה צרי יוד אעפ' שהוא גלי ומפורש. עפ' כי אמרו מקצתם שהוא סוד עמוק ונפלא. אין כמוו לדעת בגולה. ומקצתם אמרו שהוא אחד ואון בינויהם להבדיל. ונעלם מהם ההפרש בעבור היוד שתחסר מן המכתב ולא יראה כתוכה במלחה ולא ייכרו כי היא קיימת בדבר הלשון. ולכן אומר כי יוד ידעו שהוא מצט פא הפועל כמו ופעלו ושין ושמרו דרך ה'. וננו ונחרו אל טוב ה'. לפי שהפועל העובר ידע ולשון רבים ידעו. וכשנספה היו הנקוד תחתיה בשוא על הפעלים העוביים הפכה עניינם לעתיק כמו יצאו וראו שהוא לעתיד. ובנו בני נכר. ושמרו בני ישראל. וכבר פליטיכם. נעשה חוספה הו במלחת ידעו הקמן היוד נחספה בוכרו פליטיכם. ובנו בני נכר. להסביר הדבר לעתיד בו שהיא לשעבר מבלתי היו. גם יש כשיישאר הענן לשעבר בו כמו שהיה לפניה. כמו יצאו והכו בעיר. ועלו אליה סרני פלשתים. אבל ידעו הנקוד בצדria לא יהיה לעולם כי אם לעתיד. כי היוד הכתובה בו אחת מאربع אותיות א'יתן. המוספות לעתיד והיוד שהיא פא הפועל הוא הנסתור שאחריה. ולכך נחמהה היא בגעה להוכחה עליה. ומשקל ידעו הקמן היוד ופעלו. ומשקל ידעו הצרי היוד זיפלו. ודבר על ידעו ידעו כן הדבר על ישבו וישבו וירדו ירדתו וכל הדומה להם. וצווי הוכר שתח Amar לו מן הפעלים האלה יהיה בגרוע היוד מן הכתב והדבר כאחת להקל. נאמר מן ירד ירד רדי. ומן ישב ישב שב. ומן יצא יצא צא. ומן ידע

ידע דע. והנעת עין הפעול בהם כהנעה בפועל העתיד. גם נאמר צויה הוכר מן ייעץ איעץ עוזע עצה וטופר. והוא מריעו נפרד ואין דומה לו. והיה ראוי להיות עין כמו שב. או עין כמו דע. או עין כמו ירש. ים ודורום ירשה. או יעוץ כמו גם יצוק בו מים. שבאו כמשפטם. וכבר נספה האה בלשון צויה וההນמץא גגער מטהלתו. נאמר רדה שבה. וכן נאמר דעתה חכמתה לנפשך. אעפ' שדעה בסוגול והם קמורים. על כן גם יתרן להיות דעתה שם הפעול ולא לשון צויה. כיילו נאמר דעת חכמה. וגם יוסיפו התויה באחריות שמות הפעלים המורות היוד שנפלה מראשתם. נאמר רדה שבת דעת בפתחות העין. שכבד עליהם לאמר דעת בסוגול. וכן נאמר צאת. בהנחת האלף שהויה ראוי להנעה ולהראות מוצאיה מן הלשון: —

שער לדבר בו על אדרות נפועל:

דע כי כל נפועל הפה שלו נכח נקודה בשוא כמו נשמע נכרת נשבר נשמר. כי אם בהיות הפה אלף או חיית או הא או עין או תהיה מונעת. וכשרנו בנפועל שניין בו אחאה עם ארבע האותיות הנസפות לעתיד הבליעו נון נפועל בפה ודגשוה ונקדו תחתיה בקמן גדול. אמרו יפעל כמו ישמר גערע יכרת ישרבר. ובוטן שנורין גורת נפועל מן הפעלים האלה שתחלתם יוד העיחו היוד והפכו לו נכח והנעו האות אשר לפניה בחלים ברב דבריהם. אמרו נושא נודע נורא נסוד נועז. ההו הואת היא במקום יוד. עין. ובמקום שני נשמר ופה נפעל. וכשדברו בנושא נודע וחבריהם עם ארבע האותיות הננספות הטלטדות על העתיד הבליעו הנון בו ונדגשה הוו לאות. אמרו מן נושא יושע. תושע יהודה. ומן נודע יודע. ומן נולד יולד. ומן נורא יורא. ומן נורה יותר. ומן נועז יייעז. ונעדתי לך שם. ועוד לך. ונקשו ונלקדו. תוקש בו. והוא הדין לנסוד. יוסף. בהוסdem יהוד עלי. וכמהם שם ישר נוכה עמו. הקפ' קמושה לפי שם בעל הוכחות. ואיננו לשעבר כמו שהוכרתי קודם לך. והפעול העסיד לך נא ונוכחה. לפי שהנون בנוכחה לשון הרבים המדברים. וכן נפועל נבלע בו ולכך נדגשה. רק ונוסרן כל הנשים נפרד מהחיו לפי שהנונ של לשון נפעל והיה ראוי להיות ונוסר. כמו ונקשו. נסדו יהוד. ויתכן להיות משפטו ונחטאנו. והובלעה החיו בתוך הוו ולאות. נדגשה. וכמו זה. ונכפר להם הדם. עיקרו ונחכפר. לפי שיש בלשונם נחפעל. ואשת מדרנים נשזה. וצווי הוכר ולנקבה הוסרי ירושלם. [ועל משקלם השמדו לכם]. השMRI נא. הרגני זוממי. היהת הריש ראוי להדגיש אלא שהרפויה כמנהגם באותיות א'ח'ה'עד לרופחים במקום שרויים להdagש. והמקור שהוא שם הפעול. ולמה נקרא מקור שטמנו יוצאים כל בני הפעלים לטעיהם עוברים ועתדים ושנות האנשים כולם שם הפעול אתה מוצא בהם והוא מקורם וממנו הוצאותם.

על כן יש לכל בנין טקורה ומקור [מבנה נפער הפעלה]. כמו אם חפקד יפקד. לפי שלא ניתן לנפקד אלא הפקד. כמו שאם אפשר לפועל ולפועל — אלא פועל. וכן תאמיר מן נוסד הווסף [ביחסם יחד עלי]: —

שער אחר:

כשירצטו העברים לבנות בנין הפעיל מן הפעלים האלה שתחולתם יוזה הרכזו היה ברוב דבריהם לו נחיה מונע אשר לפניה בחולם אמרו חז"י חז"י הוציאו הוושיב' הויריד' הויביש' הוינו אלה כולם במקום הפה מן הפעיל והדומה להם השמיד הקרביב' וכשנשתחמו בהפעיל מן הפעלים האלה עם ארבע המוספות הפלו הא הפעיל להקל מעלהם ואמרו יודיע' יושיע' ייריד' יושיב' יוציא' כמו שאמרו ישמיד יכricht זיהה ראיו שלא חסור ואתה ההא. לפי שככל פועל עובד מבצעי הבניין הזה כל אותיותיו נמצאות בעתיד ממנה. וכבר נמצאו מילים מועטים מהם בקיום ההא על הראי. נאמר כי לא בחרב. ובחנית יהושיע ה'. דלותי ולי יהושיע' ומשירי אהודנו. על כן עטמים יהודן. מושלי יהילו. לפי שהפעול העובר מהם הושיע הודה חיליל. ודע כי בעת ייחברו אל הפעיל החינו המלמדת על הפעול יפלוי היה אשר אחר העין ואמרו מן הוועיש הודעת הודעתה הודעתם. ומן הוועיש הושעתם. ומן הוושיב הושבתה והדומה להב השמידתי מן השמיד הקרביב' השמעתי מן המשמע' וצוו הוכרמן הוועיש הודע וחביריהם הושע ה'. הודיע את ירושלם. בפתח בעבור העין. הושב את אביך' הורד עדיך' הוצאה את בך' היו הנחה היא פא הפעול שהיתה יוד בעיקרן. ויש כשיחיה הצוו מהם על עיקרו. כמו היישר לפני דרכך' יצא אחיך' והפעול שלא הוכר פועל מן הפעלים שתחולתם יוד בהפק אורה לו והניע ההא לפניה בשрак. וכן כל פועל שלא הוכר פועל ראייתו מונע לעולם [בשрак]. או בקמן חטא' או בחולם. כמו והשכבר בתוך ערלים. שדד מואב. הכרת מנהה. שדדה נינה. כי גורשו ממצרים. ויגאלו מן הכהונה. לא נוכר המשכיב והשודד והמכורית והמנרש והמנאל בכל אלה. ועל משפט זה יאמיר מן הפעלים האלה] הורד. יוסף הורד מצירפתה. לא נוכר המוריד. אך אל שאל תורד. הוא מוצאת. המוצאים. מודעת אתה. הוכח חן. ואחר אתה אקbez את כל הפעלים שתחולתם יוד הנמצאים במקרא. ואוכיר כל עין וכל בנין אשר נמצא הכל אחד מהם חוץ מהברור בעורת ה': —

זה כלל כל הפעלים שתחולתם שהוא פא הפעול מהם יור:

אל. נמצא משרש וזה הפעול הכבד אשר על משקל הפעיל. כי הויאל הלא אחורי צו. הנה נא הוואלתי. ولو הוואלנו ונשב. והוא

פא הפעול [והם על משקל הוודת הורדתי. וכopsis אחר הוודנו בידינו: שנאטר טן ירד] וצויו, הוכר אשר דבר אליו הואל נא ולין. ויש עין אחר בעיקר והוא לשון נפועל. אשר נאלני נואלו שרי צען. הנון נון נפעל. והוא אחרת פא הפעול. ולעתיד אואל יואל. כמו אורש אכבר. תוקש בו. והצויו לכר הואל. וכן המקור: —

יאש. ליאש את לבך. פועל כבד והוא מקור שהוא שם לפועל גוף והאמר לשעבר יאש כמו דבר יאשת כמו דברת. ולעתיד איש אש אש ניאש. כמו אדרב נדרב ידרב. ושם הפעול מיאש. כמו מדבר. ושם הפעול מיאש. כמו מדבר. וללא האלף שהוא מן א'ח/ה' היה דגש כמותו: ולשו נפעל כמו שהודעתיך בהפרק היה לו מונע אשר לפניה בחלים. ונאש מטני שאול. ולעתיד בדגשנות הוא כי הובלעה הנון בה או אש יאש: • יאח. יאח יאתי. פעלתי. חבליע התו שהוא במקום למד פעלתי בתוי האחרת שמילמת על הפעול המדבר בעבור עצמו. כמו כרתי ברית. כי לך יאחה. והפעול העתיד נאות לכם. יאחו לנו האנשים. הנה הנSTER אחר הנוספות בדברור הלשון הוא היוד אשר ביאחה. ומישקן נאות נשמר. יאחו ישמרו: —

יבל. הובל הובלתי. מי יובלני. יובל שי. יובלו שי: —

יבש. כי יבשו אפיקי מים. יבשה הארץ. יבש תיבש. ויבש הנהל. והפעול הכאב בהפרק היה לו נחה. אשר הוביש ה'. הובלות עז לה. ובעiker זה עין אחר. ויאמר הובשת היום. הובישו חכמים. כל הוביש. ומין אחר מן הפעול הכאב יבש יבשתי. איבש. תיבש גרם. גער בים. יבשחו. ויש מי שיחשוב שיווד יבש נפל מן יבשחו. ولكن אבל כי איןנה נופלת לפני שכשאנחנו מביאים היוד המילמת על הוכר שאיננו נמצא עמרק יתקבזו שני יודין ואת היוד והיוד שהוא פא הפעול ויאמר יבש כמו ישבר. ונודע כי יוד ישבר כשותיפ' עליו הוו הפתוחה יהפרק עין עתיד לשעבר ויאמר ישבר ידבר. וכן כשותיפ' זו ואת על יבש ותאמיר ויבש. בשני יודין. הראונה בשוא והשנית בפתח. הראונה כנגד יוד ויבסר וידבר. והשנית כנגד Shin ויבסר. ודלה וידבר. או יכבר על הלשון. על כן חבליע הראונה בשנית ותדגש לך ותאמיר ויבש ויבשחו. כמו ויבסר ויבשחו: נשארה יוד ויבשחו הדגשה עומדת במקום Shin ויבשחו והיא פא הפעול. והיוד הראונה שהיא במקום יוד ויבשחו מובלעת בה. וכן נדגשה ועטדה במקום שתים. וכבר נראה שפה הפעול ביבשחו קיימת ואני נופלת. והדומה לו במשמעותו ובנינו ווישרם למטה מערבה. גם זה היוד הראונה נבלעה בשנית שהיא פא הפעול. ונכח בשני יודין על העיקר. ואין במקרא אלא אתה הרגושה. הבין תדע בעורת ה': —

יגר. גרת כל עצובי. אשר אתה יגור: —

ידע. ידע ידעת. ותנו הירוד העתיד והפלול מן הכתב.
אדע חדע ומשכלה אפעל חפעל. ולשון נפלול ונודע ה' למצוירים.
לא נודע מי הכהן. לא נודעתם להם. [הו] עומדת במקום שני. נשבעתי.
נשכחתי. ופה נפעלתה. ולעתיד ידוע לכם. ואחריו הוודע. והפעול הבהיר זה
הוודעני. אתה לא הוודעתני. הוודיעו בעמים. הוודע את ירושלים. וכבר דברו
בלשון ביד במקום ההא ואת הנעריהם יודעת. שהוא כמו הוודעת. וטוב
מהו שתהיה יוד יודעת פא הפעול וייה משקל פועלתי על משקל שופטי
שנאמר ממנו למשופטי אהנן. [שאלו נאמר מן שפטוי או נאמר לשופטי
אתהן]. ויש בערך עניין אחר ויודע בהם את אנשי סוכות: —

יזבב. השלב על ה' זיבב. פועל עובד על משקל ידר. וצוו הור
אשר דבר אליו ה' כמו דע. ויתכן להיות יហנן שם מאוקה
ולא יהיה פועל: —

זיע. לא יחזרו בזע. וכבר נאמר המקור הוא שם הפעול ולא יוד בזע
אף. ומשקל דעתה מן ידע ושנה מן ישן: —

יחם. יחם יחתמי איהם. יחתמי אמי. על משקל פעלתני. על משקל מדוע
אחריו. [והיתה החית ראהה להרגש כמו מחתמי קנאתי אלא
שהיא מאותיות א'ח'ה'ע]. והמקור והוא שם הפעול בעות יחם הצאן. על משקל
טהר את הארץ. ליחמנה במקלות. על משקל לטהרנה. ויש בערך זה ותיחמנה.
כל ויחמו הצאן. ויפעל. ויחמנה בבואן לשחות. ויפעלנה. וזה ראי ותיחמנה.
כמו ותבלענה ותקרבנה. אך מצאתי דמיינו וישראל הפרות. מגן יעדנה.
ודע כי לא מצאתי העתיד מן הפעול הבהיר שעיל משקל פעיל או פעיל כמו
שרב ושבר או פעיל או פעיל כמו ברך ושרת כי אם פתח הפה לעולם
בדגש העין או משך הפה בקמצ גדור בשאיינו דגוש. ולכן אמרתי כי ויחמו
הצאן ויחמנה פועל כל. לפי שהוד הדגש שהיא פא הפעול איננה פתחה
ולא משוכה בקמצ גדור. הנחמים באלים. הנפעלים. בין הנון והחית פא
הפעול והוא הננה שהוא במקומות יוד יחים: —

יחחל. ויחלו לקיים דבר. ויחלנו לך. על משקל וטהרו טהרנו. והוא פועל
כבד והיוד פא הפעול. והפעול העתיד ולא יהל לבני אדם. הן
יקטלנו לו אחלה. ויחל עוד. היוד הדגש הכתובה בויחל עוד הוא פא
הפעול והיוד שהיא כנד יוד וימחר מובלעת בה והיה ראי להות ויחל
בשני יודין ראשונה בשוא ו שנית בפתח כמו שהזכיר לך בויבשחו. אבל
חוור הטעם מן החית אל היוד בעבור עוד שאחריו. שכן דרך מתקני הטעמים
להחויר הטעם לאחרות בתיבה שיש אחריה תיבה קטנה כדי לחת רוח בין
הטעמים. אך ייחל עוד הוא לשון נפעל. ומשכלה ויפעל. כמו וישאר ויכתת.
את השובה לשואל על הפרש בין ויחל ובין ויחלה. ובערך זה אין אחדר מן
הפעול הבהיר נהפכה בו היוד לו נהה הוחיל. הן הוחלתי מה אוחיל לה.
שם הפעול תוחלת על משקל תפארת. הוא מן תוחלת כנד פא מן
תפרות: —

ימכ' יטבוי ותיטב לה' משור פר' ותיטב הנערה בעינויו ויתב בעינויו
ויתבו דבריהם הנח הנستر אשר בין יהוד והטיה בויתבו הוא פא
הפועל ולכון עכובו והעמידו את היהן בגניא ומשכלו וישמרו. יש בעיקר
זה פועל כד מה עבר אל פועל היטיבו אשר דברו. היטבת לראות. משקלו
הפעלו הפעלה והעתיד הלאו יטבו דברי. מה חיטבי דרכך. וראיין
להיות יטיבו היטבי בהראות היהן הנסתרת שהוא פא הפועל ופתחות
הנספה לפניו כמו ישיליכו תשליכי. אך ראו להניח היהן והגע הראשונה
הנספה לפניה בצריך קל עליהם יותר. והפועל בלשון מפעיל מיטיב. מה
מיטיבים אתכם. ואלו לא היהן היהן משדרש המלה או נאמר מטיבים
כמו מרים שקייהם. מшибים. ואחרים מלבד אלה שאין בחחלתם יוד.
מייטב שעשו מפעיל מעיקר וזה כמו מסחר משפט. אך מה טבו אהליך.
הטיבות כי היה עם לבך. טוב לפני האלים ימלט טינה. הטובה הוא
אם רעה עיקרי אחר מן הפעלים שהעין מהם אות נזה ובסתר תהיה זו
או יוד כמו שני עוזר לפרש: —

יכול. הפועל העובר מעיקר וזה נאמר על משקל פועל. כמו ולא יכול
יוסף. ומה יפולתי עושות בכם. יקושתי לך וגם נלכדת. יגרתי
קמנתי: ויש בשיגרעו הו שהו בעבור המשך ואיננה מעיקר המלה להקל
עליהם ויניעו האות אשר לפניה בקמצח טפח ונאמר ויכלה עמוד. פן יאמר
אויבי יכלחיו. כמו שהפלוה מן ולא יכול עוד דצפין. ולא יכול לעשות
הפסח. בהתנים הדברים והתהברם. אך בהפסקם והכריתם חשוב ההו במלחה
כמו אמר להוציא את הכנים ולא יכול. והפועל העוזר בהפקה היה לו
נזה מונע אשר לפניה בשרך [ללמד עליה ובחרו השרך מן החלם] להבדיל
בינו ובין הפועל העוזר הנאמר מן אלם. ונאמר מוה יכול.
לא יכול לבקר. לא חובל לובח את הפסח. לא אכל אני. ובמה נבל לו.
כאשר יוכלו שאט: לא חובל כפרה. ושם הפועל מבלי יכולת ה': —
ילד. לא חלה ולא ילדתי. מה ילך يوم. גם כי ילדו. בעצב תלדי
בנין. הנח הנستر שאחרי הנספות הוא פא הפועל. ושם הפועל
יולד חכם ישמה בו. יולד. כסיל לתוכה לו. הרה וילדה יהודו. אך הנך
הרה וילדה בן בנין גתערב מן יולדת וילדה לפי שיאות בלשונם להרכיב
מלחה אחת משתי מלים. וכטווו משתחוותם מן בנין משתחוים והשתחויתם.
ועתודותיהם שוטחי. שנבנה מן שופה ושותה. בעותיק צמותוני. מן צמותו
צמותוני. לפי שאתה אמר צמות צמות בשני חווין הראשון למד הפועל.
והשני לוכר הפועל שתדבר אליו. יש להבלע הראשן בשני. תאמיר צמות.
כי ארץך שחת. וכשתרצה לאמר טמן פעלתו תאמר צמותוני בהבלעת
החיי הראשונה בשנית הכתובה הדגשנה שפעלהוני והפעלהוני נאמרים בלשון
עברית. כמו מה העלהוני הצום צמותוני. ומצחאתי צמותוני החלטתו מן
צמותו וסופה מן צמותוני. ועל כן אמרתי שהוא מתערב ומהוחר משניהם.
וכן שכנת על מים רבים. נבנה מן שכנת ושכנת. ישכת לבנון מן

ישבת וישבת. מקונותת בארץ מחויר מן מקונותת וקוננת. וזה מלים
מוסעות נפרדות אין למד מהן על אחרות. וגם יתכן להיות הןך. דרכה
יולדת בן. שכונת על מים רבים. יושבת לבנון. מקונותה בארים. פעלים
עוברים לנקבות על משקל פועלה. וגם שוסתי פועלתי אלא שלמד הפעול
שהיא היה נחה נסתורתי. והדומה להם שופטתי הנגר טנורת למשופטי.
אתחנן ועל פי מה שפרשתי בואת הנערים יודעת. וצווים הוכר שתדבר
עמו לד כמו שב או ילד על העיקר. ובערך פועל כבד שהפכו בו היה
לו נחה נסתורתי. והולד בן. אשר הולידו בארץם. אם אני המולד. וצוו
הוכר אשר דבר אליו הولد. או הولد. וכן המקור שהוא שם הפועל.
עוד יש בו פועל. כבד אחר ילד ילדתי אILD מלך. ותקח המילדת.
לAMILDOT העבריות. וצווים הוכר ילד. שם האיש נאמר ילד בירך. ונאמר
בזו אין לה ולד. על משקל חכם רשי. כל הבן הילוד. כמו הגיבור השוכן.
אך שמע לאביך וזה ילך פועל קל עobar והוא קודם המפץ ילד. ולפועל
אשר דבר אליו ילך. ובהפסק כמו אהנה וסופה פסקוק ווקף במקצת
מקומות ילך. כמו שנאמר אביך קאנז בוקף והוא קאנז כמו הוא עורך.
ולשון נפעל נולד. הנולדים לך. אולד בו. וכבר נבלעה הוא אשר בנולד
בלמד ונדגשה לואת אל נולדו. והונעה הנון לפניה בשrok לפי שקל
עליהם יותר מן החלם:

לֶל עד אגלים יללה ובאר אלים יללה. ובערך זה פועל כבד והילל
כל ישב הארץ. הילל ברוש. היללו-alone בשן. לשון
הפועל העobar ולשון צווים הוכר שום. כאחד. וכן תאמיר היטיב פועל עobar
והיטיב צווים. והיטיבו אשר דברו פועל עobar לרבים. היטיבו דרכיכם צווים
ולרבים הוכרים. והפועל העתיד בנוחה היה שהוא פא הפועל ובהונעה.
נאמר בנוחה لكن יليل טaab. ובהונעה כלו יليل. ומשבר רוח היללו.
וכן לא יטיב זה. בנוחה היה. ואלמנה לא יטיב בהונעה. וכן ידע בנוחה
היהוד. ונבואה טפרק יידע בהונעה:

ימין. אם השמאלי ואימנה. הרי היהודי שאחרי האלף עקר והוא במקומות
פא אפעה. ושין אשכילה. ווין אוכירה. מימינים ומשמאלים
בהראות היה בדברו הלשון. וכבר המירזה באלף מאטרו וכי האמינו וכי
הشمאללו. והיה ראוי להיותו תימני. וצווים הוכר שתאמיר לו היימין בהראות
היהוד. [והימין בחסתה. והונעת ההא-לפניה בצהרי]. ולנקבה הימני. התאחד
הימני. וכשאהה מכנה מואמה אל יד ימין. או כל דבר שהוא בא מחתמת
ימין אחת הימני הימנית. אבל כן עשו להפריש בין ובין המיויחש
אל שבט בנימן: ודע כי בנימן שני מלים. בן ימין. עשו מרן אחת. ויש
שכחובין אותו שני מלים. כמו ויהי איש מבן ימין ונקרא אחת. ויש כ Dichotomy
אל ימין לבדו ויגרעו בן ויאמרו איש ימין. ויש כ Dichotomy אל שני המלים.
כמו שאמרו לבניmani:

ינק' • יונקת חלב גוים • ראש פתנים ייןק' • יונק' • ינק' • כמו פליט' • ראש ניקוטיו • והפועל הכבד הניק הינקיי ייןק' • יונקהו דבש' • ותינקן לך' • והינקהו לוי' • מינקת:

יסר' יסוד ארץ' על ימים יסדה' • והפועל העתיד איסוד' • יסוד' • כמו לא צוק עליו שמן' • ושם מקום יסוד המובהך' • וכבר נאמר שם הפועל בו נחה מוסדר' מוסדר' הראשון הרופה שם הפועל' • והשני הדגש שם פועל' • ונרגשה הסטך מפני שנבלעה בתוכה הו' • ואלו היהה רפה גם הוא היה יפה' [והוא מגורה הופך לפועל העובר שלא הוכר פועלו'] • כמו הופך בית ה' • ולעתיד יסוד' • והפועל מוסדר' [ויש פועל כבד אחר [על משקל פועל דגש העין'] • יסוד' יסודה עוז' • ידי ירובבל יסודו הבית הזה' • בבערו יסודה' • ולשון נסוד' • יסוד' • בהסודם יהוד עלי' • והוא עניין אחר' • אבל קרוב לדראשון:

יסוף' ולא יסף עוד' • ולא יספה שוב אליו' • יסופה' • והפועל יוסוף' • אם יוספיהם אנחנו' • כמו שומר שומרים' • אומר אוטרים' • וכבר נאמר פועל על משקל פועל' • כמו הנסי יוסיפ להפליא את העם הנה' • וכמוחו תומך גורלי' • שהוא מן תמק' יחטוף' • והפועל הכבד ולא הוסיף עוד' מלך טדרים' [ושתים ולא אוסף בחרוק'] • ולא אוסף [בצרי'] • יוסוף ה' לוי בן אחר' • וכבר נכתבה ההו אלף' • לא תאספין تحت תבן לעם' • ואוסף שאל לדא מפני דוד' אל חוסוף על דבריו' • נפלה התנועה הסטך ועטודה השוא במקומה לסמוכה עם המלה שאחריה':

ישראל' יסורי איסר' • כמו אייען' • או איסור' • כמו איצוק' • יוסר לץ' • ושם הפועל נקרא בממ' בתחילתו מונעת בשרק' • ותחפוך היוד אחראית לו נחה בעבר ואת' • נאמר מוסר ה' • מוסר אב' • והפועל הכבד' יסר' יסורי ה' • יסורי אחכם' • כאשר יסר איש את בנו ה' אליהיך מיסרך' • יספה' אחכם' • הרוב עם שדי יסור' • ובנין נפעל בחפהך היוד לו נסור יסור' בדברים לא יסגר עבד' • הוסרי ירושלם' • ויש בלשון זה עניין אחר' • איסרים בשמעו לעתרם' • וגם תחפוך היוד הוחאת לו וטסורתו ערוד' • מוסר מלכיםفتح' מוסרות ומוטות' • אבל בנסיבות הברית חשוב אותו מן ואשרה אסר' • והאלף נחה בין הטעם והסתך' • וגרועה מן המכtab' • וואוי היה להזות מסורת' • כמו מהגורות:

יעט' יעט יעטה' • מעיל צדקה יעטני' • כמו שטראני' • איעט יעט' • לא יצא' משורש זה עיטה אור' [לפי שהוא מן עטה' • כמו שעשה מן עשה' • אבל יאמיר מן יעט יעט' • כמו שיאמר מן יען יען' • וכן ישב יושב:]

יעוד' • ויוחר מן המועד אשר יudo' • אשר לא יעד' • • ואם לבנו יעדנה' • ולשון נפעל נועד' • • ונודת שמה' • כי חנה המלכים נועד' • אשר אoud' לך' שמה' • • ויש עניין אחר בעיקר וזה הוועיד יועיד' • כי מי כמוני וממי יועידני' • • ואם למשפט מי יועידני':

יעל. הוועיל הועלתוי מה הוועיל. ואין בם מועיל: —

יעף. יעפתו. לא יעף ולא יגע. ויעפו נעריהם. לשתוות העוף: —

יעץ. כי ה' צבאות יען. אשר יען. אשר יענני. לכה איעץך. יען. צוויי הוכר אשר חאמר לו בא נפרד ואין דומה לו. נאמר עזען עצה ותופר. והיה נכון לומר עצז. כמו דדו שבר או יעצו [בפתחות הוועד טפוני העין. והיתה ראייה להיות בחרק. כמו ויצקו על העולה. אבל זה דרך מודרבי אהבה]. כמו בחרו לכם היום. שהפחחה בבית במקום חרק שין שמעו]. ולשון נפעל את מי נוען. ולעתיד ונועצת יהדו. נון ונועצת לרבים. וכן נוען נבעל בו וווען הטלך: —

יפח. ויפח חמס. תחיפח הפרש כפהה: —

יפע. וחלו יפעתק. והפועל הכבד הופיע מהר פארן. ועל עצה דשעים הופעתה: —

יצא. יצא יצאת. לא יצא בצבאי. יצאו הצאו. ומיציאי מעיו. והפועל הכבד בו נחה הוציאו יוציא. ושם הפעלים למות הוצאות. כי לא טומצא וממערב. ויכתב משה את מוצאים: —

יצב. נאמר ממן פועל כבד יצב ישבתי איצב תיצב. והמקור שהוא שם הפועל. יצב גבולות עמים. ושבעקר זה פועל כבד אחר בהבלעת היוד בצד. הציגו משחתת. אתה הצבת. דרך קשוו זיציבני. והנה מציב לו יד. הצד דגשנה פפני הבלעת היוד בה. ולשון נבעל גם בהבלעת היוד. נצב לדיב. נצבו כמו נדי. הנון נון נבעל. והיוד נבעלעה בה. שהיה בא מקום פא נפעלו ושין נשמרו. ולשון התפעל התיצב. ולעתיד. יתיצב על דרך לא טוב. ויבא ה' ויתיצב. ויתצב מלאך ה'. יתצבו מלכי ארין. ותחצב אחותיו. ומשקלו והפעעל. מפני שהיוד פא חפועל מוקדמת לחיו השניות והוא נחה בין שתי התוונות. ווורה עליה משך החיו הראשונה והנעהה בצריך. ותו הפעעל בפעולות על שני פנים. יש כשתהיה מוקדמת לפא הפועל. וששתהיה מאוחרת ממנה. לפי מה שיקל בלשונם או יכבד. אך אם יהיה פא הפעעל סמרק או צדי או שין היה מוקדמת על התוւ לעולם. כמו ויסתбел החגב. וישתרם חקות עמרי. מה נדבר ומה נצדך. מפני שטית נצדך במקום היה כדי לבאר מוצא הצד מן הלשון היטב. [כפי אילו באה חי לאחריה היה דומה לסמרק בדבר הלשון. וכמהו וילכו וצטירו. שהוא יוצא מלשון ציר. נאמן הצדינו אותו מלשון צידה.]

בלתי מלה אחת הקדימו בה התויע לשין והתשוטטנה שכבד עליהם לאמר שמצווא התויע והטית מן הלשון קרוב. ואם יהיה פא הפעעל בלבד אלה שלוש האותיות תהיה התויע מוקדמת לה לעולם. כמו ואתנפלו. והתנדתו והתקדשתי. על הסדר הזה נסדר לשון עברית שתהיה התויע שוקדמת.

לפא הפעול כשלא תחיה סמרק או צדי או שנ חוץ מן וחתצב. שפה הפעול שהוא הוד הנחה בין שתי התוין מוקדמת לתיוו שלא היה אפשר לקבעה אחרתה מפני דגשנות הצדי כי אם בהראות מזא יהוד וכבר נתפרש שמשקל וחתצב והפעול. ומשקל וחתצב וחתבעל: —

יצק. ויצק עליה שמן: לא יצוק עליו. ויצקו לאנשים. מועמד בגעית להורות על היהודי שהוא פא הפעול. ומשכלו יופעל. אבל ויצקו על העולה איננו כן. שהיוד פא הפעול ותמייתו בגעית לא הוא עיקר כי אם כמו משכו וקחו לכם צאן. ונאמר עוד הפעול העתיד בהבליע היהודי בצד' כי יצא מים. וצוו הוכר שחדבר עמו ביוד וגם יצוק בו מים. ובלא יוד יצא לעם. יצוקם ביצוקתו. הוצק חן. נהפכה בו היהודי לו נחה מונע אשר לפניה בשרך לחוכחה עליה. והוא גנור מפועל כבד שהוא הוצק יוציאק. הם מנגשים אליה והוא מוצקה: —

יצר. את האדם אשר יציר. עם זו יצורי לין. וייצר ד' אלחים. וכבר נאמר בהבליע היהודי בצד' טרם יצאך בבטן. ובמקבות יצרכו משקלם אשمرך ישמרהו. ויצורי כצל כולם. ולשון נפעל לפני לא נוצר אל. אוצר יוצר: —

יקר. יקדתי. ותיקד עד שאל תחתית. יקד יקד כיקוד אש. יפעל פועל כפועל. במוקד ניחרו. על מוקדה על המובה. היהודי אשר במלת תיקד יקד יקד נהפכה לו נחה במלת מוקדה מוקד: —

יקע. לא מצאנו מעיקר זה כי אם הפעול הכביד שנהפכה בו היהודי לו נחה. והוקענו לה'. ויוקעם בהר. והוקע אותו לה': —

יקץ. יקץ יקצת. ויקץ יעקב. ויקץ נח. ויקצו מועזיך. ואת היהודי מועמדת ותמכה בגעית להורות על היהודי הנחה אשר אחריה שהיא במקומות פא ויפעלו ושין וישמרו. אך לא הקין הנער. העירה והקיצה. הקיזוטי ואראה. איןם באים מעיקר זה כי אם מן הפעלים שבמקומות עין שליהם וו או יוד נתחים: —

יקר. מה יקר חסרך. מאשר יקרת כעינוי. ול' מה יקרו רעיך אל. תיקר נא נפשי. וყיר דטם בעינויו. וყיר פריוון נפשם. [נאמרו אלה בצריך. ונאמר וყיר שמו בחרק. מפני שהחרק והצרי כדי הם להורות על יוד נחה אחריהם. שמשקל כולם ייפעל.] והשם הנקרא לאיש' או לדבר אחר יקר במשקל העובר. אלא שהקוף בפועל העובר פתוחה והיא בוה קמוץ. נאמר יקר מהכמה ומכבוד. על משקל הכם רשע. ואם طفلו לבב. אלא שהיית חכם בשוא ופתח. וזה מדרמי א'ח'ה' להנקד בשוא ופתח במקום שוא. וגם אם טפלת את זה היה פתח. כמו אתה יקר חפראת והוא קמץ הקוף. וגם אם טפלת את זה היה פתח. כמו אתה יקר חפראת והולתו. ויש בוה הלשון פועל כבד מה עבר. אל פועל. הוקיר יקרו. אוקיר אנוש מפו. [אנוש הוא הפעול וה' המוקיר. —]

יקשׁ. יקשׁתי לך וגוֹ נלכדה. כמו קטנתי. שכלי. יוקשים בני האדם. פועלם בא בעין פועלם. ישור כשליך יוקשים פועלם. ולשון נפעל נוקשת באמטי פיך' ונוקשו נלכדו. פן תוקש בו. הוקש לשון צוּי. ולשון מקור שהוא שם להפעלה. כי מוקש הוא לך. הם במקום יוד עומדת. כמו מוקד מועד. [ודם במקום כף מכתש והית מהצבר: —]

ירא. ולא ירא אליהם. כי יראו המילדות. כי יראה כי לא יראו את זה. והפעל העתיד סמוך לבו לא ירא. וירא ואמר. וארא כי עירםAncient. ויראו מגשת אליו. ופן ירך לבככם ותיראו. יראו מה. משקלם ויפעל ותיפעל יפלו. הנוספות מועמדות כדי להראות הנה הנתר אשר ביןיהם שהוא במקום פא ויפעל. ותיראן המילדות. ותפעלנה. אך נשנתה הנעת ריש ותיראה בסגול העין מהנעה עין ותפעלנה מפני האלף. לראי מפני דוד. לפועל. [חצרי מוכיה על היוד שהוא פא הפועל.] ומשקלו לשמור. ושם הפעול יראה. וצוי הוכר ירא את זה. אך יראו את זה קדושין. האלף נופלת מן המקרא והוא קיימת במכבת על העיקר. והיה ראוי להיוו יראו [בחוציא מוצא האלף מן הגנרגת ובחרק תחת היוד ושוא תחת הריש] על משקל אמרו שמרו. ויתכן שעשו כן כדי שלא יתעורר ביראו. שהוא פועל עזיד לדברים מן פועל ראה. כמו יראו בי. יראו ורות. ושם הפעול עוד ומוראותם וחכם. יובילו שי למורה. ואת מורה לא תיראו. הוא הפהכה מיזד. ולשון נפעל נורא מאד. נוראות בצדק תעננו. למען תורא. והפעל הכבד ירא. כמו גרשוני גרש. ועקרו לדגש הריש. כמו שבר. כי יראוני העם. כמו כי גרשוני הום. והפעל העתיד ירא. אירא. והפעל. מירא. ולרבים כי כולם מיראים אותנו. וצוי הוכר ירא. והמקער שהוא שם הפעול גם הוא ירא. לראמ ולבלחים: —

ירך. ירדתי ודברתי עמר. ירול ירدن. ארד עמר. נרדה ארדה. ירדו תרדות. הנוספות חטבות בעגיא ללמד על פא הפעול הנהה שאחריהם. וכבר נרעעה היוד בצווי הוכר כשחאמת רד. ולנקמה רדי ושבוי. ולרבות הנקבות רדנה. כמו לכנה שובנה. ושם הפעול ייכום במורד. הם במורד בית חורון. הוא עומדת במקום היוד. והפעל הכבד והוזדים את אבי. הורקנו בידינו. יוירדו. אותו הלויים. יוירד בנהרות מים: —

ירע. נפשו ירעא לו. אוירע תרעע: —

ירק. יرك. יرك בפניה. וירקה-בפנוי. אך וכי ירוק הוב בטהור. מכלמות תם. אין נאמרים מלשון זה כי אם מאחר: —

ירש. יריש ירשת. וירש ישראל את ירושו. וירשנו אותה. וירושה ישבת בה. כי לא יירש. אותו תירש. ויירשו את הארץ. וצוי הוכר נאמר על משפטו ירש. ובתוספת ההא ים ודורם ירש. כמו שאל. העתק שאלה. ונאמר עוד בגרוע היוד עליה רשות. [ונאמר עוד חתול רשות. בעבור

הפסיק הטעם. ולרבים בואו ורשו את הארץ]. ושם הופיע מורה. את מורשיהם. למורש קפוד. והפועל הכבד הורייש יורייש. את אשר יורישך. ותוריישני עונות געורי. ויש בו עניין אחר ה' אלהיך מורייש אוטם מפניך. להורייש נים גדולים ועצומים. ואם לא תורייש את יושבי הארץ. יש עוד בעניין זה פועל כבד אחר ירש. ירש הצלצל. כמו ברך ברך. וגם זה היה ראי להdagש הורייש. ולשון נפעל ממנו גורש. כמו נולד. ולעתיד יורייש. פן תורש אתה וביתך. פן אורדש וגנבתך: —

ישב, אברם ישב בארץ נגען. ישבה בארץ גשן. והפועל העמיד בהניה •. היה כמו שהוכרתי והפיר לאותה מן הכתב להקל. נאמר ישב עולם. ישב אשכ עם המלך. ישבו לכסא לך. בסכנות השבו. היושבי בשמיים. ונאמר כי אם שוב תשבו נחפק הנה הנSTER אשר בתשיבו לפניו. השין והוא במקום פא הפועל לאחר השין בשוב ונעשה במקום עין הפועל. ונאמר בצווי הוכר שב. ולנקבה שב. ולדברים שבו נא בוה. ובהפסק הטעם השפלו שבו. ותחפק היה לו נחה נסורת. נאמר ומושב בני ישראל. ולשון נפעל ערים לא נשבו. אל ארץ נשבת. ולעתיד יושב תושב. והפועל שלא הוכר פועלו גם הוא בו הפוכה מיד הושב. ודוشبם לבדים. והוא כנורמן הפועל הכבד הושב. וערים נשומות יושבו. עוד אוישנד באחים. אשר הושבו נשים נכריות. ויושבם לנצח. מושבי עקרות הבית. במתחם הארץ הושב את אביך. ומין אחר טן הפועל הכבד ישב ישבתך. וישבו טירותיהם. אישב תישב מישב מושב: —

ישן. ישנתי או יnoch ליל. וישנו שנה עולם ולא יקיצו. ויישן וחלים שנייה. עורה למטה תישן ה'. [כי לא. ישנו אם לא ירעו. היה הנוספת לעניין עתיד מועמדת בגעה להורות על היה הנחה לאחריה שהיה פא הפועל. ושם האיש שוכב ישן. ולנקבה] אני ישנה ולבי ערי. איןנו מניה לו לישון. לפועל. על משקל לשמור. וכבר גדרו היה שם הפועל. כן יtan לדידו שנה. אל אהב שנה. [על משקל עצה מן עין]. והפועל הכבד ישן ישנהי. ותשנהו על ברכיה. מישן מישן. ויש בעיקר וזה עניין אחר. חדרים גם ישנים. ואכלחים ישן. ולשון נפעל נושא. ונוסנתם בארץ. צדעת נוסנת היא. אוישן. יושן: —

ישע. יצאת לישע עמק. כי כל ישען וכל חפין. והפועל הבהיר בו הפהכה מן היה. כי הושיע ה'. הושע ה' את עמק. והושענו אליו ישענו. ויהי להם לטושיע. ולשון נפעל גם הוא בו. עם נושא בה'.فتح השין מפני שהוא לשעבר. אין המלך נושא ברב חיל. קטע מפני שהוא ראיו לכל ומן. וממנה יושע. פנו אליו וחשעו: —

ישר. לאשר ישר בעניין.فتح השין שהוא לשעבר. ולא ישרו בעניינו. אולי ישר בעניין האלים. ותישר בעניין שמשון. ישר לבני אמרה. ושם האיש או כל דבר נקרא ישר נוכח עמו. דרך ישר קמץ. וכשתטפול אותו אל דבר תנקד היה בשוא והשין בפתח. נאמר וחותעת רשות ישר

דרך. והיה העקבות למשיר. מפעול על משקל מוטר מבחו. מישרים. מפעלים. כמו משפטים. והפועל הבהיר ישר. על משקל דבר. על כן כל פקודי כל ישורי. וישראל לטה מערבה. והודרים אישר. ישרו. בערבה. המישרים ארכותם. מיושר על מהקה. אך ישרנה הפרות. יתכו בו שני פנים כי הוא בקש השין או שידה. פועל קל ונבלעה היה שהי פא הפועל בשין. ולואת נרגשה במקרא אצק מים. אצוך בבטן. ומשקלו יפעלנה. או שידה פועל כבד נגרן פקודי כל ישורי. ומשקלו יפעלנה בשוא תחת הנספות. והוא הנבלעת בחוך הדגשה הנכתבה שהוא במקום פא יפעלנה. והטעם הראשון נבחר טעם אחרון לפי שפה כל פעיל הנקודה בהרך תנך בفتح בפועל העתיד כמו שבר ישבר. וכן היה ראוי לאמר ישרנה בפתחות היה על משקל יפעלנה. [לפי שלא נמצא יפעלנה בכל המקרא.] ועוד יש בעיקר זה פועל כבד אחר נאמר בהראות היהוד היישר היישורי. ועפעריך ישרו נגרן. וצוי היישר. ונאמר היישר לפני דרכך. כמו כפ' מעלי הרחך: —

יתר. יתרתי. ונאמר שב לאיש או לכל דבר על משקל פועל ופעל כמו שכח ושכח נאמר וייתר מהמה בני הוהר. ונאמר יתר מרעהו צדיק. ושם הפועל עצמו יתר שאט יותר. מה יתרון לאדם. ונאמר עוד בשם הפועל בנין אחר נהפכה בו היה לו ומותר האדם מן הבהמה. אך فهو כמו אל תותר כמודמה אני שהוא פועל שלא הוור כפועל ואם בא בחלום ולא היה בשරך. כי כבר הודיעך כי התרם והשך שון במקצת הבניינים ואין ביניהם הפרש. וגם יתכן להיות אל תותר פועל כבד. כמו וכדר מלחמה אל חסף. ויש בלבazon זה עניין אחר. יתר יתרתי. יתר יותר. ואת יותר החטנו. ושם הפועל עצמו יתר הנום. ומיתר השמן. יש בעיקר זה פועל כבד מתעורר נהפכה בו היה לו נזה. אשר ההורר הברד. ההורר לנו שריד. וויתרנו אנשים טמוני אכול והותר. ולשון נפל ולא נזה מהם איש. והנותר בשטן. ואם יותר. לא יותר דבר. חם המאמר הראשון מספר מהבראות אותן והמשך שחבר ר' יהודה בר דוד המכונה חיוג נ"ע שתרגם אותו בלשון דקדש ר' משה הכהן בר שמואל הכהן נ"ע קרטבי: —

זהו יहוא המאמר השני האור את כל הפעלים

שהוכן שהוא עין הפועל אותן נה נסתה:

אמר יהודה כבר נאמר הדבר על הפעלים שהפא שלחן נה נסתה. ואני מוכיר במאמר זה הפעלים שהעין שלהם שהוא האות השני מהן נה נסתה. [לפי שכל פועל נבנה יסודו משלש אותיות לעומת פא ועין ולמד. שמלת פעל היא אב לכל הפעלים. וכולם נקראים על שמם בין פעלים עברים ובין פעלים עומדים כולם על שמו נקראים.]

ולפניהם וקבוצם אפרוש להם פירושים ובאוריהם יעדודם על יסודם
וינלו פלאות סודם. ומה' העור:

הרבר אשר היה על הפעלים שעין שלהם אותן אות נח וסתה:

כשידרכו העברים לאמר פועל כל עובר או שם איש או מדה כל כל
או מספר כל מואמה מן הפעלים שעין שלהם אותן אות נח נסתה הניחו את
העין ושמתו אלף נסתה בדבר הלשון ונדרעו אותה מן המכabbת ולא
כחובות כי אם במלים אחדים ונפרדים אמרו והוה כי קם הפלשתי כמו
עלוי בין הקופ והטמ נח נסתה הוא עין הפעל ומשפטו להיותם קים על
משקל פעול שהוא יוצא מן קים דברי הפורים לקים דברי וכבר כתבו
נח וזה שהוא עין הפעל במילים מעט טוער כמו וקאמ שאון וכמו עין
נח זה צדו צדוני צוד צדוני העין בין הצדדי והדרלה וראויים להיות
צדיו [צדוק] צדוני כמו שמרו שמרוני שהוא יוצא מן ציד צדוקים
וכן וקע עליו העיט הנאמר מן וקיע וחרפ' וכמו מהו דש חיטים היוצא
מן והשיג לכם דיש' וכן דן דנו' מן והיה ה' לדין' שטו העם ולקטו'
מן אני שיט' והוא הדין לאשר שר לה' רר בשרו' רשו ורעבו' כי שת
לי אלהים שב הנגללה' וכמו מה הרבה מאד' ודע כי גם מות הילד מכלל
אללה הפעלים שהוא מן מות וחיטים המותה לחסידי' ובבואר זה הופרעה
עצת האומרים שאללה הפעלים יעיקרם אותןותיהם בלבד' ויש כSHIPOL
הנה נסתה שהוא עין הפעל מן המכabbת ומם המקרא כאחת כשיאמרו
טפעלים אלה ופעליך וענינו לעתיך כמו ושבתי בשלום' וגולתי בירושלם
ושתהי בעמי' ומשתי את עון הארץ היה' וקמתי על בית ירכעם' וגם
ייפול עוד כשיאמר מהם פעליך' כמו והנה קמתם' וסורתם מן הדורך' מה
זה שבתמי' וכן כלום' ודע כי רוב השמות הנגוריים מן הפעלים האלה
לאנשים או לכל מואמה שהוא שווה למבנה הפעל העובר מהם בדבר'
חאמיר שם איש למי שהוא עומד' קם' ולרבים קמים עלי' וכן חאמיר בפועל
העובר' והוא כי קם הפלשתי' וכן צד שם לאיש שהוא ציד' כמו הוא כינוי הפעלים
צד' ויבא לי' וכמו מהו בפועל העובר צוד צדוני' [כי הוא בצדוני כינוי הפעלים
הרבבים' והנון והיוד אחריו כינוי הפעול המדבר בעבור עצמו כשתסלם'
מן הטלה ישאר צד' וכן שם הנה אני שם אתה ירושלם' שלא יכול לאמר
הנה אני עשה' ולא הנה אני שמר' אבל אתה אומר הנה אני עשה'
הנה אני שלוח מלאך' כמו שהאמיר הנה אני משיס' لكن הרי הוא כמו
שם איש' אך נקרא שם מון הפעול שפועל או מן המדה שהוא עומד
באה' וכמו מהו בפועל העובר' אשר שם משה' וכן שב' הולך ושב' למי
הוא כן' והעם לא שב' שהיון כבר' [וכן ר' אחד עשר ואחד ראש' ולמי
שנעשה דל תאמר גם ר' שם כמו שאמרת לרבים רשו ורעבו' וכן מה לטמי'

שהוא כן ולמי שהוא כבר משא עברי מתי ואלה השמות והפעלים
ולחלם ממה שהוא על בניין עיקר לחייב העין על משקל פעולה פעל
לפי עיניהם וחווב כי עיקר מה בענין שהוא שם ובענין שהוא פועל וובר
שיהו מות בצריך תחת העין שהיא הוא על משקל חפץ ויבש שהם
גם הם שמות ופעלים עוביים [חפץ שם כי לא אל חפץ רשות אהיה]
וחפץ פועל ובר. כי חפץ בבחת יעקב ויבש שם הן אני עז יבש
שהוא שם לעצם ויבש פועל ובר. יבש חזר נבל צין [אך כשהניחו זו
מות נפל קמצות המם והונע המם בצריך שהיא תחת הוא להורות על עיקרו]

וכמוهو רק וור וער וכן כנים אנחנו:

שער : — דע כי הפועל העתיק מלאה הפעלים בהנחת העין והשיבה זו נחה
נשתרת מונע האות אשר לפניה בשורק ברוב המילים או בחולם
בטעוטם. נאמר יקום ישבו יסוד ימות יפוץ ימות ולא יבנה כי אם בנה
נסוף אחרי אותיות א'י'נ'ת הנוספות בתחלתן לעין עתיד. ואת הסכימה
שהסכימו עליה ועל זאת נבנה לשון העברית. והטעם אשר טמן נסוף
הנה הוה אחרי אותיות אלה בפעלים אלה מפני שעין הפועל שעיה
ראוי להנעה. וכמו שנדרעה תנועתה וחסירה המלאה ממה שהיא כשתמשוך
מניע היה בושא נמצאת לא תצא על משקל יפעל. אבל כשתשמשוך
היום בקמץ וילד נח בין לבין הקופ נמצאת שוקלה גנד יפעל ומלא
חרונה: ואוסף עוד לבאר ואומר כי משפט יקום להיות יקים. כמו
ישפט ישמור. וכבד עליהם להניע היה שעין הפועל והניחה
וכשהניחה [והיתה הקופ גם היא נחה נקודה בשוא] או נקבעו ארבעה
נחים במליה. הראשון הקופ הנקודה בשוא. והשני עין הפועל שהוא נח
ועומד במקום ממש ישמור ופא ישפט. והשלישי וזה שכנגד וו ישמור
ישפט. והרביעי המם שלעומת ריש ישמור וטיה ישפט. ואין כח בלשון
להנות בהם ולא יתכו במוツא שפטים. או גרע זה המשך והניעו הקופ
בתנועה הוה שהוא עין הפועל וכשנעה הקופ שהיא נחה [וחסירה המלאה
תנועה העין שהרי הוטלה על הקופ ונגרע נח הקופ שהיא בשוא או התרועה
וחחטוטה] על כן הביאו אחרי הנוספות הנה הנעלם למלאת חסרונה
ולהשלים מגעה: שמור זה והבן בדבר כי לא תמצא נח נסתור אחר הנוספות
כי אם בפועל שהסר מקצת תנועתו. כמו יקום. שהיה ראוי להיות יקים.
וכמו ישמו יסבו. שימושם להיות ישםנו יסבו. או חסר מקצת אותיותו.
כמו יכול בשרו מראין. יצף ה'. ויקן את חלקת השדה. שעקרם יכולה
יצפה יקנה. ולפי מה שעני עתיד לפרש: ואל ידמה בנפשו התועה כי
אליה הוין אשר ביקום ישוב וחברוין מוספות במלים מפני המשך כמו
הוין אשר בישמור ישפט. כי ווי יקום ישוב וינום וחברויהם קימים בהתחבר
אליהם ווי הרבים בין בהסמן הדברים בין בהפסקם. התאמיר ישמו יקומו
ימתו יסרו יצומו. אך ווי ישמור ישפט וחברויהם נופלו בהתחבר אליהם
ווי הרבים בהסתמך הדברים. התאמיר ישמו ישפטו ותעמד השוא במקומה.

וכבר נראה שווי ישוב יקום אין נספות כמו אלה וכי הם עני הפעלים
ומשפטן להיות גנות והניחון להקל מעלייהם. אך בסמוך אל אלה הפעלים
כינוי הפעלים יסוד והנה שארדי הנספות שאיננו מן העיקר. נאמר
צודנו לטהחות. מן הצד ציד. נעשה במקומות הקטן מן הצד שבא תחת
יד צודנו ונפל הנה מן הדבר וכן אל הצורם חרועם בשבט ברול. אל
חובאני רגל וגואה הוא ישופך ראש אשורנו ולא קרוב. ויכוננו ברחם
אחד. ותמנוננו ביד עוניינו. וכן יכול בהוספה עליהם שמנגה העברים
להוסיף אחריו ורביבים. נאמר יקומו ישובון יטוחון ירומון יבואן. וכן
לכלום. ודע כי יאות לומר ישוב בשורק. וישוב בחולם. וכן יקום ויקום.
ימות ויטות ירום ימוס. ימוס ינום. לפי שהחולם והשורק במקצת המלים
שווין. וכישויספו על ישוב ויקום שהם בחולם ובשורק וחבריהם הם הפתוחה
שהופכת עין עזיר לשער התפל הוא שהוא עין הפעול בהסמן הדברים
וישאר האות אשר לפניה בקמן חטא להורות על הוא אשר נפלת. כמו
וימת אברהם. ויקם שדה עפרון. ושב מיטים לקחתה. ויגר בגדר. וינס
החותה. ויעף אליו. ויפג לבו. ויצם דוד. וירץ אחימעץ. וימל את בני
ישראל. על המנחה זה נהג השער כלו. כי אם בהיות פא הפעול עין או
חית או בהיות למד הפעול עין או חית או ריש שיש כשבcid עליהם
להניע אשר לפניהם בקמן חטא ופתחו אותם. כמו ויעף דוד. ותחש
על מרמה רגלי. ותנה התיבה. וינו לבבו. ויצר עליה. ויסר אליה. ויר
את הגזה. וכל הקורא אחת מהן בפתח מלודי המלים האלה. וכמו שהם
הבאים מלחמת טעם והטעות היא בידיו. אך בהפסק הדבר והבדלו מאשר
לאחריו ישוב הוא שהוא עין הפעול בדברו הלשון כמו שהוא הוסיף
הוא הראשון על המלה. נאמר ויאשם בעל וימת. לך שוב וישוב. ופתח
הדלת וינום. והוא הדין לשארם. ובסמוך להם כינוי הربים או ולותם תעמוד
הוא במקומה. כמו ויקמו וינום וירוצו:

שער: — דע כי צויז הוכר מן הפעלים האלה בהניח עין הפעול שהיא
הו והניע אותן לפניה בשורק או בחולם כמו הפעול העתיק.
תאמר שוב קום מות פון גורי. ואם יאמר האומר למה אמרת כי ווי
קום שוב וחבריהם עין הפעול והם נהים נסתרים ולא אמרת בנחימים הנסתרים
הנמצאים במלוי. שב רד לך שם גם הם עין הפעול ותשימים נופלי הווד
מן ייד ישב. אשבענו כי אין בשב זיד לך ורש והדומה להם נח נסתה
מעיקר המלה. אך יקרה בהם מפני משך הטעם ובisor הטעם מן המלה
יסור המשך [ויסור גם הנה בסור המשך]. ועד על הדבר שנאמר לך לך
מארצך. עליה בית אל ושב שם. שאין בהם לא טעם ולא נח נסתה. אבל
קום ושוב ומות והדומה להם נהחים והוין עומדים בהם וקיטים בין בשיש
בهم טעם בין בשאין בהם טעם. וטמה שירוה עד על נהחים שיש ברד
ושב לך אין מן העיקר כי בסמוך להם הוא המורה על הربים יפלו מן
המלה ותהי במקומם שוא. נאמר שבו נא בוה. רדו שמה. לך עוד

שלשה ימים. אך נחי קום ושוב ומות וחבריהם יתקיימו כשהוא אמר קומו
שובו בין בהפסק טלים בין בהסמכם. הרי עדים נאמנים וראיות בדורות
モכחות שהווין בקום ושוב והדומה להם עיני הפעלים. והפועל הנלקח
מאלה הפעלים נמצאו מלים מעטים מלמדים על זღתם ווין שלם נחים
מנוע אשר לפניהם בשורק כמו צווי הorder בשוה. נאמר סוגה בשניהם.
ועין אחר מדרכיו ישבע סוג לב. כי מילים היו. ובו משפחות יהתני. כי
על פי אבשלום היה שומה. לוטה בשטלה. פני הלוות הלוות. השני פועל
שייש ללמדן מן והמסכה הנוסכה שאחריו. שנ רועה ורגל מועדת. רועה
פעולה כמו מועדת. ונאמר כי עתרי בת פוצץ כמו אלה. ועיקר הוין
האלה מולם הנעם ולהיות פא הפעל שלהם קמוץ על משקל כל פעולה
אך כבד עליהם הדבר הזה והניחום. על כן והניעו אשר לפניהם בשורק.
והטלת הסרה קמוץ הפה והגעת העין. ונפל וו המשך [טפני נח העין
לפי שלא יתכן לדבר בשני נחים נסתורים]. ויש כשיהוה בבניין זה שם איש
שאיןנו פועל. [כי אם מדרתו או דרכו] כמו הפנה ערוף מואב בוש. בחיתותם
מגביהם בושים. והיה ראוי להיות בירוש בישום כמו קרוב קרובים רחוק
רחוקים. אך הניחו היה והטילו חנעתה על אשר לפניה והפלו וו המשך
בעבור כי נפנשו שני נחים נסתורים. וכמוון טוב ה' לכל. הטובה הוא אם
רעיה. וכמוון וסורי בארץ יכחו. סורי הגפן נכריה. שכנה דומה נפשי.
כדומה בתוך חיים. אע"פ שאלה בשורק והראשונים בחולם עניינם שווה.
וחטקו שהוא שם הפעל בשורק ובחולם כאלה בשוה. נאמר לא יאמין
שוב מני חושך. ולא יכלו קום. על מות לבן. ויש כשיאמר בחולם ושוב
אליהם ה'. קום. מות ישראלים. נוח צור: —

שער: — כשהירצו העברים אמר מלאה הפעלים הפעל הכביד אשר על
משקל הפעיל הוסיף אחר אותן אוניות א'ינ'ת הנוספות [בראש הטלה
וון במבנה מפעיל מהם] נח נסתור למלאת חסרונה ולהתקן משקלה כמו
שוכרתי ביקום ישוב וחבריהם. ושנו עין הפעיל יוד נחה מונע אשר לפניה
בחרק [זהרו על הנה הנסתור הנוסף בהניע ההא בצריך בפועל העובר
ובמפעילו ובקמען גודל בפעלים העתידיים]. ואמרו הקים השיב. יקים ישבי.
טקים מшиб. וכמוון הביא ביא מביא. הסיר יסיד מסיד. הmittה יmittה
טmittה. אלא שהנה הנסתור בהפעיל מפעיל צרי והוא בפעול ויתר אותן אוניות
אי'ינה קטען. יעקר הקים יקים מיבור היה ראוי להיות הקים יקים. מקיים על
משקל השליך ישליך משליך. אך לפי שכבד על הלשון להניע היה הניהות
והטילו חנעתה על הקוף אשר לפניה ונפל מן הדברו נח המשך לפי
שנפנשו שני נחים והביאו הנה האחר הנוסף למלאת את חסרון הטלה
כמו שוכרתי. והיא המדה לכל הפעלים אשר על משקלו. ובסתוק להקים
 לחבריו וו הקhal בלבד ולא חיה אותן אחרית אחורי או הא הנקהה שהוא
כינוי הפעולות עמד הנה במקומו ונאמר הקים השיב. הקימה חשיבה. אך
בסטוק להם זღתם מכינוי הפעלים או הפעולים יסור הנה מהם ויאמר

היקיומי השיבוטי הרימוטי הניפות הניתני הפיזוטי הבינווי הקיטוטי
הצורך השיבוטי הביאווי הריקוטי השטוחותי ועקרם והדומה להם להיות
היקיומי השיבוטי הרימוטו על משקל השטוחותי השלכתי השטוחותי אך האורות
אשר עליהם הונע סוף הקים וחבריו בהסנוך להם כינוי אלו בחולם
וקיימו הוו אחריהם לפי שכבר עליהם לדבר בם אחר הוסר הנה מראשיהם
ולכן הטילו אותו בסופם: וכן מנגג העברים כשים מכוכב הכנאים אל הפעלים
הণיעו סופם שעומד במקום הלמד מהם והביאו אחריהם נח להדבוקם אל
הכנאים מאחריהם: ודע כי העירותי מצפון ואית' העידותי בכם היום טמיין
אליה הפעלים: והוא רואים להיות העידותי העירותי בשבא ופתח שני ההון
כמו הקיטוטי אך כבד עליהם מפניהם מפניהם א'ח'ה'ע שמניהם לנקיון לפניהם
בפתח כמו שכבר עליהם באחרים מלבד אלה: כאשרם היוו הימים החלוטי
החתונות ביום מדין: ולא אמרו החלוטי החתונות: כמו שאמרו והשטווי אני
את הארץ: הסבות את לבם: ומדווע הקילוחני: כמו שכבר עליהם בשבא ופתח ומשכו
השאלה כשייבאה על אותן א'ח'ה'ע שמשפטה להיות בשבא ופתח ומשכו
אותם בפתח: אמרו העודם חיים: העודנו חי: החנן ירא איווב אליהם:
החדירה חדת: החיתם כל נקבה: ההמיר נוי אליהם: [ויש כשינקדו אותה
בסגול]: כשהתיה האות אשר אחריה משוכה בקמן גדול: כמו האנכי ה[תני].
החותנה ואתה]: משפט כלם להיות ההמיר: החיתם: העודנו: ההותה: החדרה:
החנן: האנכי: כמו שאמר בשלום לו: השומר אחי: השומרים הם:
התובה היא: הקולך זה: בן תהיה הדא הואה בשבא ופתח לעולם כשלא
תפל על א'ח'ה'ע: וכשיחבר יקים וחבריו לכינוי הפעלים יסור הנה אשר
אחר הנספות מתחלו נאמר ישיבנו יסירנו ימורנו יפרנו: ויריצו והיעדו
ויעידנו: ויעם: יסיתך: וכן יסור בהלוות אליהם הנהן אשר יוסיפו העברים
אחריו וו הרבים: כמו יקימן ישיבנו: מהה יניען לאכל: וכשתקבוץ מקים
 לחבריו על שם הדברים חאמר מקיים משיבים מריקים מטויותם: וכל ואת
לפי שאנו מעקר המלה [וכבר עליהם כשייספו בה להאריכה במה שאנו
מעקרה: אך מיטיבים את לבם: שהנה שאחרי הם בו טעך המלה
כתב יוד בה לפי שהוא יוצא מעקר יטב והיוד פא הפועל בטוקום שין]
משיחיתם וכף מכעים: —]

שער: דע כי העברים יאמרו יקים בחרק: יקים בצריך: והענן אחד:
וכן יסיד יסיד: יפיק יפרק: ישיב וישב: יפיין ויפין: והוא הדין
לכל דומה להם: וכבר אמרתי שהיוד בקים וחבריו הוא עקר: וכן אמר
כי הנה הנסתור בקים וחבריו אחר פא הפועל גם הוא עקר והוא היוד
נופה הנטבת בקים וחבריו: וכשייספו עוד עליהם וו הפתיחה ההפכת
ענין עתיק לשער יסרו: מהם הנחחים שהם מעקרים והם עיני הפעלים
להקל עליהם ולתי מעט מוער והণיעו פיות הפעלים בסגול ללמד על היוד
שנפלה מן הלשון: אמרו הקים יקים: ויקם ה': מן השיב ישיב וישב את
כל הרכווש: וכן יטל וילט: וימת וינפ: וישת ויפע: ושם: וירם: וירק:

על דורך הסNEL הילך השער כולם. כי אם בהיותו למד הפעול עין או חית או דא או ריש או תחיה פא הפעול פתוחה. כמו ותרע לעשות. ותנה בנהרתויך. ינחת ה' להם: וירית ה' את ריח הניחת. ותפר בגדי אלמנתה. וכבר באה מלאה אחת בחרק. והוא ותרץ את גלגולתו. לפי שהיתה קודם לנין תריין. וכשבאה הוא עליה נפלת יוד מן הלשון לחקל ונשארה בחורק כמו שהיתה קודם לנין. ואם נסמכו ליקם וישב ואחיהם כינוי הפעולים או הפעולים שבו הנחיהם שהם עיני הפעולים למקומות. נאמר ויקימו. וישיבו. ותהיינו. ויעירו. וכן לשארם: —

שער: לשון הצוויי לוכר מן הקים השיב והדومة להם נאמר בקמוץות הא ונח נסתור נסוף אחריה. הקים הקם. השיב השב. הכנין והכנן. בחורק ובצער. אך בסטruk להם וו הרבים או יוד הנקבה כולם יהיו בחורק לבדו. הקימו. הכנינו לבניין. הסירו את אלהי הנכר. המיתו. יש כשייה הצווי מלהם בלבד הא. כמו שים לך אורב. אין פה. בינו בועדים. כי אם שישו ויגלו. נירו לכם ניר. שיוו לה. שיתו. לבבכם. הולכי על דרך שיזו. דינו לבקר משפט. ויש כשיאטם המקור שהוא שם הפעול על משקל הצווי הראשון. כמו בין תבין. ריב ריב את ריבם. ויש כשיאטם שם הפעול על משקל זה ותקומה תשובה תנופה תרומה תשומה תבוסה תרומה תשומה תבונה תרומה תשומה תעדוה תפוצה תפוצה תרואה תשועה. הוין בחותם עקר והתוין בראשם נספות וההין בסופם לשון נקבה. ונגזר תשועה מן שעו [ועומדת בטוקום שתים. כלומר קובל שעו]. אבל באמות ישועה נגזר מן ישע [יש לאמר שהזועה נחלפת מן יוד ישועה]. ועוד יצמד השם על בנין וזה מהומה מבוכה מובסה משובבה מרוזחה משורה מדורה טמורה מזורשה מזורה מונחה מלוכה מנסה מצודה מצורה. גם אלה והין עקר [שהזו ראיים להיות כמו מלחמה משורה. לול שהונחו הוין] וההין לשון נקבה. וגם יבא השם מבלי הא בסופו. נאמר כי לא לקלים המרוין. בצרה תחת המם מפני הריש והיה ראוי להיות בקמץ. כמו מלון מדור מנות מצור מנוס: —

שער: הפעול אשר לא הווכר פועלו מן הפעולים האלה הקרים בהשיב הנח הנוסף אשר אחר הכא בהפעיל ואחר אותן א'ינ'ת בלשון עתיד וו נחנה מונע אשר לפניה בשרק לפי שכל פועל לא הווכר פועלו הנגזר מן הפעיל בשלא יהיה פא הפעול ממנו אחת מאותיות א'ח'ה'ע לא יהיה לעולם כי אם יהיה קבוע הכא בשרק וכן העתיד לנספות. עין הפעול נופלת מן העובר והעתיד בהסמן הדברים. נאמר הוקם הושב הנפ הורם הובא. יוקם יושב יונף יורם יונכ'. מוקם מושב מונף מורם מובא. וככלם כן. ואל ייחסוב החושב כי אלה הוין כמו הוין אשר בהוכחה בטלאוב. הורד מצרים. המוצאים. מודעת ואת. כי ווי הוכחה הורד ואחיהם הם פיות הפעולים ווי הוקם הושב ותבריהם מוספות על הדרך שהוכחה ביקום יושב ותבריהם

যיקים וישיב וכיווצא בהם. ועקר הוקם יוקם מוקם והדומה להם הוקים מוקמים:

שער: לשון נ فعل מן הפעלים האלה בהשיב עין הפועל ונהה נסתה רת מונע אישר לפניה בחולם והגעת הנון שהוא ללשון נ فعل בקמן נולד בה נח נסחר אחריה על המשפט הנוכר למעלה. נאמר נבון אין נבן וחכם כטוך. הנון הראשונה נון נ فعل והנח הנستر אחריה נוספ והבית פא נ فعل והוא כנגד העין והנון האחורונה לעמת הלמד ומשפטו להיות נבן כמו נשמר נשכח נכרת. אך כבד עליהם להניע הם והניהם נכוון מוצאו. נכוון לצלים שפטים. נמותו פעמי. יהי כל העם נדון. כי חועבת ה' גלו. ונורוץ הגלגול אל הבור. נורו אחריו. נאור אתה אדריך. ונודש מואבי. נפשו עמק. נבוכו עדרי בקר. והעיר שושן. נבוכה. ונקוטו בפניהם. ולא נסוג אחריו. והחיכל נמוג. ונס נמוג. נפוצו. כי נעור טמעון קדשו. [בצרי תחת הנון מפני העין אשר אחריה]. ודע כי אותן נ فعل שהוא שם איש או כל דבר שהוא כן בכל ומן והוא נקוד בקמן תחת העין יסרו מן נבן וחבריו מפני שהוא שוו נבן לשבער שהוא נCOND בפתח תחת העין יסרו מן נבן וחבריו מפני שהוא שוו נבן מהלכים וכשנאמר מן נבן לשון רבים סר הנח אשר אחר הנון ונאמר אנשים חכמים ונבונים. היו נכנים. ונלוים במעגליהם. נסוגים אחריו. נמוים ארץ וכל ישבה. ובעת אשר יחויבו נבן שעוניינו לשבער אל כני הפעל עצמו יסרו הנח אשר אחר הנון וינעו פיות הפעלים בשורק להוכיח על עיני הפעלים אשר אחריהם וחלמד בחולם ונולד אחריהם נח נסתר. כמו שעשו בהקומות והדומה לו. אמרו ובחכמתך כי נבונתי. אחריו לא נסוגותי. נפוגותי ונרכתי עד מיאד. ונקוטותם בפניכם. אשר נפוצותם שם. וכשרצוי להביא על לשון נفعل ארבע אותיות א'י'נ'ת שחן לעניין עתיד יבליעו נון נفعل באות שאחריה והדגש לזאת לפי שביל אותן אחר הנוספות בלשון נ فعل דגשה היא לעולם כשלא ימנע מוחשת האותיות א'ח'ה'ער'. ינחו הוו שהוא עין הפועל כמו שהוא. וסתמו על דגשנות הפה לפניה להוכיח על לשון נ فعل. ואמרו לא יכון אדם ברשות הכהן הדגשה מעידה כי עניינו יفعل. ועקרו להיות יכון כמו ישרבר. וכמו זה יכוונו מחשבותיך. ויחוקחו במסטרים לא יטוט. עניינו יفعل. כי אלו היה י فعل אמר יטוט. כטו לעת תמות רגלים. אך הוא יفعل מן נמותו פעמי. ולכן נדגשה המם. וכמהו ימותו עליהם גחלים. וכמהו אם ינווע ונפלו על פי אוכל. וכמהו יסנו אחריו ויחפרו. וכן יעוזו מירכתי ארץ. י فعلו מן נעור. בתהفهم כך בכנען תריזין. ת فعل מן ונורוץ הגלגול. ויאור להם. מן נאור אתה. והוא אלה ראיים להדגש פיות הפעלים להבלית נון נ فعل בהם אבל אינם מקבלים דגשנות אותיות א'ח'ה'ער'. וכן משפט אחרים מלבד אלה הפעלים שפה. שליהם אחת מהמשאותות אלה כמו יאמר יעשה יחבא יהרג ירפא להdagש כמו ישמר יקרב יכרת יבנה [וחבריהם האנאמרים מן נשמר נקרב נכרת נבנה].

ונבלעה הנון. במה שאחריה ונרגשה לאותן צווי הוכר מלשון וההכון לקרהת אלחיך ישראל. עניינו הפעול כמו השמר ועל כן נרגשה הכהף. ועקרו להיות הכהן עד שצוא על משקל השמר. הכהן ושב בכיתר. וכמהו המולו לה. ומשקל המתkor שהוא שם הפעול על משקל הצווי בשוה נאמר ואם לא תשמע אלנו להטול. ואחרי הטוח. עניינו הפעול. כמו [המלט אמלט אם הפקד יפקד]. והוא ראוי להיות להטול על משקלם: כהירוש מתרנן. אע"פ שהוא בשורק והראשונים בחולם אחד הם בכמה מקומות ועל כן נרגשה הדלת. ויתכן להוות משקל וההבק תבוק. והבו חבו: —

שער אחר: יש כשיכפלו העברים למד אלה הפעלים וישאירו העיניים עניינם. נאמר מן הקים יקים. לאיביך יקומים. וויקומם עין הפעול ומשקלו יפעל. [יהד יקומים ווד יפעל אין נחלפים כי שתיהן לעניין עתיד טלטדים על וכור שאינו נמצאו עטרכ. אך קוף יקומיםணד פא יפעל. וויקומם היא העין ביפעל ווים ראשונה לעמת למד ראשונה. ומם כפולה ביקום היא למד כפולה ביפעל]. וכן מהתקוממה מהפעלה טמתתקוממים מהפעלים. וכן נאמר מן שב ישוב. לשובב יעקב אליו. משובב נחיבות. רמה ירע. גדרתי ורוממתי. מהוממותך. שטו העם ולקטו. שוטטו והחשוטנה. הפין יפיין. מפיין וחרב. ויחפיצו הררי עד נד ינדו. נדו מדד. והתנדדה כמלונה. מתנדד. וירע העם תרואה נדולה. רועה התרועעה. פר יפר. פור התפורה. פוררת בעז ים. מوط התמוטטה. זר. והוורה תבקע אפה. כי רגל תורה. ויורר הנער. בס. יבוס. תבוס נפה. בוססו מקדרש. מהבוססת בדמיך. מטה. ימות. המית. התמוטת רשות רעה. מותות אחורי. אני מותתי. פעילתי. [משפטו בג' תוני. אך נבלעה השניה בשלישית. שהיא תיו הפעול הדגש. נב ינוב]. עוד ינובון בשיבה. ותירוש ינובב בתולות. הניפ יניפ חנופה. ינופף ידו. עף. יעופף על הארץ. בעוף יתעופף כבודם. רץ יוציא. חרץ ידיו. כברקים יוציאו. טל ימול. כי לא מלאו אותם. ימולל יבש. ובוש מואב. ואל כל פנים בושה. ולא יחבושו. ויחלו עד בוש. כי בשש משה. גר יגור. יגורו בר נדחי. אשר אני מתגורר עמה. חל יהול. וחלה הרב. יחולו על ראש יואב. וסער מתחולל.لن יلون. כמלונה במקשה. בצל שדי יתלונן. הבין יבין. ולא יתבונן. כן יכון. ויכוננו ברחם אחד. עד יכונן. ובחבונה יתכונן. הליין. ילין אשם. ועה אל תחלוצו. העיר יעיר. העירה והקיצה. ועורר עליו. מתחזר לחזוק בר. מג ימוג. והמנוגנו ביד עוניינו. ותמנוגני תושיה. צד יצוד יצודו. מצודדות את נפשיהם. קט יקוט. אקוט בדור. ואתקוטטה. ובתקומטיך אתקוטט. קינה היא וקוננה. יוקונן ירמיהו. שח. ישחו בי יושבי שער. ואת דורו מי ישוחח. ויתכן להיות ניחח פעולן מנה ינוח מנוחה מנוחה. שר ישרו משיד. משורדים ומשוררות. אבל יסובבה על חומותיה אינו יצא על דרך זו מפני שמשקלו

יופעלוה. הסמן פא הפעול והוא מפני המשך והבית הראשונה עין הפעול. והשנייה למד הפעול שהוא מעקר וסבב בית אל. שימושו ופעול. הבית הראשונה עין הפעול והשנייה הלמד. וכמהו יוח hollow ביזם. ויחפעול. מן אמרתי להללים אל תחולו. שהוא כמו סובבים אל חסובי. וכן ואשותם משומם. כי הם יוצאים מן שטמה. וכן להងולל עליינו. להחפועל. מן גוללו את האבן. וכמהו יובקקו את ארצתה. ויפועלו מן בקוקם בוקקים. וכן אשותללו אבורי לב. שהוא מן שלל שללה. כל אלה הפעלים יש בהם שתי אותן נפולות הראשונה עין הפעול [והשנייה למד הפעול ואינם בראשונים]. שהראשונים בהם למד הפעול כפולה כי הוא לפני עין הפעול והשנייה הנכפלת מוספת על כן יהיה משקל הראשונים יפעול. ומשקל אלה האחרונים יפעול]: ועוד יכפו פעולה אלה מן אחר מן הנפל ויסור עין הפעול בנפל זה. ולא יקרה זה כי אם בחלוקת עניין ושני פרון כמו ייטלו את הכלים שנאמר מעקרו מטლטל טלית גבר. נפל פא הפעול והלטד ואבדה העין ביניהם. וכן אם מפני לא תחילו. ותחחלל המלכה. והיתה חלהלה בכוש. עצמי חרחה. לחדר ריב; פור התפורה. שלוי הייחי ופרפרני. וע' יוזע. וקצוי מועזיר. עף יעוף יעופף. לעפפי תנומה: —

עתה אחרי שבארתי אלה הכללות והצעתי את אלה הפתורנים שהעינו שלהם את נחה נסתרת. עתה ראיyi לחבר אלה הפעלים ואדבר עליהם כל אחד ואחד מפני עצמו. ומה שאמצא לכל אחד מעניין או דרך שניים בחבירו ואוכירם לו לבד בעורת האל: ואין דעתך בחבור אלה הפעלים שהעין שלהם נחה נסתרת להזכיר אייה העין ממנה זו ואיזה ממנה יוד למען כי הוא דבר שאיןנו נכר ברובם. אך דעתך ומה ש ת |שבי למד על מקום הנח העומד במקומות עין הפעול בין שהוא זו ובין שהוא יוד שאין יוד על נכוון. כי קם משקל פועל והנה אשר בין הקוף והמס עומד במקומות עין פועל. ויש לך לאמר כי הוא יוד כשותיאנו מן לקיים דבר. ויש לך לאמר כי הוא זו כשתראה הוא הנחה במקומות. [וכן מה שכבר נראית בין המם והתו לנצח שפטים במוות וחימם. המותה לחסידיו: — וזה החליל לאונרום ולקבצם בעורת ה': —]

כלל הפעלים שתוכם והוא עין שלהם אותן נחה נסתרת או זו אן יוד:

איב', איב' ואיבתי את איביך. ואיב איב איב'. דברו העברים בפועל וה ביד נראת יוצאת מן החך. בן שאל איביך. יוד איביך מונעת בחורק. על משקל אופסך. וכן כל פועלך העין נעה. אבל תנועה מתחלקת למחלקות. ובכל זאת לא נמלט פועל זה מנוח וסתור העין. נאמר איבת אשית. [היום הנחה המונע לפני צורי הוא עין הפעול]: —

איל. נגמר אין איל. אילותי לעורתי חושה. ועיקר זה ומשמעותו נאמר יש לאיל ידיי כי יש לאיל ידים. בין האלף והלמד נחר הוא היד אשר באיל ואילותי. ויש כשבচת בידך. ידברו לו איל נבורים. [זהו נפל על שמות האנשים מן הפעלים. אך הראשון שם הפעול עצמו] — **אים.** אים אימתי אימה כנדגולות. אים ונרא הוא. על משקל אדם אדומה. עבות עבותה. עדום ערוםה. עקב עקובה. ונאמר שם הפעול בהניח הוד נשאתי אמיך אפונה. עלוי איטם. את אימתי: — **אוֹץ'**. ולא אך לבוא. לא אצחי מרעה אחירך. יאוץ. והפעול הכבד מעקר זה בהפרק ההו לירד נחה כתו שהודעתי על משקל הפעיל. והיה משפטו להיות האיעץ. כמו האביר. ויאיצו המלאכים. אל תאייצו לנחמני: — **אור**. אור אורתי כי אורות עיני הבקר אור. יאור. ותורנה עינויו. ודע כי משפט הבקר אור להיות אור שהוא פועל עובר נבנה על משקל ולא יכול יוסף. יקושתי קטנית. אך הניחו הוו והטילו חנעתה על האלף אשר לפניה להורות וללמוד על עקרו ונפלה והוא המשך בעבור כי נפנשו שני הנחים הנסתרים. ולא יכנן להוציאם יחד בדבר הלשון. ולזאת נשתנה מהchio בלשון פועל עובר כמו נשתנו קטני ייכתוי יקשתי. וכן אמר בטובו בבoso ווורו העוברים. ושם הפעול עצמו גם הוא אור. יהי איר. כמו הפעול העובר. ובבקר פועל כבד נחפה בו הוו לירד. האירו ברקיו תבל. מאירה. ולשון נפלל. נאור אתה אידיר. יואר להם בחברון. צוויי הוכר והטkor שהוא שם הפעול האור. ויש בעker עוד עניין אחר. לכט אוֹר אשכם. ומטנו ולא תאיינו מוכחים. נשים באוח מאירות אותה: —

כיא'. בא אחר בטרמה. פועל עובר. הנה אני בא. שם הבא בכל עת וממן. וכן ורחל באה עם הצאן. לשעברי באה עם הצאן. לעתיד וכלל ממן. והתקינו מכוני התעמים טעם באה שענינו לשעבר על הבית. טעם באה שהוא לכל עת וממן הטעם הוא על האלף. כמו הני אחרים באה. בערב היא באה. תבאתה לרראש יוסף. ותבאתה לקראתה כשראיתו התיו שבסוף תבאתה נעה בקמץ גדול דרך כל תיו שהוא ללשון וכט כמו שמרת וכדר עשית ראיית וראיית תיו ותבאתה נקודה בשבעה כמשפט כל תיו ללשון נקבה כמו עשית ראיית חשבתי התיו הראונה שבתבאתה ללשון עתיד לכר והתיו הראונה בוחבאת ללשון עתיד לנקבה. [ושתי המלות האלו נפרדות מividות ואין להם דומה. ומשקלם תפעולתה לכר. תפעולתה לנקבה.] ופירוש תבאתה לרראש יוסף צווי על דרך חפללה. כאילו אמר בא על ראש יוסף. וכבר דברו תבאנה ותבאינה לעדת הנקבות. בין שתחספער בעדם ובאים עטך. בין שתדבר אליהם והם עטך. ויש לך לדעת שתבאנה הוא העקר והמשפט על משקל השמרנה העמדנה. וכן תשובנה ותשביבנה בפסקוק אחד. והעקר תשובנה. כמו שאמרו ותגבינה. והמשפט להיזו ותגבינה. כמו ותקרבנה וחבריו. והפעול הכבד בעקר והביא יביא מביא. הביא לשון צווי ולשון מקור שהוא שם הפעול. וכבר אמרו הביאות

והבאתי. ומשפטת להיות הביאותי כמו שאמרו הכהנות והכנתתי והנכון להיות הכהנות. ונמצא הטלתי והראוי להיות הטילתי כמו הקינותוי השיבוטי השימותי הניפותי הרימותי. ואמרו בשם חפועל מבוא ומובא את מוצאך ואת מובאך. ומשפטתו להיות מבוא כחבריו טkor מוגר מנוס מנוח. ויתכן לאמר כי מובא הנהנו בו מנהג מוצא להזונג עמו ולדבר בו כלשונו ולא השניהם על עקריו מפני כי מוצא מעקר יצא ומשקלן מפעול לו מוצא עומדת במקום פא מפעול ושין משפט. אך מובא הנלה אליו לא הוא כן כי אין הפעול העובר ממנו יבא כמו יצא כי אם בא כמו קם. על כן היה ראוי להיות מובא כמו ויבאני במובא. מובאך כמו מקומך. ונאמר עוד שם הפעול על משקל פעה. סמל הקנהה הוה בכיה. ומשקלן חידה שורה שיחה: —

בוז. בו בוחי. לא יבוו לגנב כי יגנוו. נם לא יבוו לי. בו לדבר יחביל לו. בוזה לך. כי ההא בו הא הנקבה. והוא לוכר בו. אך כי דבר ה' בוזה. וכՅו יקלו. מודיע בית את דבר ה'. עקב כי בזינני. יוצאים משורש אחר: —

בין. הבין הבינותי. ולשון נפעל בנין נבונתי יבון. הבון צוּי הומר והמקור שהוא שם הפעול. ובעיקר פועל כבד אחר נפלו בו את למד הפעול בון בונתי. יסבנחו יבוננהו. בון צוּי שם הפעול: —

בוס. בס. בסתי אבוס. תבום נפת. ועל הרי אבוסנו. ימוס צרינו. ונאמר מופעל מלשון הפעיל מובס. יאמר ממנו פועל שלא הומר פועלו הובס יומס. ופועל כבד אחר. כפול הלמד בוסס בוסטהי. בוסטו מקדשך. מتابוסטה בדרמייך: —

בוש. בטחו ולא בושו. בושנו כי שטענו חרפה. כי בשתי. ובושו מתבאותיכם. [זה צוּי הרובים שאחה אומר להם שיבשו והוא על משקל הפעול העובר שאחה מספר بعد הרובים שכבר בושו. ושם הפעול] ואל כל פנים בושה. [ועל משקל אחר. ולא ידע על בשתי. ושם האיש. נקרא בוש]. הפנה ערף מואב בוש. ולרובים בחיתתם מגבורותם בושים. ולא יתחשבו. והפעול הנכבד הביש ביש היבשות כי אלהים מאסם. בן מביש ומחפיר. אך לא יצא מרשש וזה הובשת היום. הובישו הכלמים. כל הובייש. כי מה מה מן הפעלים שתחלתם יוד. ויש מי שייאמר שהם הபובי חוכם ללחחים כלומר שהיוד או הו שזו עין הפעול בבושו היבשות נהפכה לפא הפעול בהובייש. ונאמר גם כן בגין בוש לא יבושו. הנח הנסתור העומד במקום פא הפעול אחר יוד יבשו הכתובה לעתיד הייא יוד אחרית נחה. ועל כן לא נאמר יבשו קמץ הייד כמו יבאו. ויתכן להיות כן. וגם יתכן עוד להיותם שני עקרים בעניין אחד כמו טוב יטב. והם קרוביים זה לזה בדבר הלשון. ויש עוד בIRECT זה עניין אחר ויחלו עד בוש. ובענין זה פועל כבד כפול הלמד. כי בוש משה. מודיע בושש

רכבו, בושתי ימושש. ולרבים ימוששו. ובהפסך הדברים ימוששו. כמו כברקים ירוצצו:

נוץ. נוּ כִּי גַּחֲשׁ וְגַעֲפָה. גַּנוּ אָנוּ. גַּנוּ שְׁלֹוִים. וַתְּכַן לְהִוָּת מַעֲקָר וְהַאֲתָה גַּנוּי. [וַיְהִי גַּנוּ קָוֵד שַׁתְּסִטְמָנוּ אֶל נַפְשָׁךְ עַל מַשְׁקָּל קָום אֶחָד מִן הַקּוֹמִים עַלְיוֹן]: —

גַּיְחָ. הַגִּיחָה הַגִּיחָה אֲגִיחָ. כִּי יָגִיחָ יַרְדֵּן אֶל פִּיהָוּ. וַתְּכַן לְהִוָּת מַוָּה כִּי אַתָּה גַּנוּי. כַּדָּרָק שְׁחוֹכְרָתִי בְּגַנוּי: —

גַּולְ. גַּלְתִּי וְגַלְתִּי בֵּירֶשֶׁלֶם. גַּנְלָל אַגְּלָל. וְהַפּוּעַל הַכְּבָד הַגִּילָׂחָיִת אַגְּלָל. עַלְיוֹן גַּנְילָוּ. גַּנְילָל אַבְּיַצְדִּיק. נַכְּתָב גַּנְלִי גַּולְ. כִּי הַפּוּעַל הַקָּל וְהַכָּבָד נִמְצָאוּ בַּעֲקָר וְהָ. [וַיֵּצֵא גַּולְ גַּנְלָל עַל מַשְׁקָּל קָום יְקוּם. וַיֵּצֵא גַּנְילָל עַל מַשְׁקָּל בֵּין יְבִין]: —

גַּוְרָ. עַם לְבָנָן גַּרְתִּי. גַּנוּרְבָּךְ נַדְחָי. וַתְּנַרְ בְּאָרֶץ פְּלַשְׁתִּים. גַּוְרָ בְּאָרֶץ הַזָּהָת. אֲשֶׁר אֲנִי מַתְגַּנְגֵר עַמָּה. וַיֵּשׁ בַּעֲקָר וְהַעֲנִין שְׁנִי. לֹא חַגְרוּ מִפְּנֵי אִישׁ. וַיָּגַר מַוְאָבָי. גַּנוּרְלָכְם מִפְּנֵי חַרְבָּ. וּמְנוּרָתָם אֲבָיא לָהֶם. מְגֻרוֹת רְשֵׁעָה הַאֲתָא בָּאוּנוּ. אֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה גַּוְרָ. כִּי יַגְרָתִי בָּאִים מִפּוּעַל שְׁתַחְלוֹתוֹ יְוֹדָעַל פְּנֵי מִתְּחַלְתָּם יְוֹדָ: —

גַּיְףָ. הַגִּיְפָה הַגִּיְפָה. יַגְיִפוּ הַדְּלָחוֹתִי. וַתְּצַוְּהָ הַוְּכָר נִיפָּא אוֹ הַגָּפָ. כְּמוֹ בֵּין אָוְהָבָן: —

דוֹגָן. דָּגָן דָּגָנִי אֲדוֹגָן. וַתֹּאמֶר לְבָעֵל דָּגִים דָּגִים אוֹ דָּגָן. הַנְּנִי שָׁולָחַ לְדִיְגִים רַבִּים. וְהִיא עַמּוֹ עַלְיוֹן דָּוּגָנִים. וְהַפּוּעַל הַכְּבָד דָּגָן מִדִּיְגָן. וְדִינָגָם רָאִי הִיא לְהִוָּת דָּגָשׁ הַיּוֹד אֶךְ הַרְפָּהָה לְהַקָּל מְעַלְיָהָם כְּמוֹ שְׁהַרְפָּהָ קָופָ אֲשֶׁר בָּקָשׁוּ הַרְאָוָה לְהַדְגִּשׁ שַׁהֲוָא טָן בְּקַשׁ יְבָקַשׁ. וּכְמוֹ שְׁהַרְפָּהָ סְמָךְ וַיְסַעַּו לְהַקָּל. וְרָאִי הִיא לְהַדְגִּשׁ שַׁהֲוָא מִן נַסְעַ יְסַעַּ. וְנוּן נַסְעַ נְכָלָעַת בְּסְמָךְ יְסַעַּ. כִּי הוּא דָגָשׁ וְנַפְלָה מִן וַיְסַעַּ כִּי הוּא רַפָּה. וּכְמוֹ שְׁהַרְפָּהָ קָופָ וַיְקַחַו שַׁהֲוָא מִן לְקָחָ יְקָחָ וּמְקָחָ שָׁוֹחָדָ. וּכְמוֹ שְׁהַסְּרִירָוּ הַדְגִּשׁ מִמְּסָרָתָם הַמְּלָקִים וּוּוּלָחָם לְהַקָּל וּוּקְרָם לְהַדְגִּשׁ: —

דוֹחָ. דָוְתָהִי דָוְחָ. דָוְחוּ וְלֹא יוּכְלָוּ קָום. וְהַפּוּעַל הַכְּבָד הַדִּיחָה הַדִּיחָותִי. יַדְיוּהוּ אֶת הַעַלְהָה: —

דוֹןָן. דָּן דָּנָחִי לֹא יַדְוָן רֹוחִי אֲדוֹן. יַגְרָה מְדוֹן. וּכְבָר הַונְעָה הָוּ וְהַפּכָּה לְיֹוד בְּשֵׁם הַפּוּעַל. מִדִּיְנִים יְשָׁלָחָ. וּמַשְׁקָּלָוּ מִשְׁפָּטִים. וְצַוְויָ הַוְּכָר דָּנוּ אוֹ דָיָן. וְלְשׁוֹן נַפְעֵל דָנוּן דָנוֹתִי. וַיְהִי כָּל הָעָם דָנוּן. יַדְוָן אֲדוֹן. דָנוּן לְצַוְויָ הַוְּכָר וְשֵׁם הַפּוּעַל. וַיֵּשׁ בַּעֲקָר עוֹד עֲנִין שְׁנִי דָנוּנִי. לֹא דָנוּנִי. דָנוּנִי אֶלְהִים. מִשְׁפָּטוֹ לְהִוָּת דָנוּנִי. [עַל מַשְׁקָּל שְׁמָרְנִי]. אֶךְ דָנוּנִי הַשְׁנִית אֲנִינוּ מִן הַעֲקָר כִּי הוּא כְּמוֹ יִסְרָרַנִּי יְהָ. הַן בְּעוֹדָנִי חִין]. יַדְוָן דָנוּן. וְשֵׁם הָאִישׁ מִפּוּעַל וְהַדָּן אֲנִיכִי. וְנָאֵמֶר וְהִיא הָ לְדִיְן. וְהַפּוּעַל הַכְּבָד הַדִּין. יַדְוָן בְּגִנִּים. כִּי יַדְיָן הָ עַטְוָ. וְלֹא יוּכָל לְדִיְן. וְצַוְויָ הַוְּכָר דִין]: —

יום. שכנה דומה נפשי. כדומה בתוך הים. יוחנן היה מוהם גם מדבר תרומתי. ועקרו תרומתי תחטפלי: —

רוֹץַ, דְּצִוַּי אֲדוֹןַ, וְלִפְנֵי תְּרוֹן דָּבָה: —

דור. דר דורת אדור. מדור באחלי רשות. ויעא דר ידור. וגם דור העצמים תחתיה. אנדריל המדורות. מדורתה אש ועצים: —

ריש. דש. וDISTINTO את בשרכם. דש חיטם. אדרוש ירושני. וחית השלה תדושה. קומי וירושי בת ציון. מדושתי ובן גנני. דיש. ולשון נעלן

ונדרוש טואב. אדרוש. ירוש. וצוווי הוכר והמקור שם הפעול הדוש בחולם. ונאמר הדוש בשורק. לפי שהם שוקלים ברוב המלים. כהירוש מהבן: —

יום. הם המתי. והם מהומה. פעלם. [ומשקלו ולא שחים על צאן לבן. הם הראשונה עומדת במקום תיו שתחם. והשניה ללשון רכיבם.] ועקרו להיות הימים והם הראשונה קמוצה בדרך כל למד פעלם

להיות קמוצה. אך והם גלגל עגלו איננו יצא מן שורש זה. שמשקלו ופעל מן אכלני המתמי. וכשתרצה לאמר מן עקר והוא פעלם האמר המם.

והזינה מם והם גלגל עגלו בפתח. בדרך כל עין הפעול להיות פתיחה כי אם באתנה וסופה פסקוק ווקף במקצת מקומות. ברק ויהם. ויהם ה' את

תחנה סיסרא. [ויתכן להיות אלה האחרונים מעקר והם גלגל עגלו איננו כמו יוסוב ויסב מן סבב. ויהם. כמו ייסבם. עון עקי יסבני.] ובעקר והוא פועל

כבד על משקל הפעיל. ההים ההימוטוי. בפתחות ההא. כמו שהודעתך

בاهירויות מצחון. העידותיכם בכם היום. אריד בשיתוי ואהימה. תהיינה

מאדם. ומשפטו להיות תחימנה. כמו הקים תקימנה. מרים מהימים. ולשון

נעפל נחים נהומותי. ותחום כל העיר. כמו ויאור להם בחברון: —

הין הין ההינותי. ותחינו לעלות ההרהה. אהין יהון: — *

זוב. זב ובתי זב עטקר. כי זוב זב דמה. ויזובו מים. ארץ זבת הלב. והזוב: —

זוד. זוד והתי זוד עטקר. כי אל ה' זדה. זוד יהיר. אוד. הוידונים. פעלונים. כמו ורעונים. נכתב בזוד בין הין והדרלה על המשפט והעקר. והפעול הכבדר חזק. כי חזקו עליהם. וכי זיד איש: —

זול. זל זול. הזלים זב מנים: —

זון. זון וגתי און. מפיקים מן אל זון. בר זלחם ומונן: —

זוע. זע זעה. ולא זע ממן. ביום שייעו שומריו הבית. זוע צוויי לוכר. וכן המקור שהוא שם הפעול. וכבר הונעה הוא בשם הפעול. נאמר והיה רק זעה. ויש מי שאומרים כי זעה הוא נחפר מן זעה. ועמדו עין הפעול במקום הלמד: —

זור. ור ורתי. ותשכח כי רגל תורה. יזר את הגנה. ולשון פועל זור.
והוורה חבקע אפעה. ההא שבסוף והוורה לשלון נקבה כמו ההא
שבסוף ולנה בתוך ביתו. ובעיקר עניין שני ור ורתי לא ורו מתוארים.
רוח ורדה לאשתי. לאיש ור. ורים לא יעברו בה. ויאמר עוד בפועל העובר
לשונך אחר ור ורתי. זורו רשיים מרחם. ולשון נפעל גוזרו אחרך. יזר.
אוור. דוד צוילו לוכר. וכן שם הפועל: —

חוב. חבלתו הוב ישיב. ויש בערך זה פועל כבד שבה בו הוא הנחה יוד
דנושה ח'ב חיבתי. וחיבתם את ראשיכי. יחייב מהיב: —
חונן. חוק חוג על פניהם. אחוג יהונן. בחוקו חוג על פניהם תחום.
וכמתהנה יתרהו: —

חוור. חרד הדתי. אחודה נא לכם חידה. חוד חידה ומשל משל. חודה
חידתך ונשטענה: —

חול. חל חלתי. לא חלי ולא ילדתי. כי חלה גם ילדה ציון. הרינו
חלנו. הכיתה אתם ולא חלו. חול תחול. ויש בעניין זה פועל כבד
החיל החילובי. מפני לא תחילו. מפני יחולו עמיים. ויחל מאד מהמורים.
חיל כיוולה. ובעניין זה פועל כבד נכפל בן למד הפועל. חולל. הולטי.
כולה. יחולל. מהחוללה תניין. ובעיקר זה עניין אחר חל חלתי יהול. יהולו
על ראש יואב. על ראש רשיים יהול. וסעד מתחולל. ויתכן להיות מעקר
זה חוללה ידו נחש בריח. ותשכח אל מחוללך. ותחולל ארץ והבל. באין
תחומות חוללי: —

חום. חם חסתי. אתה חסה על הקיקון. לא חסה עליך עין. אחום.
יחסום על דל ואבינו. ותחם עליך. חוסה ה' על עטך: —
חוור. חור הרתי. ותרה נשתה. ועצמי חריה. חורו יושבי ארץ. אחור
חוור: —

חויש. וחש עתידות למו. חשתי ולא החמאתהתי. יהוש. חושה לעורתה.
וחחש על מרמה רגלי. והפועל הכבד החיש החישתי. יהיש.
אתישה מפלט לי. אני ה' בעטה אחישנה. כי גו חיש וגועפה: —
טווח. כי טוח מראות עיניהם. אשר טחחם חפל. וטוח את הבית. אותן.
ולשון נפעל נטווח נטווחתי. אותן יטוח. והטkor שהוא שם הפועל.
אחרי הטוח. וכן לצוילו הוכר: —

טוב. מה טובו אהיליך. מה טובו דודיך. יטوب אטוב טוב. ויש בערך
הטוב. והפועל כבד הטיב הטובה. על משקל השיב השיבות. יטיב
הטיב. ונאמר כי וזה הטוב והוא אשר יטיב ה' נהפר הוא הנחה הנסתה
שהיא עין הפעל בהטוב לירוד נתה היא פא הפעל ביטיב. ויתכן להיותם
שני עקרים טוב ויטב. אך נאמרו שניהם כאחד מפני שדבריהם קרוב וענינים
שווה: —

טייל. וה' הטיל רוח גדולה אל הים. הטילותי. ויטילו את הכלים. שאוני והטילוני אל הים. כי יפול לא יוטל. מדוע הטילו. ולשון נפיעל נתול נתולותי. הן איים נדק יטול. הטול. ויתכן להיות נדק יטול מעקר אחר [כי נתול עליו. כמו נפל. ולעתיד יטול כמו יפול] —

טויש. טש טשי. כנשור יטוש עלי אוכל. טוש לצויו הוכר. וכן למקור

שהוא שם הפועל: —

כoil. וכל בשישי. כל כלתי אכל. כל לצויו הוכר. ויש בו פועל כבד הכליל הכלילtic. יכיל. אלפיים בת יכול. קטן מהכליל את העלה: —

כוין. כן בנתי אكون. וכוננו ברחם אחד. ויתכן להיות מעקר זה אם כנים אתם. לא כן אנחנו עושים. אבוא עד חכונתו. ויש בעניין זה פועל כבד היכין. אשר היכין לו. אל המוקם אשר היכינו. ולשון נפיעל כשחר ננון מזיאו. ננון לצלים שפטים. היכנו. יכונו. ופושל כבד אחר יש בעקר כפול הלמד כונן. כאשר כונן להשתהית. כוננו חצם על יתר. כוננה עלינו. עד יכונן: —

לוין. לו לותי. ילו. אל ילו מעניין. ונלוים בטעגולותם. ילו. הלו: —

לוט. ליטה בשטלה. פni הלוות הלוות. השני פועל חברו אל הטעמה הנסוכה שאחריו. והפועל הכבד הלית ולית פנו. [כמו הקם יקים ויקם] ולשון אחר נאמר באלו שלם לאט את פנו. וכבר נהפה ואת האלו להא. ונאמר בלחותיהם. וגם הניהוה כשיאמרו בלטיהם. [והפילה מן הכתוב בטוחים על הגנות הלשון] ויתכן להיות מעקר זה על דרך שימוש שלם לאט [את פנו]. לאט לי לנעד לאבשלום [לשון צוי על משקל לך פר אחד בן בקר] ושם הפועל גם לאט. החולכים לאט. אנתנהלה לאטי. וכבר נהנה אלף ואת. דברו אל דוד בלט. ויש מי שאומרים שהלמד הזאת מודבקת אל המלה ואני טעקרה לפי שנאמר ויהלך אט. [ויתכן שהפל הלמד מן את כמו שנפלה למד לך מן קח על מים רבים]: —

לוין. לו בלילה הווה. לנתי. ולנו בגבעה. אלון זלון. לוין. מלונה. מלון. והפועל הכבד רק איןנו מתרבער אל פועל. כי עניינו ועניין הקל שווה. הlein. יlein. וילן יהושע. [ואילו היה מן הקל היה וילן. כמו ויקם שדה עפרון. אבל הוא מן הleinlein. כמו ויקם עדות ביעקב. אלא שיקם מתרבער אל מקום שהקם. ולא כן וילן. כי הוא הlein בעצמו. וכן וילינו שם. כי ברחוב נליין.] ויש בעקר עניין אחר אשר הלייניהם עלי. וילן העם על משה: —

לוין. הlein. אם לצלים הוא יליין. ועה אל חתלוצצו. ויש בעקר זה עניין אחר. כי המlein בינהם. מלין אחד מני אלף. יליין: —

לויש. לשתי ילוש. לושי וushi עוגות: —

מָוגַן מִגְפָּתֵחַ הַנּוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְתָמוֹגֵן וְתָמוֹגֵנוּ בַּדָּעָנוּ וְלְשׁוֹן נְפָעֵל
נְמוּגִים אָרֶץ וְכָל יוֹשְׁבֵיהַ יַמְוגֵן תָּמוֹגֵן וְיַשְׁ בָּעָקָר וְהַפּוֹעֵל כָּבֵד
כְּפֻולַּה לְלִמְדָה מְוֹגֵן מְוֹגֵנִי יַמְוגֵן וְתָמוֹגֵנִי חֹשְׁבֵיהַ בְּרַבִּים תָּמוֹגֵנָה: —
מְזֻוטָּה מִטְּלֵט לְפָנֵי רְשָׁעָה יַמְוטָה חֲטוֹתָה רְגָלָם וְמְטָהָם לְהָרָגָן וְהַגְּבָעוֹת תָּמוֹטָה
וּמְשָׁפְטוֹ לְהִיוֹת תָּמוֹתָה כְּמוֹ תָּשְׁוֹבָנָה לֹא יָתַן לְעוֹלָם מְזֻוטָּה וְהַפּוֹעֵל
הַכָּבֵד הַמִּיטָּה יְמִיטָּה כִּי יְמִיטָּה עַלְיָה אָוֹן וְלְשׁוֹן נְפָעֵל נְמוּטָה פָּעֵמִי וַיְחוֹקָה
בְּטַסְמָרִים לֹא יַמְוטָה יַמְוטָה עַלְיָהָם גַּחַלִים: —

מְזֻולָּה וְמַלְאָה אֶלְחִיקָה אֲשֶׁר מִלְּיָה וְמַלְתָּם אֶת עַרְלָתָה לְבָכְנָם
אַמְוֹלָה וַיִּמְלֶל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי מְוֹלִים הוּא וְלְשׁוֹן נְפָעֵל נְמוּלָה
הַמְוֹלָה לְהָהָרָה וְאִם לֹא תָשְׁמַעַו אַלְיָנוּ לְהַמְוֹלָה הַמְוֹלָה וְהַפּוֹעֵל הַכָּבֵד
הַמִּילָה יְמִילָה כִּי אַמְתִּילָה וּמִין אַחֲרָה מִן הַפּוֹעֵל הַכָּבֵד כְּפֻולַּה לְלִמְדָה מְוֹלָלָה
מְוֹלָלָה יְמִולָלָה וַיְבַשָּׁה אַךְ יְמִולָלָה כָּל וּכְרָה כִּי אֲשֶׁר הַסְּמָנָה נְמוּלִים אַיִינָם יְזִיאָם
מִן שָׂוֹרֶשׁ וְהָהָרָה כִּי אִם מִן נְמָלָה כְּמוֹ שָׁנָאָמָר וּנְמָלָתָה אֶת עַרְלָתָה בְּשָׁרְכָנָם
וּנְבָלָעָתָה הַנּוֹן בְּמָמָם וּמְשָׁקָלָם וַיִּפְעַלְוּ נְפָעָלִים וּכְן נְמוּלָה אֶבְרָהָם נְפָעָולָה
עַל מְשָׁקָלָה גַּנְעָתָה לְהָרָם אֶלְאָה שְׁנָפְחָה הַנּוֹן גַּעַתָּה מִפְנֵי הַעֵינָה וְלֹא
גַּם הַיָּא חִיתָה בְּחִירָה וְגַם יַחֲקָן לְהִיוֹת הַמְוֹלָה יְמִולָה מִן נְמָלָה עַל מְשָׁקָלָה
כְּהַנְּדָף עַשְׂן חַנְדָופָה וּכְן הַמְוֹלָה לְהָהָרָה וְאִם לֹא תָשְׁמַעַו אַלְיָנוּ לְהַמְוֹלָה אַךְ
לֹא יְהָה עֲנֵינִים מְלָשָׁן נְפָעֵל בְּהִיוֹתָם מִן נְמָלָה הַבִּין חָדָע: —
מִיעַן כִּי מִיעַן חַלֵּב יְזִיאָה הַמְאָה וּמִיעַן אֲפָר יְזִיאָה דָמָה כִּי אֲפָר
הַמְּטָן: —

מִיר הַמִּידָה כְּבוֹדוֹ וַיְמִירֵוּ אֶת כְּבוֹדָם וְהַיָּה הֵוָה וְהַמְּוֹרָתוֹ: —
מְוֹשֵׁעָה לֹא מִשְׁוֹעָה מִקְרָב הַמְּחַנָּה וּמִשְׁתַּיְאָה עַזְעָן הָאָרֶץ כִּי הַהְרִים יְמֹשְׁוֹעָה
וְהַפּוֹעֵל הַכָּבֵד הַמִּישָׁהוֹתִי לֹא יִמְישָׁ עַמּוֹד הַעֲנָן אַךְ עֲנֵינָה
לֹא יִמְשָׁ מִפְנֵי שָׁאַיָּנוּ מִתְּעַבֵּר אֶל פָּעוֹל אֲשֶׁר לֹא חִמְשָׁוּ שְׁמָם צְוָרוֹחִיכָם
שְׁהָאָנָשִׁים מִמְּשִׁים אֶת הַצּוֹאָרָה וְהַצּוֹאָרָה מוֹמָשִׁים: —

מוֹתָה מִתְּהִילָה בְּצִדְרֵי תְּחִתָּה הַמִּמְּמָה אַךְ כְּשֶׁמְכָנוּ לוּ כְּנֵי הַפּוֹעֵל כְּבֵד
עַלְיָהָם הַגְּנִיעָל בְּצִדְרֵי אַמְרוּ פָנִים חַדְבְּקָנִי הַרְעָה וּמְתָוֵה הַתְּוֵוֹ אֲשֶׁר
הִיא לְמִדְתָּה הַפּוֹעֵל נְבָלָעָה בְּתוֹךְ הַפּוֹעֵל הַכְּתוּבָה וְלֹכִן נְדַגְשָׁה [וּמְשָׁקָלָה וּקְנִתי
וּשְׁבָחִי כְּשִׁיחָה וּמְתָהִי בְּשִׁיחָה חַוִּין הַרְאָשׁוֹנָה לְמִדְתָּה הַפּוֹעֵל בְּנֶגֶד בֵּית
וּשְׁבָחִי וּשְׁבָחִי עַל מְשָׁקָל וַפְּעַלְתִּי וַשְּׁמַרְתִּי] מוֹתָה וְחַיָּים הַמְּוֹתָה לְחַסְדֵי
בְּנֵי חַמְוֹתָה וְהַפּוֹעֵל הַכָּבֵד הַמִּיטָה יְמִיטָה מִמְּמָה וְיַשְׁׁעַד טַין אַחֲרָה מוֹתָה
בּוֹו יְמִותָה אֲנֵנִי מוֹתָה יָהִינָה גַּם וְהַגְּבָעָה בְּתוֹךְ הַכְּפֹולָה בְּתוֹךְ הַפּוֹעֵל
[וּמְשָׁקָלָה מוֹתָה תְּחִוָּן בְּשַׁלַּש תְּחִוָּן עַל מְשָׁקָל רַוְמָתִי וּבֵית שְׁוֹבָחִי וְהַשְּׁלִישִׁית
לְפּוֹעֵל כְּנֶגֶד שְׁנֵי תְּחִוָּן רַוְמָתִי שְׁוֹבָחִי] מוֹתָה רְשָׁעָה רַעָה מוֹתָה אַהֲרֹן
אֲשֶׁר לֹא מוֹתָה תְּנִינִי: —

נוב' . נב' נבתוי חיל כי ינוב' .עו דינובון בשיבח' מתרנבות שדי' .וינבו נבוח
אכלו' . והפועל הכבד נובב נובבתוי' ותירוש ינובב בחולות: —

נוד' . נד' נדתי' . נדו לו' . והפועל הכבד הניד' יnid' . ויד רשות אל תנידני'
להניד רגל ישראל': —

נוח' . ולא נה בהם' . וכבר נחפהה הו לירד נהה נסתרת' . נאמר ונשאו
אליך בניהם קינה' —

נוח' . נה . לא שקטתי ולא נהתי' . ונחנו עליו' . אנה ליום צרה' . ינחו על
משכבותם . וחנה התבה' . מנוח' . מנוחה' . ויתכן ניחח להיות מעקר
זה [על משקל פועלול] . יוד ניחח כננד עין פועלול' . והחיה כפולה כמו למד
פעולול' . והדומה לו וופעל לו לנטוץ'] . והפועל הכבד הניה' . והניחותי לך' . יסר
בנך ויניחך' . יינה ה' להם' . להניח ברכיה אל ביתך' . והנחה לפירניות
עשה: —

נות' . נת' נטהתי' אנת' . יושב הכרובים תנוט הארץ': —
נום' . נם' . נמו רועיך' . נמו שנחם' . הנה לא ינים ולא ישן' . תלביש
ונמה' . לעפערפי תנומה': —

נום' . נס' נטהתי' על סוף ננוס' . כי אם נום נום' . וינס החוצה' . וננסנו
לפניהם' . בנוסם מפני ישראל' . והפועל הכבד הניס את עבדיו'
הניסיותי' אניס': —

נווע' . נע' נטהתי' אנט' . נועה הניע ארץ' . וווע לבבו כנע עזי' יער' . והפועל
הכבד הניע והניעותי בכל הגוים' . ויונעם במדבר' . היטה יונען
לאכל' . ולשון נפעל נועה ננוועותי' אנווע' . כאשר יעוע בכבריה' . אם ינווע
ונפלו': —

ניף' . הניפ' אהרון תנופה' . ויינפחו תנופה' . להניפה גוים' . ופועל כבד אחר
נופף נופפת' . ינופף ייזו' . מנופף': —

ניע' . הניע או הנץ' . הנצע הרטניים' . על משקל חפרו את בריתתי' אנט'
ינץ' . וינאץ השקד' . מנין כמו מקום' . הנץ צוויי' לוכר' . וכן המקור
שהוא שם הפועל [כמו הקם השב]: —

נייר' . הנייר הנירוטי' . נירו לכם ניר' . למען היה ניר לדוד עברי' . ויש
בערך עניין אחר לרוגלי דברך' . ומגורה ונורותיה': —

סוג' . סני' כלו' סג' . סגטי אסגו' . מדרכו ישבע סוג לב' . ולשון נפעל'
לא נסוג אחר לבנו' . נסוט אחורי' . ואת הנסוטים' יסוטו אחורי'
והסוט אחורי משפט' . אם הוא מעקר וזה תהיה דגשנות הסמן תמורת עין
הפועל שחרר מן המלה ועמדו במקומו לפי שהוטלה תנועתה על הסמן
לפניה שהוא ראיי להוות הוגן כמו חשבב יותר מה שנרגנו להמיר מן
החסרון בדגש הפעלים שמדובר העין והלמד מהם אותן אחת כפולה לפי

מה שהזכיר בספר שחורתם בהם. ואילו נאמר והווג ברופיות הסטך כמו והוקם והובא או היה טוב. יותר נם להיות והווג אחר. אל הסג גובל עולם. מסיג גובל רעהו. [לא יסיג כלמות.] עקר אחד [מן נסן]: ויש בעקי וזה עוד עניין אחר סוגה בשושנים: —

סוף. ספתוי. כמו ספו חמו. יהדו יסופו. ובעיקר פועל כבד הסייעי הסיפותי. אסוף אספּ כל. אסוף אסיפּם. אסוף איננו מעקר זה כי אם מן אסף אספתוי. ופרטונם בקבוצם וכל קהלם אשמידם יתר. ויש מי שאומרים כי נם אסוף מעקר אסיפּם. כלומר השמד אשמידם. אך נוספה האלפּ

בתחלה כמו שנוספה באדוש ידושנו. שהוא מן דש חטים: —

כור. והען סר מעל האهل. וסרתם מן הדורך. אסור יסור. מיום טור אפרים. וסורי בארץ יכתבו. סורי הגפן נכירה. גולחה וסורה. והפועל הכבד הסייעי הסירוטוי והסידר ה'. מפרק כל חלי. יסיר. ותסיד בגדית אלמנותה. [חיה ראייה להיות הסטך בסגול]. כמו ותשם בסופה. אבל יש כשפותחין לפני הריש כמו שפותחים לפני העין והחיתת כמו וירח ה'. ותרע לעשות.] מסיר מירושלם. הסדר מפרק עקשות פה. ויש בעקי עניין אחר קרוב לדראשון. וירא ה'. כי סר לראות. אסורה נא. ואראה. יסור שטחה. ויסר אליה. [חיה ראייה להיות ויסר בקמץ חטף אבל יש כשפותחין לפני הריש כמו העין בוינע לבבוי. ויש בשאנין פותחין. כמו וינר בגרר. שהוא בחטף קמץ חבריו ויקם וישב ושארם]: —

סוך. וסוק לא סכתי. ורחתת וסכה. אסוך יסוק. ושמן לא תפוק. ויסוכום. סוך. והפועל הכבד בא בעניין אחר הסיכון הסיכון אסך. אך מסך הוא. ויבוא שאל להסביר את רגלו: —

סית. ואף הסייעי הסיתותי על הרראי. ואם יכבד על הלשון יאמר הסטי בהבלתיו התוי הראונה שהוא למד הפועל בשנית שהיא לדבר بعد נששו. ודע כי דגשנות תיו הסתה אותו יצא מהוק הלשון כי הייתה ראייה להרפאות כי יאמר הסית או הספת לוכר והסתה או הסתה לנקבה. כי יסיתך אחיך בן אמר. ויסת את דוד בהם. ויסיתם אלהים ממנו. ותסיתני בו. מסית: —

יעיב. העיב העיבותי. איך יעיב באפי. יותר נם להוות ממנו עבים: — עוג. עג עגתי. עוגן. העגנה לעניהם. עוגה קטנה. אם יש לי טעוגן. עוג לשון צווי. וכן המקור שהוא שם הפועל: —

עוד. יאלל עד. או חולק עד שלל. ויש בעקי פועל כבד ברגשות הו. עוד עודתי. ועוד. כי שקר עודוני. ויש עוד בעקי עניין שני. העיד. העידותי בכם הום. העיד העיד בנו האיש. ויעידו בם. ויעד ה' בהם. והיעד בבעליך. עד ה' בכם ועד משיחו. צור תעודה. ויש עוד עניין שלישי העיד העידותי מה עדיך ומה אדמה לך: —

עין העיוו בני בניםן. העיוו אל תעטחו. שלח העו את מקנד. והפועל אשר לא הוכר פועלו הווע מועו יועו: —

על. על עלי. עלות עלי. עלות ינהל. על ימים וקון. פועל. וכבר נאמר שם האיש מפועל וזה בהניע הוו והראותה במצוא שפותים. אל עיל. על משקל גביר איל. גם עוילם מאסו בי. ישלו כצאן עויליהם. ויכון להיות מעניין זה עוללים שאלו לחם. מפני עוללים יונקים: ויש בערך עניין אחר על עלי. בארץ נכוחות يول. מכף מעול וחומץ. אך זה פועל כבד. והפועל הקל שבעניין זה על يول. ושם האיש נקרא על. ולא יודע על בושת. ושם הפועל לא העשו על במשפט. וכשתתפלנו אל אחר נאמר בעול רכולתק. ונאמר על בניין אחר ולא יוסיפו בני עולה. וגם תיכן להיות מעניין זה יסגרני אל אל עיל. ונאמר כי עלה נהפוך מעולה. כמו שלמה שמלה. כשב וכבש. וכבר נחה זו זאת. אך בלב עלות הפعلن. ועלתה קפזה פיה: —

עיף. עיפתי. כי עיף אנכי. נשפט עיפה. עיף יונע. נשחטו בערך זה בהגעה היוד שהיא עין הפעל. ונאמר עוד כי נהפוך מעקר עיף היוד שהיא בחללה עוף נקבעה באמצע עיף. ויש בערך זה בעניין אחר פועל כבד העיף העיפותי. התעוף עיניך בו ואיננו. כמו הועף מועף. ויתכן להיות מעקר זה עווה שחר עיפה. ארץ עפתה כמו אופל. ועוד עניין שלישי עף. עפתה. מגלה עפה. כחולם יעוף. מהץ יעוף יומם. והכבד בעניין זה עופף עופפת. ועוף יעופף. כעוף יתעופף כבודם. מעופף: —

עיק. העיק העיקותי. הנה אנכי מעיק. כאשר חיק העגלה. הווק יוק. מוק. שמת מועקה במתנינו. מפני עקת רשות: —

עור. ערד ערתי. אעור. לא אכור כי יעורנו. אני ישנה ולבי ער. עור צפון. עורי דברה. עורה למה תישן ה'. והפועל הכבד העיד ה'. העורותי מצפון. ולא עיר כל חמתו. העירה והקיצה. ופועל כבד אחר כפול הלמד. ועורד עליו ה' צבאות. עורותה. אם חעירו ואם תעררו. עורה את גבורתך. והתעוררתי כי מצאו רע. מתעורר להחיק בר. ולשון נפעל כי נעור ממון קדשו. נעורתי. יעורו ויעלו הגנים. יעורו מירכתי ארץ. ויתכן להיות מעניין זה ומדובר לאחר נחיה עירך. וייה עדך. ומלאו בני חבל ערים: —

עשה. עש עשתי. עשו ובאו כל הגנים: —

עות. עוהה ושתי. יウות עות. נאמר זה הפועל בהראות הוו במצוא שפותים. והפועל הכבד עות יウות. את אשר עות. לעות. אדם בריבוי. מעות לא יכול לתקן. ובערך זה עניין אחר נחה הוו והונע אשר לפניה בקמן בפועל העובר. נאמר עת עת. בהבליע התו הראונה שהיא למד הפועל בשנית שהיא כני הפעל. לעות את עוף דבר: —

פונג. פג פנחי. על כן חפוג תורה. ידי לילה נגרה ולא חפוג. אל חתני פונת. ולשון נפעל נפוג. נפוגותי ונדכתי. אפוג יפוג. חפוג: —

פוח, פח פחתתי עד שיפוח היום. פוח. אבל ומפח נפש. ויפח באפיו. נופח כאש פחים. באים מעקר אחר שהוא נפח. ובעקר זה עניין אחר הפיח. יפיה לו. הפיה בחוריות כלם. ונאמר עוד מעניין זה הפיה נשבר: —

פון. פן פנתי אפון. נשאתי אמיך אפונה: —

פוש. פן פצתי. פן נפוץ. יפוצו מעינורך חזחה. ותפוצינה מבלי רעה. ויאמר שאל פוצו בעם. והפועל הכבד הפיצ' הפיזוטי. ביאבדים ומפיצים. מפץ' וחרב. ויפץ ה' אותם ממש. הפט' עברות אפק. ופועל כבד אחר כפול הלמד. פוצץ. וכפטייש יפוצץ סלע. ויתפצעו הררי עד: — **פוק**. פק. פקו פליליה. אפק. לפוקה ולמכשול לב. והפועל הכבד הפיק הפיק הפיקותי. יהוקום ולא יפיק. ופיק ברבים. מעניין אחר הפיק. יפיק. והפיק לרועב נפשך. ומטו אל הפיק. ופיק רצון מה: —

פיר. ה' הפיר עצת גנים. הפירות או הפרות. כמו שנאמר הבאותי ובהאותי. אפיר יפיר או יפר. ואם דפר יפר. מפיר או מפר. מפר אותן בדים. גם בריתי תופר. לך הפהה. [להפרכם את בריתי.] משפטו להפריכם. והוסב פתח הלמד בהא ושבא הדא בלמד להקל]. ויש בו פועל כבד אחר מעניין אחר פור התפודרה ארץ. אתה פוררת בעור ים. יפורר. מפורה. פורר בצווי הוכר. וכן המתkor שהוא שם הפועל: —

פוש. פש. ויצאתם ופשתם. כי חפושו בענלה דשא. פוש. ודע כי פא ופשתם נקודה בחרק והוא משונה מחברותיה שם בפתח כמו וקמתם ושבתם. וחשבות את זאת לפי שדויה משפטה ופישתם בחרק תחת הוד שהוא עין הפעל. כמו וירשותם אותה. אם אני ילדתו. ולא שאלתיהם. שעין הפעל מהם בחרק. אך כשחטורה עין הפעל מן ופשתם הוטלה הנזוצה על הפה לא פניה ונשארה החרק ללמד על העין החסורה כי חרק היה משפטה כמו ילדתו וחבריו [שנשחנו לבא בחרק]: —

צד. צד צדי. צוד צדוני. אשר יצוד ציד היה. אשלה לרבים צידים וצדום. מצודים וחומרים. וצדקה לי ציד. וכבר נכפלה הלמד. נאמר צוד צודתי. לצוד נפשות. מצודדות את נפשים. וע'א צדה שלח להם. ולחת להם צדה לדרכ. ה策ידנו אותו: —

צור. צרי. נצורת עליה. כי חצור אל עיר. אל הצורם ואל תחנור בס. ויצר עליה. והנמ צרים את העיר. עלי עילם צורי מדוי. ובנית מצור. במצור ובמצוק. והקמותי עליך מצורות. והפועל הכבד העיר או הצר. והצרותי לאדם. יצר יצרו. וכחצר לו. וכבר נאמר והצר לך שלא

בדת והיה ראוי לומר הציר או הדרי. ועל מנהג זה נהנו אל הצר את מואב. לא י策ר צעדך. יצרו צעדי אונו. ואברה עין הפעול מן הבניין הזה. אבל הנה הנסתור הנוסף אחורי אחת הנוספות א'ינ'ת קיים להוכחת על העין האובדת מן המלה להיות תמורה מן הנגער טמנה. ועל כן תחתך יוד יצרו בגעיא. וכן נאמר הרע לעם הזה. ומשבשו להיות הריע. או הרע. ועל זה המנהג נהנו. ולא ירע לבבך. לא ארע לך. מדווע לא ירע פני. וען הפעול גם בדרך זה אובדת מן המלים האלה. והנה הנסתור קיים. ולכן העומדה גם יוד ירע בגעיא. והמשמעות שנווג על דרך זה מוער הוא ואין ללמד ממוני. אך הדת והחוק לנוהג על דרך הציר או הצר הרע או הרע. והוא הדרך הידועה בכל התקרא. וגם יתכן להיות לא י策ר צעדך. יצרו צעדי אונו. י策ר לו. ויצר לאמנון. מעקר אחד: ובוקר זה עניין אחר. וצרת הכסף. יצרו ימינו. ויצר נקרים כספ'. צור תעודה. ויש בו עוד עניין שלישי. וציד בניהם שלח. ציר נאמן לשולחיו. ולשון החפעל וילכו יצטרו. אך הותלפה תיו [ישחטן הנאמר מן שמר ותו יסתבל הנאמר מן סבל] בטית [ויצטרו] לבאר מוצא הצדי מן הלשון [שלא תחפק לסמרק במשמעות. ונתקמה הצדי על החיטה כי כן משפט השין והצדוי והסמרק להקדמים על חיו החפעל אלא שהתו עם השין והסמרק כמו שהוא עם הצדוי מוחלפת בטית] כמו [ויצטרו] הצטרכנו. ומה גצתדק. [אבל התו עם אותן אחרות קודמת לפא הפעול כמו והתגלח. והתעمر בו. התעללה. ולפי שהוכרתי כבר]: ויש בערך עוד עניין רביעי. וצורים לבבות שאלות. צורת הבית. י策ר אותו בחרט: —

צום. צם צמחי צמה ותבר. למה צמן ולא ראות. וצומו שבעה ימים. וצום. יצומו עלי. הצום צמחוני אני. עין הפעול נפלח מן צמחוני ועקרו להיות צמחוני. כמו שטרכו על משקל פועלוני: —

צוף. צפ' צפתי. צפו ימים. והפעול הכבד הציפ' אציף. ישליך שמה וצוף הבהיר: —

צין. צין המטה. צצתי אצין. והפעול הכבד הצין הציזובי. ואם כבד על הלשון יאמיר הצזבי. ויציצו מעיר. ויציצו כל פועל און. יצין פרוח ישראל. ויצין צין. הצין לצזוי הוכר. וכן התקור שם הפעול: ויש בו עוד עניין אחר הצין. יצין נרו. ועשית צין.

צוק'. חזיק החזקותי. והחזקותי לאריאל החזקתי רוח בטני. אשר שיק לך אויבך. ואיה המת המציק. במצוור ובמצוק. באריין צרה וצוקה. [ושם דבר והוא ע"א, הנה האחד מצוק מצפון. על משקל מלון מכון אלא שבא השורק החת החולם. והטסורה עללו לית. ות''] מטבחי. כלומר שהיה נוטה גבבו מצפון. ולרבים מצוקי ארץ]: —

קוא. קא קאותי. כמו בא באתי. יקוא תקוא. כאשר קאה. על משקל באה. צזוי הוכר קוא על משקל בוא. וכבר נאמר שלא כדת שתו

ושכרו וקיי' והיה משפטו קואו על משקל בואו' ויתכן שהפלו האלף טן המלה והנינו הוו והחליפה ביד כמו שאמרו יראו את ה' קדשו'. שהפלו מוצא האלף מן הלשון אעפ' שהיא כתובה מוצא קוי שאין בו אלף כתובה או שהפלו הוו וכתבו היוד במקום אלף קאה' וכן יתכן להיו' מכך עוקר אחר נאמר קיה קיה קוי' כמו היה יירה היה הוו' והפועל הכבד בעקר והקיאו' נאמר והקאות' והיה ראוי לומר והקאות' כמו והשבעתו לו' וכן נאמר והבאתה אל תור ביתך' ומשפטו והביאותה' וכן והטלתי אותו' והצער לך' הרע לעם הוה' ומשפטו והטילו' והצער לך' והריע' ולא תקיא הארץ אתכם' ויקא את יונה' קיא צואה' הכלב שב על קאו' וצויו הוכר הקא' כמו הבא: —

קוט. קט קטתי' אקוט בדור' אשר יקוט כסלו' ראייה בוגדים ואתקוטטה' ובתקומטיך אתקוטט: —

קום. כס' קמתי אני' וקאם שאון בעמך' עתה אקים' ויקם שדה עפרון' קום התהלך בארץ' קומו צאו' ולא תהיה לכם תקומה' קמים עלי' שאון קטיך' ונאמר עוד בשם איש נקרא מפועל זה קום' ולרבים הקומטים עלי' לפי מה שהזכירם לבושים וטובים' והפועל הכבד הרים' הקימוטי את דבר ה' ויקימני לו למטרה' הרים תקינה' יקים סערה לדמנה' ויקם עדות ביעקב' הוקם על': ויש בו פועל כבד נכפלה בו למד הפועל קומט קומטתי' וחרבותיה אקוטם' מטתקומטמים בימינך' ובתקומטיך' אתקוטט' על משקל תחוליך': ופועל כבד אחד בהגע עין הפעל ודגשיה' ומאמר אסתר קים' קימו וקבלו היהודים' לקים כל דבר: —

קוץ. קינה היא וקוננה' ותחי לקינה' שא קינה' והפועל הכבד [נכפל בו הלמד] קונן' ויקונן יומתנו' וקוננה' תקוננה' אותה' הנון חמשה' בתקוננה נחה' והוא נבלעת בשלישית הדגשה [שהיא ללשון נקבות רבות' כטו תשמענה תשלחנה' וכו' חוננה שפתוי' [שניהם ראויין להיות בשלש נני'] הראשונה בתקוננה למד הפעל והשנית הנכפלת והשלישית לנקבות' והראשונה בתרננה עין הפעל והשנית למד הפעל והשלישית לנקבות' אך הבליעו האחת מהם בשאריה ונשארו שתים במקום שלש]: —

קוץ'. קוץ' קצתי' וקוץ' עליו העיט' וקוץ' וחרף' ויש בו עניין אחד קע' קצתי' בחוי' תעוז האדמה אשר אתה קוץ' ויקוץ מפני בני ישראל' ויקוץ מואב' ואל חוקץ' בתוכחות' ואקוץ' בס' והפועל הכבד בעניין זה חוקץ' יקוץ' חוקץ' נעלם' ביהודה ונקיצנה': ויש עוד עניין שלישי' בעקר זה לא חוקץ' הנער' על זאת הקיצו' ואראה' ואין ראה ואין יודע ואין חוקץ' העירה והקיצה': —

קור. קרתי' ושתיי' אקור' וקור' וחומ' מקור נפתח ליושבי ירושלם' מקור מים חיים' והפועל הכבד בעניין זה הקיר יקור' כהקיר בור מיטה כן הקרה רעהה' הוקר יקור' מוקר': —

רוב', רבתה ה' ריבי נפשי' הוי רב את יוצרו. הרוב עם שדי' הרוב רב עם ישראל. ארוב רוב' והפועל הכביד הריב הריבות' ריב ריב את ריבם. וכבר באה מלה בלשון פועל עובר נטולת הא בתקלה שלא כמשפט. טdue אלי' ריבות' והיה ראוי להיות הריבות' וכמהו ביןוי בספרים. וראוי להיות הבינווי וריבו דע' גור. ריבת ה' את ריבי' נאמר ביריבי שהוא הפוך היה עין הפועל ביריבה הנפה לא הפועל ביריבי' וכמהו ואת ריבך אני אריב' וחברי ריבי' שרידי פליטי' ויתכן שהיו שני עקרים רוב ריב' כמו שאמרתי בטוב יטב בוש' יבש: —

דור', יהודה עוד רד עם אל' מדוע אמרו עמי רדני' ארוד ירוד' והפועל הכביד הריך' אריך בשיח' ויה כשר תריד' ולא יצא מעקר זה לא חרדה בו בפרק' והכתנים ירדו על ידים' רודה באפ' גוים' וירדנה. [כי אם מעקר אחר והוא רודה' כמו עשה בנה ראה]: —

ריה' ולא אריה בריה ניחכם' אף להם ולא יריהון' וירח' ה' את ריה הגיה' טרייה': —

רומ'. רם' ידע רמה' רמתי' ידם כבוד ה' אהום בגוים' רומה על השמיים אלהם' רום ידיו נשא' הרים הרימות' ירום הטבח' תרימו טרומה' הרים התמיד' ואשר הרים' טרומ: ויש פועל כבד אחר כפול הלמד רום' רומתי' גולדתי' ארוםך ה': ודע כי ארוםם כמו אתרוםם' משפט הריש להדגש מפני הבלתי התיו בתוכה' אך זה הוא טנהם ברוב הרשיין להרופות במקום שם ראים להדגש' והרבבה שביבלו תיו התפעל באות שאחריה אע' שאיננה כמותה' כמו תבנה ותוכנן' שהוא התוכנן' וכמהושמי מנואץ' מהנוואץ' וישמע את הקול מדבר אלוי' מהדבר' למה תשומם' תתשומם' ונוסרו כל הנשים' וגתושו' ונכפר להם הדם' ונחכפר' וכן הוא אומר בירדף אויב נפשין' שהוא יתרדף' ומשפט הריש להדגש' וכמהו האדרוש אדרש' אלף האדרש למדבר בעבור עצמו ודגשות הדלת להבלתי התיו בתוכה' וגם הנהן יבליעו באות הסמוכה לה לאחריה אע' שאיננה כמותה כמו נון נבנה בבית יבנה' וכן נון נמנה בתם ימנה וכן נשבר בישבר' וכן פא הפועל בעין הפועל' כמו נון נטר ביטור' וכן נקם יבקום' וכן נהגה בינה' ועוד יבליעו הלמד שהוא במקום פא הפעל בעין יפעל כמו למד לך בקוף יקח תקה ומתקח שחדר' נמצאו האותיות הנבלעות באחרות שאינן' כמו מה שנמצא במרקא הנון והתיוohlmand ואות הנה הנסתה כמו שהגדתי בתקלה החיבור בהבלתי יוד' יצק יצר באצק מים אצרך בבטן' ושאר האותיות אינם נבלעות כי אם בכתובם ווותה להם: ודע כי עקר וירומו הכהובים להיות ויתרומטו' וכן הרמו מתוק העדה' התרומות' מפני שהם דגשנה במקום שתים' וראיה הריש להדגש להבלתי התיו אבל הרופה שאינה מקבלת דגשות' וכשיכב

עליהם להגעה שתי אותיות דומות זו לזו והם כפולות יבליעו הראונה בשניה ותדنس השניה לזאת. כמו יסבו עלי רבו. ישמו ישרים על זאת יסלו עלי דרכך. שעקרם ישמטו יסבו יסללו לפני יסבו יוצאה מן וסבב בית אל. ישמו מן שטמה. יסלו מן מסלול ודרכ לא סלה. וכן קומי רני בלהה. משפטו להיות רני שחוֹן מן רני יוננו. וכן דמו עד הגינו אליכם. עקרו להיות דמותו. שהוא יצא מן דמותה דקה. ורבים כמו אלה: —

רוּעַ. רע רעתו. ורעה עיר. ארוע. ורעים לא נתקו. ורעה לא חמצו בר. רע מעלהיהם. הריע או הרע. הרעו מעלהיהם. ואשר הרעות לא יטיב ה' ולא ירע. ותרע לעשות. אך תטיבו ותרעו. כי מרעים יכרתו נרועל נרוע נרעות. רע ירע. ורעה כסילים ירע. ועיא בעקר אחר הריע הריעות. והרעות בחוצרות. התקעו ולא חריעו. ירע אף יצירה. וירע העם ויסקעו. תרעה יתקעו. יתרוועו אף ישרו. עלי פלשׂת התרועען. ויש בו עניין שלישי רע רעתו ארוע. תרועם בשבט גרול. הירע ברול ברול. ירע כבירים לא חקר. שנ רעה. רעו עמים: —

רוֹפֵף. פריו יהוה למאכל ועלהו לתרופה. וקרוב מוה עטדי שמים ירופפו: —

רוֹץָן. הנער רץ. כי אם רצתי אחריי. רץ לקראת רץ יוזן. וירץ עשו. רוץ מצא נא את החצים. כי לא לקלים המרוזן. כמטרצת אחימען בן צחוק. והפועל הכבד אשר על משקל הפעיל הרץ הריצוין. כוש תריין ידיו. ויריצוון מן הבור. כי אריגעה אריצינו מעליה. והרץ המתנה לאחיך. ויש פעיל כבד אחר כפול הלמד בעניין הוה רצין רוצצתי. כברקים ירצוין: ויש בו עניין שני הרץ. ותרץ את גלגולתו. ועל העושק ועל המרוצה: ובעניין זה פועל כבד אחר רצין. וירצזו ירצוין. ויתרצוין הבנים. ולא יכון להיות מעקר זה כי רצץ עוב דלים. [כי אלה הנורדים עין הפעיל והשנית לטרד הפעיל והוא על משקל סגר שבר] ולשון נפעל ונורוץ הגלגול. בחפשם בר בקוף תרוין. תרוין.

רִיקָן. הריק יריק. הם מרים שקייהם. ורקה נשוי. נעור ורק. ולא מאים יהנו ריק. ויש בו עניין אחר. והריקתי אחריכם הרב. יירק את הנכוי. והריק חנית וסגור. ויש בו עניין שלישי קרוב לראשון על הארץ יריקו. המרים מעלהם הווב. ולא הורק מכל אל כל.ermen שמן תוק שמק: —

רִירָן. רר בשוו. וירד רירו אל וקנו. בריר חלומות: —

רִישָׁן. ראש רשתי. כפירים דשו ורעבו. ראש עושה כף רמייה. אחד עשיר ואחד ראש ישחה וישכח רישו. ראש וועשר. ויתכן להיות ירושש

עיר מבוצרך. מתרושש והון רב. מעקר זה. [והשנין שביהם למד הפעל שנכלה ומשקלם יפעל מתפעל]. כמו יקום מתקומם הנכפל מן קם יקום.] ויתכן להיות מן רשות כמו כי תאמר אדום רשותנו. [ויהי משקלם על דרך זה יפעל מתפעל]: —

שוב. שב. שבתי וראה תחת המשמש. ישוב. שבו בנים שובבים. היה לחשיבות השנה. והפעל הכבד השיב השיבות. השיבו אליך השיבו אשכרכך. מנהה ישבו. וישב את הכסף. ונאמר כי אם ישוב ישبني ה'. הפוך היה אשר בישיבני עין נאמרה בישוב פא: ובענין פועל כבד אחר כפול הלמד נפשי ישובך. לשובב יעקב. מושבב נתיבות. וענין שני הני שב שבות אהלי יעקב. ושב שבותם. בשוב ה' את שבת ציון. בשובה ונחתה. שבת ה' רכבות. והוא כלכל המלך בשיבתו מהנים: וענין שלישי ומשובחך חוכיחך. כי מושבת פתים תחרוגם. מושבה נחתה: ובענין זה פועל כבד אחר. מהוצע שובבה. וילך שובב. בנים שובבים: —

שוב. שב שבתי. וקנתי ושבתי. גם שב גם ישיש בנו. אשוב. גם שיבה זרקה בו. כי כמו עיניו. משיבו: —

שוד. ושdat אותם בשדי. אשוד. ישוד. תשוד. שוד: —
שוח. שה שחתתי. ישוח. יצא יצחק לשוח בשדה. שוח. והפעל הכבד השיה אישיה. ישיה. אשיה בפקידך. ישיחו בי יושבי שער. אריד בשיחיה. או שיח לאירן ותורך. והולכי על דרך שיחו: ופועל כבד אחר שוח שוחחתך. במעשה ידין אשוחח. שוחח צוויי לוכר. וכן המקור שהוא שם הפעול: —

שוט. שטו העם. וישטו בכל הארץ. שוט נא. משוט. באירן. אני שיט. שוטטו בחוצאות ירושלים. עני ה' הימה. משוטטים בכל הארץ. וע'א. שט שטתי. הם שטיהם לך. השטחים אוטך. כל תופשי משוט. עשו. משוטיך. ויתכן להיות אני שיט. מענין זה: —

שוק. שך שכתוי. הנהני שך את דרכך במרקם. ישר ממשוכה: —

שומ. שם שמתוי. או מי ישם אלם. מטרם שם אבן. לשום את משא. כי על פי אבשלום היה שומה. או בתשומת יד. השם השימותי. והשימותיה לאות ולמשלים. נשמה נא שקים במתנוינו. מבלי משים. שם. לך אורב. ולבלתי שם לאישי. רק ויישם באדרן נפרד מחבריו ונבדל מאחיו. ואומרין כי הוא כמו ויושם לפניו. והוא פועל שלא הוור ער שם פועלו. וכי הסגנון אשר תחת השין בוישם טומר מן הפתח בוישם. כי גש הלהה וגש פגע בו אחד הם. וכן ויקץ נח. ויקץ יעקב משנתו. וזה דבר רתוק להיות לפי שלל פעול לא הוור פועלו החלט אותתו מונעת בשורק שהשורק מוכיח עליו והוא. אותן על בניינו. וכבר חסר אותן הווה מן

וישם בארון. ולכן אמרתי כי הוא נפרד מהחוי. ויתכן להיות מן עקר
ישם. [כמו ויקץ מן יקץ:] —

שוע. אם בפידו להן שוע. הנה קול שועת בת עמי. הנוטן תשועה
למלכים. והפועל הכבד שוע. שועתי שמעת קולי. אשוע אלך.
ישועו ואין מושיע: —

שופ. שפ שפטני אשופי. הוא ישופך ראש ואתת השופנו עקב. אשר
בസורה ישופני שופ: וענין שני. אך חשק ישופני: —

שוק. ואל אישך תשוקך: וענין שני. והשיקו היקבים תירוש ויזחדר. ~
אשיך ישים: —

שור. אשר שר לה. שרים ושורות: והפועל הכבד השיר השירותי. או
ישיר משה. אשורה נא לדידי. ותשיר דברה. שירו לה. שיר
השירים. והנכפל מן הלמד שורר שוררת. ישורר בחלוון. משוררים ומשורות.
והשיר טשורר: ויש בערך עניין אחר שר. כנמר על דרך אשור. אשורנו
ולא קרובי. ישור כשק יקושים. תשורי מראש אמנה. ותשורי למלך בשטן.
ומעניין זה אשר שורדו אנשים. וענין שלישי. ותשורה אין להביא: —

שור. שר שרתי אשורי. שרים עצרו במלחמות. חכמתו שרותיה. בי שלדים
ישورو. וישראל מלאר. וישראל אבימלך: והפועל הכבד. השירו ולא
ידעתי. כי פשרו שמנו שדר עליהם ולא ברשותיהם: וענין שני ובמשורה: —
שוש. כאשר שש ה' עליכם. שש אנחנו על אמורתך. וששתה עמי.
אשוש. ישושים מדבר וציה. לשוש عليك טוב. משוש כל הארץ:
והפועל הכבד השיש. השישותי או הששתי אם יכבד על הלשון. אשיש
בה. ישישו וישמו בך. כי אם יששו ונילו. אך הוא פועל פועל בעצמו
ואיננו מתרבר אל פועל כמו הקים שהוא מקים לאחרים כי הוא שש
והוא המשיש לעצמו ולא לאחר: —

שות. שת לי אלהים. ולא שתה לבה. שת. ברבלייע ההיו שהוא למד
הפועל ונפל עין הפעל מן שתי בי ה' מהPsi. אשות. שות שתו
השערה: והפועל הכבד השית. ואם כבד על הלשון יאמר השתי
כמו המתי בהבלעת התו הראשונה בשנית כמו שהודעתך כבר. עיניהם
ישיתו. ולבר חזית לדעתו. שיתו כליל. למען שיתו. ושית לערפל: —

תור. תר תרתי. אשר הרו אותה. ויתורו את ארץ כנען. מן התרים את
הארץ: והפועל הכבד. ויתרו בית יסף: —

כנמר דמאמר השני אשר העין ממנו נוח וסתור העבריות. ולאל
תודה על עוזו: —

זה מאמר השלישי מן הספר הזה:

אמר יהודה כבר שלמו הפעלים הנחי הפיות במאמר הראשון ונמרו הפעלים הנחי העין במאמר השני. ויחדתי המאמר זהה השלישי בפעלים הנחי הלמד והנצריה בעבור כי גם הם עמודות ממזוא ורחוקות מהשיג לרוב החווים וחסריהם. ויש פעמים שימלאו את חסרונם כמשמעותו ממנה יש פעמים שלא ימלאו. ויש לחת עד ואות על אותו חסרון והחרועה בחשיב הפעול אל שרצו ומקשו או יתברר חסרונו ויתברר החרוועו. ולאללה הטעמים אפרוש להם לפניו חכרים כללוות ואקדום קודם הוכרים פרטאות אישר הדור לћבין סודם ולעמדו על יסודם כמנגני מאו בפעלים אשר חמו לפניהם. ומה' אשאל עוד על כל משאל וחפץ: —

הרבר אשר היה על הפעלים אשר הלמד מהם אותן נחיה נסתה רה הפעל. ודרך העברים כשיאמרו מהם פעולה להפוך ההא יוד נחיה נסתה מונע אשר לפניה בחוק. אמרו בניתי קניתי וראיתי עשית הליתי. כלם נהנו על מנהג זה ונצמדו לצמד זה לא נמלט מהם איש ולא יצא מכללם אחד. ועקרם להראות הייד שעומדת במקום פעולה ולאמר. בניתי קניתי עשית. כמו וכרתי שמרתני והפעול העתיד יבנה יקנה. יעשה יעללה. מפני העין נפתחה היר בשנים אלה. ולשון צוין בנה קנה עשה [בצרי]. ובא אחד בסגול. שמור מצוין והיה וחורי כאישן עניין. ואם פא הפעול גונית בשבא ופתחה. עללה. או בשוא וסגול. ענו. ולשון פועל קונה בונה עשה רואה. [רובם בסגול להבדיל ביןם ובין בעלי האלף שהם בצרי בORA קורא שנא מוצא. ויש מהם בצרי. ובמסורת עשה שמנה קמץין. עשה פלא. ואת שיש ועשה צדק. וכל אמרת דת' קע ד' ב' ב' מ' כ' ב'فتحין. וכל קונה קמץ. אבל יש ספרים קונה לב בדgesch הלמד. אם כן בסגול מפני הדgesch. וכן בצרי. יתנודו כל רואה במ. בונה ירושלים. וגדר חווה דוד. רועה ישראל האונה. רועה צאן. רועה צאן עבדך. כי חועבת מצרים כל רועה צאן. מיקול פרש ורומה קשת. ושם אלו שהם בצרי הם סמכים. ובאו עם אלף בסגול. חני רופא לך. ומוצא אני. ולהחותא נתן עניין. אשר חותא עושה רע. כטווב כחותא. וחותא אחד יאבד טוביה. והחותא בן מה' ענה.] ההא היא למד הפעול ותהפרק בלשון פועל יוד נראות ויוצאת מוצא החקין. נאמר בני פדי קני עשי. [זה א' י' ח' בא ברוב בסגול. ובאו מהם בצרי כמשפט. יעשה למחכה לו. ומה תעשה לשמן הגול. אם תעשה עטנו רעה. אל תעשה את הדבר הזה. אל תעשה את הנבלת הוצאה. ונירא מאר לנפשותינו ונעשה את הדבר הזה. אל תהיה לי למחחה. ונאשר תראה עשה עם עבדיך. ובא ואעשה בחיקך בקמץ מקום

סגול. ואם אותן גורניות האות הנוספת בפתח. אם תחנה על מchnerה או בסגול. ואתת תחנה מכל העם. הנהנה נהגה נהמה דברים. ועם העין לעולם בפתח. יעלה יעשה. אבל האלף בסגול לעולם. יעלה עשה אהוה אהיה אהמה. ולשון נפעל נבנה נקנה. נחלו לא יועילו. או בחרק. נהרו בוי. [או בסגול. הנחרים. נהתיו ונחלתיו. נהלו לא יטמא]. יעשה יעלה הנהיה כדבר הוה. נהתי לעם. ולעתיד יבנה יקנה ימנה. יעשה יעלה יראה ברפין מפני העין והריש שאין מקבלין דגשות. זה הדרך והחוק בשימוש אלה הפעלים: והעקר אשר טמן להביא ראייה על חסרון החסר מהם כי הרבה שיחסרו ההא אשר הוא למד הפעל ונשתמשו בפעלים האלה וולטה. ויש כשמירו אותו חסרון למלאתו ויש כלא ימירו. וטן החסר אשר הביאו תמורה תחתוי. ובין שם מובה. עקרו להיותו ויבנה שהוא מן בניה בניתוי. והפילו למד הפעל והביאו תמורה תחתיה הנה הנסתיר שאחרי היהוד הכתובה והוא יוד נהנה במשמע האן. ודבר הלשון כמו 'שוכרתי' בפעלים אשר לפני אלה. וכמהו יקנו את חלקת השדה. שעקרו להיותו ויקנה. שהוא מן קנה קניתי. וכמהו ייבו עשו. משפטו להיותו ויקנה. שהוא מן דבר ה' בוה. מדוע בית את דבר ה'. וכמהו יוגל יהודה. ראוי להיותו ויגלה. שהוא מן גלה גלית. וכמהו יוד על פני הימים. משפטו להיותו ויראה. שהוא מן ורה ורויות. תורה לרוח. וכמהו יכול בשרו מרואי. עקרו יכול. שהוא מן כליה כלית. וכמהו יימץ טל. ראוי להיותו ימץ. שהוא מן מצה. ושתיות אותה ומץית. ונמצאה דמו. וכמהו ייפן כה וכה. [בחرك הדאות הנוספת. ופעם תבא האלף והתי הנוספות בצרי. ואפן וארד. אל תפן אל מנחותם]. דינו להיותו ויפנה שהוא מן פנה פניתי. וכמהו יקר מקרה. שהוא מן קרה קרייתי. כי הקרה מקרה אחד. וכמהו יקש דבר איש יהודה. ראוי לזרות ויקשה. שהוא מן קשה קשה. לא יקשה בעיניך. וכמהו יורף טמן. משפטו להיותו וירפה. שהוא מן רפה רפיתי. [עם החית בא פעם בפתח הדאות הנוספת א' ע' שפה הפעל גורנית. ותחו בציון עיניינו. ברול בברול יחד איש יחד פניהם רעהו. בעליך אשר בשמרון ויחל. נקמץ מפני ההפסק. וכן שטאל בעשותו ולא אהו. נקמץ מפני ההפסק. ויחז את הולדים. ועם דעינו או ההא לא בא רק בפתח ויעל וייש ויען ותהר. יבוא אל הנר ותהר.فتح באתנה]. וכמהו ותעה תעה תעה. [ולפי שעין הפעל גורנית נפתחה פא הפעל מקום הסגול. והאות הנוספת בצרי. וכן תחת גערה במכוון. בא כן מפני שפה הפעל גורנית. ופעם האות הנוספת בחرك ויחד ויחד וישע וימת]. וכמהו והבה מכעש עני. יאות להוות והכחה. שהוא מן כהה כהו. כהה תכחח. וכן ותלה ארין מצרים. וכמהו הרבה מאד. ומין אחר בשימוש הפעלים האלה בהניח פא הפעל נקדחה בשבעה כאשר היהת לפני חסרון ולא תהיה תמורה מאותו חסרון. כי אלה שהוכרתי כבר הונעה בס פא הפעל.

[ולכן נחתמלו חסרונה בנה הנסתיר אשר עמד במקומה ועמדו תנועת הפה במקום תנועת העין. ופירוש הדבר כי נעשה הנה אשר אחר יוד ויבן במקום שבא בית ויבנה. ונעשה סגול בית יובן כנגד סגול נון ויבנה. והנה הנראת שבנון יובן שמקומו שבא לעטת הנה הנסתיר שאחר נון ויבנה שמקומו הראת עד שנשקללה מלה כנגד מלא א'ע' שיבן חסר ויבנה שלם. אבל אלה שאין מוכיר מפני שהיה פא הפעל בשבא כמו שהוא כשהיו שלמים לא היה מקום לבא נח נסתיר בין הנוספת ובין הפה ונורתה הטלחה חסירה משני פנים מן האות ומן המשקל שלא הומר מן החסרון.] ודמיונים וישב ישמעאל שחסר הא וישבה: [וגם חסירה מלאת וישב ממשקל וישבה תנועת הבית שאחריה למד הפעל] שהוא מן שבת שבירתי. וכן יופת בסתר לבני עקרו ופתחה שהוא מן פתחהفتحי. פן יפתח לבבכם. ויבר טפשטו להיות ויבכה. שהוא מן בנה בכתי. וירד טיעקב. דינו וירדה. שהוא מן רדה. לא תדרה בו. אל ישט אל דרכיה ראוי להיות ישטה. שהוא מן שטה. כי תשטה אשתו. וישת. עקרו להיות ישטה. שהוא מן שטה שתה. ודם חללים ישטה. נמצא מין זה חסר מעין תמורה וא'ע' שהעתידו הטעם במקצת מקומות. כמו ויבא לו אין וישת. וישא את קולו ויבך אין זה ממנו לפיא ישקל וישת על משקל ושתה לעולם כמו שישקל ויבן על משקל ויבנה. ועוד שישור הטעם והחפו המלה ומין יקנו וירף לעולם אחד הוא: ועוד מן החסר שלא נמלא חסרונו בתמורה. תגל ערותך. שראייה להיות תגלה. שהוא מן נגלה. וכמו גם איש אל ירא עקרו יראה. כמו יראה כל וכורך. וכמו עד חצי המלכות ותעש. עקרו ותעשה. שהוא מן נעשה. ומן החסר שלא שלם בתמורה. כמו יראו יבנו יקנו עשו. עקרים יראיון יבנו יקנו עשו. על הדרך היה יצא השער כשרציו לאמר מפעלים אלו יפעלו נדרו למד הפעל ולא הביאו תמורה תחתיה. וכבר נמצא מהם מלים מעטים על עקר ועל אמרת. כמו מרד יבכין. יתדו כלם יכלין. בצל נפיך יהסין. ירוון מדשן ביתך. ובקרן וצאנך ירביון. כהמות ימים יהמיון. אוכרה אלהים ואהמיה. כמה יידך בליך. היוד במקום לנוד יפעלו עין תשמעון וריש תשמרון ובית ישכبنון. והיפלו עד הלמד מעין תמורה. אמרו בנו ראו קנו ונעו עשו חסוי. [כלם מלרע. ובאו מלעל]. תען במדבר. כלו בעשן כלו. וידעו לא חזו יטוי]. וזה המנהג נהנו בהם. ועקרים בנוי ראיו זניו עשו. כמו שמרו זכרו. ונמצאו גם מלאה מלים מעטים שלמים על נכוון כמו דלו שוקים מפסח. צור חסיו בו. כמעט נטיו רגלי. [ואמרו אותם בטשקל פועלם בהסרון בהפסק להקל על קריית היוד]. והנתיב הנacho בלשון פועלים בהסרון הלמד בונים עושים קונים רואים. ומשפטם להיות בונים קונים עושים רואים. כמו שומרים וכרים. והדרך הנודע בלשון פועלה גם זה בחסרון הלמד בונה עושה קונה רואה. ומשפטם להיות בונה קונה רואה עשויה. כמו שופטה את ישראל. הולכה היא. וכבר נמצא מהם מלה אחת על

העקר כמשפט שלמה אהיה כעתה. [והטעם שנראה למד במקומה להורות כי כן הדרת בכו"ל נון בנ ראו קנו שלא נראה בהם למד הפעל כלל. ובאה בחרק צופיה הליכות ביתה. לך דומיה תלהה. עיר הומיה. פוריה וענפה. על אלה אני בוכיה. ובא השורק בדומיה מקום חולם. ו'יט' כי כל היהודין האלה ליחס כיו"ד תחתיה ודומיה.] אבל פעולה לא החסירו הלמד ממש [כמו שעשו בקנו בנו וחבריהם שם כן לא היה הפרש בין בנה לוכר ובין בנה לנכבה]. ולפי שהחאה קשה להראותך אך הביאו תיו תחתיה¹ ואמרו מן בנה בנתה. ועקרו בניה. ומן רפה רפתה. ומן עשה עשתה. ומן גלה גלחה. ומן מהה מהתה. התו הומרה תחת הייד شبיחסזון יהטינן. שהיא למד הפעל. אך שמר זה ועמדו עליו כשחרציה לאמר פעולה מלאה הפעלים שתביא תחת הייד תיו וא"ע' שוכרתי מלאה אחת נפרדת מחברותיה ונאמרת על עקרה. כי בך חסיה נשוי. [ובאה כמשקל ההפסיק לחקל על הייד והרואו למד הפעל בידו להודיע הוואתך בחלו"ף הרא בא יוד כמו בחלו"ף הרא בתו עשתה בנתה קנטה. אך ברוב הרاءה בתו כי נקלה קריאת הייד.] והוא הזרק הנודע בפעוללה בתו תחת הייד. כמו בנתה נראתה. [ופעם הפילו למד הפעל והמירו הא הנכבה בתו להבדיל בין ובין עשה לוכר ואמרו עשת את התבואה. הנגלת שלומדים.] ונמצא לשון מקור והוא שם הפעל בתיו טומרת תלמיד הפעל. כמו בנות ראות קנות עשות. שמשקלם פועל. [הו"ג נגנד וז המשך והתיו נגנד למד פועל.] ונאמר כי זאת הוא הוא למד הפעל והתיו מוספת כמו שתוספ על וולת אלה: והפעלים הכתבים הנהנמים מפעלים אלה הוא כמו דקרה הראה העלה. הרא הנחה שבסתוף המלים למד הפעל. וכיישרצו לאמר הפעלי הפסיו הרא ליום נרזה נסתורת והניעו אשר לפניה בחרק או בצרי. אמרו הרבי הראתי הפריתי החולתי הכותך. ועקרם לדיות הרבי הראתי כתו השמעתי השפלתי. והפועל העודי יפהה יראה בפתחות הייד [ישאר הנוספות שהן א"נ'ת] ולשון פועל מרובה טרואה מעלה מרוחה מפירה. ולשון פועל בטע מונע אשר תחתיה בשורק כמו מוגלה מוגלה. או בקמצח חטף כמו אשר אתה מראה בהר. אשר מפנה צפונה. והרבה שמחסרים את למד הפעל מטען וזה פעמים בתמורה למלא חסרונה ופעמים בלי תמורה כמנagem בטען הראשון כמו ייפן זגב אל זגב. שמשפטו יפנה. שהוא מן הפנה הפנתי. והשימו עניין הסגול תחת יוד ייפן בעניין הפתח אשר תחת יוד יפנה ששניהם מוכחים כי הוא فعل כבד. [כי אילו היה קל היה ייפן בחרק. כמו ייפן זירד משה.] וכמהו יירב בבת יהודיה. עקרו ירבה. שהוא מן הרבה הרבי. [וזהו ההפרש בין עתידי הקל החסרים ובין עתידי המכבד כי עתידי הקל בצרי האותיות הנוספות. כמו אל חפן אל מנהמת. משפטו הפנה מן הקל. ועתידי המכבד האותיות]

הנספות בסוגן...]. וכמהו יין את יהודה. משפטו ויונה שהוא מן הוניה הונית. וכמהו ויקש את ערפו. עקרו ויקשה. שהוא מן הקשה הקשייה. וכמהו ויפר את עמו מאר. עקרו ויפרה. שהוא מן הפרה הפרתית. וכמהו ייגל את ישראל. עקרו ויגלה. מן הגלת הגלתי: ומין אחר מן החסר שאין בו חמורה כי הוא בשוא תחת פא הפעל ובפתחות היוד לפניה להוניה שהוא מן הכבדים. וזה המין הוא כנגד וישב ויפת שהוכרתי לפני ואת בעעלים הקלים. אמרו וישק את צאן לבן. משפטו להיות וישקה. שהוא מן השקה השקתי. [וחסירה הא וישקה ולא באה הטורה תחיה כמו שבא הנה הנסתיר בויפן ונב. היוד תמורה מן ההא ההסירה מסוף. הטלה. ולכון נשקלת מלת ויפן בויפנה בדבר ונגערעה מלת וישק מן וישקה.] וכמהו יפת אלהים ליפת. ומלכים ירד: ומן החסר הרבע הפנו הונו. עקרים הרביו הפנו הונו. והוא המדה בכלם: ומן החסר מרבים מראים מעלים. והוא המפטט לכלם. ומן החסר המעלת מבבל. והוא הדין לכלם: ומן החסר שיש בו גטורה הרב בכמי מעוני. שמשפטו להיות הרבה. [ובא הנה הנסתיר בין ההא והריש ועמד כנגד הלמד החסירה ונתמלא חסרונה. וכן] הרף טמני. עקרו הרפה. כמו הרפה טמני שנים חדשם: והדעת הידועה בהפעילה גם היא בתוי טומרת למד הפעל כמו הרבתה הפנתה לנום. והוא הדין לכלם. [בתוי תמורה הא נקבה ובנפול למן הפועל האנים הלאה. וחרצת את שבותה.] והטkor שזו שם הפועל גם הוא בתוי כמו הרבות הפנות. ויש מי שאמר כי הוא למד הפעל והתיו טומפה: ומין אחר מן הפעל הכבד טפעלים אלה. נאמר צוה שוה ענה נקה קוה. נשתמשו בלשון פועלן מלאה גם בהפוך ההא ליום והגע האות לפניה בחרק כמו צוית נסית קייתי עניתי או בצרי כמו קוית אני. צויתי למקדיishi. עניתי בצום נפשי. שני הדרכים נהגים בהם: והפועל העתיד יקוה יצוה ינקה יענה ינסחה. ולשון פועל מקוה מצוה מענה מנסה. ולשון צוית קוה נסה ענה. והחסרון גם מomin זהה מאין תמורה. כמו יצו ה'. משפטו להיות יצוה. שהוא מן צוה צוית. וכמהו יקו לאור ואין. משפטו להיות יקוה. שהוא מן גלה גלית. וככל להשקוות. עקרו ותכלת. שהוא מן תגלת. כליה כליה. ייגל את מסך יהודה. שהוא מן גלה גלית. ויחל משה. עקרו ויתלה. שהוא מן חלה את פני ה'. וכן הדין לותקש בלהודה. ויתו על דלותות השער. עקרן ותקשה ויתוה: ומן החסר יצו יקו יגלו ייכסו. והוא הדין לכלם: ומן החסר צו קוו גלו ענו. מדה אחת לכלם: ויש כшибוא לשון צויב ממין וה חסר למד כמו צו אבני ישראל. עקרו צוה. גל עני ואביטה. משפטו להיות גלה. חל נא את פני ה'. משפטו להיות דלהה: ומן החסר מנדים מחכים מצוים. והוא הרוך לכלם: ומן החסר לא אשר אני מצוה אותה. והוא החוק לכלם. וכזה הרבה מאר. בדוק ובחן את את בכל הפעלים האלה הבין ותשכיל בעורת השם. אך פועל הנקבה

שעבך יהיה בתיו מומרת מלמד הפעל כמו מהזכרתי. כמו נאמר גלהה את מקור דמייה. כי כסחה רבתה גורה. והוא דרך כלל: ולשון הגkor שהוא שם הפעל נמצא בתיו מוחלפת מן ההא. נאמר יום ענות אדם ביום צוחו לנטות. ונאמר כי הוא במקום הלמד והתוין נספות: —

שער הפעלים שתחלתם וסופה שהם הפהohl והלמד שליהם שני אותיות נחות נסתרות:

הפעלים שהפהohl והלמד שלהן בעניין זהה נאמרו כמו הוה הורה הונה. הווין הנחות שאחרי. ההיין הראשניות פיות הפעלים והם פעלים כבדים טפנ הדה שבאו בתחלתם והפכו היידן לוין כמו שעשו בעלים הכבדים שהזכיר במאמר הראשון והם חובייש הדריך ואחיהם. נעשו הווין שבהודה הורה וחבריהם במקום הראשון מן הראה הרבה והשין מן השקה. וההא אחרונה למד הפעול. וכשירצוי להשתמש בהם עם ארבע אותיות הנസפות לעתיד נפללו ההא הראשונה וייאמרו הם כמו שהיתה ויניעו עין הפעול בסגנון. יאמרו יודה יורה כמו שאמרו ירבה יראה. אך אשר יוביה על יראה ירבה כי הם כבדים הוא פתחות היהוד בתחלתם ושאר אותיות א'ינ'ת ואשר יורה על יודה ויראה כי הם כבדים הוא הוה הנחה שהיתה כן בהודה הורה העוברים. וכשיאמרו מהם לשון רבים יחסרו ההא אחרונה שהיא למד הפעול כמנוגם בשאר הפעלים שאין הפהohl שלהם יוד. יאמרו יודו ירוו יונו בחסרון למד הפעול כמו שייאמרו ירכו יראו. וכבר נתפרש כי ירוו יונו חסרים כאשר ירכו ישקו חסרים. והוין אשר אחרי היידן הם פיות הפעלים וכונגד דריש יראו ירכו ושין ישקו. ועקר יראו ואחיו להיות יראו ירכו ישקו פתוחי היד. ומשפט ירוו וחבריו להיות תונינו יוריו יוני יודי. וכבר נמצאה מלאה אחת על העקר. עד أنها תונינו נשפי. והוא לאחר התו פא הפעול והגמל עין הוהה אחת על העקר. אך נוני טמudent משקלו נפעלי ודוא נלקח מן הוהה ה'. והננו בו ללשון נפעל והוו פא הפעול והגמל עין הפעול והלמד חסרה. ויאמר יראה וירא. אך יור לא נגר מטרות יראה. כי יורה נאמר טן יורה כמו בנה מן בנה ראה מן ראה. אבל יור חסר למד ועקריו ויראה והוא נאמר מן הורה. הורני לחוטר. ואילו היה מן יורה נאמר ייר כמו וירפ' בגדרו הנאמר מן יפה. מה יפית ומה נעמת. על כן אילו היו שניהם נגורים מגוונה אחת ובננים מבניין אחד או נאמר יורה ויר. או הורה ויר. והפעול הנלקח מן יורה בים יורה כמו עווה מן עשה. ולרבים נאמר יורם בחסרון למד הפעול כמו עושים. [וראים להיות יורם לחיות עושים על משקל שומרים זוכרים.] והפעול הנלקח מן הורה מורה. כמו מרבה מן הראה. לפי לשון כל פועל נלקח מן הפעול המכבר לא יאמր כי אם בתוספת מם בתחלו.

ולרבים יאמר מורים. והוא פא הפעול כמו ריש' מרכיבים והלמד נגראע. וכבר נתבאר טמה שהוכרתי ובארותי כי היורים מן יורה בים. והטורים מן הורני לחומר. וירום אלהים. והוא שביוורים איןנו עקר [כי אם מפניה משך] כמו זו עושים רואים שהווד לפניה פא הפעול כמו עין עושים וריש' רואים.] וזה המורים פא הפעול [כמו ריש' מרכיבים]. והם לפניה מוספת ללמד על הפעול] הכהן. וכבר הינו זה הורה יודה כשרצוי לבנות טמן בנין התפעל ואמרו והתורה אשר התא. הוא פא הפעול וההא האחרונה למד הפעול. ושם הפעול מן הודה תודה. וכן שם הפעול מן הורה יורה. והשם הנאמר מן הונה ה' חונה. בשורק. הווין בשמות האלה פיות הפעלים והיהוין לשון נקבה והלטדים נופלות מן המלים. וכבר נאמר השם מן הונה ה' יגונ. היוד פא הפעול. והגיטל עין שלו והלמד נופלת והוא והגענו נספות על מנהגם שיסיפרו וזונן באחרית השמות כתו גאון ושאון עורך שברון: —

שער הפעלים שתחלתן נון וסופן לא רפה מאוחיות הנח והסתה:

כ' יואב נתה אחרי אדניה ואחרי אבשלום לא נתה. נתה ייך על ארץ מצרים. הני נתה אליה כנחר שלום. הנון פא הפעול וההא למד הפעול. וכבר נאמר בחומרון ההא על מנהגם בשאר הפעלים שהלמד מהם רפה נחה. כי ברצותם להשתמש בנתה עם א'ינ'ת הנוספה לעתיד בתחלתו הפעול יבליע את הנון בטית ותדרש לאות. יאמרו אתה יטה נתה תטה. הנון נבלעה בטית ולכן נדגשה. ועקרו אנטה ינתה נתה נתה נתה. כמו אראה יראה נראת חראה. וכן יטו אחרי הבצע. עקרו יונטו. אך הלמד נופלה. וטשפטו על אמרת וטלאת חסロנה יונטו [על משקל ויפעלן]. ולפי שנשתמש ובפעול והרבה נגרעה גם הנון כמו שנגרעה ההא ונולד במקומה נח נסתר. ונאמר אל תט ימין ושמאל. דאי להיות תטה בהבלעת הנון או נתה בהראותה. וכן יט' משה. עקרו יונטה. بلا הכלעתה הנון או יטה בהבלעתה. כנחים נטיו. נפעלו מן נתה. הטית דגושא כי נון נתה שהוא פא הפעול נבלע בחוכה ועקרו ננטו. והיוד הוא למד הפעול: והפעול הכבד בערך זה הטה. ועלי הטה חסדי הטתי. הנון נבלעה בטית הדגושא. ועקרו נתה כמו הרבה. והפעול העתיד אתה יטה נתה תטה בפתחות א'ינ'ת למד על הפעול הכבד והנון נבלעת. והעקר אנטה ינתה כמו ארבה ירבה. וכן יטו טשפטי. עקרו יונטו. כמו ירכבו וישקו והלמד נופלה. וכבר נפלת גם הנון בפעול כבד זה מתחלו כמו שנפלת הרא מסופו. נאמר אל תט לבי לדבר רע. התיו פתוחה כמו שריתה לפני חסלו הרא. ועקרו תטה בהבליע הנון או נתה בהראותה. וכמהו יט' עליינו

חדר. ולשון פועל מן הפעול הכבד הוות מטה משפט. התית דגשנה מפני הכלעתה הנונ ועקרו מנטה כמו מרבה. ולרבים מטבים והטבים עקלקלותם. ומתי גר. [והלמוד נופלה]. ומשפטם במלאת כל חסرونם והמנטים ומטי בשני יודים. הראשונה הנראת במצוואה למד הפעול והשנית הנחה לרבים.] אך ומטים להרג איננו טוקר ויה כי אם מן מט ימות. המס פא הפעול ועל כן היהת הטית רפיה. ודומה לו קטים מן קם יקום ושבים מן שב ישוב: והדומת לפועל זה הכה הכתבי. נכה יכה תכה מכיה. האכה אכה. גם אלה פעלים כבדים ובכף הדגשנה נון נבלעת. ועד על הדבר והפשטה והשערה נכתה הנונ פא הפעול [כטו היה לא חפשה.] וכן והחתה והכסתה לא נכו. [שהוא על משקל ושפוי עצמותיו לא ראו חכו לרוגלך. היה ראי להיותו נכו]. על משקל לא دقאו. ואספו אספה. ונסרו על מסגר.] ועקר הכה בהראות הנונ הכה הכתבי. האכה אנה. וכן הכו יכו. הנכו יenco. ו כבר אברה גם הנונ עם האה. אמר יך יוחבשו. ועקרו להיות ינרכ על משקל ישק יפת. ובhashiv אליו ההא אשר נפלת מוספו ינכה כטו ישקה ירבה. או יכה בהבליע הנונ. וכן מכה הכהה. הנונ שהוא פא הפעול נבלעת בתוך הקף.] ועקרו וננפה. כמו ונראה את פני ה'. ונגלה יסודו. וכטו אלה הפעלים הצה הכתבי. אשר הצוו על משה. בהוצאות. על ה'. בהוצאות את ארם נהרים. אהוב פשע אהוב מצה. הנונ נבלעת בצד הדגשנה והוא פא הפעול. והעד הנאמן המעד עליה כי נראתה במו צא הלשון בכוי ינכו אנשים. [שואת הנונ היא פא הפעול. והן של לשון נפועל מובלעת בה והוא כנגד קוֹף יקוֹם המים. ובית יבנו וטם ימנו] ועקר הינו והנאמר כמהו הנצו. בהנצחותם. מנצח. כמו הראו. בהראותם. בהראותם. מראה. אך למד הפעול נופלת מהם. ומשפטם במלאת חסرونם הנציו מנציה. שני אנשים עברים נציו ואות הנונ הכהובה לשון נפועל. ופא הפעול מובלעת בצד הדגשנה. ועקרו נצאים על משקל נרפים אתם נרפים. ולמד הפעול נופלת ומשפטו במלאת חסרונו נצאים. כטו נשטרים נצאים: טסה ומריבה. בסמך הדגשנה נון נבלעת שהוא יצא מעקר נסה את אברהם. לא חנו את ה'. הא טסה ללשון נקבה. ולהלמוד חסורה: —

אמר המתברר. וכטו אלה הוה. יהה שבע פעמים. וטוהמי הנדה. פועל כבד בזין הדגשנה אותן נבלעת הוא פא הפעול. ויתכן להיותה נון כשתלטוד מלאה הפעלים שהוכרתי וההא למד הפעול. אבל אמרתי יתכן ולא גורתי בודאי שהיא נון ולא אותה אחרית לפי שלא נמצא בטה שיש ביזינו מן התקרא ממנה מלה שנראתה בה פא הפעול כמו אלה הראשונים להוכיתה עליו אם הנבלע הוא הנונ או וולטה. ועל כן אמרתי יתכן שייה עקרם יינה מונה. ועוד יפלז ואת האות הנבלעת שהוא פא הפעול להקל כמו שעשו הראשונים. ואמרו יוז ממן בפתחות היוד להיעיד עליו שהוא פועל

כבר [כמו שהזכירתי לך ביר ויחבשו]. ויט עליון חסר] ועקרו יונה בהדראות הנון יונה בהבלעה. אך ואשר יוה מדמה על הבגד אשר יוה עליה הוא פעול כל מן עקר זה לעתיד. [ויאמר לשעבר נוה כמו יוה עלה. ולעתיד יוה כמו יטה.] ווורה עליו שהוא מפעול הקל נקידת היוד בחורק [כמו יוד יטה ותו חטה אשורי]. ואילו היה מן הכבד נאמר יוה מן זהה. [חטה לבך מן הטה.] ויש עוד כSHIPILו הנון טמן ויאמרו יו מדמה אל הקיר. גם זה נקידת היוד בחורק חוכיה עליו שהוא מן הקל [שלא נאמר יו כמו יו טמן הנאמר מן זהה]. ועקרו להיוו יונה בהדראות הנון או יונה בהבלעה: ואראה להפסיק הדבר פה ולהחול במא שידעתו מtbody הפעלים ואנרגם כאחד והזכיר מה שאמציא למקצתם בלבד אחיהם טמדות ודרכים ופנים כי מה שפרשתי לפניהם וגליית מסודם העטוקים ובארותי מרוזיהם העלויים מה שהוא כדי להבין את ענייניהם וספק להודיע את דרכיהם ומשמעותם בעורת ה': —

כלל הפעלים שסופם והוא למד שלham הא רפה נחה נסתרת:

אבא, ולא אבה ה' אלהין, ולא אביתי לשמע. ופועל הרבים שעבר בחתרון למד הפעול על דרך היוזע. ולא אבו שמו. ועקרו אביו. כמו שמרו וכרו: ודע כי הפעלים העוברים הנאמרים בלשון רבים טמן זה שאנונו מדברים בו שווים לפעלים הנאמרים בלשון רבים מן המין שעין שלו אות נוח וסתור הנקבצים במתאם שלפני זה.] האמר טמן זה אבו בנו עשו קנו ראו בכו. ונאמר מן המין שלפניו כמו באו סרוنمو שבו. אך בהשיב כל אחד משני מינים אלו אל עקרו ומקום מוצאו יודע כי אבו בנו עשו קנו ראו וחבריהם הסרי הלאה. ועקרם אבו בנו קנו. וכי באו קמו סרו ו לחבריהם אין הסרים. רק העין מהם נחה ועומדת בין הפה והלמד. ועקרם ביאו קימו סיירו נימו שיבו: ויש כשמשים מתקני הטעמים טעם הנלקחים ממין הנה העין בפה שלham שהוא תחלהו אותן חנלקחים ממחסרי הלמד בעין שלham שהוא השניה להבדיל ביניהם. אבתה לנקבה בהמקה המלים אבחה בהפסקם. אובה פשי אמר האחד בעבור עצמו לעתיד חאלף למדבר והוא הפוכה מאלף אבה שהוא פא הפעול. ועקרו אבה אבה חאה נאה. וצווי לנקבה אבי. ולרבים הוכרים ابو. ולנקבות רבות אבינה. ויש כשיישו צווי הוכרים רבים וצווי הנקבה האחת טמן זה לצווי הרבים הוכרים וצווי האחת הנקבה ממין הפעלים שפא שלham יוד במצויא דבר. כי נאמר מפעלים אלה עשו ראו בנו בכו. ראי קני עשי בני. והם יוצאים מן ראה בנה עשה בכיה. ונאמר מן האחרים שתחלתם יוד דדו שבו צאו דעו. רדי שבּ צאי דעת. והם יוצאים מן ירד יצא ישב ידע. אך

בבחשיב כל אחד מהם אל עקרו ומקומו יודע כי אלה חסרי הלמד ואלה חסרי הפא. ואלה בהכרת הדבר ובהפסקו לא ישתנו ממה שהם בו ב证实כו והצמודו כי אמר בנו עשו ראו קנו בהפסק הדבר ובבמישבו ייחד. ואלה ישתנו בהפסק הדבר ובבכרתו ממה שהוא בו ב证实כו והתחברו כי יאמר באין הפסק דדו שבו צאו לנו. ובהפסק דדו שבו צאו לנו בצרי: אوبة פועל. כי אין אוביים חסר למד. וראוי להיות אוביים על משקל פועלם שומרים. ולנקבה אובה פולה. אוביות לרבות. פועלות. ומשפטם להוות אוביות. ולשון המקור שהוא שם הפועל בהשיב הלמד זו במצוא דבר. ופעמים שתכתב זו על הדבר. ופעמים שתכתב הא על העקר. יאמר ابو בו ובאה. [כמו שיאמר ראה בהאה. וראו ראו בו]. ויש כשייאמר בתיו אחר הו והיא מומרת מן ההא אבות. [כמו ושთות יין. אלות שוא]. ובעקר עניין אחר לטמי או לטי אובי. ונאמר כי אבן מעניין זה והנן נוספת כמו שנוספה בורעונים וידונים. וידון ואבן על משקל אחד. לפי שהיוד הנחה בין יין ודלה וידון נגדי בית אבן.] [דלה וידון לעמת יוד אבן. נשארו וו ונון זה נגדי זה]: —

אוּחַ. רק הפועל הכבד נאמר מעקר וזה אוּה אוּתִיכְיָן. ונפשי אוּתִיכְיָן. אוּתִיכְיָן. ויעש. אוּהוּ. יאוּה. נאוּה. תאוּה. אוּה. אוּי לנקבה. ועקרו להיות אוּי. [כמו ושלמי את נשיך. וטלמי את נפשך]. אוּו לרבים חוכרים. ועקרו אוּו. [כמו ספרו נא. דברו נא]. ולשון המקור שהוא שם הפועל אוּה כמו צוּוִי. [כמו אם ענה הענה]. או אות. [כמו יומ ענות אדם נפשו]. ושם הפועל עוד תאוּה. ההא לשון נקבה והלמד נגרעת. ועקרו תאוּה. [כמו תפאהה. אך נפתחה תיו תאוּה מפני האלפ' שהוא מאותיות א'ח'ה'ע אחריה שהיה לוּי. ואת בחרק כמו תקוה]. ונאמר עוד מאויים כמו מטחים מחמדים. אל תחן ה' מאוי רשות. ונאמר כי נאוּה קדש מעקר זה ועניין אחר והנן בו נפעל [וישקהלו נעללה הענין. נעשה על הארץ]. ומחברים עוד אליו הנה המעוננה. לא נאוּה לנבל שפט יתר. אלה ההיינן ללשון נקבות ולמד הפועל נפלת. וכן נאוּו לחץ. חסר הלמד: —

אנַה. אנִתִי. וָנוּ הַדִּינִים. וָנוּ וְאֶבְלוֹ. עֲקָרוּ אֲנִי. אֲנֵה אֲנוּ. אַנִּי אַנִּינָה. ונאמר בשם הפועל חאניה ואניה. ויש בערך עניין אחר וואלהים أنها לדו. פועל כבד אני. כמו צוּוִי. אנחנו מאנה. מאנים. أنها. אני. אני. אני. כי מהאה הוא לי. ומעקר זה כי חאניה הוא מבקש. ועקרו חאניה: —

אלָהּ. וְאֶת אֱלִיתָהּ. אַלְתָהּ. אַלְהָ. יַאלְהָ. אַלְהָ. אַלְיָ. אַלְנָהּ. אַלְהָהּ; אַלְיָם. אַלְהָ. אַלְותָהּ. וְהַמִּקְוָרֶה שהוא שם הפועל אלָהּ. וכחיש. אלות שוא. ושם פועל גם עוד אלה. חסר הלמד וההא לנקבה. ועקרו אליה. כמו אשמה. או אלה. כמו צדקיה. והפועל הכבד אלה. יהאלה. מלאלה. מלאלים. האללה. האלי. האל. והמקור שהוא שם הפועל

האלות. ונשא בו אלה להאלות. וענין אחר בערך זה לפי מה שיתכן להיות ולא בוגור אומר אליו כבתוכלה חנורת שך עקרו להיות אליו' אך אמרתי יתכן ולא גורתי בודאי' לפי שלא מצאהי בעניין זה וולת אליו כבתוכלה שהוא צוין לנכח מון הפעול הקל. על כן יש גם לומר כי הפעול העובר ממנו יאל [יצא על משקל רדי מן ירד' שב' מן ישב':] —

אפה' ומוצאות אפה' אפייח על נחליו אפהה' אפה' נאה' ותפחו מזות' ויאפו את הבצק. בנוח האלף' והפהה לו במנוח דבר ומשמעו און. אך היא כטבה אלף פעם ופעם וו' וצוי הוכר נאמר אפה' כמו עליה. אףו לרבים אפי לנכח אפהינה לרבות' וכבר נאמר לרבים הוכרים שלא כמשפט את אשר חאפו אףו' ויתכן שיקרה ואת מפני האלף' שהוא מן א'ח'ע שפעמים רבים ישנו בהם את המנהג' מאפה תנור' אףו' אפות:

ארה' ארית' מורי' וארות' כל עובי דרכ' ארה' ארה' ארה' ארו' ארי' והעקר ארו' ארי' אורה' אורה' אורים' אורות' ארו' :

ארות: אחת מרובבות קדר' אתה בקר' אהית' אהתה' [תהייה התו הראושונה עין הפעול במקומות נון בנחה' והשניה למד הפעול במקומות תיו בנחה' וריש שטחה'] אך אם יכבד על הלשון לדבר שני תיו כאחד יאמר אהיה נמו חסיה נפשי' וכבר נאמר הפעול העתיק בנוח האלף להקל'. נאמר עידך תאה' ויהא ראש עס' הנח בין היוד והתי בויתה הוא פא הפעול והתיו עין הפעול והאלף למד הפעול במנוח דבר מה שאין כן בחבריו' נאמר כי פחד פחדתי ויהייני' יאתו השמנים' קרבו ויהתו' וצוי הוכר על הנכון אהיה' אהטו' אהוי' כמו עליה עלו עלי' אבל בא על לא נכו' נאמר אהטו' אהקה' יין' כמו שבא אףו' שלא כראוי' ועל כן אומר כי משפט אפו' על דרך וזה אףו כי אהטו' שלם ואפו' חסר' ולן בא על עקרים מלאים מהסرون או נאמר אףו' אהוי' כמו שמרו' שמו' אמרו' ועוד הומרה אלף' ואת בהוא ונאמר התו לאכליה:

ברה' אשר בדה מלבו' בדיתוי' יבדה' בדה' בדו' בדי' בודה' בודים' וכבר נכתב הנח שהוא למד הפעול' כי מלבר אתה בודאים' ויש מהם שהיה אומר בודם' על כן קבעו אהת מונ הלשנות במקרא והשניה במכח שלא יפול דבר מלשונם' ושם הפעול בדו או בדורות: —

בוח' כי דבר ה' בוה' מודיע בית את דבר ה' כי בייתני' בותה' אבוח' יבוח' ייבו' עשו' עקרו ויבוח' בוה' בוו' בוי' בונה' וכווי' יקלו' ובווה'Dרכיו ימות' רק בו יבוו' לו' בו לדבר יהבל לו' ובו משפחות ייחיתני' בוה' לך לענה לך' אינם מעיקר זה' מפני שהוא בוה' לך' ללשון נכח כמו שהיא בבא' ואילו היה טער' זה או נאמר בותה כמו עשתה בנחה': —

בכה'. בכתיי' אם לא בכתיו לקשה יומ' ובכטה את אביה' בכה' בכוי' בכוי' בכויה' ושם הפעול הרוכה בכה' ויש עוד שם פועל בכוי נדול. בסמוך הדברים יעלה בכוי' בפסקוק הדבר'. אך אלון בנות חסר למד הפעול שהוא יוד בכוי' לפי שהתיו והוו בו כמותם בעבודות נידחות נמצא חסר למד הפעול שהוא יוד בכוי' ועקרו בכיה': ויש בעניין פועל כבד בכה' בכויה' אבכה' רחל מבנה על בינה' מבנות את החטאו' בכה' בכוי' בכוי' ויש בעקר עניין אחר מימי נחרות החש' עובי' בעתק הבכא' ולשון נפעל הבאת עד נבי' ים' למד הפעול חסר טן נבי' ים' כתו שחסורה מן נראים נרפים' אך נבוכו עדרי בקר' נבוכים הם' והעיר שושן נבוכה' עתה תהיה מבוכום' עקר אחר ועניין אחר. —

בליה'. בלתיי' לא בללה מעלייך' לא בלו שלמותיכם' והארץ כבגד תבליה' בולה' בולים' ושם איש או כל מאומה מפועל זה נאמר בלה' על משקל היה דוחה' כנן רוה' ולרובם הונרים שקים בלים' ולנקבות הרבות ונעלות בלוות' ולאחת בלה' לבלה נאים' ודע כי בלים רוים דוים' והדוימה להם שווה מדברם בעבור חסرونם עם מרבר שבבים וקמים ובאים והדוימה להם שהם על משקל אחד' אך בהשכים אל עקרם ומולדם ידע כי בלים רוים רוים חסרי הלמד' ומשפטם להיות בלים רוים רויים' על משקל אשימים' שכנים שלמים' וידע כי שבבים וקמים ובאים וחבריהם אין חסרים כולם אך הם נהי העין' יודה עליו הנח הנסתיר שהוא הקטן שבשין שבבים וkop' קמים' ומשפטם להיות שוביים קויים בויאים' [ולא כן הנחים שמורה עליהם קמצות' בית בלים וחבריו' שהם באים מחמת המשך ולהלדים חסרים'] אחורי בלתיי' בלוי הסחבות ובלי' מלחים' ויש כשתהפק יוד אלף ואמרו בלאי הסחבות' ואות להיות מן עקר זה ומעניין זה ואפי על תבליהם' כמו חכלית מן כליה' כליה' ותבנית מן בנה' בניתי' וב униין זה פועל כבד' בלה' בשראי' בלתיי' ומעשה ידיהם יבלו בחורי' מבלה' מבלים' מבלה' מבלה' מבול' מבול' מבול' מבולות. —

בנה' כי בנה ה' ציון' בנה' בניתי' יבן מובה' עקרו ייבנה' וכבר נמצא שם הפעול על משקל פועל [בעבור כי נשנה העין שלו אחורי הלמד']. נאמר בניין' וכמהו מניין טן טנה' וקניין מן קנה' וعنيין מן ענה': —

בעה' בעית' אבעה' תבעה' וכבר נמצא שלם על עקרו' אם התביעין בעיו' והצווי על החוק ועל המשפט בעה בעו' או געיו על העקר' אך בא שלא כמשפט נאמר אם התביעין בעו' [נהגו בו מנהג הפסיק הטעמים כמו ואם לא חדלו' החרשים שטעו' שפעטים שנוהגים בטעם וה מנהג הפסיק' כמו ויישו בני ישראל את הפסח'] ולשון נפעל מעקר וה' נבעו מצפוני' עקרו נבעו' על משקל נבערו הרועים' ויש בעקר זה עניין אחר' נבעה בחומה נשגבה' טים תבעה אש': —

בריה', ולא בראתם להם. בריתך ואבראה מידה. ויתנו בברותך ראש
הכפי הברה. ובערך פועל כבד הברה. הברה. הברה.
טבראה הברה. הברה. חברות להברות את דודך. אך ברו לכם איש מן
ענין אחר ובערך אחר שהלמד מן הפועל שלו אלף. כמו יד ברא.
בראת לך. אבל ברו מן הפועל הקל. ואלה מן הכבד. ומשפט ברו
להיות בראו. ונפלחה האלף לדקל. כמו שנפלחה אלף יראו את ה' מן
המקרא. ואעפ' שנקבעה במכחך: —

נאה. כי גאה נאה. נאותי כי גאו המים מי שחו. הינה גמא.
ראה כל גאה וכבר. נאמר שם כל מאומה כמו זה בחסרון
ההא שהיה למד הפעל שמענו לנו מואב נא מדיד. וראוי להיות נאה.
[כמו זה ראשון] ולשון רבים על לשונו [חסר גם הוא]. בית נאים ישח ה'
ומשטטו להיות בית נאים. כמו שכנים פלטחים. דברו בגנותו. על דרך
בכות ברות. [ויתכן להיות גאות נאים גאה בערוי מפני האלף שפעמים
תשונה חנוצה אותן אשר לפניהם.] ושם הפעל שלם גאה. גאה חסר.
כמו גאה ונאה. ונאה גם הוא חסר. [שעקרו להיות גאיון. כמו הרינו]
וראוים להדגש] כמו שברון עירון. [או גאיון כמו חסרון וכرون. או גאיון
כמו לבנון כסלו] ונאמר כי ואת אלף שהוא עין הפעל הומרה בות אשר
היא בגואה. כמו במתדים תבכה נפשי מפני גואה. כי השפלו והאמיד
גואה. והלמד עם כל ואת חסורה. ומשפטו להיות גואה: —

גלה. גלה כבוד. על כבוחו כי גלה ממנה. גלה יהודה. כי הגלגול
גלה יגלה. עתה יגלו בראש גולים. ויגל יהודה. יגלו יבול ביתו:
וגם גלה אתה למוקםך. כל גלה עשי לך. נסע ונגה. לגלותנו. והפעל
הכבד הגללה. אשר הגללה נבודנצר. אשר הגלתי מירושלם. ויגל את
ישראל. עקרו יגלה. והפעל שלא הוכר פועלו. אשר הגללה טירושלים.
מנלה. המגליים בבליה. ובערך עניין אחר גלה את און שמואל. וגליות
את אונך. גלה סוד. גליי לכל העמים. ולשון נפעל ונגה יסודו. ונגליינו
אליהם. חנלה רעה בקהל. חנול ערוץ. ויגל בזמנים משפט. ולשון החפעל
כי אם בהחגולות לבוי. ויתגלו בחוק אהלה. ראוי להיות יתגלה. וכן ותחבם.
עקרו ותחכשה. ויתחל משפטו ויתחללה. ובעניין זה פועל כבד גליות את
מסטריו. גליות ותעלוי. גלה את מקור דמייה. לא חנלה ערובה. ויגל ה'
את עיני בלעם. וסוד אחר אל חגל. גלה. גלי צטחך. גל עני ואביטה.
gal מעלי חרפה ובו. עקרים גלה כמו שהודעתיך. מנגלה עמוקות. טוביה
תוכחת מנגלה. ויתכן להיות גליות את חרפת מצרים מעניין זה והוא
המקור שהוא שם הפעל. ואמרתי יתכן ולא גרתי עליו לפני שהטעם
בלמד ממנה ואני בותי כמו עד כלותי. כי כשהוא בלמד מורה על הפעל
העובד מן הפעלים [שען ולמד שלהם אחת כפולה כמו סבוחי מן
פכב:] ומתויה מן ומם.] וכן יהיה גליות פועל עובד יוצא מן ונלו את האבן: —

גמה. מוגמת פניהם קדימה. ואולי יצא מעקר זה ברعش ורנו יגמא ארדן.
ואעפ' שנכתב באלאך: —

געה. געה גויתא אם געה שור על בלילו. וילכו הלק געה: —
גרה. גרה גויתא יגרה איש חמה יגרה מדון. והוא פועל כבד ולו
הריש היה דגש כמו גלה גלה גלה. והצוו לוכר גרה. ולרבים
גרה. ולנקבה גרי. ולרבות גרינה. ולשון המקור שהוא שם הפועל גרה
כמו קוה קויתא או גרה. כמו ענה תענה. או גרות כמו יום ענות אדם
נפשו. ולשון החפעל כי בה התגרית. למטה התגרה. אל תתגרו בם.
משפטו להיות אל חתגרו. וכן אל חתגר בם. חסר הא. משפטו להיות
חתגרה. [זוכן והתגר בו. ובאו קמצים אעפ' שהיו بلا הפסיק לפי שביהם
שלמים היו קמצים לחשлом הדגש בהן ועל כן באו קמצין גם בחייהם
חסרים.] והוא כל משקל וחתכם ותחכל ויתחל ויתגלו. אך יגרו מלחמות
ענין אחר ועקר אחר: —

דאה. דאה דאיתא כאשר ידאה הנשר. יידא על כנפי רוח. עקרו
ויראה: —

דויה. דוה דoitai. אדויה. דוה. דוי. והמקור שהוא שם הפועל כימי נטה
דויה חטמא. והשם הבננה מפועל זה לכל טאותה. [ר"ל שם
החראר דוה.] על זה היה דוה לבנו. ולנקבה דוה. חורם כמו דוה. ולרבים
הוכרים דוים. וכשתתפלם אל אחר חנרע את המם. נאמר מהה כדי
לחטמי. על משקל וקשי לב. ויתכן להיות כדי לחמי שם פעלים. [ר"ל
שם דבר. יאמר לרבים דוים. ובסתוך דוי הפה בחרק ובנפל למד הפעל
שב הפה לשוא.] אבל עלי לבי דוי. הוא שם מודה הלב. [ר"ל שם הראר
שהוא שמו יוצא מן הפעול הזה] על משקל גנב וסליח. היוד בטוקום הבית
מן גנב והחית מן סלח. ועל כן נדגשה הו. וגם נאמר עוד בשם הפעול
ה' יסערנו על בניין אחר ומדי מצרים הרעים. עקרו מדי. [על משקל משפט
אעפ' שהוא המ בפתח וטם זה בחרק לעניין שהיה שלמים אחד הם]: —

דחה. דחה דoitai. אדרה. ומלאך ה' דחה. לדחות פעמי. נדר
הדריה. יעשה מדחה. את רגלי מדהי. [ובספרים מודוקים נמצא
דחו. מלדע אם כן יהיה שרשו דחה.] אך דחו ולא יוכל קום. ידיחו את
העליה. ירידח מקרבה. [והפעל ידחו ונפלו בה. מפני שהעין גורנית פא
הפעל פתואה ובא מלויל שלא במשפט. וכן בדור אחר יטח שמם. בפתח
טפני החית.] עקר אחר [מן הפעלים הנחי העין וכבר נזכר במאמר אשר
לפני זה.] וכן משאות שוא ומדוחים. עקר אחר מן נדה. נדה ישראל
יכנס. [הנון נבלעה בדלתה]: —

רכח. דכח דoitai. ידכח ישוח. לב נשבר ונרכח. ישאו נהרות דכימ.
ובעקר זה פועל כבד כי דכיתני בטוקום חנים. עצמות דכית.

ידכה. מדרחה. מדרחה. אך מಡכא מעונתוינו. זה. חפץ וככאו. ואת דכאי רוח יושיע. לא ככאו עד הום הוה. [לשון שקר ישנא דכאי. כמו דכאי.] וררועות יהומים ידכאי.] חשב אנווע עד דכאי. [שם. את דכאי ושפלה רוח. תאר. דכאי לארץ חיתי. בקמץ כדרך בעלי ההא. ותדריאני בטלם. בנווח האלף. וההתפעל וידכאו בשער. והפרק לילה וידכאו. וידכאי.] הם מן הפעלים שלמד. שליהם אלף [יזאצת במוועץ דבר ואיננה נסחרת ולא נהפהה ליד כמו שקרה לוה שלמד שלו הא נזהה.] אבל יש לומר כי האלף מומרת מן ההא שבוה הנוכר פה ונשתמשו בו בלשון אלף עד שנעשה בו עקר. ואמרותי כי מדרכא איננו מעקר וזה כי לא בא מדרכא בסגנון תחת הCEF [על משקל מענה ואעפ' שנכתב באלף כמו שנכתב וועו פניו ישנא באלף במקום הא. שאליו היה בו האלף העקר נאמר ישנא קמץ הנון על משקל ידכאי.] וכן אל ישוב דרך נכלט או דכו במדכח. באים מן עקר אחר: —

דלה. דלה דליך. דלוו [שים מפסח. שלם חלמוד. ואילו בא כחבריו נאמר] דלוו. [כמו בנו שעשו קנו.] ואיש תבונה ידלנה. ותבנה ותדלנה. הן גוים כמר מדלי. והפועל הכבד דלה. אرومטע ה' כי דליךנוי. ידלה. [והצווין מן הכבד דלוו שרים מפסח. ובא שלם. ולהלמוד לא נדגשה כדי להקל]: —

דמיה. לא דמה אלו ביפוי. דמייתו לקאת מדברי. אל מי דמיה כהה. ואת קומתך דמתה לחתמר. ידמה לה'. סב דמה לך. דומה דומה. דמו. דמי. ודמות החיות. בצלמנו כדמותנו. עקרו להיות כדמותנו. כמשקל עבדות מודדות. והפועל הכבד מה אדמה לך. וביד הנבאים אדמה. וענין אחר בעקר ודמייתו אמר. שם הפועל ברמי ימי. [והמקור בא שלם עם ההא. נדמה נדמה מלך ישראל. ולשון נפעל]. כי נדמה כל עם כנען. נדמה אשקלון. אויל לי כי נדמייתו אדמה ידמה. [על משקל אבנה יבנה. אך אדמה לעלון. הוא מענין ראשון והוא לשון החפעל ולכן נדגשה המם. ומשמעותו להיות אתרטה. וכן ותנשא מלכותו. ראוי להיות ותנשא. ואילו נאמר טלשן נפעל היה ותנשא. כמו כל ניא ינשא.] והפועל הכבד הנאמר מענין זה דמה. ואשר דמה לנו. אבל נדמה שם כי ה' הדמוני. אין נאמרים מעקר זה. וענין שלישי בעקר זה והוא פועל כבד והוא לא כן ידמה. אל תדמי בנפשך. דמיינו אלהים חסרך: —

הגה. הנה ברוחו הקשה. והגיתו בכל פעול. כאשר יהגה האריה והכפיר. יהנו ריק. הנה. הנה. הנה. הנה. הנה. כלינו שנינו כמו הנה. והגא מפי יצא. הגיון סלה. על משקל עצבן שברון. ונאמר כי הגיון יצא מעקר זה. הגימל השנית הוא עין הפועל נשנה אחר הראשונה על משקל עניין טניין בניין. [הרנו והנו מלכ דברי שקר מקור. ובא הנה בחולם]

לוג המלוה מפני הרו שבא כמשפט ששרשו ירה. כמו ולהורות את בן ישראל. אבל הגו שרשו הנה. ומשפטו הגו:] —

ירה. הדית. גמול ידו הדה: —

זהו. הו התי. הום שכבים: —

היה. היה התי. אהיה לו לאב. הנה יד ה' היה. היה. הי. וכבר אמרו ואהיו ותהי ונהי. ומשפטם בחסרון הלמד ואהיו ותהי ונהי. בסגול [להביא התה הנפטר (ויהי עלי לטשא. המסורת עלוי לית חסר יחסר לפי שיש אחר שכתב בהא באחרונה וחסר יוד. והוא והיתה לי לשועה) אחר נוספות א'ינ'ת תמורה החסרון]. ופעמים שבא מקצתם על המשפט בהפסק הטעם כטו מי זה אמר ותהי. וכן אמרו ברפיות היהוד וייחי. שכבר עליהם לדגשה בעבר כי היה נהה בשבא. [וכן מנהגם ביר שhai באשה אחר הוא הפתוחה להרפאות. כמו ויבקש ויבקש יודבר וימלא. אבל בשבא בשניועה באחד משבעה המלכים חדנסי. כמו וידרשו ויאמרו ויעשו כן.] כי הוא אמר וייחי. בהפסק הטעם ונשרה היהוד כמנגן. [ומשטטו יהו על משקל יפן. וכן היה ראוי להיות בכל מקום.] ועקרם על נכון ומלאת החסרון ואהיה ונהייה וייחיה. וכבר נשתרמו בפועל זה גם בו חחת היהוד. היה התי. ואתה הוות להם למילך. הוות גביר לאחיך. כי לשלג יאמר הוא ארץ. ויתכן להיות מעניין זה הוות על הוות: ודע כי אשר דבר מן העברים בלשון היה. יאמר כשיחסר הלמד יהו תחו. מקום שיפל העץ שם יהוא. [שעקרו להיות יהוא כמו יחליה. שהוא לשון היחיד כמו שיאמר מן היה יהי כן יאמר מן הוא יהוא שמשפטו יהוה.] ויתם כי יהוא משפטו יהוא. [ונפלה עין הפעל טמן כמו גם אתה חי נעלמה. שימושתו היהו.] ונכתב הוא ארץ באלו במקום הא הוות גביר: ויעא בעקר זה והוא לשון נפעל נהיה. ואני דניאל נהתי ונחלתי. [שני שרי גודוים היו לבן שאל. כלומר היו כבר עמו ונפרדו ממנה גם אתה ביבו במרמה כלקחי חטים והרגנווה. ויתם לשון עובר. וכן תאהו נהיה תערוב לנפש. לשון עובר. ויתם כמשמעו תאהו נהיה בומנה הערב לנפש לפיך היועבת כסילים סור מרע לפי שתבא תאותם:] —

המה. המה המתי. כהמות ימים יהמיו. אוכרה אליהם ואהמייה. יהמו יחמו מיטמו. קול הקרייה הומה. המית נבליך. עיר הומה. כמו בוכיה. וחווב הומה ובוכיה התיחס אל הומה ובוכיה. [כמו עבריה שמתיחסת אל עבר. ומצריה שמתיחסת לא מצרים.] כי אב המון גום. חסר למד והוא והנן נוספות. י"ט לא מהמתם המה בשקל יפה קשה. עם כינוי הרבים המהמי. כמו יפיהם קשיים. ויתם ולא מבניהם:] —

[חסך. הם כי לא להזכיר. בפלס צו לאמר. הסוי. מפני העמדה כי דין טלרע. כמו כלו מעשיכם:] —

הרחה' כמו והורה עטול וילד שקר. האנגי הרותי. והריה וילדה בן ותרא כי הרתה. הרינו חלנו. ותחרין שתיבנות לוט. תחרו חשש. עקרו תחריו. [כמו תחכרו לי בלבשו ערבי התמיהה הנגדולה הכר. ויתם כי בלבשו ערבי עוזות פנים הכר. וכן הכרת פניהם עונתה בס. עוזות מצחם.] ותחר ותלד. משפטו לדאות ותחרה. הנך הרה. והרזהם חבקע. את כל ההרותיה. הורה גבר. פועל שלא הוחר פועלן. כמו הורג שורף. וללא הריש היה דגש. עצבונך והרונך. חסרה למטר. ייתן לה הריזון. שלם: —

וכה. וכח ונחתי. ומה יוכה ילוד אשה. והפועל הכבד וכח. מי יאמר וכי לבי. במה יוכה נער את ארחו. אך ורק לך. אם ורק ואם יש פועלן. ורק אני בלי פשע. כלםPTH. זית ורק. קמצ. לא זכו בעינוי. והוכחותי כבר כפי. אינם מעקר זה. [והחפעל רחצוי הוכן. הראי הוכן.] והדלה נבלעה בדgesch הכהפ. ואמעפ. שאין אותן נבלעת רק בתברחתה. הנה מצאנו בלבוש ארכיות הקרוב אליו גפוחי. וקמוני. כמו קדמוני. וב עברינו וכל אגפרק. כמו אנדרfine. לשון לנperf. האלף נספ. ואמעפ. שדgesch הכהפ. לאות הבניין אעפ'ך. אחר שנפקדה הדלה יצא טעם הדgesch לשנים לכבדות הבניין ולהסרון הדלה ודגש היין לא בא לחסרון אותן. אבל לא תחנן קריאתו מבל' דגש חטפות המלה לחסרון תוי או דלה. ורינו החונו או הוכנו או תיו החפעל לא מצאנו עם הויין והדלה לא מצאנו רק לאחריה הודנתהן למאמר קדמי. ובדברי ר' זול נדמן לו.]: —

זנה. זונה אחרי אלה נכר הארץ. כי גנחה אמת. וגנחה תמר כלחר. עתה יונו חונותיה. ותליך וחון גם היא. מרוב זוני זונה. אמרו כי הנן נשנית בונני שני פעמים שהוא עין הפעל בדרך שהוכרתי בקניין מנין. זנות יין ותיקוש. והפעל שלא הוחר פועלן ואחריך לא זונה. כמו צוה יצוה. והפעל הכבד הנה. חונו ולא יפרוצו. זיין את יהודה. [זיין את ישבי ירושלים. בפלס ויפן מן הפנה. ותונה את יהודה ואת ישבי ירושלים]: —

ורה. וורה וריתי. תורה לרוח. [והכינוי מהפעל שלא נקרא שם פועלן] אשר זורה ברוחת ובכורתה. ואורם במורה בשערי הארץ. ויור על פני הטים. לוא לורות ולוא לחבר. והפעל הכבד וריטים לכל רוח. אלה הקינות אשר זדו את יהודה בוכירה. וורם מעבר לנهر. ואחכם אויה בוגדים. מורה ישראל. [האלף בשבא וסגול]. ומשפטו חטא פתח. וכן וככל אנפי אורה לכל רוח. והשלישית לכל רוח אורה. כי חנם מורה הרשות. חסר למטר. ועקרו מורה. כמו מארשא. וללא הריש היה נדgesch כמו תוכחת מגולה. וכן מארשא גם הוא היה על משקל מלמדת. והטקו אל ארץ יהודה לזרעה. [יתכן להיות מעניין זה ומטוירם קרה. [בشكل מגלים. ר' ע'א בערך זה וורה. ארחי ורבי וריתי. ופעל כבד אחר בעניין זה הורה הורותי. ותורני חיל למלחמה]: —

חברה' חבוי כמעט רגוע, שם הפעול כמו בכינשי. [ויש לומר שהוא צוין לנכבה שהיא עריה. ולא על לשון עם שהוא וכור. והדמתה לו ראוי עשי. ושם חביבו עזה:] ונאמר כי בצל ידו החבאי. [כי נחבא. נפעול עברך.] חנה הוא נחבא אל הכלים. [נפעול עומד. אין הפרש ביןיהם רק לפי העניין. ונתחם שמה בא על דורך ההא. ונחבה לא זכל. כחוב בהא והוא מדור נבנה על תשלומו כי נמצא מדור בבניין נפעול שהוא עם העבר. להחבה בשדה. חדר בחדר להחבה. נכתבו בהא. והוא איש מהחבה רוח. נחחב באלוּפַג ונקרא כבעל האה מעשה. ואם היה כבעל האלוף היה מהחבא בפלם מקריא. ומפני החית היה המט סגול כמו מותצה. או פריח כמו מותצה.] ויתחבא האדם. מכל המחבאים. מעקר והוא. אך האלוף נכנסת תחת האה ונשתמשו בה בעעל וה [כמו שנשתמשו בהא. אל המקום אשר נחבא את. משפטו נחבא את בפלם נשכחת אלא שנכח האלוף להקל:] ודע כי החבאתה נפרד מהאו ויצא מכלל חבריו והוא משפטו להיות כי החבאי. אם הוא בא מלשון אלף. או כי החבאתה אם הוא מלשון הא. כמו וגם הגמלים השקתה. אבל החבאתה אלף בו למטר הפעול וההא ללשון נקבה. ואין טעם לחי וללא עניין. על כן אמרתי כי הוא נפרד וויצא מן הכלל. [ובהאריך התנווה שבת התוועת הבית שמשפטה בחיקם כבעל האלוף לשוא להקל והאלוף בפתח כמו שהיא עם התו בחסרון ההא החבאת מפני מפני החבאתה אחר האלוף]: —

חרה, חרה חריתי. ויחד יתרו. [דנש הדלת לתיקון הקריאה:] ערו ויתהה. [ויא] כי הוא מלעיל על משקל ושב ישטעאל. ומפני שהחית גונית נפתחה. והעד כי הרולת דגש ושותית.] והפעול הכביד חרה חריתי. תחדרו בשמה. ונאמר כי עוז והדות במקומו כי חרות ה' היא מעוכם. מעקר וזה נכנסה הוא תחת האה [והוורתה בה כמו שהוברתי בגאה]. ומשורש זה ברול בברול יחד ואיש יחד פניע רעהו. ונכטן יחד הראשון מפני ההפסק]: —

חוות. פועל כבד עובר חוות חוות. אחווה דעי אף אני. יחוות דעת. כתר לי ועיר ואחרון. אחר שטעה לי. [הוקל הוא. ועוד יש בו פועל כבד אחר חוות יחוות תחווה. ושם הפעול] ואחוות באוניכם. האלוף תחת האה ועקרו והחוות באוניכם. על משקל הרבה ארבה. וכן. חאמר הרבטי כמו שנאמר מהרבת גואל הדם: —

חוות. כי חוות נקם. וזה חוות יאספרה. הן אהם כלכם חוותם. אשר אני אחווה לי. רטה ירך כל חוות. ותחו בציון עניינו. פתח מפני החית. וכמו שמאול בעשותו ולא אחוו. והם חסרי למד ומשפטם ותחווה אחווה. והשם חוות לילה. [הןם כתובים על דברי חוות. והמסורת עליו לית'. ובמקרה בכל חוות הוה. משא ניא חוות. ומשקל אחר] במחווה לאמר. ומ'א חוות נרא אלוי. ומ'א' ובחות יעדו חוות. חוות קשה. וע'א' בית

אבניים יחוּה. ועם שאל שאל עשינו חווּה. אך מחוּ היפצם איננו מעקר זה. כי הוא של משקל מקום מן קם מלאן מן לן:] –

חוּהה. וחיה בהם. וחיה ורבית. וחיתה אהה וביתך. וחיתה נפשי. היו מן האנשים. לא אמות כי אחיה. אלמנות חיות. וכבר דברו בעקר וה בהפל הרא מרוב שנחHAMשו בו. אמרו כל ימי אדם אשר חי. וחיה בהם. עקרם אשר חי. וחיה בהם. וכן אמרו ואם בת היא וחיה. ראוי להיות וחיתה. כמו כאשר דמייתן היהת. אבל מפני שאמרו בלשון נבר ואשר חי בחטרון הא כן גם אמרו בלשון נקבה וחיה. וטעם יהי. ותהי רוח יעקב. כטעם יהי ותהי. כמו שהודעתך כבר. שם כל חי. [ר' חאר] מפועל וה כמו הפועל העבר. אדם חי. אם כל חי. [משפטם היה בפלס דוה. אלה קמצין מפני ההפסיק. אבל בעודני חי. חי הוא יודך כמו פתחים להטשח הטעם]. ושם הפועל [ר' שם דבר בלשון יהיד] נם הוא חסר. חי פרעה. [ו'ם] כי אין לישן יהיר כי שם רבים מות וחיים. והוא בלשון רבים לעולם ולא יתפרדו רק לשון רבים בסמור. היה יוד הרבים יוד השורש נעלמה והראוי חי. וחיה אחיך עמד. הוא לנורת פעול. או נח הלמר ומשפטו היה. או חסר הכלל ודינו חי[:]. וду כי לשון יחד מהウודם חיים. חיים כלכם. הוא חי כמו שהוכרתי. ויאוות לך לדעת כי חיים שלם באוטיותיו מפני שהוא דגש. וכן לנפש חי. הוא שלם בעבר הדגש יהוד [לחסרון יוד אחרית בטוקום למדר הפעול]. ושב בלשון עברית שמות חסרים ימלא חסرونם כשתמשח המללה ותוסמן אותן לאחרית אחיה. וזה יקרה כשהופנשו בטליה שתי אותות כפולות דומות זו לזו ייפלו אחת מהן ותעטוד הנשארת בטוקום שתים. אך בהתחברים והסתמכם לאות אחרת ישבו אל מולדם ויעמדו על יסודם בהבליע אותן הראשונה בשנית הסמוכה לה והדotta לה והדגש הרשנית לכך. כמו חי וחיים הדגש שבעקרו שני יודין יוד שלישית בו ללשון דברים יצא על משקל שתים מן חתת: ורכים מן רככה בשמן. כמו פת פחים מן פתות אותה פחים. ובפתחותיהם לחם. קון קנים קני מן קנה כפו ותמלט. עם עמי מן בעטמץ. עטמי הארץ. סף ספים ספי מן הסתופה בבית אלהי. דל דלים מן דללו וחרבון. חן חנים מן חנון חונן. חם חמים מן יחחנס חק חקים מן גורלים חקקי לב. ומן החקקים חקקי און. לב לב מן לבב. צל צלים מן גנסו הצללים. תל עולם. על תלם. מן הר גבורה ותול. תם ורשע. יונתי חמתיי מן חמימה. אבל תמים הרפה הוא פעל מן חמיטה. וכן בר לבבי. ברה חמטה. מטין וה לפוי שהוא יוצא מן ברור טללו. יתבררו. וכן הר הרים. שהוא מן הררי עד. וכמהו מר מדים מן מצות ומרורים. יימדרו מן דמתה דקה. ונדגש בסטמו לאות אחרת. דומו עד הגיענו אלכם. כי הבליינו הטע הרשונה בשנית. סוב דמתה לך יראה שהוא מן וסבב בית אל כשנאמר לרבים סוב ציון. וכן יסוב אותו כשנאמר אותו יסבו

על רבי. בדגשנות הבית. וכן ותרון לשון אלם. יראה כי הוא מן רן ירנוו. בהדגש ננו ירנוו יושבי סלע. ילוק בלשונו. ילוקו הכלבים. מן הטעקים בידם. וכאלה רבים בלשון עברית. החוקר והמבקיר הפעלים הכהולים מעין ולמד ימצאים יוצאים באמת כמו שהוכרתי. ועל כן אמרתי כי חי חסר וחיים מלא. ויש לומר חיים ברפיות הדוד וקמצות החת וזיהה גם הוא חסר כמו שנאמר כי חיota הנה מעניין אחר. יאמר לוכרים חיים כמו בילם. [ויש לומר שהאחד מהם חי חסר הלמד כמו הרבים. ויש אמר כי הוא היה שלם ויחסר בלשון רבים נטקרה בלה ובלים דוה ודיום. ולנקבה האחת היה כמו בלה דוה ולרכבות היה כמו גועלות בלוטה. וכל אלה חסרי הלמד.] והפעול הגבר. הנה היה ה' אותי. ואותה החיתני. החיטם אותם. והחיה אותם. להחיות רוח שלדים ולהחיות לב נרכאים. ופעול כבד אחר ונפשו לא היה. החיתם כל נקבה. אשר היו מנשי יבש גלעד. מכשפה לא תחיה. ממית ומיה. להחיות ורעד. ולהחיותם ברעב: —

חכח. חכח החיתני. אחכח. אשורי כל חוכי לו. והפעול הכבד חכח את איוב. וחכתי לה'. ولكن יחכח ה' לחנכם. אשורי המחכח. המחכים למות ואינו: —

חולחה. כי חולחה יוחק. כי חוליתו היום שלשה ימים. וחוליתו והיית. يولדה. ויהלא אסא. הנה אביך חולחה. ואין חולחה מכם. כי חולת אהבה אני. גם כל חול. וירא אפרים את חוליו. אכן חולינו. ולשון נפעול נהיתה ונחלית. ולא נחלו על שבר יוסף. ולשון החפעול. יציר לאמןן להתחלות. שכוב על משתק והתחל. וישכב אמןן ויתחל. משפטם להות והתחלה. ויתחל. והפעול הכבד החולחה. החלית החולקה. כי החלית פועל שלא הווכר פועלו. ולולא מקום החית או היה ההא בקמן חטף והאות שאחריה בשבא. כמו הראית לדעת. ופעול כבד אחר. אשר חולה ה' בה. גם אתה חולית כמוני. חולחה. ובעיקר עניין אחר. חולת את פni ה'. ופni ה' לא חולית. חולו נא פni אל. חולו פni נדיב. ויחל משה. עקרו ויחלה. וכמהו חול נא את פni ה'. ראוי להיות חולה: —

חנהה. קריית חנה דוד. וחניתי כדורי. אם חנהה עלי מठנה. ויתן שם ישראל. וחנהה על העיר. חונה מלאך ה'. פור עצמות חונך. אך מה נחנת רחוק להיותו מעקר זה. כי לא היה נחנת כמו נגלת נבנת נלאת: —

חסה. וחסה בו. אחסה בסתר כנפי סלה. בצל כנפי יהסונ. צור חסיו בו. כי בר' חסיה נפשי. באו חסו בצלוי. מחסה מorum. לחסותו חחת כנפי. וישטחו כל חוסי בר'. מושיע חוסים: —

חפה. חפה חפיתי. אהפה. וחפה ראשם. וראש לו חפי. אבל וחפי ראש. והפעול הכבד חפה עצי ברושים. ויתפרק ורב טהור. ויחפ

את הבית. ולשון נפעל נחפה נחפה. יחפה. כנפי יונה נחפה בנכף. הָא לְשׁוֹן נִקְבָּה וּלְמַד הַפּוּל חֲסִר. עַקְרוֹ נָחָפָה כְּמוֹ נְבָהָלָה נְשָׁכָה. וְהָאָמֵר לְזֶרֶת נָחָפָה בְּסֶגֶל. כְּמוֹ וַיֵּשׁ נָסֶפֶת: —

חַצָּה¹, אֲשֶׁר חַצָּה מְשָׁה, וְחַצְתִּיתָתָה המֶלֶךְ. עַד צֹוָּר יְחַצָּה: לֹא יָחִזְוּ יְתִימָם יְחַצְּחוּ בֵּין כְּנֻעָנִים. וְחַצְוָא אֶת כְּסֶפוֹ וַיְחַצֵּן אֶת הַילְדִים. עַקְרוֹ לְהִזְהִיר וַיְחַצָּה. וְלֹא הַחַת שְׁפַתְחוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵיהֶй אוֹ הַחַיִּין. כְּמוֹ וַיַּפְנֵן וַיַּקְרֵן וַיַּרְפֵּן. וְהִיא הַמְּחַצָּה. מְחַצְתִּיתָה בְּבָקָר וְמְחַצְתִּיתָה בְּעַרְבָּב. חַצִּי הַיּוֹרֶה: חַצּוֹת לִלְהָה. ולשון נפעל נחפה נחצתי יְחַצָּה. וְחַחַן לְאַרְבָּע רָוחֹות. רָאוּ לְהִזְהִיר וַיְחַצָּה. [כְּמוֹ וְהַרְאָה הַיְבָשָׂה. וְשָׁנָיָם רָאוּים לְהַדְגֵּשׁ. כְּמוֹ תְּבָנָה: תְּגָלָה]. לֹא הַחַת וְהַרְישׁ]: —

חַקָּה¹. חַקָּה פּוּל כְּבָד חַקִּיתִי. אֲחַקָּה יְתִקָּה. חַקָּה פּוּל שֶׁלָּא הַוּכָר פּוּלְוּ. יְחַקָּה. מְחַקָּה עַל הַקִּיר. עַל שְׁרָשִׁי רַגְלִי חַתְּקָה. וְלֹא יָצָא מְשֻׁרָשׁ וְהַחֲקוֹת עַלְיהָ. וְלֹא סְפִּיר חַקָּה. וְאַתְּ חַקְתָּה תּוֹרָה: — חַרְחָה¹. וְחַרְחָה אֲפִי בּוֹי. פָּנִ יְחַרָה אֶפְ הָיָה. אֶךְ וְיַחַר עַלְיָ אֲפִי. פּוּל כְּבָד הַחַרְחָה יְחַרָה וְיַחַרָה. וְהַפְּלִילוֹ הַלְמָד וְנוֹתָר וְיַחַר. וְהַיָּה רָאוּי לְהִזְהִיר וַיַּחַר. כְּמוֹ וַיַּפְנֵן וּבְנֵי אֶל וְנֵבָן. מִן הַפְּנֵהָי. וְאַיְלָה הַחַת. וְאַיְלָה מִן הַפּוּל הַקְּל הַחַת כְּמוֹ וַיַּחַר אֶפְ הָיָה בִּישָׁרָאֵל. וְהַבְּדָל בְּינֵיהם מִן הָעֲנֵין שִׁוְידָר הַפְּתֻוחָה הַיּוֹד פּוּל הַאֲלָהִים שְׁהַרְבָּה אֲפִי וְהַבְּעִידָוִי. וְהַחְרָק הַיּוֹד פּוּל הֶאֱפָה שְׁהָא בּוּדָר]. וַיַּחֲנָן לְהִזְהִיר מְעֵנִין וְהַאֲל תַּחַר בְּמַרְעִים. וַיַּדְחַה רָאוּי לְהִזְהִיר תַּחַרְחָה. כְּמוֹ וְאֶל תַּחַנְגָּר בְּם. הַרְואִי לְהִזְהִיר תַּחַרְחָה. גַּם יַחֲנָן עוֹד לְהִזְהִיר טַעַקָּר וְהַמְּתַחְרָה בָּאָרוֹ שְׁהָא עַקְרָבָל אַרְבָּע אֲוֹתִיות תַּחַרְחָה. גַּרְעָו טְמָנוֹ האָות הַרְבִּיעִית. אֶךְ וְחַרְחָה נְחַשָּׁתָה. וְעַצְמִי חַרְחָה. אַיִּנס בָּאִים מַעֲקָר וְהָיָה. [וַיַּהַיָּה תַּחַרְחָה חַפְעָל. וְקַן בָּא הַחַת בְּפַתְח שָׁאָם הָיָה עַל מַשְׁקָּל תַּחַנְגָּר הָיָה קְטוּץ כְּמָהוּ לְתַשְׁלָום הַדְגָשׁ. שְׁלִישִׁי תַּחַרְחָה מִן מְתַחְרָה רַבִּיעִי תַּחַרְחָה מִן הַכְּבָד]: —

חַשָּׁה¹ חַשִּׁיטִי אֲחַשָּׁה. פָּנִ תַּחַתָּה מְטָנִי. עַת לְחַשּׁוֹת וְעַת לְדִבְרִי. וְהַפּוּל הַכְּבָד הַחַשָּׁה. הַחַשִּׁיטִי טְעוּלָם. הַלָּא אֲנִי מְחַשָּׁה. וְאַתְּ מְחַשִּׁים גַּם אֲנִי יַדְעַתִּי הַחַשָּׁוֹי. [אֲשֶׁר הָוָא פּוּל יַצָּא. וְהַלּוּם מְחַשִּׁים לְכָל העם]: —

חַתָּה¹ חַתָּה תִּתְהִיטִי הַיְחַתָּה אִיש אֲש בְּחִיקָוִי. [נְפַתָּח הַיּוֹד מִפְנֵי הַחַתָּה שְׁלַפְנָהִי. וְהַיָּה רָאוּי לְנַקְדָה בְּחַרְקָה כְּמוֹ יָד יְבָנָה יְקָנָה יְבָנָה וְחַבְרָיו. וְקַן יְדָוִי] יְחַתָּק וַיְסַחְק¹. וַיֵּשׁ מְפַרְשִׁין תַּחַת גַּעֲרָה¹ כְּמוֹ וְתַתְעָעָה וְהַוָּא חֲסִרִי. וְהַיָּה רָאוּי לְהִזְהִיר תַּחַתָּה. וְלֹא יַצָּא מַעֲקָר וְהַחַת וְמְחַתָּה כְּמוֹ שְׁדָמוֹ הַטּוּעִים]: —

טְוֹהָרָה טְוֹהָרָה אַטְוָה יְטֹוָה טְוֹהָרָה טְוֹוָה טְוֹהָרָה טְוֹוָה. — טְוֹהָרָה טְוֹהָרָה טְוֹוָה אַטְהָוָם. וַיְבָיאָו מְטֹוָה: —

¹ H. has following. כָּלָם עֲנֵין לְקִיחָה.

טחה', הרחק כמתחוי הקשת. [פ' כמו שמרחיקין מושבי הקשת החזק כך הרחיקה טמנוו. ו' מ' שם דבר בלשון רבים. ככלומר שיעור מרוצת החזק במטשיכת הקשת.] ויתכן להיות זאת ואתה הו מוחלפת מן ההא על מנהגם בשאר הפעלים מטען זה שהוכרתיו ויש לניד עליו טחה טחוני אטחיי טחוניי מטחויים. כמתחוי קשת: —

טעה. הטעה פועל כבד הטעהי הטעו את עמי: —

[טריה, מכיה טריה. על משקל כיה]: —

וינה. נאמר מעקר והפועל הכבד שנחפה בו היוד לו נחה מונע אשר לפניה בחולם הונגה הונגי. אשר הונגה אם. כי אם הונגה חסר למד הפעל. ומשפטו להיות הונגה אונגה. אונגה חונגה. [ובחרסרו אונ גונג חונג נונג. ושמתייה ביד מוניך]. עד如今 חונגון נפשי שלם. מונגים מונגות. יונון ואנזה. חונגת אמוני ולשון נפעל נונגה לשעבר בקמצן. ושם הנפעל נונגה כסגול. ולרבים נוגים. [בכהפל המם בטפל נוני ממועדר]. ולנקבה נונגה כלשון עבר לנבר. ולרבות בתולותיה נונגות. ולעתיד אונגה יונגה. הונגה לצוויי הוכר. [ובחרסרו אונג. יונג. חונג. נונג]. וכן המקור שהוא שם הפעול. ויתכן להיות וינה בני איש מעקר זה ומעניין זה. [ו' מ' משפטו יונג מבניין הפעיל]. אך הוא מין אחר מן הפעול הכבד יונגה יונגי. אונגה. וינה בני איש. נבלעה יוד העתיד ביד החניתה שהוא פא הפעול כמו שהודעתך בויבשחו. ויחל עוד. וע' בא. בערך זה הונגה הונגי. כאשר הונגה מן המסללה. [ויש לומר שהוא פועל שלא נזכר שם פועלן. ומשפט הונגה. בפלט הגללה]. ונאמר כי הונגה ברוחו הקשה. מעניין זה וההא בראשיתו תחת היוד: —

ירדה. ידה יידית. ידה. ידו אליה. ויתכן להיות גמול ידו הדה מעניין זה. וגם את ההא שומה במקום יוד. [הא' ת' אידה יידה. ובחרסרו איד ייד]. ובעניין זה פועל כבד ידה יידית אידה. לירוח את קרנות הגנים. [וידו אבן ב' דינו וידי'. ו' מ' כי הוא מבניין הפעיל. ודינו וידיו]. ודע כי ידו גורל איננו מעקר זה. כי לא נאמר ידו בחוק. כטוג לו ערותה. אך הוא מן ידר כמו סבו מן סבב רכו מן רוך. ובערך זה פועל כבד אחר בעניין אחר נהפה בו היוד לו נחה נסתרת. נאמר הווהה הווהתי. גו אני אודך. ומודה וועוב ירושם. ובכח לאלהים תודה. ולשון החפעל בוו נעה נראית במויא שפטים. וההתורה אשר חטא עליה. וההתודה עליו. וההתודה את חטאיהם. וענין שלישי הורה. לשון שבח. הורינו לך אלהים. אודך בכלוי נבל. ידו שטך. ומשורי אהודנו. על כן עמים יהודון. יהודה לתפללה. יהודו לה. כי טוב. וענין רביעי ואעמידה שתהי תודות גדלות ותחולכות ליטין. וההתודה [פ' קהלה] החניתה. [והמקור או השם מעניין שלישי שהוא לשון הוראה. על הידות הווה ואחוי. וכך שלם עם פא

הפעול והשער מקום חולם והדgesch שבירור לפאר הקריאה כי לא היה
קריאתך נברת על הבאו אם לא נדגשה ואין לפרש כי הדgesch תמורה נון
לו הידות ואעפ' שנכתבה היד (שתי תודות) פ' קהילות אבל בשבועות תנן אין
מוסיפין על העיר ועל העיירות אלא בבד' שליעא' ובשתי תודות ובשיר ובבד'
מהלכין ושתי תודות אחריהם ובגמרה תנא מה' מ' דכת' ואעטידה שתי תודות
משמע שהם לחמי תודה שהם חטן וקוראים גודלות כי במצוותם היו שלשה
מני חלה רקיים ורוכבה וכחץ לא היה אלא מן אחד. הנה מין החטן
כnder שלשה מני מצה:] —

ינה'. נשתרמו בו בפועל כבד נהפה בו היוד לו נהיה הונתי
ואיש לא יינה' ולא חנו איש עמיתו הנו בר' להונותם
ונאמר כי יהות מננו מן עקר זה וענין זה שישיה הנטה אשר אחר המם
בא תחת פא הפעול והוא והננו שבסופו נספות [כטו ונרכן ולמד הפעול
נופלה. וגם יתכן להיותם הם במקום למד הפעול שהוא ההא ויהיה משקלו
טפעלן]. יתכן להיותם העיר הוניה הרב הוניה מוה העניין [והם מתקל]: —

יעה. יעה יעתיה. יעה ברדי. יעה ר' ונאמר כי יעים ממני: —

יפה. יפיחי. מה יפיה ומה נעמת. מה יפו פעםך. איפה יפה. וייף
בנדלו. חסר. על דרך ישוב ממנו שבוי. יפת בסתר לבוי. והוא
ראוי להיות יפה. והנה בין היוד והפה הוא פא הפעול והוא במקום שני
ושיב ופה יפת. ותיפוי במאדר מאדר. חסר כמו ותבני. ועקרו להיות ותיפוי
על משקל ותגידי. מצין מכלל יופי. שם. יפה עשיתני תאר. יפה את
רעיה. לשוא תיפוי. התפעול. ומעקר זה יפיפית מבני אדם. אך נשנו
בו פעם שנית הפא והיוד כמו אדמתם סחרתני. ענלה יפה-פה. נכללו
בו העין והלמד. [ואעפ' שנכתב בשתי מלוותם כטלה אהת. כמו פקה
קוח.] והפעול הכבד יפה יפיחי. איפה יפה. בכיסוף ובכוחב יפהו]: —

ירחה. ירה בים. אשר ידיתך. יירה. [והנפעל] או ירה יירה. [ויא'] אם
כן היה יורה כי כל נפעל מניה הפא יהיה פא הפעול וו רק הוא
מבנהו החפעול. ומשפטו יתיראה. ליראות במו אופל. וירעו הורדים. ויאמר
אלישע יורה וירע. והפעול הכבד הורה. הורני לחומר. צדה אורה. וירע. חסר
למד. ומשפטו יורה. וירם אלהים. גם זה חסר למד. ומשפטו יורים. וימצאו הור
המורדים אנשים בקשת: ווע' אשר הורדו יהודע. וירעניא אמר לי. [ליירוא בחזים
ובאבני גדולות האלף חמורת ההורא למד הפעול]. הורדו ואני אחרייש. ולא שמעתי
בקול טורי. ולההורות נתן בלבו. ולא ימנע מהיות מעניין זה הרו והנו מלבי.
[ויט'] כי שורש שלהריו הרה והוא מקור והחולם מקומ קמץ כמו הרה
עמל: וענין שלישי יורה ומלךוש. ומעניין זה את המורה לצדקה. [ויראו
המורדים אל עבדך. כתוב באלף נהגה תחת הלמד הפעול. ומיל מהו מורה.
פ' משילד לארץ. דומה לעניין שאט' הן אל ישגב בכחו. מגבעת המורה.
ת' מגבעת דמסחכיא. שהיה בגבעה צופה שהוא מורה לישובים בעמק]

בבוא חיל עליהם. ו'ט' שם מקום. ומרוח גם הוא יורה. באلف במקום הא. המרות העניים גם הוא יקרא יורה. כמו רטור המורה הארץ. ולא יכנס עוד מורייך. היה למד הפעל תחת הארץ. או יהיה היה לקבוץ. לא יאוסף עוד טרף: —

כאה. [כאה] הכהה. הכהתי. יכה. יען הכהות לב זדיק. ולשון נפעל נכהה. ונכהה לבב למותה. ציים כהים ונכהה. יכהה. הכהה: ודע כי חל כאים שתי מלות במכחוב וכן גם יתכן להיות עניינים. חיל כתו מחנה וכאים מעקר זה על משקל בלים דומים. ואחד מהם כאה. כמו דוה רוחה: —

כבה. כבה כביה. כביה כביה. לא חכבה. והפועל הכביד כבה. ולא חכבה את נר ישראל. יכבה את נחלתי. לא יוכל לכבות את האהבה: —

כהה. כהה כהיתי. כהה חכה. לא כהה עינוי. ותבחן עינויו. ותכח ממעש עינוי. ראוי להיות ותכח. כהה הנגע. כהה לבנות. וע'א ולא כהה במ'. [פי' גער במ'] פועל כבד. עקייז להציג כמו צוה' לו לא ההא. כהיתי. אכהה מכחה: —

כזה. נמצא ממנו לשון נפעל נכהה. ולעתיד יכהה. כי תלך במו אש לא כזהה. ורגלו לא תכוינה. ושם הפעול חסר למד. והויה מהית המכוונה. והטפל לדבר אחר מכות אש. ושם הפעול על בניין אחר. כוית החת כואה. שלם. באותינו: —

כלח. נמצא שורש זה נחלק לשלהן עניינים: הראשון ואחרם בני יעקב לא כליהם. כי לא כלו רחמייו. ויחדו כלם יכלוין. כלה אתה עשה. כלחה לחשעך נפשי. [כד הקטח לא חכללה. קמוץ. והיה ראוי בסגול'] נספהה וגם כלחה. ומעניין זה נאמר: ותכל דוד חמלך. אך הוא מן הפעול הכבד כלה יכללה. ולא כלתי את בני ישראל. ואכל אותם באפי. ויתר אפי בהם ואכלם. מכלות עיניים. לכלות את עיניך. [פנ אלך בדרך.] בסגול. ומשפט בפחח. אלך: [והענין השני כלה כליתוי. ותכל כל עבודה.] משפטו ותכללה. והפועל הכביד ויכל אליהם. ועקרו יכללה. וכן ותכל להש��תו. ובין שלמה את הבית יכלחו. ביום כלות משה. כי תכללה לעשר. והפועל שלא הוכר שם פועלו כלה כלתי. כלו תפלות דוד. [ויכלו השםם. שהשער וקמן חוף אחד הם בבניין זה ובכמה מקומות:] והענין השלישי נשחטשו בו בשתי לשונות בהא ובאלף לפ' שדרכם להטיר זו בו כטו שהודיעך. יש מהם מי שדבר כלתי רגלי. כליתני. לא יכלה ממך. ויתכן להיות מוה. ואת בניהם כלו בביתך. והוא לשון ההא כמו שנאמר בנה בניין. בנו יבנה. ויש מי שדבר כלא. כלאו שמים. כלאה יבולח. אדרני משה כלאמ. גור ממכלא צאן. ממכלאות צאן. לא תכלא רחמייך טמיין. והוא לשון האלף. וההא אשר במלחה איןנו ללשון נכהה כי הוא

על משקל מפעל. [כמו מקרה קדש. מבטא שפתה:] וההא כתובה במקום האלף מטכליות צאן שהוא אחד ומכלאות רבים. [נקבע על לשון נקבה, כמו אב ואבות. שדה ושדות.] ומה נאמר כלל ולא אצא. [על משקל אני קרא לה. ואילו נאמר מלשון ההא או נאמר כלוי. על משקל נתוי על ראשם. בניי לחלפיות ורעהם:] —

בנה. כנה כנית. פועל כבד. כי לא ידעתني אכנה. אכנד ולא ידעתני: —
בשה, כסה כסית. אנסה. אדם ערום כסוה דעת. וכוסה קלון ערום. כסוי עור תחש. ועשית מכסה. ותקח הצעיף ותחכם. [וההפעלה. וראו להוות ותחכמתה. והפועל הכבד] כספה הענן. ועוני לא כסית. ואל תכם על עונם. ויכס הענן. תחומות יכיסימו. שלם על העקר. היוד השנויות למור הפעול והיתה הוא האחורה ראהיה להיות בחלם כמו עלימו. יהלמו. שיתמו נדיבתו. ובא השرك במקומות החולמים. והפועל שלא הונדר פועלו. כספו הרים צלה. ובכחש שמו יכסה: —

כפה, כפה כסית. אכפה. מותן בסתר יכפה אף. ולשון נפעל ננפה נכפית. יכפה. אכפת לאלהי טרומ. חסר. ועקרו אכפה. כמו תגל שראי היהו תגליה בין תדע בעורת ה: —
כרה. בור כרה. אונם כרית לי. אשר כרית לי. כי כירה איש בור. כורה שתת. וטקרה מליח. וענין שני כרה כרית. וכירה להם כירה גודלה. יכו עליו חברים: —

כשה. כסית. אכשה. עביה כסית: —

לאה. לאית. הנסה דבר אלקך תלאה. וילאו למציא הפתח. תבא אלקך ותלא. עקרו ותלאה. ונילאו מצרים. את כל ותלאה. והפועל הכבד הלאה. ומה הלאיתך. אך עתה הלאני. [חאנם הלאת. שני אלה חסרי למד. כי תיו הלאת היא לשון נקבה ולמד הפעול חסרה. וראויים להיותם הלאני. הלאיה. או הלאת כמו הרבתה מלאה. על משקל ותבואה הרבה]: —

להת. להה היהתי יהה. ותלה ארץ מצרים. חסר. ועקרו ותלה: —

לוּה. ליהתי. לינו כספי. אתה לא תלה. לה רשות. והפועל הכבד הלהה הלהות. והלהת גנים ורבים. אם כסף תלה. הוא ילך. מלהה ה. חונן דל. כטלה כלוחה: וע' הוא ילנו בעמלו. ולשון נפעל ונלהה הנר. ילהו איש. הנליהם על ה. ושם הפעול ליה חונן. ונאמר כי כמעד איש ולאות מעקר זה וענין זה: —

מחה. מהה וממה אל מי המרים. מהתי כעב פשיעך. כי מהה אמתה. ימיה את כל היקום. ואל תמה חסדי. וחטאיהם מלפניך אל תמי. שמו למד הפעול בוה הוא היוד שבסתוף הטלחה ועמדה במקומות

הא תמהה. ולשון נפעל נמהה. ימהה. וימחו מן הארץ. ימחו מספר חיים. ומעניין זה האלה וטחה פיה. כאשר ימהה את הצלחת טחה והפוך על פניה: וענין שני וטחה על כתף ים. ומתי קבלו. וכבר נמצא בלשון אלף שנכתב במקום הא. נהרות ימהאו כפ: וענין שלישי טחה. טחתי. פועל שלא הווכר פועלו. טטהה. שמנים ממהים. על העקר ומלאת החסרן. [והיתה היהת רואה לדגש כמו קוֹפַט מוקקים שאחריו ובית מסכלים]: -

מלְחָה. כבר הודיעיך שמלחיפים האלף בהא וההא באלף בפעלים אלה. ואחריו כן ירבה השתמש באחת מן הלשונות עד שהיודה הדבר כעקר וכשורש שאיןנו מודר ולא נחלה. ועקר וזה מעט נמצא בלשון הא כמו טלו חוכך חמס. שהוא על משקל עשו מן עשה ובני מן בנה. אבל הנאמר בלשון אלף הרבה מיאד. כמו ומלא ברכת ה'. מלאו מהני חלחלה. ונאמר ממנו פועל כבד. מלא ציון משפט. עד יטלה שחוק פיך. [אעפ' שנכתב בהא איננה מן העקר אלא ננסת במקום אלף]. שאליו הותה עקר היה עין הפועל שהוא למד יטלה בשלש נקודות בניו שיקרה בן לכל חבריו שהם מטען זה. כמו עינה יצוה. אבל מי שהם מטען שלמד שלו אלף כמו וימלא שבוע אתה. ויחטא את המובה. ויקנא ה' לארצו. עין הפעיל מהם בצרי. והוא המבדיל ביןיהם]: ודע כי מלאו ארבעה כדים צוּי לרבים מן לשון פועל הקל. [כמו שטעו מן שמע]. אמרו מן אמר: [ודע כי קראו מלאו [זוכן ומלאו את החזרות חללים וראיה האספה] הפתוח המם צוּי לרבים מן מלא' אותם המכוב הדגש. וראיה הלמד להדges כמו בקש צדק. ספרו נא לי. דברו אל כל עדת בני ישראל]. אבל הרפו כמו שהרפו קוֹפַט ובקשו ברוחבותיה. [וכי מלאו אחרי ה']. כי לא מלאו אחרי. פעלים עוביים לרבים ראויים גם הם להדges כמו אישר ספרו לנו אבינוינו כמו כתרו את בניין. אשר דברו אליו]. אבל הרפו כמו שהרפו שלחו באש מקדש. [זוכן הרחוב פיך וא מלאו]. הרפו שנ פנים אלה ייכשר פשרו בהם שייה פועל עובי קטן. המכוב או שייה צוּי לרבים מן הקל: ודע כי ובמלאות הימים נכתב באלף ונראה בו. וחacen לואת שייה שנכתב מלשון אלף והנקרא מלשון ההא לפי שמצואנם שנשתמשו בו בשתי הלשונות. אך האומר מלא מלאתי באלף אמר במלואת באלף יוצאה טמוקמה מן הגנוגה נקודה בסגול על משקל יבשת הימים. או. במלאת על משקל בשנאאת ה'. והאומר מלא מלי על לשון ההא כמו בנה בניתי אמר במלות על משקל בכנות בראות. ועל כן קבעו הראשונים הלשון האחת במקרא והשנייה במכtab שלא יפול דבר מלשונם וחכם. ובטעם זה יתכן להיות ביום חמאתו לבליה קראת לנו. שנהת רע. מוה המין. כי התו הותא לא מצאונה כי

אם בשמות הפעלים שלמר שלהם הא כמו ראות עשות ומכتب ביום חטאתו ביום החטאתו ומכתב לבליך קראת לנו קראת לנו. ומכתב שנתה רע שנאת רע. [כלם באלפין] ואם היו מנהיג הלמד היו כתובים בוין.] וכן יתכן להיות חוטאים לה. קוראים אל ה'. ראויים להראות האלף שלהם [כמו ריש שומרים ועין שומעים ואלף יוצאים]. אבל הנקרה תלשון ההא כמו בונים עושים: ויתכן להיות ובמלאת הימים האלה. ביום חטאתו. לבליך קראת לנו. שנתה רע. להיותם יוצאים על טעם אחר. על מנת שלא נשים בהם שני שטושים כי נאמר כי האלף שהיא למד הפעול והוא עקר נהפכה לו נחה במשמעותו ומדובר הלשון והתיו אחיריה נספה על דרך שהיא ביבשת ויכלה וריעיהם. ולפי זה היו חטאთ שנתה קראת ובמלאת מן בעלי האלף אלא שהפיר את האלף מן המבטא להקל וקובעה במכتب ללמד על עקרם כמו שעשו בחוטאים לה. קוראים אל ה'. אך האומר כי הוא בעשות ראות בנות במקום הא ראה בנה עשה והתיו נספה יאמר כי ובמלאת הימים ביום החטאתו. לבליך קראת לנו. שנתה רע. תלשון הדא ונכתב האלף מלאה במקום הוין בראות עשות וריעיהם על דרכם שיכתבו מקצת אותן במקומות מקצת אחר:

מנה. מנה טניתי. ומנייתו אחכם. ואחת המנה לך חיל. מונה מספר לככבים. גם ורעד ימינה. לא יספרו ולא ימנו. המנה יהיה לכם. למני ממפרק: וע' א' אשר מנה את מאכלכם. ולילות עטלו מנו לי. ימן להם המלך. ימן ה' דג גדול. מנה טניתי. ומהם ממנים על הכלים. [ויקראו בני ישראל את שמו מן. שם בפלס קו. ככלומר מתנה וחלק זה לנו מאת ה' ית]: —

מסה. המספה פועל כבר. המסתי. ערשי אספה. ותמס כעש חמודו. המטי את לב העם. היה ראוי להיות המספה על הדרך היודע בחסרון הלמד כמו הרבה הפנו. ועל עקרו המספי ונשתנה מן העקר ומן הדרך כאחד. [וימ' המספי לשון יחיד. על משקל הפקיד. והוא תמורת הא למד הפעול והיו למשך]. ועל כן אמרו מקצת סופרים כי מלאה זאת יוצאה על מושג לשון ארמית אשתיו חמרה. [ורמיו לנוא אהון נורא. היהו טאני דהבא]. כמו שעשו בכל תגמולו עליו שנרגו בו מנהג ידויה עלייה. שהן בלשון ארמית. אך הם יטם. ולא יטם את לבב אחוי. דמסו את לבבינו. הם באים מעקר אחר: —

מצח. מצח מצית. ומunità. אך שMRIHYIMTSO ישתו. וימץ טל מן הגנה. ולשון נפעל ונמצאה דמו. ימצח אל יסוד המובה. [בצורי על העקר]. ויתכן להיות מעקר זה וענין אחר לא המציתך ביד שאלן [מן מצא. ובא אין בשורה מוצאת בנה האלף. כמצאת שלום בנגע האלף]: —

מרח' . אשר מרחה את פִי הַיְהוּדִים . כי מרו מרים עת מרים . גם היום מרי שיחי . כי בית מרי המה . סורר ומורה . שמעו נא המורים . מורה מאד . המורה המתרתי . כי המרו את רוחו . אשר יمرا את פִיךְ . ותمر את משפטך לרשעה . מטרים היו הם . לטרות עיני כבודו . פתחות למד לטרות יורה שהוא מן הפעול הכבד והוא ראוי להיות להמרות אלא שהפלו האה והטלו פתחות על הלמד לפניה . וכמהו לצבות בטן ולנפיל ירך . לנחותם הדורך . לשמייע . עקרו להצבות להנחותם להשמייע . אך אל תمر בו יוצאה מעקר אחר : —

משה . כי מן המים משיתיו . המשה המשתי . ימשני ממים רבים : — נדה . נדה נדיתי . המנדים ליום רע . אמרו אחיכם שונים מנדיכם : — נחה . נחה נהיה . נהתי אנחה . נחה על חטונן מצרים . אל יודעי נהיה . וקרוב מעניין זה ויינה כל בית ישראל . ולא יצא מעקר זה ולא נה בהם . ונשאו אליך בניהם קינה : — נוה . נוה נוית . גבר יהוד ולא נוה : —

נוה . נוה נוית . ואשר יהה מדמה . אשר יהה עלייה . יו מדמה אל הקיר . והפעול הכבד הוה . גם הוא בהבליע הנון . והוא מן הדם . כן יהה גנים רבים יהה שבע פעמים . הוה עליהם מיטחתה . יו ממןו . ומה מי הנדה : —

נחה . נחה נהתי . נחית עצן עטך . טי נחני עד אדום . לך נחה את העם . ונחני באדרת מישור . והפעול הכבד הנחה ינחתה . תחנה אותן יונקי במעגלי צדק . להנחותם בהדרך : —

נתה . כי יואב נתה . אחרי אדניה ואחריו אבשלום לא נתה . נתה לך על ימיך . נטוי רגליך . אם תטה אשורי . לא נתה ימין ושמאל . אל חט ימין ושמאל . ויטו אחרי הבצע : [ויש בעניין זה עוד פועל קל כוה מתعبر אל פועל . לפי שהוא שהוכרתי איננו מתعبر אל פועל שהוא נתה בעצמו . אבל נתה את מטך . משה הוא הנתה והמתה הוא הנטיי . וכן הנתני נתה אליה כנחר שלום . האל הוא הנתה . והשלום הוא הנטיי . נתתי לבי . ויט משה את ידו :] ובעניין זה פועל כבד . ועלי הטה חסד . לא תטה משפט . ויטו משפט . ויט עלינו חסד . אל חט לבי לדבר רע . דרכו שטרתי ולא אט . הט אונך . עקרו ייטה . אל תטה . הטה . אתה : ויש בעקר וזה עניין אחר גם הוא מתعبر אל פועל ונתקלה בו . נתה שמים . האל הנתה והشمימים הנטיים . ולשון נפעל כנחים נטוי . ועקרו ננטוי . נפלו . וקו נתה : —

נכיה . הכה . פועל כבד . והכית את כל כורה . ויך הברך . הכה חכה . ייך יוחבשו . אך אותו . ותק את עפר הארץ . אשר הכה את

המודינית. [פועל לא הוכר פועלו.] ושם איש ישראל המכיה' ושם האשה המכיה' והנה עבדיך מכם.] [לרבים הוכרים.] וכי חרב. [כי הוא طفل אל חרב.] יכה המכיה' למי שאתה מדבר אליו. ולרבים] על מה חבו עוד. והפשחה והשערה נכתה. [הנון פא הפועל והתיו במקום למד הפועל. ומשקלו חפשה רטשה. שדדה.] לא נכו' על משקל ושבו עצמותיו לא ראו: יש בערך עניין שני או קרוב לראשון נכה רגילים. אך נכאים. נכו' מן הארץ. נון הכתובה בנכאו היא כנון. נפעלו נטבלו בקצת המים. והנון שהיא נגד פא נפעלו וטה נטבלו נבלעת בכתף הדגונשה: —

נצח. נצה נצית. כי נצו גם נעו. בנצחח. כי נצא תצא. וע' והוא פועל כבד הצה' אשר הצו על משה ועל אהרן. בהוצאות על ה'. בהוצאות את ארם נהרים. אנשי מצוחך. אהב פשע אוהב מצח' שני אנשים עברים. נצים. כי ינצו אנשים. יינצו במחנה. יינצו שניהם: —

נשה. נהנו בערך זה להוציאו בשתי לשונות בלשון הא ובלשון אלף. וזה לשון ההא נשאה נשית. ונשו את כלמהם. על משקל ועשן ארון. אשורי נשוי פשע. [שלולא שהוא נופל בפשע. היה נשוי בנסיבות הנון. כמו בקיר נתוי בנסיבות הנון. ואילו היה מלשון האלף היה נשוא.] כמו נשוא עון.] והוא לשון האלף נשא. נשאי פניך. ישא ה' פניו. אל נשא יך. נשוא עון: ויש בו פועל כבד נשא מטלבתו. [על משקל מלאו אותם חמתת לב'. וינטלים יונשאמ. וכארוי יתנסא'] כי נשאת למעלה טלבתו. ויתכן להיות נשאה עליינו אור פניך ה' מעקר וה' ואעפ' שנכתב בסמך ובכח לפה מדבר הלשון ומשמעות האון. לפי שנהנו לכתוב הא במקומות אלף. וירוח על דבר זה שלא נאמר נשאה כמו קנה בנה ורעה אלא נאמר נשאה [כטו קרא נא. רפא נא לה. וכן נכתב רפה שבירה כי מטה. בהא במקומות אלף]: —

נסחה. פועל כבד נשאה את אברהם. כי לא נסחתי. אשר נסוני אבחיכם. לא תנסו: מסה וטריבקה: —

נקה. ונקיتي דם לא נקיתי. ונקה לא אנקר. מנסתרות נקיי. לא יוכל נקיון. נקיון שנים. דם נקי. נקי כפים. משקלו פועל אם חרזה אמרו שהיוד הוא במקום למד פועל ודלה שריד וטית פליט יוד והישר שהיא נגד יוד שריד ופליט אבדה מן הכתוב ומן הלשון בעבור נפנשו שני נחמים נסתורים. ויש לומר שוואת היוד شبשיריד ופליט ולמד הפועל שהיתה נגד דלה שריד וטית פליט אבדה גם מטעם זה הגורן. אך נקיא הכתוב באלף שלם על עקרו שהיוד שבו נגד יוד שריד וריבד והאלף כנגד שני הדלחין וטית פליט ולמד פועל והוא טומרתמן אין הא נקה: ולשון נפעל ונקה האיש מעון. ונקיות טשבועתי ואתה. ונקתה ונורעה ורעד. ונקתה לארץ תשב. הנון נבלעת בקוף. ולעתיד לא ינקה. ואת הנון

הוא פא הפעול. נון נפלע נבלעה בה. או תנקה מאלתי. נקה תנקה
תנקה תנקו: —

נשה. נשחתי טובח. ולשון נפלע נשח. כמו נקה האיש. נשח
על משקל נקה. ישראל לא התשנוי. צור ילקך תשי. עקרו
תנקה. פועל עheid מן הדק כמו תמחה את זכר עמלק. אבל אבדה הנון
ונשאר במקומה נח נסתר והוא מעין תמחוי. והפועל חכבר השה השתי.
כי השה אלה חכמה. כי יש לה אלה. וחשוב כי שני אלחים כי לא
בא טעם וזה בעבר כי שני בפתחות הנון יצא על משקל כי חני
אליהם. היוצא מעקר חנן. ולא נאמר שני בחורק הנון כמו צוני. דבר:
ובעקר עניין שני. לא נשתי ולא נשו בי. ונשא בו אלה. ושלמי את
נשיך. והנושה בא ל��חת. כנשא כאשר נשא בו. והפועל חכבר השה
השתי. כי תשה ברעך מושאת מאומה. עקרם להיות הנשה מנשאת. ועל
כן נכתב משאות מאומה באלאפ על האמת והעקר: —

סוה. ייתן על פניו מסוה: —

סחה. סחתי פועל כבד. וסחתי עפה ממנה. ולולי מקום החית היה
done כמו קויתי צויתי אסחה. מסחה: —

סללה. סלה סלית. סלית כל שוגים מהקץ. והפועל חכבר סלה כל
אבייה ה. יסלה מסלה: וענין שני בעקר וזה לא חסלה בכתם
אופיר. אבל המסלאים בפו מענין זה הוא נאמר על לשון אלף. [האחד
טסלא. והרבאים מסלאום. כמו מדכא מעוננוינו. והוא שחוויה מדכאם.
ואילו נאמר על לשון הא היה נאמר לאחד מסלה. כמו מצפה על חרש.
ולרבאים מסלים. כמו מצפים והב:] —

סעה. סעה סעתית אסעה. מרוח סעה מסעה: —

ספה. ספה ספרית. האף תספה. ספתה בהמות. ולשון נפלע ירד
ונספה. ויש נספה בלבד משפט: וענין שני ספות הרוח את
הצמאה. ספות חטאת על חטא. לספות עוד על חרוץ אף ה: —
עבה. עבה עבותי. עביה כסית. עבה. על משקל היה דוח. ולנקבה
קטני עבה. בשבייל שהיא אצבע. במעבה האדמה. עובי גבי
מגנוו. ועביו טפח: —

עגה. נמצא ממנה לשון נפלע נעה כמו נעה. יעגה. הלחן תעגה.
על משקל אשר לא תעשה: —

עדיה. עדיה עדית. ועדית עדי. ואעדך עדי ואלבישך רקמה. ותעד
ונמה וחלתה. התי בפתח מפני העין. כמו ותעש. ותעדך והב.
וכבי עדי: וענין אחר לא עדיה עליו שחל. ויתכן להיות מענין זה מעודה
בגד: —

עוֹהָה . עוֹהָה עַוְנִין . עוֹתָה וְשֵׁתִי הַמֶּלֶכֶת . כְּמוֹ עֲשָׂתָה . וּמְעֻנִין וְהַעֲוָן כְּמוֹ גָּאוֹן מִן גָּאהָ שָׁאוֹן מִן שָׁאהָ . וְהַפּוּעַל הַכְּבָד הַעוֹהָה עַבְדָּךְ . הַעֲנִינוֹן וְהַרְשָׁעַנוֹן . אַעוֹהָה מְעוֹהָה . וְפּוּעַל כְּבָד אַחֲרָה וְעוֹהָה פְּנִיהָ . אַעוֹהָה יְעוֹהָה . מְעוֹהָה . עוֹהָה עַוְנִין אֲשִׁימָנָה : —

עֲשָׂתָה . עֲשָׂתָה אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם כַּאֲשֶׁר יָעַטָּה הַרוּעָה אֶת בְּנֵדוֹ . עֲשָׂתָה אֶורְכָּלְמָה . כְּבָנְגָד יְעַטָּה . מְעַטָּה תְּהִלָּה . וְעַטָּק עֲשָׂתָה : וַיְשַׁעְנִין אַחֲרָה . שְׁלָמָה אֲהִיה בְּעַטְיָה . עַל הַעֵיקָר : —

עַלְהָה . וּמְשָׁה עַלְהָה אֶל הָאֱלֹהִים . מֵי וְאַתָּה עַולָּה מִן הַמִּדְבָּר . עַלְהָה לְמַרְומָה . עַלְהָה נָעַלָּה . מִמְּדָבָר עַולָּה . עַולָּים אֶל הָאֱלֹהִים . וְעַלְהָה אֱלֹהִים מִעַל אֶבְרָהָם . וַיַּעַל מְשָׁה . בְּפִתְחָה מִפְנֵי הַעֲינָן . וְהִיָּה רָאִי לְהִוָּה עַל מִשְׁקָל וּבֵן וַיַּצְפָּא . וּמְעֻנִין וְהַעֲלָה . שְׁשׁ מְעֻלוֹת לְכָסָא . וְהַפּוּעַל הַכְּבָד הַעֲלָה . אֲשֶׁר הַעֲלָנוּ מִתְּאֶרֶץ מִצְרָיִם . הַעֲלָית מִן שָׁאָלָן נְפָשִׁי . כָּלּוּ בְּחִכָּה הַעֲלָה . מְעֻלִים אֶת אַרְנוֹן הַ . אַלְפָ עַולָּות יְעַלָּה שְׁלָמָה . וַיַּעַל עַולָּת בְּמִזְבֵּחַ . נְשָׂתָה וְהַהְנִיחָה בְּדִבְרֵי הַלְשׁוֹן בְּעַצְמוֹ וְמִשְׁפְּטוֹ לְהִוָּה וְעַל כְּמוֹ וּבֵן . בְּינֵיכֶם שְׁוּעָל מְשָׁה הָוָא הַעֲלָה בְּעַצְמוֹ וְמִשְׁפְּטוֹ לְהִוָּה וְעַל כְּמוֹ וּבֵן . וַיַּעַל עַולָּות הָוָא עַלְהָה וְהַעֲולָות פְּעֻולֹת כְּלָמָרָם מְעֻלוֹת וְנוֹרָתוֹ מִן הַעֲלָה . וְרָאִי הִיא לְהִוָּה וַיַּעַל . כְּמוֹ וַיַּפְּנֵן זָבָא אֶל זָבָא . שְׁהָוָא מִן הַפְּנֵה . וַיַּקְשֵׁ אֶת עַרְפּוֹן מִן הַקְשָׁה . לְמַה וְהַעֲלִיתָנוּ מִצְרָיִם . אֶל תַּעֲלִini בְּחִצֵּי יִמְיָּה . בְּהִעְלוֹת הַ . אֶת אֶלְיוֹן . הָוָא הַמְעָלָה אֶתְנוּ וְאֶת אֶבְוֹתֵינוּ . וְהַעַל אֶת הַצְּפְּרָדָעִים . הַעַל אֶת הַעַם הַהָּה . חַסְרִי לִמְדָה . וְעַקְרָם וְהַעֲלָה הַעֲלָה . וּמְעֻנִין שְׁנִי הַעֲלָה אֶת נְרוּתָה . וְהַעֲלִית אֶת נְרוּתָה . בְּהַעֲלָתָךְ אֶת הַנְּרוֹת : —

עַנְהָה . עַנְיִתי מָאֵד . וּמְעֻנִין אֶמְרָתָה . וַיַּעַן כָּל הַעַם . וַיַּעַן כָּל רֹעֵם יְחִדוֹ . וְקָרֹוב לְעַנְיִין וְהַשְׁקָר עַנְהָה בָּאַחֲיוֹ לְאַתְּעַנְהָה בְּרַעְךָ . וּמְעֻנִתָּה בַּיְצָקְתִּי . וְכַפִּים מַעַז יְעַנְנָה . עַנְהָה בַּיִּ . וּמְעֻנָה גָּאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו . וְהַפּוּעַל הַכְּבָד הַעֲנָה יְעַנָה . אַעֲנָה אָפָּה אַנְיָחָלְקִי . כִּי אִין מְעֻנָה אֱלֹהִים : וְעַיָּא עַנָּה לְהַ בְּתֹודָה . עַל בָּאָר עַנָּה לְהַ . וְחַעַן לְהַמְּרִים . וְקָרֹוב לוֹ וְעַנָּה אִים בְּאַלְמָנוֹתִי . וְעַנְתָה שְׁמָה כִּיְמִי נְעוּרָה . וְהַפּוּעַל הַכְּבָד טְעַנִּין וְהַלְמָצָה עַל מְחַלָּת לְעַנּוֹת . כְּרָם חַמְרָעַנָּה לְהַ . קֹול עֲנוֹת אַנְכִי שְׁוּמָעָ : וּמְעֻנִין שְׁלִישִׁי עַנָה בְּדַרְךָ כְּהִי . עַנְיִתי בְּצֻום נְפָשִׁי . וַיַּעֲנֵךְ וַיַּרְעַבְךְ אֶם עַנָה תְּעַנָה . [וְלִשְׁוֹן נְפָעֵל לְשָׁעַבָּר נְעַנָה . וְשֵׁם הָאִישׁ מְמַנוּ לְכָל זָמָן נְעַנָה . בְּסִגְול בְּנוֹן] נְגַשׁ וְהָוָא נְעַנָה . [וְשֵׁם הַנְּקַבָּה נְעַנָה] וְנְפַשְׁנַעַנָה תְּשִׁבְעָ . לְמַד הַפּוּעַל חַסְרָ . [וְעַקְרָבוֹ נְעַנִיה] כְּמוֹ נְעַלְמָה] לְעַנּוֹת מִפְנֵי . [כְּמוֹ לְרָאֹות פְנֵי הַנְּאָמָר מִן נְרָאָה יְרָאָה . וְמְשַׁפְּטָם לְהִעְלָות לְהָרָאות . כְּמוֹ לְהִעְשָׂות . וְרָאֹוּם לְהִדְגִּשׁ כְּמוֹ לְהִבְנֹות . לְהִמְנוֹת . לְלִי הַעֲינָה וְהַרְיִשָּׁה . עֲנוֹת עַנִּי הַעֲנִים וְהַאֲבִינִים :] —

עַצְחָ . עַצְחָ עַצְיִתִי . אַעַצְחָ . עַצְחָ עַנִּי לְחַשּׁוֹב תְּהִפּוֹכוֹת : —

עַקְהָ . וְעַשְׂתָה מַעֲקָה לְגַנְגָה : —

ערה'. נמצא במקור זה ארבעה עניינים: הראשון הערה למות נפשו; פועל כבד; העירתי; ערה. ערה מעדת: יש בו פועל כבד אחר. ערה עירתי אל תער נפשך ותער כדרה: והענין השני את מקורה הערה. ערום ועריה: יש בו פועל כבד אחר ערה.فتحן ערה. ערות יסוד. צוין [הוכר ערה. ולנקבה ערוי. ולרבים] ערוי. וראויים להציג כל אלה לולי הריש כמו צוה צוה צו. אבל ערוי עד היסוד בה. שב הטעם לאחר מכן כמו הריש אל העין בראשון מפני הטעם שקבעו בשני בראש אותיותיו כמו שעשו בתרע' במדבר שקבעו הטעם בתאי והיה מקומו בין. ועל כן חור הראשון לאחר שאל יפגשו החטאים זה בזה על מנהגם. כמו ויחל עוד. והיה קדש: עבר ים ואחיהם:] וחענין השלישי ערות על יאור. הוא המקור שהוא שם הפועל מן הכבד ויתכן להיות לשון נקבות רבות האחת מהן ערה. כמו בלה בלוט. ולשון התפעל ומתחורה כארוח: —

עשין. עשה ה' אשר זם. אני עשית ארץ. הוא עשה ויכונן. העשiosa בהר סיני. כי עשה יעשה לו בנפים. יעשה נעשה ויעש. בפתח מפני העין. אין נעשה פתגמ. לא יעשה. עד חצי המלכות ותעשה עקרו להיות ותעשה: וענין שני עשה עשית. הנני עושה את כל מענין. בעשות מצרים דידיך. ובענין זה פועל כבד עשה עשית. שם עשו דידי בחוליתנו: ולא יצא מון עקר והעוסות רשיעים כמו שדתו הטועים: —

פהה. הפהה הפהתי. יפהה מפהה אמרתי אפהיהם: —

פרה. פרה בשלום נפשך. פריתה אותה ה'. והוא יפדה את ישראל. פורה ה' נפש עבدي. פדיון נפשם. והפוך מבית עבדים. חסר הלמד. ובהפקת הטעם פודק כמו עושר. והפועל הכבד הפרה הפדתי אשר לא יעדיה והפודה. והפדה לא נפדה: —

פכה. פועל כבד פכה. פכתי. מפכה. והנה מים טפחים: —

פליה. והפליה ה' את מכתך. והפלתי בים ההוא. אשר יפליה ה'. הפליה חסידיך. וכבר נשחטו בעקר זה [בשתי לשונות] בלשון אלף [עושה פלא]. פלאות עדותיך. כי הפליא חסדו לי. הפליא וזה מלשון אלף. ואילו נאמר מלשון הא נאמר הפליה כמו הרבה ותבירו. עשו נפלאות. נפלאים מעשיך ה'. אך ונפלינו אני ועטך מלשון ההא כמו ונגליינו אליהם. אבל נפלאה אהבתך מלשון אלף שהיא יוצאה במושג הגרון והתו מוספת בו כמו שהזכיר בהחbatchה. ואילו נאמר מלשון הא נאמר נפלאתה כמו נגלהה. או נפלאתה בהפקת הטעם כמו על מי נאמר נפלאתה כמו נגלהה. יש לומר כי הוא מלשון אלף והנימה והסתירה והיו הוא במקום הא נקבה ועקרו נפלאה. יש לומר כי הוא מלשון הא והאלף בו נספה מפני משך הקטן לפניה ועקרו נפלתה. כמו והרצת. שמשפטו והרצתה. ועתה את התבואה. שעקרו ועתה: —

פנה. כי פנה אל אליהם אחרים. ופניהם בCKER. ופניהם אליכם. ובכל אשר יפנה ירשיע פנה אליו וחנני. פונה היום. יפן וורד משה. עקרו ופנה. והפועל הכבד הפנה עורף. יפן ונב אל ונב משפטו ופנה. עמדו עמדו ואין מפנה. והיה כההנוטו שכמו. והפועל מן הכבד אשר מפנה צפונה: ובעיקר עניין אחר והוא מן הפועל הכבד. ופנה דרך לפני. ואנכי פניתי הביתה. פנו דרך. יפנה מפנה: —

פעה. פעה. ניולדה אפהה: —

פצח. ואנכי פצתי פי. אשר פצז שפה. הבל יפצה פיהו. פיצה פיך ואכול. ופוצה פה: וענין שני הפותח את דוד. פצני והצילני: —

פרה. פרה פריתני ופריתם באדרין. ופרינו בארץ. פרה ורבה. פרה ראש. בן פרות יוסף. אשתקן נגנון פריה. כי עין נשא פרוי. עין פרי. והפועל הכבד הפרה. כי הפרני. והפרתי אותך. יפר את עמו. [ראוי להיות וירפה]: —

פשה. כי פשה הנגע. לא פשתה בעור. פשטי. אם פשה חפשה בעור: —

פתחה. פתתי. פן יפחה לבבכם. ופתח בסתר לבי. ופotta המית קנאה. כיונה פותה אין לב. פתוי יאמין לכל דבר. פתיות וכל דעת מה. והפועל הכבד פתחה. פתיתיא את הנביא. פתיתני ה' ואפתה. מי יפתח את אהאב. פתוי אותו. הנה אנכי מפתחה. ולא יכון להיות מן עקר זה והפתחת בשפתחך. ולשון נפעל אם נפתחה לבי על אשיה. פתיתני ה' ואפתה. עקרו להיות ואפתה: כמו חגיג ויקר שעקרים חגילה ויקירה כמו שהודעתך: יש בAKER עוד עניין אחר הפתחה הפתיתני. יפתח אליהם ליפת. עקרו יפתח. כמו ויישק את צאן לבן. שימושטו וישקה]: —

צבה. צבה צביתי. וצבתה בטנה. ואת בטנק צבה. [לשון נקבה. ויאמר לוכד צבה. כמו קשה. ולנקבה-צבה. כמו קשה.] והפועל הכבד הצבה הצביתי. לצבות בטן. שתחות הלמד מוכחת שהוא מן הפועל הכבד והיה ראוי להיות להצבות. [זהו תלה פחותה האה שנגנעה על הלמד לפניה]. כמו שהוכרתי כבר בלחוחות לשביות לשמיות. ואי אפשר להיות מעקר זה. והנצבה לא יכול. כמו שדרמו אנשים טועים: יש בAKER עניין אחר כל צוביה ומצוותה. וחשוב כי ראוי להיות צובאייה. ונרגנו בו כמנาง חותאים לה. קוראים אל ה'. בהניח מהם למד הפועל. אבל חתאים קראים נכתבו על העקרן: וזה נכתב לפי דבר הלשון ומשמעות האן: —

צראה. ואשר לא צדה. צדיתי. ואתה צודה את נפשיבצדיה. וחשוב כי נצדעו עיריהם לשון נפעל מעקר זה. [זהו עניין אחר מלשון שטמה בלשון ארמי צדיה]. יצדה. יצדו: —

צוה. צוה ה' פועל כבד. וצוה את ברכתיי אני צויה. וצוה את אשר על בתיו צו את בני ישראל. יצו ה' אתך. והפועל שלא הוזכר פועלו. כאשר צוה. כי כן צויתוי את אשר יצוה. ושם הפועל מצוה. שומר מצוה. שמור מצותי ותוהה. כי צו לזו: —

צלה. צליתי צלה. כי אם צלי אש. לצלחות לךך: —

צעה. צעה צויתתי. יצעה. צעה ברוב כוחו. את צעה וננה. אך צועים וצעהו. פועל כבד. יצעה מצעה. וליל הען היה נוגש: —

צפה. צפה צפתי יצפה. עינוי בנויים צפיניה. יצף ה'. עקרו יצפה. צופה נתירך. צופיו עורים כלם לא ידעו. והפועל הנכבד צפה. בצפינו צפינו. בקר אערוך לך ואצפה. צפה דרך. אל דרך עטדי וצפי: וענין אחר צפה ראשיהם. וצפת אותם. ויצף את הבית. צפי למובח. מצפה על בראש: —

קחה. קחה קהותי. אקהה. תקינה שנייה. והפועל הנכבד אם קהה הבROLI. קהותי. יקהה. מקהה. [וללא הדא היה נוגש]: —

קוה. קוה קויתי. וקוי ה' המה יירשו ארץ. אשר לא יבושו קוי. מקוה ישראל. והפועל הנכבד קותי ה' קותה נפשי. ויקו לעשות ענבים. יקו לאור אין. קוה אל ה': וענין שני לשון נפעל נקוה. ונכוו אליה כל הגנים. יקו המים. יקו. והשם מקוה מים: [ענין שלישי קו הדמה]. את תקות חוט השני. ויתכן להיות מוה אם אקוה שאל ביתך: —

קלה. קלה קלתי. אשר קלם מלך בבל. אביב קלוי באש. וענין שני הקלה פועל כבד. הקלתי. קללה. טקלה אבי ואמו. ולשון נפעל ונקלה כבוד מואב. ואני איש ריש ונקלה. אך ומדוע הקלותני. הן קלות מה אשיבך. ותקל גברתך. ואקל בעיניה. ובווי יקלו. אין באמ מעקר זה: —

קנה. קניתי איש את ה'. וכור עדתך קנית קדם. קונה שמים וארץ. הלא הוא אביך קנך. טפni הפסיק החטעם. ואילו נטשך נאמר קנוך כמו הוא עשר: וענין שני אשר קנה אברוחם. כי תקנה עבר עברי. ויקן את חלחת השודה. או קנה. כי יקנה נפש קניין כספו. לאברהם למקנה: וענין שלישי כי אדם הקני מונורי. נאמר כי הוא מענין ומקנה רב. מקנהם וקניהם: —

קצה. קזה קצתי. יקזה. מקצת רגלים. לקצות בישראל: —

קרה. קרה פועל כבד. קריתי. המה קרווח. המקורה במים. ימרק המקורה. לקרוות את שעריו הבירה. [וליל הריש היה כל אלה בדגש. כמו המכסה לכוסות וחבריהם]: וענין שני הקרתי. והקריחם להם. ולא ימנע שיצא מקרית מלך רב. קריית חנה דוד. וענין שלישי כי הקירה

ה' אליהיך. אקריה. יקריה. מקריה. הקירה נא לפני. ויתכן להיות והקריהם מעוניין זה. ולשון נפעל בעניין זה נקירה נקרית. יקריה ה'. אקריה כה' ויקרה ה'. עקרו להיות ויקרה. ונאמר כי אם יקרע עון כמו זה לשון נפעל ועל כן נדגש הקופף. ולא בן הדבר למן כי אין הקופף בקמץ כמו חבריו. אך יתכן להיות פועל עתיד מן הכל כמו יבנך מן בנה. עוד אבןך. יראך מן ראה. אבל נדגשה הקופף שלא כdot לבאר את מוצאה מן החך כמנוגם לדגש אותן שלאות לא במקום דגש כי אם לבאר מוצאים כמו קופף מקריה לילה. ומקדש יי'. וצד' ולא יכולת עוד הצפינו. קופף ננוסה ונתקנוו. יש עוד אמר בדgesch מקריה לילה כי הוא מן קרה כמו מדאגה בדבר. נגמר דברו עוד בעניין זה בלשון אלף גלייה במושג שפטים. נאמר וקראו אסון. כי יקרה כן צפור לפניך. שתים הנה קראתיך. מדוע קראני אלה. ותקרא אוחם. הנה הוא יצא לקראתך. אך נהנה אלף לקראתך להקל: —

קשה. קשה קשתי. לא יקשה בעניין. ויקש דבר איש יהודה. משפטו להיות ויקשה. אדרנים קשה. אל קשי העם הזה. והפעל הכבב כי הקשה ה' אלהיך. ויקש את ערפו. ויהי בהקשותה. ומקשה לבו יפל ברעה. ופועל כבד ממין אחד קשה. קשתי. אקשה יקשה. ותקש בילדתך. משפטו להיות ותקשה: —

ראה. כי ראה ה'. ראה ראייה. ואם יראה הכהן. אסורה נא ואראח. ותרא האשיה. וארא כעין חשמל. וירא ה'. כי ספר לראות. רואה אני. אמרת אין ראיini אתה אל ראי. ויתכן להיות מעוניין זה לראייה בר: ודע כי אמרו וירא ולא אמרו ותרא. ולא וארא. ולא ונרא. והיה ראי. להיות וירא כמו וארא ותרא. ואחשוב כי נהנו בו מנהג וישב ישב מעאל. אלא שבחרו להניע היהוד בפחח שתניות הפחת קלה מהברותה: [עוד כדי שלא יתעורר אילו הייתה בחורק בפועל העתיד מן ירה:] והפעל הכבב. אשר הראה ה'. הראייה בעניין: ארנו נפלאות. ונחת ורעוו יראה. וירא אותם את בן המלך. נפתח יוד וה על המשפט שרואי להיות ויראה אלא שחרדר ההא כמו וישק. אבל האלף אעפ' שנופלת מן המקרא קבועה במכחך למלמד על העקר. והפעל שלא נקרא שם פועל והראאת הכהן. אשר אתה מראה. [כמו אשר מפנה צפונה] ולשון נפעל נראאה. נראתי. ולא נראתה. כי בענן אראה. ולא יראה לך שאר. ונם איש אל ירא. עקרו לדחות יראה. ונהפעל שהוא שם לאיש או כלל דבר נראאה בסגול. כמו שנאמר לה' הנראאה אללו. ולנהפעלה הנקבה נראאה חסר למד והיה ראוי להיות נראאה כמו רוח נשברה. והפעל שלא הווכר פועלו ממין כבד אחר ראה ראייה. ושפו עצמותיו לא ראו: —

רבה. נתקבעו בעקר זה ארבעה עניינים. הראשון רבה רבית. וחית ורבית. ורבו עצבותם. וכי ירבה מטר. וירב העם. ובקרך וצאנך ידבון. פרה ורבה. למן רבות מופת. אך לרוב על פני האדמה. רב

לך. רביה תורתית. ובאים אומרים. אינם מעקר וה התבונן תבין: והפועל הכביד הרביה אפרים. והרביתית אתכם. הרביה הגוי. לא ירבה לו סומים. הרבה ארבה. וירב בבת יהודיה. מהרבות גואל הדם. וצוווי הוכר הרביה. ולרבים הרבו. וכן המקור שהוא שם הפועל. אם מעט ואם הרביה. הרביה בכח. ונבנה עוד מקור שהוא שם הפועל על בניין אחר הרבות סוס. להרבות לו. ופעיל כבד אחד. רבה רביתית. ארבה. רבה צבאך וצאה: והענין. השני רבה רביתית. ולא רבייה במחירותם. ובמרביה לא תמן אלך: והענין השלישי רביה רביה. ורבייה. רבתה גוריה. הרבות אנשים חטאיהם: והענין הרביעי רבה רביתית. ויהי רבה קשת. אך יטרכו ורבו. השטיעו אל בבל ובביס. יסבו עלי רביו. אעפ' שהם מעוניין וה אינם מעקר וה כמו שדרמו אנשים טועים: —

רדיה. רדייתיה. רדיותם אותם. לא תרדיה בו בפרק. שלח אש בעצמותיו וירדנה. וירד מיעקב. וירד מים עד ים. והפועל הכביד הרדה הרדייתיה. ומכלים ירד. עקרון יודה כמו וישק. ופועל כבד אחר. רדה רדייתיה. יודה. או ירד שריד. ירד לי גבריהם. עקרו יודה. כמו יצו שעקרו יצוה יקו לאור ואין. שראי להיות יקוה: וענין שני רדה הרבש. וירדחו אל כפיו: —

רחה. רחה רהייתיה. יודה. אל תפחדו ואל תרדחו: —

רזה. רהייתיה. יודה. ירין מדשן ביתך. כנן רזה. ספות הרזה. כספי רזה. וחוציאנו לרווחה. והפועל הכביד כי אם הרזה את הארץ. כי הרהיית נפש עיפה. הרוני לענה. יודה. ומרוה גם הוא. יורה. ופועל כבד אחר רזה. ורויית נפש הכהנים. תלטיה רזה: —

רזה. רזה רהייתיה. כי רזה את כל אלה הארץ. [פועל עובד]. ושם איש או כל מאומה רזה. כמו רזה דזה. ולנקבה] השמנה הוא אם רזה. [על משקל דזה. ספות הרזה.] ואיפת רוזן. [במשמנינו רוזן. והוא והננו נספות ולמד הפועל נופלת. אך ובאפס לאם מתחת רוזן. הננו עקר והוא על משקל קטון. שהוא מן ורוזנים נסדו יתך.] ולשון נפעל מהעקר היה נרזה. יורה. ומשמן בשרו יורה: —

רמה. רמה. רמייתיה. ארמה. מקהל פרש ורומה קשת. רוטם. נושקי רומי. קשת: וענין שני רמה פועל כבד. כן איש רמה את רעה. ולמה רמייתני. המה רמוני. מאוני רמה. החיקו בתרמיטית. בתרmeta לא אמר: —

רנה. רנה רניתי ארנה. עללו תרנה אשפה: —

רעה. ורעה הכרמל ובהשנ. אני ארעה צאני. הצאן לא תרעעו. רעה את צאן הרגהנה. רועה ישראל. לרעות בגנים. מרעה שמן. כמרעתיהם וישראל. וענין שני רעה רעיית פועל כבד. ולולו העין היה. דגש.

אשר רעה לו. ושם האיש למרעהו. ועור רעה דוד. רעמי יפתח. אשה רעותה. ולשון הפעל אל החרע את בעל אף. עקרו חתעה. כמו התנרגה. אך איש רעים להחותיע. لما תריע רע. אינם מעקר וה: וענין שלישי. וברעינו לבו. ורעות רוח: —

רפואה. הנה נא רפה היום. רפואי. או רפה רוחם. וחשש להבה ירפה. ציון אל ירפו ידיך. מרפין ידים. ידים רפות חוק. ולשון נפעל נרפה. ושם הנפעל נרפה. כמו יש נספה. ולרבים נרפים. אתם נרפים. והפועל הכבד ומוח אפיקים רפואי. תרפינה לנפיהם. כי על כן הוא מרפה את ידי אנשי המלחמה. וועא' רפואי. רפה רפואי. וירף ממן: ויש בו פועל כבד הרפה רפואי. הרפה ממן שנים חדשים. הרף ממן. הרף מאף. חכרי. למד. ועקרום הרפה: וענין שלישי ירפו את שבר עמי. רפאנן את בבל. ולשון נפעל ולא נרפה: [וללי הפסיק טעם בא ולא נרפה כמו נרפה אשלון]. ואילו בא מלשון אלף נאמר נרפהה. אבל נאמר על משקל גalgala]. וירפו המים. כמו ויעלו מעלה משכן קrhoח. ונאמר עניין זה בלשון אלף רפאני ה' וארכפא' תרפא. וירפאו את שבר בת עמי. ומבלעדי אלה הרבה: —

רצחה. רצית. ה' לא רצם. כי רצז עבדיך את אבניה. וארצה בו ואכבהה. רציה ה' להצלני. יהי רצוי אחוי. ולא יוסיף לרצחות עוד. רצזה ה' את יראי. ונרצה לו. פנו לא רצזה. וענין אחר עד רצתה הארץ את שבתויה. או רצצה הארץ את שבתויה. והרצת את עונם. כי נרצה עונה. ובענין זה פועל כבד הרצה הרצית. והרצת את שבתויה היה ראוי להיות והרצתה. וכן עשת את התבואה. טשפטו להיות ועשהה. ועמיהה התיו במקום הא הנקבה שדרכם להחליפ זו בו ותספר למד הפעול: ועוד עניין שלישי בערך זה רציה רציתין. אם ראיית נגב ותרץ עמו. חסר הא. וראוי להיות והרצאה. וקחוות רצוא ושוב. האף היא בתובה במקום ההא והוא לפני מוספת כמו זו וכור שמור. ואילו היה ותרץ עמו מן רץ ירוזן נאמר ותרץ עמו כמו ותרץ ותנד לאביה. ואילו היה מן הפעול הכבד הרץ ירידין. כוש תרידן דיין. היה ותרץ. כמו ותשם מן השים. ותשב מן השיב: —

רשות. כרשיון כורש מלך פרם: —

שאה. שאה שאתי. עד אשר אם שאו ערים. ישאה. שואה. ושאה. יוכת שער. ולשון נפעל נשאה. ישאה. והאדמה תשאה שטמה. ומן העניין הזה בלשון הפעול. אלא שפה הפעול מוקדמת בעבר כי היא שין. והאיש משותהה. כמו משותם. שמה ושאה בענין אחר כמו שנאמר ואשותם על המראה. וויתכן להיות מעקר וה וענין זה בפוא כשאה פחדכם להשביע שואה ומשואה. אבל ומשואה רחוק להיות מעקר וה. וכן תשואות מלאה לא יצא מעקר וה. לפי שהוא על משקל התבונות.

אעפ' שהענין אחר: ייש בעקר וה עוד עניין שני: כאשר מים רבים ישאוו, ומעניין זה השוואות מלאה. אבל איןנו מעקר זה כמו שאמרתי כבר: —

שבה⁺, אשר שבה ישמעאל, האשר שבית' ושבית' שבוי. יישב ממן שבוי ושבה שביך, שובים לשוביהם. כשביות חרב, ושב שבותם, ושבות שביתיך. שובה ה' את שבותנו. והנפעל כי נשבה אחיו, ובוניהם ובוניהם נשבו. ישבה, תשבה: —

שנה⁺, ומה שניתי. באהבתה תנסה תמיד. ואם כל עדת ישראל ישנו. מאיש שונה ומפתיע. לשנות מתMRI דעת. והפועל הכבד השנה השנתית. משנה עור בדרכי. משנה ישרים בדרכך רע: ועניין אחר שניין לצדך. על שונות: —

שנה⁺, שנייה⁺. ואחריתך ישנה מאד. ישנה אחו בלי טים. והפועל הכבד השנה השנתית. ושלוי עולם השנו חיל. וכבר נאמר בלשון אלף. משנה לאנו. [כמו מפלייה מצבאי]. ואילו היה מלשון ההא נאמר משנה * כמו טנהה⁺. הן אל שנייה: —

שוה⁺. נמצא בעקר וזה שלשה עניינים. הראשון פן תשוה לו נם אתה. וכל חפץיך לא ישו בה. ואשת מדינם נשתוה. וקרוב לו כי אין הצר' שוה. והפועל הכבד הלא אם שוה פניה: והענין השני אם לא שווית' ודוממתיך. שווית' ה' לנגיד תמיד. שווית' עור על גבורי. הוד והדר תשוה עליו. תשוה רגליך באילות: והענין השלישי ולא שוה לי. וכל זה אינו שווה לי. ולטולך אין שוה להנחים: —

שחה⁺. שחה שחיתתי. ישחה⁺. כאשר יפרש השודה לשחות. כי גאו המים מי' שחו. והפועל הכבד השחה. ישחה⁺. אשחה בכל לילה: —

שטה⁺. ואת כי שטיה⁺. כי השטה אשחו. אל ישת אל דרכיה לבך. שטה מעליו. —

שכה⁺. ועל כל שכיות החמדה. משכיותם. במשכיות כסף: —

שללה⁺. שללה שליחי. שללו כל בוגרי בגד. אויביה שללו. ישלי אוולהים לשודדים. על העקר וטלאת ההסרון. וכבר נשחטשו בעקר זה בלשון זו היא למד הפעיל במקום ההא. לא שלוחי ולא שקטתי. שללה הייתוי. ושלות השקט. יושבת ושללה. ושלוי עולם: ועניין שני בעקר זה השלה. לא תשללה אותו. ולשון נפעל נשלה נשלחת. בני עתה אל תשלו: —

שנה⁺. כי אני ה' לא שניתי. ישנה הכתר הטובי. עם שונים אל התערבות. ורוחיהם שונות מכל עם. והפועל הכבד ושנא את בוגרי כלאו. משנה פניו. והוא פנו ישנא. וישנו את טumo: ועניין שני ולא שנה לו. ולא אשנה

לו'. אם תשנו יד אשלחה בכם. ויאמר שנו וישנו. ומשנה כקף. נשנה
ישנה. ועל הנסיבות החלומות: —

שסח' הוא ישסה. שומם את הגרכות. זה חלק שומינו. [והפעל הכבד
שסח' יסופה] והיהודותיהם ששותה. משוסה. ומשנאיינו שסו למו.
אך שסחו כל עברי דרך לא יצא מעקר זה [על אחד מן הפנים. כי לו
יה מן הקל היה שסחו קטוץ השין כמו עשוו] ולו היה מן הכבד היה
נאמר שסחו. בחרק השין [כמו ענוו צווחו]: —

שעה'. אספ עקר וזה ארבעה עניינים: הראשון ואל קין ואל מנהתו לא
שעה. ושע' ה' אל הבל: והענין השני ישעה האדם על עשונו.
ולא ישעה אל הטובות. ולא שע' על קדוש ישראל. ואל ישעו בדברי
שקר: והשלישי ולא תשעינה עני רואים. ויתכן להיות מוה אל תשעת
כי אני אלהך. וראי להיות אל תשעתה כמו שהודעתך באל תתר בם.
תתכם. רק ועיניו השע איננו מעקר זה: הרביעי שעיה שעיה שעיה
טעליו ויחד. שע' מני אמר בביבי. ולא יצא מעקר זה השע ממעני
אבלינה. ולא ואשעה בחיקך תמיד. לפי שהוא על משקל ואקחה פת
לחם. נסעה ונלכה. על כן לא יתכן להיות רק כמהם מן לשע'. או מן
נשע'. וזה השין בו ראייה לדרגש גם כן הודה ראייה הקופ' ואקחה
וסמן נסעה אבל הרופום להקל מעלהם: —

שפה'. שפה שפיות. פועל לא הווך פועלו ושפו עצמותו לא ראו'.
אך וילך שפי אחד מן השפאים. כמו עדי מן עדים: —

שקה'. השקה פועל בלבד. והשקה את נחל השיטים. והשקה את המים.
והשקיתי ארץ צפתך. וגם הגמלים השקה: וישק את צאן לבן.
והשקות בכל' ובה' הייתי משקה למלך. וכל' משקה אשר ישחה. שמי
ושקווי'. וכבר החומר מידי ואת זוי. ושקווי' בביבי מסכתי. והפועל שלא
הווך פועלו שוקה. ישקה. ומה עצמותו ישקה. משקה: —

שרה'. פועל כבד שריתך. אם לא שריתיך לטוב. לויל הריש היה נדגש.
שרה' משרה': —

שרה'. ובאונו שרה את אלחים. כי שרית עם אלחים. למרכה
הטראה: —

שisha'. שהה פועל כבד עובר ששית. וששיתם את האיפה. יששה.
מששה'. ובעקך עניין אחר ושובבתיך ושבאתיך. [האלף כתובה
במקום למד הפעול]: —

שתח'. ומם לא שתח'. ומם לא שתיתה. אשר ישחה אדני בו. ושתה
מן היין. בל ישתוון. שתה ושםחה. ולשון נפעל נשתה. ישטה.
וכל משקה אשר ישחה: —

תוה' . והתויה תוה' . וקדוש ישראל התוה' איתה' . מותה' התוה' התוה' .
התוה' . ופועל כבד אחר תה תה תוה' . ויתו על דלחוט השער' .
משפטו להיות ויתוה' . [כטו ויצו ויזוה'] ותשוב מעקר זה תהאו לכם' האלף
כתובה במקום וו' נאמר תה אה תה אה' מטהאה' תה אה' . ונאמר כי
והתאותיהם לכם' מעקר זה והוא דבר רחוק מאד' . [מן שלא נאמר
והתאותיהם או ותוהותם עד שיצא על משקל והפעלהם אבל והתאותיהם .
אם היה מעקר זה נמצא יוצא על משקל והפעלהם] ולא נמצא בכל
הטקרה כמוה' . ועל כן נכון להיוותו מעקר אחר:

תבה' . תה פועל לא הוכר פועל' . על משקל צוה' . ולרבים תכו
לרגלך' . על משקל ושפו עצמותיו' . תה תה' מטהה' . —
תלה' . ותלה אוחך' . ותלית אותו על עץ' . תולה ארץ' . כי קלחת אלהים
תלי' . תלאים לך' . ועמי תלאים' . והפועל הכבד תלה' תלה' .
שלטיהם תלו על חומותיך': —
תנה' . תנה תנתי' . יתנה' . גם כי יתנו בנים' . והפועל הכבד התנה
התנתי' . התנו אהבים' . ופועל כבד אחר תנה תנתי' . לתנתה לבת
יפתח' . [כמו ענה ענית' . לענות]: —

תעה' . תעה לבבי' . העיתי כשה אובד' . ובשבר תען' . והנה תען' . ותתע'
ועקרו ותתעה' . ולדבר אל ה' תענה' . בטעות בני ישראל' . ולשון
נפעל תענה' . אל יאמן בשׁו נתעה' . כהחות שבור' . והפועל הכבד כי רוח
ונונים התעה' . כי התעיהם בנפשותיכם' . ויתע מנשה' . [בנסיגת הגדה'] עקרו
ויתעה' . [על כן תיו ותתע הרשונה הנוקדה בצר' שמשפטו ותתעה בחורק
שהיא התעה' . אבל מנשה הוא המתעה' . ועל כן ראוי להיות ויתעה'] ורשות
מתעה על לחוי עמים' . מאשריך מתעים': —

הם המאמר השלישי מספר מהברות אותיות הנוח והמשך שהבר ר'
יהודה בר' דוד המכונה היג' דטמדינה פאם שתרגם אותו בלשון
הקדש ר' משה הכהן בר' שמואל קרטבי לבחור החמד ר' יצחק בר'
שלמה הנשיא' . המקומ יוכחו להחכמון וללמוד וללמוד ויישרתו ויחייו ונין
יהי רצון' . וכתומו הם כל הספר: —

זה ספר מהברת פعلي' הכפל

שהאות חשניה שהוא העין דומה לשליישת שהוא הלמד ועל כן
נקראו פعلي' כפל לאמר כי נכלה העין מהם' . וגם אותו חבר ר' יהודה
בר' דוד המכונה היג' פאסי ז"ל:

אמר יהודה בר' דוד חפשתי ובקרתי פعلى הכפל שהעין והלמד מהם אותן אחת כפולה ומצאתיהם להם דרכיהם ופניהם וראיתי לחברם ולכינסם אל ספר ואחר כך כן אכנוס כל הפעלים הנמצאים במקרא להויל בזאת כל אשר נתן אלהים חכמה בלבו והעיר את רוחו להבין חוק לשון העברים הקדמונים לפי שאין מכירים בסודות בני אדם. כי כאשר ראו כי נכפלה אותן השניות החשובות משתiere אותיות עקר והשלישית טפילה להם. וזאת היא טעות בידם כפי מה שפרשתי ואוסף עוד לפреш בעורת ה':

הדבר אשר היה על פعلى הכפל שהאות השניות מהם כשלישית. ואלה הפעלים הם כמו וסבב בית אל. ושלל שללה. וכו' בויה. והטם גלגל עגלו. דללו וחרבו. וולחם הרבה מאד. מצאתיהם רוב מהונם שהפעלים הכבד והקל ולשון נפעל ושאר בנייניהם. נהנים שלא כמנגן פעלים אחרים ונאמרים על דרכיהם שלא כדרכיהם. יאמר מהם פעלתי או פעלנו או פעלת בהבליע האות הראונה שהוא עין הפעיל בשלישית הדומה לה שהיא למד הפעיל והניע פא הפעיל בפתח גדול וסמרק הפעיל אל הפעיל המcona בו שיביאו נחה אחר למד הפעיל הדונשה והוא מונעת בחלם לפני הו. נאמר מן סבב סבובי. ומן בווונו לנו. ומן שלל כי אתה שלות. ומן והטם והמותי את כל העם. ומן דלל דלותי ולי יהושיע. כי דלונו מאד. וכמותיהם קלותי. חמוטי ראייתי אור. נדגשו כל אלה מפני הבלייע האות הראונה בשנית כתוה. ועקרם סבבי בוזתי שלתי והטמי דלונו. וכמו שנאמר בונו כן סבבי ומטמי. ונאמר עוד מן סבב סבוני כמים. ומן שדד זו שدونי. ומן חנן כי חנני אלהים. כל אלה בהבליע האות הראונה שהוא עין הפעיל בשנית הדומה לה שהוא למד הפעיל. ועקרו סבבוני שדרוני. [כמו אפפני מים]. חנני [בשלשה נונין]. הראונה והשנית הן שבחנן אלהים. והשלישית למדבר بعد נפשו כמו נון שטרני וחבריהם. וזה חוק לא יעבור] כי כל פא פועל עבר מן הנבלע מפעלים אלה עין בלמד שהוא פתוחה לעולם: ויש מהם שחסר האות הנכפלה ועמדו האחת מהן במקום שתים. ובסתמך למלה אחרות חדגש וימלא חסرون. כמו רך לבך. שעקרו רך כי הוא יוצא מן ריכנה בשמן. אך בהסתמכו ישוב לשרשיו ומחצבי נאמר רכו דבריו משפטן. בהדגש הקפ הצעית שהוא למד הפעיל מפני הבלייע העין בה. ועקרו ריכנו כמו סבבו את העיר. וכמודו תחת מדורך. עקרו תחת. שהוא מן תראו תחת. ובהתפלל לו וו הרים נדגשה התין. נאמר חתו ובשו. ומשפטו גם הוא להיות תחתו כמו דללו וחרבו. אך יש כשייבוד עליהם להניעם יוניחום להקל מעלהם ויבליעו הראון מהם בשני יוניחן לואת. וכן קלו מנשרים. וחדו מואבי ערבי. וכו' ניריה. רבו משערות ראשית. כולם רואיים להיות קללו וחדדו וככו ריבבו. וכינה רבות: ומצאתיהם הפעיל העתיק בהפיל אותן אחת והעמיד. אחת מהם במקום שתים והניע פא הפעיל בחלם והביא נח נסתר בינו ובין הנוף לפניו תמורה מה שחסר מן המלה. למלא

חסרונה כמו שעשו בפעלים הנחי העין הנאגידים במאמר השני מספר מהברתאות הנוח והמשך וכאשר עשו בפעלים הנכבדים במאמר השלישי ממנה ואמרו יסוב אותו הנח אחר היוד מוסף מפני הטעם שהוכרתי. והסתמך היה פא הפועל והוא אחידת מפני המשך שנמשכה תנועת הסטruk בחולם. והבית האחת במקום שתי ביתי וסבב סבוני שהאהבת עין הפועל והשנית למד הפועל לפי שכבר עליהם להניע שתיהם והפלו אחית מהם. ועקרו יסובו וכמהו אף יחום. חבו לך. ותרון לשון אלם. ונער לא יחון. עקרם יחומו. תבונו. ותרונן. יחנון. וגם תפול וו המשך מן יסוב וחבריו כשתחבא אליהם היו הפתוחה ההופכת עניין עתיד לשער ווثر אשר לפניה מונע בקמצח חטא והוא פא הפועל למד על מקומה. נאמר ויסב את ארץ אדום. ויחם בשער הילך. ויחן ה' אותם. ויבל לחמורים. אך בהפסק הטעם החורר וו המשך למקומה. וכשהסתמך אל יסוב וחבריו וו הרבים ולא תהיה עוד אחיהות אחרת חשוב האות שנפלה ותבלע בשנית הדגש וישארו שני הנחים אחד שלפני פא הפועל והשני שאחריה. נאמר יסובו עלי. ישומו ישראלים. ירנו יושבי סלע. ברגשות הלמר להבלעת העין בתוכה. ועקרן יסבבו ישםמו ירנו. על משקל ישמרו ישמעו ישפטו. וגם כן יאמר בו הפתוחה שהוכרתי. ויסבו את העיר. וורא כל העם וירנו. ויסלו עלי דרכם. אך אם נסמן אל יסוב וחבריו כינוי הפעלים חשוב האות הנפלה בהבלעה וופלו שני הנחים מן המקרה ותהי פא הפועל מונעת בשרך או בקמצח חטא להורות עליה. נאמר יסבנו יסובו. ופרשיו לא ידקנו. ויחם ה'. ויחן. אלה בשרך. ויש בקמצח חטא. שאירוע עמי יבואם. וסלף בוגדים ישדם. אלהים יחנו ויברכנו. וידמת יסוב ויתום וחבריהם אל ישב יקום ואחיהם ויתערבו בהם. אך בהשיב יסוב ויתום וחבריהם לעקרם ושרשם יודיע כי הם חפרי אותן הנפלה בסבב וחםם. ובהשיב יקום וישוב אל עקרם ומוצאים יודיע כי הם נחי העין. ועקר יסוב ויתום ואחיהם יסבוב יחומו. כמו שאמרתי. ועקר ישוב יקום ישוב יקים. וכן יסוב ויתם והדומה להם. גם הם יתערבו בוקם וישב ואשר כמוהם. ובהשיב כל האחד משני המינים אל עקרו וטולדו יודיע ההפרש ביניהם. ועוד כי אלה ידרשו ויראה אותן הנפלו כшибלו והוינו שבתוכם הם עין הפועל כשיאמר יקומו וישובו. וכואת נבלע אלא הוין שבתוכם הם עין הפעלים כשים טפני שאין בהם אותיות יש לך ללמד כי כל אשר ידgesch מלאה הפעלים כשים טפני להם אותיות אדרות הוא מטען וזה הנפל כמו יסבו וירנו. והנה חסבינה. וכל אשר ירפא מהם הוא מון המין הנחי העין כמו יקומו וישובו תשובינה: ונמצא צויז הוכר מלאה הפעלים בגרוע את אחת מאותיות הנפל ועמדו אחת מהם במקומות שהזיהם. נאמר גול על ה' דרכך. ועקרו גול שהוא מון ונבלע את האבן. דום לה'. ראי להיות דומות. שהוא מון דטמה דקה. סוב דטה לך. משפטו סובו. שהוא מון סבב בית אל. וכשים טפני לו לשון רבים

או יהוברו לירד לשון נקבה תרגש האות השנייה מן הכהולות ותשאר זו המשך לפניה ותבלע הראשונה בה. נאמר גלו אליו היום. דומו עד הגענו. סבו ציון. הרגני ודמי. צהלי ורוני. קומי רוני. ויש כשתפל הוא מן המקרה והוא במקום החלם קמן חטף כמו רנו שמים. רני ושמהי. עקרם להיות גלו סבבו דטמו רנו סבבי דרני כמו שמעו שמרו שמרי שמעי. ואם נסמכו עוד לנכני הפעלים ידנשו אך וו המשך הפלט מן הדבר. ויש אשר יהיה פא הפעול מדם מונע בשרקן. כמו על ספר הקה. ויש אשר יהיה בקמן חטף כמו ה' חננו חננו אתם רעי. סלה כמו ערמים: ומצעתי עוד השם הנבנה לפעול או לאיש או לכל מאומה מפעלים אלה באות אחת עומדת במקומות שתים. פת עקרו פחת. שהוא יצא מן פתחות אותהفتحים. ובפתחותיהם לחם. עם עקרו עם. שהוא נחצב מן בעמץיך. לב. עקרו לבב. שהוא מן לבבותני. לבב. קן. שרשו קן. שהוא מן קננה קפו. חוף עקרו תפופ. שהוא מן מחותפות. רך. עקרו רך. שהוא מן ולא ריככה בשמן. וכאליה רבים. כשיקbezום או יסמכו לאות אחרת ידנשו ותבלע הראשונה בשנית. שתים. עמים. בחרפים. ובמלחמות. כי הילדים רכים. ולשון רכה: —

שער: — מצאי הפעול הכבד הבא על משקל הפעיל מала הפעלים כפויי העין באות אחת עומדת במקומות שתים ורומייה נח נסתר אחר האה והגע פא הפעול בצריו או בפתח. נאמר הסב או הסב. הצל הנגף. הקל ארצה ובולן. המר שדי. הדק לעפר. ועקרם הסביב הקليل הטרי הדליק. וכישיסמכו לו לשון רבים או להא לשון נקבה ולא תהיה עוד אחריהם אותן אהרות תשוב האות הנופלת נבלעת בהדגש ויתקיימו שני הנחמים הנח אשר אחר האה ונח המשך אשר אחר פא הפעול. נאמר הסבו אותו. החלו להכות. והמשאת החלה. אך בהתחבר אליהם אחד מן הכנויים ולווים אלה תשוב האות בהדגש ושני הנחמים נופלים ופה הפעל מונעת בחрак כמו הסבאות את לבם. השמות כל עדתי והדקות עמים רבים. ומדוע הקלותני. החולות תחת פניך. החתות ביום מדין. נשכח האה בפתח בשני אלה טפני החית כמו שפרשתי בחבורו הראשון בפעלים הנח העין. כשתיעין בפעלים הנסמכים לתו הפעול לא תוכל להגוט בהם כי אם בהביא וו מוספת אחר למד הפעול הדגשה והוא הדין כשתדבקם אל הנון והוא שם כינוי הפעלים הרבים כי תאמר הסבונו השטנו הדקונו החתו. במשוך האה בפתח מפני החית. וכבר נמצא הפעל אחר נסמרק אלתו הפעול ביד תמותה הו. נאמר והפתית בשפטיך. ואילו נאמר על המשפט הוות נאמר והפתות כמו הסבאות את לבם: והפעעל העtid באות אחת ושני נחים אך הראשון אשר אחר הנספות יהיה קמן. והשני אחר פא הפעול יהיה צרי. נאמר יסב. יכול את יוד. אשר יהל. ועקרו. יסביב. יכול יהל. וכבר יכול הנה השני מן המקרה כשתבא לפני הנספות הוות הפתותה ההפוכה עניין העtid לשעבר. נאמר ויסך.

בדלחים. ויגל את האבן. ופה הפועל מונעת בסגול לעולם. ואם נסתק יסב ותבריו לו לשון הרבים לבדה או אל האה שמדת לשון העברים להוטיפה בסוף הפעלים תשוב אותן הנופלות בהדגש וישארו שני הנחמים כמו שהיה. נאמר יסבו. ונסבה את ארון אלהינו. ומתקדי תחולו. ועקרן יסבבו ונסביבה תחלילו. על משקל ישיחתו תשליכו. נשיחתה עץ בחלתו. וכן הדין כשיםך ויגל ויסך ותבריהם להסביר אותן הנופל בהדגש והנה אחר פא הפעל. נאמר יסבו ויחלו ויגלו. ויחלו להכות מהעם חללים. וכמייחבר יסב ותבריהם אל כינוי הפעלים ישוב אותן הנופל בהדגש ושני הנחמים נופלים ופה הפעל מונעת בחرك לעולם. נאמר יסבנִי דרך חמוץ. כתיט חמוץות ארכם. וישם. ומהבל ינדחו. בהדגש בעבור הכלעתה אותן הראשונה בשנית: וצויי הוכר הסב באות אחת ושני הנחמים. וכשיםך אל הסב ו לשון הרבים או יוד הנקבה תשוב אותן הנופל בהדגש ויתקיימו שני הנחמים. יאמר הסב הסקי עניין. והמשפט כשותכם אל כינוי הפעלים להסביר אותן הנופל בהדגש ולהפיל שני הנחמים כאחת ולהניע פא הפעל בחرك [לפי שלל לשון צווי נאמר מן כל פעיל קל או כבד יצא על דרך הפעול העתיד. תאמר הסבנִי הסקי נון שנאמר מן נהי העין והшибני דבר. שאין בין שימוש אלה הפעלים ובין שימוש הפעלים הנהי העין אלא שאלה דגש הלםדר ואלה דפי הלמד:] והפעול נאמר על לשון מפעיל מלאה נאמר גם הוא באות אחת במקום שתים ושני נהום. הנהי מסב. מחל להרע. ולרבים בהסביר אותן הנופל והחמים נופלים. יאמר מסבים מחלים. כמו שנאמר מנחי העין משיבים מקיטים מריקים. אך אלה בהרפס ללמד על העין הנחה הנכחבת יוד. ואלה בהדגש ללמד על אותן הראשונות הנבעל בשני הכפול: והפעול שלא נקרא שם פועלו גם הוא בשני נהום ואות אחת במקום שתים. הוסב הדק. לחם יודק. וגם כשליה אליו ו לשון הרבים או הא או יוד לשון הנקבה ידgesch. יאמר הוסבו הדקקו. הוסבה הדקקה. הוחדה ונם מרוטה: הדקקו תודקי. הוסבו הוסבי. והפעול שהוא על משקל מופעל מודק טובי. ולרבים מודקים מוסבים. ולנקבה מודקה מוסבה. ולרבות מודקות מוסבות. בהסביר אותן בהדגש. ועקר כל אלה הדקקו הוסבבו. על משקל הושליך. הוסבבה הדקקה. מוסבבים מודקים מוסבות: —

שער לשון נפועל:

כשראיתי וכן נגנוו עבר. ונגנוו מספר השמים. הרים נולו. דגשי הסוף הכרתי בהם שם לשון נפועל ספיעלי הנפל וזה אחד מהם לפני

התחרתו אל זו לשון הרבים נגנו נגול נול. הנה הנסתה אשר אחר הנון בגנו מוסף על אותם הפנים שהוכרתי למעלה בכל הנחימים המוספים בבנייני הפעלים אלה. והגIMAL פא הפועל והוא מפני המשך ואינה עקר והוין במקום שתים מהם למד הפעל ועין הפעל. וכן נגול נול. אכן בהסתמך להם זו הרבים ישוב אותן הנופל בהדגש ונשארו שני הנקחים הקמצ' אשר אחר הנון והוא אשר אחר הפא כמו שהוא קודם. לכן נאמר נגעו נגלו. וכשתרצה לאמר נפעלי או נפעלנו וולתם תפיל שני הנקחים נגעו נגלו. אל כני הפעל והניע פא הפעל בש רק. או האמר נגוזות נגולות נגולותי. נגוזות נגולות נגולות. נגוזותם נגולותם. וכבר חදל אותן נפעל הקמצ' העין שהוא שם הפעל ואות נפעל הפתח העין שהוא לשעבר טמונה גנו וחבריו מפני הבעל העון החותם שנספלה בערך והשתנות הבניין זהה מן הבניין ההוא: והעתיד מן הלשון הזה נאמר ינו يول בדgesות פא הפעל מפני הבעל העון בתוכה. ויתכן להיות מהם ידים אהרן. והתם השנה ההיא. אך בחברים אל אותן אחרית ידgesch סופם ויישוב אותן החסר מהם ותהייה גם הפא דגושא כמו שהיא כבר. נאמר ינו يول וול. וחשוב כי מדמן תdotמי מעניין מין זה. והוא הדרך הנודע להם והחוק אשר לא יעבר מהם אלא שאמרו ישבו לארץ ידmo ברפויות הם שתחשבה במקומות שתים והפילו וזה המשך וסמכו על דgesות הדלת שטוכיה על לשון נפעל. וכמהו יתמוימי בכى אבל משה. [והיה משפטם להיות יתומו ידומו בו המשך בדgesות המתים כי עקרם מן דמתה דקה. חטים תהיה:] וצוו הוכר הגנו הנול חול. ולربים הוכרים הגנו הנול הולו. ולנקבה הגנו הנול הול. ויש בלשון נפעל וזה דמיון ללשון נפעל שבפעלים נחי העין כמו נבון נכוון אבל בהחברים יראה ההפרש ביןיהם [שאלת דגשים להוכיח על אותן הנבלעה הכפולה ואלה רפואיים להורות על העין הנהה.] ומצאתם לפעלים אלה בנין אחר מלשון נפעל והוא יותר נמצא במרקא טמן זה הראישון וגם הוא חסר כמו באות אחת עומדת במקום שתים. והאות המעד על נפעל שהוא שם או מדה וכל נפעל שהוא לשעבר קיים בבניין זה אלא שעמדו בפא הפעיל מפני שהסורה המלאה עומדת הפא במקומות העין ונמצא במקומות קמצות העין ונפתחה במקומות פתוחות. נאמר בפעול שהוא שם או מדה עם נבר התרבר. הנהן ללשון נפעל והנה הנוסף אחריה שומרה עליו הקמצ' על כל הדרך הנוכר לפנים והבית פא הפעול והוא קמצאה שהיא שם נפעל ודריש במקומות שתים שבתתרבר. ועקרו להיות נבר בקמצות הריש שנמצא הבית במקומות. אך נפעל שהוא לשעבר והיהفتح כמו ונסב ונקל ואת הסטן והקוף [ואעפ' שענין ונסב ונקל ואת לעתיד מפני והוא הנקרה בשבא שכשכנם בראש הפעלים העוברים תחפה עניין עבר לעתיד. כמו עשה אלהים לנו. לשעבר. ועשה בצלאל ואהליאב. לעתיד. ברא אלהים. לשעבר. וברא ה' על כל מכון הר ציון. לעתיד.]

וועל נסב נקל נסבב נקלל. וכמוותם וחם השימוש ונטם. אך נקמזה טם ונמס מפני שהוא סוף פסוק: ויש כשייחו שניהם נפעל שענינו לשעבר ונפעל שהוא שם לנפעל נקיי פא הפעול בצרי ולא ייכר זה מזה ולא יבדלו כי אם לפי מקום העניין. כמו נקל מהויתך לוי. שם הדבר. הנקל לכתחז' לשעבר. וכן לב נטם. שם לב. ונטם כל לב. פועל עובר [לולי] והוא ההופכתו לעתיד וכשהתירוחו משם ישוב לשעבר.] ואם תקבי נסב שהוא שם למי שהוא כן חשוב האות החסר בהדגש ותפיל שני הנחמים ותנייע פא הפעול בפתח לעולם. נסבים נקלים נשטים. בם אנחנו נטמים. נברים מפני רפיון הריש וקמצות הבית מפני שאין דרך הריש להדגש ברוב המקרים. ועקרם נסבים נקללים נשטמים נטקים. [כמו בארת נסברים.] הנשחים מני רגלי[ן] וגם כן כשתלוות אליהם הוא הנΚבה ותקבצם על לשון נΚבה תאמיר נסבה. על נקלה. נקלות. והארץ הנשמה. הנשות. נמקה נטקות. אך אמר נברה נברות ברפויות הריש. ובסתור אל נסב לשעבר וו לשון הרבים או הוא לשון נΚבה ישוב האות החסר נבלע בשני ופה הפעול מונע בפתח ושני הנחמים עומדים כמו שהוא. נאמר נסבו על הבית. עקרו נסבכו. ונדרנו נאות השלום. עקרו נדטמו. ונטמו. עקרו ונטמו. ונטקו כל צבא השטים. עקרו ונטקקו. ונשטו. עקרו ונשטו. נשמה. עקרו נשמה. [כמו נשמדו בעין דאר. נשברה קריית תהו.] והוא הדרך הנכון ומשפט האמת בכלם. אבל יש כשיאמרו לשון נפעל חסר אותן מן הפעול כמו ורחה ונסבה לטעה. ונבללה שם שפתם. והיו ראויים לחיות ונסבה ונבללה בהדגש. או ונסבה ונבללה בהראות שתי אותיות הכלfel לפי שהם מן וסבב בית אל. בلال ה' שפה כל הארץ. ויתכן להיות ונסבה ונבללה עקר אחר תחלתו נון על משקל ונפללה: וכשתרצה לאמר נפעלי או נפעלנו וולתם ידגשו סופיהם לפי שהובילו בהם האות הראשונה מן הכהפלות ונוספף אחריהם וו נהה ופה הפעול מונעת בפתח לעולם ונפללו שני הנחמים אשר אחר הנון ואשר אחר פא הפעול. אמר נסבותי נדומותי נטמותי נטקותי. ונטמותם בעונותיכם. ונקלות נקלות. האמר נסבונו נדרמו נטסנו. ותאמיר לו cedar שתדבר עמו נטמות נקלות. ולנקבה נטמות נקלות [כדברך על נפעליות כמו ארץ נשות בשוה]. וכן נשתו לשון נסב וחבריו שאין בהם הנון מן העקר אלא לשון נפעל עם נפל ונדר שהנון בהם מן העקר והוא פא הפעול. אך בקבוצים ושאר תשミニשים וכשבנה מהם מבנה פועל ופועל ושאר בנייניהם יראה ההפרש ביןיהם. והעחיד מלשון נפעל הזה בהבלעת הנון בפא הפעול ובפתחות פא הפעול ואות אחת עומדת במקום שתים. נאמר יסב. ועקרו יסב. יסב. יסב. עקרו יטם. המס יטם. ראוי להיווט המס ימסס על משקל הפקד. חמקנה בחוריון. חמק בפייהם. חמקנה. חמק. ידל כבוד יעקב. ידל. ישם. ישם. ובהלות אליהם וו הרבים ידגשו תחליה וסופה. תחליה מפני הבלעת הנון וסוף מפני הבלעת עין הפעול בלמוד הכהפה. לא יסבו

בלכתן. וכל אנשי המלחמה ידמו. יטקו בעונם. ויטסו אסוריו. ועקרם בהראות אותיותיהם הכפולות ישבבו וימקקו ויטסנו ידממו כמו ישכוו ישטו וישארו ויכrhoו. והוא הדין כשהסתמן אליהם יוד לשון הנקבה תאמר תסבי חטקי חטמי: ודע כו יתערב יסב וימק מלשון נפעל מפעלים אלה עם לשון נפעל מן הפעלים הנחי הלמד שסופם הוא רפה כשנאמר ויקר אליהם. חגל ערותך. אך כשתלווה אליהם אותן אחרות. יראה ההפרש ביניהם. כי יסב חטק בפיים יהיו דגושים ושלטים ותגל ויקר וחבריהם ישארו רפואיים וחסרים ועוד כי יסב ויתק וחבריהם פחחים כי אם בהפסק טעם אהנה וסוף פסק ותגל ויקר ורעהם קמצין לעולם: וצוו הוכר מלשון חזה הסב הדם חבר. ועקרם הסב הדם חבר. ובחלות אליהם וו הרבים או יוד לשון נקבה יdagש סופם על החוק הנודע. יאמר הסבו הדמו. בשני דגשין תבלה וסוף. אך צאו מותכה חברו נישאי כל' ה' הריש רפואה שאינה נדעת כמו שהוכרתי לך. הקבי הדמי חבר. ועקרם הסבו הדמו חברו. הסכבי הדמי חברו. על משקל הקבצו ושמעו. השמרו בנפשותיכם השמרי נא. هو ציון המלטי: ואחר כל אלה היסודות אשר יסדי והסדרים אשר השרתי והכללות אשר כללתי והפרחות אשר פרטתי אנור כל פעלי הכלל. אחד אל אחד ואוכרם בשמותם ומה שאמצא לאחד מהם מידה מיוחדת או דרך נפרד מה שאין כן לחברו אלמד עליו ואבארנו היבט כדי להשלים בואת מה שאוית להועל בו המתלמיד וקיים להשכיל לטענו המתבונן ומה העור: —

כלל כל פעלי כפל

וזה שהעין והלמד מהם דומות זו לו הנמצאים בכל המקרה: —
אף, אפתי. כי אפפו עלי רעוטן אפפני מים עד נש. בא שימוש פועל וה בהראות שני אותיותו [העין הכפולה ממנו הלמד והלמד] על העקר ועל הנכון: —
אssh, לאישי קוirsת. ונאמר מוה וכטו זאת והתאוששו. ויש בו עניין אחר ואובי אישיש ענבים. סמכוני באשיותו: —
ארר, אררתי על העקר וארותי על החוק והדה. כמו שנאמר וארותי את ברכותיכם. [והיתה הריש ראהיה להציג כמו סבותי. הן קלותי.] וכמהו שלא נציג בעבר הריש וברותי מכם. הנחצב מצור. ברור יתבררו. והפועל העתיד ומכלך אאור. עקרו אאור. עמד הריש במקומות שתים. אעור מזור. אעור אדור. היה הריש ראהיה להיות נציג כמו בית סבו ציון. וטף דומו עד הגענו. אך אתם נארים אינו בא מעקר זה. כי אם מעקר נאר מקדשו. ולולי האלף או היה עין הפועל בדגם מפני הבלו פא הפועל בהוכן. [שהנון הואת הכתובת ללשון נפעל ונון פא הפעיל מובלעת

באלו שהוא עין הפעול וראיה להדגש כמו גמל נשים נגפים]. ועקרם ננארים [נגנים נגפים]. ובעיקר פועל כבד וראי להדגש ארך ארಥי אשר אדרה ה... המים המאררים. לכה ארה לי יעקב. זו צוֹן לוכד וראי להיות ארוה בשני רישין ועמדת האחת במקום שניים: —

בדר', בדר ישב. ונשיהם לבך. וקרוב לה כצפור בודד על גן. פרא בודד לו. ואין בודד במוועדיו: —

בוז', בוזי. בזנו לנו. ונאמר בוזי בזנו. לא על עקרו תבו לך. שאירת עמי יבום. ונבואה בהם עד אור הבקר. עקרו להדגש הין אך הרפוח להקל. ובבואה לא שלחו את ידם. יתר הבוי. ולרכבים בויים. [בדgeshot הין]: —

כלל', כי שם בלל ה'. ויתכן להיות בבל שני מלים בא בלא ועשו מהם מלאה אחת במקחבי. כמו שכחטו בא גדר מלאה אחת בגדר. אך בבל נכתב ונקרא אחת. ובגד נכח אחה ונקרא שתים. ועל הדרך הזה יצא בבל מעקר בבל': ויש בעקר וזה עניין אחר בלוחי בשטן דען. בלוול בשטן. בלולה בשטן. ונאמר כי חבלול בעינו מעניין זה. ועניין שלישי בלוחי או בלוחי. ובל לחמורים. ותאמיר בעבר רביבים ויבולו. [על משקל ויסב את ארץ אדום. ויסבו עלי]: בלילה חמוץ. על בלילה: —

בקק', כי בקוקם בוקקים. גפן בוקק. ובקוטי את עצת יהודה. ויתכן להיות מעקר והוא הבוק הארץ. והוא לשון נפעל [כמו והבוו תבו שאחריו היוצא מלשון ובו בו]: —

ברך. וברותי מכם. עקר הריש להדגש כמו קוף ובקוטי. ובר לבב. ברה חכמה. גם זאת הריש משפטה להדגש [כמו מם חמה וכף רכה]. ברור מללו. יתבררו ותלבנו. והפעול הכבד לאו לזרות ולא להבר. הברו החצים. עקר הריש להדגש. ולשון נפעל עם נבר. נברים. בלבד דגש מפני הריש [זהו משפטו להיות כמו אנחנו נמקים]: —

גרד', גרותי. יגנו על נשפ צדק. גדרדים: —

גוז', לגנו את צאננו. גוזים לך. גות הצטמר. גו צאנך. גוים. בהדגש. יגנו את ראשו. יגנו לרבים: ובעיקר עניין שני. והוא לשון נפעל. וכן יגנו זובר: —

גלא', וגלאו את האבן. גלאותי. גול על ה' דרכך. גולו אליו היום. [והפעול הכבד הגל יגול כמו הסב יסב]. ויגל את האבן. כמו ויחל לבנות. ויתכן להיות מעקר וזה עניין זה גלאותי את חרפת מצרים. [פועל עבר על משקל סבובי אני. הן קלותין]. ולשון נפעל גול גנולותי. וגנולו כספר השטמים. יגול יגלו. ומעניין זה מגלה ספר: —

גנן. וגנותי על העיר הואה. יגנו יגנו. גנון והציל. והפעול הכבד הנן. יגנו ה' צבאות. יגנו עליהם. יגנו לרבים. בדgeshot הנון: ועניין שני מגנה לב: —

גרדי. גרותי או גרותי על העקר. מוגירות במוגרת. עקר ריש מגרת להדגיש כמו תיו מהתיה. וכן מגנה. אלא שאינה מקבלת דגשות. ויתכן להיות מעקר זה וענין אחר יגורו מלחמות. שוד רשעים יגורם. יגורו יצפונו: —

גושש. גושה כורדים קיר. וכאי עינים גושה: —

רבכ. דובב שפת ישנים. ומוציא דבה: —

דלאל. דלאתי מאד. או דלאתי על העקר. דלאו וחרבו. כי דלאנו מאד. דלו מאנוש נעו. ולשון נפעל ידל כבוד יעקב. עקרו ידל [כמו ישמר יוכר]. ידל לרבים בדגשות הלמד: וענין שני דלו עני לטרום: דטמם. דטמי או דטמי על העקר. דום לה. דומו עד הגיענו. דטמה דקה. אבן דוטם. ויתכן להיות ידים אהרון. וגם היהת המם ראייה נפעל. ודגשות הדלה מפני הבלתי הנון בה. וגם היהת המם ראייה להדgesch מפני הבלתי המם האחורה בה ועמדו אתה במקום שתיהם: וענין שני והוא גם לשון נפעל ונדמה שם. ונדמות נאות השלום. וכל אנשי המלחמה ידטו. פן תדטו בעונה. והיתה גם מם ונדמות שם ראייה להדgesch להבלתי הראשונה בה כמו אלה אלה שעמדה במקום שתיהם. והפעל הכביד מענין זה הדם או הדם. כי ה' אלהינו הדמינו. היה ראי היהת הדמיםנו. כמו לא השמעינו. הדימותי הדימונו. הדם הדמו הדמי: — דקק. עד אשר דק לעפר. פועל עבר. חסר אותן אחת ולכון נפתחה הדלה שעמדה במקום הקוף הראשונה ועקרו דקק. כאבק דק. שם האבק ולזאת נקמזה הדלה. ולנקבה דטמה דקה. השבלים הדקות. והפעל הכביד הדק לעפר. עקרו הדקיק. והפעול שלא נקרה שם פועל הודה. יודק. ושחקת טמנה הדק. והפעול שלא נקרה שם פועל הודה. יודק. לחם יודק. תודק תודקי. בדגשות הקופ ונכח נסתה בין הדלה ובינה [למלאת חסרון המלים עד שתצא המלה החסורה במשקל השלטה]. מודק. עקרו מודק. על משקל מושלך מושלב. ומודקה לנקבה. מודקים לרבים בדגשות הקופ בשניהם. מודקות לנקבות כמו מושבות. והנה הנסתה נופל מן הדברו באלה: —

ההלו. שבע ביום ההלטיין. ההלל יה. ועקר הלהליה ומחללים לדגש הלמד והרפווח להקל. ההלל. הלהלה ה' ידבר פי: וענין אחר הלהותי. או הלהתי על העקר. יהול לעתידי. אמרותי להוללים אל הלהלו: וענין שלישי ההלו. [ועקרו ההלל]. על משקל העלים טמוני. יהל. אם אראה אור כי יהל. עטישותוי ההל אור. לא יהלו אורם. ההל הלהלו: ומן ענין וזה הילל בן שחר: —

הממ. והמותי את כל העם. כי אלהים המם. [בשלשה מטמים. הדרашונה עין הפעל והשניה למד הפעול והשלישית כני הפעלים.

הרבים ומשקלו פעלם. אך [ו] הם גלגול עגלו [משקלו ופועל]. וכן נפתחה הם הראשונה. [ולעתיד יום. ולרבים יומתו. ויהם ה'] ברגשותם להובילו הראשונה בה: —

חרדר, הוררי בשדרה. כהוררי אל. ומהררי תחצוב נחשח. הרים הורי بلا דגשות מפני הריש ומשפטם לחדגש: —

החתן, או שיהיה תחותנו על איש על משקל חפועלו. ויהיה עקרו התה על משקל חסובבו מן סכוב. או שיהיה על משקל חפועלו. ויהיה עקרו הות כמו תמותתו תקוטמו ממן מת ימות כמ' יקום. ואין בטללה לאמר יותר משני פנים אלה [לפי שהיא יהידה ואין להכריע מאי זה שני עקרים אלה חטא מבלי חבירו]: —

וכך, וכו נוריה. לא וכו בעניין אם זו וישראל. ולרבים וכיס בדgesות. ונאמר כי וכוכית מעניין וה' והפועל הכבד הור. והוכחות בבוד כפי אוך יוך יוכו: —

ולל. כי היהתי וללה. ולל וסובא: וענין שני והוא לשון נ فعل נול. הרים נולו. נולותי. يول يول. הול הולי: —

ומם. ומתי בל יعبر פי. כן שבתי וממתי. על העקר. גם ומם ה'. וממו אל תפק. ומתי נתקו. מומה תשمر עליך: וענין שני. כי מה עשו: —

זוקק. זוקתי זוק. יוק. יוקו מטר לאדו. ומקום לוחב יוקו. והפועל הכבד זוקק אותם. נספה צרות בעליל לארכן. טזוקק שבעתים: — **חביב**, חבותי. או חבתי על העקר. אף חובב עמים. לטפון בחבי עוני. ויתכן להיות מעניין וה חבלתו חוב ישיב: —

חנן. חנותי. וחנתם אותו חג לה'. המון חונן. ובחנים ובטעדים. יהוג יהונו. חונו. חני יהודה חנן: וענין שני או קרוב לראשון יהונו יונעו שכור. ארמת יהודה לטצרים לחגא. נכתבה האלף בו במקום הא רפה על מנהג באותיות האלה: —

חרדר, חדותי. ותדו מואבי ערבי. ונאמר כי ממן חדודי חרש: —

חיוי. חי אני. חיים כלכם. חי פרעה. מות וחיים. נפש חייה. [עקרים חיים חייה על משקל שלמים שלמה]. אלא שהחאה הנחה נהפכה לידי המנגה הנודע באותיות א'ח'ז' וובלעה. היוד שהיא עין הפעול לאחרת שהיא למד הפעול ונדגשה. נמצאו במלת חיים שלש יודין. היוד החאה שהיא עין הפעול הנבלעת בשנית והשנית שהיא למד הפעול והשלישית ללשון רבים עם הם אחרים: —

חלל. חלothy או חלothy. ולבו חלל בקרבי. פתח הלמד הראשתה מפני שהוא פועל עובר. ונפל החלל. חללים. חללי הרבה. וענין שני בערך והוא פועל כבד. היום החלותי. החל הנגף. אחיל תחת פחדך: —

והמשאת החלה. תחולת חכמה: וענין שלישי דום לה' והתחולל לו. לו שמו ויחלו: וענין רביעי ובמחלות עפר: וענין חמישי מחללים בחילום. תופ וחלל: —

חמם. חמוטי ראיית אורי. אף יחום ויאמר האה. וחתם להם. וחתם השטש. חם לבני בקרברוי. זה לחטנו חם. אשר בגדי חמים. וקור וחום. בחם אשית את משתייהם. בחם גדעכו מטוקם. ומגע כבשי יתחם. והפועל הכבד חם חממתי. ועל עפר תחםם. ולשונן נפעל נחם חמתיי. איך יחם. قولם יחמו. והעיקר יחם יחמו. [על משקל ואם יתבאו יעבו יהדו.] ומעניין זה ברוח כחמה. ואין נסתור מהמתו. ונאמר כי אין נחלת לחם מעניין זה: —

חנן. וחנותי את אשר אחון. כי חנני אלהים. יהונ יחונו. חלו נא פני אל ויחננו. ויחננו ויאמר פרעהו. יהנן. חנוני חנוני אתם ריעי. ה' חנני. חון חנו או. חנו חנו או חני [כמו רוני בלילה. או כמו רני ישטחי] תחנה. ונאמר על העקר בהראות שתי אותיותיו הכהפל אשר חנן אלהים. אולי יהנן ה' צבאות: אך חנון יחנן. היה משפטו להיות יהנן בקמץ הטעפה בהיות ודגשנות הנון להבלעת הראשונה בה אבל הרפו אותה והעמידו במקום שתיהם והנינו החית והוטלה תנוועטה על היוד מלפנייה. החנונים ידבר ראש. ומעניין זה חן וחסיד. ייחן חנו. והפועל הכבד כי יחנן קלו. חנני ה'. עקרו לדגש הנון הראשונה [כמו חלצני ה']. והרפה להקל. וכמהו בהתחננו אלנו. ראיו להdagש הנון [כמו התגלחו את נרו]. והפועל כבד אחר חנון חוננתי. ומהונן ענויים אשורי. והפועל שלא הווכר פועליו יהנן רשי. וזה ראוי להיות יהנן. ועמדו הנון במקום שתים. ותאמיר לרבים ייחנן בדgesות הנון להבליע הראשונה בה: —

חפף. חפפתוי. חוף. עליו כל היום. ויתכן להיות מזה לתופים [ישקן]. חפים לרבים חפו. כמו תופ וחותם חפו: —

חצץ. מוקול ממחצצים. ברפיות הצד ויה משפטה להרגש שהוא מן הפועל הכבד כמו מקטרים מדבריםם. ויתכן להיות מעניין וזה חז שחות. ושלח החזו. וענין אחד יצא החזו. ויתכן להיות חזץ ומחצץ ענין אחד וחצץ ענין שני. וענין אחר ומספר חדש החזו. ויתכן להיות החזו ומחצץ ענין אחד: —

חקק. חוקתי. וחוקות עליה עיר. יהוק יתקו. הוי החקקים חוקי און. חוקי לב. לבלי חוק. כי חוק וחוק בניך. לחם חוק. חוק אחת. חוקים ומשפטים. אם בחקתי. וצוו הוכר חוק. ועל ספר חוקה. וינכח חוקת. והפועל הכבד חוק חוקתי. במקוק במשענותם. ירדו חוקקים: —

חררי. חרוטי. יהור יהרו. ושכנן חרורים. ויתכן להיות מעקר זה וענין זה נתך מפוח. והעצמות יהרו. והוא לשון נפעל יהיה הריש ראי

להדגש [והחית אלא שאינם מקובלות דגשיות. ונחר על משקל ונסכ. ויחרו כמו ישבו ימכו. לולי הריש כמו שהוכרתי שלא תדגיש]. וגם יתרן להיות שם על כן חרו יושבי ארץ: —

חתת. חותמי. חתו ולא ענו עוד. חת מדורך. הימה חיים נסוגים אחריו. חות יחותו. חות חותו. התאוורו וחתו. מחתת דלים רישם. תראו חחת. [פעל. על משקל סבר שאר. אך] ויהי חחת אלהים. [משקלו פעלה. כמו צדקה ה'. כי] התו הראשונה הדגשיה היא למך הפעול ונונשנה להבליע עין הפעול בה. [והתו השניה במקבת אף היא השלישית לנבלעת היאתו לשון נקבה נגדתו צדקה. ומשפטו להיות בשלש חווין ראשונה ושניה עין הפעול ולמד שלו ושלישית לשון נקבה.] לשון נפעול נחת. ולחיד אל תירא ואל תחת. יחת אפרים מעם. לא יראו עוד ולא יחתו. עקר החית להדגש. ועקרן להיות יחתת החחת יחתו. והפעול הכבד החת. החחות כיום מדין. נמשכה הא החחות על משקל הסבות. יחת את. ובו משפחות יחתני. פן אחתק. החת החתו החתי. וכבר נמצא על עקרו והמלא חסרונו החתית. והחתתי את עילם. נדגשנה התו השניה הכתובה מפני הבלתי למך הפעול בה. [זואת הכתובה היאתו הפעול המדבר בעבור נפשו. והראשונה עין הפעול. ומשפטו להיות והחתתי. בשלשה חווין. על משקל והאבדתי. התו הראשונה עין הפעול. והשניה הלמד. והשלישית לפועל]. ונפתחה ההא מפני החית וזה דרך מדרכי אה'ה'ע. ולולי ואת החתה בחוק כמו והכרתי והשלכתי. אף יחתך ויסחרך מהאל. תחת גורה במבחן. איןום יוצאים משורש זה: —

טלאל. פועל כבד טלאלי. הוא יבננו ויטללו. והיה ראוי להדגש והרפה להקל. וענין אחר כי של אורות טלא. יתנו טלים. לשון רבים טלים. בדgesch. או טלאלים. על משקל צללים: —

טפוף. הלוּר וטפוף: —

יבוב. بعد החלון נשקפה וথיבוב. יבבותי איבוב: —
ירדר. יdotyi. ועל נגבידה ידו גורל.فتحות יוד יוכיח כי הוא מעקר זה. כמו רבו מן רבב. סכוני נמים. מן סבב. איזוד כמו אסוב. תיוד תיודה. יוד צוויי לונדר. יודו לרביבם. יודי לנקבה. אף יוד אלה. לדוחת את קרנות הגנים. איןום באים מעקר זה: —

ילל. היללו. הילל ברוש. עד אגלים יילחה. וענין שני יילל. ישימון: —

ישש. ביששים חכמה. זקן וישש: —

כלל. כלילת יופי. מצוין מכלל יופי. הימה רוכליך במכלולים. וענין שני אהבת כלולותיך. כלה קשוריה: —

כמס' כסתוי יכום חכושו על השה. וטמנו נאמר במכמת נפשות. **והיה הטמן לה'**. אך הסטן האחת עומדת במקום שניים ועקרם מכסמת מכסם: —

כפף כפף נפפתין זוקף נפופים. **הלבוף** כאנמון. פא זאח במקום שניים. [ויעקו לכנפה]. על משקל לסבוב את ארין אדום: — **כתת'** וכחותי מפנו צריין. **יכות'** יכוו. כוות אתייכם להרבבות. ואכותו אותו טהון. דגשות הכהף בואהות המורת הגת הנטהר שהוא קמץ בירד יסוב. ילק בלשונו. וזה למלאת חסר המלה. ועקרון ואכותות יסבוב ילקוק. ומעוך וכחות שטן כחית. ולא ימצא במחתו הרש. והפעול הכבד כתת יכתת. וכחת נחש הנחשת. וכחתו הרבבותם. אכתת מכתת. והפעול שלא הווכר פועלו בתיו אחת עומדת במקומ שניים. יכת שעורי. ונדגשה הכהף תמותת התיאו החסורה. וכשהסטן ליכת וו הדרבים תשיבנה בהדגש והבלעה בתחום הרגשה. נאמר וכל פסילה יכتو. ולפי מה שפרשתי לך. אך. יכום ייכום איןנו מעקר זה ואלהים יודע: —

לכב לכב לבבתי. ותלבב לעני שתי לבבות: וענין שני לב לבי. לכב לבבות. מה אטולה לבחך. ויתכן להיות מהו איש נבויב לכב. ונאמר כי גם מהו נאמר לבבתי אחותי כליה. כאלו נאמר הסירות לביב: —

לקק + **לקותי** או **לקקתי** על העקר. **לקקו הכלבים**. והפעול הכבד לkek **ילקק מליקק**. הדמלקים בידם. ראייה היה הקוף הראשון להdagש והרפוה [על מנהגם לאמר המבקשים הממלאים וטהלים ורעים]: —

מדרך + **מדותי פועליהם**. ומדותם מחוץ לעיר. ימוד. יימד אלף בקנה המטרה. והפעול הכבד וימדעם בחבל. ימדד שני חבלים. ופעול כבד אחר עמד וימדד ארין. וקורוב לעניין זה ויתמודד על הילד. אנשי מדחה. מי שם מדידה. ויתכן להיות מהו ומדד ערב פועל עבר. וענין אחר וימדו בעמר. מי מדד בשעלו מים. ומים תכן במדחה: — **מطمט** + **מצאתי נטמו פעמי דגש** במקצת ספרים ורפה במקצתם. אם הוא דגש הוא מעקר זה. ואם הוא רפה הוא מן הפעלים הנחי העין על משקל נכוו **לצלים שפטים**. נפושו עטך. ולפי מה שפרשתי בחבור אותן הסתור: —

מכך + **מכותי יטוק**. ויטכו בעונם. ואם טך הוא. ולרבים מכיכם. על משקל רך רכים: —

מלל + **מי טל לאברהם**. פועל כבּך. מי יטלל. ברור טללו. כי אין מללה בלשוני. אני אשיבך מללים: —

מסס + **כמסום נסס**. והפעול הכבד המסס את לבבינו. המסתוי המסתנו. **יהם יטסו**. המס המשו המשי. ולשון נפעל. וחם המשמש ונמס.

ונמסו הרים. נמסותי. יטם לבב העם. המם יטם. ראוי להיות המם יטם. על משקל הפקד יפקד. יטמו אסורי. וצוו הוכר מוה הלשון המם. לרבים המם. ולנקבה הממי. בדגשנות הסמן בשניהם ונח נסתיר אחר המם. ויתכן להיות מוה למם מרעהו חסר: —

מצץ. מצוחוי או מצחתי. למען תמו צו: —

מקק. המק המקורי פועל כבד. [ולעתיד] יטק אטק. [זה מקור והוא שם הפועל] המק בשרו. [וכן לצווי הוכר. לרבים המקן. ולנקבה המקי.] והפועל שלא הוכר שם פועלו] החמק יומק מומק מומק מומקה מומקות. ולשין נפעל ונמתקן כל צבא השמים. נמקותי. ונמקותם בעוניותיכם. ובם אנחנו נמקים. יטקו בעונם. תמקנה בחוריהן. קוֹף תמקנה השובה כשתיים. וכן ולשונו חמק בפלחים. ועקרם תמקנה חמק על משקל השברנה תשבר: [ומענין זה וטעקר זה יצא מכך יהיה. והרבים מקרים בדgesות הקוף]: —

מרר. מר נפש. כי מרים הם. מרה נלענה. והיא מרת נפש. העקר בנולים דגש לולי הריש שאינה נדגשת ברוב המלים. מורת רוח. שם הפועל. וראוי גם זה להדגש ולקמוץ המם חטף. אבל כשרפה מפני הריש נמשך הקמצן ונעשה חולם. וכבר בא מקום אחר כן בדgesch וקטוץ חטף. נאמר לב יודע מרת נפשו. על מצוח ומרורים. בשברון מתנים ובריריות. וקטב מריר. יוד מריר השלניה כיד החיש [שבעכרי ומצרי ליחסו אל המרירות כיחס עברי אל עבר ומצרי אל מצרים]. ויתכן להיות מעקר זה וענין זה וטטר ליוולדתו. עשרה הריש במקום שתים. ועקרו מטרר כמו שהזרתי במכנס. שעקרו ומכנס שיצא מן חנסו. והפועל הכבד כי המר שדי. המר נפשי. עקרו המריר. המריתי. ראוי להדגש הריש כמו הסבובי. אמר ימד. [והמקור שהוא שם הפועל המר. כהמר על הבכור. וכן לצווי הוכר. כמו הסב אל אחרים. המר המרו המרי. וראוי להדגש. כמו הסבו הסבי]: ויש פועל כבד אחר מרר מרותי. אמר ברכי. וימרו את חייהם. וללא הריש נדגש: —

משש. משוחתי. ימוש ימושו. אולי ימשני אבי. מוש מושו מושי. והפועל הרבר כי משתמש את כל כל. והיות ממש שבחדרים: —

נגב. ואיש נגב ילבב. נגב לחות: —

נדר. כי נדרו ממני. ידור מטך. ידרוון ידרוון. יידר כחוון ליליה. על עקרו בהראות שתי אוטותינו הכפולות והננן נבלעת. בדלה הדגשנה. והפועל הכבד הנדר הנדוותי. ומתבל ינדווה. ננדחה נון ינדחו בחיק ללמד עליו שהוא טעker זה. ואילו היה מן נרה ינדה אמרו אחיכם שנאים מנדיכם. או נאמר ינדחו בפתחות הננו. כמו ויפתחו ויכלה הנאים מן יפתחה יכללה: וענין שני או קרוב לראשון נדרה שנת המלך

ותדר שחי מעני. הנון נבלעת בדלה. ושבעתה נודדים עדי נשף. אך אודדה כל שנותי איננו מעקר זה: —

נסס. ונשא נס לגנים. נתת ליראיך נס להחנוכס. קרוב ממנה כי אבני גור מתחנוכס. וענין שני היה. כמסום נסס: —

נצח, ונצחים בעין נחתת: —

נקק, ובנקקי הצלעים: —

נשש. נשותי כי נשני אליהם. על משקל כי חנני אליהם. פתחות הנון עם דגשות השין יונית כי הוא מעקר זה. כי אילו היה מעקר נשא נשיתו טוביה היה אומר נשני כמו צוני מן צוה. והיה גדור ממנה מנסה כמו מצוה. אבל עתה אין מנסה יצא מעקר נשני אף שהענין אחד: —

סבכ, סבוחי אני. או סבבתי על עקרו. וסבב בית אל. סבוני כתמי. סבוני גם סביבוני. יסוב אותו. ונסב את הדר שעיר. יסבו עלי רבי. יסכוו ערבי נחל. עון עקי ימבני. והנה תסבינה. סב דמה לך. סבו ציון. קחי גדור סובי עיר. סב את ההר הזה. סובב סובב. סביב סביב. סביבות שניו אינה. ועל סביבותיו שב הרוח. כי היה סבה. מסב קלע. עד שהמלך במסבוי. ראש מסבי. והוא טסביר. והפועל הכבד והסב לב מלך אשורי. ואתה הסבota את לבם. אחריו המסבו. יסבנוי דרך חיין. יסב נסב. נסבה אליו. הנני מסב. ולרכבים מסבים בדגשות והסתמך נקודה בחрак. וכבר שמו דגשות הסטמך בייסב אליהם את העם המורתאות המכפל החסורה כאשר שמו הננה הנסתור אחר א'ג'ת הנוספות באחרים חבריו תמורתה. ועליו בנו ויסבו את ארון אלהי ישראל. לרבים יש בו דגשים שנים דגשות הסטמך כמו שהיה קודם וו. הרבים ודgeshot הבית להבלעת הראשונה בה. ואילו נאמר ויסבו בנח הנסתור אחר היהוד ורפיות הסטמך גם הוא היה טוב. והפועל שלא הוזכר פועלו הוסב יוסף. מסב מוסבה מוסבות שם. וכבר שמו גם בו דגשות הסטמך תורת החסריין. נאמר על כmoon יוסבי. וכן יכת שער. ואילו נאמר יוסב יוכת ברפין או היה טוב. אך עמדה הרגשות במקום הננה הנסתור שהוא וו בלחם יוק. ופועל כבד אחר סבב סביבתי. לבעבור סבב. ופועל כבד שלישי סובב סובבתי. יסובבו על חומותיה. יסובבנהו יבוננהו. ולשון נפעל נסב נסבותי. ונסב הגבול. יסב. יסבו בלחמת. וצווי הוזכר מלשון זה הסוב הסובי. בשני דגשים לנקבת. ויתמן להיות גת יסב. ויסב מائلו. ותסוב המלוכה. המין האחד מלשון נפעל שהוכרתי בתחילת ספר זה. כמו ונגולו הספר החסמים. וכן גנוו ו עבר. ויתכן להיותם פעולים כלים לא לשון נפעל אך שמו בהם דגשות הסטמך תמותה התרסמן המלה. אבל המדבר מן העברים בלשון יסוב נסוב בנסיבות הנוספות ורפיות הסטמך הננה התמותה עליו הקמן תמותה החסרוני. והאומר מהם יסוב יסוב נסוב בדגשות

הסמרק ישים הדגש גם אותו תמורה החסרונו. ונעשה הנוסף לפניו נקוד בחרק כי כן משפטו בהיותו חטאים להיות סבוב הסבוב. [האלף מלאה בסוג אסוב כמו שהיא ראוי להיות אסוב] ועוד יתכן להיות נתן יסוב. יסוב מאצלו. ותסוב הטעונה. ורחבת ונפבה למעלה עקר אחר והוא נסוב יסוב [על משקל נפל יפל ונפלה]: —

סכך. ושכתי כפי. שכחה בענין. יסוך. ויסכו הכרובים. יסכו צאלים צללו. סוך סוכו סוכי. כי יצפנו בסכה. וסכה תהיה. בסכות תשבו. ויתכן להיות מעקר זה ויסך בדלים ים. ויסך אלה בערו. אך אתה שכת בערו. איןנו מעקר זה. [לפי שלא נאמר שכות. כמו שכות בענין. כי אם שכת. כמו שכת וקמת]: —

סלל. סלותי. יסולו. סול. סולו סולו המסללה. סולי. הכוכבים ממסלולם. מסלול ודרך. דרך לא סלולה. סלה כמו ערמים. יסלו על ארות אדים: —

ספרפ. ספר השער. בתהמ ספר את ספרי. וירעשו הספרים. הסתויפ: — ספרר. ספר ישראל. ספרר ומורה. יסור. ויתכן ~~ל~~ מוה יסورو כי. ואין משפט הריש להדגש: —

עוז. עוזתי. יעוז. ותעו ידו על כושן רשותיהם. תעוז לחכם. ותעו יד מדין. כי עוז העם. יגورو עלי עזם. חמה עזה. עז ומנני. עז ומרת יה. עוז וגבור. ועווזו ונפלאותיו. בעוז עינות תחום: —

עלל. עלל. עללים שאלו לחם. מפי עללים ווינקים. ויתכן להיות מוה נונשו מועלל: וענין אחר עלל יעוללו. ויעוללו במסללה. ונשאך בו עללות: וענין שלישי עלילות דברים. נורא עללה. ועלל למוא. כאשר עללה לי. את אשר התעללה. ורע מעללים: וענין רביעי לא עללה עליה על. ועלו מעל צווארך. אוסיף על עלכם. הקשה את עלנו. ונאמר כי ועללה בעפר קרני מוה: —

עמס. עמותי. או עמתתי על העקר. ארויים לא עמתוחו. כל סתום לא עמתוך. ויתכן להיות מעקר זה וענין זה איך יועם והב. ואילו נדבק לו הרבים או נאמר יועמו: וענין שני עם. עמים הר יקראו. בנימין בעמיך. ואת עממי הארץ: —

ענן. ענן ענן טענן. בענני עני. וראוי להדגש [כמו בשלחי את חצי הרעב] אך הרפווח להקל: —

עסם. עסותי. ועסתם רשעים. יעם. עום. עסוי. ומוה העקר יצא עסים: —

עשש. עשה מכם עיני.عش יאכלם. ולרבים עושים בדנסות השין: — פוז. ויפו ורואי ידיו. נאמר כי מוה מפוז ומכרכר: —

פלל + פלל פועל נבד. ראה פניך לא פלליתי ויעמד פינחים ויפלל. ופללו אלהים. הסירו טמו הדגש מן הלמד הראושנה להקל. פלליה. נתן בפלילים. ונפלל חלל: וענין אחר הפללה למשה. ויתפלל משה: —

פסם + כי פסו אמוןיהם: —

פתח + הפת. והפתית בשפטיך. באח ואת המלה נפרדת ומיויחדת מהברוחה [שהיה ראוי להיות והפתות. כמו הسابות]: וענין שני ואקחה פת לחם. ואוכל פתי לבדי. מטבחו האכל. פתק אכלה תקיאנו. ובפתחותי להם. פתחות אתה פתים.فتحי בחבלעת התו השנית שהיא למד הפעל בשלישת שהיא תיו הפעל כמו כרתי ברית. אפתחות.פתחות לצוויי הוכר. ולרבים פתחות. ולנקבהفتحי. על משקל שטעה שטעה. ואם החפוץ להבליע תיו הראושנה בשנית תאמיר פתוفتحי. והוא חוק העקר. אבל על המנהג הננגן והדרן הסלילה האמר פתוח במקומות פעultiyi כמו סבויי סוביי]. או פתוفتحי [בחחף קמצ]. כמו רנו ליעקב. רני ושמחי]: —

צחח + צחיח סלא. שכנו צחיחה: —

צלל + צל עובר. סר צלם מעלייהם. צללי ערבי. וגסנו הצללים. חורש מצל. על משקל מסב קלע. וטענין זה על מצלות הסום: וע'א' צללו בעופרת. ונאמר כי מוה צללו שעריו ירושלים. [ונאמר כי גם זה מענין ראשון לומר כי באו בצל קורתוי. ושרה מהם המשמש לעת ערב]: —

צדר + צדור את המדיינים. כי צדרוים הם לכם בנכלייהם. וצדרי יהודה. ותהיינה צורות. וקרוב לעניין ועקר זה והצדרותי לאדם. ויצרו להם. כדי שייהיו ראויים להדגש [כמו הדק לעפר. והشمוטי אני. ויחלו. לויל הריש שמנועה מן הדגשנות ברוב המקומות]. וע'א' לצדור גלגולות ערובה. וכעסתה צורתה. וגם עקר זה האחרון לדגש ריש צורתה: —

קבב + קבוחוי. וקבעו לי ממש. עקר וקבבוחו. על משקל וקבחו. מה אكب לא קביה אל. משפטם להיות על עקרם ותמלא חסרון מהיות מה אكبב. לא קבבה אל. ודגשות קוֹפֶּא אקוב תמורה מן החסרון עד שיצא אקוב על משקל אשמור ותיה האלף בסגול כמות באשמור. ואילו נאמר אקוב במקומות שתים. והויה ראוייה להרגש ולהיות הקופ לוי. בבית אחת עומדת במקום שתים. והויה ראוייה להרגש ולהיות הקופ לפניה בחחף. ויש לומר שהוא מן הפעל הכבד קבב על משקל סבב ומשפטו להיות קבבה והרפו הבוית הרואה להדגש ועטדה האחת במקומות שתים. אך וקבעו לי ממש לא יצא מעקר זה כי אם מעקר קבן: —

אמר משה הכהן המתרגם: יש פה שתי טויות א'עפ' שיש בחבריהם אלו וולחם ראיתי ללמד על אלה לפי שהם כדי לטעות בהן התלמידים הנבונים: הטעות האחת שאמר שיתכן להיות קבה לי מן הפעל הכבד קבב. שאם כן הוא הרוי הבית זאת עומדת במקום שלישי שלש. שאם הרפו בית קבבה הדגש והעמדה רפואה אינה הבית הרפואה שאחריה לפי שככל אותן דגש ועמדת במקום שתים נמצאו שתי אותיות גרוועות מן הטלה ולכון לא יתכן בדין כבד זה לא נוח ולא הבלתי ולא גרווע אלא נמצא ממצא שלם לעולם: והטעות החשית שאמר שוקבנו מעקר קבן. ולא נמצא בכל חטירה קבן כי אם קבב. ועוד שצווו הorder לעולם לא יבא על משקל וקבנו מן קבן. לא אמר שמרו מן שמר כי אם שמרתו ולא וכרו מן וכר כי אם וכrhoוי ועל כן היה הנון פה נוספה כמו שמוסיפין אותה בהרוא. כי יאמרו שמרנו וכרכנו כמו שיאמרו ישרנו וכן אמרו וקבנו. אך כשהרפו הבית להקל כמו שהרפו הoin בהעה פניה ותאמר לו. והקופ' במאי יתנו בספר ויחקו. נקדוה בשבא והחליפו חנאות הו שהותה שוק לחולם. ומתחוך שנרפת בית וקבנו נרפת גם הנון שאין דגש בא אחריו שבא לעולם ולא יكون להוציאו בלשון. אך ויקב בן האשיה. ונקב שם ה'. מעקר נקב כמו ויפל ונפל ואחיו: —

קלל. הן קלותי. קלות. יkol. קול קולו. ולשון נפעל ונקל ואתה נקלותיו עוד. נקלות. נקלונו. על נקללה. והפעל העתיק ותקל גברתך בעיניה. ואקל בעיניה. עקר הקופין האלה להdagש מפני הבלתי הנון בהם: וע"א קלים היו. ולשון נפעל יקלו רודפים. בדגשות הקופ' על העקר: וענין שלישי ברוכה וקללה. וטקלל אביו ואמו: וענין רביעי נחשת קלל. [ונאמר כי מוה והוא לא פנים קלקל]: —

קנן. צפרים יקנו. שמה קנה Kapoor ותמלט. פועל כבד. ודרור קנו לה. קנים תעשה את התבאה. עם קני אנגע: —

קצץ. וקצתה את כפה. יקוץ אקוץ. קוין קצוץ. והפעל הכבד קצוץ עבות. וקצוץ פתילים. מקצתים: —

קשת. התקששו וקשו: וענין שני. לקושש קש. מוקשש עזים. מוקששת עציים. קש. ולרובם קשים בדגשות השין: —

רבב. רבבו משערות ראשיו. ורבה עליך. עוד העם רב. רבים יהלו פני נדייב. על ארין רבתה. לדוב על פני האדמה. רבוי תורה. ונאמר כי מענין זה רבבה: וענין שני יסבו עלי רבוי. השמיעו אל בבל רבים. והפעל הכבד רובבוי רובבוי. ומאמו להניע שתי אותיות המכפל והנינו הראשונה והבלתיה בשנית ונדגשה לאות. אמרו ייטרדו רובי פועל עובד ומשפטו רובבוי. וכן לצוווי הוכרים הרבים רובבוי בהראות רובבו בהבלתיה. וכן לצוווי הוכרים מן הפעל הקל יבא גם רובבו כמוו אך עקרו להזות רובבו כמו סבו ציון שעקרו סבבו. יסור וו המשן אבל וו

המשך קבוצה במבנה הראשון שעקרו רוכבו בהבלעה רוכבו בלבד הבלעה בין צוויי בין בפועל עובר: —

רדך. רדך רdotiy הרודך עמי תחתיו: —

רכך. רכחותי רוכו דבריו משמן רך פועל עובר רך וטוב שם כל דבר שהוא רך ולربים כי הילדים רכים רכה וענוגה עיני לאה רכחות ולא רכחה בשמן והפעול הכבד ואל הרך לבי הרכחות ארך ירכו הרך הרכוי ועקרם הריכך הרכחות ירכו הרך הרכינו ולשון נפעל פן ירכ לבבכם ראיי הריש להדגש כמו ידל כבוד יעקב ידלל יסב ימק עקרו ירכק יסבב ימקך ולרבים ירכו בדגשנות הכהך אך ורבאותי מורך לא יצא מעקר זה: —

אמר משה המתרגם גם זו טעות גדוולה משני דרכיהם האחד שלא נמצא בכל המקרא כי אם ורק לבב ואל הרך לבי יعن רך לבבך על כן לא יהיה לו עניין אחר כי אם מעקר זה אבל המט מוספה בתחלהו כמו שהוא במכס הנגור מן התבoso ועמד הנה הנסתור אחרי המט בשנייהם תמורת האות החסורה שעקדון כסם רcrc אбел וה חולם וזה סגול שעקר זה להיות טנסם כמו משפטן נמשך החרק ונעשה סגול ונולד זה העניין בשתי מלים אלו מפני חסרונם אך בהמשך זה ימשך החסרון: הרוך השניה על דעתך יש להתחזק קטען וכשימותחץ החטא ישוב חולם עלי מרך כי היא מן רך לבבך וחבירו ואם יש לו לאמר כי המט עקר במרק ולא נמצא אחר דומה לו ומשקלו פועל כמו קודש יש לחבירו לאמר לו כי המט עקר במכס מאין דומה לו ומשקלו פועל כמו שבר שמר ורבים לאין מספר כמוהם: —

רמסם. ורמא הכסה עליהם נאמר כי וירם תולעים מעקר זה וכשנתהבר אל וו הربים נאמר וירומו [בדגשנות המט ויעא רם רמותי וראה ראש כנבים כי רמו על משקל ראה אויבי כי רבו]: —

רנן רנותי ותרון לשון אלם ירנו יושבי סלע רננת רשעים מקרויב באו לפניו ברננה בנצח רננים נעלמה פצחו רנה ברן יחיד רני פל טמזרון מיין והפעול הכבד בא על עקרו שלם באותיהם ולבי אלמנה ארני הרנינו לאלהים ופעול כבד אחר רנן ובאו ורננו בטעום ציון רנן ירננו: —

רמסם. לרים את הסלת רסמי לילח: —

רצץ. ואת מי רצוטי ולא רצותנו ירוץ ירוצו ותרוץ גלת הורבי ויתכן להיות מזה ונרום הגלגל אל הבור ואילו נתהבר בו הربים נדגשה הצד י נאמר נרצו כמו ונגולו והפעול הבהיר כי רצץ עוב דלים ופעול כבד אחר ירעדו ירוצו: —

רַקְקָן . הרקות והרעות . וركיקי מצות . ולא יכון מעקר זה ושבע השבלים הידוע אשר בלא יגעו לrisk . ולא יראו פניהם :] —

רְשִׁיעָה * . כי האמר אדום רשותנו . ויתכן להיות מוה מהירושש והו ר' רבינו ירושש ערי טבריה : —

שְׁבָבָן . כי שבבים יהוה . ויתכן להיות מוה ושבבתיך . לשובב שדיינו . עניין שני לא יגה שביב אשו : —

שְׁגָנָן * . על שנגנתו אשר שנגנ. כי שנגנה היה : —

שְׁדָדָן . שודתי או שודתי על העקר . זו שודני ישוד צהרים . וסלפ בוגדים יshedם . הוי שוד ואתה לא שוד . לשוד את כל פלשתים . נחפה לשדי . שוד ושבב . והפועל הכבב שוד יshed . משוד אב . ופועל כבד אחר שוד שודתי . ישוד מצבוחם . ולשון נפעל נשד נשדו . נשודות נשדנו בחלם . או נשדנו בשתק . כי כמו זה וה במקצת מקומות . על כן נאמר שוד נשדנו . ועקרו נשדנו . ישד ישדו . ויכן בנשדנו טעם אחר מלבד זה הנזכר מפני שהוא בשורק ואיננו בחולם כמו ונקלות ונמקותם . כי אומר שענינו נשדו ממן . והטלה הזאת משמשת במקום שותים . כמו בני יצאוינו שענינו יצאו ממן . ישושים מדבר . שהוא כמו ישושו בהם . בשלם הבשר . שהוא כמו בשל להם . ובטעם זה לא יכון להניע דלת נשדנו בחלם כי אם בשיק כי הוא אחריה כנו הרבה . ויתכן להיות נשדנו לא נשדנו על דרך זה : —

שְׁרָדָן . יפתח וישדד . ישד לו יעקב : —

שְׁחָחָה * . תחתיו שתחו עורי רחוב . שחו גבעות עולם . נעויה שחותי עד מאר . כי ישחו במעונות . עקרם להדגש כמו יסכו . ידכה ישוח . ושח עיניהם יושוע . ולשון נפעל נשח . וישח אדם וישל אליש . וישחו כל בנות השיר . רואים להיות וישחח . [כמו ויפסה . וישחחו . [כמו ויקחלו :] —

שְׁכָךְ * . שכותי ישוק . וישכו המים . כאשר חמת המלך . וחמת המלך

שכבה . והפועל הכבב והשכתי מעלי . אשר ישך ישכו : —

שְׁלָלָן . ושלל שללה . כי אתה שלוחה . ישלוך . עקרם שללה . ישלוך . אשתלו אבורי לב . עניין אחר או קרוב מוה של תשלו לה : —

שְׁמָםָן . שמותי ישום . ישומו ישרים . שום שומו . שומו שםים . שמה שעדרורה . טשמה אשר שם שמות בארץ . לשטמה תהיה . על הר ציון שטמה . לאמר שטמה . ויתכן להיות ישום וישראל מוה נעשה דגשوتה השין חמורת החסרון . אך למלה חשםם דגשوتה השין בו בעבור כי הוא תחשום . והפועל הכבב והשsutani אני . ואתנו השמו . ישים . וישם . והפועל הכבב שלא הווכר פועלו השם בקמצות ההא ודגשوتה השין תנורת האות התחרט טן הכפל ועטדה האחת במקום שתיהם . אך כשתמשך

הטלה ונסמן לאות אחרה תdagש הטעם ותשוב האות החסורה בהבלעה:
נאמר כל ימי השמה. ואילו נאמר הוושטה בנה נסחר אחר הרא ורפיות
השין ונח נסחר אחריה [על משקל הוחודה חרב] או היה טוב. ונראה מוה
шибש לומר הוושם ברפיות השין ונח נסחר לפניה שהרבה תהיה חמומה מן
החסרון בנח יותר מן הדגש. ולשון נפעל נשים. ונשמו הכהנים. נשמה
כל הארץ. ישם יישמו. והארץ הנשמה. וערדים נשמות יושבו. ועקר
כל אלה במלאת החסרון נשמים נשמה ישם יישמו הנשמה
נשmeta: —

שנין. אם שנותי ברק חרבתי ישון ישונו. חזן שננו לשונם.
וקרוב מוה וклиותי אשתנן. וענין שני ושניהם לבניך. למשל
ולשינה: —

שפס. שסחו כל עוברי דרך. פתחות השין יורה עליו כי הוא מן שפס.
וישסו אותם. ולשון נפעל נשים. ונשטו הבהירם. עקרו ונשטו: —
שקב. שקוותי. בעיר ישוקו. כמشك גבים שוקק בו. ונפשו שוקקה.
ויתכן להיות מעקר זה וענין אחד פקדת ארץ ותשוקקה. ויתכן
גם להוותו מענין הזה בטעם מטעם הפתرون: —
שרר. שרך אן הסהר. לא כרת שרך. וענין אחר כי בשירות
לביב: —

שרר. כי תשתרר עליינו גם השתדר. ויתכן להיות טמן וישראל אל
טלאך וויכל. כי שרים ישורו. ויהיה עקרם לדגש בהם
הריש: —

תזו. יכון להיות מוה השורש הסיר התו. [על משקל הדק לעפר. ואילו
נסמן לו הרבים נדגשה הווין. נאמר התו על משקל הסבון
אל:] —

אבר. תוך וטרמה. מתווך ומטמס. ואיש המכבים נפגשו: —
תלל. תל עולם. על תלם. על הר גביה ותלול. ויתכן להיות מעקר
זה וענינו וחוללינו שטחה. בטעם מטעם הפתرون: —

הממ. חמוטוי. ויהי כאשר חמוי. חם הכסף. חם עונך. ותחם השנה
ההיא. תחת הלאטה. דגשות התו חמורת החסר מן המלה [כתו
נת ישב. ואכota אותו. ודגשות את כמו שהוכרתי נם היא. במקום נח
נסחר שבוייסב. ילך בלשונו. שנקבעו למלא בם חסרון המלים.] עד חטם.
עד חם כל הדור. נתם פרח. חם בקמצות התו שם לאיש או לכל דבר
והרבים יהיו חמם בדgesות המם [בעבור הבלעה הראשונה בה] שנה
תמייה. פעילה. אך חמנו בא נפרד מהיו כי היה ראוי להיות חמונו.
או חמנו על העקר. והפעיל הכבד והחטמי טמאתק. כהותם. כחתם
שודד. ראייה המם להdagש אף הרפה להקל. יתם יתמו. וכבר בא גם

וה המין דגש התיו תמותה הנח הנסתור לטללא החסרון [על הדרך שהוכרה בחבורי]. נאמר] ויתם הכסף. ולשון נפעל במדבר היה ויתמו יתמו חטאיהם מן הארץ. יותרן כי ויתם הנסתור. והם השנה הדריא. חכם הלאה. מן המין האחר מבניין נפעל כמו שהוכרה בתקלה הספר. וכן גנוו ועבר. ואילו נסמן לו הרבים או נאמר ויתמו או לירד הנקבה נאמר תותמי. כמו גם מדמץ תdotמי. אך בא ויתמו ימי בכ' אבל משה. רפה הם שלא כדת [כמו שבא וידמו לטו עצמי. ויש לומר שעקרו ויתמו כמו וידומו הנקבר טן וידם. גם מדמץ תdotמי]. ויש לאטר שעקרו ויתמו. כמו יתמו חטאיהם מן הארץ. וכל אנשי מלחמתה יידמו] אך הרפו הם והפלו הנח הנסתור לפניה וסמכו על דגשות התוי בזאתם והדלה בזידמו לטו עצתי המורה על הבלעת נון לשון נפעל בה: וענין שני בערך זה הם ישר. יונתי תטחי. ולרבים הוכרים חמיים. ולנקבות חמות. בדגשות החם. אך זכר חמיים. תורה ה' תטימה. משקלם פעיל פעליה. חם הראשונה עין הפעול והשנית למד הפעול כמו צערה. ולרבים הוכרים חמיים. ולנקבות חמיימות. בתם לבבי. תום וירוש. ואני בחמי אלך. לא אסיד תמיי ממני: —

תפס. תפ וחיליל. בתוף וכינור. בתפים ובמוחלות. עוד העדי תפיך. בתוך עלמות חופפות: —

נשלם ספֶד פָעֵל הַכְפֵל והם הפעלים שהעין והלמד מדם את אחת כפולה שחבר ר' יהודה בר' דוד ז"ל המכונה חיוג דטמדיות פאם בלשון עברי ותרגם משה הכהן בר' שמואל ז"ל הירוש בן גקטילה קרטבי בלשון הקדרש לפרש הנעים בחור חמץ ר' יצחק בר' יצחקה הנשיה נ"ע אשר העיד אלהים את רוחו ובקש לדעת עניינו ולעמד על יסודי בניינו. דמקום יוכחו לחביבון ולהבין וללמוד ויקיים עליו מקרה שכט' והמשכילים יהיו כוודר הרקיע ומצידי הרבה כוכבים: —

ספר הנקור שחבר ר' יהודה בר' רוח חיוג וצ'ל:

ר' ע. האל ידריכך בדרך הישרה כי קטן גדול וקטן קטן לא ימצאו לעולם כי אם על אותן מה שוקן היה נראה במקחbam אם לא ולא ימצאו עם אותן הנח כי אם עם האלף וההא כמו ברא. כי הביתן גדול בעבר השוכן הנח הנעלם שהוא בין ובין הריש. גם הריש קטן גדול בעבר השוכן הנראה במקחbam והוא האלף. וכמוו יצא קרא חטא. וקטן קטן כמו ירד. כי היוד קטן. וכמוו יצא ומאן וחרף.

אותיות הנח בלשון הקדש ד' והם י'ה'ז'א אע"פ שההא לא ינוח כי אם באחריות השם או הפעל. ופתח גדול וקטן ימצאו ברוב על שכן נראה במקבטה ואיננו נעלם כמו אמר. כי האלף קמץ כמו שוכרתי והטם פתוח בעבור נפלו על שכן איןנו נעלם והוא הריש. וכמויהם שמר עמד נתן ודומיהם. ופחח קטן כמו אקריא. כי האלף פתוח בעבור שכן נפלו על שכן נראה במקבטה והוא הקוף. וכמויהם אדום האלף פתוח בעבור השוכן הנבלע בדלת ועל כן נדגש. כי כל מה שהוא ממקום ב' אותיות. וכמויהם איש אודיע אקדח ממילכה מרכבה. הסתכל אלה ובחון אותם המצאים כמו שוכרתי וורה על כל מה שוכרתי שקמץ גדול וקטן ימצאו על אותן נח נעלם ופתח גדול וקטן על שכן איןנו נעלם. היה הפעל העובר מן ב' אותיות על משקל פעיל אם היה בסופו שלם ולא יהיה בסופו אחד מאותיות הנח יהיו מקום העין ממנו וכל מה שיגור ממנהفتح נдол לעולם למשמעות נפל על שכן נראה במקבטה שאיננו נעלם. כמו אמר אמרתني אמרנו אמרת ואמרתם ואמרתן. מקום העין מוה הפעל העוברفتح גדול והוא המם בעבור השוכן הנראה במקבטה והוא הריש. וכמויהם שמר שמרת שמרנו וכל מה שיגור מהם. ואם היה הפעל העובר בסופו מהפעלים שאינם שלמים ישוב עין הפעל קמץ גדול בעבור הסבה שהוכרתי שלא נמצא לעולם כי אם עם אותן נח נעלם כמו ברא וכל מה שהוא מנורתו בראות בראות בראינו בראותם וכמו יצא קרא חטא. ועוד וורה על כל מה שהוכרתי השם שהוא בסופו הוא שהוא סיטן הנקבה כמו עדה: החלטת קמוץ עבור נפלו על אותן נח נעלם. ואם סטנתו תחליף הדא ותשיט מקומו תיו ויפתח החלטת בפתח גדול בעבור נפלו על שוקט איןנו נעלם כמו עדת דבריים. וכמויהם עצה שנה חקה תורה אם לא יסמכו אל שם נראה במקבתב ידי באות שהוא קرم הא סיטן הנקבה קמץ גדול. ובעת יסמכו אל שם נראה ישוב פתח גדול בעבור נפלו על שכן איןנו נעלם. וכן כל שם מג' אותיות או ד' או ה' או יודר ובסופו הוא נקבה בן משפטן: ואם יטען טוען ויאמר שיש בין המם והריש במלת אמר שמר שכן נח והנה הוא נקוד בפתח הנה תשובתו שהוא כך בעבור המשך המם עם הטעם. ואם יסתכל בהתחבר הפעול עם טלית אחריות חסור ואת המחבצת. הלא תורה כי נתן-ה' תשועה לארים. כמה לך בשריי. ואמר-לי. ואמר לך. יסור הטעם בהתחבר הטלוות ולא יראה בו שכן נח נעלם. ואם העמדת הדברו ופסקת ואינו מתחבר אז יראה השוכן הנה ויריה קמץ: יודיע כי העמדתosa וסוף הדברו הוא באתנה וסוף פסק כמו זה פקד את שרה כאשר אמר. חור קמץ בעבור השוכן הנה. וכמו ובדרך חתאים לא עמד. ורבים כתווים: ואולם הקמץ לא יסור בעבור החבור הטעמים או חבר הטלוות כמו יקרה לפתח כמו עשן שהעין קמוץ בעבור השוכן הנה שיש בינו ובין שין. וכמו והב ודבר ושיל ובקר ואבק וברד עperf ואשם ועוד ישר וחכם ורשע וחיל וחריש וחידי. אלה כלם שמות

לא פעלים. ובמעבר זה נמצאו שני השוכנים הנחמים בהם. ואם עשינו מאחד מהם פעל עבר יסור השוכן הנה השני שהוא בין עין הפעל והלמד והוא בחבורה המלוות. כמו וזה סיני עשן כלו. ושלל שללה וכו' בוה' הלמד פתוח בעבריו היוו פועל עבר. וכמהו אשם הוא אשם אלה. והראשון קמץ בעבריו היוו שם והשני פתח בעבריו פועל עבר. וכמהו וברד ברודת העיר. הריש פתוח כדי שיבדל מן ברד כבד מאד. וכמהו ולבי חלל בקרבי. הלמד פתוח בעבריו פועל עבר בחבדל מן כי ימצא חלל. וכמהו ונתחיה לאשר ישר בעני בהבדל מן צדיק ישר הוא. וכמו בני אם חכם לבך שיבדל מן חכם ישmach אב ודומיהם: ודע כי עשן וחביריו ישנו בנינים אם יסמכו ויסור השוכן הנה שיש בין העין והלמד וישוב מקום העין פתוח גדול. כמו עשן העיר. כי השין פתוח בעברו הנון שהוא שוקט ואיננו נעלם. כמו דבר המלך. והב אופיר. והב הארץ. וכמו חלל הרב. אבק רגלו. עד שומרון. בקר ובב השלטים. חכם לב. ישר דרך. וכמהם רבים. ואע"פ שהחשב הקורא שיש בו שוכן בעבר המשך הטעם אם יפול הטעם ותחברנה המלוות יפלו השוכנים כמו שוכרתי: —

שער אחר.

דע כי ימצא פתח גדול וקטון עם שוכן נה נעלם והם שערים מעתים כי הרכבים הם כמו שכורתי. ועתה אוכור גם אותם השערים כדי שידי נודעים ושמורים. דע כי ימצא עם שוכן נה נעלם בפעלים ובשמות ובשמות הפעלים עם אותן מאותיות א'ח/ה'ע כמו שער. כי השין והעין פתוחין ונפתח העין בעברו הסבה שכורתי כי אין בין ובין הריש נה נעלם. ואולם השין הוא בדרך השערים הממעטים וזה יקרא מלעיל. ופתחון מלעיל נפילת השוכן השני והעמדת הראשון: ודע כי כל שם ושם פועל שהם על שלש הראשון שהוא בין פא השם והעין היה כחוב או איננו כחוב הוא הנקריא מלעיל. כמו שער. נער. בעל. חדש. קדרש. ארץ. שלג. ותאר. וארא. כי בין השין והעין בטלת חדש שוכן נה נעלם איננו נראה במקtab כמו שיש בין החית והדلت בטלת חדש שוכן נה נעלם והוא הו. ואין בטלת שער בין העין והריש נה נעלם או נראה ולא במקtab ולא במבטא כמו אין בין הדלת והשין בטלת חדש שוכן נה. וזה פירוש מלעיל. ופירוש מלרע שכל שם או שם פועל שהוא מנ' אחרות יעמוד בו השוכן הנה בין פה השם והעין וגם יעמוד בו שוכן שני בין עין השם והלמד והוא הנקריא מלרע. והוא בקמץ גדול כמו עשן ובקר ושלל וחביריו. וכל שם או שם הפעל ובאמצעות אחד מאותיות א'ח/ה'ע יהיה מלעיל יהיה פה השם או שם הפעל בפתח. כמו שער. נער. ובער. לעג. נעל. מהען. נהלה. שחל. רחוב. פחד. רחוב. שחד. שחתה. להב. ונמצאו טוח השער מלאות שש או

שבע מהם מלוּע וهم נָהָר וְהַבָּיִת קָהָל מִתְחָר רַעֲבִי אֶחָד אֶחָת אֶחָר וְאֶולֶם נָהָר וְקָהָל וְהַבָּיִת וְמִתְחָר וְרַעֲבִי יְדָמוֹ כָּלֵם לְמִלְתָּעֵן וְחַבְּרִיּוֹ וְהַם קָמְצִין וְאֶולֶם אֶחָר וְאֶחָת וְאֶחָד אַיִּינָם כָּתוּ עֵשָׂן וְחַבְּרִיּוֹ וְלֹא כָּתוּ שַׁעַר וְחַבְּרִיּוֹ בְּעַבְרָה הַוּתָם פָּתָוחִים וְמִלְוָעִים: וְדֹעַ כִּי שַׁעַר וְחַבְּרִיּוֹ לֹא יִשְׁתַּחַנָּה בְּנִים אִם יִסְמְכוּ כָּתוּ הַשְׁתָּנוּתָם בְּנִין עֵשָׂן וְחַבְּרִיּוֹ כָּתוּ שַׁעַר עִירָה נָעַר שָׁאוֹל הַטוֹּבָה נָחַל מִצְרָיִם וְכֵן כָּלֵם וְלֹא יִתְכַּן לְוֹטֵר שַׁעַר הָעִיר וְלֹא גָּעַד שָׁאוֹל וְלֹא גָּעַל מִצְרָיִם: —

שַׁעַר אֶחָר:

דֹעַ אֵם יִהְיָה מְאֻלָּה הַשְׁמָתוֹת וְשִׁמְטוֹת הַפְּעָלִים שָׁהֵם בַּעַיְן וְהָא וְחַיָּת פָּעֵל עַבְרָה יִשּׁוּב מִקְומָם הַפָּה קָמְצִין וְמִקְומָם הַעֵין פָּתָוח וְיִהְיָה הַפָּעֵל שְׁעַבְרָה מִזָּה הַשְּׁעָר כָּתוּ הַפָּעֵל שְׁעָבָר מִן עֵשָׂן וְחַבְּרִיּוֹ כָּתוּ מַעַל מַעַל בְּחַרְמָן הַמָּם הַרְאָשׁוֹן קָמְצִין וְעַיְנוּ פָתָח גָּדוֹל כְּמַנְהָגָם בְּעַבְרָה הַיּוֹתוֹ פָעֵל עַבְרָה וְהַשְׁנִי פָתָוח הַמָּם וְהַעֵין עַבְרָה הַיּוֹתוֹ שֵׁם הַפָּעֵל וְכַמָּהוּ וְפַחַד וְרֹדֶב לְבָבָךְ פָה פַחַד קָמְצִין כִּי שִׁיבְדֵל מִן פַחַד וְפַחַת וְרֹשֶׁת רַחֲבָה קָמְצִין בְּעַבְרָה הַרְפֵשׁ שִׁישָׁ בַּיּוֹן וּבֵין רַחֲבָה וּבְכָלָה וְהַחַת וְהַהָא פָתָוחִין כָּתוּ שְׁהָן בְּשֵׁם הַפָּעֵל וְכַמָּהוּ כִּי כָּתוּ שַׁעַר בְּנֶפֶשׁוּ כֵן הוֹא הַשִּׁין קָמְצִין עד שִׁיבְדֵל מִן שַׁעַר עִירָה¹ וְכַמָּהוּ וְמַחְצִין מַכְתּוֹ יִרְפָּא מִן מַחְצִין רַחֲבָה שַׁהְוָא הַמָּם קָמְצִין וְכַמָּהוּ וְנָחַל הַאַת יְהוּדָה הַנּוּן קָמְצִין שִׁיבְדֵל מַנְחָל מִצְרָיִם וְכַמָּהוּ לֹא טָעַם כָּל הָעֵם כִּי שִׁיבְדֵל מִן יִשְׁטָעַם בְּרִיר חַלְמֹתָה וְכַמָּהוּ אֲשֶׁר וּעַם הָא לְהַבְדִּיל מִן וּעַם וְצָרָה וְכַמָּהוּ וְנָעַל הַדְּלָתָה אַחֲרָיה כִּי שִׁיבְדֵל מִן בֵּית חַלוֹעַ וְכַמָּהוּ עָוֹרִי שַׁחַר מְעַלִי כִּי שִׁיבְדֵל מִן וְכַמָּהוּ הַשְׁחָר עַלְהָה וְעַל וְהַמְּנָה גַּהֲהָה הַשְׁעָר: —

וְהַשְׁעָר הַשֵּׁם שַׁהְוָא עַל מִשְׁקָל פְּעַל מַלְעִיל:

דֹעַ כִּי מָה שִׁיהְיָה עַל מִשְׁקָל פָעֵל מִהְשָׁטוֹת וְשִׁמְטוֹת הַפְּעָלִים יִהְיָה מִקְומָם הַפָּא וְהַעֵין פָתָח קָטָן לְעוֹלָם כָּמוּ אָרֶץ הַרְשָׁתָה וְהָא הַדָּרוֹן הַנְּכָנָן בְּעַבְרָה נִפְלָא עַל שָׁוֹקָן שְׁאַנְגָּנוּ נָעַלְמָן וְהָא הַצְּדִי וְנִפְתַּח הַאַלְפָה כִּי יִשְׁבַּנְוּ וּבֵין הַדְּרִישׁ שָׁוֹקָן נָחַנְעַלְמָן וְכַמָּהוּ גַּשְׁמָן וּמַלְאָן וּרְוָם וְשִׁמְשָׁה וְהַדָּר וְהַבָּל וְחַרְבָּה נִנְגַּף שְׁפָר טְרָף יַקְבָּשָׁמָן כְּרָם לְחָם שְׁלָג גַּפְן דָּרוֹק פָּרָק קָרְדִּין צָמֵר רְשָׁת פְּרָשׁ רְפָשׁ שְׁקָרָה חַרְשׁ לְאָמָר תְּבִלָּה עָשָׂוּ מִקְומָם הַפָּא בָּאַלָּה כָּלֵם פָתָח קָטָן וְכַמָּהוּ חָלֵק סְפָר וְמַעֲטִים אֶחָרִים כֵן מַצְאָנוּ אָוֹתָם: —

וְכֵן מַלְעִיל בְּעַבְרָה מָלה וְעַירָה שָׁאַחֲרָיו כֵן עֵשָׂן וְכַמָּהוּ רַחֲבָה M. inserts פָעֵל אַוְיָבִי כִּי שִׁיבְדֵל מִן דָחַב לֹא מַזְקֵק הַתְּחִתָּה וְכַמָּהוּ לַחַז אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי שִׁיבְדֵל מִן לְהַמְּצָרָה זָר וּמִים לְחַז.

שער אחר:

דע כי מה שיבא בהתחבר המלות לא יבא כן במקומם הדרפסקה. וסימנה אתנה או סוף פסקן. כל מה שהיה תחתו אתנה או סוף פסקן לא יתחבר רק יפסקן. ופעמים יעמדו יופסיקו בוקף קטן ואינם כי אם מעתים. וכלל הדבר כי כל מה שיבא פתוח בחיבור המלות ישוב קמיין במקום ההפסקה. והפה לבדו ישוב קמיין וישאר העין כמו שהוא בקמיין ארץ הארץ. הנה השלישי מעמד באתנהה ובverb והאלף בקמיין גודל אחר היותו פתוח בפתח קטן. וכמהו תחתיו לאמר לטי הארץ. וכמהו סלו פנו דרך. וכמהו יתעלם שלג. וכמהו יפרצני פרץ על פני פרץ. האחד פתוח קטן והשני קטן גודל. וכמהו לפניו ילק דבר. ומנגה זה השער שהיה עם האתנה וסוף הפסקן קמיין חוץ מעתים: —

שער אחר ממנו:

דע כי ארץ וחבריו לא ישנה בניין אם יסמכנו אדם אל שם נראה. כמו ארץ מצרים.فتح כאשר היה קדם שישטך ולא נשנה. וכמהו שלג לבנון. שמן המשחה. זרם קיר. והזומה להם. ונמצאת טלה אחת מה השער שהיא משתנה בסמיכה והוא הבל בעבור הבל הבלים. ושמור אותה כי אין לה דומה [כי אם הדר בחדר שהוא ובחר נשבך. ויתכן שיש שם עוד אחר]: — אמר אברהם המתרגם כמותם משפח חמתך וסגד דלהך שבאו סטוכים כמו עשן וחבריו והם בתחלה מלUIL החמת ודלה. אשוב לעניין הספר. יתכן שיאמר מי שירצה שהם בשני בניינים כמו שמציאנו כל פטר שנר בהמה. ושגר אלףיך: —

ודע כי חרף שעשו ומאן. ובאר את התורה. ושרת את אחיו. אינם כמו ארץ וחבריו בעבור היותם פעלים עוברים והם קוטציים הפה והעין לעניין הפתוריון. ודע כי מכין הבל בחכמו התוי והביה קוטציים להפריש ביןו ובין הבל עשו. וכמו ובוצע ברך להפריש בין כי ליל תכרע כל ברך. וכמו לא תקלל חרש להפריש ביןו ובין חרש לאמר. ולא יהשוב חושב כי ירך וכחפ' וגדר ונול על משקל ארץ וחבריו בעבור היותך מלUIL כי לא בא אחד מלאה השמות בפתח קטן כי אם נסמכו. כמו ירך המוכב. ירך יעקובי. כתף הבית. וגדר אבני. גל משפט. גל גול אח. והוק וועל שהם מלUIL והאלף והעין קמיין¹ קטן בעבור היותם תלרע: ודע כי און הפא קמיין גודל ומקום העין קמיין¹ קטן בעבור היותם תלרע: ודע כי און והוק וועל שהם מלUIL והאלף והעין קוטציים והוין פתח קטן ישנה בניינים בסמיכה. האמור מן על בעל רכלתך והנה הוא בסמיכתו דומה למלה ירך וחבריו. ואם נסמכ און והוק יאמר אונך ותוך חיים. ושמוד אלה השלשה ואין להם רביעי: —

¹ Both MSS. read פתח.

שער אחר:

אם בא על משקל אַרְצָן שם או שם הפעל וייה השלייש מאותיות
עין או היא או חת ישות מקום העין יהיה בפתח קטן אלفتح גדול ולא
יסור מהיותו מלעל והוא על משקל אַרְצָן חוץ מפתחה עינו בפתח גדול.
וראש השם פתוח בפתח קטן כמו שהיה. כמו ורעד נגע נתע רגע בקע
רשע בעז שבע פתוח שמע¹ צמח כמה פרח רוח קרה. ואם ישבו
הראשונים מלאה השמות קומותם בקמן גדול לא יהיה כי אם באתנה
וסופ פסק. כמו ורעד ורעד בצלצלי שמע. ומקום הצדק שמה הרשע.
וכמהו ועשה קציר כמו נתע. כלם מלעל. כי אלו לא היה באתנה וסוף
פסקון היה רשע נתע ורעד ושם. ואם היה האותיות הראשונים קומותם
בלא אתנה וסוף פסק דע שהם פעלים עוברים כמו ורעד אם ורעד
ישראל. ויעקב שמע. נתע כרם אלה פעלים עוברים והם כלם מלרע: —

שער השם שהוא מלעל על משקל פעל:

כל שם או שם פעיל בשלשה אותיות על משקל פעיל שיפול השוכן
השני וימוד הראשון הוא מלעל ומקום העין לעולם מאותו השם או שם
הפעלفتح קטן. וכן ראי לזרות. כי אין בין העין והלמד שוכן נח
ונעלם. כמו חדש הדלתفتح קטן בעבור נפל על שוכן איננו נח נעלם
וזוא השני. ואולם השוכן הנח הנעלם הראשון הוא עומד שהוא בין החית
והדלת וזהו פעמים לא ניתן כתוב והוא קרא מלעל. וכמהו
חדש ושרש וערוף ותקף וחמר ועמר וכבר וברך וחסר ואון וגרא ואפל
ועשר. מקום העין באלה השמות בפתח קטן וכמותם רבים. ואם בא על
זה המשקל שם או שם הפעל השני מאותיותיו או השלייש עין או היא או
חת או אלף יהיה מקום העיןفتح גדול ועמד מלעל. כמו תאר ומחר
והחר וצחר וצחר ובחק ושם וنعم ובעו ונעל וצען ושחר ורחב ונפח
ונחם. ואלה השמות כלם מלעל ומקום העין בפתח גדול בעבור נפל על
שוכן איננו נעלם. ולא ניתן שם על זה המשקל שייה האות השני או
האות השלישי אחד ט'א/ח'ה'ע² ומקום העין בפתח קטן חוץ מן שנים ואין
לهم שלישי והם בוחן אהל. ואולם השמות ושמות הפעלים שהוא השלייש
מאותיותיו אחד מן א'ח'ה'ע כמו ארץ ונגה וחבריו כלם על מנת לא
נמצא על משקלם שהוא בפתח קטן וזה דבר ברור: —

שער אחר ממנו:

דע כי תאר וחבריו מלעל כמו חדש וחבריו. ואם יבא על משקל
פועל שם שלא יהיה העין מאותיותו או השלייש אחד ט'א/ח'ה'ע אבן
יהיה משאר האותיות לא יהיה על משקל אחר והוא מין אחר בעבור
היותו מלרע ומקום עין השם קמן גדול וחברו וסמיותו אינם על מנת

¹ O. om. from here to incl. א'ח'ה'ע ² בעבור היותו מלעל כמו.

המשקל הראשון כמו אוצר חותם ושורף וגולם וועלם ומורגן וגnewline ודורון. מקום העין באלה השמות בקמן גדול ובין העין והלמד שוכן נח נעלם מהכתב. ולא נמצא אחד מהם מלויל אך נמצא שלשה על משקל אוצר והאות השלישי מאותיות הגנון ולא באו על משקל ארוח וחבריו והם קמוציים. והם תורה וקובע צופע ואין להם רביעי: —

שער אחר ממנו:

אם יסמן חדש וחבריו גם ארוח וחבריו אל שם נראה ישארו על מתכוניהם ולא ישתנה בינויים. כמו חדש ימים. שרש ישי. קדרש ח'. רביע הקב' דבוניים. נכח פני אהל מועד. וכמה מהם רבים. ואם יסמן אל שם מכונה יסור השוכן אשר בשבלו נקרא מלויל והוא הוא ונשאר קבוע על ראשו כדי שייהה הקבוע מורה על הוא הנופל וזה יקרא קמן התוף. ומהנו שלא יכול על שוכן נעלם לעולם ואשר טנהנו שיפול על שוכן נעלם הוא הקמן הגדול והקטן. וזה שאמרתי יחברו בחדש וארוח והודמה להם כמו תדשו שנפל השוכן הנעלם שייהה במלת חדש והוא קובץ עתה החית ושובן ונכח הדלת. וכמהו אמרו גרני גרנו וחשי ותקפו ואוני ושרשי וארכוי וטרחי וטרחם וקדשם וטרחכם וקדשכם ואונכם וגרכן וקדשן וארכו ורחבו ועטקו ושמעו ועכרי בעטך. נפל מלאה כלם השוכן הנעלם שהוא קבוע פה השם ונכח העין: —

שער אחר ממנו:

דע כי סמכת האר וחבריו אל שם נראה לא תשנה בינויים. ואם יסמן אל שם מכונה יהיה הראשון קמן גדול ויפול הוא וייה הקבוע על השני שהוא עין השם לא ינוח כמנהג חדש וארוח וחבריו. כמו תארו נפל הוא שהיה בין התיו והאלף במלה תאר קודם שיסמן וקובץ השני וארוח האלף כדי שיורה הקבוע על הוא ולא נכח כמנהג חדש וארוח וחבריו. והואראשון יהיה בקמן גדול. וכמהו והרו ופעלו וטהרו וטהרם ואהליו. כי אהל כמו תאר ותארי ופעליך ואהלי ואהלה וכל הנגור כמהם מהם ולא תאמר תארם ותארי ופעליך ואהלי ואהלה וכל הנגור כמהם מהם וללא יתרנו לומר פעלו ואהלו בנוח העין והאה כי אלה אותיות א'ח'ה'ע ולעלום יתרנוו בטוקום שייה ראי לנו. חוץ אם בא אחריו אותן דגושש מן ב'ג'ד'כ'פ'ת או לא יפול הוא שהוא השוכן הנעלם כי אם הפלתו לא תוכל להניע אחד מא'ח'ה'ע כי אם תשים קבוע על האחד כדי שלא ידמה שם הפעל כפעל הסטמן. ואם יטען טוען ויאמר הנה רחכו כמשקל תאר התשובה שיכלנו להניח החית עם דגשנות הבית: —

שער שמות חנקוד ועניניהם:

הראשון קמן גדול. קמן קטן. פתח גדול. פתח קטן. שוא. דגש. רפא. טרחה. מאריך. אהנחתא. שופר גדול. שופר קלקל. מקיף. פשוט.

זקף קטן. זקף גדול. ורקה. שרוי. דרגא. תבור. שלשלת. רוחי. תרסא. תליישא. קדמא. אללא. גריש. שני גרישין. פור קטן. פור גדול. יrho. בן יומו. לנרטין. פסקו. סגנו. סמיך מאירין. יתריב רבייע. אלה הם שמותם ואלה סימנים. א'ו'יה ב'ג'ד'כ'פ'ת סימן. ב'ט'פ' סימן. א'ח'ה'ע סימן. א' א' א' א' הע ט'ם נ'ח'ץ ח'ם:

ועתה אחיל לבאר ענינם ואומר מה ענין פשת במאיריך ובמקיף. כמו ויקרא אליהם לאור יום. וכמו והארץ הייתה תהו וברוחו. ולמה היה במלת היהת מאיריך ולא היה מקף ולמה במלת אליהם מקף ולא היה מאיריך. ואומר כי היה במלת היהת מאיריך בעבר היהת הפשט בתקלתו אוטוות תהו על כן היה תחת היהת מאיריך. והיה במלת אליהם מקוף בעבר היהת הטעם באות השני והוא לאור. וכן אם היה הטעם באות השלישי או הרביעי או החמשי היה לעולם מקף תחת המלה שהיא בתקלה: ועתה אבל ענין דרגא ומאיריך ואומר אם היה תביד באות דשלישי או הרביעי או החמשי יהיה בטללה הראשנה דרגא ואם היה התביד באות הראשון או השני תהיה המלה במאיריך. כמו ויתן אותם. והראשון כמו ויקרא האדם: ועתה אבל ענין השופר מלמעלה ומלמטה. ואומר לאויה ענין חור היהת הטעם מלמטה במלת אלה חוליות השמים ולמה לא היה למעלה בעבר היהת הטעם בתקלת המלה באות הראשון: ואם היה בשני או בשלישי או רביעי לעולם יהיה למעלה כמו ויברא אליהם את האדם וכמו שני המלכים סדרה: ואחל לבאר ענין סמיך במאיריך ובשפער כמו כי אם כה העשו להם. כמו כי אין לו. לממה בני הראשון מאיריך ובשני שופר. ואומר כי הטעמיים עומדים על מתחונתם ואם אחריו יהיה הטעם באות הראשון יהיה שופר ואם בשני או בשלישי יהיה סמיך במאיריך: ואומר ענין שופר מלמטה ושופר מלמעלה במלת אחת כמו והאדם וכמו ונוסף גם הוא על שונאיינו. ולמה היה במלת והאדם שופר מלמטה ובשונאיינו פשט. אם היה הטעם באות השני או השלישי יהיה שופר מלמטה ואם היה באות הראשון יהיה מלמעלה: —

ועתה אחיל לענין ב'ט'פ' כמו ובחורוב הקצפתם. ומשנה כספ'. ופתח אDEL טוער. ואומר אם היה קודם אחד מן ב'ט'פ' וו היה נקודת בתוך הו. ועם שאר אותיות היהת הו שוא כמו וגר ואב. חווין אם היה אחר הו שוא ואע'פ' שהיה אותן אין מן ב'ט'פ' יהיה בו שرك והוא כמו נתתיו לה. בעבר היהת הנון בשוא: —

ואהיל לענין א'ו'יה ב'ג'ד'כ'פ'ת ואומר שם יבא אחד מן א'ו'יה ואחריו אחד מן ב'ג'ד'כ'פ'ת לעולם יהיו רפים חוץ מלאה הנכרים עד יבא ויראה צדק. והם אדרוגורייא גדררייא דתרביה. ושמתי כדכד שימושותיך. נלאתי כלכל. ידמו כאבן. מי כמוך נادر. עם זו גאלת. וחכמתה חכמת אלחין. וריהתי מרחק גאלת בורוע ענק. ומשנה כספ'. ¹ וענין מרחק היהת אלחין.

¹ O. ins. see Heidenheim and Nortzi on Gen. 43. 15.

הטעם באות הראשון או השני חוץ מאחד שהוא דגוש ווועדרין באו. וכל מפק הוא דגוש כמו בצדיה תשים חוץ מאחד ה' ¹ בס סיע בקדשו. ועוד אם יתחברו שני אותיות דומות השוא בראשון כמו ותתפשו בבגדיו.anca בא אליו נתן הנביא. ואם התחברו בקמוץ יהיה רפה כמו אשה בתוליה יקח: —

ועתה אחיל לבאר ענייני הגעיא והוא על ה' דרכים אָ אָ אָ כמו שלמים הם אנחנו וה אַיִן מאתך תhalbתי זה אַיִן יראת ה' טהורה זה אֹז. בהיכל קדשו זה אַיִן ואומר כי הגעיא לא תשנה עניינה כי אם בד' אותיות והם א'ח/ה'ע. אם היה האות שיש בו הגעיא אחריו אלף קרא הגעיא כאשר תחת האלף. אם היה אי היה קראת הגעיא אַיִן ². ואם היה אה תהיה קריאתה אה. ועוד אם היה הגעיא באות והאות שאחריו היתה או הא או עין יהיה דרך קריאת הגעיא בדרך הנקוד שיש תחת הדא או תחת העין. כמו יהי שמו לעולם בעבר או היה קריאת הגעיא אַיִן. ועל זה המנהג גם כלם: —

ועתה אחיל לענין שופר נשואי ושופר קלקל ואומר אם היה השופר באות הראשון מהמלה יהיה קלקל כמו בראש לאמור. וכן תחת שלתני עבד ה'. ולא יהיה לעולם אחריו כי אם זוף וידיה קלקל. ואולם אם היה ATHNAKA יהיה שופר נשואי כמו יומת יהושע בן נון עבר ה'. וכן אם היה השופר באות השני או השלישי או הרביעי והוא זוף או ATHNAKA יהיה נשואי כמו במאה קשיטה. וכן אמר ה'. ואומר מה ענין פור גדול ופור קטן אמר כל מה שהוא סמן לירוח בן יומו יקרא פור גדול כמו אלפיים באהמה. וכן אמר עשה המתן. וכמו יגער האלים ודומיהם. ומה שהיה קודם ממנו שופר מושב יהיה פור קטן כמו אלה הנחלות. ושטרים ושפטיו: —

שער טעמי המקרא ומישרתוים:

הטעמים יתחלקו למיניהם על שני חלקים. האחד טעמי כ'א ספרים והשני טעמי ג' ספרים. והם תחלים ואיבר ומשל: ועתה אחיל לבאר טעמי כ'א ספרים ומישרתוים ואומר כי יתחלקו לג' חלקים ידיעה והעמדה וועלוי. וחילקי הידיעה ג' והם פור ותרים ותלشا. ומיני ההעמדה ג' והם יתיב זוף ואתנה. ומיני העלי ישחה והם וركא ולגרטה ורכיע ותביר וטפחא וסליק שהוא סוף פסוק. והנה י'ב טעמי לכ'א ספרים ולאללה הי'ב טעמי ח' מישרתוים ואלה שמוטם בלשון אנשי טבריא שופר ותלsha זעירא ותלsha רבעא ושופר הפק ואולא ומארכא ושלשלת ודויהה: וביאור טעמי השלשה הספרים הנשארים שגם הם יתחלקו לשלהן חלקים ומספרם ח' טעמי ולהם ח' מישרתוים. ומיני הודיעעה פור ורקה.

¹ So Ben Balaam: both read י.ק. ² For the words from O. has תחת העין. כאשר תחת האלף ועל חמץ הכהנות דרך כל הנקוד תחת העין.

ומין העליון אחד והוא הרביעי. ומני הhumidity המשנה לנרטוי ויתיב ואתנה
ושפחה וסליק שהוא סוף פסקו. ואלה הם ח' טעמים ואלה טשרתיות.
שופר ותלישא ועירא ותלישא רבעה ושופר הפהן ושופר נחת ודוחיה ומארנא
ושלשלת ומכל חרטוי¹. והם עשרה משרטים לה' טעמים וככלם יח'.
והפור יהיה במקרא שנים זה אחר זה כמו ימחרו ישבכימו וכן כמו להימן
בני הימן בקיהו ומתניהו. ויהיה ארבעה כמו ושבניהם יוישפט ונחנא אל
ועמשי. ויהיה המשנה כמו ואחיו שטעהו ועוראל טליי גליי. וששה או
ולא יטצאו אוכן ימצאו שטנה. כמו ועתם אחיהם המשנים וכדריהם בן
יעויאל ושמירמות יוחיאל עני ואליאב ובניהו ומעשייהו. ואשר יהיה ג'
זה אחר זה לא יותר הוא חוקף והורקף גדול כמו עבר וידעם.
אליה שנים וכטוהם רבים. והשלשה זה אחר זה וקף קטן כמו בכואך
בבל וראית וקראת והדומה להם. ולא ימצא יותר על שלשה. והורקף
ימצא זה אחר זה שנים כמו כה אמר יה' למשיחו לכדרש והדומה לו.
ויהיה שלשה והוא אחד במקרא יعن אשר שלחת טלאים לדודש בבעל
ובוב. ואשר לא יהיה כי אם שנים זה אחר זה ד'. והם יתיב ולנרטוי
וחכיר ותלישא. ויתיב כמו מפני חנופה. ואחת לא באת והדומה להם.
וחתביר כמו בערך תח'. וזה הכל. לדודת אל כרם והדומם. ותלישא הוא
א' בכל המקרא כמו בא הנה ואשלחה אותה אל המלך. והמסמנין שמו
הפרש בצורות שכיל מה שהוא טעם שמו לשם הספר ולימין הקורא.
² ואם הוא משורה שמו למין הספר ולשם אל הקורא. המשרת כמו ויאמר
אליקום בן חלקייו. ושבנה ויואה אל רבקה דבר נא אל עבדיך ארנית
כי שומעים אנחנו. והטעם הוא כמו ואיך תשיב את פני פחת אחד עברי
אדוני הקטנים. ולנרטוי כמו וימה את כל הקום אשר על פני. מודיע
עכרת לדלחם. חבו אל ארץ משובבת ודומיהם. והשופר החופך אשר
הוא מוכרת אין לו מספר עם הטעמים. ואולם הגעה איןנו מן הטעמים
ולא מן המשתרעים ואולם הוא הפך המקיף כי המקיף יחבר המלה והגעה
פורש המלות כמו את דרכי עמי. הנחת יה'. השחיתת הכל והדומו
לهم. וב' פסוקים במקרא ביא טעמים לכל א' האחד יחסר ממנו פור
והשני יחסר ממנו יركא ואלה הם. ויאמרו אלו איש עליה לקראתנו.
ויאמר לנו לנו שbow אל המלך אשר שלחת אתם ודברתם אלו
כה אמר יה' המבלין אין. אלהים בישראל אתה שלוח לדודש בבעל
ובוב אלהי עקרון לכן המטה אשר עליית שם לא. תרד ממנה
כימות חמות. וזה חסר פור. וחסר הורקף הוא. ויצאו יושבי ערי
ישראל ובערו והשיקו בנשך וטנן וצנה בקשת ובחצאים ובמכל יד ובמרת
ובערו בדם אש שבע שנים: —

¹ הקטנים to om. from O. O. מינר. ²

שער השוא הנע והנה :

עתה אחיל לבארך דרכיו השוא כי הם נעלמים מודעת בני אדם. דע כי עניין השוא על שני דרכיהם נח ונע. ודע כי כל שוא שהוא באחרית הטלה לעולם הוא נח כמו בראשית ברא אליהם את השמים ואת הארץ. כי תיו בראשית ומם אלהים וצד' הארץ נהים ולא הוצרכו המתקדקים לעשות שוא תחתיהם כי לא יעלה במחשבת איש שיתנוועו. הלא תורה כי אליך עלייך ישימו תחת הקפ' שוא עברו שלא יתדרמו למלות חוכמים. וכן תחת אמרת ושמרת שהם לשון נקבה שלא יתדרמו לאמרת ושמרת שהם וכרים: ודע כי כל שוא כי יהיה זה אחר זה באמצע הטלה הראשון יהיה נח והשני נע כמו ישמעו יישמרו ויכבשו משבצות מרכבות ודומיהם. ואלה והדומים להם וכרכנו אותם: ועתה אחיל לבארך כי המkommenות שיתנווע השוא בענ' אחד משבעה מלכים הם חמישה. והמקומות שיתנווע בהם בפתח שבעה. יהיה כללים יב: ועתה אחיל לבארך המקום הראשוני אם היה שוא באוט הראשון מהטלה יתנווע בפתח כמו בראשית קדושים גדולים והדומה להם. והמקום השני אם היה באמצע הטלה ולפניו שוא אחר יתנווע השני בפתח כמו יקרבו יישמרו תתקפהו ישבקשה ורכמנים. והשלישי אם האות שהוא בשוא יהיה חדש יפתח כמו יתיצבו יהלומי התקרשו המדברים ודומיהם. והרביעי אם היו שני אותן נחבים יתחלבו ויונדו ויעולו והיו נודדים. דלו' וחרבו. ויתרכזו. יפתח השוא כמו יונדו ויעולו והיו נודדים. ואמ' היה שבר לא יתנווע כן כמו כי רגנת רשיים. ושדדו את בני קדם. והחמשי ישיה השוא בין הטעם ומשרתו כמו נדרו ושלמו. אמרות ה': והדומה להם. או יהיה בין געיא וטעם כמו מלוי גלי וdomim. והששי אם יהיה האות שהוא אחורי השוא בגוש עלי טעם יפתח השוא כמו אלכה לי. נלכה נא. נירשה לנו. ובשביל זה יהיה הין לשיבותנה פתוח כי הוא מזה השער ודי ישובנו לא יפתח כי אין מזה השער. והשביעי אם יהיה האות השוא גם ושהאריו חדש עלי טעם כמו המשלח מעינים. המכסה שמים. ואם סר הטעם מהאות השני לאשר אותן היה שבר לא יפתח כמו שמעתי תלכו ודומו חוץ טמענים. בשקחות הנכרים לא יפתח כמו שמעתי תלכו ודומו חוץ טמענים. הלא תראה כי המבשר יפתח והטבשות לא יפתח. ומה שיצא מלאה השבעה הטמים תקפת להודה. וכל ברכו עלי טעם חוץ מן ברכו נא את ה'. עניין הטעם שנייע השוא לא בפתח לבחו כי אם באחד משבעה מלכים אותן היה אחורי השוא אחד מאותיות א'ח'ה'ע והשוא נע יתנווע בצורה אותן לעולם. נחשת. בעב הענן. بعد החלון. לעבד נמכר יוסף. ראו בנויים. שאו נס. לנפשך שחיה. ידמה השוא לנע האות באוני השומעים. וכן בהנות ידיהם. ואם רע בעיניכם. כי רוחקה היא מצידון. וכמותם רבים.

וכאשר אמרתי בעניין השוא ההוא בראשית המלה אומר על חנועה
בשאר מקומות שם היה בשוא לפני פניו כמו וישמו ישבאו או יתנווע
והאות דוש. כמו לך תדכו עמי וישלו את רבקה. מתבאים
בטחנה. ואלה יתנוועו בנווע שבעה מלכים. ואלה שתי סבות אחרות
ט הפכות אותו לפתח לעולם הא' שתי אוחיות זה אחר זה אם היה אחד
מאח'ה'ע יפתח השוא כמו תחוו שחו. אחימן שני. ימחאו כפ
ודומיהם. והאחד שהויה השוא עם אותן דגש או לא היה לנווע
הפת נטו המהלך. והוא כמו שיש כי אין חולתו כי אםفتح. ואחר
שהשלטתי לבאר צורת השוא אצלם ענין קראיთ: דעת כי כל שוא שייה
אחריו יוד והוא נוע לעולם יתנווע כמו הירק ואיננו חושש מה שייה
אחריו אחד מהשבעה מלכים: ועתה אבא מן החלם שהוא כמו ביום
הקריבו את ובחו. ומן קטן ביד חוקה. ומן הפתחה ועש הבא אליו
כרזוני. ומן הסגיל לישבאב. ומן הצרי בין חלבון. ומן החרק. וישראל
אהב את יוסף. ומן השורך יכול בן שלמייה. והشو בא כל אלה יתנווע
כמו החרק שהוא מחולחת היוד בעבר היוד שהוא אחריו: —

תוספה:

האות הנע שייתנווע באחד משבעה מלכים מהם אלו. א א א א א א.
חלים נקראו או. קמן א. סיגל א. הרכ א. שرك או. פתח א.
צרי א. והשוכן מה שלא יהיה נקוד באחד מן ז' מלכים: ודע כי העברים
לא יתחלו בשוכן נח ולא יעמדו על נלא ימزاו שכנים או שכן
טהחים כי אם אחרי תנוועה כי כל שוא שייה בראש המלה¹ או השם
הוא נוע ותנוועתו על פנים רבים יש מה שהוא נוע בנווע אותן שאחריו אם
היה אחד מאותיות אה'ה'ע שם היה בפתח יקרא השוא כמו פתח. כמו
יאבד הדן. כי קריית היוד בפתח בעבר היה האלף שאחריו בפתח. ואם
בשוק יקראו גם כן. כמו קחו טוסרוי. ואם בשבר גם הוא נשבר. קחי
רוחים. ואם בצרי כמו תיאנה היה נוע התו בגע צרי בעבר היה האלף
שהוא אחריו בצרי. וזה הכלל שוא נוע יהיה אחרי אחד מן אה'ה'ע
יתנווע כנתועתו בכל תנויות המלכים חוץ מהקטן כי כבד על הלשון
שיתנווע השוא בנסיבות והונע בפתח כמו קערה גורה דאגה להבים
פחים: ויש אומרים שוא שייתנווע בחרק אם הוא אחריו יוד נוע ואיננו
חשש באיה תנועה יתנווע היוד לעולם יהוה השוא שבור כמו ביד חוקה.
ביד משה ו אהרון. וידעו. שייתנווע השוא בשבר: ויש שבא שתנוועתו

¹ ins. after the words המלה אה'ה'ע זה מסורת one and then om. בידך שהוא מתנווע לפי תנועה אחד. מן האותיות אה'ה'ע לפי הברותו. ודע כי העברים still

בפתח וهم רבים אם לא יהיו אחד מהארבעה אותן שערכתי כמו קערה ברכה קלה רשיים שמנונים השוא לועלם בפתח חוץ נלשן רבים משער שהוא על משקל חדש כמו חדש קדשים חדש הדיבר אני אנות חלי חלימים וימצאו מעתים הפך זה כמו לבקרים אצחים ובנו הגעה שיתה עם השוא שהוא בחליה על זה המנהג יורה על כל מה שוכרתי כמו בהונות ידיהם ואם רע בעיניהם והצינו למשל עתים והדומה להם: ודע כי העברים לא יחboro בין שני שכנים שאינם נעלמים כי אם במקום ההעמדה או ההפסקה כמו ויפול על זורי בניין אחד יברך ואם יתחבר שוא עם שוא באמצעות הדברים יתגעו השני במרקא: ישמעו ישמרו כי השין שכון והטם נוע ותנווה המם במלחה ישטרו בפתח ותנווה המם במלחה ישמעו בקבוץ בעבר העין שבא אחריו וכן ירמייחו יחריו החת והרש שכנים והטם והדלה מתנוועים בשבר בעבר היה שהוא אחריהם וכן יברך עליהם יברך על זוריו אל הוסף על דבריו יפת אלהים לפת يولדה בן ויפת בסתר לבוי ושב ישמעאל אל ישט אל דרכיה לבך ואמרת לבבך אלה כלם מתנוועים בעבר היהם בתוך הדברים ובאחרונה ישכנו שניהם כמו וישא את קולו יברך והדומה לו: —

תוספה מס' אחר:

דע כי כל נקוד בשלש נקודות אחריו דגש כמו אנווי ערבענו תחת הביתفتح קטן והוא לשון יחיד איןנו נמצא ובעבור זה נדגש אם היה בשתי נקודות והוא לשון רבים יהיה רפה כמו כי הקשה פרעה לשלהנו וישלחנו ה' לשחחה וכן מנהג כל וזה השער: ודע כי האתנהחא לא יהיה עמה שופר לעולם כמו אשר היה: וכל מם שכנים על אה'ה'עד לעולם יהיה בשתי נקודות כמו מאש מאשר מחרב מעולם מהם מהטנים ומהם נקודים בנקודה אחת כמו מהות מהו: ודע כי השופר שאחורי הרבי לא תהיה לו תנועה כי בו בחר וביום השבעי שבת יטם והדומים להם: —

נשלם ספר הנקוד שhabר ר' יהודה הנקרא חיווג וצ'ל עם תוספות שהסיף ר' משה הכהן נ"ע ואשר תרגמו הרב ר' אברהם בן מאיר ו' עורה נ"ג מלשון ערבו לשון הקודש ב"נלו"ך וא"ע: —

كتاب التنقيط ايضًا له

اعلم يرحمك الله ان كمّن نهول وكمّن كثون لا يفعان
ابدا الا على حرف اللين ساكن ظاهرها كان في
الخط ام غير ظاهر ولا يفعان من حروف اللين الا
على الف او هاء مثل ده فان الباء كمّن نهول للساكن
اللين [في] الخط الذي بينها وبين الراء والراء ايضا
كمّن نهول للساكن اللين الظاهر في الخط وهو الالف
ومثله تاء ورآه وعاشرة وكمّن كثون مثل ده فان الده
كمّن لان بينها وبين الراء ساكن لين خفي
والراء ايضا مثلا كمّن كثون ومثل تاء ومهما وحرف وحروف
اللين في لغتنا اربع وهي الالف والهاء ولهاو والباء الا
ان الهاء ان لاذت فلا يظهر لينها ابدا الا في آخر
الاسم او الفعل فاما الفتح نهول والكثون فاكثر وقوعهما
على ساكن ظاهر في المفظ غير لين ذيحو
امد فان الالف كمّنة الذي ذكرته والميم فتحة
وقوعها على ساكن غير لين وهي الراء ومثله شمر

ولم ين وذَّهَنْ هَذَا وفتح كَطُونْ مثل أَكْرَاء فَان الْأَلْف
 فتحة لِلسَّاكِن الظَّاهِر فِي الْمَفْتُوحَة وَهِيَ الْكَوْافِ وَمُثَلَّ أَدُوم
 الْأَلْف فتحة لِلسَّاكِن الظَّاهِر فِي الْمَفْتُوحَة وَهِيَ الْمَنْدَغِم
 فِي الدَّالِ وَذَلِكَ اشْتَدَّتْ وَكُلُّ حَرْفٍ مُشَدَّدٌ مُقَامَه
 مُقَامَ حَرْفَيْنِ وَمُثَلَّهُ آشَاء أَوْرَعُ أَكْدَاهُ مُرْبَبَهُ وَمُطَلَّهُ فَاعْتَبِرْ
 ذَلِكَ وَامْتَحِنْهُ كَمَا وَصَفَتْ قَبْجَدَهُ عَلَى مَا نَكَرْتَ أَنْ
 شَاء اللَّهُ . وَإِيْضًا الدَّلَائِلُ عَلَى مَا نَكَرْتَ مِنْ وَقْوَعِ
 الْكَمْزُ نَدَلُ وَالْكَمْزُ كَطُونْ عَلَى سَاكِن لَيْنَ وَفَتْحَ نَدَلُ وَكَطُونْ
 عَلَى غَيْرِ لَيْنَ فِي اَمْرٍ فَان مَوْضِعُ الْعَيْنِ مِنْهُ وَكُلُّ مَا
 اشْتَقَ مِنْهُ فَتْحَ نَدَلُ ابْدَأْ لِوَقْوَعِهِ عَلَى سَاكِن ظَاهِر
 فِي الْمَفْتُوحَةِ غَيْرِ لَيْنَ ذَّهَنْ قَوْلَكَيْ اَمْرَ اَمْرَهُ اَمْرَهُ
 وَامْرَهُ وَامْرَهُمْ وَامْرَهُ وَامْرَهُنْ مَوْضِعُ الْعَيْنِ مِنْ هَذَا¹
 الْفَعْلُ الْمَاضِي فَتْحَ نَدَلُ وَهُوَ الْمَبِيمُ لِلسَّاكِن الظَّاهِر
 فِي الْمَفْتُوحَةِ وَهُوَ الرَّاء وَمُثَلَّهُ شَمَرْ شَمَرَهُ شَمَرَهُ وَمَا
 اشْتَغَقَتْ مِنْهُ فَان كَان هَذَا الْفَعْلُ الْمَاضِي مُعْتَلًا
 اعْنَى أَنْ يَكُونَ مَوْضِعُ الْلَّامِ مِنْهُ حَرْفٌ لَيْنَ رَجَعَ عَيْنُ الْفَعْلِ
 كَمْزُ نَدَلُ لِمُعْلَةِ الَّتِي نَكَرْتَ أَنْ مِنْ طَبِيعَهُ لَا² يَقْعُ ابْدَأْ إِلَّا
 عَلَى حَرْفٍ لَيْنَ سَاكِن مُثَلَّ بَرَاءَ وَمَا اشْتَغَقَتْ مِنْهُ
 ذَّهَنْ قَوْلَكَيْ بَرَاهَهُ وَبَرَاهَنُو وَبَرَاهَيْ وَبَرَاهَهُ وَبَرَاهَهُ وَمُثَلَّهُ
 يَزَّاء وَكَرَاء وَمَا اشْتَغَقَتْ مِنْهُمَا مَوْضِعُ الْعَيْنِ مِنْ الْفَعْلِ
 ابْدَأْ كَمْزُ نَدَلُ لِوَقْوَعِهِ³ عَلَى لَيْنَ فَقَدْ كَان خَلَافَهُ
 لِلْفَعْلِ الْأَوَّلِ وَهُمَا عَلَى وَزْنٍ وَاحِدٍ اعْنَى أَنْ اَمْرَ وَشَمَرْ

¹ C. كَوْهَهُ . — ² أَلْأَهُ . — ³ هَدَهُ .

على وزن برأ ويعا فليبيس هذا الا المعللة التي نكررت
وهيما يدل ايضا على ما وصفت الاسم الذي في
اخره هاء النازية ذيحو عده الدال كمز ندول لوقعها
على ساكن غير لبين وهو الهاء فان اضفته الى
اسم ظاهر انخلت الناء بدلا من الهاء وفتحت
الدال بفتحة ندول لوقعها على ساكن غير لبين وهو
قولك عدث دبوريم ومتلها عذها شنة توره حكة ما لم تصفها
الى اسم ظاهر فان الحرف الذي يليها (ا) النازية كمز
ندول فان اضفت واحدا منها الى اسم ظاهر رجع فتح
ندول لوقعها على ساكن ظاهر. وكذا كل اسم من
ثلاث احرف او اربع او خمس او اكثر في اخره هاء
النازية ما تثبت الهاء كان ما فوقها كمز ندول وما
لم تثبت عند الاضافة الى اسم ظاهر وابدلن الناء
منها رجع ما فوقها فتح المعللة التي وصفت. فان قال
قائل ان بين الميم والراء في أمر وشم ساكن لبين
وقد وقع عليه فتح قبيل له اذها توهنت ذاكى لامتنان
اللين مع اللحن فاذظر الى ادراج الكلام يحكم
هذا الوهم الا ترى ان نون يهوا تشوعه لآدم نمه لـ بشـ
وامر لي وامر لـ سقط اللحن منها عند ادرج² الكلام
لم يظهر فيه ساكن لبين فان اوقفت الكلام
وقطعت ولم يكن لها سبيل الى ادرجـه رجع
الساـ肯ـ اللـينـ وكان كـمـ وـاـكـثـرـ الوقـوفـ وـتـيـامـ الـكـلامـ

¹ C. in several passages. — ² אדרוג.

ففي اتنانه وساقه فسوك ذبحو قولك ويحده فكذ أت شرها نأشد
 اندر ثبت ساكنه ورجع كمز ان لا سبيل الى ادراجها
 ومثله وبدره حطائم لآ عمد ومثله كثير(١). وأما المكتظ فلا
 يزول ولا يتحول مع تصرف الالحان ودرج الكلام
 كما يعرض للفتح ذبحو عش فان العين في عش
 كمئذة الساكن الملين الذي بينها وبين الشبين
 والشبين ايضا كمئذة الساكن الملين الذي بينها وبين
 النون ومثله ودب وشلل وبكر وبدر وابك وعفر واسم
 وأما يشد وحتم ورعش وحلل وحرش اسماء لآ افعال فلذ لكى
 ثبت الساكنان جميعا لملعنة التي ذكرت فان اردا
 منها فعل ماضيا سقط الساكن الثاني الذي بين
 عين الفعل ولادمه في ادراج الكلام يرجع فتح ذبحو
 قولك ودر سني عش لـ لأن تفسيره تدخن ومثله وشلل
 شلل اللام فتحة لـ فعل ماضى(٢) ومثله اسـمـ هو اـسـمـ
 اـسـمـ لـحـوـ اـلـوـلـ كـمـ لـذـهـ اـسـمـ وـالـثـانـيـ فـتـحـ لـذـهـ فـعـلـ
 مـاضـىـ وـمـتـلـهـ وـبـرـدـ بـرـدـةـ هـيـرـ الرـاءـ فـتـحـةـ لـتـنـغـصـلـ عـنـ بـرـدـ
 بـنـدـ مـادـ وـمـتـلـهـ ولـبـيـ حـلـلـ بـكـرـبـيـ اللـامـ فـتـحـةـ لـذـهـ فـعـلـ مـاضـىـ
 وـمـتـلـهـ وـنـتـحـيـ لـأـشـ يـشـ بـعـيـ لـيـنـغـصـلـ عـنـ زـدـيـ وـيـشـ وـمـتـلـهـ
 بـنـيـ اـمـ حـنـمـ لـكـ لـيـنـغـصـلـ عـنـ بـنـ حـنـمـ يـشـمـ اـبـ وـمـتـلـهـ ذـلـكـىـ
 كـثـيـرـ. وـاعـلـمـ انـ عـشـ وـأـخـواـنـهاـ تـنـغـيـرـ يـنـيـنـتهاـ عـنـ الـاضـافـةـ
 وـيـسـقـطـ السـاـكـنـ الثـانـيـ اـعـنـ الـذـيـ بـيـنـ عـيـنـ الـاسـمـ
 وـلـادـمـ وـيـرـجـعـ مـوـضـعـ عـيـنـ فـتـحـ نـدـلـ ذـبـحـوـ قولـكـ عـشـ
 هـيـرـ فـانـ الشـبـيـنـ فـتـحـةـ لـوـقـوـهـاـ عـلـىـ الـنـوـنـ وـهـوـ سـاـكـنـ

غير لين ومثله דבר الملك وحب اופير وزوب الأرض هذا ومتله حللا
حرب ابک رجلیو عفر شمردن بكر وبه الشلميم حنم لب يشد زر ومتله
كثير. وإن توههم فيه ساكن وإنها هو لمدة المحن
فإن سقطنا المحن وإن رجنا الكلام سقطت
الساكن المتوهمة فافهم تعلم أن شاء الله.

باب آخر أعلم أن قد يقع أيضاً فتح ندول وكتل
على ساكن الدين وهي أبواب شدت^(١) عن جملة^(٢)
علة ما ان اكثـر ذلكـ ومطرـد على الترتـيب الذي
ذكرـتـ وإنـا أخـبرـ منـ تـلكـ الـأـبـوـابـ الشـانـةـ اـبعـاضـاـ
يـجـبـ عـلـىـ المـنـعـلـمـ حـفـظـهـاـ وـالـوقـوفـ عـلـيـهـاـ فـاقـولـ إنـماـ إـذـاـ
وـقـعـتـناـ عـلـىـ سـاـكـنـ لـيـنـ فـىـ الـأـفـعـالـ وـالـأـسـمـاءـ وـالـمـصـارـورـ
فـاكـثـرـ وـقـوـعـهـماـ يـكـونـ عـلـىـ اـحـدـ هـذـهـ الـأـحـرـفـ الـأـلـفـ
وـالـهـاءـ وـالـحـاءـ وـالـعـيـنـ ذـكـرـ شـعـرـ فـانـ الشـيـنـ وـالـعـيـنـ
مـغـنـوـحـتـانـ^(٣) فـامـاـ اـنـفـتـاحـ العـيـنـ فـلـوـجـهـ الـمـعـرـوفـ الـذـيـ
ذـكـرـتـ لـانـ لـيـسـ بـيـنـهـ وـبـيـنـ الرـاءـ سـاـكـنـ لـيـنـ وـهـذـاـ
فـتـحـهـ وـالـرـاءـ سـاـكـنـ ظـاهـرـ فـىـ الـلـفـظـ فـلـذـكـرـ
اـنـفـتـاحـ وـامـاـ الشـيـنـ فـهـوـ الشـانـ عـنـ الـوـجـهـ الـذـيـ
ذـكـرـتـ لـانـ بـيـنـهـ وـبـيـنـ العـيـنـ سـاـكـنـ لـيـنـ وـهـذـاـ
الـمـسـمـىـ مـلـلـاـ وـقـسـيـمـ مـلـلـاـ سـقـوـطـ السـاـكـنـ التـاذـيـ وـثـيـاتـ
اـلـوـلـ فـاعـتـبـرـ هـذـاـ. وـاعـلـمـ أـنـ كـلـ اـسـمـ اوـمـصـدرـ عـلـىـ ثـلـاثـ
اـحـرـفـ سـقـطـتـ مـنـهـ السـاـكـنـ التـاذـيـ الـدـيـ بـيـنـ
عـيـنـ اـلـاسـمـ وـلـامـهـ وـتـبـتـ فـيهـ اـلـوـلـ الـذـيـ بـيـنـ فـاءـ

^١ C. ^٢ C. ^٣ מפתחהן. — אבעתנ. — וקעהן.

الاسم وعيشه مكتنوباً كان في الخط أو غير مكتنوب
 فهو الذي يقال له ملعاً مثل شعر وزعراً وحده وقدس وأرض
 وشجرة وحاء لأن بين الشبين والعين في شعر ساكن
 خفي غير ظاهر في الخط كما أن بين الداء
 والدال في حذش ساكن بين وهو أواو وليس بين
 العين والراء في شعر ساكن بين ولا ظاهر في
 الخط ولا في اللفظ كما ليس بين الدال والشبين
 في حذش أيضاً ساكن بين فهذه علة ملعاً وأما ملرعاً
 بكل اسم أو مصدر على ثلاثة حروف ثبتت فيه
 الساكن الأول الذي بين فاء الاسم وعيشه والساكن
 الثاني أيضاً الذي بين عين الاسم ولاده فهو المسمى
 ملرعاً وهو الكطن ندول مثل عش وشلل وآخر واتهماً فان بين
 العين والشبين في عش وبين الشبين واللام في شلل
 ساكن بين غير ظاهر في الخط كما أن أيضاً
 بين الشبين والنون في عش واللامين. في شلل ساكن
 بين هذه علة ملرعاً بكل اسم أو مصدر على وزن
 فعل وأوساطه أحد هذه الأربع أحرف وهي ملعاً وموضع
 فاء الاسم أو المصدر مفتوح أبداً مثل شعر وبراء وفعم
 ودع ودع ورع ورع ومع ومحن ونهل وشحل وفتح ورعب
 وشهر وشحة ولهب وقد شد من هذا الباب مثل ست
 أحرف أو سبع وهي نهر وذهب ورعب وكحل وقليل ورع ومحر
 واحد واحد وأحثة وأما كحل نهر ورع الذهب ومحر فقد
 ثبت ساكن كل واحد منهم ولحقوا بالباب الأول

أعني لـعن وأخواتها وأما آخر واحد وأحـة فقد شدت عن بـاب لـعن وأصـحـابـها وعن بـاب شـعـر وأخواتها لـاذـها فـتوـهـوتـ وـايـضاـ مـلـدـعـ فـاحـفـظـ هـذـهـ الـاسـمـاءـ وـقـفـ عـلـيـهـاـ وـتـنـتـفـعـ أـنـ شـاءـ اللـهـ تـعـالـىـ .ـ وـاعـلـمـ ايـضاـ انـ شـعـرـ وأـخـوـاتـهاـ لـيـسـ قـتـنـغـيـرـ بـنـيـتـهاـ عـنـ اـضـافـتـهاـ إـلـىـ اـسـمـ ظـاهـرـ كـمـاـ تـنـتـغـيـرـ بـنـيـةـ لـعنـ وـاصـحـابـهاـ عـنـ الـاضـافـةـ وـهـوـ قـوـلـكـ شـعـرـ عـيـرـ شـعـرـ شـطـرـونـ نـعـرـ شـأـولـ لـهـبـ الـمـوـبـחـ فـهـكـذـاـ مـجـرـىـ جـمـيـعـ هـذـاـ الـبـابـ وـلـاـ يـجـوـزـ شـعـرـ الـعـيـرـ وـلـاـ نـعـرـ شـأـولـ وـلـاـ نـعـلـ رـغـلـ وـلـاـ نـحـلـ مـظـرـيمـ فـاعـلـمـ ذـلـكـ .ـ

باب منه آخر أعلم أنه كان من هذه الأسماء
والمصادر أعني ذات العين والهاء والـحـاءـ فعلـ ماـضـيـاـ
رجـعـ مـوـضـعـ فـاءـ ذـلـكـ الفـعـلـ كـمـزـ نـدـلـ وـمـوـضـعـ عـيـنـهـ فـحـחـ
وـلـحـقـ الفـعـلـ الـماـضـيـ منـ هـذـاـ الـبـابـ بـالـفـعـلـ الـماـضـيـ
منـ لـعنـ وأـخـوـاتـهاـ وـضـمـ مـعـهاـ فـيـ بـابـهاـ ذـكـوـرـ قـوـلـكـ
مـعـلـ بـحـرـمـ مـنـ الفـعـلـ كـمـزـ نـدـلـ وـعـيـنـهـ فـحـחـ نـدـلـ كـمـاـ كـانـتـ
بـحـسـبـهاـ لـذـهـ فـعـلـ مـاـضـيـ وـالـثـانـيـ مـفـتـوحـ الـمـيـمـ وـالـعـيـنـ
لـذـهـ مـصـدـرـ وـمـتـلـهـ وـفـحـ وـرـهـ لـبـكـ الـفـاءـ فـيـ فـحـ كـمـزـ
لـلـفـرـقـ الـذـىـ بـيـنـهـ وـبـيـنـ فـحـ وـفـحـ وـالـرـاءـ فـيـ رـهـبـ كـمـزـ
نـدـلـ لـلـفـرـقـ الـذـىـ بـيـنـهـ وـبـيـنـ رـهـبـ وـبـلـ لـيـهـ وـأـمـاـ الـحـاءـ
وـالـهـاءـ فـيـقـيـنـتـاـ مـفـتـوحـتـانـ كـمـاـ كـانـتـ فـيـ المـصـدـرـ قـبـلـ
خـروـجـهـ إـلـىـ الـفـعـلـ الـماـضـيـ وـأـنـمـاـ يـتـعـلـقـ التـنـفـسـيـرـ مـنـ
مـوـضـعـ السـاـكـنـ وـمـتـلـهـ كـمـوـ شـعـرـ بـرـفـشـ الشـيـنـ كـمـزـ
لـيـعـتـرـلـ عـنـ شـعـرـ عـيـرـ وـمـتـلـهـ رـحـبـ فـيـ لـلـفـرـقـ الـذـىـ بـيـنـهـ

وبيين رحاب لا موضع تחתها وممثله لـ **חַז** את בני إسرائيل ليغترق عن **לְחַם** צר وطيم لـ **חַז** وممثله **מִחֵן** رحاب الميام كمذقة للفرق بينه وبين **וּמִחֵן** מכחו يوسف وممثله **וְנַחַל** יהוה את يهودة النون كمذقة للفرق بينه وبين **נַחַל** מצרים وممثله **לֹא** طעם כל העם **לֹא**يعتنزل عن אם יש طעם ביריך حلמות وممثله אשר עם יהוה للبيين الذي بينه وبين **וְעַמָּךְ** זכרה وممثله **וְנַעַל** הדלה אהדריה للفرق الذي بينه وبين **בֵּין** בית חלון הנעל ואנما. صار **אֶקְמַץ** لوقف الكلام وقطعه وممثله **עוֹז** شهر מעלי للبيين الذي بينه وبين **וְכָמוֹ** השור עליה **فְּמַהְרֵי** هذا الباب كلمة **הַكְּדָא** فافهم أن شاء الله تعالى.

הַקְּדָא بباب الاسمية يكون ملעיל على وزن **פָּעֵל**.

اعلم أن ما كان على وزن **פָּעֵל** ملעיל وزن الاسمية والمصادر فان موضع فاءه وعينه فتح كتون أبدا ذ-حو أرض الراءفتحه وهو الوجه لأنها وقعت على ساكن غير لبين وهو الصاد وإنما انفتحت تحت الآلف لأن بين الآلف والراء ساكن لبين وممثله **נַשְׁמָה** **וְחַלְדָּה** **וְשַׁפֵּד** **וְזָרָם** **וְשַׁמְשָׁה** **וְחַבְלָה** **וְחַרְבָּה** **וְטַרְפָּה** **וְקִיבָּה** **וְשַׁמְנוֹ** **וְדָרָם** **וְלְחַם** **וְשַׁלְגָה** **וְגַפְנָה** **וְדַרְדָּה** **וְפֶסֶל** **וְקַרְזִין** **וְצַמְרָה** **וְצַמְרָה** **וְרִשְׁתָה** **וְפָרָם** **וְרִפְשָׁה** **וְשַׁקְדָּה** **וְחַרְשָׁה** **וְחַבְלָה** عשו مواضع الغاء من اسماء هذا الوزن ومصادره مفتوحة أبدا وقد شد منها قليلا جاء على القياس الصحيح ذ-حو شبه هو ملעיל الا ان الشين

קמץ קטן وهو الوجه ومثله حلق وسهر ومثل هذا قليل
لا يدرك الا بالسماع

باب منه آخر اعلم انه قد يجوز في الوقف ما
لا يجوز في الدرج وأن عادة لغتنا ان ترد اكثر ما
كان فتح في الدرج קטן في الوقف وتمام الكلام لا
يل في الأذغال كلها الا التنافة البسيط من الأسماء
المصادر والأفعال ايضا وعلامة الوقف عندنا اتنانة وسوف
פסקوك فكل ما وقع تحت اتنانة وسوف فسوك فلا سبيل الى
اندرجها يل توقيفه وقطعه وقد يقف الكلام ايضا في
زkap קטן ولذلك قليل وجماع القول ان كل ما جاء فتح
في الدرج رجع קטן في الوقف الا ان اكثر الوقف
وتمام الكلام فهو في اتنانة وسوف فسوك فكل ما كان
من هذه الأسماء صوقا قد يتم الكلام به رجع موضع
الفاء קטן גדוֹל ويقى موضع العين بحسبية נטוֹר قولاي
ארץ ארץ وهذا التلاته موافق في اتنانة لذلك
رجعت الآلف קטן גדוֹל من بعد افتتاحها فتح קטן ومثله
תחתיו לא למי הארץ ومثله ואמר סלו סלו פנו דרך ومثله וتعلם שגד
ومثله פרץ על פניו פרץ الاول فتح קטן والثانى קטן גדוֹل لوقف
الكلام ومثله לפניו יلد דבר فيهجرى هذا الباب كلها
هكذا متى وقع منه شى فى اتنانة وسوف فسوك او زkap رجع
קטן גדוֹل الا البسيط التحقيق ما لم يقياس به وهو قليل
فاعلم قتنفع ان شاء الله تعالى

باب منه آخر اعلم ان أرض وأخواتها لا
 تنتغير بنيتها عند اضافتها الى اسم ظاهر فنحو قوله
 أرض مذاريم فتح كما كان قبل اضافتها ولم يتغير منه شيء
 ومتلها شلغ لبנון شمن المشاهة ورم كير ونحو هذا وقد
 جاءت لفظة واحدة من هذا الباب متغيرة البنية
 عند الاضافة وهي البطل ورقة وإن اضافتها قلت البطل البليم
 فاحفظها فيما اعلم لها ثانية واعلم ان حرف عوشوا وماء
 بلعم وباء آت التوره وشره آت أهيو خالفي أرض وأخواتها
 لأنها افعال ماضية وهي كمزقة موضع الغاء والعين
 منها تبعد ما بينهما في التفسير. واعلم ايضاً أن مكن
 البطل كمزم النباء والباء ليتعترف عن البطل عشو ومتلها وبطاع برد
 للفرق الذي بيده وبينه دين لي تصرع كل برد ومتلها له
 تكمل حرش ملرعا للفرق الذي بيده وبين حرش لأمر فاعلم
 وأحفظ تعان أن شاء الله تعالى. ولا يظن ظان يرد ونحوه
 وندد ودول على وزن أرض وأخواتها أن هم ملعل لأنها لم يجي
 واحد من هذه الأربعة اسماء فتح كثون إلا عند) الاضافة
 فنحو قوله يرد الموبخ يرك يعقوب نتفه البهية ندر أبنيو نول مشفت
 نول أه وأما أنا لم تصفعها قلت يرد ونحوه ندر موه وندر موه
 أو بنول موضع الغاء منها كمزم ندول وموضع العين كمزم كثون
 لأنها ملرعا واعلم ايضاً أن آون وحود وعلول ملعل الآلف والناء
 والعين كمزقتوه وألوأوات فتح كثون وقد تغيرت بنيتها
 عند الاضافة إن اضافتها على قلت بعلو ونيلوك اتفق

عند الاضافة مع يد وآخواتها وإن أضفت ^{٢٠} وحده قلت
محشبة أوند ألل حور هم فاحفظ هذه الثلاث مصادر
فقد جاءت شواد

باب آخر إن جاء على وزن **أَرْبَعَةِ** وآخواتها اسم
او مصدر ثالث حروفه عين او هاء او حاء اذغلابها
موضع عين في ذلك الاسم عنفتح كثون الى^١ فتح ندول لم
ينزل عين ملليل ولم يبح هذا الا في ما كان اخره
احدى هذه الثلاث احرف ولم يخالف الاول الا في
افتتاح موضع العين من ذلك الاسم بفتح ندول وأما
الاسم فيفتح بفتح كثون كعانته **ذَكَرُوكَوْ** قوله ورع النزى
فتح كثون والمراء فتح ندول وهو ملليل ومثله **نَجَّاعُ** و**نَطَاعُ** و**رَجَاعُ**
رَشَاعُ و**بَطَاعُ** و**شَبَاعُ** وفتح **شَمَاعُ** و**عَصَمُ** وفتح **كَمَاهُ** و**رَكَاهُ** وفتح
وَرَاهُ و**رَصَاهُ** و**كَرَاهُ** و**تَمَاهُ** وأن رجع أوائل هذه الأسماء **كَمَيْنُ**
ندول فلا ترجع الا في اثنان وساق فسوك مثل **أَرْبَعَةِ** وآخواتها
مثل قوله ورع لازمه اثنان ومثله بعلالي شمعا ومثله
شمة **هَرَشَاعُ** ومثله **نَمَاعُ** كل هذه ملليل لازمه لو كان
في غير اثنان وساق فسوك كان **رَشَاعُ** و**نَطَاعُ** و**رَعَاعُ** و**شَمَاعُ** و**كَمَاهُ**
واما ان رجع اوائلها كميات **كَمَيْنُ** ندول في غير اثنان وساق
فسوك فاعلم أنها افعال مضدية **ذَكَرُوكَوْ** قوله وهي ام ورع
ישرال ويكتب شمعا نطا بنم هذه افعال مضدية لازتها في
غير اثنان وساق فسوك مثل كل فعل ماض^٢ فافهم تعلم
ان شاء الله تعالى

^١ מארכן. — ^٢ שפתוח C.

باب الاسم الذي يكون ملليل على وزن فعال

كل اسم اناكى او مصدر من ثلاثة احرف على وزن فعال وسقط سكانه الثاني وذبت الاول فهو ملليل وموضع العين ابداً من ذلك الاسم والمصدر فتح كثون وهو الوجه وان ليس بين عينه ولا منه ساكن بين كفولى حش الدال فتح كثون لوقوعها على ساكن غير اين وهو الشبين وليس بينهما ساكن لين اواما الساكن الاول فتابت اعني الذي بين الحاء والدال وهو اراو وهذا الواو رديما لم يكتب في الخط فلذلك قليلة ملليل ومثله قدش وشرش واتمر وعرف وحلف وحمر وندر وبكر وحشر وزآن وائل وبنون والعشر موضع العين من هذه الاسماء فتح كثون ومثل هذا كثير فان جاء على هذا الوزن ايضاً اسم او مصدر ثانى حروفه او ثالثه عين او هاء او حاء او الف كان موضع العين فتح ندول ولم ينزل عن ملليل ذيحو قوله حار وطال وثار وثاره وذاه وفال ونعم وبهم وشم وبعو وفال وظعن وشحد ورثب ورمثه وربعاً وتره واره ونجه وركه وكره واحد وبخون ونبه ونجه وطفه وندم فهذه كلها ملليل موضع العين منها فتح ندول الا اسمان وهما بهن واهل فغدا من الاسماء التي قاتى حروفها عين او هاء او حاء او الف اعني حار وآخواتها والشان لا يقياس به وانما يحفظ ويذكر فاحفظ هذين الاسميين واحكبيهما. وأما الاسماء والمصادر التي ثلاثة حروفها عين او هاء او حاء اعني ارح ونجه

واخواتها فلا يشتد منها شان يكون فتح ندول فاعلية
واستعن بالله.

باب منه آخر اعلم ان هاء واخواتها ^{اءاه}
واخواتها ملليل مثل حدش فان جاء على وزن فعل اسم
لا يكون اثنين حروفه او ثلاثة احد هذه الاربع
احرف اعني الائف والهاء والحاء بل من سائر
الحروف فقد اختلف الوزن وصار ضربا اخرا لانه
مليل وموضع عين الاسم كمץ ندول وجمعه واضافته على
خلاف الاول ذهو قوله ^{敖策} ^{וחوم} ^{وشور} ^{ونول} ^{وعول}
ومورغ ^{ونول} ^{ودوث} وموضع عين هذه الاسماء كمץ ندول وبين
عين الاسم ولده ساكن لين لم يظهر في الخط
ولم يبح منها ملليل فاعلية وقد التحقق ^{باء敖策}
واخواتها توحه وكوبع وزالت عن اوره واخواتها على غير
القياس لأنها كمزوت وثلاث حروفها عين وحاء فاحفظ
هذه الثلاث اسماء فيما اظن لها رابعا

باب آخر ^{فان اضفت حدش} ^{واصحابها} ^{اووه}
واصحابها الى اسم ظاهر لم تدل عن طبعها ولم
تنغير بنيتها ذهو قوله ^{حدش} ^{يميم} ^{شرش} ^{يش} ^{קדش} ^{يدوه}
المر شعري ورباع الكب ربئونم نبه فني آهل موعد ومتله كثير
وان اضفتها الى مبني سقط الساكن المبين الذي
من اجله سميت ملليل وهو الواو وبقيت ضمته على
اوله لتكون الضمة دليلة على الواو الساقط وهذا هو

البعضى فى لغتنا حرف وطبعه ان لا يقع على ساكن
 لين فهو كمز ندول وكضا ويظهر هذا فى حش و ما مائله
 وأوراه وما اشبه ذكره قوله الذى كان بين
 السحاء والدال والقيت ضمته على الساء الاول لذكرون
 بليلة على الساقط وهو الواو واسكتن الدال ومثله
 أمري ואמרו ונרנו וברנו شبتي ותקפו ואוני ושרשו ואחרי וטרח
 وحدشם وكدهم وكدرهم وترحهم אונכם ונרנך וקדשך ורחבו ונבהו
 وبهم واستقطت الساكن من هذا كلها وهو الواو
 والقيت ضمته على الاول واسكتن الثنائي اعنى عين
الاسم فافهم تعلم ان شاء الله.

باب منه آخر اعلم انكى اذا اضفت حوار
 واخواتها الى اسم ظاهر لم تتنغير بنيتها ايضا فان
 اضفتها الى صيغى جعلت الاول كمز واستقطت الواو
 التي كانت بين الناء والالف قبل اضافتها والقيت
 ضمته على الثنائي وهو الالف لذكرون الضمة بليلة
 على الواو الذاهبة وحركت الثنائي ولم تسكتنه كما
 فعلت فى حش وأوراه وأصحابهما ان القيت ضمة الواو
 ورجع الاول كمز ندول ومثله وهو فعلوا وטהروا وطهرهم وأهلوا
 لأن أهل صنف حوار ولم يختلفا الا فى ما بين فتح ندول
 وكضا وهما قريب من قريب وتقول هارم وهاير وفعلوا
 وفعلك وأهلك وأهلير وما اشتغلت منها ولا يجوز ان
 تقول فعلوا وأهلوا باسكن العين والهاء لأن هذه
 الأربع احرف اعنى الالف والهاء والسحاء والعين هكذا

ثانية مسْكِمَةٌ فِي مَوْضِعٍ يُجْبِبُ فِيهَا سَكُونٌ سَادِرٌ
الْحَرُوفُ إِلَّا إِذَا وَقَعَتْ عَلَى حُرْفٍ شَدِيدٍ مِنْ هَذِهِ
السَّتِّ احْرَفٍ وَهِيَ ذَذَذَّةٌ حَرْكَتُهَا فِي هَذَا الْوَزْنِ
أَعْنَى «هَلْ» وَ«عَلْ» وَ«هَلْ» لَمْ يُجْبِبْ أَنْ تَسْقُطِ الْوَاءُ وَتَلْقَى
ضَمْتُهَا عَلَى الْأُولِيِّ لِأَنَّكَ لَا تَمْكِنُ مِنْ اسْقاطِهَا
مِنْ حَرْكَةٍ تُلْكِي أَعْنَى «هَلْ» إِلَّا أَنْ تَلْقَى ضَمْتُهَا عَلَى
أَحَدِهَا لَيْلًا يُشْتَبِهُ هَذَا الْمَصْدُرُ الْمُضَافُ بِالْفَاعِلِ
الْمُضَافُ فَالْغَيْبُ ضَمِّنَ الْوَاءَ عَلَى الْسَّحَاءِ فِي آنِهِ مِنْ
الْأَشْتِبَاهِ وَالْأَنْتِيَاسِ فَانْ قَالَ قَادِلٌ وَلَمْ شَدْ رَهْبَدْ وَهِيَ
مِنْ حَوَاءَ قَبْلِ لَهُ لِأَنَّا تَمْكِنُنَا مِنْ اسْكَانِ السَّحَاءِ مَعَ
شَدَّةِ الْبَاءِ فَاقْهِمُ تَعْلِمُ أَنْ شَاءَ اللَّهُ .

تم باب التنقيط

CONTENTS.

Preface.

Transl.
page.

Text.
page.

BOOK I.

On latent and lengthening letters.

Introduction	1	1
Chap. I. On verbs commencing with س	15	12
On verbs commencing with س	23	20
II. On verbs whose second radical is quiescent.		
Introduction	38	32
List of verbs	48	41
III. On verbs quiescing in their third radical.		
Introduction	69	59
List of verbs	78	67

BOOK II.

On verbs containing double letters.

Introduction	115	98
List of verbs	122	105

BOOK III.

On Punctuation	140	120
--------------------------	-----	-----

Corrections	147	—
Arabic text	I — XV	

PREFACE.

The appearance of the works of R. Jehuda Hayug, or, as he is termed in Arabic, Abu Zakariyya Yahya ben Daûd, at the end of the tenth century of the Christian era, formed a remarkable epoch in the history of Jewish grammar, although he was not by any means the first who devoted himself to the subject. Others before him had directed their attention to it, and with not unimportant results. The study of it had in all probability become general in Jewish schools about the third century of the Hegira, when Arabic literature was beginning to be widely known, and its language to take the place of Aramaean among Jewish communities. The Karaites also, a sect which arose about 750 A. D., had paid considerable attention to grammar, it being necessary for them in support of their doctrines to submit Biblical texts to a close analysis and thus escape from the traditional interpretations of their antagonists the Talmudists. Their voluminous commentaries, of which a certain portion has descended to us, contained many grammatical notes; those of the tenth century make reference to earlier writers whom they expressly term „grammarians“. The assertion therefore of Aben Ezra, that the Gaon Saadia al-Fayumi, who died A. D. 942, was the first Jewish grammarian, cannot be considered as borne out by facts.

To a still earlier period, the beginning of the sixth century, may be assigned a work of great importance and closely connected with the subject of grammar; it was at this time in all

probability that the נֶקְבָּה, or proper pronunciation of the Old Testament Scriptures, was ascertained and definitely fixed by the invention of the system of vowel-points. But this, though of the greatest value and interest for scholars, can perhaps hardly be considered as the result of a scientific study of grammar on the part of its authors; it is more probable that their only guide was the traditional pronunciation employed in the public readings of the synagogue.

The names of the earliest grammarians which have come down to us are contained in Aben Ezra's preface to his Moznaim.¹ Mention is here made by him of five writers, besides Saadia, anterior to Hayug, viz. a certain anonymous author of Jerusalem, Adonim ben Tamim, Jehuda ben Koreish, Menahem ben Seruk and Dunash ben Labrat; and to them we may add Sahel ben Matsliah, Jeshua ben Jehuda, Jepheth ben 'Ali and David ben Abraham. Their labours were not entirely fruitless. A certain amount of progress was made by them in the interpretation of sundry words and formations, but they could give no exact account of the nature of roots nor of very many essential forms of verbs and nouns, for the reason that they were entirely ignorant of the rules by which the permutation, suppression, and assimilation of the feeble consonants וְנָאָנָּה are governed. The result was that they confounded totally different roots, and in some instances made them to consist of two or even one letter only². This fact is the more remarkable as the knowledge of Arabic was then becoming widely diffused, and was not without its influence in suggesting sounder views of Hebrew grammar. Still, many of the Jewish doctors considered the study of Arabic grammar as a mere waste of the time which might more profitably

¹ Quoted in Ewald and Dukes' Beiträge zur Geschichte der ältesten Auslegung des A. T., Stuttgart, 1844; vol. II. p. 2. To this work I should express my obligations for much valuable information; also to the article on Abou'l Walid Merwan by M. Munk in the Journal Asiatique for 1850, and to that by M. Neubauer on Hebrew lexicography in the same periodical for 1861 — 2,

² This was done by David ben Abraham.

be spent in religious studies; their only idea was, to take the Masoretic punctuation as their basis, and devote all their skill and labour to an explanation of the text of the Old Testament Scriptures by a comparison of one part with another. Of all the writers mentioned above, ben Labrat alone seems to have had any definite theory on the subject of consonantal changes. The explanations of David ben Abraham shew scarcely any advance on the results attained by his predecessors. According to him, the true radical will always be seen in spite of all modifications that a word may undergo; such letters as appear at one time and disappear at another are additions, and do not belong to the true root; the genuine servile also is always employed, whenever the same modification of a word is intended.

From these remarks it may be seen what an important influence upon a right understanding of the principles of Hebrew grammar must have been exerted by the works of Hayug, based as they were upon the now generally accepted theory that all Hebrew verbs are derived from triliteral roots. Hence he is justly termed by Aben Ezra the „first of grammarians“. Of his life but few particulars are known; he is stated to have been born at Fez, and to have resided for some time at Cordova, where he became teacher to the eminent grammarian Samuel ha-Naghid, and also acquired repute in the practice of medicine. His works at once eclipsed the efforts of all former grammatical writers, and first afforded a sound basis on which the edifice of Hebrew grammar and lexicography was reared by later hands. Still further progress was made by his somewhat younger contemporary and rival in eminence, himself also a physician of Cordova, R. Jona, or, as he is termed in Arabic, Abulwalid Merwân. Born about 990 A. D. he early devoted himself to grammatical studies, criticised¹ and amended the new doctrines of Hayug, enlarged and completed the details of his subject, and, collecting all the results attained by previous en-

¹ M. Derenbourg of Paris promises us an edition of his al-Mustalhik and three other tracts in the course of a few months.

quirers, succeeded in producing works of such merit that in many respects they have not been since superseded by all the efforts of modern investigation.

The first two grammatical treatises published in this volume have been twice translated into Hebrew, first by Moses Gikatilia of Cordova, at the close of the eleventh century, and a little later by Aben Ezra. The Arabic originals exist only in Ms.; a transcript of the Bodleian copy has been for some years in the hands of Prof. Magnus of Breslau, but has not yet made its appearance in print. The translation by Aben Ezra was published in 1844 by M. Dukes¹ from the defective Munich Ms., that of Gikatilia, rendered more interesting by the additions² of the translator, has remained till now unedited. Its appearance at the present time is due to the resolution arrived at by the Curators of the Clarendon Press to publish the lexicon of R. Jona from the unique and very valuable Arabic original preserved in the Bodleian under the superintendence of M. Neubauer. As frequent references occur in the latter to the two treatises in question, it became necessary either to publish these separately, or by quotations from them encumber the pages of the lexicon; accordingly I undertook to publish Hayug's work from a Ms. in the Bodleian³. While engaged in the task I was fortunate enough to meet with another⁴ Ms., which, though not so full

¹ In his Beiträge mentioned above. To point out no further defects, there is a lacuna between ٢٢٢ and ٢٣٣ filled by 32 verbs in the present edition.

² These are enclosed in square brackets in the text and translation.

³ Hunt. 128, in general a carefully written Ms. on parchment, in Byzantine character, with double columns, dated early in the 14th. century. It also contains Aben Ezra's Tsahoth and Moznaim. It is quoted in the notes as „H.“

⁴ Now numbered Opp. Add. Ms. Quo. 90; the transcript of a Ms. in the possession of M. de la Torre, professor in the rabbinical school at Padua; it formerly belonged to the late professor S. D. Luzzatto of the same city; it is written on paper in ordinary rabbinical hand, and is quoted in the notes as „L“.

as the former, yet was of great service in correcting its errors, and in one case supplied a whole chapter which had been omitted by a mistake of the copyist. M. Neubauer also kindly placed at my disposal his collation of the Paris Ms. of Gikatilia, which he had made some years previously with a view to its publication¹. The two Oxford MSS. I have compared throughout and noticed any important variations at the foot of the page; but, where the sense was clear and not affected by the various reading, I have not always thought it necessary, (engaged as I was in the publication of a translation, of which the original was at hand to fix the author's meaning), to encumber my work with a crowd of unimportant collations, which would have increased neither its interest nor utility to students.

The quotations of Hayug from the Old Testament are not always made with care; he evidently trusted to his memory and consequently often cites incorrectly; sometimes the exact expression he employs does not occur, sometimes he confounds two separate passages together: in all such cases that I have observed I have either restored the original, or called attention to the mistake in a note.

My translation does not profess to be literal. At the outset I had intended to make it so, but soon found that it would be impossible to produce one of such a kind, which would at the same time be acceptable or of value to English readers. The reason of this is, that the style of the original is often exceedingly prolix and involved; for instance, a rule is given at full length with an abundance of words, then some examples alleged, and finally the rule stated over again with elaborate and wearisome minuteness; it was therefore, as I found, absolutely necessary for the sake of clearness to abbreviate considerably.

¹ Gagnier also, who was at Oxford from about 1715 to 1740, appears to have had the intention of publishing Hayug's text with Gikatilia's translation. His transcript of them, with a Latin translation on the opposite page, is preserved in the Bodleian; his work however was done too carelessly to be of any service to me.

My endeavour however throughout has been to omit no new statement, but only to avoid repetition; the translation will therefore, as I hope, though it does not render word for word, be found on examination to express faithfully the sense of the author.

There is another Ms.¹ in the Bodleian which contains a great part of the work of Hayug in a translation by R. Isaac ha-Levi ben Eleazar entitled *הר שפת*. After a dedication of the work to his pupil Aaron ben Abraham, the author announces his intention of combining the two treatises of Hayug with the criticisms thereupon of R. Jona contained in his ס' *ההשנה*, that is, „book of annotations“ or „objections“. He then proceeds, to divide verbs into eight conjugations (*בנינים*), the last of which, as an unusual one, he does not specify by name. Of the other seven, three are original forms (*אבות*), viz., the Kal, Hiphil and Piel; four are derived (*תולדות*); the Niphal, Hophal, Pual and Hithpael; he employs the same expressions for these as Kimhi. After further illustrations of them, and of the method in which the preterite and other parts of the verb are formed, he proceeds to explain the modifications which the feeble letters אֹוּ undergo by quiescence (*נה*), prolongation (*משך*), change of a letter only (*חמרה*), or of a vowel as well (*הפקה*), daghesh, and omission (*חסרון*). I append the latter part of the preface as a specimen of his style: —

ודע כי אותיות אֹוּ יקרים ששת טקורים ואלה הם. הדנה והמשך והחמרה וההפקה והדגשות והחסרון. הרי הכל ששה: הנוח הוא שחתעתק האות מותיזה נעה ותשוב נחה נסתרת אין לה הרגשה בקריאה ופעם חכחב ופעם חפל מהמחטב כאשר הוא טפורש לטעלה במלת אומר ואוכל העיתות: המשך. גם הוא נח רק קרא משך בעבר כי איןנו מושרש המלה אבל נעל מכח החנועה אשר קדרתו כמו היו שבטלה

¹ Hunt. 477, a well-written Ms., on paper, in Syriac rabbinical character, apparently of about the 14th. century. The work is mentioned by M. Dukes in his notice of the ס' *הוקמה* by the same author in the Literaturblatt des Orients, VII. 705, he had however never met with a copy: attention was first called to this Ms. by M. Neubauer in the Journal Asiat. vol. 20, (1862) p. 250. As it is specially connected with my subject, I have thought it worthy of a longer notice.

גבור שכור והיו שבסמלת רביד נגיד והנוה שבין שיין שמר לטם כי הוא טורה על אלף נחה. והנה כל משך נוח ולא כל נוח משך: התמורה היא שהתחלף אותן באות אחרות מאותיות או"י כמו אשרו חמוין. ישרו בערבה: ההפכה. גם תיא חלוף אותן באות אחרות רק בין התמורה וההפכה הפרש שההתמורה יתחלף אותן באחר ואלה תשנה הנועה האות הטחלפה כמו אשרו חמוין ישרו בערבה. התנוועה שהיתה תחת אלף אשרו והיא הפתח היה עצמה תחת יוד ישרו הנהפכה מהאלף. וההפכה אינה כן כי ירפק אותן אחר ותהפרק גם תנוועתו לתנוועה אחרת אלפי לא יאהב לעז המתנווע בשוא וסגול כשבה הפכה אלפי לאו נחה הפכו גם התנוועה מהסגול החטופ אל החלם כמו ואהוב את יעקב וממו ויאחו בדלותות שער העיר. בעת שהנינו ואת האלף והפכה לאו נחה הפכו גם התנוועה מהסגול החטופ אל החלם כמו יאחו בעקב פח. וזה הוא הפרש שבין התמורה וההפכה: הדגשנות. הוא שתתבלע אותן באות הסטוכה לה ברגשות. כתתבלע יוד יצחק בצד כי אצק מים על צמא. יוד יציר בצד בטروم אצركן בבטון: החסרון. הוא שתתחדר אותן טעיקר המלה כחסרים יוד ישב העבר ממלת שב חזוי וטמלת שבת שהיא טקוור יוד מן רדה ומן רדה וחסرون הא פנה וקנה מן יופן כה וכלה. יוקן יוסף: ואחרי שהקדמתי מה שאחתה צרייך לדעת אותו הנני מחל לאסוף כלל הפעלים שהפא שליהם אלפי נחה הכתבדים והקלים: —

The remaining portion of the work does not appear to contain anything of special interest; the introductory chapters of the different books are only a somewhat condensed translation of Hayug.

As the Bodleian also possesses a¹ Ms. of the translation made by Aben Ezra of Hayug's treatise on Punctuation (ס' הנקוד) with the additions of Gikatilia, I have added this to his other two tracts, printing with it the original Arabic text. To the kindness of M. Rabbinovics of Munich, I am indebted for a collation of the Ms.² belonging to the royal library there; as however this had been already published³, I thought it desirable to follow the

¹ Mich. 279, a somewhat carelessly written Ms. on paper, in an Italian rabbinic hand, apparently of the sixteenth century. It is quoted as „O.“

² Quoted as „M.“

³ By M. Dukes in his Beiträge.

Oxford text except in passages where it had manifestly been corrupted by the carelessness of the copyist. My translation ceases with the work of Hayug, at the bottom of page 126; the remaining six pages I did not think it worth while to render into English, as they form a fragment which does not properly belong to the treatise; thus, a third part of page 127 is copied word for word from Ben Balaam, the chapter on the quiescence and motion of letters at page 131 is to be found at page 4 of Hayug's first treatise. It was difficult also to identify some of the names borne by the accents, and the examples quoted did not bear out the rules, as the author appears to have followed a text accentuated differently from that at present in use.

I had hoped to have brought out a work of greater interest than this, viz. Gikatilia's own translation of the *ס' הנקוד*, which, from the description given in De Rossi's catalogue, I supposed was to be found in the royal library at Parma. This however on enquiry proved to be a mistake. The treatise in question, three copies of which are preserved in the library, is not that of Hayug, but of an anonymous author of the 13th or 14th century, who, like Isaac ha-Levi before described, combines for his purpose the information afforded by several previous writers; he mentions by name Hayug, Ibn Gânah, Aben Ezra, Samuel Nakdan, Rashi, and Moses Roti. Thanks to the courtesy of the Abbé Perreau, librarian at Parma, who with great kindness himself copied and collated the MSS. for me, I am enabled to give the following specimen of his style.

The treatise commences thus:

אמת כי הנקוד נתן בסיני אך שכחו עדו בוא עודא ונלהו. שכן ייקראו בספר תורה אלהים מפורש ושות שכל ויבינו במקרא. ודרשו ר' זל מפורש והתרגמו. ושות שכל והמסורת. ויבינו במקרא והפסוק הטעמים. אך לא נתן להבהיר כי דינו כדין תורה שבعل פה. והנה תועלת גדולה בדבר כאשר אבادر בעורת שדי. כי על ידי הנקוד והגנינה נודיע פסוק הטעמים ופתרון הפסוקים והמלות. ואבادر תחולת דיני קמץ גדוול והפתחה. ואין צורך לדבר למטה נקראו שמותם כך. ידעו כל חכמי לב כי כל התורה משפט להנקד בכל הברות אה קמן גדוול לולי שמונה

מבטלים. ואלה כלל שמותם. סוף פעולה. דגש. שוה. ני שימוש. אי בין
באמצע תיבת בין בסופ תיבת. א'ח'ה'ע באמצע שם דבר. מקפ' דבקות.
עתה אבאר איש אווש על מקומו: —

The rest of the treatise is devoted to an explanation of the eight heads into which he has thus divided it. It is a work of some interest, but not so closely connected with my subject as to render it worth while to print it at length in this volume.

I must not conclude without expressing my thanks to M. Neubauer for the interest he has taken in this my first attempt in the field of Oriental literature, and for the advice he has always been ready to give me in difficulties. To him also I am indebted for the brackets which distinguish the original from the additions made by the translator, and for the transcription of the Arabic text of the ס' הנקוד.

The law of Thy mouth is dearer unto me than thousands of gold and choice silver: in it will I meditate continually, it will I study: for the merchandise of it is better than all merchandise: I will not follow after the wicked, also at evil men, O God, I will not fret myself.

This is a book composed by a man of intelligence and learning, acquainted with Jewish grammar and understanding Hebrew logic; hereafter shall his name and that of his father be famous, and at the end of all things shall he be celebrated as the head of philosophers and of those who understand the properties of the Hebrew language. Yet forasmuch as a strange people bears rule over us, and we are swallowed up among nations of a deep speech and of a hard language, and lions have scattered the dispersed sheep of Israel till the day when the judgment shall be set and the books opened; and forasmuch as the language of the sanctuary is lost among the languages of the world, and they who speak them are numerous as the sand, while we are left but few out of many, and the wisdom of our wise men has perished and the prudence of our prudent ones is hidden; and forasmuch as no one is left from whom we may learn the properties of the language, and none remaining from whom we may acquire all its meanings, but only what we may understand from the materials afforded in the holy Scriptures, and learn from the prophetical books; — though that is but a small portion of the whole, inasmuch as the prophets did not come to employ the language in its full extent, but only so far as they required for their prophecy and vision. For these reasons therefore Jewish grammarians were obliged to compose their works in Arabic, this being current in the mouth of a

powerful people and easy of comprehension, while Hebrew was obscure; the former clear and intelligible, the latter of doubtful meaning; as it was proper to explain the obscure by the clear, the difficult by the intelligible. The men of ¹ Zarephath however, that dwell in the dominions of our brethren the ² children of Esau, do not for the most part understand Arabic, while they dearly love and are accustomed to speak the holy tongue.

Then the Lord stirred up the spirit of a man of understanding, a ³ desirable young man, delighting in the law of the Lord, (blessed of the Lord be his land!), R. Isaac ha-Na'im son of R. Salomo ha-Nasi, (the blessing of the Lord be upon them, may they both be remembered for good!), and he sought to understand the meaning of the book composed by R. Jehuda, son of R. David of the city of Fez, surnamed Hayug, and to surmount the difficulties of it. And nothing was found in all the language more difficult and obscure than the verbs and nouns containing the letters س, ن, ح, ي, known in Arabic as ⁴ „weak letters“, whether at their beginning, middle, or end, and also the verbs of which the second and third radicals are the same, called in Arabic دوّات المثلثين. Accordingly the author selected these for explanation, because that when this is done, the other secrets of the Hebrew language will be revealed to any one who can argue from one thing to another, from the particular to the general; as it is said „Give instruction to a wise man and he will be yet wiser.“ (Pr. 9. 9.) And inasmuch as we do not find all the expressions used in Arabic in the holy tongue, either because we do not possess the latter in its fulness, or that the former does not correspond to our language in all its idioms, each word cannot be adequately rendered without circumlocution and management, so that for one Arabic phrase of our author several words must be employed to bring out the full meaning of the original and fix it in the mind of the reader. — And R. Isaac (may he be remembered for good!), requested me, Moses ha-Kohen,

¹ France. ² The Christians. ³ Ez. 23, 6. ⁴ حرف المثلثين.

the son of R. Samuel ha-Kohen (Paradise be his rest!), o
the city of Cordova, to translate for him this book into
Hebrew, and this accordingly have I done.

I will begin my work by saying, „Blessed be the Lord
God of Israel from everlasting to everlasting: He is the
living God and eternal King; immortal, while all living
beside Him shall die; wise, without folly, whereas all wise
except Him are fools; strong, without weakness, while all
strong beside Him are weak; He giveth wisdom unto the
wise and knowledge to them that know understanding, He
revealeth the deep and secret things, He knoweth what is
in the darkness and the light dwelleth with Him. But where
shall wisdom be found, seeing it is hid from the eyes of all
living? Though a man think to know it, yet shall he not
be able to find it. Yet for all this should he not refuse to
learn and to instruct, or cease to enlighten himself and
others according to his ability, the extent of his strength,
and the reach of his hand. For from the Lord is the answer
of the tongue: the Lord giveth wisdom, out of His mouth
cometh knowledge and understanding.“ And in His great
Name will I, Moses ha-Kohen, begin the translation of this
book. Thus commences our author in praising the Lord his
lord and giving glory to God that owned him: —

„Praise be to God: to Him praise is due. He was
without beginning and shall be without end, Creator and
Ruler of the world: He decrees a thing and it is established
unto Him. He made man by His power, noble in form,
excellent in understanding, with good qualities did He endow
him, and with mercy requite him: I will exalt Him, for highly
is He exalted, and His name more holy than all that is
holy: I will offer Him praise that shall gain His approval,
and so shall an increase of His goodness be returned to me:
I will ask that I may be enlightened and enlighten others,
that I may understand and teach.“

Thus says Jehuda son of David; my wish in this book
is to gain knowledge and understanding with regard to the
latent and lengthening letters of the Hebrew language, and
to explain their ways, for their secrets are hidden from

many of the sons of men; manifold is their origin, wide their meaning, deep their mysteries, so that men know not the properties of the verbs which contain them. Many persons accordingly employ such in their sayings and verses in an improper way. Thus ¹ one man says in a certain part, „Behold man was found, was known before he was created, and sanctified before he was formed.“ He thought that צורתו was derived from יצרה, יצר and knew not that it should come from עשה like עשו from עשה. Again he says „what occasion have the sons of Pirḥah to adorn themselves with bracelets and earrings?“ He fancied that לעוד came from ועדי (Ez. 23. 40), and did not understand that, this last corresponding to ועשית, the infinitive should be לעשיות like לעשיות, and not like לעוד, ליום, לשוב. Another states that in the word ותופחו (1 Sam. 28. 24) there is no radical but פ, not remarking the ה before it, which stands for the א of אפה. Another, that the radicals in הובייש are ב and ש only, not knowing that the ב heard in (Ez. 37. 11) and (Gen. 8. 14) becomes latent ה in הובייש. Or again, that the only radicals in קם are ק and מ, or in דש, יוש, only ד and ש, or in ישחה, שחה, only ש and ח. But if in all these there are but two radicals, and in ותופחו only פ, then you may from ותופחו form without ה, if this does not stand in the place of the א of אפה, or again from形式, or bush, bush, like ישה, שחה, ישחה, bush, bush, like יקם, קם, or ייקום, קם. And if יצר like יקמי, יקם, consists of two letters only, you may say יקמי, יקם, like ידשתי, דשה, קמי, קמה or יידשתי, יידש, יצרה, יצר; like יישתי, ישתי, ישחה, שחה, שתה, or again from either ישה, שטה, or in fact any thing you like. Then would the structure of the language be destroyed, its walls thrown down, and all its boundaries rooted up. For a verb with a weak letter for its first radical would exchange it for one in the second or third place; one having such for its second radical will take it in the first or third place, or in the first or second instead of the third. Then, when I saw this confusion occurring in these letters, I with the help of the Lord,

¹ Menahem ben Seruk. Dukes.

composed this book, in which I have explained all their secrets, and mentioned the occasions when they fall out, are changed, or hardened by daghesh, after stating why they are called latent and lengthening letters and also every thing else bearing on the subject. In all this my purpose is to argue from what is contained in Scripture to what is not contained therein. Thus, when I find only part of a conjugation and not the rest of it, I am guided by what is found to that which is not, if only my statements are convincing, and it is not possible to confront me with plain proofs and credible testimony. I have moreover collected together from the whole of Scripture all the verbs containing these letters as radicals, arranging them in their proper order, like with like, to carry out my scheme of explanation; in so doing I trust with God's help to make myself useful. I have had no wish in all this to use choice language foreign to my subject; my only desire has been to make my purpose clear, to express my thoughts in suitable words which should bring out the full meaning of the author. The reader will perchance judge me gently and kindly in this and also in any error or mistake he may himself find, or that may be revealed to him by the will of heaven. It is moreover the duty of us who desire to write in the holy tongue and to know its ways, to acquire it from the works of the early Hebrews, who were born in it, grew up in its ways, and established its boundaries: especially should we imitate the language of vision and prophecy. By so doing our language will be built upon its foundation, stand upon its base, and grow out of its roots; we shall learn what we were ignorant of, and receive profit in that with which we were acquainted.

I have divided my work into three parts; the first contains the preliminary statements and explanations I have been compelled or have thought fit to make on latent and lengthening letters before describing the various conjugations and uses of verbs; it treats also of verbs whose first radical, corresponding to the ב of בַּיִת, is a latent letter, either נ or י.

[For the word פָעַל contains three letters, פ, ע, ל, and thence we gain an analogy for all the verbs. Thus their first letter, as the ש of שִׁמְרָה and אָמַר, is called פ of the verb, as corresponding to פ in פָעַל: the ע of שִׁמְרָה and אָמַר is termed ע, as answering to the ע of פָעַל; the ל of שִׁמְרָה and אָמַר is named ל, as being equivalent to the ל of פָעַל. Hence also we learn for all verbs, according as they are defective in פ or ע or ל, to supply their deficiencies, when we know their roots and formations. Thus in וַיַּוְפֵחַ (1 Sam. 28. 24), which comes from פְאַפָּה, אָ, that is פ of the verb, has disappeared: again in קָם and שָׁד (1 Chr. 21. 20), coming from the same roots as קָם (Esth. 9. 32) and דִישׁ (Lev. 26. 5), אָ, that is ע of the verb, is not written: in הַוִּיקְעָן, וַיַּבְנֶן, that is to say לְ of the verb, does not appear.] The second chapter treats of the verbs whose middle radical, that is ע of the verb, is one of these letters, viz. נ or צ. The third is on the verbs whose final radical, or לְ of the verb, is soft נ.

On the motion and rest of letters.

Before giving an account of the latent and lengthening letters I will explain what is meant by being in motion and at rest. I define therefore a letter in motion to be one employed with one of the seven vowels called kings, viz., kamets, pathah, tseri, seghol, hirik, holem, shurek: a letter at rest is one which is not set in motion (pronounced) with one of these. Did I not fear to be tedious, and that it would not be in accordance with the design of my book, I should have clearly explained the general use of these vowels and the position of kamets and pathah. So much however I say, that the Hebrews never begin their words with a vowel-less letter, nor end them with one having a vowel, and that a vowel-less letter is never found except after one having a vowel. For every sh'va beginning a word is pronounced, although in various ways. Some are pronounced like the vowel of the following letter, if this be נ, נְ, נִ or עְ: should one of these follow with pathah, then sh'va will be like pathah; if with shurek, like shurek; with hirik, like

hirik. For instance in יָאַבֵּד (Pr. 29. 3), appears to have pathah because שׁ has it; in תְּאַנְּהָהּ קֹחֶן (Jos. 3. 12), ק has shurek; in קְרִיָּה (Is. 47. 2), hirik; the same with דְּעָהָהּ דָּעִי (Pr. 24. 14), סְחִי (Lam. 3. 45) (Gen. 1. 3), יְהֹוָה (Ecc. 11. 3). This rule however does not apply to sh'va before kamets, [for no one will read the וְ of וְהִיה with it but with pathah], for instance in קְרֻרָהּ, etc. sh'va is pronounced like pathah as being easier. Again, some sh'vas are pronounced like hirik, this is when follows with any one of the seven kings for its vowel, as for instance in בְּדִי מְשָׁה (Ex. 9. 35), וְיַדְעָו (11. 8), וְיַדְעָו (14. 4), וְיַדְעָו (1 Sam. 17. 46.), יְמִם בְּיּוֹם (2 Chr. 8. 13). Sh'va not followed by holem like בְּרָכָהּ קְלָלָה etc.; except in the plurals of those words whose singulars begin with holem, this is changed to kamets hatuph, as אֲנִיהָ נָּגָן from גְּרָנוֹת, קְדָשָׁם from חְדָשָׁה, קְדָשִׁים from נָּגָן, אֲנִי, אֲנִי (1 Kgs. 10. 11) for אַל־רָאֵי, רָאֵי (Gen. 16. 13) for accented on the penultimate: the same with חֲרֵי (Deut. 29. 23.), דְּמִי (Ps. 83. 2), both of which should have holem like עַי (Job. 30. 27). Sh'va at the beginning of words under שׁ, ח, כ, or י is not pronounced like the vowel of the following letter, if this last be not one of these four; but in various ways: [sometimes with hateph pathah, as אַמְנוֹנָהּ, עֲבָרִים; sometimes with hateph seghol, as אַלְדוֹם; sometimes with hateph kamets as חֲרָם (Jos. 19. 38);] the ga'ya standing with sh'va at the beginning of the word will remind you of all I have said. I say moreover that the Hebrews do not join together two quiescent sh'vas in the middle of a word, but only at its end, when the sentence is finished: when therefore two sh'vas meet in the middle or end of a word the first is quiescent and the second pronounced, according to the rule I have given for sh'va at the beginning of a word; thus in יְשִׁמְעוֹן, יְשִׁמְרוֹן, שׁ has no vowel, כׁ has. You will however pronounce the כׁ of יְשִׁמְרוֹן with pathah, and that of יְשִׁמְעוֹן with shurek on account of the י following. So also in רְיַהְיוֹן, יְהֹוָה, and חׁ have no vowel, כׁ and הׁ hirik on account of י. Again in וְיַבְנֵן (Gen. 45. 15), (46. 29), יְפַת (Pr. 30. 6), יְפַת (Gen. 9. 27), וְיִפְתַּח (Job. 31. 27),

שָׁמַת וַיִּשְׁבֶּן (Jer. 41. 10), יִשְׁתַּחֲוֵד (Pr. 7, 25), יִלְדָּת (Gen. 16. 11), שָׁמַת (Is. 47. 7), the second sh'va is pronounced, the word being fused with the following one, and the sentence not being complete: when there is a pause accent and the words are separated, the second sh'va also is quiescent, as in יִבְרָךְ (Gen. 29. 11). You must know also that the Hebrews do not suffer three vowels to follow each other until a quiescent letter intervenes to separate them, except in a word having in its middle א, ח, ה, ע or double letters, [for instance עַמּוֹד, יַחֲלֹף, יַאֲסֹף, יַהֲרֹג, קָלָלָה (Jud. 9. 57), רַבּוֹת (Num. 10. 36), the first ה and ב have pathah, and the preceding and following vowels are not separated from each other: with any other letters sh'va would have been silent and divided the vowels, as in צְדָקָה (Deut. 33. 21), צְדָקוֹת (Jud. 5. 11).]

On latent and lengthening letters.

These are three in number, א, ו, ז, and are divided into two classes, according as they are more or less clearly pronounced. In the first, there is a distinct and marked vocalisation, and a distinct and marked quiescence, as in all the other letters; in the second, the quiescence is not marked: these letters therefore differ from all others in being quiescent in two ways. Instances of the first kind are, the א in תָּאַטֵּר (Ps. 69. 16), וַיִּאָסֵר (Ex. 14. 6), which takes quiescent sh'va and not one of the seven kings; it is pronounced deep in the throat; again the ו of שְׁלֹוחִי (Job. 3. 26), מְקֻלָּלָנוּ (Jer. 15. 10), pronounced by closing the lips; again the ז in וַיִּשְׁבַּר, וַיִּדְבַּר, coming from the gullet: instances of the latter kind which is not pronounced at all are, the א in וְקָאֵם (Hos. 10. 14), רָפָא, (Num. 12. 13), the ו in דָּבֵיד, דָּבֵיד, שָׁופֵר, عָולָם, or the ז of לְזִיד. From this second class the name of „latent“ letters is derived: they belong to and are thrown upon the preceding letter with its vowel. They are called „lengthening“ letters because they are added to the roots of words to prolong the vowels and do not belong to the original form, as the ו of

נָבוֹר and שְׁכוֹר, [the radicals in these being שׁ, בּ, and רּ, appearing in שְׁכַרְוּ (Is. 29. 9) and נָבוֹר (2 Sam. 11. 23).] the נּ is dropped as not being part of the root: so with the נּ of שְׁרִיד, פְּלִיט and the quiescent latents in past tenses as חֲמֵם, שְׁמַר, אָמַר [and their corresponding nouns: for between the first and second letters of שְׁמַר and שְׁמָר there are quiescent latents, which, though not written, are pronounced by lengthening kamets; they and their derivatives should be written with נּ, as צְוָאָר is all through the Bible or המלאכִים (2 Sam. 11. 1). A general rule by which to know whether one of these letters is a radical or added for prolongation or any other cause is this; should you find a word possessed of three letters for radicals, then consider this to have been added; if there be not three besides, then let this supply the deficiency: thus in שְׁמֹור (Deut. 12. 28), נּ is not a radical, there being already three, but in קִם (Num. 23. 18) it is the second radical, corresponding to the מּ of שְׁמָר, and appears as מּ in קִים (Esth. 9. 32).] Know also that הּ too is a quiescent latent, but only at the end of words and when in the place of נּ, this latter being quiescent at the end of very many words; it is never so in the middle of words, as are נּ, בּ, וּ. Should any one object that the הּ of חָלֵךְ in its different forms is latent and quiescent, for instance between the נּ and הּ in אָלֵךְ (Jud. 4. 9), which might have been אָהָלֵךְ, or between the וּ and הּ of יְלֵכוּ (Jer. 37. 9); we shall reply that חָלֵךְ, אָלֵךְ, הָלֵךְ, יְלֵכוּ, יָלֵךְ may be two roots, יָלֵךְ being that of חָלֵךְ, as יְדָה of אֶדְעָה, אֶדְעָה, and that the Hebrews use them indiscriminately, their meaning and pronunciation being identical. Know also that for convenience the Hebrews allow quiescents to be omitted in writing, trusting that they will be audibly pronounced in reading: thus נָבוֹר etc. are written with and without נּ, דִּיְדָה with and without יּ, to shew that each is correct, so with the נּ of עַקְבָּה, אַבְשָׁלוּם, and the נּ of נְשִׁיאָה, נְבִיאָה. In conclusion, when we find a word containing one of these letters written sometimes full and sometimes defectively, we shall understand that this is in accordance with custom. Understand moreover that words like אַמְרָתָה, בְּנִיתָה, נְתִתָּה, שְׁמָרָתָה, ending in תּ or הּ with kamets should

have ה following, and there are some examples of it: the same also with those ending in ס or ס with kamets, as יְדָרִים etc.; all ending in ה with kamets as אַלְמִתָּה etc., should take נ or ה after it: one word indeed is found with נ following ה, viz. וְאַחֲקִירָה (Ez. 41. 15.), but this is unusual.

On the absorption of a latent quiescent in the following letter.

The Hebrews are accustomed to absorb a latent quiescent in the following letter which accordingly receives daghesh: in the middle of words this does not often occur in the Bible: an example is אַצְקָה (Is. 44. 3), with daghesh in צ as having absorbed ק, this word being from the same root as having absorbed ק, this word being from the same root as וַיַּצְבֵּת (Lev. 2. 6): so הַצְבָּת (Ps. 74. 17), (Jer. 5. 26), from וַיַּצְבֶּב (Ex. 34. 5): יְשִׁים (Jer. 49. 20) from תִּשְׁמַנָּה (Ez. 6. 6): אַצְרָךְ (Jer. 1. 5.) from צְרוֹתִי, יְצָרָה. Numerous examples however are found of latent quiescents being absorbed at the end of words, when the beginning of the next word is closely united to them, so that two words in writing become one in sound; for instance קָוָתוֹן צָאוֹן (Gen. 19. 14), with daghesh in צ as having absorbed the final א of קָוָתוֹן: so נָתָת לֵי (Jos. 17. 14), וְעַשֵּׂית קָרְבָּתִי (Deut. 11. 11), תְּשַׁהַה מִים (Ex. 25. 29). מה בְּרִי, וְעַשֵּׂית פֶּסֶח (Deut. 16. 1), וְמִשְׁנָה כְּסֶף (Gen. 43. 15), without daghesh the quiescent latents would have been pronounced and the words divided in reading as they are in writing. Thus too, says Jehuda, they write מָוָה (Ex. 4. 2), מָלְכָם (Is. 3. 15), without ה as being absorbed in א and ל; the two words are made one both in reading and writing: the latent quiescent is thus treated as if it had been in the middle of a word, for in such a case it often is not written.

On ב'ג'ד'כ'פ'ת followed by latent.

Understand that the letters ב'ג'ד'כ'פ'ת are employed in Hebrew in two ways, with or without daghesh: in the first case they are called „heavy“ and in the second „light“; the

former being found both heavy and light, but the latter always light: instances of the very heavy with unmistakeable daghesh are, **רְדָפָא** (רְדָפָה בָּךְ וְהַעֲנָה, Deut. 28. 56), **יִשְׁבָּר** (Ex. 21. 19), **עֲבָתָה**, **וַיִּבְתֵּר** (Gen. 15. 10), (Ez. 6. 13), **בְּתִים** (45. 14), **מִשְׁנֶה בְּסֻף** (Pr. 31. 2), **מָה בָּרִי** (1 Sam. 20. 4), **וְמִשְׁנֶה בְּסֻף** (Gen. 43. 15). The following, at the beginning of syllables, are light though belonging to the class of heavy ones, **בְּרֹאשִׁית** (Gen. 1. 1), **גָּדְרָה** (Pr. 17. 10), **יִשְׁגָּה**, the **ח** of **יִרְפָּה**, **יִשְׁגָּה**, the **ח** of **בְּתִים** (Ex. 10. 6), **כְּרֻכְמִישׁ** (Is. 10. 9), **בְּגֻנָּה** (Ez. 17. 10), **בְּבָאָה** (Ex. 14. 18), **בְּהַכְבִּידִי** (Jos. 15. 18). The second class is always found light, and it is as compared with them that the examples just given are called heavy, not as being so in every respect; and I say that the class, which is lighter than the very heavy, and heavier than the very light, cannot follow a quiescent latent in the middle of a word, except in **בְּחִים** alone. For this **ח** is not soft, like that in **לְעוֹזִיתִים** (Jud. 16. 2), and the rest of **שְׁמֻעִתִים**, **שְׁוֹכוֹתִים** (1 Chr. 2. 55), when joined to quiescent latents, as in **בְּגַדְכִּפְתִּים**. Only at the end of words and in rare instances are quiescents joined to this class, thus in **מֵי בְּמִכְהָ נָאָדָר** (Ex. 15. 11), the first **כ** is not soft as in **בְּאַלְיִם** (*id.*): so **נָאָה** (*id.*) **מֵי בְּמִכְהָ בְּאַלְיִם**, **בְּגֻנָּה** (Jer. 20. 9), **כְּלָכְלָל** (Ex. 14. 17).

Of אַאֲזִין in speaking.

It is the custom of the Hebrews to interchange א and ה: thus we have **אֲתַחֲרֵב** (2 Chr. 20. 35) for **הַתְּחַבֵּר**; **אֲנָאָלִתִי** (Is. 63. 3) for **הַתְּחַבֵּר**; **אֲשֶׁרְכֶם** (*id.* 16. 2) for **אֲשֶׁרְתֶּלֶלוּ**; **אֲשֶׁרְתֶּלֶלוּ** (Ps. 76. 6) for **אֲשֶׁרְכֶם**; **הַמְּנוּן** (Jer. 25. 3) for **הַמְּנֻונָה**; **אֲוֹנֶרֶת** (Lev. 24. 7) for **הַשְּׁמֵם** (Jer. 52. 15) for **הַתְּמוּן**: so **אֲחִינָה** (Is. 56. 12), from the same root as **יִאֲחִין** (Ps. 68. 32), **וְהַרְאֵל** (Ez. 43. 15) like **בְּלָהִיטֵּהֶם**, **וְאַיָּק** (Dan. 10. 17) for **בְּלָאִיל** (Ex. 7. 11) for **לְאַטָּם** (2 Sam. 19. 5): indeed they make the א in this last word quiescent and drop it in writing, as **בְּלָטִיחֵם** (Ex. 7. 22): so **הַדְּרוּם** (2 Chr. 10. 18) and **הַדְּרוּם** (1 Kgs. 12. 18); and **לְהַ** and **לְהַ** with the same meaning; this latent is like latent א preceded by kamets: as **כְּלָה** and **כְּלָא** (Ez. 36. 5), with the same signification; **שְׁמַרְהָ** (Am. 1. 11) might have received

תלאים, ו, (Hos. 10. 26) with תלאים, י (Jos. 10. 26) again; בלאי (Jer. 38. 12) and (id. 11): איש (1 Chr. 2. 13) and (id. 12), אשר אלה (25. 2) and (id. 14); מנית אליה (id. 4) and (id. 27); מנאות אליה (Neh. 12. 44) and (id. 47). And indeed חנויות (1 Chr. 5. 10), פלשתים, עברים etc., and serves for a sign of affinity between a man and his ancestors, or family, or country, as in מצרי etc.; in the plural this may be absorbed in the following letter which accordingly receives daghesh; you may therefore write it with one or two 's. Some words may be used with נ or י, as פאה (1 Chr. 7. 1) and (Gen. 46. 13); or with ו and ו, as פנואל and פנויאל (32. 31, 32); פונן (Num. 33. 42) and פינון (Gen. 36. 41); עלין (id. 23) and עלין (1 Chr. 1. 40); עובל (Gen. 10. 28) and עובל (1 Chr. 1. 22); שפוי (Gen. 36. 23) and שפי (1 Chr. 1. 40), in this last there are two 's, the first stands in the place of ו in מהויאל and is absorbed in the second which accordingly receives daghesh; עקן (36. 27) and עקן (1 Chr. 1. 42),² וקוי (Ps. 37. 9) and קוֹי (Is. 49. 23): indeed (1 Sam. 21. 3) is used for הודיעתי: all these may be different words, some employed by one and some by another: however an instance of similar change, about which there can be no dispute, is that of the נ of אטּר to ו, for it is pronounced as ו though written נ: so יאחוּ, אחוּ, אכל, אכל: in like manner the נ of צדּ becomes ו in נודע, נודע, and is equivalent to the ב of נפעל: so the quiescent in the preterites שב, שב is in place of the second radical, and appears as ו in יושב, יושב, ראה, עשה, ראיתי, עשית, as I shall hereafter explain. Thus also ו in ים becomes quiescent נ in טים, as is shewn by this taking kamets, and ראש is a corresponding word, for its נ is pronounced as ו, and in טים becomes quiescent נ, though this is written and that of is not: the two plurals accordingly correspond to each other. The conjunction ו pointed with shurek is read alike, whether it precede the letters ב'מ'ג with one of seven kings or

¹ H. and L. quote wrongly, והז חוץ תלאים (Deut. 28. 66). ² See Masora.

sh'va beneath them, or any other letters pointed with sh'va: examples of the latter are וְקָרָאתֶם, וְשִׁמְרָתֶם; of the former, וּבָאוּ (Ez. 11. 18), וְמַפְתָּחָה (Lev. 8. 33), וְפַתָּח (id. 35), וְפָרוֹ, וְכָלָחִים, וְמֵי, וּבַיִם (Gen. 8. 17): in such the וּ is not pronounced at all; evidently on account of its difficulty. This account is a tradition of our fathers received by them from the elders before them.

Of נָאָה etc. in writing.

Know that latent quiescent נָ and נָה are in Hebrew pronounced alike when at the end of word they are preceded by kamets. Accordingly נָ is written for נָה in וְשָׁנָה (2 Kgs. 25. 29), which is from the same root as מִשְׁנָה (Job. 14. 20), and שְׁנִיתִי (Mal. 3. 6.); so שָׁנָה (Ps. 127. 2), גְּבָהָה (Ez. 31. 5), דְּשָׁא (Jer. 50. 11), מְרָא (Ruth. 1. 20); this נָ being the feminine נָה of אֲשָׁה etc. in nouns, and שְׁמָרָה etc. in verbs. Thus נָה with נָ (Is. 21. 12) and נָה (Deut. 33. 2), תְּבָא (Pr. 1. 10) תְּאָבָה (Deut. 13. 9) with נָ and אָנוּ, נָה with נָה; so הָוָה (Gen. 27. 29) and הָוָא (Job. 37. 6) with נָ and נָה; so יְרוּשָׁאָה. Again the נָה of עֲנָה (Ps. 8. 8) is without doubt the same as the נָ of שְׁאָמֵךְ (Num. 32. 24); so בְּצָאתִיךְ (Ez. 47. 11) has נָ for נָה, being from שְׁאָמֵךְ: שְׁדָות, שְׁדָה like בְּצָוֹת, בְּצָה (Jer. 30. 16) corresponding to וְרַצְאָתִי (Ez. 43. 27), and רְפָאָנוּ (Jer. 51. 9) have נָ for נָה, as corresponding to וְעַשְׂתִּי and דְּמִינִי (Ps. 48. 10): in this way we interpret the לֹא in Ex. 21. 8; Lev. 11. 21; 25. 30., and all other passages in which נָ is written for נָה, just as they put נָ for נָה in נָלָה (Gen. 12. 8); so also if we find לֹא signifying „not“ written with נָ, it being a word, which, although the holem points to a latent נָ, is always written with נָ to distinguish it from the other one signifying „to him“, except in a few places such as 1 Sam. 20. 2: sometimes it appears with נָה, as in הַלָּה (Deut. 3. 11). Also נָה is written after kamets where נָ should stand, as in יְדֵינוּ, וְרַגְלֵינוּ etc.: there is however a reason for it, as this is the נָה of the dual or plural which occurs in יְדִים etc.; in appending the affix of the third person masculine, the נָה is left to shew its origin, though in sound it is quiescent נָ. Understand also that the נָה of פְּה is the נָה of פִּין, פִּי etc.:

as the ח in שָׁה (Ex. 12. 5) is שִׁיחָה, שַׁיְחָה. Again, ח is written for י, as בְנָה (1 Kgs. 8. 13), רָאָה (Ex. 3. 7), שְׁחָה (Jer. 49. 12), עָשָׂה (Pr. 23. 5) with many others: other examples are אֲדָלָה (Gen. 9. 21), כָּלָה, הַמּוֹנָה (Ez. 31. 18), וְחוֹלָה (2 Kgs. 6. 10): and in the third person plural, שְׁפָכָה (Ps. 73. 2), שְׁמָמָה (Ez. 35. 12), נִשְׁבָּה (Jer. 22. 6), נִצְחָה (2. 15): in like manner פָה is written with ח, with י, and with ס; and the same with אִישׁ. As to לֹא (Is. 63. 19) being written with ס after the י, while only י is pronounced, I can only say that every לֹא written without ס might have had ס in the place of י, and afterwards had י inserted between ל and ס, to make the word complete, as it would be have been defective without it: consequently in this passage ס is a radical and י added, and the word might have been written defectively without י, or complete with it: so it is called complete from the addition of י and not of ס. It is the same with לא signifying „not“ when י is inserted, and also with אִיפָא. So also מְחֻטָּא (Ps. 39. 2) might have been as in 1 Sam. 12. 23; it also takes the form of מְחֻטָּה (Gen. 20. 6), here י stands for the third radical ס. Again in וְרִפְאָה (Is. 19. 22), ס is part of the root and י is added: [for when compared will פָעָול, לְ with correspond to ס and י to י, each being written full: רִפְאָה without י would be defective, like אַבְדָּר (Ex. 21. 5), אַבְדָּר (Deut. 8. 19).] But such is not the case with הַהְלֵכָה (Jos. 10. 24): for if we say that ס stands for י of the plural, why is י written before it when it is never known to separate the third radical and י of the plural, even as nothing separates ר in אָמְרוּ and שָׁמְרוּ from the following י, for how would it be possible to insert a י between them to make the word full? If we say that the י in הַהְלֵכָה marks the plural, ס must be superfluous, and this is often so, as in אָבְאָה (Is. 28. 12). As to הָא and הָא always being written with ס, it is just because it was thought proper to do so: we never find them through all the Bible without ס or with it alone. All these arguments and statements about these letters I shall hope with God's help to make use of in treating of the verbs containing any of them.

Beginning of the verbs with latent letters.

I will begin with God's help to explain these verbs and first those beginning with נ. But previously I will remark that no verb is composed of less than three letters, should one have fallen out or been cut off, it may be clearly proved by comparison with others that such is the case; this I say because the Hebrews omit, cut off and insert for compensation, or not, in the very same word, as I shall explain. I have divided verbs into two divisions, the „light“ and „heavy“ conjugations, the first corresponding to פָעַלְתִּי as being lighter than all others, the second containing all besides, as for instance הַפָּעַלְתִּי and פָעַלְתִּי. I say that פָעַלְתִּי is lighter than all the rest because the latent נ between the נ pointed with kamets and י is in the future dropped and kamets becomes quiescent sh'va, as in אֲפָעֵל etc.; in the active and passive participles moreover you will not prefix ט as in the heavy conjugations, for instance when you form מְדֻבֵּר and מְדֻבֵּר from הַשְׁלִיךְ and מְשֻׁלְּךְ respectively: but the active is פָעוֹל, like שׁוֹמֵר (Ps. 121. 4), and the passive שָׁמֹר, like פָעוּל (1 Sam. 9. 24). So I call Hiphil heavy on account of the ט prefixed to it, and because it takes ט in its participles as before mentioned; Piel also, like דְבָרִתִי, שְׁבָרִתִי; and Poel, as יָדַעַתִי (1 Sam. 21. 3), with all others not resembling פָעַלְתִּי, because the latent quiescent between their first and second radicals in the preterite remains in the future, or the second radical in them and the tenses derived from them takes daghesh, and also because their participles are always formed by prefixing ט. Know also that Pial and Piel like אֶבֶד and שְׁבָר (Ex. 9. 25) never lose daghesh of the preterite throughout their tenses, but always take it unless one of the five אֶחָה עֶזֶר be the second radical, as in מְאֵן כְּהָה (Num. 22. 13), בְּעֵר כְּהָה (Lev. 13. 6), וְשָׁרֵת נְהָם (Is. 49. 13), וְשָׁרֵת נְהָם (Num. 8. 26): to these, as being different in their ways from all others, I shall devote a separate chapter. One exception only I remember, but nothing can be based upon it, which has none of the five and yet takes daghesh: viz. חַתֵּל תְּחַתֵּל (Gen. 31. 7); תְּחַתֵּל כַּחְתֵּל.

(Job. 13. 9); חַל (Ex. 8. 25): in all these **ת** should have daghesh: it does indeed return to its proper form in וַיַּחֲלֵל (1 Kgs. 18. 27). Of some verbs nothing is found but Kal, or Hiphil, or Piel, or Pial only: of others Kal and Hiphil together, as שָׁבַת and הַשְׁבִּית: or Hiphil and Piel, as הַמְלִיט and טַל: or Kal, Hiphil and Pial, as in סַגֶּר. The Hebrews moreover, when they find a difficulty in pronouncing a verb such as אָכַל which has נ or י or כ for radicals, make the letter latent, when the four נ י כ כ are prefixed in the future; they change נ to י latent marked by holem and say יְאָכַל, יְאָכַל etc. like אָפָעַל, יְפָעַל, and so with אָמַר: what is written as נ, though pronounced as י, is the first radical, and is accordingly spelt both ways; so in יְיַכְלֵל (Ez. 42. 5), the first radical נ becomes י, and is accordingly marked by the accent: as it is retained in speaking to prolong the preceding letter it is at times not written, as in תְּמִרְוֹן (2 Sam. 19. 14): but let no one suppose that it is dropped in reading also, for ח is sustained by ga'ya to mark it; so in אָמַר (Job. 10. 2), וְאָכַל (31. 17): the preformatives in יְאָמַר etc., וְאָכַלְהָ (Gen. 27. 25) always take ga'ya for this reason: any one therefore who reads such words without it, we shall hold for a fool and unlearned as having thereby omitted the first radical. However in וְאָכַלְהָ (Gen. 27. 19) נ receives hataf kamets and is not sustained, as being the first radical of the imperative masculine, like שְׁמַרְתָּ, וְכָרַת; but in וְאָכַלְהָ (27. 25) it is an added letter, and only such receive a pause accent: the same is the case with וְאָכַלְהָ (Ez. 3. 3). Having made these preliminary statements, I will with God's help begin my explanation of the verbs commencing with one of these letters, taking them one by one.

Verbs whose first radical is נ, subject to quiescence and change.

אָבַד. אָבַד (Job. 11. 20), אָבֹדָה (Num. 21. 29), this נ is in pronunciation changed to quiescent י, as in יְאָבֹד (Job. 3. 3), וַיַּאֲבֹדוּ (Jon. 1. 14), וַיַּאֲבֹדָה (Num. 16. 33); the נ of אָבֹדָה and י of יְאָבֹדוּ are held back to mark the first radical which follows them. There is a heavy transitive conjugation in

this signification: [by transitive I mean that the action passes from the agent to the object; sometimes the verb is a Kal, as אכל, here the action of eating and possessing passes from the person eating and possessing to that which is eaten and possessed: but not from the person perishing; he does this by himself, and should you wish the action to pass on, you must say **ומאבד**, as] (Num. 24. 19), **אבידה** (Deut. 8. 20): this נ is also changed to quiescent ו, as (Jer. 46. 8): here נ marks the first person and the following ו is changed from the נ of **דאביד**, it being hard to unite two נ's: the proper form would be **אָבִידָה**. There is a second heavy conjugation, [itself also transitive,] **אביד** (Lam. 2. 9), **יאבד**, **אָבַד** (Ez. 28. 16): the latent quiescent thrown upon the ו with kamets stands for נ of the first person, this has been made quiescent and omitted in writing on the understanding that it would still be pronounced, [the נ that is written being the first radical:] the proper form would be **וְאָבַדְךָ** [with two נ's, the first pointed with pathah and sh'va, as **וְאָלַפְךָ** (Job. 33. 33).]; **מאבדים** (Jer. 23. 1).

אהבה. **אהבה** (Deut. 10. 10), **חָבֵב** (Is. 1, 19) (Deut. 13. 9), this נ also is to the ear changed to ו, and is sometimes, as being still pronounced, dropped in writing, as in **חָבָא** (Pr. 1. 10): here the latent quiescent between ח and ב stands for נ of **אהבה**, the final נ is for ה, as is often the case.

אהוב. **אהוב** (Gen. 37. 3), **יָאַהֲבָה** (Pr. 15. 12): sometimes this נ quiesces when preceded by נ of the first person, it being awkward to bring two together; thus in **אהוב** (Pr. 8. 17), נ is not the first radical; the word should be **אָהָב**: sometimes נ becomes latent ו [marked by holem in the preceding נ, as in] (Mal. 1. 2), for **חָהְבָוּ**: **וְאָהֲבָבָוּ** (Pr. 1. 22) should have had two seghols, under ח and נ, and sh'va under ה, like **יְהִרְדוֹ** (Hos. 11. 11), but this is awkward, the pronunciation of נ resembling that of ה, consequently the seghol of ח is changed to sh'va, pathah added to the sh'va of ה, and the seghol of נ lengthened to tseri. There is another heavy conjugation **אהובים**, **אהובי**, **אהובי**.

לטאהב (Lam. 1. 19); here ה would here received daghesh had it not been one of ע'ח'ה'ע'.

אָהִיל. **וַיַּאֲהַל** (Gen. 13. 12): there is a heavy conjugation, האhil.

הָאַהְלֹתִי (Job. 25. 5): this נ sometimes quiesces and is not written, though still pronounced, as in יְהָל (Is. 13. 20), for יְאַהְל, like יְאַמֵּן (Job. 15. 31).

אָוֶל. **אָוֶל** (1 Sam. 9. 7), **אָוָלוּ** (Job. 14. 11), **חָוִלִי** (Jer. 2. 36):

the quiescent between נ and ו answers to the ו of חָשְׁטַעַי and שׁ of חָשְׁטַעַי, and, to mark this, נ is held back by ga'ya and pointed with tseri.

אָזִין. There is a Hiphil, **דָּאַזֵּין**, (Deut. 1. 45), with future

יָאַזֵּן (Is. 42. 23): this נ quiesces and is no longer written, but is marked by the preceding kamets, as in אָזִין (Job. 32. 11), [for אָזִין, like אָמַתִּין (9. 16), אָרַדִּיךְ (6. 11), and so] מָאוֹן (Pr. 17. 4) for מָאוֹן. Another heavy conjugation is אָזֵן וָאָזֵן (Ecc. 12. 9), like יָאַזֵּן, אָמַץ, אָמַצִּים, מָאַמְצָן. This נ cannot quiesce on account of the ו with daghesh that follows, as then the word would be difficult to pronounce, and the only object of making a letter quiescent is to facilitate pronunciation, which is accomplished by making the נ of אָזֵן and אָזֵב וָאָזֵב quiescent, and changing that in אָזֵב, אָזֵבָה, אָזֵבָה, to ו quiescent, as the following letter has not daghesh.

אָרוֹר. **חָאָרוֹר** (1. Sam. 2. 4), **חָאָרוֹר** (Jer. 1. 17): from the heavy

conjugation **וְהָאָרֹרִי** (Ps. 30. 12): this נ is omitted, both in reading and writing alike, and its vowel thrown upon the preceding ח, the ו loses its daghesh, and the word is read וְהָרֹרִי (2. Sam. 22. 40). But a better account is, that this comes from the same root as **וְרִיתָה** (Ps. 139. 3), and is interpreted according to the context, although they come from different heavy conjugations, the former from חָוָרָה, the latter from וָרָה.

אָחָד. **חָהָאָחָדִי** (Ez. 33. 24), **אָחָד** (21. 21): נ is changed to ,

in Job. 21. 26), **יְחִידָה** (Ps. 22. 21), **יְחִידָה** (Jud. 11. 34), **הַיְחִידָה** (Zech. 12. 10): this , quiesces in **חָחָד** (Gen. 49. 6), in these two words it represents the נ of אָחָד, but אָחָד and יְחִידָה may be two different roots.

אָחוֹת. **אָחוֹת** (Ps. 77. 5): this נ also becomes quiescent ו, as

וְתָחוֹת (Jud. 20. 6), וְתָחוֹת (2. Sam. 20. 9), יְאָחוֹת (Job. 18.

9). [The Niphal is נאחוּ (Gen. 22. 13), ויאחוּ (47. 27), this נ having absorbed the נ of נאחוּ should have received daghesh, as וינתקוּ (Jos. 8. 16), ויסכוּ (Gen. 8. 2), but that נ cannot do so.] In this conjugation also נ quiesces and is pronounced as latent ו, although still written as נ, in נאחוּ (Num. 32. 30), like נפעלוּ. There is also a heavy conjugation מאחוּ, יאחוּ, האחוּ, with Hophal participle מאחוּם¹ (2. Chr. 9. 18), like מעמד (1. Kgs. 22. 35), from העמיד: they should have had shurek under the ב's and sh'va under the נ and י like מושלך, מושכב, but it is the custom for י to be so pointed in this participle. There is another heavy conjugation, מאחוּ, יאחוּ (Job. 26. 9): ח should have received daghesh like מדבר, but that it never takes it.

אחר. It has a heavy conjugation, אחר (Gen. 34. 19): here ח should have had daghesh like אבד ושבר (Lam. 2. 9), the plural is אחרז (Jud. 5. 28), [had this been Kal נ would have had kamets like אהבוּ (Jer. 14. 10): it too would have had daghesh but for ח:] the future is תאהרוּ (Gen. 24. 56): the second person masculine imperative, like דבר (Ex. 14. 2), but for ח, which cannot have daghesh. Another heavy conjugation, with נ changed to quiescent ו, הוחר, הוחרת, וויחר (2. Sam. 20. 5), like הויט, הויר etc. There is also a Kal, אהבתי, אהרתי, אחר, with kamets under נ, like אהבתוּ, אהבתוּ; in אחר (Gen. 32. 5) נ belongs to the first person, the latent quiescent between it and ח represents the first radical: the word should have been ואחר, as I explained above under אהב: אהובי אהב (2. Sam. 20. 5) may come from the Kal of this verb with the radical נ changed to ו, as in ואחוּ, ואמר; ויאמר, אמר.

אבל. This נ also in the future is pronounced like quiescent ו, though still written as נ, the preceding letter taking holem, as יאלל etc.: sometimes it is written, as it is pronounced, with ו, as in יכול (Ez. 42. 5), sometimes it is left out as אבל (Job. 31. 17), ואכלח (Gen. 27. 25), (Ez. 3. 3):

¹ H. and L. וראש עגל לכסא מאחוּם, a combination of 2 Chr. 9. 18. and 1 Kgs. 10. 19.

the Pual is אכלו, plural אכלו (Nah. 1. 10), אכלו (Is. 1. 20). I used to think that אכל אכל (Ex. 3. 2) also was a Pual preterite, and that its kamets was due to soph pasuk, just as many other words with athnah and soph pasuk receive kamets for pathah, till I remarked לְקָח (2 Kgs. 2. 10) with kamets, though it had neither athnah nor soph pasuk: then I understood that the two words should have been לְקָוח אֲכָל of the form פֻעָל, as having that meaning; for, had לְקָח here been the Pual preterite, it would have had pathah, as לְקָח (Is. 52. 5), (Jer. 29. 22), וַיִּשְׁפַּךְ (Zeph. 1. 17) with many others. Moreover, but for the kamets, לְקָח (2 Kgs. 2. 10) might have been a preterite with its object אֹתוֹ placed before it, as וְאֹתוֹ צָה (Deut. 4. 14): at other times the object follows, as צָה אֹתוֹ (1 Kgs. 13. 9), וְתַצְפֵּנָה (Jos. 2. 4), this last may be a singular with אֶת for its object, this word being employed to represent singular, dual, and plural: may also refer to the two men as being a pair: had the plural form been used, it would have been וְתַצְפֵּנָם. There are two examples analogous to אֲכָל and לְקָח מְוּעָדָה (Pr. 25. 19), of form מְעָדוֹ פֻּעָלָה (Ps. 18. 37): and יִקְשִׁים (Ecc. 9. 12), with the meaning of יְקוּשִׁים (Jer. 5. 26) but the form of פֻּעָלִים. I remember no other example besides these four in all the Bible.

אמָר. אמר; this verb frequently occurs: ✂ of the future quiesces and is read like ו, though still written ✂ like the root, as in יאמָר etc.: sometimes it is also written ו, as אמר (Ps. 50. 12): sometimes dropped, as אמר (Job. 10. 2), ואמר (Ex. 3. 17), חמור (2 Sam. 19. 14); אמר קhalbָת (Ecc. 1. 2) is according to the sense but against the grammar, קhalbָת being a feminine like יושבת, שופכת; אמרה is also used (7. 27), with the grammar but against the sense: קhalbָת signifying a man and being a name of Solomon, though feminine in form; it was done with the belief that the matter would be understood. There is also a Hiphil with different meaning, האמִיר (Deut. 26. 18), האמְרָת (id. 17).

אָסָוף. אסָוף (Num. 19. 9), ואסָוף (Ex. 3. 16), אסָוף (Mic. 2. 12), נאסָוף (Lev. 25. 20): the ✂ is sometimes

changed to quiescent ו preceded by holem, as אָסְפֵּח (Mic. 4. 6): the ה is added, as in אָכְרָה אַשְׁטָעָה: the proper form is אָסְפֵּה, sometimes however it is hard to pronounce two נ's together, although we do say אָסְפֹּה, as being easier. The imperative is אָסְפִּת (Num. 21. 16); אָסְפֵּה (11. 16) is peculiar, as this verb always takes the form פָּעוֹל, and then ה is appended, with kamets hatuph below the first radical, like שְׁמוֹר שְׁמַרְתָּה etc.: when, without ה, the form should have been פָּעַל, then with ה it becomes פָּעַלְתָּה, like שְׁמַעַת שְׁמַעַת etc.; one however differs from these, like אָסְפֵּה from the previous examples; קָרְבָּה (Deut. 5. 27) becomes קָרְבָּה (Ps. 69. 19), [this should have had hirik, and ה אָסְפֵּה kamets hatuph]. The Niphil is נָסַף (Gen. 49. 29), (Num. 27. 13), the former example with kamets as being the participle, the latter with pathah, as being the preterite. Know moreover that נָפְעַל is either the preterite or the participle; as the preterite, with conjunctive accents, it will take pathah, this being its proper form; with pause accents, [such as athnah, soph pasuk and sometimes zakeph,] kamets: as the participle, it always has kamets except in regimen, when it takes pathah; [for instance נָאַמֵּן (Num. 12. 7), (Is. 22. 23) with kamets, but נָאַמֵּן (Pr. 11. 13) with pathah]. When then we use the Niphil preterite of סַפֵּא, we put pathah under ס in conjunction with other words, kamets with pause accents; when ה for the feminine is added, we say נָאַסְפֵּה, if it is in connection with other words, with sh'va under ס; if it is in pause, with kamets under the same letter, as it would have without the ה.¹ If we have to employ the participle, it will always take kamets under ס, unless it be in regimen; if ה for the feminine be added, it always has kamets as before. But the scribes who settled the accents have made this difference between נָפְעַלְתָּה the preterite in pause, and נָפְעַלְתָּה the participle, that they place the accent of the former on the second radical, as in נָשְׁבָרָה (Ps. 34. 21), that of the latter on the third radical, as in נָשְׁבָרָה (51. 19).

¹ The words in the text which are enclosed in round brackets are omitted in the translation as unnecessary.

אסר. (Num. 30. 4) וְאַסְרָנוּ הֵן (Jud. 16. 5), וְאַסְרָה (Ex. 14. 6), אַסְרוּם (Gen. 40. 5): with the article the נ of אַסְרוּם generally quiesces and drops out of the text, as in קְسֻרִים (Ecc. 4. 14): had the word not been before the addition of ה, ס would have had daghesh like etc.: it is the same with אַקְיִם when ה or ב are prefixed, [but נ is left in the text], as in דְאַקְיִם (Jer. 40. 4), (id. 1), [it ought to have had hateph pathah]. So וְאַסְפְּסֹף (Num. 11. 4), בְּאַרְוֹתָה (Jud. 9. 41), נ here should have had a vowel instead of being quiescent, so הָאָרְדִּי (2 Sam. 23. 33) for הָאָרְדִּי: in וְאַעֲשֵׂר (Zech. 11. 5) the pathah of נ is thrown upon the preceding ו, it should have been pointed like וְאַעֲלִים (1 Sam. 12. 3): so again אַעֲנָה (1 Kgs. 11. 39); all to facilitate pronunciation. In וְאַבְדֵּךְ (Ez. 28. 16) the quiescent latent between ו and נ stands for נ of the first person which quiesces for euphony: that in the text is the first radical: the word should have been וְאַבְדֵּךְ, the first נ with sh'va and pathah, the second with pathah, like וְאַלְפֵךְ (Job. 33. 33). [So in בְּאֶלְהִים etc. נ quiesces, instead of taking a vowel, for convenience of pronunciation.¹] We may say also that לְאֱלֹהִים (Ex. 22. 19) is rightly employed with kamets under the ל, as standing for לְאֱלֹהִים with the article, and that when ה was omitted, its vowel was thrown upon the preceding ל, as in לְהַמּוֹבֵחַ etc.: so also in אָדָנִי when any of the four אָדָנִי are prefixed to it: and the same in אָדָנָה, as אָדָנִי אָדָנִי; when these letters are prefixed, נ is always quiescent; seven instances however occur in which it is pronounced, taking sh'va and pathah, לְאָדָנִיהם (Gen. 40. 1), לְאָדָונִי הָאָדָונִים² (Deut. 10. 17), וְאָדָונֵינוּ (Ps. 135. 5), וְאָדָנִי הָאָדָנִים (136. 3), לְאָדָנִיהם (Am. 4. 1), וְאָדָונֵינוּ (1 Kgs. 1. 11), לְאָדָונִינוּ (Neh. 8. 10).

אֲפָה. (Gen. 19. 3) וְתוֹפֵחַ אֲפָה (Is. 44. 19), (1 Sam. 28. 24): in this last the first radical נ is changed to ו quiescent.

¹ The words in brackets are om. by Gik. ² Gik. om. this example.

אָצַל. **אָצַלְתִּי** (Gen. 27. 36), **וְאָצַלְתִּי** (Num. 11. 17): **אָ** quiesces in **וְאָצַלְלָה** (id. 25), it should be pointed like (1 Sam. 27. 12) as being a Hiphil, [אָצַלְלָה, אָצַלְלָה] like etc., ו conversive changes the sense to [the past].

אָשָׁם. **חָשָׁם** (Hos. 14. 1), **וְאָשָׁמוּ** (Ez. 6. 6): **אָ** becomes in **חָרְבָּנָה** (id.), which corresponds to etc.: sometimes it is omitted in writing on the understanding that it will still be pronounced, as in **חָשָׁם** (Gen. 47. 19), **וְחָשָׁם** (Ez. 19. 7): **יִשּׁוֹם** (Jer. 50. 13) also may be from this root, the forms **פָעֵל** and **פָעַל** being identical, as **וַיִּשְׁבֹּת** (Jos. 5. 12) and **תַּשְׁבַּת** (Neh. 6. 3): **שׁ** absorbs the latent letter and accordingly takes daghesh, as in **אָצָק** (Is. 44. 3) which is from the same root as **וַיִּזְקַת** (Lev. 2. 6), so **אָצָרְךָ** (Jer. 1. 5) from **וְנִשְׁמַם**: **וְנִשְׁמַם** (Num. 21. 30) and **וְיִשְׁמַם** (Jer. 49. 20) may be from a heavy conjugation of this root: the quiescent being absorbed in the **שׁ** which accordingly receives daghesh: they are for **יִאֲשִׂים**, **וְנִאֲשִׂים**.

On verbs whose first radical is '.

Verbs like **וַיַּדַּךְ** etc. when prefixing the letters **אַיִ'נָּת** in the future, make ' quiescent and no longer pronounce it, as **יִשְׁבַּת** etc.; the quiescent latent after ' corresponds to the **בּ** of **וַיִּפְعַל**; so **וַיִּדְחַדֵּה**, **וְנִדְחַדֵּה** etc.; the prefixed letters are sustained by ga'ya to mark the quiescent, any one therefore who reads them without a pause is an idiot, as he thereby omits the first radical. I have moreover seen many persons from whom was hidden the difference between **וַיִּדְעַשׁ** and **וַיִּדְעַשׁ**, although it is plain enough: so much so, that some declared it to be a profound mystery, not to be explained by any of the Captivity: others, that there was no difference between them. All this came from their not being able to see ' in the text, and not noticing that it was still pronounced. Therefore I say that the ' of **וַיִּדְעַשׁ** pointed with kamets is the first radical, like the **בּ** in **וַיִּפְעַלְוּ**, the **שׁ** in **וַשְׁמַרְוּ** (Gen. 18. 19) and the **גּ** in **וְנִהְרַגְוּ** (Jer. 31. 12): it is from the preterite **יִדְעַשׁ**, **יִדְעַשׁ**, which, when preceded by ו with sh've below, becomes future in signification, as **וּבְנָנוּ** (Is. 66. 24), **וְשִׁמְרָנוּ** (60. 10),

(Ex. 31. 16), וְכֹרֶת (Ez. 6. 9): sometimes indeed the past sense remains with the preterite and וְ, as in וַיֵּצֵא וְהִכָּה (Ez. 9. 7), וְעָלָה (Jud. 16. 18); וַיַּדְעַו with tseri is always future. What has been said of וַיַּדְעַו and וַיַּדְעַת applies also to וַיִּשְׁבַּו, וַיִּשְׁבַּת, to וַיִּרְדַּבֵּו and וַיִּרְדַּבֵּת etc. The imperative masculine loses its וְ both in speaking and writing, as דֹּבֶר, שָׁבֵר etc., its second radical taking the same vowel as the future. From צַעַד the masculine imperative is צַעַד, עַזְעַד (Is. 8. 10), but this is a solitary exception to the rule: it should have been צַעַד like שָׁבֵר, or צַעַד like יָדֵעַ, or צַעַד like יְרַשֵּׁה (Deut. 33. 23), or צַעַד like יְשֻׁקֵּן (Ez. 24. 3) which are all regular. This imperative which has lost its first syllable takes הַ at the end of it, as רְדָה, שְׁבָה; so דְּעָה (Pr. 24. 14), although this has seghol and the others kamets: it may therefore be a verbal noun and not an imperative, as if it had been דְּעָתָה. Moreover הַ is added at the end of verbal nouns to compensate them for their initial וְ, as רְדָתָה, שְׁבָתָה, דְּעָתָה, the last with pathah as being easier than seghol; so צָאת with אַ quiescent instead of with a vowel.

On Niphah.

Understand that the first radical of every Niphah quiesces and is pointed with sh'va, like נִשְׁמַע etc., unless it be אַ, חַ, הַ or עַ, then it takes a vowel. In the future, if it be none of these, it absorbs the וְ of Niphah, taking daghesh and kamets beneath, as פְּעַל etc. In the preterite of verbs beginning with וְ, this quiesces and is changed to וְ, the preceding letter taking holem in general, as עָזַב etc. In the future, וְ is absorbed in וְ, which accordingly receives daghesh; as from עִנְשָׂע comes יְוִשָּׂע, תְּוִשָּׂע (Jer. 23. 6) etc.: from וְנוּדָה (Ex. 25. 22), אָוַעֲד (30. 6); so וְנוּקָשָׂו (Is. 8. 15), וְהָוקָשָׂה (Deut. 7. 25): בְּהָסְדָם, יְסַד, נְסַד (Ps. 31. 14): נְכוֹחָ (Job. 23. 7) takes kamets, as being the participle and not the preterite, as I before explained. So in וְנוּכָה (Is. 1. 18), וְ marks the first person plural, the וְ has absorbed וְ of Niphah and therefore has daghesh: but וְנוּסָרוּ (Ez. 23. 48) is peculiar, as וְ belongs to the Niphah; it should have been

pointed like נוקשׁו (Is. 8. 15), נומֹשׁ (Ps. 2. 2): or it may be for, in which ה has absorbed ח and so takes daghesh: so ונחכֶר (Deut. 21. 8) for, there being a Nithpael in the language, as נשׂווה (Pr. 27. 15). The imperative masculine is חושׁ etc., plural והחשׁו (Is. 45. 22); the feminine חסְרִי (Jer. 6. 8): [like השׁמְרו (Deut. 4. 23), השׁמְרִי (Jud. 13. 4), הרגְנָעִי (Jer. 47. 6), which last ought to have received daghesh in the ר, had this not been one of the five אֲחַחָעֵד.] The source [(infinitive) or verbal noun, — so called because all the tenses; past and future, come from it, and the participles also — that of נפָעֵל is הַפְּקָד, as הַפְּקָדָה (1 Kgs. 20. 39): for how could you have נפְּקָד without הַפְּקָד, or פָּעֵל without הַפְּקָד? — that of בְּהַסְדִּים is הַסְדֵּד (Ps. 31. 14).

Another chapter.

In forming Hiphil, initial ה generally becomes quiescent ה preceded by holem, as הושׁיעַ etc.: in the future, this ה is dropped for convenience, as in יְזִיעַ etc.; it should remain, as, except in this conjugation, all the letters of the preterite are to be found in the future; sometimes it is kept, as in יְהֻדֵּעַ (1 Sam. 17. 47), (Ps. 116. 6), אֲהֻדָּנוּ (28. 7), (45. 18), יְהֻלְּלֵנוּ (Is. 52. 5), from the preterites הושׁיעַ etc. In adding the termination ח to the preterite, the ה after the second radical is dropped, as in הַדְּבָרִי etc. The imperative masculine of הושׁיעַ is חַשׁעַ (Jer. 31. 7): so חַדְעַ (Ez. 16. 2), with pathah on account of י; הַשְׁבַּע (Gen. 47. 6), הַוְרַד (Ex. 33. 5), הַצְאָה (Jud. 6. 30): the quiescent ה is the first radical, originally ה: sometimes this ה appears, as in חַשְׁרָה (Ps. 5. 9), חַצְאָה (Gen. 8. 17). The Hophal changes ה to ה preceded by shurek, as is the case with every passive: [or by kamets hatuph, or holem, as in הַשְׁכַּב (Ez. 32. 32), שְׁדָה (Jer. 48. 15), הַכְּרִת (Jo. 1. 9), שְׁדָדָה (Nah. 3. 7), נְוַרְשָׁה (Ex. 12. 39), וְיַנְוָאָלָה (Ezr. 2. 62); no agent is mentioned in all these. In this manner will be formed] הַוְרָד (Gen. 39. 1), no agent is mentioned here, so הַמּוֹצָאִים (Is. 14. 15), מְוֹצָאת (Gen. 38. 25), הַמּוֹדָעָה (Is. 12. 5), הַצְקָקָה (Ps. 45. 3). I will now with God's help collect all the verbs found in Scripture beginning with

, mentioning every meaning and formation in each of them separately.

Verbs whose first radical is '.

וַיָּאֱלֹן. Hiphil (Hos. 5. 11), **וַיְהִיאֵל** (Gen. 18. 27), **וַיְהִיאֵל** (Jos. 7. 7): וּ is here the first radical, [as in **וַיְהִיד**, **וַיְהִידָה**, **וַיְהִידָתִי** (Gen. 43. 22) from **יָדָה**.] The masculine imperative is **וַיְהִיאֵל** (Jud. 19. 6): the Niphal, with another meaning, is **וַיְהִיאֶלְךָ** (Num. 12, 11), **וַיְהִיאֶלְךָ** (Is. 19. 13); נְ is that of Niphal, וּ the first radical; the future **וַיְהִיאֶל**, **וַיְהִיאֶל**, like **וְאָרַשׁ**, **וְיָאַשֵּׁשׁ**, **וְחִזְקָשׁ** (Deut. 7. 25), the imperative masculine **וְחִזְלָל**, and like it the infinitive.

וַיְאַשׁ. **לְאַשׁ** (Ecc. 2. 20) is the infinitive and verbal noun of the Piel: the preterite **דָבַרְתָּ**, **דָבַרְתָּ**, **וַיְאַשׁ**, like; the future **וַיְאַשׁ** etc., the active participle **מִיאַשׁ**, the passive **מִיאַשׁ**, like, and, but for the guttural אַ, it would have received daghesh like it. The Niphal changes וּ to וּ preceded by holem, as **וְנְאַשׁ** (1 Sam. 27. 1): וּ of the future absorbs נְ and so has daghesh, **וְנְאַשׁ**, **וְנְאַשׁ**.

וַיְאַתָּה. **וְעַלְתִּי**, **וְעַתִּי**, **וְאַתָּה**. like **וְ**, the third radical being absorbed in **וְ** of the first person, like **כָּרַתִּי** (Ps. 89. 4): **וְיָאַתָּה** (Jer. 10. 7): the future **וְנָאַתָּה** (Gen. 34. 15), (*id.* 22): the latent quiescent pronounced after the prefixed letter is the ' of **וְנָאַתָּה**: **וְיָאַתָּה** is like **וְנָאַתָּה**.

וַיְבָלֶל. **וְיָבָלֶל** (Ps. 60. 11), **וְחַבְלָתִי**, **וְחַבְלָתִי**, **וְחַבְלָתִי** (Is. 18. 7), **וְיָבָלֶל** (Ps. 76. 12).

וַיְבַשֵּׁה. **וְיִבְשֵׁה** (Jo. 1. 20), **וְיִבְשֵׁה** (Gen. 8. 14), **וְיִבְשֵׁה** (Zech. 11. 17), **וְיִבְשֵׁה** (1. Kgs. 17. 7). The Hiphil changes וּ to quiescent וּ, **וְחַבְשָׁתִי** (Jos. 4. 23), **וְחַבְשָׁתִי** (Ez. 17. 24): with another meaning, **וְחַבְשֵׁה** (2 Sam. 19. 6), **וְחַבְשֵׁה** (Jer. 8. 9), **וְחַבְשֵׁה** (Is. 30. 5): the Piel is **וְבָשֵׁה** etc., **וְבָשֵׁה** (Pr. 17. 22), **וְיִבְשֵׁה** (Nah. 1. 4). — Some fancy that this last has lost the first radical, wherefore I explain that such is not the case. When וּ of the third person is prefixed to the future, then two וּ's come together, this וּ and the first radical, these being hard to pronounce with וּ conversive, the

second absorbs the first and receives daghesh. Analogous to this is וַיִּשְׁרֹם (2 Chr. 32. 30): both 's are written, but only one pronounced, that with daghesh, as you will with God's help understand.

ינר. יָנֵר (Job. 9. 28), יָנֵר (Jer. 22. 25).

ידע. יִדְעַת: this ' quiesces in the future and is omitted in writing, as אָדָע, תְּדַע, like חָפַעַל, אָפַעַל: the Niphal is נָדַע (Is. 19. 21), (Deut. 21. 1), (Ex. 6. 3): the future הָדַעַת (Ez. 36. 32): the Hiphil is הָדַעַת (Jer. 31. 19): the Pual, like שׁוֹפְטַת, whence comes לְמַשְׁופְטִי (Job. 9. 15), [for had this been from the Kal it would have been לְשׁוֹפְטִי.] There is another signification, יָדַע (Jud. 8. 16).

ירחב. יִרְחַב (Ps. 55. 23)), a preterite like יִדְעַת: the imperative masculine is הַב (Dan. 5. 17), like יִרְחַב: דַע may be a noun and not a verb.

יעז. בִּיעַז (Ez. 44. 18): the infinitive, which is also the verbal noun, is used without י (Gen. 3. 19), like בָּוֹתֶת, שָׁנָה from יָדַע, שָׁנָה from יָשַׁן.

יחם. יִחְמַתְנִי, אִיחֲם, יְחַמְּתִי, יְחַמֵּת (Ps. 51. 7) like פָּעַלְתִּנִי and אָחָרָו (Jud. 5. 28): [ח, had it not been a guttural, should have received daghesh, as מ in צְמַתְנִי (Ps. 119. 139)]. The infinitive and verbal noun is יָחֵם (Gen. 31. 10), like טָהָרָה (Ez. 39. 12), לִתְחַמֵּנָה (Gen. 30. 41) like לְטָהָרָה. There is a Kal, וַיְחַמֵּנָה (id. 39) like וַיְפַעַלָּה (id. 38) like פָּעַלְתִּנִי, for וַיְחַמֵּנָה, וַיְפַעַלָּה, וְחַלְעָנָה, וְתַחְמָנָה: I have found parallels in עַמְדָנָה (1 Sam. 6. 12), יַעֲמֹדָנָה (Dan. 8. 22). Know also that I have never met with a future from the Piel like שָׁבֵר, שָׁבַר, or שָׁרֵת, שָׁרַת, without pathah under the first radical with daghesh in the second, or a prolongation of the first with kamets, wherefore I say that יְחַמְּנִה and יְחַמֵּנִה are from the Kal, inasmuch as the first radical, ' with daghesh, has not

pathah, nor is prolonged with kamets: הנחמים (Is. 57. 5) is like הנפיעלים, the quiescent between the נ and the ח is the first radical.

טהרכנו, וטהרו י. יהל (Ez. 13. 6), (Ps. 33. 22) like;

this is a Piel, with ' for the first radical: the future יהל (Mic. 5. 6), איהל (Job. 13. 15), יהל (Gen. 8. 10); in this last, ' with daghesh is the first radical, the ' corresponding to the ' of וימחר is absorbed in it: it should therefore have had two 's, one with sh'va and the next with pathah, as I explained under יבשחו, the accent however shifts from ח to ' on account of the עוד which follows, such being the custom of those who settled the accents when a little word follows. But יהל (Gen. 8. 12) is the Niphal, like ייפעל etc. This is an answer to any one asking the difference between יהל and יהל. There is a Hiphil with ' changed to quiescent ו. אוחיל (Job. 32. 11), (2 Kgs. 6. 33): the verbal noun is like תוחלה ו, corresponding to פ.

ויטב ותיטב, טבתי י. טב (Ps. 69. 32), (Esth. 2. 9), (Lev. 10.

20) (Gen. 34. 18): in the last word the latent quiescent between ' and ט is the first radical, and accordingly ' is sustained with ga'ya: it corresponds to ושמרו. There is a Hiphil היטבו (Deut. 18. 17), (Jer. 1. 12): the future היטבי (Mic. 2. 7), (Jer. 2. 33), in these ' the first radical should have been pronounced plainly and the prefixed letter have received pathah, but for convenience the latter has taken tseri, the former become quiescent: the participle is מיטבים, טטיבים (Jud. 19. 22): had ' not been a radical, the form would have been מרים, like (Gen. 42. 35), מיטב etc.: (Ex. 22. 4) comes from this root, of the form טבו, מסחר מפעל. But טבו (Num. 24. 5), משפט (2 Chr. 6. 8), טוב (Ecc. 7. 26), (Num. 13. 19), are another root, belonging to verbs with a latent quiescent ' or ו for their second radical, as I am about to explain.

יבל. יכל The preterite is of the form פועל (Gen. 45. 1), קושתי (Jud. 8. 3), as נרתוי (Jer. 50. 24), (Deut.

¹ In H. and L. הם and יהל are thus transposed; as is the case with several more.

28. 60), קָטְנָתִי (Gen. 32. 11). Sometimes this ו, which is not a radical, but inserted for prolongation, is for convenience omitted, and the preceding letter takes kamets ḥatuph, as וַיְכַלֵּת (Ex. 18. 23), יְכַלְתִּי (Ps. 13. 5), just as it is dropped in וַיְכֹלֶת (Ex. 2. 3), יְכֹלֶוּ (Num. 9. 6): this however is only when words are closely united, in pause ו returns, as יְכֹלֶוּ (Ex. 8. 14). The future changes ו to quiescent ו with shurek in the preceding letter, [this being preferred to holem,] in order to distinguish between this word and the future of אָכַל with holem: יְכַל (Deut. 21. 16), חָכַל (16. 5), אָכַל (Num. 11. 14), נָכַל (Jud. 16. 5), יְכַלּוּ (Gen. 44. 1), (Is. 47. 11): the verbal noun is יְכַלָּת (Num. 14. 16).

תָּלִידִי (Is. 23. 4), יְלִדִּים (Pr. 27. 1), יְלִדוֹת (Hos. 9. 16), יְלִדָּה (Gen. 3. 16): the latent quiescent after the prefixed letters is the first radical: the participle is יְלִדָּה (Pr. 23. 24), (17. 21), וַיְולַדָּה (Jer. 31. 8): but יְוִילָּדָה (Gen. 16. 11) is a compound of וַיְלַדָּה and יְלִדָּה, this being allowable in Hebrew: thus שׁוֹשָׁחִיתִים (Ez. 8. 16) from מְשֻׁחָחוֹתִים and מְשֻׁחָחוֹת (Is. 10. 13) from שׁוֹשָׁחִיתִי and שׁוֹשָׁחִיתִי (Ps. 88. 17) from צְמַתְּחָתוֹנִי and צְמַתְּחָתוֹנִי: for צְמַתְּחָתוֹנִי has two ת's, one the third radical, the second marking the second person singular: the first may be absorbed in the second, as צְמַתְּחָתִה (Is. 14. 20): in forming an equivalent to פָּעַלְתָּהָנוּ you will say צְמַתְּחָתָה, absorbing the first ת in the second which takes daghesh, for the forms פָּעַלְתָּהָנוּ and הַפָּעַלְתָּהָנוּ are used in Hebrew, as הַעֲלִיהָנוּ (Num. 20. 5), צְמַתְּחָתָה (Zech. 7. 5). I observe that the beginning of צְמַתְּחָתוֹנִי is from צְמַתְּחָה, its end from שָׁכָנָה: just as שָׁכָנָה (Jer. 51. 13) from שָׁכַנְתִּי (id.) and שָׁכָנָה: these however are a few and scattered examples and no guide in the case of other words. Moreover יְוִילָּדָה (Gen. 16. 11), מְקֻונָּה, יְשַׁבָּת, שָׁכָנָה may be preterites of the feminine gender like פְּעוּלָתִי: so like שׁוֹשָׁחִיתִי, but that ו, the third radical is latent and quiescent: an analogous case is שׁוֹפְטָתִי from the same root as שׁוֹפְטָה (Job. 9. 15) as I explained under יְזַעַתִּי. The imperative masculine is לְדָ, like שָׁבָ, or יְלָדָ, like the root. There is also a heavy conjugation which changes ו to latent quies-

cent הולידו (Ecc. 5. 13), הוליד (Lev. 25. 45), הטolid (Is. 66. 9); the imperative masculine is הוליך or הוליך, so also is the infinitive and verbal noun. The Piel is יلد, etc., (Gen. 38. 28), למליחות (Ex. 1. 15): the imperative masculine is יلد: the substantive דרשׁ, חכם or ולך (Gen. 11. 30) like יلد (Ex. 1. 22) like etc.: but ילך (Pr. 23. 22) is a preterite Kal which, before the addition of ר, was יلد, with the second person added as object, ילך: in pause, as with athnah, soph pasuk, and sometimes zakeph, ילך; as קנד (Deut. 32. 6) with zakeph, instead of being like עשׂ (id.). The Niphal is נילד, אולד (Gen. 48. 5), הנולדים (Job. 3. 3); the ו of is indeed absorbed in the ל, which accordingly takes daghesh, נילד, נילד, נילד receiving shurek as being easier to pronounce than holem.

הילל (Is. 15. 8). There is a Hiphil (Jer. 47. 2), **הילל** (Zech. 11. 2), (id.): the preterite and imperative masculine being alike: so with היטיב as היטיב (Deut. 18. 17) is the preterite, היטיב (Jer. 7. 3) the imperative. The future has its first radical, quiescent and also with a vowel: an instance of the former is יילל¹ (Is. 16. 7), of the latter, תילל¹ (65. 14); so יטיב (Zeph. 1. 12) with, quiescent, and יטיב (Job. 24. 21) with a vowel: so again ידע with, quiescent, and ידע (Ps. 138. 6) with a vowel.

ימן (Gen. 13. 9), in this, is the first radical: in (1 Chr. 12. 2) it is clearly pronounced: it also becomes א in חמינו (Is. 30. 21): the imperative singular is הימני with, clearly pronounced, [and הימין with it latent, the preceding ה taking tseri:] the feminine is הימני (Ez. 21. 21): anything on your right you name, הימנית, הימני to distinguish it from the patronymic of the tribe of Benjamin. Know also that בנימין is composed of two words בֵּן and ימִינָה, sometimes it is written as two, as מבן ימן (1 Sam. 9. 1), though pronounced as one: sometimes בֵּן is dropped, as איש ימִינָה (2 Sam. 20. 1), sometimes both are employed, as לבנימיני (1 Chr. 27. 12).

¹ This pointing is that of Ben Naphtali.

ינק. יונק (Is. 60. 16), יונק (Job. 20. 16), יונק (Deut. 32. 25), like (Ez. 17. 4): the heavy conjugation is יונקתיו, פלט, יונק, the heavy conjugation is יונקתו, יונק, יונק (Deut. 32. 13), ותונק (Ex. 2. 7), והונקתו (id. 9), מינקת (Is. 60. 16).

יסד (Ps. 104. 5), יסוד (24. 2): future יסוד, like יסוד (Num. 5. 15): a noun signifying place, יסוד (Ex. 29. 12): the verbal noun and participle are מוסד, טוסד with quiescent ה, the first without daghesh: the second is the passive participle, ס receiving daghesh on account of the absorption of ה: it might have been without it also: [it is derived from the Hophal, חוסד (Ezr. 3. 11), future יסוד and participle מוסד]. There is a Piel, יסדה (Ps. 8. 3), (Zech. 4. 9), יסודה (Jos. 6. 26): Niphal, נוסד (Ps. 31. 14), with a different but similar meaning.

יוסף. יספה (Gen. 38. 26), יספה (8. 12), participle שומר etc., also one of the form תמן (Is. 29. 14), as תומך (Ps. 16. 5) from פועל: the Hiphil is הוספה (2 Kgs. 24. 7), [אוסיפה] (Job. 40. 5) with hirik, and] אוספה (Hos. 9. 15) [with tseri.] (Gen. 30. 24), this ה is also written חאספָן, אַוְאָסְפָן (Ex. 5. 7), (1 Sam. 18. 29); in חוספה (Pr. 30. 6) the vowel of ס has fallen away and sh'va takes its place, in order to connect the word with the following one.

יסר; איסור, יסורה; like אישוק, or איעץ, like איסר, יסורה (Pr. 9. 7): the verbal noun takes ט at its beginning with shurek, and so changes ה to ט (Deut. 11. 2), (Pr. 13. 1): the Piel, יסרא (Ps. 118. 18), יסרא (Lev. 26. 28), טיסרא (Deut. 8. 5), ליטרה (Lev. 26. 18), יסורה (Job. 40. 2). Niphal changes ה to ט (Pr. 29. 19), (Jer. 6. 8): with another meaning, איסרים (Hos. 7. 12): this ה is also changed to ט in טסורת (Job. 39. 5), טסורת (Job. 12. 18), וטאסרה (Jer. 27. 2): but במשורה (Ez. 20. 37) is derived from ט (Num. 30. 4), א quiescing between ט and ס is omitted in writing; it should be טטאסרה, like מטאסרה.

יעט; איעט; שטראני, יעטה; like יעט (Is. 61. 10) like יעט (Ps. 104. 2) does not come from this root [but from יעטה; יעט forms יושב יעט, like יען יעט, and יעטה].

יעדנה, יעדו, המועד (Ex. 21. 8), יעדָה (2 Sam. 20. 5), נועד (id. 9); Niphal, נועדתי, נועדו (29. 43), (Ps. 48. 5), איעד (Ex. 30. 6): with another meaning הועיד, יועיד (Jer. 49. 19), (Job. 9. 19).

יעל. מועל, חועל, הולעת, הועל (Hab. 2. 18), (Jer. 16. 19).

יעף. עף, יעפו (Is. 40. 28), (id. 30), (2 Sam. 16. 2).

יעץ. עצ (Is. 14. 27), (2 Sam. 16. 23), (Ps. 16. 7), איעץ (Num. 24. 14), עץ. The imperative is unique, עטו (Is. 8. 10) for עט, like רדו, שטו [with pathah under , on account of the guttural y, as in בחרו (Jos. 24. 15), instead of hirik as in ויצקו (1 Kgs. 18. 34).] The Niphal is future נועץ (Is. 40. 14): future וועצה (Neh. 6. 7), נ marks the plural; the נ of עט is absorbed in the ו of וועץ (1 Kgs. 12. 6).

יפח. יפה (Ps. 27. 12), חתיפה (Jer. 4. 31).

יפע. הופע (Ez. 28. 7): the Hiphil is הופיע (Deut. 33. 2), הופעה (Job. 10. 3).

יצא. יצא, יצאו, יצאה, יצא (Deut 24. 5), Chr. 32. 21): ויציא, הוציא, יצא: the noun is מוצאים (Ps. 68. 21), מוצאה (75. 7), (Num. 33. 2).

יצב. The Piel is יצב etc.: the infinitive and verbal noun הציבו, יצב (Deut. 32. 8): the Hiphil absorbs , in צב (Jer. 5. 26), (Ps. 74. 17), מציבני (Lam. 3. 12), מציב (1 Sam. 15. 12), on this account צ receives daghesh. Niphal also absorbs י, נצב (Is. 3. 13), נצבו (Ex. 15. 8), נ is the same as in נפל. The Hithpael is יתיצב (Ps. 36. 5), ויתיצב (1 Sam. 3. 10), (Num. 22. 22), יתיצבו (Ps. 2. 2); וחתיצב (Ex. 2. 4) of the form וחתעל, the first radical , comes before the second ה and quiesces between the two ה's: this is marked by the prolongation of the first one by tseri. The ה of Hithpael is placed in two positions, either before or after the first radical, as is most easy for pronunciation; if the first radical

be ס, צ, or ש, it always precedes ח, as in וַיְסַבֵּל (Ecc. 12. 5), וַיִּשְׁחֹמֶר (Mic. 6. 16), נִצְדָּק (Gen. 44. 16): here ט stands for ח to bring out the pronunciation of צ, [with ח it would have sounded like ס: so צִיר (Jos. 9. 4) from (id. 12) from צִידָה.] In one word ח precedes ש, וְהַשְׁוֹטְטָנָה וְהַשְׁוֹטָטָנָה without confusing the sound of ח and ט, the two being similar. If the first radical be not one of these three, ח always precedes it, as וְתַגְנַלְתִּי וְתַקְרַשְׁתִּי (Deut. 9. 18). In חַצְבָּה, the first radical comes before ח, as, on account of daghesh in צ, it must have been pronounced clearly, had it come after.

יִצְקָךְ. וַיַּצְקֹן (Lev. 2. 1), יִצְקֹק (Num. 5. 15); (2 Kgs. 4. 40), is sustained by ga'ya to mark the first radical צ, it is of the form וַיַּצְקֹן: but וַיַּצְקֹן (1 Kgs. 18. 34) is different, צ is the first radical and is sustained by ga'ya, not in the usual way, but like מִשְׁכָּנוּ (Ex. 11. 21). The future absorbs צ, in אַצְקָךְ (Is. 44. 3): the imperative with צ is (Ez. 24. 3), and without it, צק (2 Kgs. 4. 41): (1 Kgs. 7. 24); in הַצְקָךְ (Ps. 45. 3) צ is changed to quiescent צ, the preceding letter taking shurek to mark it: it is from the heavy conjugation מְזֻקָּת, מְזֻקָּק, מְזֻקָּק, (2 Kgs. 4. 5).

יִצְרָךְ. וַיִּצְרַא (Gen. 2. 8), (Is. 43. 21), (Gen. 2. 7); with צ, absorbed in צ, (Jer. 1. 5), (Is. 44. 12) of the form יִצְרָדוּ, אֲשִׁמְרָדוּ; וַיִּצְרֹר (Job. 17. 7): the Niphal is נִצְרָר (Is. 43. 10), אֲוֹצָר.

יִקְרָךְ. יְקָדֵם כִּיּוֹד אַשְׁר וְתִקְרַתִּי (Deut. 32. 22), (Is. 10. 16), of the form כְּמוֹקָד; יִפְעַל פְּעוֹל כְּפָעוֹל (Ps. 102. 4), טוֹקָה (Lev. 6. 2), with צ, changed to צ, quiescent.

יִקְעָךְ. Only a Hiphil is found, with צ, changed to צ, quiescent, וְהַקְעָנוּם (2 Sam. 21. 6), (id. 9), (Num. 25. 4).

יִקְצָחָךְ. וַיִּקְצֹחַ, יִקְצָחִי, יִקְצָחָה, (Gen. 28. 16), (9. 24); in (Hab. 2. 7), צ is sustained by ga'ya to shew that the following one is the first radical: הַקְצָחָה (2 Kgs. 4. 31), הַקְצָחָה (Ps. 35.

23), (Jer. 31. 26), are not from this, but belong to verbs whose second radical is quiescent ו or ו.

תִּקְרָר . יִקְרָר (Ps. 36. 8), **יִקְרָה** (Is. 43. 4), **יִקְרָו** (Ps. 139. 17) [with tseri, (2. Kgs. 1. 13), **וַיִּקְרָר** (Ps. 72. 14), **וַיִּקְרָא** (49. 9), [with hirik, both to mark the quiescent ו that follows: the form is **וַיִּפְعֶל**.] The adjective is **קָרָר**, like the preterite, except that ק in the former has kamets, in the latter pathah; **חָכָם**, **חָשׁוּר**; in regimen [**וְ** takes sh'va, ק pathah, as] **חָכָם** **יִקְרָא** (Pr. 17. 27), like **חָכָם** (Job. 9. 4), but that the guttural ח takes shv'a and pathah. The substantive is **קָרָר** with sh'va under ו (Zech. 11. 13): in regimen, the kamets of ק takes pathah (Esth. 1. 4). There is also a heavy transitive conjugation, **וַיִּקְרֹר**, **וַיִּקְרֹר**, **וַיִּקְרֹר** (Is. 13. 12): here **וְ** is the object, and **וְ** the subject.]

וַיִּקְשֵׁר . יִקְשֵׁר (Jer. 50. 24), like **קָטְנָתִי**, **שְׁכָלָתִי**; (Ecc. 9. 12), with the form of **פְּעוּלִים**, and the signification of **נוֹקְשִׁים** (Jer. 5. 26) like **פְּעוּלִים**: Niphal, **נוֹקְשָׁתִי** (Pr. 6. 2), **נוֹקְשָׁתִים** (Is. 28. 13), **תוֹקֵשׁ** (Deut. 7. 25); imperative **הַוְקֵשׁ**, as also the infinitive and verbal noun: in **מַוְקֵשׁ** (id. 16) stands for ו, as in **מַוְקֵד**, **מַוְעֵד**, [answering to ב in מכתש and ח in מחבץ.]

וַיַּרְא . יְרָא (Deut. 25. 18), **יְרָא** (Ex. 1. 21), **יְרָאָה** (Gen. 18. 15), **וַיְרָא** (Hos. 10. 3): future **יְרָא** (Ps. 112. 8), **יְרָאָנוּ** (Gen. 28. 17), **וְיְרָאָוּ** (3. 10), **וְיְרָאָוּ** (Ex. 34. 30), **וְתִירָאָוּ** (Jer. 51. 46), **יְרָאָוּ** (Ps. 33. 8), like **יִפְעַלּוּ**, **וַתִּפְעַלּוּ**, **וַיִּפְעַלּוּ**: the prefixed letters are sustained, to mark the latent quiescent standing in the place of the first radical: **וְתִירָאָן** (Ex. 1. 17) like **וְתִרְאָן**, however on account of ו, ר takes seghol instead of pathah: **לְרָאָה** (1 Sam. 18. 29) like **לְפָעֹלָה**, [tseri marking ו, the first radical:] the noun is **יְרָאָה**: the imperative **יְרָאָה** (Pr. 3. 7): in **יְרָאָוּ** (Ps. 34. 10) ו, though not pronounced, is still written according to the root: it should have been [with ו pronounced from the throat, ו taking hirik and ר sh'va,] like **שְׁמָרוּ**, **אִמְרוּ**: this may have been done to distinguish it

¹ L. וְתִירָאָה מִן וְחַבְלָעָה מִפְנֵי הַאֲלָף

from יָרָא (22. 18), (Pr. 23. 33), the future of רָאָה. The verbal noun is מֹרְאָם (Gen. 9. 2), לִמְוֹרָא (Ps. 76. 12), (Is. 8. 12), with נַעֲמָה for מְוֹרָא. The Niphal is נָרְאָה (Jo. 2. 11), רָנֵשׁ נָרְאָה (Is. 65. 6), תָּרְאָה (130. 4): the Piel like נָרְשָׁה should have had daghesh as שָׁבֵר יָרָא (2 Sam. 14. 15), like נָרְשָׁה (1 Sam. 26. 19): the future יָרָא, הָיָרָא, the participle מִירָא, plural מִירָאִים (Neh. 6. 9): the imperative יָרָא, which is also the infinitive and verbal noun, לִירָא (2 Chr. 32. 18).

אֶרְדָּךְ יְרָדֵךְ וְיְרָדֵת . יְרָדֵךְ (Num. 11. 17), (Gen. 43. 20),

(46. 4), etc.: the prefixed letters are sustained with ga'ya to mark the quiescent first radical which follows: יְ is omitted in the imperative רְדֵךְ (Is. 47. 1), like רְרָנָה (Ruth. 1. 8); the noun בְּמֹרְדָּךְ (Jos. 7. 5), (10. 11), with נַעֲמָה for יְ; the Hiphil is חְוֹדְנָה (Gen. 45. 13), (43. 22), (Num. 1. 51), יוֹרְדָה (Ps. 78. 16).

חִרְעָה יְרָעָה אֶרְעָה (Is. 15. 4).

יְרָקָה יְרָקָה (Num. 12. 14), (Deut. 25. 9): but (Lev. 15. 8), רְקֵי (Is. 50. 6), וְרָקֵי (Job. 7. 19), (30. 10) are from רְקָק, like חָמָם חָמֵם from רְקָק.

יְרָשָׁה יְרָשָׁה יְרָשָׁה יְרָשָׁה (Jer. 49. 2), (Num. 13.

30), יְרָשָׁה (Deut. 17. 14), (Gen. 21. 10), (Jud. 11. 24), (Num. 21. 35): the imperative is יְרָשָׁה, and, with the addition of ה, יְרָשָׁה (Deut. 33. 23), like שָׁאֵל שָׁאֵלָה (Is. 7. 11): without י, רְשָׁה (Deut. 1. 21): it takes kamets in pause (2. 24): plural מְוֹרְשִׁים, מְוֹרְשִׁים (Ob. 1. 17), (Is. 14. 23): the Hiphil is הְרוֹשָׁה, הְרוֹשָׁה, לְמוֹרָשָׁה (Jud. 11. 24), (Job. 13. 26). There is also another meaning חְוֹרִישָׁה (Deut. 18. 12); (4. 38), (Num. 33. 55); the Piel in the same sense is יְרָשָׁה, יְרָשָׁה (Deut. 28. 42), like בְּרַךְ בְּרַךְ: this also should have had daghesh in ר. The Niphal is נָרְשָׁה, like נָלְכָה, future יְרָשָׁה (Gen. 45. 11), אָרְשָׁה (Pr. 30. 9).

יְשָׁבָה יְשָׁבָה יְשָׁבָה (Gen. 13. 12), (45. 10): in the future, quiesces and is omitted in writing, as יְשָׁבָה (Ps. 61. 8),

תשבו (1 Sam. 20. 5), ישב (Ps. 132. 12), (Lev. 23. 42); שׁוב (123. 1). It is said also that in the latent quiescent (Jer. 42. 10), the latent quiescent, which comes before שׁ and stands for the first radical, is put after שׁ as second radical. The imperative is שׁבו, שׁבי, שׁב (Num. 22. 19), in pause שׁבו (Jer. 13. 18): , is also changed to latent quiescent וְמוֹשֵׁב (Ex. 12. 40). The Niphal is נִשְׁבּוּ (Jer. 22. 6), חִוְשָׁבּ (Ex. 16. 35), the future יִשְׁבּ: the Hophal also has for וְ הוֹשַׁבְתֶּם, הָוֹשֵׁב (Is. 5. 8) from (54. 3), (Hos. 12. 10), (Ezr. 10. 18), (Job. 36. 7), (Ps. 113. 9), (Gen. 47. 6): the Piel is יִשְׁבּ, יִשְׁבּוּ (Ez. 25. 4) etc.

יִשְׁנָן. יִשְׁנָן (Job. 3. 13), וַיִּשְׁנַן (Jer. 51. 39), (Gen. 41. 5), תִּשְׁנַן (Ps. 44. 24); [in יִשְׁנָן (Pr. 4. 16), the prefixed of the future is sustained by ga'ya to mark the quiescent following, which is the first radical: the adjective is יִשְׁנָן, (1 Sam. 26. 7), feminine] יִשְׁנָה (Cant. 5. 2): לִשְׁנָן (Ecc. 5. 11) is of the form לְשֻׁמָּר, לְפָעָל; the verbal noun loses וְ, (Ps. 127. 2), [like עָצָה from עַזָּה:] the Piel is שְׁנָה (Pr. 20. 13), like מִשְׁנָה, מִשְׁנָה, יִשְׁנָה. There is another meaning, יִשְׁנָם (Cant. 7. 14), יִשְׁנָן (Lev. 26. 10): the Niphal is נִשְׁנָה, נִשְׁנָה (Deut. 4. 25), נִשְׁנָה (Lev. 13. 11) אֲוֹשֵׁן, אֲוֹשֵׁן.

יִשְׁעַ. לִשְׁעַ (Hab. 3. 13), (2 Sam. 23. 5): the heavy conjugation takes וְ for וְ, (Ps. 20. 7), הַוְשִׁיעַ, הַוְשִׁיעַ (Jer. 31. 7), (1 Chr. 16. 35), (Is. 63. 8): so the Niphal, נִשְׁעַ (Deut. 33. 29), with pathah under שׁ, because it is the preterite, נִשְׁעַ (Ps. 33. 16) with kamets, as being the participle; וְהַוְשִׁעוּ (Jer. 30. 7) וְהַוְשִׁעוּ (Is. 45. 22).

יִשְׁרָךְ. יִשְׁרָךְ (Jer. 27. 5), with pathah under שׁ, is the preterite, וְיִשְׁרָךְ (1 Kgs. 9. 12), (Num. 23. 27), يִשְׁרָוְךְ (Jud. 14. 7), (Job. 33. 3): the adjective is יִשְׁרָךְ with kamets (23. 7), (Pr. 14. 12); when in regimen, , takes sh'va, שׁ pathah (29. 27): מְפַעֵּל, מְפַעֵּל, לְמִישְׁרָךְ (Is. 40. 4), like of the form מְשֻׁפְטִים: מְפֻעָלים, מְבָחָר, מְמוֹר like מִשְׁרָם: the Piel is יִשְׁרָם, like דְּבָרִים (Ps. 119. 128), (2 Chr.

32. 30), **המשרים** (Is. 45. 2), **ישר** (40. 3), (Pr. 9. 15), **אישר** (1 Kgs. 6. 35), **וישרנה** (1 Sam. 6. 12): there may be two reasons why this last receives daghesh in the **ש**: either that it is a Kal and the first radical, is absorbed in **ש**, which therefore takes daghesh as **אץ** (Is. 44. 3), **אזרך** (Jer. 1. 5), the word will then answer to **ויפעלנה**: or that it is a Piel, like **ישרתי** (Ps. 119. 128), corresponding to **ויפעלנה**, with sh'va under the prefixed letter, which is absorbed in the letter with daghesh that is written, viz. the first radical. The first explanation is preferable, as the first radical of every conjugation that has **hirik** in the preterite takes **pathah** in the future, as **שבר**, **ישבר**, **וישרנה** should have **pathah** like **פעלנה**: [there being no form like **פעלנה** found in all the Bible.] There is moreover a Hiphil, with ' clearly pronounced, **היישר**, **היישרו**, **היישרתי** (Pr. 4. 25): imperative **הישר** (Ps. 5. 9), like **הרתק** (Job. 13. 21).

ייחר. The adjective is of the form **פועל** and **פעלי**, or **זיהר** and **שכח** or **שוכח**, as **זיהר** (Ecc. 12. 12) and **זיהר** (Pr. 12. 26): the noun is **יהר** (Gen. 49. 3), **יהרין** (Ecc. 1. 3): there is another form with **ו** for **ו**, **ומתדר** (3. 19): **חותר** (Gen. 49. 4) is, as I suppose, a Hophal, even although it has **holem** for **shurek**, as I have already explained that in some formations they are identical: it may be also a Hiphil like **תוספ** (Job. 40. 32). There is another meaning **יתר**, **יתרתי**, **יתר**, **ויתר**, **ויתר** (1 Sam. 15. 15): the noun is **יתר** (Jo. 1. 4), **ויתר** (Lev. 14. 17): there is also a Hiphil which changes **ו** to **ו**, quiescent, **חותיר** (Ex. 10. 15), **ויתיר** (Is. 1. 9), **ויתיר** (Ex. 16. 20), **ויתר** (2 Kgs. 4. 43): the Niphal is **נותר** (Num. 26. 65), **ונותר** (Lev. 14. 18), **ויתר** (Ex. 29. 34), **ויתר** (2 Kgs. 20. 17).

Here ends the first chapter of the book on latent and lengthening letters composed by R. Jehuda, son of R. David, surnamed Hayug (Paradise be his rest!), translated into the holy language by R. Mosés ha-Kohen, son of R. Samuel ha-Kohen (Paradise be his rest!), of Cordova.

**Chapter the second:
containing all the verbs whose second
radical is a quiescent latent.**

Thus says Jehuda: the description of verbs with a quiescent latent for their first radical is now finished; in this chapter I will mention the verbs which have such for their second radical. [For every verb is composed of three letters, answering to the פ, and י, and ל of פָעַל, this being the parent of all the verbs and that from which all are named, whether transitive or intransitive, without exception.] Before making a list of them, I will with God's help offer some explanations which will set them right and clear up their difficulties.

**On verbs whose second radical is latent and
quiescent.**

When the Hebrews wish to employ the past tense of the Kal, or its participle, in these verbs, they make the second radical quiescent, pronouncing it like latent ש, but not writing it, except in a few words. For instance, the latent quiescent in קם (1 Sam. 17. 48) קמו (Ps. 86. 14) is the second radical: the proper form should be קים as in Esth. 9. 32., לקים (Ez. 13. 6): it is written in זוקם (Hos. 10. 14). Other examples are צדו (Lam. 4. 18), צידו (3. 52) for צידוני, שמרו שמרוני, שמרו צידוני, like ציון [צִיּוֹן], these being derived from קץ (Is. 18. 6) from קץ (Gen. 8. 22): צידים, ציד, so ציד (1 Chr. 21. 20) from דנֵן (Lev. 26. 5); דן from לדין (1 Sam. 24. 16) שטו (Num. 11. 8) from שט (Is. 33. 21): so also שך (Ps. 7. 1) רך (Lev. 15. 3), רש (Ps. 34. 11), שת (Gen. 4. 25), שב (2 Kgs. 4. 38) with many others. Know also that מות (2 Sam. 12. 18) is another instance, this being derived from מותה (Pr. 18. 21), המותה (Ps. 116. 15): this explanation accordingly upsets the theory of those who hold that there are but two radicals in these verbs. This latent quiescent is neither written nor pronounced in the form corresponding to פעלתי, גלתי, ששתי, and שבתי (Gen. 28. 21), in the sense of the future, as

(Is. 65. 19), וְמַתִּי (Zech. 3. 9), וְקֹמֶתִי (Am. 7. 9): so with the form כְּמָתָם פְּעַלְתָּם as כְּמָתָם (Num. 32. 14), וְסֹרְתָּם (Deut. 11. 28), שָׁבְתָּם (2 Kgs. 1. 5), and so with all. Know also that most of the participles derived from these verbs take the same form in pronunciation as their preterites; thus קָם, plural קָמִים (Ps. 3. 2) is the participle; קָם (1 Sam. 17. 48) the preterite: so הָצַד (Gen. 27. 33) and צָדָנוּ (Lam. 3. 52): [for the י of this last is the plural termination, ו the pronoun of the first person; these being removed only צ remains. In the same way שָׁם (Zech. 12. 2) must be the participle, as you cannot say דָנֵה אֲנֵב עֲשָׂה, or שָׁמֵר, but שָׁלֵחַ, עֲשָׂה, like מְשִׁים, this word describing the action or condition of the agent; but שָׁם (Deut. 4. 44) is the preterite; so וְשָׁבָה (1 Sam. 17. 15) is the participle, שָׁבָה (Is. 9. 12) the preterite:] again רָאשׁ (2 Sam. 12. 1), and רְשֻׁוֹת (Ps. 34. 11), מְתָה the participle and the preterite (Jos. 1. 2); all these and the like should have a vowel under their second radical like פָּעֵל or פָּעַל; מְתָה as participle or preterite should be מְתָה with tseri under the י, like חָפֵץ, יְבָשָׁה; [Ps. 5. 5] is the former, the latter in Gen. 34. 19: so יְבָשָׁה (Is. 56. 3) and (40. 7):] י however becoming quiescent, מ loses its kamets and receives the tseri of י to shew its origin: it is the same with רָקָם, עָרָם, כָּנִים, כָּנָם (Gen. 42. 11).

On the future.

Know that the future of these verbs is formed by changing the second radical to latent quiescent י, the previous letter receiving shurek in general, occasionally holem, as יְשֻׁבוּ, יְקֻמּוּ etc; there must also, it is universally agreed, be a quiescent added after the four letters נ, י, נ, ת, which are prefixed to signify the future, in order to compensate for the quiescence of the second radical. For, the vowel of this being lost, if you make sh'va the vowel for י, the word is incomplete, and not equivalent to פְּעַל; if however you employ kamets, and thus introduce a quiescent between י and ת, you supply the deficiency. I further explain that the proper form of יְקֻמּוּ is יְקֻמּוּ, as يَشْفَعُونَ, يَشْفَعُونَ, and that for convenience י, the second radical quiesces, [that ת also being in this condition.

though pointed with sh'va,] there are four quiescent letters in one word, viz. the two just mentioned, the **ו** of prolongation which appears in **ישמור**, **ישפט** also, and lastly the **ם**; it being impossible to pronounce all these, the third is omitted and **ר** receives the vowel of the second radical **ו**; [**ר** then having ceased to be quiescent, and the second radical having become so, its vowel being thrown upon **ר**, a confusion ensues], consequently the latent quiescent is introduced after the prefixed letters as an equivalent. This however is never done but in words which have lost some vowels, as **יקום**, **יכל** (Job. 33. 21), **ישמוֹת** for **יסכּבוֹ**; or some letters, as **יקנָה**, **יצפָה** (Gen. 31. 49), **יקנָה**, **יבלה** (33. 19); for **יקנָה**, **יצפָה**, as I shall further explain. Also let no one be foolish enough to suppose that the **ו** of **יקום** etc., is added for the sake of prolongation as that of **ישמוֹת** etc., for the former stands when **ו** of the plural is added either in pause or not; as in **ישבוּ** etc.; the latter disappears when **ו** of the plural is added, if it be not in pause; as for instance in **ישמְרוּ** etc., sh'va being substituted for it. When however the pronominal suffixes are added to these verbs, the quiescent which follows the prefixed letters, as it does not belong to the root, falls away, as in **צִוָּדָנוּ** (Ps. 140. 11) from **צִוָּד** (Lev. 17. 13), sh'va taking its place, so in **תְּצַוָּרָם** (Deut. 2. 19), **תְּרוּעָם** (Ps. 2. 9), **תְּבָאָנִי** (36. 12), **ישׁוֹפֵךְ** (Gen. 3. 15), **אֲשֶׁרָנָה** (Num. 24. 17), **וַיְכִינֵנָה** (Job. 31. 15) **וַיְמִגְנֵנָה** (Is. 64. 6); and the same happens when **ו** is added to **ו** of the plural, as in **יְקֻמָּן** etc. Further, **ישׁוּב** etc. may be pointed with shurek or holem, these sometimes being equivalent: and when they receive **ו** conversive with pathah, they lose the **ו** representing their second radical, when they are not in pause, the syllable receiving kamets hatuph to mark the loss; as in **וַיִּתְחַנֵּן** (Gen. 25. 8), **וַיִּקְםֶן** (23. 17), **וַיִּשְׁבַּב** (Jud. 14. 8) **וַיִּנְגַּר** (Gen. 20. 1), **וַיִּנְמַם** (39. 13), **וַיִּעַעַף** (Is. 6. 6), **וַיִּפְגַּן** (Gen. 45. 26), **וַיִּצְמַם** (2 Sam. 12. 16), **וַיִּרְאֶן** (18. 23), **וַיִּטְלֹל** (Jos. 5. 3), and so always, unless the first radical be **ע** or **ח**, or the third **ע** or **ח** or **ר**, then, as being easier, pathah takes the place of kamets hatuph; as **וַיִּעַתֵּן** (2 Sam. 21. 15), **וַתִּחְשַׁב** (Job. 31. 5), **וַתִּחְנַן** (Gen. 8. 4), **וַיִּנְעַז** (Is. 7. 2), **וַיִּצְרַר** (2 Kgs. 17. 5), **וַיִּסְרַר** (Jud. 4. 18), **וַיִּרְאֶה** (6. 38); but it is a mistake to read with pathah any but these

and the like: however in a pause the second radical ו is again pronounced, as before the addition of the first ו, as in וַיְמָת (Hos. 13. 1), וַיִּשְׁבֶּן (2 Sam. 3. 16), וַיִּנְםֶן (2 Kgs. 9. 10), and the rest: with the plural and other terminations it remains, as in וַיַּרְאֵנוּ, וַיִּקְוֹמוּ.

On the imperative.

Know that the masculine imperative is formed by making the second radical quiescent and pointing the preceding letter with shurek or holem, as in the future, for instance, שׁוֹב etc. And should any one ask why I say that ו in these verbs is the second radical, while I do not say the same of the similar latent quiescents in שָׁבָד, שָׁבָת, but assert that these are from שָׁבַד, שָׁבַת, and have lost this ו, I reply that the latent quiescent in these last does not belong to the root, but is due to the prolongation caused by the accent, and, when this goes, disappears with it, as in לְךָ (Gen. 12. 1), וְשָׁבָת (35. 1); here there is neither accent nor latent quiescent, but in קָם and the like the quiescent remains whether there be an accent or no. Another proof of my statement is, that, when ו of the plural is added to רְדָה and the like, sh'va takes the place of the quiescent, as in שָׁבָו (Num. 22. 19), רְדוֹ (Gen. 42. 2), לְכָ (1 Kgs. 12. 5); this is not so with שׁוֹבָה, קָםָה, either in pause or otherwise, and this settles the matter. A few past participles also are found, which will serve for samples of the rest, which, like the imperative, have a quiescent ו preceded by shurek, as סֻגָּה (Cant. 7. 3), in another sense, סֻגִּים (Pr. 14. 14), מְלִיכָה (Jos. 5. 5), וְבוֹה (Job. 31. 34), שְׁוֹמָה (2 Sam. 13. 32), לְזָהָה (1 Sam. 21. 10), הַלּוֹטָה (Is. 25. 7), the second word here must be a past participle, as is shewn by הַנּוֹכָה which follows; רְוֹעָה (Pr. 25. 19) like פְּעֹולָה: some persons add to this list (Zeph. 3. 10). All these should have been pointed with a vowel after the ו, and kamets after the first radical, like פְּעֹלָה, but these for ease of pronunciation have been dropped, as also the ו of prolongation, [as this could not be pronounced after the second radical had become quiescent]. Some are formed like this, though not with a passive signification, [but

בושים [as expressing manner or condition,] as בוש (Jer. 48. 39), טוב (Ez. 32. 30), for קרובים, קרוב, ביזים etc. So ביזים (Ps. 145. 9), סורי (Num. 13. 19); סורי (Jer. 17. 13), (2. 21) דומה (Ps. 94. 17), (Ez. 27. 32); though the latter have shurek and the former holem, the meaning is the same; the infinitive, which serves for a noun as well, likewise takes both vowels indifferently, for instance שוב (Job. 15. 22), קום (Ps. 18. 39), מות (9. 1): with holem (Jer. 3. 1), קום (44. 29), מות (Num. 23. 10), צור, נהג.

On Hiphil.

In forming this conjugation, [including its participle,] the Hebrews insert a latent quiescent after the prefixes נ, י, ח, נ, for compensation, as I have explained in the case of יקום etc.; the second radical becomes ' quiescent preceded by hirik, [the inserted quiescent being marked by tseri in the preterite and participle, by kamets in the imperative,] as מקים, יקים, הרים, like etc., but, it being difficult to pronounce ' with a vowel, it becomes quiescent, and the other changes ensue which have been before described. When הרים and the like receive the plural termination ו by itself or ה of the feminine, the inserted quiescent holds its place, as הרים, הרים; with any other terminations it disappears, as in הקיימי etc. for הקיימי, like; in this case the last letter of הרים receives holem with ו for convenience of pronunciation, and the quiescent is inserted at the end, now that the first letter has lost it: this is the usual custom. Know also that העירות (Is. 41. 25), העידות (Deut. 4. 26) belong to this class of verbs, and should have sh'va and pathah under the ה, as in הקיימי, but this would be difficult on account of א/ה/ה/ע, these letters generally having pathah before them; so with החרחות (1 Sam. 22. 15), החרחות (Is. 9. 3), which are not pointed like הקלותני (Lev. 26. 32), הسابית (1 Kgs. 18. 37), (2 Sam. 19. 44): so again with ה of interrogation before א/ה/ה/ע, its vowel is then prolonged to pathah, though its rule is to have seghol and pathah; for instance העודנו (Ex. 4. 18) והחייהם (Gen. 43. 27), ההנם (Job. 1. 9), ההזדה (Jud. 14. 16),

(Num. 31. 15), **ההטיר** (Jer. 2. 11), [sometimes it takes seghol when the guttural has kamets, as **האנבי** (Num. 11. 12) **הריתה** (Jo. 1. 2);] all these should be pointed like **השלום** (Gen. 29. 6), **השומרים** (4. 9), **הטובה**, (Jud. 2. 22), **השומר** (Num. 13. 19), **הקהלך** (1 Sam. 24. 17). When **קם** and the like receive pronominal suffixes, then the quiescent after the prefixed letters disappears, as in **ישיבנו** etc. and so with **כ** epenthetic as in **מקיטם** (Ps. 59. 16), and also in the plurals **נייעון**, **ישיכון**, **קייטון** etc.; this is because it does not belong to the root and is therefore dropped for the sake of convenience [when anything is added to the end of the word: but in (Jud. 19. 22) it is part of the root, and therefore **כ** is written, as being the first radical, and standing in the place of the **ש** of **מצעים** and the **כ** of **משחיתים**.

On the future of Hiphil.

Know that the Hebrews use **קם** with hirik and **קם** with tseri with the same meaning, so **ישראל**, **ישראל**, etc.; this, as I have before stated, belongs to the root, and so does the latent quiescent after the **ק** of **קם** corresponding to it; this is dropped for ease of pronunciation with **ו** conversive, except in rare instances, and the first radical receives seghol to indicate the loss of **ו**; as in **חזקם**, **קם**, **חזקם** (Jud. 2. 16), **ישיבם**, **ישב**, **ישיבם** (Gen. 14. 16) etc.; all take seghol, unless the third radical be **ע** or **ח** or **ה** or **ר**, then pathah is substituted, as in **ותרע** (1 Kgs. 14. 9), **ותנה** (Ez. 32. 2), **וינה** (Jos. 21. 42), **ותרעץ** (Gen. 8. 21), **ותחרץ** (38. 14); one word takes hirik, **וירוח** (Jud. 9. 53), this was originally **תריעץ**, and on the addition of **ו** lost the **ו** for convenience of pronunciation, but kept hirik as before. With pronominal suffixes, **ויקם** and the like recover the quiescent representing the second radical, as **ויקימו** etc.

On the imperative of Hiphil.

The imperative masculine from **חזקם** and the like has kamets under the **ה**, followed by a latent quiescent, **הקם**, **החזקם**, with hirik or tseri, but the former only with the plural

termination וְ or יְ of the feminine, as הִקִּינוּ (Is. 14. 21), הַמִּיחוּ (Gen. 35. 2), הַמִּיחוֹ. Sometimes it has no הַ, as שִׁישׁוֹ וְגִילָּל (Jud. 19. 9), בֵּינוֹ שֵׁם (Is. 65. 18), נִירֹוֹ (Jer. 4. 3), שִׁירֹוֹ (Ex. 15. 21), שִׁיחֹוֹ (Ps. 48. 14), שִׁיחֹ (Jud. 5. 10), דִּינֹ (Jer. 21. 12). The infinitive, which also serves as a noun, is sometimes like the first form of the imperative, as הַבִּין (Is. 56. 11), הַסְּרִיב (Gen. 30. 32), sometimes like the second, as בֵּין (Pr. 23. 1), רִיב (Jer. 50. 34). The verbal noun is formed sometimes like חִשּׁוּבָה, תְּקוּמָה etc., the וְ of these being part of the root, the חַ a prefix, הַ marking the feminine: חִשּׁוּבָה is derived from שָׁועַ, [and stands in the place of two words קְבוּל שָׁועַ „hearing a cry“] but from עַשְׂעַ, [and it may be said that the חַ of חִשּׁוּבָה is changed from the וְ of יִשְׁעוּהָ.] Other nouns are formed thus, מְהוּמָה etc.: these וְ' s also belong to the root, [the word being formed like מְלֻחָה, מְשֻׁרָה, but have suffered quiescence.] Some are found without הַ at their end, as הַטְּרוּן (Ecc. 9. 11), with tseri under טְ on account of the רְ, instead of taking kamets like טְקוּר, מְלֻעָן etc.

On Hophal.¹

This is formed by changing the quiescent inserted after the הַ of Hiphil, and after the prefixes אֵיןֶת in the future, to quiescent וְ, with shurek preceding, this vowel being always used in the Hophal of verbs whose first radical is not one of the four עַ; the second radical of the preterite and future disappears when they are not in pause; as for instance מְוַקֵּם, הְוַקֵּם etc., and so with all. Let no one suppose that וְ in these corresponds to that in (Job. 33. 19), מְוַדְעַת הַוְרֵד (Gen. 39. 1), מְמוֹצָאִים (Is. 12. 5), the latter being the first radical, the former added in the way I explained in יְקֻם etc. The proper form of הְזֻקֵּם, מְזֻקִּים, יְזֻקִּים, הְזֻקִּים etc. would be מְזֻקִּים, יְזֻקִּים.

¹ H. om. from after פְנֵיה to the same words at the beginning of the next chapter.

On Niphal.

This is formed by changing the second radical to latent quiescent **וּ** preceded by holem, the **וּ** marking Niphal taking kamets, and thus a latent quiescent is made to follow it as I before explained: as for instance נִבְנָן (Gen. 41. 39): here the first **וּ** is that of Niphal, the following latent quiescent is added, **בּ** is the first radical, **וּ** is the second, **וּ** is the third; it should be pointed like נִשְׁמַר etc, but for convenience the **וּ** is made quiescent: so again נִכְנָן (Hos. 6. 3), נִלְוֹן (Pr. 19. 29), נִמְוֹטוֹ (Ps. 17. 5), נִדְזֹן (2 Sam 19. 10), נִכְנוֹן (Pr. 3. 32), נִוְרוֹץ (Ecc. 12. 6), נִאֲוֹר (Is. 1. 4), נִרְזֹץ (Ps. 76. 5), נִבְכָּה (Is. 25. 10), נִפְיָשָׁו (Nah. 3. 18), נִבְכָּתָו (Jo. 1. 18), נִמְגָדֶל (Esth. 3. 15), נִסְגָּה (Ez. 6. 9), נִמְגָדָה (Ps. 44. 19), נִמְגָדָה (Nah. 2. 7), נִמְוֹנָה (Jos. 2. 24), נִפְצָצָה, נִעְזָר (Zech. 2. 17), [with tseri under the **וּ** on account of the **וּ** which follows]. Know also that in the participle, which should be pointed with kamets, and the preterite, which should have pathah, the second radical is lost in נִבְנָן and the like, inasmuch as the pronunciation of **וּ** cannot be distinguished, and it has none of the kings for its vowel; and when we form the plural, the quiescent after the first **וּ** disappears, as in וְנִבְנוּנִים (Deut. 1. 13), נִבְנוּנִים (Ex. 19. 15), וְנִלְחָדִים (Pr. 2. 15), נִמְוֹנִים (Jer. 46. 5), נִמְוֹנִים (Ps. 75. 4). The same happens when נִבְנָן the preterite is declined, the first radical receiving shurek to mark the second, the third holem, a latent quiescent is thus formed, as in הַקִּימְתוֹנִי and the like, נִסְגָּוֹתִי (50. 5), (Ps. 38. 9), נִפְנָוֹתִי (Is. 10. 13), וְנִקְשׁוֹתָם (Ez. 20. 43), (id. 34). With אֵיןְתָּה, the prefixes of the future, the **וּ** of Niphal is absorbed in the following letter, which accordingly receives daghesh, as is always the case in Niphal, unless the letter be one of the five אֵחָהָעָר and therefore refuse it, the **וּ** is quiescent as before: the daghesh is important as distinguishing Niphal, for instance in יִמְנָן (Pr. 12. 3): this should have been pointed like יִשְׁמַר, So יִמְוֹט (16. 3), יִמְוֹט (Is. 41. 7), had this been Kal, it would have been pointed like חִמְוֹת (Deut. 32. 35), it is however Niphal like נִמְוֹטוֹ (Ps. 17. 5), יִמְוֹשָׁא (140. 10), יִנְוֹעַ (Nah. 3. 12), (Ps. 35. 4), יִעְרֹוּ (Jer. 50. 41), which is of the form יִפְעָלִי;

תְּרוֹץ (Ez. 29. 7) is of the form **תִּפְعַל** from וָנוֹרֶץ (Ecc. 12. 6), וַיָּאֹר (2 Sam. 2. 32) from נָאֹר (Ps. 76. 5), all these would have received daghesh had they been capable of it: so also with other verbs whose first radical is one of אֵחֶד עֵזֶר, as יַעֲשֵׂה etc. The masculine imperative is הַכֹּן (Am. 4. 12), of the form **הַפְּעַל**, like **הַשְׁמַר**, and therefore with daghesh in בּ, it should have been pointed like it and like הַכְּבֵד (2 Kgs. 14. 10), so הַמְּטֻול (Jer. 4. 4). The infinitive, which also serves for a verbal noun, is of the same form; as לְהַמְּטֹול (Gen. 34. 17), הַטּוֹחוֹת (Lev. 14. 43), like **הַפְּעַל** [הַטְּלָטָל (1 Sam. 27. 1), and הַפְּקַד (1 Kgs. 20. 39):] so כְּהַדּוֹשָׁה (Is. 25. 10.), although this has shurek and the others holem, these being often equivalent; consequently ד receives daghesh; and הַבּוֹקֵךְ (Is. 24. 3) should also be of this class.

Another chapter.

The Hebrews sometimes double the third radical in these verbs, leaving the second a quiescent ו, as before, this is owing to a change of meaning: thus from **הַקִּים**, **יַקְיִם**, **יַקְוִם** (Mic. 2. 8), like **יִפְעַל**, here ו is the second radical: [the ו in these two is not changed, as being the mark of the third person singular masculine of the future, but the ק of يַקְוִם corresponds to the פ of يִפְעַל, ו to ע, the two מ's to the two ל's;] so like מִתְּקוּמָתָה מִתְּפֻלָּלה מִתְּקוּמִים, מִתְּפֻלָּלִים, like לְשׁוּבָה, שׁוּב (Is. 49. 5), Again from שׁוּב, שׁוּב, מִתְּפֻלָּלִים (Is. 49. 5), like רְשֻׁוּב, מִתְּפֻלָּל, מִתְּפֻלָּל (58. 12) like רְשֻׁוּב, from comes רְשֻׁוּב (Pr. 13. 7) like רְמֻה, יְרֻום, מִתְּפֻלָּל (Is. 26. 11), like רְמֻה, מִתְּפֻלָּל (33. 3); from שְׁטוֹ (Num. 11. 8), מִפְּצִץ, יִפְּצִץ, מִתְּשֻׁבָּנָה (49. 3); from שְׁוּטָה (Jer. 5. 1) and הַפִּיצָן (Pr. 25. 18), like יִפְּצִץ (Hab. 3. 6); from נְדוּ, נְדוּ, מִתְּרֻשָּׁש (Jer. 49. 30), like נְדוּ, מִתְּרֻשָּׁש (Is. 24. 20), like מִתְּנֻדָּה (Jer. 31. 18); from וַיְרִישָׁה (Jos. 6. 20), like וַיְרִישָׁה (Is. 24. 19); from חַטְפָוֹרָה, יְפֹרָר, פֹרָר (id.), like פֹרָר (Ps. 74. 13), so מִטְּהֻמָּתָה (Is. 24. 19); from זְוֹרָה (Job. 39. 15), like זְוֹרָה (2 Kgs. 4. 35); from יְבּוּם, בְּמַתָּה (Pr. 27. 7), like בְּמַתָּה (Is. 63. 18), מִתְּבּוּסָתָה (Ez. 16. 6); from חַבּוּם (1 Sam. 14. 13), like חַבּוּם (2 Sam. 1. 16) like פְּעַלְתִּי, [properly with three ת's, but the second is absorbed in the third, which belongs to the con-

jugation and receives daghesh; from נָבָן [יְנֻבֵּן] (Ps. 92. 15), נָבָב (Zech. 9. 17); from חַנּוֹפָה, יְנֻפָּה (Is. 10. 32); from עֲפָה, יְעֻופָּה (Gen. 1. 20), יְתֻעֹופָּה (Hos. 9. 11); from יְמָוֵל, מָלֵל (Ps. 68. 32), יְרִזּוֹן, רִזּוֹן (Nah. 2. 5); from בָּשָׂה, בָּשָׂה (Jos. 5. 7), יְטָולֵל (Ps. 90. 6); from וְבָשָׂה (Jer. 48. 13), בָּשָׂה (Ex. 32. 1); from מְתָנָרָר, גָּרָר (Is. 16. 4), מְתָנָרָר (1 Kgs. 17. 20); from מְתָחָלָל, חָלָל (Hos. 11. 6), וְתָחָלָל, חָלָל (2 Sam. 3. 29), (Jer. 23. 19); from יְתָלֹן, לְלֹן (Is. 1. 8), כְּמָלֹנה, יְלֹן, לְלֹן (Ps. 91. 1); from וְיְכָונָנוּ, יְכָונָנוּ, כָּנָן (Job. 11. 11); from יְתָכְּבֹן, יְכָנָן, כָּנָן (31. 15), יְלִין, הָלִין (Is. 62. 7), יְתָכְּבֹן, יְכָנָן (Pr. 24. 3); from יְלִין, הָלִין (14. 9), וְעֹורָר, הָעֹיר, הָעִיר (Is. 28. 22); from תְּחַלְצֵץ (Is. 35. 23), מְתָעֹרֶר (Is. 10. 26), וְתָמָגֵן, מְתָמָגֵן (id.), מְצָדָדוֹת, יְצָדָדוֹת, צָדָד (Job. 30. 22); from אֲקָוט, קָוט (Ps. 95. 10), אֲקָוט (119. 158), וְאֲתָקוּטָה (139. 21); from וְיְקָוֵן (Ez. 32. 16), וְיְקָוֵן (2 Chr. 35. 25); from שָׁחָה, יְשַׁחַח (Ps. 69. 13), שָׁחָה, יְשַׁחַח (Is. 53. 8); also may of the form from נָחָה, מְנָחָה, יְנָחָה, מְנָחָה; from שָׁרָה, יְשַׁרָּה, מְשָׁרָה, מְשָׁרָה (Ezr. 2. 65). But יְסָבֵבוּת (Ps. 55. 11) is not so formed, as it corresponds to סָבֵב, יְפֹעַלְוָה being the first radical, וּ added for prolongation, the first בּ is the second radical, and the second the third, derived from וְסָבֵב (1 Sam. 7. 16); so וְיְהִוָּלֵל (21. 14) like לְהִוָּלֵם, אֶל הִוָּלֵם, from וְיְהִפְעַל, יְהִפְעַל, from לְהִפְעַל, אֶל הִפְעַל (Ps. 75. 5), like סָבֵב, אֶל הִסְבֵּב; so מְשָׁוְטָם, וְאַשְׁתָּוְטָם, from סָבֵב, אֶל הִסְבֵּב; so מְשָׁוְטָם, אֶל הִשְׁוְטָם, from לְהִשְׁוְטָל (Gen. 43. 18) like לְהִתְפּוּעַל, from לְהִתְפּוּעַל, from שְׁמָמָה; so וְגַלְלָה, אֶל הִגְלָל, from לְהִגְלָל (29. 3); so בְּקָקָם, בְּקָקָם, וְיְבָקָקָם, from בְּקָקָם, וְיְבָקָקָם (Nah. 2. 3); so אֲשָׁתָּוְלָה, אֶל הִשְׁתָּוְלָה, from אֲשָׁתָּוְלָה (Ps. 76. 6) from וְשָׁלֵל, שָׁלֵל, שָׁלֵל, from וְשָׁלֵל (Ez. 29. 19): all these have the same letters for their second and third radicals, [and are not like the first class mentioned, in which the third radical is doubled, the preceding וּ being the second; their corresponding form therefore is יְפָעַלְלָה, but of the latter class, יְפֹעַלְלָה.] These verbs are doubled in yet another way, in which the second radical disappears, this is only done when there is a change of meanings; as from מְטָלְטָלָךְ (Jon. 1. 5) comes מְטָלְטָל (Is. 22. 17); here the first and third radicals are doubled, and the second has disappeared: so from חַחְילָוּ (Jer. 5. 22), וְחַחְלָחָלָל (Esth. 4. 4), חַחְלָחָל (Ez. 30. 4): from חַרְחָה (Job. 30. 30), לְחַרְחָה (Pr.

26. 21): from פָּרֶת הַתְּפֹרָה (Is. 24. 19), (Job. 16. 12): from עַז, עֲזֵף, יְעֻפָּה, יְעֻפָּה (Hab. 2. 7): from עַט, מְעוּעֵד, יוֹעֵד (Ps. 132. 4).

And now, having completed my explanations on the verbs whose second radical is a quiescent latent, I have thought fit to collect the verbs themselves together, and will mention with regard to each anything peculiar I may find in its ways or meaning. It is not my purpose to state when their middle radical is ו and when ע, that being generally uncertain: my intention however is, and I have sufficient knowledge to carry it out, to explain the position of the quiescent which stands for the second radical, whether it be ע or ו. As, for instance, קָמַת corresponds to פָּעַל, and the quiescent between the ק and מ is for the ע: you may say it is ע, if you derive it from לְקִיּוּם (Ez. 13. 6), or ו, if you observe the quiescent ו in מְקוּם, [and so with מְהֻמָּה, whose ו is manifest in the pronunciation of מְהֻמָּה (Pr. 18. 21), (Ps. 116. 15). So now with God's help I proceed to collect them together.]

Verbs with a latent quiescent for their middle radical, either ו or ע.

אָיֵב, אָיָב, אָיָב, וְאָיָתִי אֶת אָיָבֵךְ. אָיָב.

The Hebrews employ this participle with the ע clearly pronounced by the palate, אָיָבֵךְ (2 Sam. 4. 8), with hirik, like אָסְפֵךְ, and in such a form the second radical always has a vowel, though it varies. With all this, however, the second radical does not escape being made quiescent and latent, as in וְאָיָבָה (Gen. 3. 15).

אָיָל, אָיָל (Ps. 88. 5), **אָיָלוֹתִי** (22. 20); with the same meaning and derivation, לְאָיָל (Gen. 31. 29), (Mic. 2. 1); the latent quiescent between א and ל is the ע, appearing in אָיָל and אָיָלוֹתִי; sometimes this is written, as in אָיָלִי (Ez. 32. 21), [this last has the sense of an adjective, the former is a noun.]

אִם, אִם (Cant. 6. 4), אִמְתָּה (Hab. 1. 7) like אִם etc. The noun is used with אַדְוָתָה; אַדְוָם etc. The noun is used with אַדְוָתָה, quiescent, אַמְּנָה (Ps. 88. 16), אַמְּנָה (Job. 20. 25), אַמְּנָה (Ex. 23. 27).

אָזֶן. אָזֶן (Jos. 10. 13), אָזֶן (Jer. 17. 16), אָזֶן. The Hiphil is formed by changing וּ to quiescent וּ, it should be like אָזֶן (Gen. 19. 15), הָאָזֶן (Is. 22. 4).

אָזֶר. אָזֶר (1 Sam. 14. 29), אָזֶר (Gen. 44. 3), אָזֶר (1 Sam. 14. 27). The proper form of אָזֶר (Gen. 44. 3) would be אָזֶר, as being a preterite formed like קָטַנְתִּי, יָקַשְׁתִּי (45. 1), but the וּ is made quiescent and the vowel thrown upon the preceding אָ to mark its origin, the וּ of prolongation also is dropped, because two latent quiescents meet and are therefore unpronounceable: so with the preterites וָרוּ, בָּשָׂוּ. The noun also is אָזֶר (Gen. 1. 3). There is a Hiphil, in it וּ is changed to וּ, אָזֶר (Ps. 97. 4), מָאֵרָה. The Niphal is נָאֵר (76. 5), וָאָזֶר (2 Sam. 2. 32): the masculine imperative, infinitive, and verbal noun, is הָאָזֶר. With another meaning, בָּאָזֶר (Is. 50. 11), בָּאָזֶר (Mal. 1. 10) מָאֵרָות (Is. 27. 11).

בָּאָה. בָּאָה (Gen. 27. 35) the preterite, בָּאָה (Ex. 3. 13) the participle; so again בָּאָה (Gen. 29. 9), and בָּאָה (id. 6). Those who arranged the accents placed that of the preterite on the בָּ, and of the participle on the אָ; as in בָּאָה (1. Sam. 25. 19), בָּאָה (Esth. 2. 14). In חֲבוֹאתָה (Deut. 33. 16), and חֲבָאתָה (1 Sam. 25. 34), when I observed the second חָ of the former with kamets, as in all masculines like שְׁמָרָתָה etc., while that of the latter had sh'va, as in all feminines like עֲשִׂיתָה etc., I concluded that the ¹ first חָ of the former belonged to the future masculine, that of the latter to the future feminine: [the two words are unique, the former answering to חֲבוֹאתָה, the latter to חֲפֻעָלָה]: may be interpreted as a precatory imperative. The two forms הבָּאָה and הבָּאָה are used for the second and third persons feminine plural; the former, you must know, is the proper

¹ H. H. the first, the second, twice. L. om. from לְכַר to inc.

one, like etc. So **חַשְׁבָּנָה** and **חַשְׁטָרָנָה** in the same verse (Ez. 16. 55), **וְתִקְרָבָנָה** and **וְתִגְבָּהָנָה** for like and the like. The Hiphil is **הַבִּיאָה**, **יַבִּיאָה**, **הַבִּיאָה** the imperative, infinitive, and verbal noun: **הַבִּיאָה** indeed and **הַבִּיאָה** are both used, the former being the proper form; like **הַקִּימָה** is found, for **הַטִּלָּתָה** so **הַקִּימָה**: **מַבָּאָךְ**, **מַבָּאָךְ** two forms are used, **מַבָּאָךְ** and **מַבָּאָךְ** (2 Sam. 3. 25), the proper one is **מַקּוֹר**, like etc.; we may say that **מַבָּאָךְ** was made to match **מַזְצָאָךְ**, without any notice being taken of the derivation, for the latter is of the form **מְפֻעֵל** from **מִצְאָה**, the **וּ** corresponding to the **פּ** of and the **שׁ** of **מְשֻׁפֵּט**, whereas there is no preterite **בָּאָךְ**, but **בָּאָךְ**, like **קָם**: it should therefore be like (Ez. 46. 19), **מְקוּמָךְ** like **מַבָּאָךְ**. There is another noun like **מַבָּאָךְ** (8. 5), as **חִידָּה** etc.

בוֹ (Pr. 6. 30), (Cant. 8. 1), (Pr. 13. 13), **בָּוֹה** (Is. 37. 22), **הַ** marking the feminine, from **בָּוֹה**; but **בָּוֹה** (Num. 15. 31), **וּבָוֹה** (1 Sam. 2. 30), **(2 בָּוֹה)** (2 Sam. 12. 9), **בָּוֹהִינִי** (id. 10), are from another root.

בֵּין. **בִּין** **הַבִּינוֹתִי**, **נַבְנֵה**, **הַבִּינוֹתִי**, **נַבְנֵה**; the Niphal is **הַבִּינוֹתִי**, **נַבְנֵה**; **בְּסִתְיָה** is the imperative, infinitive, and verbal noun. There is another heavy conjugation, with the third radical doubled; **בָּוֹנֵן**, **בָּוֹנֵנָה**, **בָּוֹנֵנָה** (Deut. 32. 10); **בָּוֹנֵן** is the imperative and verbal noun.

בּוֹסֶם (Is. 14. 25), **חֲכֹם**, **אֲכֹם**, **בּוֹסֶתֶי**, **בּוֹסֶתֶי**. **בּוֹסֶם** (Ps. 60. 14): the Hophal participle; **יְבּוּם** another heavy conjugation has the third radical doubled, **יְבּוּם** (**יְבּוּם**) (Is. 63. 18), **מְתֻבּוּסָתָה**, **בּוֹסֶתֶי**, **בּוֹסֶם** (Ez. 16. 6)

בּוֹשָׁה. **בּוֹשָׁה** (Ezr. 8. 22), (**בּוֹשָׁנוּ**) (Jer. 51. 51), (**בּוֹשָׁה**) (Ps. 22. 6), [**בּוֹשָׁה**] (Jer. 12. 13), [is the second person imperative, like the third person of the preterite; the noun,] (**בּוֹשָׁה**) (Ez. 7. 18), [**בּוֹשָׁה**] (Zeph. 3. 5); the participle] (**בּוֹשָׁה**) (Jer. 48. 39), [**בּוֹשָׁם**] (**בּוֹשָׁם**) (Ez. 32. 30); **יְהִבְשָׁשָׁה** (Gen. 2. 25); the Hiphil, **הַבִּשָּׁה** (**בּוֹשָׁם**) (Ps. 53. 6), **מַבִּישָׁה** (Pr. 19. 26); the Hiphil, **יְבִשָּׁה** (**בּוֹשָׁתָה**) (2 Sam. 19. 6), **הַבִּשָּׁה** (Jer. 8. 9), **הַבִּשָּׁה** (Is. 30. 5) are not from this root, but from one beginning with **בּ**. Some however suppose

that the middle radical has been placed first: that is, that the ב or ו which is the second radical of הבישות, בישו, is changed to the first in הוביש; the same is said of יבושו (Jer. 6. 15), that the latent quiescent standing in the place of the first radical after the written ו the sign of the future is another ו: and that for this reason ו does not take kamets as in יבוֹא. It may be so, and it may be that they are two roots of like signification, as טוב טב, יטב, and of similar sound. There is another signification, as בושׁ (Jud. 3. 25), and of like sense a heavy conjugation with the third radical doubled, בושׁשׁ (Ex. 32. 1), (Jud. 5. 28), in pause pointed like ירוצְצָנוּ (Nah. 2. 5).

גַּן. גַּן (Ps. 90. 10), אֶגְנָה, יְגָנָה (Num. 11. 31); נַחַן (Ps. 71. 6.) may be from this root; [this before receiving the suffix would be like קומ, the singular from הקומים (2 Kgs. 16. 7).]

נִיחַ. נִיחַ (Job. 40. 23); נִיחַת, הַנִּיחַתִּי, הַנִּיחַתִּים (Ps. 22. 10) may be from this root, in the way I explained in reference to נַחַן.

גַּול. גַּול, גַּלְוֵל, גַּלְוֵת, גַּלְוֵתִי, גַּלְוֵתִי (Is. 65. 19); the heavy conjugation is גַּלְוֵל, גַּלְוֵלִי, חַנְלֵלִי, חַנְלֵלִי (Hos. 10. 5), also written גַּלְוֵל גַּלְוֵל, as both conjugations are found; [like בין קומ; the former like].

גַּוְרַתִּי. גַּוְרַתִּי (Gen. 32. 5), וְתוּרָתִי (Is. 16. 4), (2 Kgs. 8. 2), מְתֻנָּרוֹתִי (Gen. 26. 3), וְתוּרָתִי (1 Kgs. 17. 20). With another meaning, תְּגַוְּרוּת (Deut. 1. 17), וְגַוְּרָת (Num. 22. 3), (Job. 19. 29), מְגַוְּרָת (Is. 66. 4), מְגַוְּרָת (Pr. 10. 24); but גַּוְּרָת (Jer. 22. 25), גַּוְּרָתִי (Deut. 9. 19) are from a root beginning with ג, as I explained in the chapter thereon.

גַּיְף. גַּיְף (Neh. 7. 3): the imperative masculine is גַּיְף or הַגְּנָפָה, like בין or הַבְּנָה.

דָּוִג. דָּוִג or דִּינָם: אֲדָוִג, דָּנָחִי, דָּג; מְדִינָם, דִּינָם (Ez. 47. 10): the Piel دَوْنَم (Jer. 16. 16), دَوْنَم (Jer. 16. 16), should have had daghesh, but it has been omitted for ease of pronunciation, as in the ק of بَكْشُوا from بَكْشَوا, the س of يَسْعَوا, in which is absorbed the ن of نَسْعَى, the

ק of from לְקַח, וַיִּקְחֵוּ (2 Chr. 19. 7), the מ of המשרתים etc.

רֹוח. רֹוח (Ps. 36. 13), the heavy conjugation is יָדִיחָה; הדיח is (Ez. 40. 38).

רֹן. רֹן (Pr. 29. 22): in the noun the נ receives a vowel and is changed to רֹן (6. 14), like משפטים מדיינים: the masculine imperative or אֲדֹן, יְדֹן, the Niphal נְדוּנָה, נְדוּנָה (2 Sam. 19. 10), or נְדוּן is the masculine imperative and verbal noun. Another meaning is רֹן, דְּנִיתִי רֹן (Jer. 5. 28), (Gen. 30. 6) for דְּנִיתִי רֹן, [like שְׁמַרְנִי, but the daghesh in the second נ does not belong to the root, as in בְּעָדָנִי וְעָדָנִי (Ps. 118. 18), (Deut. 31. 27)], רֹן, יְדֹן, the participle (Gen. 15. 14), לְדִין (1 Sam. 24. 16), the Hiphil הָדִין, יְדִין (Ps. 110. 6), (Deut. 32. 36), לְדִין (Ecc. 6. 10), the masculine imperative רֹן.

רוֹם. רֹם (Ps. 94. 17), כְּרוּמָה (Ez. 27. 32); from this also may come הרומתי (Jer. 48. 2) for התודמי, like הרפעלי.

רוֹז. רֹז (Job. 41. 14).

רוֹר. רֹר (Ps. 84. 11): with another meaning דָּוָר (Ez. 24. 5), (id. 9), מְדוּרָה (Is. 30. 33).

רוֹשׁ. רֹשׁ (Jud. 8. 7), דָּשָׁה (1 Chr. 21. 20) וְדָשִׁתִי, דָּשָׁה (Is. 28. 28), וְדָשִׁי (Job. 39. 15), מְדֹשָׁה (Mic. 4. 13), וְדָשִׁה (Is. 21. 10), וְנְדֹשָׁה (25. 10); the Niphal מְדוּשָׁה; the masculine imperative, infinitive and verbal noun, הָדֹשׁ, with holem; also with shurek, this being equivalent in many words, כְּהָדֹשׁ (id.).

הַיּוֹם. הַיּוֹם הַמֶּתֶה, פָּעָלָם (Deut. 7. 23), like שְׁתִים, [and the first מ answering to the ת of שְׁתִים, and the second marking the plural:] the proper form should be הַיּוֹם, the first מ takes kamets, as every third radical in the form פָּעָלָם: however וְהַיּוֹם (Is. 28. 28) is not from this root, but of the form הַמְמַנִּי וְפָעַל from (Jer. 51. 34): the form הַמְמַמָּם would be the מ of וְהַיּוֹם takes pathah, as every

second radical does, except with athnah, soph pasuk, and zakeph in some places: **וַיִּהְמֶם** (2 Sam. 22. 15), **וַיִּהְמֶם** (Jud. 4. 15): [these last may be from **וְהָמָם** (Is. 28. 28), as **וַיִּסְבֹּב** and **וַיִּסְבֹּב** from **וַיִּסְבֹּבּוּ**: **יִסְבֹּנֵי**: **סִבְבָּבָם** like **וַיִּהְמֶם**; **הַדִּים** under **ה**, as I explained in the case of **הַדִּיטּוֹתִי**, **הַעֲירּוֹתִי**: **וְאַהֲרֹתָה** (55. 3), (**תְּהִימָּנָה** (**מְהִימָּם**), **מְהִימָּם**, **מְהִימָּם**) (**תְּהִימָּנָה** (**קִימָּנָה** (**יְאֹור** (**וַיְאֹרֶב** (Ruth. 1. 19), as (2 Sam. 2. 32).

רְחִין. **אֲהַיָּן**, **וְתָהִינָּנוּ**, **הַהִינּוֹתִי**, **הַהִינָּן**. (Deut. 1. 41).

וַיְבוּכוּ, **וַיְזַבְּחֻ**, **וְבָבִי**, **וְבָבִי** (Lev. 15. 25), **וְזַבְּחָבָבָה** (Jer. 49. 4), **וְזַבְּחָבָבָה** (Ps. 78. 20), **וְזַבְּחָבָבָה** (15. 33).

זָזָד. **זָהָד** (Ex. 18. 11), **זָהָדִי**, **זָהָדִי** (Jer. 50. 29), **זָהָדִי** (Pr. 21. 24), **פָּעָלָנִים**, **הַוִּידּוֹנִים**, **אוֹדָה** (Ps. 124. 5) like **זָזָד**, between the **ז** and **ז** rightly and according to the root. The Hiphil is **חִזְדָּזָה**, **חִזְדָּזָה** (Neh. 9. 10), **חִזְדָּזָה** (Ex. 21. 14).

זָלָל. **הַזְּלִילִים**, **זָלָל**, **זָלָל** (Is. 46. 6).

זָן. **וְמִזְוֹן**, **וְגַנְתִּי**, **זָן** (Ps. 144. 13), **וְמִזְוֹן** (Gen. 45. 23).

זָעַם. **שְׁזִוּעוּ**, **זָעַם**, **זָעַטִּי**, **זָעַטִּי** (Esth. 5. 9), **זָעַטִּי** (Ecc. 12. 3), **זָעַם** the masculine imperative, as also the infinitive and verbal noun. In the noun **זָעַם** indeed (Is. 28. 19), the **ז** receives a vowel; some suppose that **זָעַם** is changed from it, with the second and third radicals transposed.

זָוֶר. **וַיְזַוֵּר** (Job. 39. 15), **וַיְזַוֵּר** (Jud. 6. 38); the past participle **זָוֶר**, **זָוֶרֶה** (Is. 59. 5), the final **ה** marking the feminine as in **וְלָנֶה** (Zech. 5. 4). Another meaning is **זָוֶרֶת**, **זָוֶרֶת** (Ps. 78. 30), **זָוֶרֶת**, **זָוֶרֶת** (Job. 19. 17), **זָרֶת** (Lev. 22. 12), **זָרֶת** (Jo. 4. 17). In the preterite another form **זָוֶרֶת**, **זָוֶרֶת** is used, **זָוֶרֶת** (Ps. 58. 4): the Niphal **זָוָרָה** (Is. 1. 4), **זָוָרָה**; **זָוָרָה** the masculine imperative and verbal noun.

חוֹב. **חוֹב** (Ez. 18. 7): there is also a Piel in which quiescent **ו** becomes **חַבְבִּי**, **חַבְבִּי**, **חַבְבִּי** with daghesh, **חַבְבִּיבִי** (**מְחַבְבִּיבִי**, **מְחַבְבִּיבִי**) (Dan. 1. 10).

חָגָג. בכתמונה (Job. 26. 10), חָג (Pr. 8. 27), אֲחָג (Is. 44. 13).

חָדָה. חָדָה (Jud. 14. 12). אֲחָדָה, חָדָתִי, חָדָה (Jud. 14. 13).

חָלֵל. חָלֵל (Is. 23. 4), חָלָה (66. 8), (26. 18), חָלְתִי, חָלָה (Jer. 5. 3), חָלֵל חָלֵל (Ez. 30. 16). The Hiphil is, הַחִיל, חָלֵל (Jer. 5. 22), יְחִילוּ (Jo. 2. 6), וַיְחִיל (1 Sam. 31. 3), חָלֵל (Ps. 48. 7): one with the third radical doubled is חָלֵל, חָלֵל (29. 9), מְחֻלָּלָה (Is. 51. 9). Another meaning is מְחֻלָּל, יְחֻלָּל, יְחֻלָּל, חָלֵל, חָלְתִי, חָלָה (id.). From this root also may come (Job. 26. 13), מְחֻלָּל (Deut. 32. 18), מְחֻלָּל (Ps. 90. 2), חָלְלִתִי (Pr. 8. 24).

חָסֶם. אֲחָסֶם (Jon. 4. 10), חָסֶת (Ez. 16. 5), חָסֶטִי, חָסֶם (Ps. 72. 13), וְתַחַסְתָּה (1 Sam. 24. 11), חָסֶה (Jo. 2. 17).

חָרֵךְ. חָרֵךְ (Ez. 24. 11), חָרָה, חָרָתִי, חָרָה (Job. 30. 30), חָרָה, אֲחָרָה (Is. 24. 6), יְחָרֵךְ.

חוֹשֶׁךְ. הַוְשֵׁה, יְהֹשֵׁךְ (Deut. 32. 35), חָשֵׁת (Ps. 119. 60), וְחֹשֶׁךְ (38. 23), וְתַחַשְׁתָּה (Job. 31. 5): the Hiphil is, הַחִישׁ, חִישׁ (Ps. 55. 9), אֲחִישָׁנָה (Is. 60. 22), הַחִישׁוּת (Ps. 90. 10).

טוֹחַ. טָחַ (Is. 44. 18), וְטָחַם (Ez. 13. 14), טָחַם (Lev. 14. 42), אַטָּוחַ. The Niphal, נְטוּחוּתִי, נְטוּחוּתִי, נְטוּחוּתִי. The infinitive and verbal noun, הַטָּוחַ (id. 43), and so the imperative masculine.

טוֹב. טָוב (Num. 24. 5), טָבוֹן (Cant. 4. 10), טָבוֹן: the heavy conjugation is, like the שִׁבְתִּים, הַטָּבוֹת, הַטָּבוֹת, the שִׁבְתִּים, הַטָּבוֹת, the שִׁבְתִּים, הַטָּבוֹת; וְהָרָה הַטָּבוֹת הַהָא אֲשֶׁר הַטָּבוֹת, like the שִׁבְתִּים, הַטָּבוֹת, It is said that in the words הַטָּבוֹת, הַטָּבוֹת, the latent quiescent, which is the second radical in הַטָּבוֹת, is changed to the quiescent, which is the first radical in טָבוֹן; but they may be two words, טָבוֹן, טָבוֹן, used indifferently as resembling each other in sound and meaning.

טִילַת. וְתִילְוִנִי (Jon. 1. 4), וְתִילְוִתִי, הַטִּילְוִתִי (id. 5), הַטִּילְוִתִי (id. 12), וְיִטְלֹלוּ (Ps. 37. 24), וְיִטְלֹלְתִי (Jer. 22. 28). The Niphal

[**טול** (Is. 40. 15), **הטול** may be from another root, **נָפַל** (Lam. 3. 28) like **טול**, with a future like **נָפַל** [טול].]

טוש. **טווש**, **טשתי**, **טש** (Job. 9. 26); the masculine imperative is also the infinitive and verbal noun.

כּוֹל. **כּוֹל** (Is. 40. 12), **כְּלֵחִי**, **כָּל**; the imperative masculine is **כּוֹל**: the Hiphil is **כִּיל**, **הכִּילוֹתִי**, **הכִּיל** (1 Kgs. 7. 26), **מְהִכִּיל** (8. 64.)

כּוֹן. **וַיְכֻנוּ**, **אָכוֹן**, **כְּנִיתִי**, **כּוֹן**. **כּוֹן** (Job. 31. 15), from this also may come **כּוֹנֶה** (Gen. 42. 19). **כּוֹן** (2 Kgs. 7. 9), (Job. 23. 3); with the same meaning a Hiphil, **הָכִין**, **הָכִין** (Esth. 6. 4), **הָכִינוֹתִי** (Ex. 23. 20). The Niphal **נָכַן** (Hos. 6. 3), **נָכַנוּ** (Pr. 19. 29), **הָכַן**, **הָכַן**; another heavy conjugation with the third radical doubled, **כּוֹנָן** (Is. 51. 13), **כּוֹנָנוּ** (Ps. 11. 2). **כּוֹנָה** (90. 17), **כּוֹנָן** (Is. 62. 7).

לוֹט. **לֹאַת**, **לֹאַת**, **וְגַלְוִים**, **יָלוֹת**, **לֹתוֹת**, **לֹוֹת**. **לוֹט** (2. 15), **וְגַלְוִים**, **יָלוֹת**, **לֹתוֹת**, **לוֹט**.

לוֹט. **לוֹט** (1 Sam. 21. 10), **הַלּוֹט** (**הַלּוֹט** Is. 25. 7), the second is a past participle, as is shewn by its junction with **וַיָּלַט**, **וַיָּלַט** (**וַיָּלַט** 1 Kgs. 19. 13), [like **הַקִּים**, **יָקִים**, **הַקִּים**, **יָקִים**]. Another form is used, completed by **אַת**, **לֹאַת** (2 Sam. 19. 5), which also becomes **הַ**, **בְּלֹטִים** [**בְּלֹטִים** on the understanding that though not written, it would still be pronounced.] From this root may be derived a full form, ¹ **לֹאַת** (2 Sam. 18. 5), [an imperative like **לֹקַח** (Ex. 29. 1):] the noun has the same form (Is. 8. 6), **לֹאַתִּי** (Gen. 33. 14): the **אַ** is also quiescent, as in **בְּלֹט** (1 Sam. 18. 22); some take this **ל** to be added and not to belong to the root, as we have **אַת** (1 Kgs. 21. 27), [this may however have lost **ל**, as is the case with **לֹקַח** and **קַח** (Ez. 17. 5).]

לוֹן. **לוֹן** (Gen. 32. 22), **וְלוֹנִי**, **לֹנִי**, **אַלְוֹן**, **לֹנִי** (Jud. 19. 13), **טָלֵנָה**. There is a Hiphil, but it is intransitive, being of the same sense as the Kal, **הַלּוֹן**, **וְהַלּוֹן**, **וְלֹנִי** (Jos. 8. 9), [had this been the Kal, it would have been pointed like **וְיָקִם**]

¹ Gikatilia here wrongly quotes **לֹאַת אַת פָּנוּ** (2. Sam. 19. 5).

(Gen. 23. 17), it is however from **וַיְלִין**, **הַלִּין**, and resembles **וַיְקִם** (Ps. 78. 5) except that this latter is transitive, and is not: so **וַיְלִין** (Jud. 18. 2), **נָלִין** (Gen. 19. 2)] There is also another meaning, **הַלִּינוּתָם** (Num. 14. 29), **וַיְלִין** (Ex. 17. 3).

לוֹז. **לוֹז** **הַלְּוִזָּעֵשׂ**, **לְלִזְים** **הָא** **וְלִזְין** (Pr. 3. 34), **לוֹז** (Is. 28. 22); with another meaning, **הַטְּלִיז** (Gen. 42. 23), **טְלִיז** (Job. 33. 23), **וְלִיז**.

לוֹש. **לוֹש**, **וְלִשְׁתִּי**, **לוֹשֶׁת** (Gen. 18. 6).

מוֹג. **מוֹג**, **וְתָמִונָה**, **תָמִונָה**, **מָגִית**, **מָג**. **מוֹג** (Am. 9. 5); **וְתָמִונָה** (Is. 64. 6); the Niphal (Ps. 75. 4), **מוֹג**, **מוֹגָה**. There is a heavy conjugation, with the third radical doubled, **מוֹגָה**, **מוֹגָתִי**, **מוֹגָתָה**, **מוֹגָתָה** (Job. 30. 22), **חַטְמָנָה** (Ps. 65. 11).

מוֹט. **מוֹט** (Pr. 25. 26), **ימֹוט** (Deut. 32. 35), **מָט** (Pr. 24. 11), for **חַטְמָנָה** like **חַטְמָנָה** (Is. 54. 10), **חַטְמָנָה** (id. 4): the heavy conjugation is **מוֹט** (Ps. 55. 23); the heavy conjugation is **מָט**, **מָטִיט**, **הַמָּטִיט** (id. 4): the Niphal **מוֹט** (17. 5), **יָמֹוט** (Is. 41. 7), **יָמֹוט** (Ps. 140. 10).

מוֹל. **מוֹל** (Deut. 30. 6), **וְמַלְתָּם** (Jos. 5. 4), **מָל** (Deut. 10. 16), **מוֹלִים** (Jos. 5. 3), **טוֹלִים** (id. 5): the Niphal is **אוֹמֶל**, **אוֹמֶל** (Jer. 4. 4), **לְהַמְּוֹל**, **הַמְּוֹל** (Gen. 34. 17), **יָמֹל**, **הַמְּוֹל**; the Hiphil is **אֲמִילָם**, **יָמִיל**, **הַמִּיל** (Ps. 118. 12): another kind has the third radical doubled, **מוֹלָלִתִי**, **מוֹלָלָתִי**, **מוֹלָלָתִי** (90. 6); but **וְמוֹלָלִים** (id. 22), are not from this root, but from **נוֹמָל**, as in **נוֹמָל** (17. 11), the **נ** being absorbed in the **מ**: they correspond to **נוֹמָל**, **וַיְפֻעַלֵּם**: so **נוֹמָל** (id. 26), of the form **נוֹמָל**, like **נוֹעַתָּר** (1 Chr. 5. 20), but that the **נ** of this last has pathah on account of the **ע**, otherwise it would have had **הַרְיקָה**; **הַמְּוֹל**, **הַמְּוֹל**, **הַמְּוֹל** (Ps. 68. 3), so **הַמְּוֹל** (Jer. 4. 4), **לְהַמְּוֹל** (Gen. 34. 17); but then they will not have the significative of Niphal, you must remember.

מִיעַן. **מִיעַן** (Pr. 30. 33), **הַמִּיעַן** (Is. 16. 4).

מִיר. **מִיר** (Jer. 2. 11), **וְמִירָה** (Ps. 106. 20), **הַמִּיר** (Lev. 27. 33).

מוֹש. **מוֹש** (Num. 14. 44), **וְמִשְׁתִּי** (Zech. 3. 9), **מִשְׁתִּי** (Is. 54. 10); the Hiphil is **מִישְׁתִּיחַשׁ**, **הַמִּישְׁתִּיחַשׁ**, **מִישְׁתִּיחַשׁ** (Ex. 13. 22), with

the meaning of ימוש, as not being transitive; (Mic. 2. 3) is transitive, אֲנָשִׁים being the subject and צוֹאָרוֹתֶיכֶם the object.

מוֹת (2 Sam. 12. 18), with tseri under the ט, this vowel however is difficult to pronounce when the terminations of the verb are added, and so they say וְמֵתִי (Gen. 19. 19); the termination ת, which is written, absorbs the third radical ח, and therefore receives daghesh; [it corresponds to וְשָׁבַתִּי (1 Sam. 12. 2), as having two ח's, the first the third radical, as the ב, the other the termination, as the ת, of וְשָׁבַתִּי: written in full they would be וְמֵתִי וְשָׁבַתִּי, like מֵתָה (Pr. 18. 21), המותה (Ps. 116. 15), המותה (79. 11): the Hiphil is מֵתָה, יָמִית, המותה, מותה, מותה, מותה, (2 Sam. 1. 16), here also the doubled third radical is absorbed in the termination ת; [the word should be תְּרֻמְתָּה, like מְוּתָה corresponding to the שׁוּבְתָּה of ב; the third is the termination, as in شׁוּבְתִּי, רְוּמְתִּי, (Ps. 34. 22), מְמֻתָּה, (1 Sam. 14. 13), מְמֻתָּה (Jer. 20. 17).

נוֹב מתרנבות (ינובן) (92. 15), נבתי, נב (Lam. 4. 9), (Mal. 1. 12); the heavy conjugation is נובתי, נובב (Zech. 9. 17).

נוֹד הניד (Jer. 48. 17); the heavy conjugation, נד (2 Kgs. 21. 8).

נוֹה (Ez. 7. 11); with נ changed to quiescent latent ה, (27. 32).

נוֹח אֲנוֹחַ (Job. 3. 26), וְנַחַנְנוּ (2 Sam. 17. 12), (Hab. 3. 16), מְנוֹחָה, מְנוֹחָה, וְתַנְחַתָּה (Is. 57. 2), (Gen. 8. 4); also may be from this root, פָּעַלְלָה, the ה of the former corresponding to ה of the latter, and ח being doubled like ל: so לְנִצְוֹן (Is. 1. 31); the Hiphil is הַנִּיחָה, הַנִּיחָה, (Ex. 33. 14), וַיַּנְחַךְ (Pr. 29. 17), לְהַנִּיחָה, (Jos. 21. 42), (Ez. 44. 30), וְהַנִּיחָה (Esth. 2. 18).

נוֹט תַּנְעַט, אֲנַעַט, נַטְחִי, נַט (Ps. 99. 1).

נוֹמָה יָנוּם (Nah. 3. 18), (Ps. 76. 6), נָם (121. 4), (Pr. 23. 21), חַנוּמָה (Ps. 132. 4).

נוֹם. נום (Is. 30. 16), נומם (2 Sam. 18. 3),
ונם (Gen. 39. 12), ונסנו (Jos. 8. 5), בנסום (10. 11); the
Hiphil is הנום (Ex. 9. 20), והנום (Ex. 9. 20).

נוּעַ. נוע לבבו כנווע (Is. 24. 20), נועה, נעה, נעה.
the Hiphil is הניע (Am. 9. 9), והניעותי, הניע (Num.
32. 13), יניען (Ps. 59. 16); the Niphal, נועה, נועה,
னוע, נועה, נועה (Am. 9. 9), ינעו (Nah. 3. 12).

נוֹפָה. להנפה, וינפח (Lev. 9. 21), (8. 29),
הניפה אהרן תנופה (Is. 30. 28): another heavy conjugation is
nopha, נופת (10. 32), מנופת, ינופת.

נוֹזֵץ. הפטו or הנטץ (Cant. 6. 11), like (Jer. 31. 32),
is הנטץ, מנטץ, מנטז, ינטץ, אנטץ, אנטז (Ecc. 12. 5)
the imperative masculine, and likewise the infinitive and
verbal noun, [like הקם, השב].

נוֹר. ניר (Jer. 4. 3), ניר (1 Kgs. 11. 36): with
another meaning, נר (Ps. 119. 105), מנורה, גרוותה, הניר
(1 Chr. 28. 15).

סְנוּג. סנו (Ps. 53. 4), אסוג, סוגתי (Pr. 14. 14): the Niphal
נסוג (Ps. 44. 19), הנסוגים (Jer. 38. 22), נסוג (Zeph. 1. 6),
ישוע (Ps. 35. 4); וחסונג (Is. 59. 14), if from this root, will
take daghesh in the ס to compensate for the lost second
radical, whose vowel is thrown upon ס, the proper form
should be ¹ הסונג like השכוב; the same is done in verbs
whose second and third radicals are the same, as I have
² explained in my book thereon: we may also read
וחסונג without daghesh, like והובא, והוקם (Is. 59. 14), (Pr.
22. 28), טסונג (Deut. 27. 17), יסונג (Mic. 2. 6),] may be from
another root [נסג]: סונגה (Cant. 7. 3) is from this root but
with different meaning.

סְופִּי. יסופו (Ps. 73. 19), ספו, ספתוי (Is. 66. 17): a heavy con-
jugation, אסופה אסופה הסיפותי, הסופי (Zeph. 1. 2),
הסופה אסופה (Jer. 8. 13), here אסופה is not from this root, but from
אספה, אספה, meaning, „I will collect and destroy them together“:

¹ H. חסונג. L. הסונג. ² Text. p. 102.

השמד אַשְׁמִידָם from סוף, as if it were prefixed as in אֲדוֹשׁ (Is. 28. 28) from דש (1 Chr. 21. 20).

סָור. יסור, אַסּוֹר (Num. 12. 10), וָסְרָתָם (Deut. 31. 29), סָר (Is. 7. 17), וָסְרוּה (Is. 49. 21); the Hiphil is הַסִּירָה, הַסִּיר (Deut. 7. 15), וָסִיר (Gen. 38. 14), [ס should in this last have had seghol, as in Ex. 2. 3], but pathah is used before ר, as before ר in Gen. 8. 21), and י in וָרָעָה (1 Kgs. 14. 9):] מסיר (Is. 3. 1), מסיר (Pr. 4. 24). With another but similar meaning, סָר (Ex. 3. 4), יסור (id. 3), אַסּוֹר (2 Kgs. 4. 8), וָיָסְרָה (Jud. 4. 18), [this last should have had kamets hatuph, but ר takes pathah like י in וָיָעָה (Is. 7. 2); sometimes however it has kamets hatuph, as וָיָמָר (Gen. 20. 1), like etc.]

סָרָךְ. יסרך, אַסּוֹךְ (Dan. 10. 3), וָסְכָתָן לֹא סְכִתִּי (Ruth. 3. 3), סָרָךְ (Deut. 28. 40), וָסְכוּם (2 Chr. 28. 15); the Hiphil has a different meaning, מסיך, אַסְכֵּךְ, הַסִּיכָותִי, הַסִּיכָה (Jud. 3. 24), לְהַסֵּךְ (1 Sam. 24. 4).

סִיתֶךָ. הַסִּיתֶּךָ (Job. 36. 16), regular; if this form is too difficult, הסתי may be used, with the third radical ת absorbed in ת of the first person. Know also that the daghesh in הַסִּתְהָה (1 Kgs. 21. 25) is an exception to the regular הסית or הסית for the masculine, and הסית or הסית for the feminine. יסיתך (Deut. 13. 7), וִיסְתָּחַטֵּךְ (2 Sam. 24. 1), וִיסְתָּחַטְתִּךְ (2 Chr. 18. 31), מסיתך (Job. 2. 3).

עִיבָּם. עִיבָּם, יְעִיבָּם (Lam. 2. 1); may come from this.

עָזָג. עָזָג (Ez. 4. 12), תְּעָנֵנָה, אָעוֹג, עָגָת, עָגָה (1 Kgs. 17. 13), מָעוֹג (id. 12); עוג is the imperative, also the infinitive and verbal noun.

עָזָד. עָזָד (Gen. 49. 27), (Is. 33. 23): there is a Piel with daghesh in the א, אָזָד, עָזָד, עָזָדִי, עָזָדִים (Ps. 119. 78); the Hiphil is הַעֲזָדָה, הַעֲזָדִי (Deut. 8. 19). הַעֲזָדָה, הַעֲזָדִי (Gen. 43. 3), וַיַּעֲזֹד (2 Chr. 24. 19), וַיַּעֲזֹד (2 Kgs. 17. 13); והועז (Ex. 21. 29), עָזָד (1 Sam. 12. 5), תְּעָזָה (Is. 8. 16): with yet another meaning, הַעֲזָדָה, הַעֲזָדִי (Jer. 11. 7), אַעֲזָדָה (Lam. 2. 13).

עִזָּה. העז (Jer. 6. 1), (4. 6), העז (Ex. 9. 19); the Hophal is טוען, הוען.

עִיל. עלות, עלתי, על (Gen. 33. 13), (Is. 40. 11), (65. 20), like פועל: an adjective also is found in which has a vowel, עילים, גביר, איל (Job. 16. 11) like עיל (19. 18), (21. 11); from this root also should come עולמים (Lam. 4. 4), (Ps. 8. 3); with another meaning על, עולתי, על, עול, עול (Is. 26. 10), משול (Ps. 71. 4) but this is a Piel, the Kal with this signification is על, עול, עול; the adjective is עול (Zeph. 3. 5), the noun על (Lev. 19. 15), in regimen בעול (Ez. 28. 18); with another form עללה (2 Sam. 7. 10): of this signification indeed may be said עיל (Job. 16. 11): is said to be changed from עללה, like שמלת and כבש and כבש: this is quiescent in עלות (Ps. 58. 3), וועללה (Job. 5. 16).

עִיפָּה. עיפה (Gen. 25. 30), עיפה (Pr. 25. 25), עיפה (Deut. 25. 18), the second radical, receiving a vowel: this verb indeed is said to be formed by transposition from עף. There is a Hiphil with different meaning, העיפותי, העיפותי, העיפותי (Pr. 23. 5) like חזם, מועף: from this also may come עפה (Am. 4. 13), עפה (Job. 10. 22): there is yet another meaning עף, עפה, עפה (Zech. 5. 1), עוף (Job. 20. 8), (Ps. 91. 5); the heavy conjugation with this meaning is עופת, עופת, עופת (Gen. 1. 20), יתעופף, עופפת (Hos. 9. 11), מעופף.

עִיקָּם. העיקם (Am. 2. 13), העיקם (id.), העיקם (Ps. 66. 11), עקמת (55. 4).

עַרְבָּה. ער (Job. 41. 2), ער (Cant. 5. 2), ער (4. 16), (Jud. 5. 12), ער (Ps. 44. 24): the Hiphil is העירה (Ezr. 1. 1), העיר (Is. 41. 25), העיר (Ps. 78. 38), (35. 23); another form with the third radical doubled, וער (Is. 10. 26), וער (Cant. 2. 7), וער (Ps. 80. 3), וער (Job. 31. 29), מתרער (Is. 64. 6): the Niphal נער (Zech. 2. 17) ונהער (Jo. 4. 12), (Jer. 50. 41); from this root and meaning may come עריך (Ps. 139. 20), עריך (1 Sam. 28. 16), ערדים (Is. 14. 21).

עִזֵּשָׁ. עשו, עשתי, עש (Jo. 4. 11).

עֲוֹתָה. **עֲוֹתָה** (Esth. 1. 16), **עֲוֹתָה** ו **עֲוֹתָה** יְעֻוָתָה; receiving a vowel: the heavy conjugation is **עֲוֹתָה**, **עֲוֹתָה**, **עֲוֹתָה** (Ecc. 7. 13), **לִעְוֹתָה** (Lam. 3. 36), **מַעְוֹתָה** (Ecc. 1. 15): another meaning, with quiescent preceded by kamets in the preterite, **עֲתָה**, **עֲתָה**, the third radical **ת** being absorbed in the termination **תָה** (Is. 50. 4).

פָּגָן. **חָפָג**, **פָּגָן** (Hab. 1. 4), (Ps. 77. 3), (Lam. 2. 18); **חָפָג**, **יִפְגָּן**, **אָפָגָן** (Ps. 38. 9), **נָפָגוּתִי**; **נָפָגוּת** (Ps. 38. 9).

פָּזָה. **פָּזָה** (Cant. 2. 17), **וּמְפָחָה** (Job. 11. 20), **פָּזָה** (Gen. 2. 7), **נוֹפָח** (Is. 54. 16), come from another root. There is another meaning, **הַפִּיחָה**, **הַפִּיחָה** (Ps. 12. 6), **הַפִּיחָה** (Is. 42. 22); so **הַפִּיחָה** (Ps. 124. 7).

פָּזָן. **אָפָונָה**, **אָפָונָה**, **פָּנָתִי**, **פָּנָן** (Ps. 88. 16).

פָּזֵץ. **יִפְצֹץ** (Pr. 5. 16), (Gen. 11. 4), (Pr. 5. 16), **נִפְצֹץ**, **בְּצִחִי**, **פְּצִחִי**. **פָּזֵץ** (Ez. 34. 5), (1 Sam. 14. 34): the Hiphil is **הַפִּיצָץ**, **יִפְצֹץ** (1 Sam. 14. 34); **מִפְצִים**, **הַפִּיצוֹתִי** (Jer. 23. 1), **מִפְצִץ** (Pr. 25. 18), **יִפְצֹץ** (Gen. 11. 8), **הַפִּצְצָה** (Job. 40. 11): another form with the third radical doubled is **יִפְצֹצֹץ**, **פְּצֹצֹץ** (Jer. 23. 29), **וַיַּהַפְצֹצֹץ** (Hab. 3. 6).

פָּקָד. **לְפָקַד**, **אָפָק** (1 Sam. 25. 31): the Hiphil is **וְפָקֵד** (Jer. 10. 4), **וְפָקֵד** (Nah. 2. 11): with another meaning **וְפָקֵד**, **יִפְקֵד**, **הַפִּיקָה** (Is. 58. 10), **וְפָקֵד** (Ps. 140. 9), **וְפָקֵד** (Pr. 8. 35).

פִּירָאָה. **פִּירָאָה** (Ps. 33. 10), like **הַבִּיאָה** or **הַפִּירָאָה** and **מִפְרָאָה** (Num. 30. 13); **חַפְרָאָה** or **יִפְרָאָה** or **אָפָרָה**, **הַבָּאָה** or **תַּוְפָּרָה** (Jer. 33. 21), (1 Kgs. 15. 19), or **מִפְרָאָה** (Is. 44. 25) for **לְהַפְרִיכָם** [Lev. 26. 15] for **לְהַפְרִיכָם**, the pathah under the **ה** and sh'va under the **ה** being interchanged for convenience.] There is another heavy conjugation with another meaning, **הַתְּפִירָה** (Is. 24. 19), **פָּורָה** (Ps. 74. 13), **מִפְרָד** is the imperative masculine, as well as the infinitive and verbal noun.

פָּוֶשֶׁת. **פָּוֶשֶׁת** (Mal. 3. 20), **וְפָשַׁתְּמֶם**, **פָּשַׁתְּמֶם**: the **פָּוֶשֶׁת** has hirik instead of pathah like **וְקָמַתְּמֶם** and the rest: the reason is that the form should have been **וְפָשַׁתְּמֶם** with hirik under the second radical , as in (Jos. 1. 15), **יְלַדְתִּיתְהוּ** (Num. 11. 12), **שָׁאַלְתִּיתְהוּ** (Jud. 13).

6); this second radical being lost, its vowel is thrown upon the preceding letter, and remains to mark the loss.

צָוֹר, צָוַר (Lam. 3. 52), צָוֵר (Lev. 17. 13), וְצָהָדָה (Jer. 16. 16), מְצָדִים וְצָדָם (Ecc. 7. 26), צָדְדָתִי (Gen. 27. 3); with the third radical doubled, צָהָדָה, צָהָדָה (Ez. 13. 18), (id. 20); with another meaning, צָהָדָה (Ps. 78. 25), (Gen. 42. 25), (Jos. 9. 12).

צָוָר. צָרָה (Deut. 20. 12), וְצָרָה (id. 19), (2. 19), צָרִי (Dan. 1. 1), וְצָרִים (Jud. 9. 31), (Is. 21. 2), מְצָרָה (Deut. 20. 20), (28. 53), (Is. 29. 3): the Hiphil is מְצָרָה or מְצָרָה, הַצָּרָה or הַצָּרָה (Zeph. 1. 17), וְהַצָּרָה or הַצָּרָה (2. Chr. 33. 12): (Deut. 28. 52) is also used, irregularly, for הַצָּרָה or הַצָּרָה: so הַצָּרָה or הַצָּרָה (Deut. 2. 9), יִצְרָר (Pr. 4. 12), (Job. 18. 7): the second radical in these is lost, but the latent quiescent after the preformatives אֲיַנְתָּה remains, to mark and compensate for the loss, and so a pause is made after י by means of ga'ya: in the same way הַרְעָא (Ex. 5. 23) for הַרְעָא or הַרְעָא; יְרָעָא (Deut. 15. 10), אֲרָעָא (1 Sam. 26. 21), (Neh. 2. 3): this is however uncommon and forms no rule; the ordinary way is הַרְעָא or הַרְעָא, הַרְעָא or הַרְעָא throughout the Bible: יִצְרָר (Pr. 4. 12), (Job. 18. 7), (1 Kgs. 8. 37), וַיַּצְרָר (2 Sam. 13. 2), may come from another root. There is another meaning וְצָרָה (Deut. 14. 25), וְצָרָה (2 Kgs. 12. 11), וְצָרָה (5. 23), צָרָה (Is. 8. 16): and yet another, וְצָרָה (Jer. 49. 14), צָרָה (Pr. 25. 13). The Hithpael is וְיִצְטְּרֵר (Jos. 9. 4), in this the ת [of שִׁתְמָר] and שִׁתְמָר from שִׁמְרָה and סְבִל [סְבִל] is changed to ט, in order to make the pronunciation of צ more clear, [that it should not be confounded in sound with ס: צ also is put before ט as ש and ס before ת;] so נִצְטָרָק (Gen. 44. 16): [with other letters ת precedes the first radical, as in וְהַחֲנָלָה (Lev. 13. 33), וְהַתְּעַטֵּר (Deut. 24. 7), as I have before explained.] A fourth meaning is וְצָרָם (Ps. 49. 15), צָרָח (Ez. 43. 11), וַיַּצְרָר (Ex. 32. 4).

צָוָם. צָמָם (2 Sam. 12. 21), צָמָתִי, צָמָת (Is. 58. 3), וְצָמָם (1 Sam. 31. 13), וְצָמָם (1 Kgs. 21. 27), (Esth. 4. 16); צָמָתִי (Zech. 7. 5) with the second radical lost, for צָמָתִי, like שְׁמָרָתִי of the form פְּעַלְתִּי.

צוף. אֲצִיפָה, הַצִּיפָה (Lam. 3. 54): the Hiphil is צָפָה, צָפְתִי, צָפָת (2 Kgs. 6. 6).

ציז. אֲצִיזָה, צָצִיזָה (Ez. 7. 10), if this is too difficult, אֲצִיצָה (Ps. 72. 16), (92. 8), (Is. 27. 6), וַצִּיזָה (Num. 17. 23): the masculine imperative, as also the infinitive and verbal noun. With another meaning דְצִיזָה, אֲצִיזָה (Ps. 132. 18), צִיזָה (Ex. 28. 36).

צוק. אַצְקָה, הַצְקָה, הַצְקָה, הַצְקָה (Job. 32. 18), וּבְמִצְקָה (Deut. 28. 53), אַצְקֵק (Is. 51. 13), אַצְקֵק (Deut. 28. 53), וְמִצְקָה (Is. 30. 6). [With another meaning, an appellation, מַצְקָה (1 Sam. 14. 5), like מַלְעָן, מַכְנָן, except that it has shurek for holem. The Masora on it is, „there is not“ (another example): the Targum of Jonathan, „looking“: that is to say, its head was turned towards the north: the plural is מַצְקָוִי (1 Sam. 2. 8).]

קוֹא. קָאָה, תְקֹאָה, יְקֹאָה; בָאָה, קָאָה, קָאָה, בָאָה like: the masculine imperative, like בָאָה: irregularly בָוֹאָה for קָאָה like: it may be that א has been dropped, put for א and supplied with a vowel as יְרָאָה (Ps. 34. 10), for the pronunciation of both is the same, though in one case א is written and in the other not; or א has been dropped and א written for the א of קָאָה etc. The Hiphil is קָאָה, וְהַקָּאָה, הַקָּאָה, הַקָּאָה (Pr. 25. 16) is used, for דָרָעָה, וְהַדָּרָעָה (Deut. 22. 2): so וְהַבָּאתָה, וְהַשְׁבָתָה, וְהַקָּאָה, וְהַקָּאָה (21. 12), for קָוָה, וְהַקָּאָה (Jer. 22. 26), וְהַצָּרָה, וְהַטָּלָתָה (Deut. 28. 52), וְהַבְּיאָה, וְהַטְּלָותָה (Ex. 5. 23), for חָרֵיעָה, וְהַצִּיר, וְהַשְׁלֹוחָה, וְהַבְּיאָה (Lev. 18. 28), וְיִקְאָה (Jon. 2. 11), קָאָה (Is. 28. 8), וְיִקְאָה (Pr. 26. 11); the masculine imperative is הַבָּאָה, like הַבָּאָה.

קוט. טָקוּטָה, אַקְוּטָה, קָטָה, קָטָה (Ps. 95. 10), יְקֻוטָה (Job. 8. 14), אַתְקֻומָתָה (Ps. 119. 158), אַתְקֻומָתָה (139. 21).

قوم. קָם, אַקְוּם (Cant. 5. 5), וְקָאָם (Hos. 10. 14), קָמָתִי, קָמָתִי (Is. 33. 10), קָמוּ (Gen. 23. 17), קָם (13. 17), וְיִקְםָתָה (19. 14), קָמִים (Lev. 26. 37), קָמִים (Ps. 3. 2), קָמִיךְ (74. 23): also is

used for the participle, in the plural הַקּוֹמִים (2 Kgs. 16. 7), as I have mentioned in the case of בּוֹשִׁים, טוֹבִים. The Hiphil הַקּוֹם is יָקִימֵנִי (Job. 16. 12), הַקּוֹם (1 Sam. 15. 13), הַקּוֹמֶתִי (Jer. 44. 25), יָקְם (Ps. 107. 29), הַקּוֹם (78. 5), הַקּוֹמֶתִי (2 Sam. 23. 1); a heavy conjugation with the third radical doubled is אֲקֻומָם, קֻומְתִי, קֻומָם (Is. 44. 26), מְטֻהֻקֻומָתִים (Ps. 17. 7). וְבַתְקֻומְתִי (139. 21), like תְחִילֵלִךְ (139. 21). A Piel is formed by inserting daghesh and giving a vowel to the second radical, קִים (Esth. 9. 32), לְקִים (id. 27), קִים (Ruth. 4. 7).

קָוָן. קִנָה הִיא וְקוֹנָנוֹה (Ez. 32. 16), לְקִנָה (19. 14), קָוָן (id. 1); the heavy conjugation [doubles the third radical,] the second נ quiesces and is absorbed in the third with daghesh [representing the feminine plural, as in תְשִׁלְחָנָה, הַשְׁמַעָנָה so תְרִנָה (Ps. 71. 23), [both should have had three נ's: the first in חֲקֹנָנוֹה is the third radical, the second is the doubled letter; in תְרִנָה the first is the second radical, the second is the third radical: in each case one is absorbed in the preceding one and only two left for three].

קָוֵץ. קָצֵץ, קָצֵץ (Is. 18. 6), וְקָצֵץ (Gen. 8. 22); with another meaning, קָצֵץ (27. 46), קָצֵץ (Is. 7. 16), וְקָצֵץ (Ex. 1. 12), וְקָצֵץ (Num. 22. 3), תְקִצֵן (Pr. 3. 11), וְאַקְצֵץ (Lev. 20. 23): the Hiphil with this meaning is תְקִצֵן, תְקִצֵץ, תְקִצֵץ (Is. 7. 6): with yet another meaning, דְקִצֵן (2 Kgs. 4. 31), וְדְקִצֵן (Jer. 31. 26), מְקִצֵן (1 Sam. 26. 12), וְהַקִּצְשֵׁש (Ps. 35. 23).

מָקוֹר. וְקוֹר, אֲקוֹר, קָרָת (2 Kgs. 19. 24), קָרָת (Gen. 8. 22), קָרָת (Zech. 13. 1), (Jer. 2. 13); the Hiphil with this meaning מְוֹקֵר, יוֹקֵר, הַוֹקֵר, יָקֵר, הַקְרֵה (6. 7), הַקְרֵה (id.), הַקְרֵה (6. 7), the Hiphil רְבֵת (Lam. 3. 58), רְבֵת (Is. 45. 9), רְבֵת (Job. 40. 2), רְבֵב (Jud. 11. 25), אֲרוֹב: the Hiphil is רְבֵב (Jer. 50. 34); one person of the preterite is irregular by losing its ה (Job. 33. 13) for רְבֵב, so בְּנֵתִי (Dan. 9. 2) for בְּנֵתִי (Gen. 26. 20), רְבֵב (Ps. 35. 1), the ' of רְבֵב becomes, it is said, the first radical of יְרִיבִי (Is. 49. 25); analogous to are יְרִיבִי (Is. 49. 25); analogous to are

טוֹב, יְרֵב, רָוב, שְׁרִידָי. There may be two roots and like פְּלִיטִי, שְׁרִידָי. יְבַשׁ, בּוֹשׁ, יְטַב.

רָוד. (Hos. 12. 1), רָדַנְוָה (Jer. 2. 31), יְרִידָה, אֲרִידָה (the Hiphil is תְּרִידָה, אֲרִיד (Ps. 55. 3), תְּרִידָה (Gen. 27. 40); but יְרִדָּה, רָדָה (Lev. 25. 43), יְרִדָּה (Jer. 5. 31), רָדָה (Is. 14. 6), תְּרִידָה (Lam. 1. 13), are not from this root [but from רָדָה, like עָשָׂה, בְּנָה.]

רִיחָה. (Lev. 26. 31), יְרִיחָן (Ps. 115. 6), וַיַּרְחַח (Gen. 8. 21), מְרִיחָה.

רָום. (Deut. 32. 27). רָמָתִי (Ez. 10. 4), וַיָּרֶם (Ps. 46. 11). רָמָתָה (57. 6), רָם (Hab. 3. 10), הָרִים (1 Sam. 9. 24), וַיָּרֶם (Num. 15. 20), חָרָם (Dan. 8. 11), הָרָם (Ex. 29. 27): another heavy conjugation is מְרוּם: another heavy conjugation is וְרוּמָתִי, רָמוּם (Is. 1. 2), אֲרוּמָתִקְה (Ps. 30. 2): אֲרוּמָם (Is. 33. 10), is for אֲתָרוּמָם, ר should have daghesh as having absorbed ח, but in such cases it generally omits it: many verbs also absorb the ח of Hithpael in the following letter though not a similar one, as וְהַכּוֹן (Num. 21. 27), for וְהַכּוֹנוֹן, so מְנֻאָץ (Is. 52. 5) for מְהַנְּאָץ; מְדֻבָּר (Num. 7. 89), for מְהַדְּבָּר; תְּחַשּׁוּם (Ecc. 7. 16), for תְּחַשּׁוּם; וְנַכְּפָר (Ez. 23. 48), for וְנַכְּפָר (Deut. 21. 8) for וְנַכְּפָר; so in יְרַדָּף (Ps. 7. 6) for יְהַרְדָּף, here ר should have da ghesh; so אֲדָרָושׁ (Ez. 14. 3); the א of אֲדָרָושׁ marks the first person, and ד has daghesh as having absorbed ח: so נ is absorbed in the following letter though dissimilar, as that of נְבָנָה in the ב of בְּנָה, that of נְמָנָה in the ט of טְמָנָה, that of יְמָנָה in the ט of יְמָנָה, that of נְשָׁבָר in נְשָׁבָר: so the first radical in the second, as נ of נְטָר in נְטָר, that of נְקָם in נְקָם, that of יְקָם in יְקָם, of נְסָעָה in נְסָעָה, of יְפָלָה in יְפָלָה, of נְדָרָה in נְדָרָה, of יְזָרָה in יְזָרָה, of נְגָה in נְגָה; also, in the form יְפָעָל, the first radical ל in the second, as the ל of לְקָחָה in the ק of קָחָה, תָקָחָה, and וְמָקָחָה (2. Chr. 19. 7). The letters absorbed in others dissimilar to them in biblical examples are נ, ת, ל, and a latent quiescent, such as the צ of יְצָקָה, אֲצָקָה, as I explained at the beginning of the treatise: other letters are absorbed only in such as are similar to themselves. Know also that

the proper form of וַיְהִרְומֶנּוּ (Ez. 10. 15) would be סֹנְבָּנוּ, and הַתְּהִרְמֶנּוּ (Num. 17. 10) for טֹבָּנוּ, with daghesh standing in the place of two; רֹאָה also should have taken daghesh as having absorbed חָאָה, had it been capable of doing so. Also in the case of double letters, it being difficult to give vowels to both, the second absorbs the first and takes daghesh, as in יִשְׁמְנָא (Job. 16. 13), יִשְׁמָלָא (17. 8), וַיִּסְלָלֵא (19. 12), for יִסְבָּנוּ, יִשְׁמָנוּ being derived from (1 Sam. 7. 16), וַיִּסְבָּבֵן; יִסְלָלֵן, שְׁמָמָה from סְלָלָה and וַיִּסְלָלֵן (Jer. 18. 15); so רַנְנָי so (Lam. 2. 19) for רַנְנָיָנָה (Ps. 132. 16); (1 Sam. 14. 9) for דְמָמָה (1. Kgs. 19. 12), with many others.

רֹעַ. רֹעַ (Deut. 15. 9), וְרֹעִים, אֲרוּעַ, רְעֵתִי, רֹעַ (Jer. 6. 29), הַרְעַ or הַרְיעַ or וְרֹעָה (1 Sam. 25. 28), רֹעַ (Jer. 21. 12); וְרֹעַה (Mic. 3. 4), וְרֹעַ (4. 6), יְרֹעַ (Zeph. 1. 12), (1 Kgs. 14. 9), וְרֹעַ (Is. 41. 23), וְרֹעַ (Ps. 37. 9); the Niphal נְרֹעַ, נְרֹעַ, יְרֹעַ, נְרֹעַ (Pr. 11. 15), (13. 20). With another meaning and from another root is הַרְעַה, הַרְיעַ, וְרֹעָה (Num. 10. 9), וְרֹעָה (id. 7), יְרֹעַ (Is. 42. 13), וְרֹעַ (Jos. 6. 20), (Num. 10. 6), (Ps. 65. 14), (60. 10): a third meaning is תְּרֹועַה (Jer. 15. 12), תְּרֹועַ, רְעֵתִי, רֹעַ (Job. 34. 24) תְּרֹועַ (Pr. 25. 19), רֹועַ (Is. 8. 9).

רֹופֵף. רֹופֵף (Ez. 47. 12): similar to this is (Job. 26. 11).

רֹצֶן. רֹצֶן (1. Sam. 20. 36), רֹצֶן (2 Kgs. 5. 20), רֹצֶן (Jer. 51. 31), רֹצֶן (Gen. 33. 4), וְרֹצֶן (1 Sam. 20. 36), כְּמַרְצֵחַ (Ecc. 9. 11), כְּמַרְצֵחַ (2 Sam. 18. 27). The Hiphil is המְרוֹצֵחַ (Jer. 49. 19), המְרוֹצֵחַ, וְרֹצֶחַ, וְרֹצֶחַ (Ps. 68. 32), וְרֹצֶחַ (Gen. 41. 14), אֲרֹצֵחַ (Jer. 49. 19), וְרֹצֶחַ (1. Sam. 17. 17): another heavy conjugation with the third radical doubled and with this meaning is יְרֹצֵחַ, וְרֹצֵחַ, וְרֹצֵחַ (Nah. 2. 5): with another meaning וְרֹצֵחַ, וְרֹצֵחַ (Jud. 9. 53), המְרוֹצֵחַ, וְרֹצֵחַ (Jer. 22. 17): of the same signification is another heavy conjugation with the third radical doubled, וְרֹצֵחַ, וְרֹצֵחַ (Jud. 10. 8), וְרֹצֵחַ (Gen. 25. 22). But רֹצֶן (Job. 20. 19) cannot come from this root, [for we are now speaking of verbs whose middle radical is ר and the third is doubled, but in רֹצֶן the first ר is the

second radical, and the second ז is the third radical; it resembles נָרַז [שבר, סגנָר]. The Niphal is חֲרוֹץ (Ecc. 12. 6), חֲרוֹצָן (Ez. 29. 7).

רִקָּה (Gen. 42. 35), וְרִקָּה (Is. 29. 8), חֲרִיקָה (Gen. 42. 35), רִיקָּה (Is. 29. 8), (Neh. 5. 13), רִקָּה (Ps. 2. 1); with another meaning חֲרִיקָתִי (Lev. 26. 33), וְרִקָּה (Gen. 14. 14), וְחֲרִיקָה (Ps. 35. 3); another meaning resembling the first, יְרִיקָה (Ecc. 11. 3), חֲרִיקָם (Zech. 4. 12), חֲרִיקָה (Jer. 48. 11), תְּוִרֵקָה (Cant. 1. 3).

רִדָּה (Lev. 15. 3), רִדוֹת (1 Sam. 21. 14), רִדוֹת (Job. 6. 6), רִישׁ (Ps. 34. 11), רִאשׁ (Pr. 10. 4), (2. Sam. 12. 1), רִישׁ (Pr. 31. 7), (30. 8). From this root may come רִוְשָׁשׁ (Jer. 5. 17), (Pr. 13. 7): [the ש is the doubled third radical, they are of the form יְפָעֵל, מְפָעֵל, like מְתָקוּם, קְוּם, doubled from קָם, מְתָקוּם, קְוּם;] or they may come from רִשְׁשָׁנוּ (Mal. 1. 4) [they would then be formed like מְתָפוּל, יְפָעֵל]¹.

שָׁבֵב (Jer. 9. 11), שָׁבְבִים (Ecc. 9. 11), יְשֻׁבוּ (Is. 3. 22), the Hiphil is הַשִּׁיבָה, לְהַשִּׁובָה, (2. Sam. 11. 1); the Hiphil is יְשִׁיבָה (Gen. 44. 8), (Ez. 27. 15), (Ps. 72. 10), (2 Sam. 15. 8), it is said that in יְשִׁיבָה has become the first in שָׁבֵב. There is in this sense another heavy conjugation with the third radical doubled, יְשֻׁבָּב (Ps. 23. 3), לְשֻׁבָּב (Is. 49. 5), (58. 12); another meaning, וְשֻׁבָּב שְׁבָות (Jer. 30. 18), שְׁבָב שְׁבָות (Zeph. 2. 7), בְּשֻׁבָּה (Ps. 126. 1), בְּשֻׁבָּה אֶת שְׁבָת (Is. 30. 15), (Num. 10. 36), (2 Sam. 19. 33): a third meaning, מְשֻׁבָּה (Jer. 2. 19), (Pr. 1. 32), (Jer. 8. 5); in this signification occurs another heavy conjugation, שְׁבָב (id.), שְׁבָב (Is. 57. 17), שְׁבָב (Jer. 3. 14).

שָׁבָב (1 Sam. 12. 2), וְשֻׁבָּב שְׁבָב (Job. 15. 10), מְשֻׁבָּב (Hos. 7. 9), (1 Kgs. 14. 4).

שָׁוֹד, חָשֹׁד, יְשֹׁוד, אַשֹּׁוד (Deut. 27. 2), וְשֹׁדָה אֹתָם בְּשִׁיד (Deut. 27. 2).

¹ Gikatilia omits, מְרוֹישׁ וּמְעַשֵּׂיר (1 Sam. 2. 7) is another root, and may be of the same sense as לְהַרְוִשָּׁנוּ (Num. 33. 55), וְאֵם לְאֵת חֲרוֹזָן (Deut. 4. 38), חֲרוֹזָן אֹתָם (18. 12).

שוח. **שוח** (Gen. 24. 63), **לשוח**, **שחתה**, **שה** (Gen. 24. 63); the heavy conjugation is **אשיה**, **ישיח**, **השיה** (Ps. 119. 78), **בשיה** (Job. 12. 8), **שיחו** (Jud. 5. 10); another heavy conjugation is **ашוחה**, **שוחח**, **שוחת** (Ps. 143. 5), **שוחח** is the masculine imperative, also the infinitive and verbal noun.

שוט. **שוט** (Num. 11. 8), **וישטו** (2. Sam. 24. 8), **שוט** (id. 2), **טוטו** (Job. 1. 7), **שיט** (Is. 33. 21), **טוטו** (Jer. 5. 1), **טוטים** (Zech. 4. 10): with another meaning, **שטי**, **שתחי**, **שטיים** (Ez. 27. 8), **טוטים** (id. 26), **טוט** (id. 29), **טוט** (id. 6); **שיט** (Is. 33. 21) may also come from this meaning.

שוך. **שוך**, **שכתי**, **שך** (Mic. 7. 4).

לשם (Ex. 4. 11), **שם** (Hag. 2. 15), **שם** (Num. 11. 11), **בחשומת** (2. Sam. 13. 32), **שם** (Lev. 5. 21), **נשימה** (Ez. 14. 8), **השימותיהם** (1. Kgs. 20. 31), **שם** (Job. 4. 20), **שם** (Jos. 8. 2), **שם** (2 Sam. 14. 7): but **וישם** (Gen. 50. 26) is unique: some compare it with (24. 33), that being a Hophal, and say that the seghol under **ש** in the former is put instead of the pathah of the latter, for **גש** (Gen. 19. 9), and **גש** (2. Sam. 1. 15) are the same: so also **ויקץ** (Gen. 9. 24) and **ויקץ** (28. 16); but this cannot be, as every Hophal has its first letter pointed with shurek to mark the conjugation, but this is not to be found in **וישם**; therefore I say that it is unique: it may be from another root **ישם** [as **ויקץ** from **יקץ**.]

שוע. **שוע** (Job. 30. 24), **shawut** (Jer. 8. 19), **shawut** (Ps. 144. 10); the Piel **אשוע**, **שוע** (Jon. 2. 3), **שוע** (Job. 30. 20), **ישוע** (Ps. 18. 42).

תשופנו (Gen. 3. 15), **תשופך**, **אשופך**, **שפתי**, **שפך**. **שופן** (Job. 9. 17), **שופך**: in another sense, **תשופנו** (Ps. 139. 11).

והשיקו, **תשוקתך**. **שיק** (Gen. 3. 16): with another meaning, **וישיק**, **אשיק**, **ישיק**.

אשריה. **שר** (Ps. 7. 1), **שרים ושרות** (Ecc. 2. 8); the heavy conjugation is **ישיר**, **השירתי**, **השיר** (Ex. 15. 1),

שיר השירים (Is. 5. 1), ותשר (Jud. 5. 1), שירו (Ex. 15. 21), שוררת (Cant. 1. 1); with the third radical doubled, שורר, שוררתי, שורר (Zeph. 2. 14), משוררים ומשוררות (Ezr. 2. 65), והשיר משורר (2 Chr. 29. 28). With another meaning, שר (Hos. 13. 7), אשורי (Num. 24. 17), ישור (Jer. 5. 26), חשורי (Cant. 4. 8), וחשורי (Is. 57. 9), of like signification is שוררו (Job. 36. 24): a third meaning, ותשרה (1 Sam. 9. 7).

שיד + שרים, אשור, שרתי, שר, שיד (Job. 29. 9), שרותיה (Jud. 5. 29), וישר (Pr. 8. 16), יישר (Hos. 12. 5), יישר (Jud. 9. 22), the Hiphil is השינו (Hos. 8. 4); [the meaning of the passage is, „they set a prince over them, but not with My consent“:] another sense is ובמשורה (Lev. 19. 35).

שוש + שוש (Deut. 28. 63), (Ps. 119. 162), (Is. 65. 19), ושותי (Is. 65. 19), משוש, אשוש (35. 1), לשוש (Deut. 30. 9), יושום, אשוש (Ps. 48. 3). The Hiphil is השישוי, or הששתי, if the first is too difficult, אשיש (Is. 61. 10), יישיש (Ps. 40. 17), ששו (Is. 65. 18), [this is however intransitive, unlike מקיים.]

שות + שתה (Gen. 4. 25,) שתה (1 Sam. 4. 20), with the absorption of the third radical ת, the second radical also is lost in השותה (Ps. 73. 28); שתו, אשות, שתות (Is. 22. 7); the Hiphil is השית, and, if it is easier than the regular one, השתי, like המתי, with the first ת absorbed in the second, as I before explained; ישתו (Ps. 17. 11), השית (Pr. 22. 17), שתתו (Is. 16. 3), שית (Ex. 10. 1), ושית (Jer. 13. 16).

תור + תרו (Num. 13. 32), ויתרו (id. 2), תרו, תרתי, תר, תור (14. 6): the heavy conjugation, ויתרו (Jud. 1. 23).

Thus ends the second chapter, which treats of Hebrew verbs whose middle radical is latent and quiescent. Praise be to God for His help!

The third chapter.

Thus saith Jehuda: in the first chapter were completed the verbs quiescent in their first radical, and in the second those quiescent in their second: this is devoted to those whose third radical is latent and quiescent, inasmuch as

they are difficult and not easy to grasp by reason of their irregularities: sometimes they supply their missing letters, sometimes not: sometimes it is possible to explain the deficiency by referring to the root; consequently before giving a list of them I will make some preliminary statements and explanations which will clear up their difficulties, as I endeavoured to do in the case of the former verbs. Heaven aid me in the task!

In verbs like בָנָה etc. whose third radical is a latent quiescent, viz. soft ה, the Hebrews are accustomed in the first person singular of the preterite to change ה into latent quiescent , preceded by hiriq, as בְנִיתִי etc., all follow the same rule without exception; this , should be pronounced plainly as the third radical in וּכְרֹתִי etc. The future is בָנֵה, יְקַנֵּה, יְעַשֵּׂה, יְעַלֵּה, the , in the last two taking pathah on account of y. The imperative is בָנֵה, קְנֵה, עֲשֵׂה, [with tseri: one has seghol, וְחַיֵּה (Pr. 7. 2); if the first radical be a guttural then sh'va and pathah are employed, as עַלְהָ; or sh'va and seghol, as עַעְ]. The present participle, קְנָה, etc., [mostly with seghol, to distinguish them from verbs ending in נ, which have tseri, as בְּרָא as עֲוֹשֶׁה צְדָקָה (Ex. 15. 11), עֲוֹשֶׁה פְלָא (Is. 64. 4): all the passages in which it is used with pathah (seghol) are twentythree; קְנָה is always with kamets (tseri): but some copies read קְנָה לְבָן (Pr. 19. 8) with daghesh in the ל, in that case the נ takes seghol. So רְוָאָה (Ps. 64. 9) has tseri, בְּוֹנָה (147. 2), חְווֹה (1. Chr. 21. 9), רְוֹעָה (Ps. 80. 2), (Gen. 4. 2), (47. 3), (46. 34), וְרוֹמָה (Jer. 4. 29), perhaps these have tseri from being in regimen. The following take seghol with נ, חֻטָּא (2 Kgs. 20. 5), וְלֹחֲטָא (Ecc. 7. 26), וְמֹצָא (2. 26), 8. 12), כְּחֻטָּא (9. 2), וְחֻטָּא (id. 18), כְּחֻטָּא (Is. 65. 20).] ה is the third radical and is changed in the passive participle to , distinctly pronounced from the throat, as פְדַיִם, בְנִים etc. [Those with אַיִלְתָה generally have seghol, but some take tseri regularly, as עֲשֵׂה (Is. 64. 3), עֲשֵׂה תְעַשֵּׂה (Jos. 7. 9), (Gen.

¹ Vid. the great Masora on Ex. 15. 11, and on 2 Kgs. 7. 2. H. reads וְכָל אֶמֶת תְּהַקֵּעַ רַבֵּן בְּמִבְּפָתִיחָה.

² In our Bibles with seghol.

26. 29), (Jer. 40. 16), (2 Sam. 13. 12), (Jos. 9. 24),
תְּהִזֵּה (Jer. 17. 17), תְּרָאֵה (Dan. 1. 13): וְאַשְׁעָה (Ps. 119. 117),
takes kamets for seghol. If the first radical be a guttural
then the prefixed letter has pathah, as תְּחִנָּה (Ps. 27. 3), or
seghol, as תְּהִוָּה (Ex. 18. 21), נְהִמָּה (Is. 59. 11), נְהִמָּה (id.): עַ
always has pathah, as עֲלֵה, יְעַלֵּה; אַ always seghol, as אֲעַלָּה
etc.] The Niphal is נְקִנָּה, נְבִנָּה; נְעִשָּׂה and נְעַלָּה take pathah
on account of עַ [or seghol, as הְנִיחָרִים (Is. 41. 11), הְנִחְלִיתִי
(Dan. 8. 27), נְחַלּוּ (Jer. 12. 13); or ḥirik, as נְחַרְוּ (Cant. 1. 6),
הְנִיחָית (Deut. 4. 32), נְהִיָּת (27. 9).] The future is יְבִנָּה etc;
וְיִעְשָׂה etc. are unable to take daghesh on account of their
gutturals; this is an invariable rule.¹ There is no rule by
which one can determine in what respects a verb is defective,
many are so in their third radical ח: sometimes this deficiency
is compensated for, sometimes not; an instance of the former
is בְּנִיתִי, בְּנִינָה, from וַיְבִנֵּה (Gen. 12. 7), for בְּנִיה, from
בְּנִיה (Num. 15. 31), (2 Sam. 12. 9): וַיְגַלֵּל (Jer. 52. 27) for
בְּנִיה (Ex. 32. 20) for וַיְזַרֵּה, וְרֹה (Ex. 32. 20) for תְּזַרֵּה, וְרֹה (Ez. 5. 2): יְכַלּ
from וַיְכַל (Job. 33. 21), for וַיְמַצֵּה, מַצֵּה (Jud. 6. 38) for וַיְמַצֵּה, מַצֵּה (Ez.
23. 34), וְנַמְצֵה (Lev. 1. 15): וַיְפַנֵּן (Ex. 2. 12), [with ḥirik under
the פ; sometimes the prefixes אַ and תְּ will have tseri, as
וְאַפְנֵן (Deut. 9. 15), תְּפַנֵּה (Num. 16. 15):] for וְיִקְרָרֵף from
וְקָרְבָּה (Gen. 27. 20), מְקָרָב (Ecc. 9. 3): (2 Sam. 19. 44),
from קָרָב, קָרָב (Deut. 15. 18); וְרַפֵּה (Ex. 4. 26), from רַפֵּה: [some-
times with ח the prefixed letter takes pathah although the
first radical be a guttural, as וְתַחַזֵּק (Mic. 4. 11), יְחַד (Pr. 27.
17), וְיַחַל (2 Kgs. 1. 2), with kamets on account of the pause:
so אַחֲרָה (Job. 23. 9) for the same reason; וְיִחְצָה (Gen. 33. 1):
וְתַהְרֵךְ or וְתַהְרֵךְ they only have pathah, as וְיַעַל, וְיַעַל etc.,
(16. 4) with pathah and athnah:] so וְתַחַעַם (21. 14),
with pathah under ח on account of עַ, for וְתַהְעַם, וְתַהְעַם, from תְּהִעָה:
[this should take seghol; the prefixed letter has tseri, as

¹ read הַחַסְרָה.

(Pr. 17. 10), sometimes *hirik*, as *וַיְחִן* etc.:] so *ותכה* (Job. 17. 7) from *כָּהָה תְּכָה* (*Zech.* 11. 17): *וְתָלָה* (*Gen.* 47. 13) with many others. The following verbs are employed differently, by making the first radical quiesce, and pointing it with *sh'va* as it was before it was shortened: for the verbs already mentioned take a vowel under their first radical, [and therefore the loss is made up to them by the latent quiescent, and the first radical instead of the second receives a vowel: that is to say, the quiescent after the *ו* of *וַיֵּבֶן* is in the place of the *ב* of *וַיְבָנֶה*: the *seghol* under *ב* answers to that under the *ו* of *וַיְבָנֶה*: the quiescent which appears in the *ו* of *וַיֵּבֶן* answers to the quiescent latent after the *ו* of *וַיְבָנֶה* whose place is supplied by soft *ה*, so that word corresponds to word, except that *וַיְמַ* is defective and *וַיְבָנֶה* complete. But these which I am now about to mention, inasmuch as their first radical retains the *sh'va* it had before they were shortened, have no room to admit a latent quiescent between the prefixed letter and their first radical, and thus are left defective in two ways, in losing a letter, and receiving no compensation.] Thus *וַיֵּשֶׁב* (*Jer.* 41. 10) has lost the *ה* of *וַיִּשְׁבָה*, [and also comes short of it in losing the vowel of *ב* before the third radical,] this being from *שָׁבָה*: so *וַיִּפְתַּח* (*Job.* 31. 27), for *פְּתָח*, from *וַיִּפְתַּח* (*Deut.* 11. 16): *וַיִּבְרֹךְ*, (*Gen.* 27. 38) for *וַיְבָנֶה*, from *בָּנָה*; *וַיִּרְדֹּךְ*, (*Num.* 24. 19), from *תְּשֻׁתָּה*, *שְׁתָה* (*Lev.* 25. 43); *וַיִּשְׁטַת* (*Pr.* 7. 25), from *תְּرֻדָּה*, *תְּרֻדָּה* (*Num.* 5. 12); *וַיִּשְׁתַּחַתְּ*, *שְׁתַּחַתְּ* (*23. 24*): this class is found defective, and without compensation, although occasionally a pause is made in it by an accent, as in *וַיִּשְׁתַּחַתְּ* (*Gen.* 27. 25) and *וַיִּבְרֹךְ* (*id.* 38); yet this cannot be taken into account, *וַיִּשְׁתַּחַתְּ* not being equivalent to *וַיֵּבֶן* as *וַיֵּבֶן* is to *וַיְבָנֶה*: besides the accent may be taken away and the word pronounced quickly, but *וַיִּשְׁתַּחַתְּ* and *וַיִּרְכֹּת* are always the same. Another instance of a defect not compensated for is *תְּגִלָּה* (*Is.* 47. 3) for *תְּגִלָּה*, from *גִּלְלָה* (*Ex.* 34. 3) for *יְרָאָה* (*id.* 23): *גִּלְלָה* (*Esth.* 5. 6) for *יְרָאִי*, *וְרָאִי* for *יְרָאָה*, *וְתָעֲשָׂה*, *וְתָעֲשֵׂה*, *וְבָנֵן*, *וְבָנֵנוּ*, *וְבָנֵו*, *וְקַנֵּן*, *וְקַנְנֵנוּ*, all having lost their third radical; some few keep it, as *וְרָאִי* (*Is.* 33. 7), *וְכָלֵן* (*31. 3*), *וְכָלֵן* (*Ps.* 36. 8), *וְבָנֵן* (*id.* 9), *וְרָבֵין* (*Deut.* 8. 13), *וְהַמִּינָּה* (*Is.* 17. 12), *וְאַהֲרָמִיה* (*Ps.* 77. 4),

(Is. 26. 11): here י' stands for the ל of פָעַלְוָן etc.: other instances are בָנָו etc., [all accented on the last, though some are so on the penultimate, as תְשׁוּ (Ps. 107. 4), כָלָו (37. 20), חָשׁוּ (Job. 24. 1),] for בָנִיו etc. like וְכָרְוָו, שָׁמְרוּ etc. some few are found complete, as דָלִיו (Pr. 26. 7), (Deut. 32. 37), נְטִיוּ (Ps. 73. 2), [pointed like פָעֵלְוָן in pause for the more easy pronunciation of י'.] The same deficiency is observed in active participles, as שָׁוֹמְרִים like בָנִים etc., for בָנִיה like בָנָה (Jud. 4. 4), (Jer. 3. 6): one word is found complete, בָנְשִׁיה (Cant. 1. 7), [to shew that such is the proper form for all, as was done in the case of בָנָו etc. in which the third radical is quite lost. These take הִרִיק (Pr. 31. 27), חֻמְתִּיה (Ps. 65. 2), צָוִיפִּיה (Is. 22. 2), (Ez. 19. 10), דָמְתִּיה (Lam. 1. 16): has shurek for holem: some say that all these י's mark the adjective, as in תְחִתִּיה, תְדִוִּיה.] But in the preterite third person feminine the third radical is not omitted [as in קָנָה etc., otherwise there would be nothing to distinguish בָנָה in the masculine and feminine: but, as being hard to pronounce,] it is changed into ח, for בָנָה etc.: one word is regular, חֲסִיה (Ps. 57. 2), [pointed as if in pause for the easier pronunciation of י', and to mark its substitution, like that of ח in עֲשָׂה etc., for ח; ח however is the usual form, as being easier.] This is the recognised form also in the Niphal, as נְבָנָה etc. [Sometimes the third radical is dropped, and ח marking the feminine changed to ח, to distinguish between it and the masculine עֲשָׂה, as וְעַשָּׂת (Lev. 25. 21), הַגְּלָת (Jer. 13. 19).] The infinitive, which is also the verbal noun, takes ח instead of the third radical, as בְנָה etc., like פְעִיל, [the י corresponding to the lengthening ו and ח to the ל:] though it is held by some that י is the third radical and ח added, as in some other cases. The heavy conjugations are חֶרְבָּה etc., the final quiescent ח being the third radical: the first person is formed by changing ח to quiescent latent י, and prefixing הִרִיק or -tseri, חֶרְבִּיתִי etc. (Mic. 6. 13), for חֶלְבִּיתִי pronounced like חֶרְבִּיתִי etc. The future is יְפָרֵה etc., with pathah under the י, [and the other preformatives אֲיַנְתִּה.] The present participle is מְרָבָה etc.: the past with ח followed by shurek, as

מִפְנָה, מִוּרְבָּה, מִוְגָּלָה or kamets ḥatuph, as מְرָאָה (Ex. 25. 40), מִפְנָה (Ex. 25. 40), or kamets ḥatuph, as מְרָאָה (Ex. 25. 40), or kamets ḥatuph, as מְרָאָה (Ex. 25. 40). Many examples in this conjugation drop their third radical, some with and some without compensation, as in the former class, as in יִפְנַה (Jud. 15. 4), for וַיִּפְנַה, from הִפְנָה: here seghol is put under ' , as pathah under the ' of יִפְנַה, to shew that they are from the Hiphil, [for had יִפְנַה been from the Kal, it would have taken ḥirik as in Ex. 32. 15]. So יְרַב (Lam. 2. 5), for הִרְבָּה, from הִרְבָּה: [and this is the difference between the futures of the Kal and the heavy conjugation, that in the former the preformatives take tseri, as תִּפְנַה (Num. 16. 15) for חִפְנָה; the latter seghol:] so again ¹ גַּזְעֵן (2 Chr. 21. 11), for וַיַּגְעֵן, from הִגְעָן: so זִקְשׁ (36. 13) from דִּקְשׁ: so יִפְרַח (Ps. 105. 24) from הִפְרָח: so יִגְלֶל (2 Kgs. 17. 6) from הִגְלָה. Another kind has nothing to compensate for its loss, but takes sh'va under its first radical, and pathah under the ' , to shew it is from a heavy conjugation, an analogous case to what I before mentioned with reference to Kal. Thus in וַיִּשְׁקַה (Gen. 29. 10) from הִשְׁקָה, הַ is dropped and yet there is no latent quiescent inserted to compensate for it as in יִפְנַה (Jud. 15. 4): so יִפְתַּח (Gen. 9. 27); יְרַדָּךְ (Is. 41. 2). Other examples are etc. for הִרְבֵּי etc.: so again מִרְבִּים etc.: מִרְבָּה (Ezr. 7. 9) and so on. An instance of compensation is הִרְבָּה (Ps. 51. 4) for הִרְבָּה [by means of the latent quiescent inserted between ה and ר]: so הִרְפָּף (Deut. 9. 14) for הִרְפָּה, (Jud. 11. 37). The feminine in the third person of the preterite also takes ה for the third radical, as in הִרְבָּתָה, הִפְנָתָה (Jer. 49. 24) etc.: [sometimes the third radical is lost and ה of the feminine changed to ח, as in הִלְאָתָה (Ez. 24. 12); וְהִרְצָתָה (Lev. 26. 34).] The infinitive, which is also the verbal noun, takes ח, as הִרְבּוֹת etc.: some persons make ח the third radical and ח an additional letter. Another class of heavy verbs is צָהָה etc.: in these also the first person of the preterite is formed by changing ח to ' preceded by ḥirik, as צָוִיתִי etc., or by tseri, as ² קִיְּתִי (Is. 5. 4), צָוִיתִי (13. 3), עֲנִיתִי (Ps. 35. 13). The future is קִוְה etc.: the participle טְקוּה: the imperative קְוֹה: in these

¹ In H., L., and Ar., for אֵת יהוָה אַתְּ ישְׁבֵי יְרוּשָׁלָם אַתְּ אָנָּי is superfluous.

also there is a loss which is not made up, as צו (Deut. 28. 8) for יצוה; יקוה (Job. 3. 9) for חנלה (Pr. 25. 9) for חנלה; so ותכל (Gen. 24. 19), ויגל (Is. 22. 8), ויחל (Ex. 32. 11) from חלה (2 Chr. 33. 12), ותקש (Gen. 35. 16), ויתו (1 Sam. 21. 14); other defective words are יצחו, יצחו etc., so צו, קוו etc. Sometimes the imperative loses its third radical, as צו (Lev. 24. 2) for צוה; so גל (Ps. 119. 18), חל (1 Kgs. 13. 6). These also are defective, מתחים, מנדים etc.: so מצה (Gen. 27. 8) and many others: the same rule applies to all, as you will find on enquiry. The feminine of the preterite changes the third radical into ח, as נלה (Lev. 20. 18), כסחה (Gen. 38. 15), רבתה (Ez. 19. 2) etc. The infinitive, which is also the verbal noun, changes ח into ח, as ענות (Is. 58. 5), צוות (Lev. 7. 38), לנטו (1 Kgs. 10. 1): some take ו to be for the third radical and ח to be added.

On verbs whose first and third radicals are latent and quiescent.

In these verbs, such as הונה, הורה, הוניה, the quiescent ו's after the first ח's are the first radicals; the ח shews them to belong to heavy conjugations; their ו is changed to ו, as in those I mentioned in the first chapter, הוריד, הובייש etc., representing the ר in הראה and the ש in השקה; the last ח is the third radical. With the four letters prefixed to the future they drop their first ח, leaving the ו as before, and put seghol below the second radical, saying יורה, יורה, like ירבה, יראה: these two last are shewn to belong to heavy conjugations by the pathah under their prefixes אִיןָת, the same is proved with regard to the former by the quiescent ו which was also in the preterites הונה, הורה. In the plural they drop their third radical, final ח, as is the case with verbs not beginning with ו, as יודו, יודו, יונ, יונ, as יראו, יראו; each class accordingly is equally defective: the proper form of יירז and the like is יראי, with pathah under the י, so of נוני יירזו: one word is found complete, חונין (Job. 19. 2), but (Zeph. 3. 18) is of the form נפְעֵלִי from הונה (Lam. 1. 12), with the third radical wanting: יעור (2 Kgs. 13. 17) is not

from יְרֵה, like יְרֵה (id.) but has lost its third radical; it is for תְּרוֹהָה from תְּרוֹהָה (Job. 30. 19): had it been from יְרֵה it would have been יְיִיר, like וַיִּפְתַּח (Ex. 31. 7) from פִּתְחָה (Cant. 7. 7): so, if both are to be from one conjugation, we must read תְּרוֹהָה וַיִּרְאֶה, or, יְרֵה וַיִּרְאֶה: the participle from יְרֵה (Ex. 15. 4) is עֲשֵׂה, like עֲשֵׂה from עֲשֵׂה; plural עֲשָׂרִים, with the loss of the third radical, like עֲשָׂרִים, [for עֲשָׂרִים, יְוֹרִים like שׁוֹטְרִים] and עֲשָׂרִים, [for עֲשָׂרִים, וּכְרִים]: that of תְּרוֹהָה is מְרֻבָּה, like מְרֻבָּה from תְּרוֹהָה, all participles from the heavy conjugations commencing with ט: plural מְרֻבִּים; וְ is here the first radical, the third is lost. After this explanation it will be clear that הַיּוֹרִים (2 Chr. 35. 23) is from יְרֵה (Ex. 15. 4): (1 Sam. 31. 3) from הַמְּטוּרִים (Job. 30. 19), and וְיָוָרָם (Ps. 64. 8): the וְ of יָוָרָם does not belong to the root, [but is added for prolongation as in רְזָאִים, עֲשָׂרִים, the preceding רְ is the first radical:] in how-ever, וְ is the first radical, [as רְ in מְרֻבִּים]. In forming Hith-pael the וְ of הַוְדָה receives a vowel, as in וְהַחֲדָה (Lev. 5. 5): וְ is the first radical, the הְ after it the third: the noun from חֲדָה, from תְּרוֹהָה, תְּרוֹהָה, from חֲדָה (Lam. 1. 12), with shurek; in all these וְ is the first radical, הְ marks the feminine, the third radical is lost: this also forms גְּנוּן, גְּנוּן being the first radical, and גְּ the second, the third is lost, and גְּנָן added, as in גְּנָן etc.

On verbs commencing with נ and ending in a latent quiescent, soft נ.

In נָתַת (1 Kgs. 2. 28), נָתַת (Ex. 10. 12), נָטוֹת (Is. 66. 12), נָ is the first radical, הְ the third, moreover הְ is dropped, as in other verbs ending in a soft quiescent; in the future the ט of נָתַת absorbs נָ and accordingly receives daghesh, as for instance אָתַת etc., for אָנַתָּה like אָנַתָּה: so וַיְנַטֵּה (1. Sam. 8. 3), for וַיְנַטֵּה: here the third radical is lost also, the full form would be נָטַת: in this root נָ also is generally dropped and a quiescent latent substituted, as in חַטָּה (Pr. 4. 27) for חֲטָה without, or for חֲנַתָּה, with נָ: so וַיְחַטֵּא (Ex. 9. 23), for וַיְחַטֵּא or וַיְנַטֵּה: נָטַת (Num. 24. 6) is the Niphal preterite, for נָנַטָּה, with the first radical absorbed in ט which accordingly

has daghesh, ' is the third radical. The Hiphil is **הטה** (Ezr. 7. 28), **הטה**, for **הנטה**, like **הרבה**: the future **אתה** etc., with pathah under the prefixed letters to mark the heavy conjugation, and **נ** absorbed, for **אנטה**; so **ויטו** (1. Sam. 8. 3) for **וינטו**, as **וירבו**, **וישקו**; here the third radical also is dropped. In **חט** (Ps. 141. 4), both **נ** and **ה** are lost, but pathah remains unaltered: it is for **הנטה** or **הטה**: so **ויט** (Ezr. 9. 9): the participle is **טטה** (Deut. 27. 19), for **טטה** like, plural **טטם**, **טטם**, as **ומטם** (Ps. 125. 5), **ומטם** (Mal. 3. 5), [for **ומנטים**, **ומנטם** with two 's, the first one, that is pronounced, is the third radical, the second, that is quiescent, marks the plural.] But **מט** (Pr. 24. 11), it not from this root, but from **ימוט**, **ט**, being the first radical: **ט** accordingly does not receive daghesh: similar examples are **קמים**, **קבים**. Like **הטה** is **האכה** **אכה** etc., **הכה** (2. Kgs. 6. 21) with **נ** absorbed in **כ**.¹ This is proved by **נכחה** (Ex. 9. 31), in which **נ** is the first radical, [as the **ח** of **חפשה** (Lev. 19. 20):] so **חכו** (Ex. 9. 32), [like **ראו**, **ושפו** (Job. 33. 21), **דכו** (Deut. 33. 3), for **ונכו**, like **דכו** (Jer. 44. 10), **ואספו** (Is. 24. 22), **נכיו** (id.).] The proper form of **הכה** etc. is with the **נ** pronounced, **הנכה**. In **יפת ישק** (Hos. 6. 1) both **נ** and **ה** are lost; it is for **ינך**, like **הכו**, **מכה**, **יכה**, **נכה**; without final **ה**, **ינכה**, as **[in]**: **ונכה** (2. Sam. 11. 15), [**נ** belongs to Niphal, the second **נ**, the first radical, is absorbed in **כ**; it stands therefore] for **ונראה**, **וננכה**, like **(1 Sam. 1. 22)**, **ונגלה** (Ez. 13. 14). Similar are **מצה**, **הצתי**, **הציה**, **ברצותם**, **ברצותם** (id.), **מצה** (Ps. 60. 2), **מצה** (Pr. 17. 19), the first radical **נ** being absorbed in the **צ** with daghesh, as is proved by **ינציו** (Ex. 21. 22): [in this the **נ** of Niphal is absorbed in the first radical **נ**, corresponding to the **ק** of **יקו** (Gen. 1. 9), etc.:] the proper form of **הציו** etc. is **הראו**, **הנציו**, like, or, with the final radical, **הנציו**: in **ונצים** (Ex. 2. 13), the first radical **נ** is absorbed in the **צ** with daghesh: it is for **ונצים**, **ונצים** (5. 17), or, with the third radical, like **ונרפים** etc. In **טסה** (17. 7) **נ** is absorbed in **ט** with daghesh: it is from **נסעה** (Gen. 22. 1), **טסה** (Deut. 6. 16); **ה** marks the feminine, the third radical is lost. —

¹ H. and L. read **ועז**, **עד** however or some such word is required by the Arabic.

The author continues; like the foregoing are זיה (Lev. 16. 14), וטוה (Num. 19. 21), with the first radical, which may be נ, as in the previous examples, absorbed in ת with daghesh; ה is the third radical: I say may be, and not is, as there is no example in the Bible to prove its derivation for certain as in the other words quoted: whatever it is, it is for convenience dropped in זי (Lev. 8. 11), which has pathah to mark the heavy conjugation, [as I remarked in זי (Hos. 6. 1), טית (Ezr. 9. 9),] for זיה or זינה: but זיה (Lev. 6. 20) is future Kal from this root; this is shewn by hirik, [as in יטה (Job. 15. 29), חטה (31. 7):] the Hiphil would be זעה, [as in חטה (Pr. 2. 2):] this is also the case with זי (2 Kgs. 9. 33). I shall say no more, but at once singly enumerate the verbs, noticing the peculiarities of each: the explanations already given will shew their formations.

Verbs with a latent quiescent, soft ה, for their third radical.

אָבַח. אָבַח (Deut. 23. 6), אָבִיתִי (Jos. 24. 10); אָבְה (Is. 30. 9), without the third radical, as usual, for אָבִי, like שָׁמְרוּ etc. The preterite plurals of this class resemble those described in the previous chapter, but אָבְוּ etc. have lost their third radical, in בָּאוּ etc. the second is quiescent; the latter for distinction take the accent on their first radical, the former on their second. The feminine אָבְתָה takes kamets in pause. In אָוְבָה, א marks the first person of the future, ת is changed from the א of אָבָה: it should be אָאָבָה etc.: the imperative is אָבְנָה, אָבְוָה. The imperatives עֲשֵׂו, עֲשֵׂנָה, אָבְיוּ, אָבְנָה, אָבְיָה. The imperatives עֲשֵׂו, עֲשֵׂנָה, אָבְיוּ, אָבְנָה, אָבְיָה. The imperative is אָוְבָה, אָוְבָנָה, אָוְבָנָה, אָוְבָיָה. The participle is אָוְבָה, אָוְבָנָה, אָוְבָנָה, אָוְבָיָה. The infinitive and verbal noun takes in pronunciation ת instead of its third radical, sometimes thus written, sometimes ה like the root; thus אָבְיוּ with ת and ה, [as רָאָה (1. Sam. 1. 11), and רָאוּ (Is. 6. 9):] sometimes

it takes **ת** after **נ**, this in **אבות** being changed from **ה**, [as **שנות** (Jer. 35. 8), **אלות** (Hos. 10. 4).] There is another signification, **אבי** (Pr. 23. 29): also is said to come from this root with **נ** added, as in **רעותם** וְיָדֵן; the latter and **אבי** are of the same form, ' and **ד** in answering to **ב** and ' of **אבי**.

אותך. Only the heavy conjugation is used, **אותך**, **אותה**, **אותי**, **אותה** (Is. 26. 9) **אותה** (Job. 23. 13), etc., imperative feminine **את** for **את**, [like **וּשְׁלֹטִי** (2 Kgs. 4. 7), **וּמְלֹטִי** (1. Kgs. 1. 12);] plural **את** for **אות**, [like **סְפַרְתִּי** (Gen. 40. 8), (50. 4).] the infinitive and verbal noun is likewise **אות**, [as **עֲנָה** (Ex. 22. 22),] or **אותה**, [as **עֲנָה** (Is. 58. 5).] the noun is **ה** marking the feminine, and the third radical being lost; it is for **הָאִיה**, like **חֶפְאָרָה**, but **ת** takes pathah on account of the guttural which follows, otherwise it would have had hirik like **תְּקֻווֹת**: **מְאוּיִם** is also used, like **מְתֻתְקִים**; **מְאוּיִם**, **מְהֻמְדִים** (Ps. 140. 9): **נָאָה** (93. 5) also is said to come from this root, with a different meaning, its **נ** belongs to Niphal; [corresponding to it are **נָעָלה** (Num. 10. 11), **נָעָשָׂה** (Ecc. 8. 14).] related to it are **הָנָה** (Jer. 6. 2), **נָאָה** (Pr. 17. 7): **ה** marks the feminine, the third radical being lost: so **נָאָה** (Cant. 1. 10).

אנָה. **אנָה** (Is. 19. 8), (3. 26) for **אַנְיִי**, **אַנְתִּי**, **אַנְתָּה** (Ex. 21. 13) has another meaning. The heavy conjugation is like **אַנְיִיה** **חָאָנִיה** etc.: the noun is **אנָה** and **חָאָנִיה** (Ex. 21. 13) has another meaning. The heavy conjugation is like **אַנְיִיה**, **צְוִיתִי** etc.: **מְתֻחָנָה** **אַנְתָּה** (2 Kgs. 5. 7): hence also comes **חָאָנִיה** (Jud. 14. 4) for **חָאָנִיה**.

אלָה. **אלָה** (Jud. 17. 2) etc., **אֱלֹהָה** etc., **אֱלֹהִים** etc.; the infinitive and verbal noun is **אֱלֹהָה** (Hos. 4. 2), (10. 4): another noun is **אֱלֹהָה**, for **אֱלֹהִים** or **אֱלֹהִים**: the Hiphil is **הָאֱלֹהָה** etc.: the infinitive and verbal noun **הָאֱלֹהָה** is **לְהָאֱלֹהָה** (1 Kgs. 8. 31). There is another word which may come from this root **אַלְיָה** (Jo. 1. 8), an imperative feminine from the Kal, but it is uncertain, as no other example with the same meaning is found: it may be formed from **יַלְיָה**, [like **יַשְׁבִּי**, **יַרְדֵּי** from **שְׁבִי**, **רַדֵּי** from **שְׁבִי**.]

אֲפָח. **אֲפָח** (Gen. 19. 3), **אֲפָחָה**, **אֲפָחָה** (Is. 44. 19), **אֲפִיחִי**, **אֲפִיחָה** (1 Sam. 28. 24), **וְתִפְחָה** (Ex. 12. 39) with quiescent **ח** sounding like **ג**, sometimes written **ח**, sometimes **ג**:

the imperative is אָפֵה etc., like עַלְהָ; in the plural אָפְּתָה (Ex. 16. 23) also is found, with tseri, possibly on account of the guttural אָפֹתָה: אָפְּתָה (Lev. 2. 4).

אֲרָה. אֲרָה (Cant. 5. 1), וְאֶרֶה (Ps. 80. 13), future imperative אֲרִי, אֲרָה for אֲרִי: אֲרִי, אֲרָה: participle אֲרָה etc., infinitive אֲרָה.

אֲתָה. אֲתָה (Deut. 33. 2), וְאֲתָה (Is. 21. 12), or, if it be unpleasant to pronounce two ח's together, אֲתִיה, as חֲסִיחָה (Ps. 57. 2). The future has נ quiescent for convenience, as תְּאֲתָה (Mic. 4. 8), וַיְהִיא (Deut. 33. 21): in this last the quiescent between ו and ח is the first radical, ח is the second, נ the third, quite irregularly: וַיְאֲתִיחָי (Job. 3. 25), וַיְאֲתִיוֹן (Is. 41. 5); the imperative is regular, אֲתִי etc., like עַלְהָ; irregular in אֲתִי (56. 12) like אָפֵה (Ex. 16. 23), for אֲתִי, as שְׁמַרְוֹ אָפֵה etc.: this נ sometimes becomes ח, as in חַי (Jer. 12. 9).

בְּדָה. בְּדָה (1 Kgs. 12. 33), יְבָדָה, בְּדִיחָה etc.: the quiescent which stands for the third radical is written in בְּדוֹם (Neh. 6. 8), some however read, consequently one is put in the Keri and the other in the Kethibh to preserve both: the verbal noun is בְּדוֹת or בְּדוֹן.

בָּוָה. בָּוָה (Num. 15. 31), בֵּיתָנִי (id. 10), וַיְבוֹהָ (Gen. 25. 34) for imperative etc.; בָּוָה, בָּוָה, וַיְבוֹהָ (1 Sam. 2. 30), וַיְבוֹהָ (Pr. 19. 16); but בָּוָה (Job. 31. 34), וַיְבוֹהָ (Cant. 8. 7), בָּוָה (Is. 37. 22) are not from this root, for ח in the last marks the feminine as in בָּאָה: if from this root it would have been בָּוָה, like בָּנָה, עָשָׂה:

בְּכָה. בְּכָה (Job. 30. 25), וּבְכָה (Deut. 21. 13); the imperative בְּכִי etc.; the noun בְּכָה (Ezr. 10. 1), and (2 Sam. 13. 36) with sh'va, in pause (Jer. 48. 5) with seghol: בְּכִי in בְּכָות (Gen. 35. 8) has lost its third radical, the ח, in בְּכָות: מְרֻדָּות, עֲבָדָות, בְּכָות: it should be בְּכִי. There is a heavy conjugation בְּכָה etc., בְּכָה (Jer. 31. 15), מְבָכָות (Ez. 8. 14), imperative etc. There is another

meaning, מִכְנָא (Job. 28. 11), הבְּנָא (Ps. 84. 7); the Niphal is נִרְפִּים (Job. 38. 16), without a third radical, as נִרְאִים, but נִבְוָמִים (Jo. 1. 18), נִבְוָה (Ex. 14. 3), נִבְוָמִים (Esth. 3. 15), מִבְוָמָת (Mic. 7. 4), have another root and meaning.

בליה. **בליה** (Is. 51. 6), בְּלֹה (29. 4), בְּלֹתָה (Deut. 8. 4), בְּלֹתָה, בְּלֹתִי (Lam. 5. 17), דָוָה (Lam. 5. 17), בְּלוּם (Jos. 9. 4), בְּלוּם (id. 5.), רָוָה (Is. 58. 11); plural בְּלוּם (Ez. 23. 43). Know also that feminine singular בְּלָה, בְּלָה (Gen. 18. 12), בְּלוּי (Jer. 38. 11), וּבְלוּי (id.), is also written as א in this word, בְּלוֹא (id. 12); from this root and meaning should come חַבְלִיתָם (Is. 10. 25), like from חַבְלִיתָה from בְּנָה. In this sense there is a heavy conjugation מְבָלָה (Lam. 3. 4), יְבָלָה, בְּלִיתִי etc.; מְבָלָה (Is. 65. 22), בְּלִיתִי etc. etc. etc. **בְּנָה** (Ex. 24. 4), for יְבָנָה: a noun is found of the form פָעַלָה, בְּנִין, בְּנִין [with the second radical following the third], like מְנִין from קְנִין, מְנִין from עֲנֵה, עֲנֵה from קְנִין, קְנִין.

בעה. **בעה** etc.; it is also found complete, like the root, in בעה (Is. 21. 12): the imperative is regular, תְבֻעֵן (Is. 21. 12); the imperative is irregular, [as if it had been in pause, like the root, but the pointing is irregular, like צְדַלְוָה (Zech. 11. 12), שְׁמַעוֹ (Is. 42. 18); this being sometimes done; as in הַפְּסֵחָה (Num. 9. 2).] The Niphal is נִבְעָר (Ob. 6), for נִבְעָשׂ (Jer. 10. 21): there is another meaning, נִבְעָה (Is. 30. 13), תְבֻעָה (64. 1).

ברה. **ברה** (2 Sam. 12. 17), וְאֶבְרָה, בְּרִיתִי (13. 6), בְּרִיתִי (2 Sam. 13. 10), בְּרִיתִי (2 Sam. 13. 10): ¹ there is a heavy conjugation בְּרוֹן (1 Sam. 17. 8) לְהַבְּרוֹת, הַבְּרוֹת, הַבְּרוֹת, but בְּרוֹן (3. 35) is from another meaning and root with א for its third radical, like בְּרוֹא (Ez. 21. 24), וּבְרוֹתָת (Jos. 17. 15); these however are from a heavy conjugation, from a Kal, for

¹ Gikatilia om. „but בְּרִית (Ez. 34. 20) is of another meaning“.

בראו, with נ dropped for convenience, as that of יראו (24. 14) in reading, though it is still written.

נאה (Ex. 15. 1) נאה, נאתי (Ez. 47. 5), נאה נאה (Job. 8. 11), נאה (40. 12): the adjective is also employed without the third radical, נא (Is. 16. 6) for נאה [as the previous example]: the plural [is likewise defective], נאים (Pr. 15. 25) for נאים, like פלטימ, שכנים (Ps. 17. 10) like בנות, בנות etc. may take tseri on account of נ, as is sometimes the case]: the noun נאה is written full, נאה defectively, as נאון also is defective, [being for נאין like הרין, and should have daghesh,] like שברון, ערוץ, [or נאין like חסרון, or כרzon like לבנון, נוה] this second radical נ is said to become ו in נוה (Jer. 13. 17), (Job. 22. 29): the third radical in all these is wanting: it is for נעה.

גלה, גלה (1 Sam. 4. 21), (Hos. 10. 5), גלה (Lam. 1. 3), גלו (Am. 5. 5), גלים (6. 7), (2 Kgs. 25. 21), גלה (Job. 20. 28), גלה (2 Sam. 15. 19) (Jer. 46. 19), גלה (Is. 38. 12), גלה (Ez. 40. 1): the Hiphil is גלה (Neh. 7. 6), (Jer. 29. 4), גל (2 Kgs. 17. 6) for גילה: the Hophal is הגלת (Esth. 2. 6): the participle מגלה, מגלה (Jer. 40. 1). There is another meaning, גלה (1 Sam. 9. 15), גלי (20. 12) (Pr. 20. 19), גלי (Esth. 3. 14): the Niphal, גלה (Ez. 13. 14), גנליינו (1 Sam. 14. 8), גנלה (Pr. 26. 26), גנלה (Is. 47. 3), גיל (Am. 5. 24): the Hithpael (Pr. 18. 2) בהגלה, גיל (Gen. 9. 21) for גתגה, as (24. 65) for גתגה; ויתגלה (2 Sam. 13. 6) for ויתגלה. There is a heavy conjugation with the same sense, גלית (Jer. 49. 10), גלית (Is. 57. 8), גלה (Lev. 20. 18), גלה (18. 7), גל (Num. 22. 31), גלה (Pr. 25. 9), גלה (Is. 47. 2); גל (Ps. 119. 18), (id. 22) for גלה, as I have explained: גלה (Job. 12. 22), מגלה (Pr. 27. 5): גלה (Jos. 5. 9) may be the infinitive and verbal noun from this meaning: I do not say it is, for certain, as the accent is on ג, and not on ה as in כלותי (Jer. 9. 15), suggesting its derivation from the preterite of a verb [of the form סבב, סבב סבובי, סבובו] viz. גללו, גללו (Gen. 29. 3).

גַּמְתָּה. **גַּמְתָּה** (Hab. 1. 9): perhaps from this is derived מִגְמָתָה (Job. 39. 24), although it is written with נ.

גַּעַת. **גַּעַת** (Job. 6. 5), וְגַעַת, גַּעֲתִי, גַּעַת (1 Sam. 6. 12).

גַּרְתָּה. **גַּרְתָּה** (Pr. 15. 18) is a heavy conjugation, and but for ר would have had daghesh, as גַּלְתָּה etc.: the imperative is גַּרְתָּה, גַּרְתָּה etc.: the infinitive and verbal noun like קֹוה (Ps. 40. 2) or גַּרְתָּה, like עַנְתָּה (Ex. 22. 22), or גַּרְתָּה like עַנְתָּה (Is. 58. 5): the Hithpael is הַתְּגִנֵּיתָה (Jer. 50. 24), תְּתִגְנִירָה (2 Chr. 25. 19), תְּתִגְנְוָה (Deut. 2. 5) for: so תְּתִגְנִירָה (id. 9) for תְּתִגְנָה [and תְּתִגְנָה (id. 24)⁶] again, all with kamets though not in pause, as they take it in their full form as a compensation for daghesh, and so retain it when defective.] Analogous examples are etc.: but יְנוּנוּ וְתוּכָם (Ps. 140. 3) has a different derivation and meaning.

דָּאָה. **דָּאָה** יְדָאָה, דָּאִיתִי, דָּאָה (Deut. 28. 49), וַיְדָאָה (Ps. 18. 11) for יְדָאָה.

דָּוָה. **דָּוָה**, אֲדוֹה, דָּוָה, דָּוִיתִי, דָּוָה: the infinitive and verbal noun is דָּוָה (Lev. 12. 2): the adjective is דָּוָה (Lam. 5. 17), דָּוָה (Is. 30. 22), plural דָּוִים, in regimen כָּדוֹי (Job. 6. 7) like וּקְשִׁי (Ez. 3. 7): or it may be a noun: [plural דָּוִים with hirik, and, when in regimen it loses its third radical, with sh'va:] but דָּי (Jer. 8. 18) is an adjective describing the condition of the heart, [derived from this verb] like גָּבֵב and סָלֵחֶה, corresponding to בָּבָב and חָבָב, and so has daghesh: the noun again is דָּי (Ps. 41. 4) like שָׁאָר (Is. 10. 21), בְּסֻכְךָ (Gen. 22. 13): another with a different form is מָדָי (Deut. 7. 15), for מָדָי, [like מָשְׁפְּטִי, for though מָ of the former has pathah, of the latter hirik, yet, as far as completeness is concerned, they are alike.]

דָּחָה. **דָּחָה** אֲדָחָה, דָּחִיתִי, דָּחָה (Ps. 35. 5), לְדָחָות (140. 5), מְדָחָה (62. 4), מְדָחָה (Pr. 26. 28), (Ps. 116. 8): [in very carefully written copies דָּחָה (36. 13) has the accent on the last syllable, if indeed this can come from דָּחָה:] but דָּחוּ (id.), יְדָחוּ (Ez. 40. 38), יְדִיחָה (Is. 4. 4), [and the Niphal יְדָחוּ (Jer. 23. 12), which on account of the guttural י has pathah, and irregularly takes the accent on the penulti-

mate: so יְמָח (Ps. 109. 13) with pathah on account of ח[:]
these all are a different root, [belonging to verbs quiescent
in their second radical, as has been explained in the fore-
going chapter:] so וּמְדוּחִים (Lam. 2. 14) is from another root
נְדַחַי (Ps. 147. 2), [with נ absorbed in ד.]

דִּכְמִים וְנְדַכָּה (51. 19), יְדַכָּה, דִּכְתֵּי, דִּכָּה. **דִּכְה**
(93. 3): the Piel, דִּכְתִּי (44. 20), דִּכְתִּנִי (51. 10),
ידְכָה etc.: but דִּכְאֹו (Is. 53. 5), (id. 10), מְדִכָּא מְדִכָּה
(Jer. 44. 10), [דִּכְיָה (Pr. 26. 28), like יְדַכָּא (Job. 22. 9).]
דִּכְאָ (Ps. 90. 3), [a noun; دִּכְאָ (Is. 57. 15) is an adjective;
וְתִּדְכְּאֹו (Ps. 143. 3) with kamets, as if a verb with ה for their third radical;
Job. 19. 2), with quiescent א; the Hithpael, יְדִכְאֹו (5. 4), (34.
25),¹ (Ps. 72. 4),] all these are from verbs whose third
radical is א, [pronounced, not latent or changed to ח, as in
verbs which have quiescent ח for their third radical.] One
may say however that א has come from ח of the verb under
consideration, and has been so continually used as to become
another root: I said that מְדִכָּא did not come from this root,
as it does not take seghol under the ב [like מְעַנְה, not be-
cause it is written with א, for יְשַׁנָּא (Ecc. 8. 1) has א for ח
and is pointed with seghol; had א belonged to the root, it
it would have taken kamets under its נ, like دִּכְאָ so:] يְדַכָּא (Num. 11. 8) come from another root.

דֶּלֶה. دֶּלֶה (Pr. 26. 7), [with the third radical,
had it been formed as usual it would have been]
מְדִלְיָה (20. 5), וְתִּדְלְנָה (Ex. 2. 16), بְּנָה, دְלָו
(Is. 40. 15): the Piel is يְדַלָּה (Ps. 30. 2), دֶּלֶה: [imperative
דֶּלֶו (Pr. 26. 7), in full: ل for convenience omits daghesh.]

דְּמָה. دְּמָה (Ez. 31. 8), דְמָתָה (Ps. 102. 7), (Ez. 31. 18),
דְמָתָה (Cant. 7. 8), يְדַמָּה (Ps. 89. 7), (Cant. 2. 17),
הַדְמָתָה etc: כְּדַמְתוּנו (Gen. 1. 26), for זְמָמוֹת דְמָתָה
בְּדִמְתִּי (4. 5): the noun is אֲדָמָה (Lam. 2. 13), (Hos.
12. 11): another meaning is נְדַמָּה (Is. 38. 10), [the infinitive keeps its third radical, (Hos.
10. 15); the Niphal is نְדַמָּה (Zeph. 1. 11), نְדַמָּתָה (Jer. 47. 5),

¹ H. דִּכְאָ.

אָדָמָה (Is. 6. 5), יְדָמָה אָדָמָה, [like אָבְנָה etc., but נְדִמָּתִי (14. 14) is of the first meaning, a Hithpael, and therefore with daghesh) for אֲחַדָּמָה: so וְתַנְשֵׁא (Num. 24. 7) for וְחַתְנֵשָׁא, had it been a Niphal, it would have been like (Is. 40. 4.) The Piel in this sense is דָמָה (2. Sam. 21, 5): but נְדִמָתִו וְנְדִמָה (Jer. 8. 14) are not from this root. There is a third meaning, a Piel יְדָמָה (Is. 10. 7), תְדִמָתִו (Esth. 4. 13), דְמִינָה (Ps. 48. 10).

חָנָה. יְהִגְנוֹ (Is. 27. 8), וְהִנְיִתְהִ (Ps. 77. 13), חָנָה (Is. 31. 4), חָנָה (Ps. 2. 1), וְהִגְנִי (90. 9), וְהִגְנָה (Job. 37. 2), הַגְיִין (Ps. 9. 17), like הַגְיִינִי: שְׁבָרוֹן עַצְבוֹן (5. 2) also is said to be hence derived, ג the second radical being repeated as iu עַנְיִין etc.: [וְהִגְנָה (Is. 59. 13) is the infinitive, with holem derived from its union with הַרְוִו, which is formed regularly from יְרֵה as וְלְהִרְוֹות (Lev. 10. 11): but הַטָּה is from חָנָה and should have kamets.]

חָרָה. הַדָּה, הַדִּיְתִי. **חָרָה.**

חָוָה. הַוִּים, הַיְוִתִי, הָוָה (Is. 56. 10).

חָוָה אֲחֹוָה, הַיְוִתִי, הָוָה (2. Sam. 7. 14), חָוָה (Ex. 9. 3), etc.: וְאַחֲרֵי etc. with sh'va, whereas, having lost their final radical, they should have taken seghol, [to bring out the quiescent latent¹ after the prefixes אִיְצְיָה to supply the loss:] sometimes they are regular in pause, as חָוָה (Lam. 3. 37); וְיִחְיֶה is without daghesh, it being difficult to pronounce, as , takes sh'va: [this being the custom with , and sh'va when preceded by ְ with pathah, as in וְיִבְקַשׁ etc.: with one of the seven kings however it takes daghesh, as וְיִזְרְשֶׁה etc.] In pause וְיִצְחַי (Ps. 33. 9), with , latent as usual: [it should have been here pointed like יִפְנַי, and so in all other places.] The proper forms would be וְאַחֲרֵה etc. In this conjugation ְ is also used for , חָוָה, הַיְוִתִי, הָוָה (Neh. 6. 6), חָוָה (Gen. 27. 29), הָוָה (Job. 37. 6): hence also may come חָוָה עַל הָוָה (Ez. 7. 26): חָוָה, הַיְוִתִי, הָוָה will, when defective, take the forms יְהִוָּה, יְהִוָּה; as תְּהִוָּה, יְהִוָּה (Ecc. 11. 3), [for יְהִוָּה pointed

¹ The words in the text enclosed in round brackets are omitted in the translation as being irrelevant.

like ייחלה, the singular; as ייחי comes from so does it from [הוּא]. Some say ייחיא is for ייחי, [with the second radical dropped, as in (Nah. 3. 11) for חחין]. הוּה (Job. 37. 6) has ו instead of the ה of הוּה (Gen. 27. 29). There is another meaning in this root, the Niphal נחיה (Dan. 8. 27). [In 2 Sam. 4. 2, הין means that the two captains of bands had been with the son of Saul and had left him, but now came into the house under pretence of fetching wheat, and slew him: some take it for a preterite; and so with נחיה (Pr. 13. 19), but others interpret this in the usual way, „a desire as it presents itself is pleasant, consequently fools hate to depart from evil, because the desire comes and is agreeable to them“.]

ואהמיה ימים יהטיון, המתי, המה. **המה** (Is. 17. 12), (Ps. 77. 4), (46. 4), (1 Kgs. 1. 41), (Is. 14. 11), (22. 2), like הומה; consider them as allied to and בוניה [מצרים מצריה to עבר בוניה] as [בוניה without its third radical, and with the addition of ג]. Some say of מהתם (Ez. 7. 11) that it is like המה like יפה, קשה, and with the plural suffix, like המהם, יפיהם, קשיהם: Jonathan translates it all מבניהון, „their sons.“]

[**הסח** (Am. 6. 10), like צו (Deut. 2. 4): (Neh. 8. 11) on account of the pause, as it should have the accent on the last syllable, like כלו (Ex. 5. 13).]

חרה. חרה (Ps. 7. 15), וחרית (Num. 11. 12), וחרית (Jud. 13. 3), וחרין (Gen. 16. 4), וחרין (Is. 26. 18), וחרין (Gen. 19. 36), וחרו (Is. 33. 11) for תחרו [like תחרו (Job. 19. 3): in Arabic signifies „great astonishment“, others say „impudence“; as if החרת (Is. 3. 9), as if מצחם (Gen. 30. 23) for וחרר [עוות מצחם (Gen. 30. 23) for וחרר (16. 11), וחרותיהם (2 Kgs. 8. 12), וחרותיהם (15. 16) וחרה: וחרה (Job. 3. 3) is a Pual, like חרוג, שורף; but for ר it would have had daghesh; וחרונך (Gen. 3. 16); without the third radical, חרוי (Ruth. 4. 13) is complete.

וכבה. כבה (Job. 25. 4): Piel (Pr. 20. 9), וכתי, וכתי, וכבה (Ps. 119. 9), but זק¹ (Job. 11. 4), זק (Pr. 20. 11),

¹ H. and L. read לבני for לכתיה.

ך (Job. 33. 9), all with pathah, ז (Ex. 27. 20) with kamets, זכו (Job. 25. 5), והזוכתי (9. 30), are not from this root. [The Hithpael is הזכו (Is. 1. 16) for ד, ד is absorbed in the daghesh of ב, although this generally occurs only in the case of similar letters: analogous examples however are found in Aramaic as ¹ נפוחי קמוּחַ for נפוחי קמוּחַ in Hebrew אנדפיך (Ez. 38. 9) for אנדפיך, meaning „wings:“ א is added, but the daghesh in ב marks the conjugation, and the omission of ד as well, for the daghesh in ז does not serve as compensation for a lost letter, it will not however be possible to leave it out in reading, the word being so rapidly pronounced after the omission of ד or ח: the proper form is הזכו or הזרכו, for in Hithpael only ד, not ח, is found with ז, and always following it: as in הזרמאנון (Dan. 2. 9), and in the works of our Rabbis of blessed memory.] נודטן

גונה. גונה, (Deut. 31. 16), וננה (Hos. 2. 7), (Gen. 38. 24), יונת (Ez. 23. 43), ותען (Jer. 3. 8), ונני וננה (Nah. 3. 4): the second radical ז is said to be repeated here in the manner I mentioned under מנין and זנות: זנות (Hos. 4. 11): the Pual is זונה (Ez. 16. 34) like צוה, יצוה: the Hiphil 'הונה' (Hos. 4. 10), [² יונת (2. Chr. 21. 11), like פן from ויפן; הפנה (id. 13).]

זרה. זורה, זריה (Ez. 5. 2), [the participle Pual is זורה (Is. 30. 24), ואורם במורה (Jer. 15. 7), וירה (Ex. 32. 20), זר (Jer. 4. 11): the Piel זורתם (Jer. 49. 32), זרו (Zech. 2. 2), זרים (1 Kgs. 14. 15), אורה (Lev. 26. 33), מורה (Jer. 31. 10), [the א with sh'va and seghol, for hateph pathah; so אורה (Ez. 12. 14), (5. 12).] מורה (Pr. 1. 17), [without its third radical, for ר it would have had daghesh, as מגלה (Pr. 27. 5): so would have been like מארצה (Deut. 22. 23): had it not been for ר it would have had daghesh, as מגלה (Pr. 27. 5): so would have been like מלטה (Is. 29. 13): the infinitive is לזרה (Zech. 2. 4):] from this meaning may come זורתם (Job. 37. 9), [like מגלים:] There is another meaning, זורה, זריה (Ps. 139. 3), and another heavy conjugation in the same sense, זורה, זרוני (2. Sam. 22. 40).

¹ vid. Buxtorf radd. קדם נפח and זין אה יהודה. ² does not occur.

חַבָּה. (Is. 26. 20): a noun like חַבִּי (Is. 26. 20): [it may be the imperative feminine referring to עֲדָה, not to עַם which is masculine; it is like רְאֵי חַבָּן: עֲשֵׂי (Hab. 3. 4).] It is said that נְחַבָּא (Is. 49. 2), [the participle, only to be distinguished by the sense, וְנָחַבְתֶּם (Jos. 2. 16), which is formed as if with הַ; וְנָחַבָּה (Jer. 49. 10) with הַ, the infinitive written in full, for in Niphal it is found of the same form as the preterite; נְחַבָּא (2 Kgs. 7. 12), (1 Kgs. 22. 25) with הַ; (Is. 32. 2), written with נְ though pronounced as if with הַ, like מְעַשָּׂה, otherwise it would have been pointed like מְקֻרָא, and on account of הַ had seghol like מְחַצָּה, or pathah like מְחַתָּה;] נְחַבָּה (Gen. 3. 8), נְמַחְבָּאים (1 Sam. 23. 23) — that all come from this root, but that נְ is introduced for הַ [and used like it; ¹ (1 Sam. 19. 2) should be pointed like נְשַׁכְּחַת, but for convenience נְ quiesces.] Know also that הַחְבָּאתָה (Jos. 6. 17) is exceptional, for the הַchaviah, if from a word ending in נְ, or if from one in הַ, as הַשְׁקָתָה (Gen 24. 46): in הַ the third radical, הַ marks the feminine: there is no occasion for הַ, therefore I say it is exceptional: [when the vowel is lengthened, that of בּ, which should be hirik in verbs נְלָא, becomes sh'va for lightness, נְ keeps the pathah (kamets) it had with הַ in הַחְבָּאתָ before final הַ was added, on account of the quiescent which follows it.]

חַדָּה. (Ex. 18. 9), [with daghesh in the דּ, to facilitate the reading,] for יְחַדָּה: [some say the accent is on the penultimate as in וַיֵּשֶׁב (Jer. 41. 10), and that pathah is due to the guttural הַ, inasmuch as דּ has both daghesh and sh'va.] The Piel is תְּחַדְּדוֹ, חַדִּיתִי, תְּחַדָּה (Ps. 21. 7): it is said also that וְחַדָּה (1 Chr. 16. 27). חַדּוֹת (Neh. 8. 10) are from this root, וּ being inserted for הַ, [according to the way I explained in גָּאָה: from this root comes יְחַדָּ (Pr. 27. 17), (id.): the former one takes kamets on account of the pause.]

חַזָּה. The Piel preterite is אָחָזָה, חַזִּיתִי, חַזָּה (Job. 32. 10), וְאָחָזָה (Ps. 19. 3), אָחָזָךְ (Job. 36. 2), (15. 17), [with

¹ Gikatilia has confounded 1 Sam. 19. 2. and 20. 19.

a light vowel: there is another heavy conjugation, etc.: the noun is] **אהוחז** (13. 17), with א in the place of ח, for ח, for וְהַחֲזִיתִי, like **רָבָה**, **רָבָתִי** so: **מְהֻרְבָּתִי** (2 Sam. 14. 11).¹

חוֹהָה (Ps. 58. 11), **חוֹיִתִי** (Job. 15. 17), **חוֹתֶם** (27. 12), **אַחֲוָה** (19. 27), **וְתוֹחֵן** (Is. 26. 11), **וְתוֹחֵן** (Mic. 4. 11), with pathah on account of ח: so **אַחֲזָה** (Job. 23. 9); without ח, for וְהַחֲזָה: the noun is **חוֹיִן** (33. 15): [2 Chr. 33. 19], the Masora thereon says, „there is not another example“: when not in regimen, **חוֹיִן** (2 Sam. 7. 17), **חוֹיִן** (Is. 22. 1); and with another form,] **בְּמַחְזָה** (Gen. 15. 1): another form **חוֹן** (Dan. 8. 1): another, **וְבְחֻזּוֹת** (2 Chr. 9. 29), **חוֹזֶה** (Is. 21. 2). Another meaning is **וְתוֹחֵה** (Job. 8. 17), **חוֹהָה** (Is. 28. 15): but **מְתֻחָה** (Ps. 107. 30), is not from this root, [as it is formed like **מְקוּם** from **מָלֹן**, **קָם** from **לָן**.]

חוֹיָה. **חוֹיָה** (Neh. 9. 29), **וְחַיָּה** (Deut. 30. 16), **וְחַיָּה** (Jer. 38. 17), **חוֹיָה** (Gen. 12. 13), **וְחַיָּה** (Num. 14. 38), **אַחֲיָה** (Ps. 118. 17), **חוֹיָה** (2 Sam. 20. 3): in this root ח is generally dropped, as in **חוֹיָה** (Gen. 5. 5), **וְחוֹיָה** (Lev. 18. 5), for **חַיָּה**, **חַיָּה**; so **וְחוֹיָה** (Ex. 1. 16), for **וְחַיָּה** like **וְחַיָּה** (Is. 14. 24); for, as ח is used for the masculine, without ח, so **וְחוֹיָה** is used for the feminine: the condition of **וְחוֹיָה**, **וְחוֹיָה** (Gen. 45. 27) is the same as that of **וְתוֹחֵה**, **וְתוֹחֵה**, as I have already explained: the adjective is **חוֹיָה** (3. 20) like the preterite, as **חוֹיָה** (Lam. 3. 39), (Gen. 3. 20), [for **חוֹיָה** like **חוֹיָה**: these are with kamets on account of the pause; but **חוֹיָה** (Deut. 31. 27), (Is. 38. 19) have pathah with conjunctive accents]. The singular noun also loses ח, **חוֹיָה** (Gen. 42. 15), [although some say that this is not the singular, but the plural as in **חוֹיִם** (Pr. 18. 21): it is always in the plural and in regimen, the ה being that of the plural, while that belonging to the root is latent, it should be **חוֹיָה**: **חוֹיָה** (Lev. 25. 36) is from the verb, either with a quiescent third radical, for **חַיָּה**, or with the double letter dropped, for **חוֹיָה**.] Know also that the singular of **חוֹיִם** (Ex. 4. 18), (Deut. 4. 4) is **חוֹיָה**, as I have explained, here **חוֹיִם** is

¹ Gikatilia om. „others say that **אהוחז** is not from **חוֹהָה**, but that א is a radical“.

complete in all its letters as having daghesh, and the same with חיה (Gen. 2. 7), the other י, the third radical, being thus compensated for. Words in Hebrew which are defective sometimes supply their deficiency when they are lengthened: thus for instance, when they contain two similar letters, one is dropped and the other stands for both: but when other letters are added, then they revert to their original form, absorbing the first in the following similar letter and accordingly pointing the latter with daghesh: as for instance in the root חי, daghesh is inserted in the latter because there are in the root two י's, and the third belongs to the plural: it is formed therefore like חתים from רכמים; חתות from פת (Is. 1. 6) and בפתחות (Lev. 2. 6) and פת (Ez. 13. 19); בעטמץ from קני, עמי, עם, from קננה (Is. 34. 15); ספם, סף, from ספים (Neh. 9. 24); הסתוּפָה from דלִים, דל, from חונג (Ps. 42. 5); חקם, חק, from יתחכם (Job. 31. 20); חקקי, חקיק, from חקיק (Jud. 5. 15), and חקיק און (Is. 10. 1); לב, לב, from חקיק און; צל, צל, from הצללים (Cant. 4. 6); תל, תל, from הצלם (Deut. 13. 17); תלם, תלם, from תולל (Ez. 17. 22); חם, חם, from תלם (Jos. 11. 13), but without daghesh is חטיה (Cant. 5. 2), from חטימה, but without daghesh is of the form ברה (Ps. 24. 4), so ברה (Cant. 6. 10), from ברור (Job. 33. 3), so ברור (Dan. 12. 10); הרם, הרם, from חברדו (Hab. 3. 6); מיררו, מיררו, from מרים, מרים (Num. 9. 11); הרוי, הרוי, from תחרדר (Num. 16. 13); so דום (Ex. 1. 14); שרים, שרים, from דומה (1 Kgs. 19. 12), when another letter is added, takes daghesh, דומו (1 Sam. 14. 9), the first being absorbed in the second; סב, סב, from סבב (Cant. 2. 17) from סבב (1 Sam. 7. 16), plural סבו, סבו (Ps. 48. 13); יסוב, יסוב, from תשריך (Num. 16. 13); so יסובו (Job. 16. 13) with daghesh: so ותרון (Is. 35. 6) from ירונ (Ps. 132. 16), with daghesh (Is. 42. 11); ילק, ילק, from המלקיים (Jud. 7. 6); يلوك, يلوك (1 Kgs. 21. 19) from يلوك (Jud. 7. 5); with many other examples; any one who examines the ע verbs will find my account correct. Therefore I say that חי is defective and חיים complete. חיים may be read with kamets and without daghesh, like חי (Ex. 1. 19) which has another meaning, as בלים (Jos. 9. 4), but it will then be defective. The Hiphil is החיה (14. 10), החיה (Num. 22).

33), **להחיה** (Jud. 8. 19), **והחיה** (Jos. 9. 20), **להחיות** (Is. 57. 15). **להחיתם** (id.): the Piel, **חיה** (Ps. 22. 30), **החייתם** (Num. 31. 15), **להחיה** (Jud. 21. 14), **חיה** (Ex. 22. 17), **ומchia** (1 Sam. 2. 6), **להיות** (Gen. 7. 3), **ולחיותם** (Ps. 33. 19).

חכה. **חכה** (Job. 32. 4), **חוכי**, **אחכה**, **חכתי**, **חכה** (Is. 30. 18): **Piel** **חכה** (Job. 32. 12), **טחנה** (Is. 8. 17), **יחכה** (30. 48), **טחנה** (Dan. 12. 12), **טחנים** (Job. 3. 21).

חולחה. **חולחה** (Is. 39. 1), **חולתי** (1 Sam. 30. 13), **הלה** (Jud. 16. 7), **ויהלה** (2 Chr. 16. 12), **ויהלה** (Gen. 48. 1), (1 Sam. 22. 8), **חולת** (Cant. 2. 5), **חוליו** (Deut. 28. 61), **חוליו** (Hos. 5. 13), **חולנו** (Is. 53. 4): the Niphal, **ונחלתו** (Dan. 8. 27), **נחלו** (Am. 6. 6): **the Hithpael**, **ולחחות** (2 Sam. 13. 2), **ולחחל** (id. 5), **ויהחל** (id. 6), for etc.: **the Hiphil**, **החוליה**, **החולתי** (Mic. 6. 13), **החוליה** (2 Chr. 35. 23) is the Hophal, it would have had **קָמֵט** **hatuph** and **sh'va** but for **ח**, as **הראות** (Deut. 4. 35): **the Piel** **הלה** (29. 21) (**Is. 14. 10**), **חולה**: another meaning, **חולה** (2 Chr. 33. 12), **חלו** (1 Sam. 13. 12), **חלו** (Mal. 1. 9), **ויהלו** (Pr. 19. 6) (**Ex. 32. 11**) for **חולו** (1 Kgs. 13. 6) for **הלה**.

חנה. **חנה** (Is. 29. 1), **טחנה** (id. 3), **וחנתי** (Ps. 27. 3) (**Ex. 19. 2**), **וחננה** (2 Sam. 12. 28), **חוונה** (Ps. 34. 8), **חוונך** (53. 6): but **נחתנת** (Jer. 22. 23) is not from this root, not being of the form **נגלה** etc.

חפיו, **יחפיו**, **וחפה**. **חפה** (Ps. 64. 11), **אחפה** (61. 5), **חפה** (36. 8), **טחפה** (Deut. 32. 37), **חטו** (Ps. 57. 2), **חפה** (Jud. 9. 15), **חופה** (Is. 25. 4), **חוטם** (Ruth. 2. 12), **חוטים** (Ps. 5. 12), **חוטם** (17. 7).

חפה. **חפה** (Jer. 14. 3), **וחפו**, **אחפה**, **חפתי**, **חפה** (2 Sam. 15. 30) (**Esth. 6. 12**): the Piel, **חפה** (2 Chr. 3. 5), **נחפה**, **יחפה**, **נחתפה**, **נחתפה** (**id. 7**): the Niphal, **נחפה**, **ויחפה** (Ps. 68. 14): **ה** marks the feminine, the third radical is lost: it is for like **נבהלה** etc.: the masculine is, with **seghol**, as **נספה** (Pr. 13. 23).

חצתה. **חצתה** (Num. 31. 42), **וחציתה** (id. 27), **חצתה** (Is. 30. 28) (**Ps. 55. 24**), **וחציו** (Job. 40. 30), **וחציו** (Ex. 21. 35), **ויחצן** (Gen. 33. 1), for **ויחצתה**: had it not been for **ח**, which

takes pathah before it, it would have been pointed like וַיְפֵן etc.: מִתְחַזָּה (Num. 31. 36) וְמִתְחַזֵּה (Lev. 6. 13), חַזֵּה (Ex. 26. 12), חַזּוֹת (Ps. 119. 62): the Niphal מִתְחַזָּה etc., וְתַחַזֵּן (Dan. 11. 4), for וְתַחַזָּה, [as וְתַחֲזָה (Gen. 1. 9), both should have had daghesh like etc., but for ח and ר.]

חקה. Piel etc., Pu'al etc., מְחֻקָּה etc., חַקָּה (Ez. 8. 10), (Job. 13. 27): וְחַקּוֹת (Ez. 4. 1) is not from this root, nor חַקָּה (Is. 30. 8), nor חַקָּת (Num. 19. 2).

חרה. וְחַרָה (Deut. 31. 17), יְחַרָה (6. 15):¹ but וְיַחַר (Job. 19.

11)² is from the Hiphil for וְיַחַר, it should have been pointed like וַיְפֵן (Jud. 15. 4) from הַפְנֵה (Ps. 105. 24) from הַפְרֵה, [but for ח: had it been from the Kal it would have been pointed like וַיַּחַד (Num. 32. 13): the difference is, that with pathah הַאֱלֹהִים is the subject, with hirik אֶפְ.] From this meaning may come תַּחַר (Ps. 37. 1) for תַּחֲרָה, like תַּחֲנֵר (Deut. 2. 9) for תַּחֲנָה; or it may be from מְתַחַר (Jer. 22. 15), a root of four letters תַּחֲרָה, with the fourth dropped: but וְחַרָה (Ez. 24. 11), חַרָה (Job. 30. 30) are not from this root: [תַּחַר will then be of the form חַפְעֵל, and so ח has pathah, for had it been formed like תַּחֲנָה, it would like it have taken kamets in compensation for daghesh; תַּחַר is a word of three letters derived from מְתַחַר, which is from a Piel תַּחֲרָה containing four.

חשׁה. לְחַשׁוֹת (Ps. 28. 1), אֲחַשָּׁה (Ecc. 3. 7):

the Hiphil is מְחַשָּׁה (Is. 42. 14), (57. 11), מְחַשּׁוֹ (Jud. 18. 9), (2 Kgs. 2. 3), [in an active sense, מְחַשִּׁים (Neh. 8. 11).]

חתה. הִתְחַתָּה, הִתְחַצָּה, חַתָּה (Pr. 6. 27), [with pathah under the ח, on account of ח, instead of hirik as in etc.: so also in יְחַתָּךְ (Ps. 52. 7): some also derive חַתָּה (Pr. 17. 10) in the same way as וְתַעַזְבָּה (Gen. 21. 14); but חַתָּה and מְחַתָּה are not from this root, as some mistaken persons imagine.

¹ Gikatilia om. „נִחוּר בַּי“ (Ex. 4. 14): נִחוּר אֶפְהָ „וְיַחַר אֶפְהָ“ (Cant. 1. 6) is the Niphal.“ ² Gik. om. „because it is different from וְיַחַר אֶפְהָ“ (Ex. 4. 14) and וְיַחַר אֶפְיָה בְּהָם (32. 10).“

טוה. טו etc., etc., טויה, טוה (Ex. 35. 26), מטויה (id. 25).

טחה. כמתחוי (Gen. 21. 16), [as some explain it, „she put him far from her, as archers send forth their arrows“; according to others, „as far as an arrow reaches“:] ו may be changed from ה as in other verbs of this class which I have mentioned: the formation is מטהי, אטהי¹, טחה, מטההי, אטההי, מטהחים.

טעה. Hiphil הטעו, הטעית, הטעה (Ez. 13. 10).

[כואה.] טריה, טרה (Is. 1. 6), like.

ינח. The Hiphil הונח, חונח (Lam. 1. 12), (3. 32), without the third radical, for חוניה etc.: אונגה, חונגה, [defectively אונג etc.: תונין] (Job. 19. 2) in full: יונן, מוננות, מוננים (Is. 35. 10), חונת (Pr. 10. 1): the Niphal preterite נונגה with kamets, the participle נונגה with seghol, plural נונגים, [in regimen נונגי (Zeph. 3. 18),] feminine נונגה, like the preterite masculine, plural נוננות (Lam. 1. 4): future אונגה etc., imperative חונגה, [defectively אונג etc.], and so the infinitive and verbal noun: וינה (3. 33) may be from this root and meaning, [some say it should be ווֹג from the Hiphil,] it is however from the Piel: ו of the future is absorbed in the second one, the first radical, as I explained in ושבחו (Gen. 8. 10): there is another meaning חנלה like חונגה (2 Sam. 20. 13), [it may be a Hophal, for like:] it is said that הנגה (Is. 27. 8) is from this root, the first standing for ו.

ידה. ידו, ידה, יידתי, יידה (Jer. 50. 14): also חודה (Is. 11. 8) may be from this root, with ה for ו: [future אידה, יידה, defectively איד, ייד]: in this meaning there is a Piel לידות (Zech 2. 4), וידו (Lam. 3. 53) for וידי, some take it as a Hiphil, for וידי:] however ידו (Jo. 4. 3) does not come from this root, as it has not hirik as גלו (Ez. 23. 10), but from ידר, like סבב from רכב. There is another heavy conjugation with another meaning, changing ו to latent quiescent הודה, חודה, אודך, אודת (Job. 40. 14), ומודה (Pr. 28. 13); חודה (Ps. 50. 14): the Hithpael with ו pronounced,

¹ L. טחתי. ² So H. and L.; Aben Ezra, מטהה, אטהה.

הזהה (Lev. 5. 5), (16. 21), (Num. 5. 7): there is a third meaning, that of praising, הודה, הודה (Ps. 75. 2), אהך (71. 22), ידו (99. 3), אהונט (28. 7), יהודת (45. 18), (Neh. 11. 17), הדו (1 Chr. 16. 34): a fourth meaning, תודות (Neh. 12. 31), והזהה (id. 38) [i. e. „company“; the infinitive or verbal noun in the third sense, הידות (id. 8); it keeps its first radical, shurek is for holem, the daghesh in , is to make the reading clear, as the sense would not have been plain without it; one cannot explain that, although , is written, daghesh supplies the place of ְ in , as it does that of ְ; ¹ תודות (Neh. 12. 31) means „companies“, but in the ² Talmud it is explained as „cakes“.]

יינה. In Hiphil , becomes quiescent ו (Ez. 18. 7), להונותם (Lev. 25. 17), להונ (Ez. 22. 7), (Num. 46. 18): also (Pr. 29. 21) is said to be derived from this root and meaning, the latent quiescent after ט standing for the first radical, and ע being added [as in זכרון, the third radical is lost: ו also may be for the third radical ח, the word would then be of the form מפעלן] היינה (Zeph. 3. 1). (Jer. 46. 16) may also be of this meaning, [from the Kal].

יעה. יעם ; יעה, יעתי, יעה (Is. 28. 17), יעם (Ex. 38. 3) is also said to come from this.

יפה. יפה (Cant. 7. 7), (id. 2), יפה, איפח (Ez. 31. 7) defectively, as ישב (Num. 21. 1), יפה (Job. 31. 27), for: the quiescent between , and פ being the first radical: והיפי (Ez. 16. 13), defectively, like (id. 24) for ותבי like (id. 7) יופי (Ps. 50. 2) is the noun, יפה (Ez. 31. 9) the adjective, so יפה (Cant. 6. 4): (Jer. 4. 30) is the Hithpael: hence comes יפיה (Ps. 45. 3): פ and , being repeated as in יפה פיה (Jer. 46. 20) the second and third radicals are repeated: [this is one word though written in two, as פקה קוח (Is. 61. 1);] the Piel is etc., יפה (Jer. 10. 4).

ירה. ירה (Ex. 15. 4), (Gen. 31. 51), [the Niphal] יורה (Ex. 19. 13): [some however say that in this case

¹ שתי תודות are supplied. ² Talm. Bab. Shebuoth fol. 15. a.

it should be יורה, as all other verbs quiescing in their first radical change it to ו in the Niphal, they therefore make it a Hithpael, for יתיריה [ליירות] (Ps. 11. 2) הירויים (2 Chr. 35. 23), אורה (2 Kgs. 13. 17): the Hiphil הוריה (Job. 30. 19), (1. Sam. 20. 20), ווֹרֵה (2 Kgs. 13. 17) for יורה (Ps. 64. 8), is also defective in the third radical, for המורים: יורה (1 Sam. 31. 3). There is another meaning הורדו (2 Kgs. 12. 3), (Pr. 4. 4), [in לירוא (2 Chr. 26. 15), ו is for the third radical ח:] (Job. 6. 24), מורי (Pr. 5. 13), ולחרות (Ex. 35. 34): from this also will come הרו (Is. 59. 13), [though some say it is an infinitive from הדרה, with holem for kamets as הדרה (Job. 15. 35).] There is a third meaning יורה (Deut. 11. 14): and from this meaning comes המורה (Jo. 2. 23): [ויראו המוראים (2. Sam. 11. 24) have ו quiescent instead of the third radical: מורה (Job. 36. 22) means „casting down to the earth“, corresponding to „lifting up“: הרים (Jud. 7. 1) translated by Jonathan, „hill of watch“, as a watchman stood upon it to warn the inhabitants of the valley of the enemy's approach: others make it the name of a place: (Pr. 11. 25) is used with ו for ח; „he that satisfies the poor, he also shall be called יורה (rain) like the rain that watereth the earth“: טוריך (Is. 30. 20) has ו for the third radical ח, or it will be for the plural, „thy ² rain shall no more be taken away“.]

נכח, **נכאה**, **נכאות**, **יכאה**, **הכאי**, **הכאה**. Niphal, (Ez. 13. 22): תכאה, יכאה, חכאה, הכאה, (Ps. 109. 16), ונכח (Dan. 11. 30), **ונכח**. Know also that חל נאים (Ps. 10. 10) is written as two words, and should be so in sense, חל meaning „company“, and נאים being derived from this root like דומים, בלים, דוח, the singular is כאה, דוח, כאה.

כבה. כבה, כבוי, כביתי, כבה. Piel, (Is. 43. 17), (Lev. 6. 5): לכבות, וכבו (14. 7), (2. Sam. 21. 17), כבה, כבה (Cant. 8. 7). **כחה**. כחה, כחה, כחה, כחה. Deut. 34. 7): כחה; ותכחה (Gen. 27. 1), ותכח (Job. 17. 7), for ותבחין (Lev. 13. 6), כחות (id. 39); with another meaning, כחה (1 Sam.

¹ H. וְ. ² H. מארך.

3. 13), [that is „rebuke“ them], a Piel; it should have had daghesh, like צוּה, but for כְּדִיחַת הָה etc.

כּוֹחַ תכינה, יכוה (Is. 43. 2). Niphal, future נכוּה (Pr. 6. 28): the noun loses its third radical, (Lev. 13. 24), in regimen (id.): another form is כוּה (Ex. 21. 25), complete.

כְּלָהּ. This is found in three meanings; first, בְּלִיחָם (Mal. 3. 6), כְּלָהּ (Lam. 3. 22), כְּלִיאֵן (Is. 31. 3), כְּלָוּ (Ez. 11. 13), כְּלָתָה (Ps. 119. 81): the noun loses its third radical, (1. Kgs. 17. 14) with kamets, for seghol,] חֲנָלָה [from this also comes וְתַכְלֵל כְּלָתָה (Ps. 84. 3); from this also comes (2 Sam. 13. 39), from the Piel; אֲכָלָם (Num. 25. 11), וְאֲכָל (Ez. 43. 8), אֲכָלָם (Ex. 32. 10), מְכֻלוֹת (Lev. 26. 16), לְכֻלוֹת (1 Sam. 2. 33), אֲכָלָךְ [Ex. 33. 3), with seghol for pathah.] The second meaning is וְיִכְלֶל (Gen. 2. 2), for וְתַכְלֵה so: so יִכְלֶה (24. 19), וְיִכְלֶה (1. Kgs. 6. 14), (Num. 7. 1), כְּלָהּ, חֲנָלָה (Deut. 26. 12): the Pual is כְּלָהּ (Gen. 2. 1), shurek and kamets ḥatuph being in this conjugation frequently used indiscriminately.] In the third signification both הָה and אָה are used: some employ כְּלִיתָנִי (Ps. 119. 101), כְּלִיה (Gen. 23. 6), and also possibly כְּלָוּ (1 Sam. 6. 10), with הָה, like כְּלָאָה etc.: others employ כְּלָאוֹ, כְּלָא (Hag. 1. 10), בְּנָה (Num. 11. 28), טְמִיכָה (Hab. 3. 17), מְמִכְלָאות (id.), כְּלָאמָם (Ps. 78. 70), חֲנָלָא (40. 12), with אָה; the הָה in (Hab. 3. 17), does not belong to the feminine, but corresponds to the הָה in מְפַעֵל, being written for the אָה in מְקַרְא (Ex. 12. 16), (Num. 30. 7) and] the plural מְמִכְלָאות (Ps. 78. 70), itself being singular: [the plural is formed as if from a feminine, as אָבָה שְׁדוֹת, אָבָות, אָבָה]. From this root comes כְּלִיאָה¹ (88. 9) [like קְרוֹא (Esth. 5. 12): from the root with הָה it would have been כְּלִיאָה, like נְטוּיָה (Ez. 1. 22), בְּנָי (Cant. 4. 4), etc.]

כְּנָהּ אֲכָנָה (Job. 32. 22), כְּנָהּ (Is. 45. 4).

כְּסָהּ וְכְסָהּ (Pr. 12. 23), אֲכָסָה (id. 16), כְּסָהּ (Num. 4. 6), מְכָסָה (Ex. 26. 14): וְתַחַצְמָה (Gen.

¹ Hayug, read כְּלִיאָה with הָה, vid. Aben Ezra in Dukes p. 117.

24. 65) [is the Hithpael for: **וַתְּכַסֵּה** (Num. 9. 15), **כִּסְתִּי** (Ps. 32. 5), **חָכַם** (Neh. 3. 37). **וַיִּכְמֹם** (Ex. 24. 15); **יִכְסִימֶוּ**¹ (15. 5) is complete, like the root: second , is the third radical, second ; should have had **holem** as **עַלְמָו** (Ps. 2. 5), **שִׁיחָתוּ** (83. 12): the Pual is **כָּסֹו** (80. 11), **כִּסְתָּה** (Ecc. 6. 4).

נִכְפָּה (Pr. 21. 14); the Niphal **נִכְפָּה**, **אֲכָפָה**, **כִּפְתִּי**, **כִּפְתָּה** + **בְּפָה** etc., **אֲכָפָה** like **תְּגָלָה** (Mic. 6. 6) defectively, for **תְּגָלָה**, as you will by God's help understand. (Is. 47. 3)

כְּרָה, (Gen. 50. 5), **כְּרִיתִי** (40. 7), **כְּרִיתָה** . **כְּרָה** . (Ps. 7. 16), **כְּרָה** (Ex. 21. 33), **כְּרָה** (Pr. 26. 27), **וּמְכָרָה** (Zeph. 2. 9): with another meaning, **כְּרָה** **לְהֶם** (2 Kgs. 6. 23), **יְכָרָה** (Job. 40. 30).²

כְּשִׁיתִי, **אֲכָשָׁה**, **כִּשְׁתִּי** + **כְּשָׁתָה** (Deut. 32. 15).

לְאָחָה. **וְתַלְאָא** (Job. 4. 2), **וְיַלְאָא** (Gen. 19. 11), **תַלְאָה**, **לְאָתִי** (Job. 4. 5) for **הַתְלָאָה** (Ex. 7. 18), **וְתַלְאָא** (18. 8): the Hiphil **הַתְלָאָה** (Mic. 6. 3); **הַלְאִתִּיךְ**, **הַלְאָנִי** (Job. 16. 7) [and (Ez. 24. 12) have both lost their third radical, for in the latter belongs to the feminine: they should be **הַלְאָהִיהָ**, **הַלְאָנִי**, or, like **מְלָאָה** (1 Sam. 1. 12); **הַלְאָתָה** like **מְרָבָה** (Neh. 9. 37).]

וְתַלְהָה . **לְהָה**, **יַלְהָה**, **לְהָיוֹתִי**, **לְהָה** . **לְהָה** (Gen. 47. 13), for **וְתַלְהָה**.

לְוָה . **לְוָה** (Neh. 5. 4), **תְּלָוָה** (Deut. 28. 12), **לְוַיְנָה**, **לְוַיְתִּי** (Ps. 37. 21): Hiphil **הַלְוָה**, **הַלְוָיוֹת**, **הַלְוָיָה** (Deut. 28. 12), **כְּמַלְוָה** **תְּלָוָה** (Ex. 22. 24), **מְלָוָה** (Pr. 19. 17), **יַלְעָךְ** (Deut. 28. 44), **מְלָוָה** (Is. 24. 2): there is another meaning, **וְלְוַיְנָה** (Ecc. 8. 15): the Niphal **וְנְלָוָה** (Is. 14. 1), **יַלְהָה** (Gen. 29. 34), **תְּגָלִים**, **וְנְלָוָה** (Is. 56. 6): the noun is **לְוִיתָה** (Pr. 1. 9): it is said also that **וְלְוִיתָה** (1 Kgs. 7. 36) comes from this root and meaning.

מְחָה **אַמְתָּהָה** . **מְתָה** (Num. 5. 23), **מְתִחִיתִי** (Is. 44. 22), **מְתָה** (Ex. 17. 14), **וַיִּמְתַּח** (Gen. 7. 23), **חַמְתָּה** (Neh. 13. 14), **וַיִּמְתַּח** (Jer. 18. 23): the final , is the third radical and stands for

¹ Gik. om. „with the daghesh in ס dropped for lightness.“ ² Gik. om. „להכרותה“, in the Kethibh **לְהִכְרֹתָה** (2 Sam. 3. 35), in this meaning: **הִכְרָה**, **מִכְרָה**, **הִכְרִיתִי**.

וַיְמִתָּחֶה הַתְּמִתָּחֶה (Deut. 25. 19): the Niphal is נִמְתָּחֶה, מִתָּחֶה (Gen. 7. 23), מִתָּחֶה (Ps. 69. 29): from this meaning is מִתָּחֶה (Pr. 30. 20), מִתָּחֶה (2. Kgs. 21. 13): a second sense is מִתָּחֶה (Num. 34. 11), וְמִתָּחֶה (Ez. 26. 9): it is written with נ for ח in מִתָּחָא (Is. 55. 12): there is a third meaning in the Pual, מִתְמִתִּים (25. 6), written in full: [ח should have had daghesh, like ק in מִקְלִים just after, and ב in מִסְכְּלִים (Ps. 144. 14).]

מלֵח. I have already mentioned that נ and ח are interchanged in these verbs: one form however is so generally used as to be considered the root: some examples are found with ח, as מָלֵח (Ez. 28. 16), like עָשָׂה etc., but נ is most frequent, as וּמָלֵא (Deut. 33. 23), מָלֵא (Is. 21. 3). The Piel is מָלֵא (33. 5), יָמַלֵּה (Job. 8. 21); [ח is put for נ, otherwise it would have had seghol like יְעַנֵּה, יְצֹחָה, it has tseri, as וַיָּמַלֵּא (Gen. 29. 28), וַיָּקָנֵא (Lev. 8. 15), וַיָּקָנֵא (Jo. 2. 18), this being the difference between the two sorts of verbs.] Know also that מָלֵא (1 Kgs. 18. 34) is the imperative Kal, [like שָׁמַעַו etc.,] but מָלֵא (Jer. 4. 5), וּמָלֵא (Ez. 9. 7),¹ with pathah, is the imperative from the Piel (Ex. 35. 35): it should have had daghesh like בְּקַשׁ (Zeph. 2. 3), סְפִרּוּ (Gen. 40. 8), דְבָרּוּ (Ex. 12. 3); it omits it like וּבְקַשׁ² (Jer. 5. 1); מָלֵא (Num. 32. 12), (id. 11), should also have it, like שְׁלַחוּ (Jud. 6. 13), כְּתַרְוּ (20. 43), דְבָרּוּ (1. Kgs. 12. 9):] שְׁלַחוּ (Ps. 74. 7) has no daghesh, [and so וְאַמְלָאֵהוּ (81. 11),] though it should have taken it, like שְׁלַחוּ (Jud. 1. 8); so בְּקַשׁ (Ps. 86. 14) without daghesh: מָלֵא (Ex. 32. 29) may be the Piel preterite or the imperative Kal. Know moreover that וּבְמִלּוֹאת (Esth. 1. 5) is written with נ but read with ח; it would be enough to say that one was from מָלֵא, the other from מָלֵח, both being found: a person using the former however would say בְּמִלּוֹאת נ with נ distinctly pronounced with seghol, like יְבָשָׁה (Gen. 8. 7), or בְּמִלּוֹאת, like בְּשָׁנָאת (Deut. 1. 27); one using מָלֵח would say בְּמִלּוֹות נ like בְּבִנּוֹת etc.: our ancestors accordingly placed one in the Keri and another in

¹ The words וְאַחֲרַ הַאֲסֵפִי in H. seem to be a continuation of the quotation from Jer. 4. 5 inserted in the wrong place, with אַחֲרַ for וְאַמְדוּ.

² In our editions daghesh is inserted.

the Kethibh that neither form should be lost. In like manner may be explained חטאתו (Ez. 33. 12), קראת (Jud. 8. 1), שנאתה (Pr. 8. 13), ה being only used with לְה verbs, as in ראות etc. The proper way of writing is etc., [had they come from verbs quiescing in their third radical they would have had נ.]. So חוטאים (1 Sam. 14. 33), קוראים (Ps. 99. 6) should have had their א pronounced, [as the ר in שומרים etc.,] but are read as if coming from a לְה verb, as בונים etc. However ומלאת etc. may be explained differently, so as not to necessitate two conjugations, viz. that the third radical א has in pronunciation been changed to ו and ה added as in יבשת, בלח etc., and that, though for convenience it is no longer heard, yet it is retained in writing to mark the derivation, as in חוטאים etc. Any one however who says that ו in עשות etc. stands for the ה of עשה and ה is added, will hold that ומלאת etc. are from verbs לְה and that א is written for the ו of ראות etc., such changes being frequent.

מנח. מנה (Is. 65. 12), ומניתי מנה (1 Kgs. 20. 25), טונה (Ps. 147. 4), ימנה (Gen. 13. 17), (2 Chr. 5. 6), (Ez. 45. 12), למנה (Is. 65. 11): מנה (Dan. 1. 10) has another meaning, so מנו (Job. 7. 3), וימן (Dan. 1. 5), (Jon. 2. 1); מנים (1 Chr. 9. 29); מן (Ex. 16. 31) is a noun like קו, meaning „this is the portion allotted to us by the Lord.“]

מסה. Hiphil אמסה, המסוי (Ps. 6. 7), ותמסה (39. 12), המסו (Jos. 14. 8) for המסו, like הרבו etc., according to the usual form; for המסוי, according to the proper one; but both are here neglected; [some make it a singular, like ו הפקיד standing for the third radical ה, and ו prolonging the syllable:] consequently some scribes consider it Aramaic, as אשתו (Dan. 5. 4), [היתו (3. 21), ומשו (5. 3)], and so with חנטוליה (Ps. 116. 12), like ידוחי, עלוחי. But המס ימס (2 Sam. 17. 10), ימס (Deut. 20. 8), (1. 28), are from another root.

ימץ. מצה (Ez. 23. 34), ומצית, מציר, מצה (Ps. 75. 9), גמצה (Jud. 6. 38): the Niphal is גמצה (Lev. 1. 15), (5. 9), [with tseri, according to the proper form;] hence

may come, though with a different meaning, (2 Sam. 3. 8): [it is from מוצא *מוץאת*; מוצא (2 Sam. 18. 22) has אָ וְ quiet, מוצאת (Cant. 8. 10) in motion.]

טַרֵךְ מִרְאֶה + **מִרְאֶה** (1 Kgs. 13. 26), מִרְאֶה טַרֵיכִי (Lam. 1. 20), מִרְאֶה (Deut. 31. 27), מִרְאֶה (Job. 23. 2), מִרְאֶה (Ez. 2. 5), מִרְאֶה (Deut. 21. 18), מִרְאֶה (Num. 20. 10), מִרְאֶה (2 Kgs. 14. 26); וּמְרָה (Deut. 21. 18), המוראים (Num. 20. 10), המורא (2 Kgs. 14. 26); וּמְרָה, המרא, המרא, המרא; יְמִרְאָה (Jos. 1. 18), יְמִרְאָה (Ez. 5. 6), מִרְאֶה (Deut. 9. 7), לְמִרְאֹת (Is. 3. 8), pathah marking that it is the Hiphil for with ה dropped and its vowel thrown upon the preceding ל: so לְצֹבָות (Num. 5. 22), לְחֻצְבָּות (id.), לְשִׁמְעָן (Ex. 13. 21), לְנִפְאֵל (Ps. 26. 7), for etc., but חָמֵר (Ex. 23. 21) is from another root.

יְמִשְׁנֵי, המשתי, המשה (Ex. 2. 10) (Ps. 18. 17).
מִשְׁתִּיחָו + **מִשְׁתִּיחָו** (Ex. 2. 10) (Ps. 18. 17).
מנידים, נידי, נידה + **נִידָה** (Am. 6. 3), (Is. 66. 5).

נִנְחָה, אֲנִנָּה, נִנְחָה, נִנְחָה נִנְחָה. **נִנְחָה** (Mic. 2. 4), (Ez. 32. 18), וַיְנִנְחֵו (Am. 5. 16): resembling this meaning is נִנְחָה (1 Sam. 7. 2): נִנְחָה (Ez. 7. 11), בְּנִנְחָם (27. 32), are not from this root.

נוֹהָ + **נוֹהָ**, נוֹהָ, נוֹהָ (Hab. 2. 5).

נוֹתָה + **נוֹתָה**, יְהָ, נִוְתִּי, נִוְתִּי, נִוְתִּי (Lev. 6. 20), (id.), וְ (2 Kgs. 9. 33): the Hiphil, הַוָּה, also with נ absorbed: וְהַוָּה (Lev. 4. 6), וְהַוָּה (Is. 52. 15), (Lev. 16. 14), הַוָּה (Num. 8. 7), וְ (Lev. 8. 11), וְמוֹה (Num. 19. 21).

נִנְחָה + **נִנְחָה**, נִנְחָה, נִנְחָה, נִנְחָה (Ps. 77. 21), (60. 11), (Ex. 32. 34), וְנִנְחָן (Ps. 27. 11); the Hiphil is נִנְחָה, הַנִּנְחָה, נִנְחָה תְּנִנָּה (Pr. 6. 22), יְנִנְחֵנָם (Ps. 23. 3), לְהַנִּחְוָתָם (Neh. 9. 19).

נִטְהָ + **נִטְהָ** (1 Kgs. 2. 28), נִטְהָ (2 Sam. 2. 21), נִטְהָ (Ps. 73. 2), חַטָּה (Job. 31. 7), נִטְהָ (Num. 20. 17), חַטָּה (Pr. 4. 27), וַיַּטֵּן (1. Sam. 8. 3): [in this meaning there is also a transitive Kal; נִטְהָ (Ex. 8. 12), Moses is the subject, the rod the object: so נִטְהָ (Is. 66. 12), God is the subject, peace the object: נִטְהָ (Ps. 119. 112), וַיַּטֵּן (Ex. 10. 22):] in the same sense is the Hiphil חַטָּה (Ezr. 7. 28), חַטָּה (Ex. 23. 6), וַיַּטֵּן (1. Sam.

8. 3), וַיְתִּ (Ezr. 9. 9). חָטָא (Ps. 141. 4), אָטָה (Job. 23. 11), חָטָא (Ps. 17. 6), for וַיְתֵה etc. There is another transitive but different sense, נָטָה (Job. 9. 8): the Niphal is נָטַיו (Num. 24. 6) for נָנָטַיו (Zech. 1. 16).

נְכָה. The Hiphil is הַכָּה (Deut. 20. 13), וַיְכַה (Ex. 9. 25), וְאֶקְהָ (Deut. 13. 16), יְכַה (Hos. 6. 1), וְאֶקְרָה (Ex. 9. 15), וְהַמְכָה (Num. 25. 14) [is the Hophal,] (id.), מְכָה (id. 15), מְכִים (Ex. 5. 16) [is the masculine plural;] (Jer. 18. 21) [in regimen; יְכָה is the second person, plural] (Is. 1. 5); in נְכָה (Ex. 9. 31), הַ is the first radical, ת represents the third, it is like etc.; נְכָה, וְשַׁפְתָּה (Job. 33. 21): there is a second or similar meaning, נְכָה (2 Sam. 4. 4), נְכָאוּ (Is. 16. 7); in (Job. 30. 8) the ה which is written answers to the ה of נְכָה (Jos. 3. 15), ה of the root is absorbed in the כ with daghesh.

נְצָה. בְּנְצָה (Lev. 1. 16), נְצָזִי, נְצָה (Lam. 4. 15), (Jer. 48. 9): Hiphil in another sense, הַצָּוֵן (Num. 26. 9), מְצָה (id.), מְצֹוֹךְ (Ps. 60. 2), מְצָה (Is. 41. 12), מְצָה (Pr. 17. 19), נְצָזִי (Ex. 2. 13), יְנִצְזָה (Deut. 25. 11), וַיְנִצְזָה (Lev. 24. 10), (2. Sam. 14. 6).

נְשָׁה. Two forms are used in this verb, with ה and א; וְעַשְׂוֵה, נְשָׁה (Ez. 39. 26), like (Ex. 25. 10); נְשָׁוֵי (Ps. 32. 1), [had this not been joined to it would have taken kamets as נְטוּי (62. 4); had it been from, it would have been like (Is. 33. 24)]. With א (Gen. 19. 21), יְשָׁא (Num. 6. 26), נְשָׁא (Ps. 10. 12), (Is. 33. 24). The Piel is נְשָׁא (2 Sam. 5. 12), [like מְלָא (Ex. 35. 35);] וַיְנִשְׁאֶם (Is. 63. 9); יְתַנְשָׁא (Num. 23. 24); (1 Chr. 14. 2): נְסָה (Ps. 4. 7) may be from this root, although written, as pronounced, with ס and ה, the latter being often written for א: this is shewn by the word being pointed, not like קְנָה etc., [but like קְדָא (Jud. 7. 3), רְפָא (Num. 12. 13); so רְפָה (Ps. 60. 4) has ה for א.]

נְסָה. Piel (Gen. 22. 1), נְסָה (1 Sam. 17. 39), נְסָה (Ps. 95. 9), מְסָה (Deut. 6. 16), מְסָה (Ex. 17. 7).

נְקָה. נְקָה לֹא אֲנָקֵר (Jer. 30. 11), נְקָה (Ps. 19. 13), נְקָיָון (Hos. 8. 5), (Am. 4. 6), נְקָי (Deut. 19. 10),

נְקִי (Ps. 24. 4), like פָעֵיל, if you allow that, is the third radical, and that the ' of prolongation in שְׁרִיד has disappeared both in writing and pronunciation, in consequence of two quiescent latents having met: or you may say just the reverse: with final נ it is complete, this representing the ה in נְקָה. The Niphal is וְנִקָה (Nm. 5. 31), וְנִקְתָה (Num. 5. 28), (Is. 3. 27), נ is absorbed in ק: in the future יְנִקָה (Pr. 6. 29) נ is the first radical, that of Niphal being absorbed in it; תְנִקָה (Gen. 24. 41), (Jer. 49. 12), הַנִּקָה חֲנִקָה (25. 29).

וְנִקָה נְשִׁיתִי, נְשָׁה (Lam. 3. 17); the Niphal is נְשָׁה, like תְנִשָּׁנִי (Num. 5. 31), נְשָׁה like יְנִקָה (Is. 44. 21), תְנִשָּׁה (Deut. 32. 18) for the future Kal like חֲמָתָה (25. 19), the נ however has disappeared, leaving behind a quiescent latent: it is formed like תְמִחָה (Jer. 18. 23). The Hiphil is הַשָּׁה, תְשִׁיחִי (Job. 39. 17), يְשָׁה (11. 6), but נְשִׁנִי (Gen. 41. 51) you must not suppose comes from this root, as נ has pathah: it is formed like חֲנִינִי (33. 11) from חָנֵן: for it has not hirik, as צְנוּתִי (1 Sam. 21. 3). There is a second meaning, נְשִׁיתִי, (1 Kgs. 8. 31), נְשָׁא (2. Kgs. 4. 7), נְשִׁיךְ (id. 1), נְשָׁא, כְנֹשָׁה (Is. 24. 2): the Hiphil is מְנִשָּׁאת, תְנִשָּׁה (Deut. 24. 10), for מְנִשָּׁאת, חֲשָׁה; the latter is therefore rightly written with נ.

סֻוָה . מסֻוָה (Ex. 34. 33).

סֻחָה . סְחָה is Piel, וְסֻחִיתִי (Ez. 26. 4): but for ח it would have had daghesh like קְוִיחִי etc.: מְכָה, אֲכָה, סְחָה.

סָלָה . סְלָה (Ps. 119. 118): the Piel (Lam. 1. 15), يְסָלָה, مְסָלָה: a second meaning is חֲסָלָה (Job. 28. 16), but המְסָלָאים (Lam. 4. 2), in this sense, is formed [from a singular מְדָכָא] with נ, [like מְדָכָא (Is. 53. 5) (19. 10): from the root in ח, the singular would have been מְצָפָה, plural מְצָפִים (Pr. 26. 23), like מְסָלִם (Ex. 26. 32).]

סְעָה אֲסָעָה, סְעִיתִי, סָעָה (Ps. 55. 9).

סְפָה חֲסָפָה, סְפִיתִי, סָפָה . סְפָה (Gen. 18. 23), (Jer. 12. 4):

the Niphal (1 Sam. 26. 10), נספה (Pr. 13. 23). There is a second meaning, ספוח (Deut. 29. 18), (Is. 30. 1), לسفות (Num. 32. 14).

עבה. עבה (Deut. 32. 15), like (Lam. 5. 17), the feminine is עבה (1 Kgs. 12. 10), referring to בעבה (7. 46), ובעבי (Job. 15. 26); קטני to בעבה: (1 Kgs. 7. 26).

עגה. The Niphal is, like עגה, נעה; (Ruth. 1. 13), like תעשינה (Lev. 4. 2).

עדה. ועדך עדָה (Ez. 23. 40), ועדיתו, עדָה (16. 11), (Hos. 2. 15), ה has pathah on account of ע, like עדָה (Ez. 16. 13), עדִי (7. 20); another meaning is עדָה (Job. 28. 8); מעדָה (Pr. 25. 20) should also come from this sense.

עזה. עזה (Esth. 1. 16) like עשה; from this sense comes ען, like גאון from גאה, from שאה: the Hiphil is העזה (2 Sam. 19. 20), העזינו (Ps. 106. 6), אעה, מעזה: Piel, וועזה etc; עזה (Ez. 21. 32).

עטה. עטה (Jer. 43. 12), יעתה (id.), ועטה (Ps. 104. 2), (109. 19), ועטך עטה (Is. 61. 3), מעטה (22. 17): there is, another meaning, כעטיה (Cant. 1. 7), like the root.

עליה. עליה (Ex. 19. 3), עולה (Cant. 3. 6). עלית (Ps. 68. 19), עלים (Num. 13. 30), עליה (Hos. 13. 15), על נעליה (1 Sam. 10. 3), ויעל (Gen. 17. 22), ויעל (Ex. 19. 20), with pathah on account of ע, instead of being pointed like יבן: from this meaning comes עליה, מעלה (1 Kgs. 10. 19); the Hiphil is העלה, העלנו (Ex. 32. 1), העלית (Ps. 30. 4), העלה (Hab. 1. 15), מעלים (2 Sam. 6. 15), עליה (1 Kgs. 3. 4); ויעל (Gen. 8. 20) of the same form as ויעל (Ex. 19. 20) from עליה, though the latter is intransitive and should be pointed like יבן, the former transitive from העלה, and should be of the form ויפן (Jud. 15. 4) from הפנה, ויקש (2 Chr. 36. 13) from בחרלוות: הקשה: העליתנו (Ex. 17. 3), העלי (Ps. 102. 25), העלי (2. Kgs. 2. 1), והעל (Jos. 24. 17); והעל (Ex. 8. 1), העל (33. 12), without their third radical, for העלה, והעל: there is a second meaning, העלה (Num. 8. 3), והעלית (Ex. 40. 4), והעלית (Num. 8. 2).

עַנְהָ. **עַנְתִּי** (Ps. 116. 10), **וַעֲנֵת** (Deut. 26. 5). **וַעֲנָן** (1 Kgs. 18. 24), **וַעֲנָט** (Ex. 19. 8); resembling this is **עַנְהָ** (Deut. 19. 18), **וַעֲנָתָה** (Ex. 20. 16) **וַעֲנָתָה** (Gen. 30. 33), **עַנְנָה** (Hab. 2. 11), **רַעֲנָה** (Ruth. 1. 21), **וַעֲנָה** (Hos. 5. 5): the Hiphil is **רַעֲנָה**, **עַנְנָה** (Job. 32. 17), **טַעֲנָה** (Mic. 3. 7): there is another sense, **עַנְתָּה** (Ps. 147. 7), **עַנְתָּה** (Num. 21. 17). **וַעֲנָן** (Ex. 15. 21); like this is **וַעֲנָה** (Is. 13. 22), **וַעֲנָתָה** (Hos. 2. 17); the Piel in this sense is **לַעֲנָתָה** (Ps. 88. 1), **עַנְתָּה** (Is. 27. 2), **עַנְתָּה** (Ex. 32. 18); a third meaning is **עַנְהָ** (Ps. 102. 24), **עַנְתִּי** (35. 13), **וַעֲנָקָה** (Deut. 8. 3), **עַנְהָ** (Ex. 22. 22); [the Niphal preterite is **נַעֲנָה**, participle **נַעֲנָה** with seghol:] **נַעֲנָה** (Is. 53. 7), [feminine **נַעֲנָה**] (58. 10), without the third radical, [for **נַעֲנָה**, like **נַעֲלָמָה**;] **לַעֲנָתָה** (Ex. 10. 3), [like **לְרוֹאָתָה** (Is. 1. 12) from **רוֹאָה**, **נְרֹאָה**; for **לְדַעְלָתָה**, **לְהַרְאָותָה**: they should have daghesh like **לְהַמְנָוֹת**, **לְהַבְנָוֹת** but for the gutturals: **עַנְתָּה** (Ps. 22. 25), **הַעֲנִים** (Is. 41. 17).]

עַצָּה. **עַצָּחָה**, **עַצְיָה**, **עַצְיָתִי**, **עַצְמָה**. **עַצָּה** (Pr. 16. 30).

עַקְהָ. **מַעֲקָה** (Deut. 22. 8).

עַרְהָ. Four¹ meanings are found, **הַעֲרָה** (Is. 53. 12) the Hiphil, **עַרְהִיתִי** etc.: the Piel **חָעֵר**, **עַרְיָתִי** (Ps. 141. 8), (Gen. 24. 20); the second meaning is **הַעֲרָה** (Lev. 20. 18), **וְעַרְהָ** (Ez. 16. 7): the Piel **עָרֵד**, **עַרְהָ** (Is. 3. 17), **עַרְוָתִי** (Hab. 3. 13): the imperative [masculine **עַרְהָ**, feminine **עַרְיָה**, plural] **עָרְוָוָה**, all would have daghesh like etc., but for **ר**: [but in (Ps. 137. 7) the accent has in the former word retreated from **ר** to **ע**, because in the latter the accent is also put on the penultimate, as in **תְּשִׁזָּה** (107. 4), in order that two accents may not meet; the same has been done in **וַיְהִלֵּךְ** (Gen. 8. 10), **וְהִיה** (Ex. 40. 9), **עָבֵר** (Zeph. 2. 2) etc.] The third meaning is **עַרְוָתִי** (Is. 19. 7), the infinitive and verbal noun from the Piel, it may be a feminine plural with a singular **עַרְהָ**, like **בְּלָוֹת**, **בְּלָה**. The Hithpael is **וְמַתְעַרְהָ** (Ps. 37. 35).

עַשְׂתָּה. **עַשְׂתִּי** (Lam. 2. 17), **עַשְׂתִּי** (Is. 45. 12), **עַשְׂךָ** (Deut. 32. 6), **עַשְׂתִּי** (Num. 28. 6), **עַשְׂתִּי** (Pr. 23. 5), **עַשְׂתִּי** (Ex. 19. 6), **וַעֲשֵׂה**, **וַעֲשֵׂה**, with pathah on account of **ע**: **נַעֲשֵׂה** (Ecc. 8. 11).

¹ So the Arab., but only three are given.

וַתִּעֲשֶׂה (Gen. 29. 26), וְתִعֲשֶׂה (Esth. 5. 6) for **וַתִּעֲשֶׂה**. There is a second meaning, עֲשֵׂה, עֲשִׂיתִי, עָשָׂה (Zeph. 3. 19), עֲשָׂה (Ez. 23. 21); there is also a Piel, עֲשֵׂה, עֲשִׂיתִי, עָשָׂו (id. 3); וְעַשְׂתָּם (Mal. 3. 21) is not from this root, as some mistaken persons have imagined.

פָּאַחַת אֱפָאִירָם, מְפָאַח, יְפָאַח, הַפָּאַחַי, הַפָּאַחַת . **פָּאַחַת** (Deut. 32. 26).

פָּדָה יְפָדָה (31. 6) פְּדִיחָה (31. 19), הַפָּדָךְ (49. 9), וְהַפָּדָךְ (Deut. 13. 6), without its third radical; in pause pointed like (Is. 44. 2): the Hiphil is הַפָּדָה לֹא נִפְרָתָה (Ex. 21. 8): and the Hiphil is הַפָּדָה, הַפָּדָתִי (Lev. 19. 20).

פְּכָחָה Piel, טְפָכִים, מְפָכָה, פְּכִינִיתִי, פְּכָחָה (Ez. 47. 2).

פָּלָה יְפָלָה (Ex. 8. 18), וְהַפָּלָה (11. 7), הַפָּלָה (Ps. 17. 7). In this root use is made of [two forms,] אַ, [as פָּלָא (Ps. 77. 15), פָּלָאותִ (119. 129), (31. 22); had this last been from פָּלָה, it would have been נְפָלָא (72. 18), נְפָלָאותִ (139. 14): but (Ex. 33. 16), is like וְנְגָלָנוּ (1 Sam. 14. 8); (2 Sam. 1. 26), from the form in אַ, this letter being fully pronounced; חַ is added, as I explained in the *חַחְבָּאתָה*; had it been from חַ it would have been pronounced נְפָלָאתָה like נְגָלָאתָה (Is. 53. 1): but נְפָלָאתָה (Ps. 118. 23) may be from the form in אַ, with this letter made quiescent and latent, חַ is for the feminine חַ; it should be נְפָלָאתָה; or it may be from that in חַ, then אַ will be added on account of the preceding kamets; it would then be for נְפָלָאתָה; like וְהַרְצָתָה נְפָלָאתָה (Lev. 26. 34) for וְהַרְצָתָה (25. 21) for וְעַשְׂתָּה (Gen. 24. 31).]

פָּנָה פָּנָה (Deut. 31. 18), וְפָנִיתִי (16. 7), פָּנָה (Lev. 26. 9), פָּנָה (1. Sam. 14. 47), פָּנָה (Ps. 25. 16), פָּנָה (Deut. 29. 17), וְיִפְנָה (Ex. 32. 15) for הַפָּנָה: the Hiphil is הַפָּנָה (Jer. 48. 39), כְּהַפְנָחוֹ (Jud. 15. 4), for מְפָנָה; וְיִפְנָן (Nah. 2. 9), וְיִפְנָן (1 Sam. 10. 9): the Hophal participle מְפָנָה (Ez. 9. 2): there is a Piel with a different meaning, וְפָנָה (Mal. 3. 1), מְפָנָה, יִפְנָה (Is. 40. 3), מְפָנָה.

¹ In our editions וְהַפָּלָא.

פָעַה (Is. 42. 14). **פָעִיתִי**.

פָצָח (Job. 35. 16), **פָצֹח** (Ps. 66. 14), **פָצִיתִי**. **פָצָח** (Jud. 11. 35), **פָצָח** (Ez. 2. 8), **פָצָח** (Is. 10. 14); with another meaning, **פָצַנְיִ** (Ps. 144. 10), **פָצַנְיִ** (id. 11).

פָרָה (Gen. 26. 22), **וּפְרִינְנוּ**, **פָרִיתִם**, **פָרִיתִי**, **פָרָה**. **פָרָה** (Jer. 3. 16), **פָרָה** (35. 11), **פָרָה** (Deut. 29. 17), **פָרָה** (Gen. 49. 22), **פָרִיוֹ** (Ps. 128. 3), **פָרִיוֹ** (Gen. 1. 11): the Hiphil is **פָרָה** (Gen. 41. 52), **וְפָרָה** (17. 6), **וְפָרָה** (Ps. 105. 24), [for **וְפָרָה**].

פָשָׁה **תְּפָשָׁה**, **פָשִׁיתִי**. **פָשָׁה** (Lev. 13. 51), **פָשָׁתָה** (id. 28), **פָשָׁתִי** (id. 27).

פָוָתָה (Job 31. 27), **וַיַּפְתַּח** (Deut. 11. 16), **יַפְתָּח** (Job 31. 27) **פָתִיתִי**. **פָתָה** (9. 13), **פָתִיות** (5. 2), **פָתִיה** (Hos. 7. 11), **פָתָה** (Pr. 14. 15): **פָתָה** (Ez. 14. 9), **פָתִיתִי**, **פָתָה** (Jer. 20. 7), **מְפַתֵּיה** (1 Kgs. 22. 20), **מְפַתֵּיה** (Jud. 16. 5); **וְפָתִיתִי** (Hos. 2. 16): **פָתָה** (Pr. 24. 28) cannot come from this root. The Niphal is **נְפָתָה** (Job. 31. 9), **וְאַפְתָּח** (Jer. 20. 7), for **תָגֵל** (Is. 47. 3) and **וַיָּקֶרֶת** (Num. 23. 16) for **תָגֵל** and **וַיָּקֶרֶת**, as I have explained. There is another meaning, **יַפְתָּח**, **הַפְתִּיתִי**, **הַפְתָּחָה** (Gen. 9. 27) for **וַיָּשַׁקְתָּה** (29. 10) for **וַיָּשַׁקְתָּה** [as **וַיָּשַׁקְתָּה** for **וַיָּשַׁקְתָּה**].

צָבָה (Num. 5. 27), **צָבָה**, **צָבִיתִי**, **צָבָה**. **צָבָה** (id. 21) [is feminine, the masculine, like **קָשָׁה**, **קָשָׁה**:] the Hiphil is **צָבָה**, like **צָבָה**, **קָשָׁה**: [the vowel of the ה which is dropped is thrown upon the preceding ל:] as I have already explained in **לְנָחוֹתָם** etc.: **וְהַצָּבָה** (Zech. 11. 16) cannot be from this root, as some mistaken persons have imagined. There is another meaning, **צָבִיה** (Is. 29. 7) for **צָבָה**, as in **צָבָה** (1 Sam. 14. 33), **צָבָה** (Ps. 99. 6), with the third radical quiescent: the last two are still written according to the root, the first however according to the pronunciation.

צָדִיה (Ex. 21. 13), **צָדִיה**, **צָדִיתִי**, **צָדִיה**. **צָדִיה** (1 Sam. 24. 12), **צָדִיה** (Num. 35. 20): **צָדִיה** (Zeph. 3. 6) is the Niphal: [this is another meaning derived from **צָדִיה**, which in Aramaic signifies desolation:] **צָדִיה**, **צָדִיה**.

צוה. The Piel is צוה (Ex. 7. 6), וצוהי (Lev. 25. 21), צו (Is. 13. 3), וצו (Gen. 44. 1), צו (Lev. 24. 2), יצוה (Deut. 28. 8); Pual צוה (Num. 3. 16), צוה (Lev. 8. 35), צוה (Ex. 34. 34); the noun is מצוה (Pr. 19. 16), מצוה (4. 4); צו (Is. 28. 10).

צלחה. צלי, יצלח, צלתי. צלה. (Ex. 12. 9), לצלות (1 Sam. 2. 15).

צעה. צעה, יצעה, צעה, צעה (Is. 63. 1), צעה (Jer. 2. 20), but מצעה, יצעה, צעה (48. 12). is the Piel, so מצעה, יצעה; they would have had daghesh, but for *y*.

צפה. צפינה, יצפה, צפה, צפתי, צפה (Ps. 66. 7), יצף (Gen. 31. 49), for צופין (Ez. 3. 17), צופה (Is. 56. 10): the Piel צפה (Lam. 4. 17), ואצפה (Ps. 5. 4), צפה (Nah. 2. 2), צפה (Jer. 48. 19); there is another meaning, צפה (Ex. 36. 38), מצפה (25. 13), ויצף (2 Chr. 3. 6), צפי (Num. 17. 4), וצפית (Pr. 26. 23).

קחה. תקינה, אקחה, קהוי, קחה (Jer. 31. 30); the Piel is מקה (Ecc. 10. 10), etc., [with daghesh, but for *h*.]

קוה. מקוה, וקי, קויה, קוה (Ps. 37. 9), קי (Is. 49. 23), קוה (Jer. 14. 8); the Piel קיוה (Ps. 130. 5), (id.), ויקו (Is. 5. 2), יקו (Job. 3. 9), קוה (Ps. 27. 14): there is another meaning in the Niphal נקה (Jer. 3. 17), נקה (Gen. 1. 9), יקוה; the noun is מקוה (Lev. 11. 36). [There is a third meaning, קו (Jer. 31. 39), תקות (Jos. 2. 18), and possibly אקוה (Job. 17. 14).]

קלח. קללה, קלתי, קלם (Jer. 29. 22), קלוי (Lev. 2. 14): there is another meaning in the Hiphil הקללה, הקללה, הקלתי, ו הקללה (Deut. 27. 16); the Niphal ונקללה (Is. 16. 14), מקללה (1 Sam. 18. 23); but הקלותני (2 Sam. 19. 44), קלותי (Job. 40. 4), ותקל (Gen. 16. 4), ואקל (id. 5), וקל (1 Sam. 2. 30), are not from this root.

קנה. קנית (Gen. 4. 1), קונה (Ps. 74. 2), קונה (Gen. 14. 19), קן (Deut. 32. 6), so accentuated on account of the pause: when there is none, it is pointed as עשך (id.): there is another meaning, קנה (Gen. 25. 10), תקנה (Ex. 21. 2), יקנ (Gen. 33. 19), קנה (Lev. 25. 14), יקנה (22. 11), קניין (id.), למקנה (Gen. 23. 18); a third meaning is הקני (Zech. 13. 5).

מקניהם וקִינָם (Num. 32. 1), ומקנה (Gen. 34. 23).

קְצָה . קְרָה . said to be derived from (Pr. 26. 6), מקצת, יקצת, קצתי, קצת (2 Kgs. 10. 32). Piel (Neh. 3. 3), קראה, קריתי (Ps. 104. 3), (Ecc. 10. 18), [all with daghesh but for ר, like etc.] There is a second meaning, probably from (Num. 35. 11), קרית (Ps. 48. 3), (Is. 29. 1). A third sense is ¹ הַקְרָה (Gen. 27. 20), קראה, אקרה, מקרה (24. 12) and קראתם (Num. 35. 11) may also be from this meaning: the Niphal in this sense is נקרתי, נקרה (Num. 23. 3), אקרה (id. 15), זיקר (id. 4) for זיקר (1 Sam. 28. 10) is said also to be a Niphal; but this cannot be, as ק has not kamets as others: [it may however be a future Kal, like בָנֵך from בָנָה, as אָבֹנֶך (Jer. 31. 4), יְרָאֶך from ראה, with daghesh irregularly inserted, as is sometimes done, to bring out the pronunciation, as for instance in the ק of (Deut. 23. 11), תְצַפֵּנוּ (Ex. 15. 17), the צ of (2. 3), and the ק of (Jud. 20. 32).] One may also say of the daghesh of קראה, that it is for מְדֻאָנָה (Jos. 22. 24), (id.). In this sense there is also a form with נ clearly pronounced, as זיקרא (Gen. 44. 29), זקר (Deut. 22. 6), קראתיך (Is. 51. 19), קראני (Jer. 13. 22), ותקרא (32. 23); לְקַרְאָתְך (Ex. 4. 14) with quiescent נ for lightness. ²

קְשָׁה . يקשה, קשתי, קשה (Deut. 15. 18), ויקש (2 Sam. 19. 44), for ויקשה (Is. 19. 4), קש (Deut. 9. 27): the Hiphil is בקשותה (Deut. 2. 30), ויקש (2. Chr. 36. 13), (Gen. 35. 17), ומקשה (Pr. 28. 14): the Piel is קשה, קשתי, etc.; ותקשה (Gen. 35. 16), for ותקשה.

רָאָה . ראה (Gen. 29. 32), ראה רائي (Ex. 3. 7), ראה (Lev. 13. 31), וארא (Ex. 3. 3), וראה (Gen. 3. 6). (Ez. 1. 27), רואה (Ex. 3. 4), וירא (Gen. 31. 5), רואני (Is. 47. 10),

¹ Gik. om. אשר קוֹך בדוֹך (Deut. 44. 29), וקרחו אסן, קראה, קריתי, קראה,, (Gen. 44. 29), במרקלה הנטיל גם אני יקרתי (Num. 11. 23), (Ecc. 2. 15), היקרך דברי (Ruth. 2. 3), for את כל הקרת, וקרה, ויקר מקרה is.
² Gik. om. כי קרא כי צפeo אוחט (Jer. 32. 23), (Deut. 22. 6) may be from the first root, written with נ instead of the usual ח.

לְרָאֹה (Gen. 16. 13); from this meaning may come רָאֵי (Ez. 28. 17). Know moreover that וַיַּרְאָה is pointed with pathah, but not וְתַרְאָה, וְנַרְאָה, וְאַרְאָה, yet the first should have had the same vowel as the others; I suppose they would have pointed it like וַיִּשְׁבַּע (Jer. 41. 10), except that pathah was the lightest vowel, [and also that they did not wish it to be confounded with the future of יִרְאָה]. The Hiphil is חֲרָאָה (Num. 8. 4), מְפָנָה (Deut. 34. 4), אֲרָאָנוּ (Mic. 7. 15), יְרָאָה (Is. 30. 30); in וַיַּרְאָה (2 Kgs. 11. 4) יְרָאָה rightly has pathah, the word having lost its final ה as וַיִּשְׁקַׁע (Gen. 29. 10): אָה, though no longer pronounced, is still written, to mark the original form. The Hophal is וְהָרָאָה (Lev. 13. 49), מְרָאָה (Ex. 25. 40), [like (Ez. 9. 2):] the Niphal is נְרָאָה, נְרָאִיתִי, נְרָאִיתָ (Jud. 19. 30), יְרָאָה אֲרָאָה (Lev. 16. 2), יְרָאָה (Ex. 13. 7); יְרָאָה (34. 3) is for the participle masculine is נְרָאָה, with seghol, as (Gen. 12. 7): the feminine, נְרָאָה, without its third radical, for נְרָאִיתָ (Ps. 51. 19): the Pual is רָאוּ, רָאִיתִי, רָאִיתָ (Job. 33. 21).

רַבָּה. There are four senses in this root: first, רַבָּה, רַבִּיתִי, רַבִּיתָ (Deut. 30. 16), יְרַבָּה (Ps. 16. 4), וְרַבָּה (Deut. 14. 24), רַבּוֹתִי (Ex. 1. 20), וְרַבָּה (Deut. 8. 13), (Gen. 35. 11), יְרַבּוֹן (Ex. 11. 9); but רַבָּה (Gen. 6. 1), לְרַבָּה (Deut. 3. 26), (Hos. 8. 12), (Ps. 3. 3), are not, you will understand, from this root. The Hiphil is חֲרַבָּה (Hos. 8. 11), וְחֲרַבִּיתִי (Lev. 26. 9), (Is. 9. 2), יְרַבָּה (Deut. 17. 16), חֲרַבִּיתִי (Gen. 3. 16), וְרַבָּה (Lam. 2. 5), מְהֻרְבּוֹתִים (2 Sam. 14. 11): the imperative is חֲרַבָּה, חֲרַבָּה; and so the infinitive and verbal noun, חֲרַבָּה, חֲרַבָּה (Ecc. 5. 11), (Ezr. 10. 1): another form is חֲרַבּוֹתִי (Deut. 17. 16), רַבָּה אֲרַבָּה (Pr. 22. 16): the Piel is רַבָּה, רַבִּיתִי, רַבָּה (Jud. 9. 29): the second meaning is רַבָּה, רַבִּיתִי, רַבָּה (Ps. 44. 13), וְרַבָּה (Lev. 25. 37): the third, וְרַבִּיתִי, רַבָּה (Lam. 2. 22), (Ez. 19. 2), תְּרַבּוֹתִים (Num. 32. 14): the fourth, רַבָּה, רַבִּיתִי, רַבָּה (Gen. 21. 20): but וְרַבָּה (Gen. 49. 23), רַבּוֹתִים (Jer. 50. 29), (Job. 16. 13), although of this sense are not from this root as some foolish persons have thought.

יְרַדְּנָה. תְּرַדְּנָה (Lev. 25. 43), רְדִיחָם, רְדִיחִי. **רַדָּה.** (Ez. 34. 4), יְרַדָּד (Num. 24. 19), וְיַדְּ (Ps. 72. 8): the Hiphil is יְרַדְּנָה, הַרְדִּיתִי (Is. 41. 2), for יְשַׁקְּ (Gen. 29. 10): like

Piel יְרַדָּה (Jud. 5. 13), (id.), for יְרַדָּה, רְדִתִּי רְדָה (Jud. 5. 13), (id.), like יְרַדָּה, יְרַדָּה (Job. 3. 9) for יְקֹחָה; a second meaning is יְרַדָּה (Jud. 14. 9), וְיְרַדָּה (id.).

Rahah. תְּרֵדָה, יְרַדָּה, רְדִתִּי, רְדָה. (Is. 44. 8).

Roh. הָרוּה, יְרוּה, רְוִיתִי (Ps. 36. 9), רָהָה (Is. 58. 11), (Deut. 29. 18), לְרוּהָה (Ps. 23. 5), (66. 12): the Hiphil הָרוּה (Is. 55. 10), הָרוּנִי (Jer. 31. 25), הָרוּתִי (Lam. 3. 15), הָרוּה (Pr. 11. 25): the Piel רָהָה (Jer. 31. 14), וְרוּתִי (Ps. 65. 11).

Roh. רָהָה, רְוִיתִי, רָהָה (Zeph. 2. 11) [is the preterite: the noun, like רָהָה, דָה; feminine] רָהָה (Num. 13. 20), [like דָה, הָרוּה (Deut. 29. 18),] רָזָן (Mic. 6. 10), [(Is. 10. 16), in this וְ are added, the third radical is lost: but in רָזָן וְ is a radical; the word being formed like קָטָן, and derived from (Ps. 2. 2).] The Niphal is נָרוּה, יְרוּה (Is. 17. 4).

Rome רָוְםִים, רָוְמִים, אֲרֻמָה, רְמִתִּי, רָמָה. (Ps. 78. 9); the second meaning is that of the Piel (Pr. 26. 19), רְמוּנִי (Gen. 29. 25), (Lam. 1. 19), מְרֻמָה (Hos. 12. 8), בְּתְרֻמָה (Jer. 8. 5), בְּתְרֻמָתִה (Jud. 9. 31).

Roneh. תְּרֵנָה, אַרְנָה, רְנִתִּי, רָנָה. (Job. 39. 23).

Rouah. רָעָה (Jer. 50. 19), אֲרָעָה (Ez. 34. 15), תְּרֵעָה (id. 3), (id. 3), וְרָעָה (Zech. 11. 4), מְרָעָה (Ps. 80. 2), לְמָרָעָה (Cant. 6. 2), (1 Chr. 4. 40), כְּמָרָעָתָם (Hos. 13. 6); a second meaning is the Piel רָעָה, it would have had daghesh but for ע; רָעָה (Jud. 14. 20); (id.) is a noun: רָעָה (2 Sam. 16. 16), רְעִיתִי (Cant. 2. 10), (Is. 34. 16); the Hithpael is חָרָעָה (Pr. 22. 24) for חָרָעָה, like חָרָעָה for חָרָעָה: but לְחָרְעֹעָה (18. 24), חָרְעִיא (Mic. 4. 9), are not from this root. There is a third meaning, וּבְרָעִין (Ecc. 2. 22), וּבְרָעָות (1. 14).

Rophah. יְרָפָה (Jud. 19. 9), רְפָה (8. 3), (Is. 5. 24), רְפָה (Zeph. 3. 16), מְרָפִין (Jer. 47. 3), (Job. 4. 3): the Niphal is נְרָפָה, the participle נְרָפָה, like נְסָפָה (Pr. 13. 23), plural נְרָפִים (Ex. 5. 17): the Piel רְפָה (Job. 12. 21), נְרָפִים (Ez. 1. 24), מְרָפָה (Jer. 38. 4): there is another meaning, רְפָה, מְרָפָה (Jer. 38. 4): and there is another meaning, וִירָפָה (Ex. 4. 26): the Hiphil is חָרְפָה, חָרְפִיתִי, חָרְפָה (Jud. 19. 9).

11. 37), **הרף** (Deut. 9. 14), **הרף** (Ps. 37. 8), without their third radical, for **הרפה**. There is a third meaning, **וירפו** (Jer. 8. 11), **רפאנּו** (51. 9): the Niphal, (id.): [had it not been in pause it would have been pointed like (47. 5): had it been from the form in א, it would have been נרפאה, but it is formed like **וירפו** [גנלהה (2 Kgs. 2. 22) like (Num. 16. 27): this meaning is expressed by the form in א, as **רפאנּה** (Jer. 17. 14), **תרפאו**, **וירפאו** (6. 14), with many other examples.

רצה. **רצם**, **רצית**. **רצה** (Hos. 8. 13), **רצם** (Ps. 102. 15), **וארצה** (Ps. 1. 8), **רצוי** (Ps. 40. 14), **רצות** (Deut. 33. 24), **רצות** (Ps. 77. 8), **וונרצה** (147. 11), **וירצה** (Lev. 1. 4), **ירצה** (19. 7): there is another meaning, **רצחה** (2 Chr. 36. 21), **תרצחה** (Lev. 26. 34), **ירצו** (id. 43), **נרצה** (Is. 40. 2): the Hiphil has this sense, **וועשתה** (Lev. 26. 34) for **וועצתה**, **הרצתי**, **הרצתה** (25. 21) for **ת**: **ת** stands for the feminine **ה**, these being often interchanged, the third radical is lost. There is a third meaning **רצוא**, **ותרצתה** (Ps. 50. 18), without **ה**, for **ה**: **שמור**, **וכור** in **ה**, the preceding א is added as in **ותרץ** (Gen. 29. 12): if from **חריע**, **יריע**, it would have been pointed like **ותרץ** (Ps. 68. 32) it would have been pointed like **ותשם** from **השים** and **ותשב** from **השיב**.

ראשון. רשות (Ezr. 3. 7).

שאה. **ושאה**, **שואה**, **ישאה**, **שאותה**, **שאותה** (Is. 6. 11) (24. 12): the Niphal is **חשאותה**, **ישאה**, **נסאה** (6. 11): the Hithpael in this meaning with the first radical ש before ת, **משתאותה** (Gen. 24. 21), like **משתוטם** and **ושאה**: **שמה** and **ושאה** (Is. 24. 12) in a different sense, like **ושאותם** (Dan. 8. 27). From this root and meaning may come **ושואה** (Pr. 1. 26), **שואה** (Job. 38. 27): **ושואה** however is not derived hence, any more than **תשאותה** (Is. 22. 2), this being formed like **תבונות**, although the sense is the same. There is a second meaning, **כשאון**, **ישאון**, (17. 13); (22. 2) has the same sense, though as I said before, it is not from this root.

שבה. **שבית** (2 Kgs. 6. 22), **שבית** (Deut. 21. 14), **ושבה** **שביך** (Num. 21. 1), **ושבה** **שביך** (Jud. 5. 12),

שְׁבֹותָם כִּשְׁבוֹת (Is. 14. 2), (Gen. 31. 26), (Zeph. 2. 7), שְׁבֹותֵנוּ וְשְׁבֹות שְׁבִיתֶךָ (Ez. 16. 53), (Ps. 126. 4): the Niphal, תְּשַׁבָּה, יִשְׁבָּה (Gen. 14. 14), נִשְׁבָּה (1 Sam. 30. 3).

שְׁנָה. *שְׁנָה* (Job. 6. 24), חִשְׁגָּה (Pr. 5. 19), יִשְׁנָה (Lev. 4. 13), שְׁנָה (Ez. 45. 20), לְשָׁנָה (Pr. 19. 27): the Hiphil is שְׁנָה (Deut. 27. 18), (Pr. 28. 10): with another meaning שְׁנִינָה (Ps. 7. 1), שְׁנִינָות (Hab. 3. 1).

הַשְׁנָה. *הַשְׁנָה*, *שְׁנָה*, *שְׁנִיתִי*. **שְׁנָה** (Job. 8. 7), (id. 11): the Hiphil is **הַשְׁנָה**, *הַשְׁנָה* (Ps. 73. 12): it is also used with אֲשֶׁר (Job. 12. 23), [like מִצְבֵּיא, מִפְלֵיא]: had it been from the form in הַ it would have been **מִשְׁנָה**, *מִשְׁנָה* (Deut. 27. 18)]; **שְׁנִיא** (Job. 36. 26).

שְׁוֹה. Three meanings are found in this root: the first **שְׁוֹה** חִשְׁוָה (Pr. 26. 4), יִשְׁוֹה (3. 15), (27. 15): resembling this is **שְׁוֹה** (Esth. 7. 4): the Piel is **שְׁוֹה** (Is. 28. 25). The second is **שְׁוִיתִי** (Ps. 131. 2), (16. 8), (89. 20), חִשְׁוָה (21. 6), מִשְׁוָה (18. 34). The third, **שְׁוֹה** (Job. 33. 27), שְׁוֹה (Esth. 5. 13), (3. 8).

שְׁחָה. *שְׁחָה* לְשָׁחוֹת, *יִשְׁחָה*, *שְׁחִיתִי*, *שְׁחָה* (Is. 25. 11), (Ez. 47. 5): the Hiphil is *אִשְׁחָה*, *יִשְׁחָה*, *הַשְׁחָה* (Ps. 6. 7). **שְׁטָה**. *שְׁטָה* (Num. 5. 20), חִשְׁטָה (id. 12), יִשְׁטָה (Pr. 7. 25) שְׁטָה (4. 15).

בְּמִשְׁכִּוֹת (Num. 33. 52), **שְׁכָה**. *שְׁכָה* (Is. 2. 16), מִשְׁכִּוֹת (2 Kgs. 4. 28): the Niphal is **שְׁכָה**, *נִשְׁכָּה*, *נִשְׁלִיחִי*, *נִשְׁלָה* (2 Chr. 29. 11).

שְׁלָה. *שְׁלָה* (Jer. 12. 1), (Lam. 1. 5), (Job. 12. 6), in full: וְ is also used for the third radical הַשְׁלָה (3. 26), שְׁלָה (16. 12), וְשְׁלָה (Ez. 16. 49), וְשְׁלָה (Zech. 7. 7), וְשְׁלִיחִי (Ps. 73. 12): a second meaning is **הַשְׁלָה**, *הַשְׁלָה* (2 Kgs. 4. 28): the Niphal is **שְׁלָה**, *נִשְׁלִיחִי*, *נִשְׁלָה* (2 Chr. 29. 11).

שְׁנָה. *שְׁנָה* (Mal. 3. 6), *יִשְׁנָה* (Lam. 4. 1), *שְׁנִים* (Pr. 24. 21), *שְׁנָה* (Esth. 3. 8): the Piel is *וְשְׁנָה* (Jer. 52. 33), *שְׁנָה* (Job. 14. 20), *וְיִשְׁנָה* (Ecc. 8. 1), *וַיְשַׁנֵּה* (1 Sam. 21. 14): there is a second meaning, *שְׁנָה* (2 Sam. 20. 10), *אִשְׁנָה* (1 Sam.

וְמִשְׁנָה 26. 8), חַשְׁנָה (Neh. 13. 21) שְׁנָה וַיִּשְׁנֹה (1 Kgs. 18. 34), וְמִשְׁנָה (Gen. 43. 15), חַשְׁנָה, נִשְׁנָה (41. 32).

שָׁמֵן. (Is. 13. 15), שָׁמֵנִים (1 Sam. 23. 1); **שָׁמֵחַ**. (Is. 17. 14): [the Poel שָׁמַחַ, יִשְׁמַחַ, שָׁמַחַת] (10. 13), משׁוֹמֵחַ (10. 13), שָׁמַחַ (Ps. 44. 11): but שָׁמַחוּ (89. 42) is at all events not from this root; [for had it been from the Kal it would have been pointed with kamets like עֲשָׂהוּ;] if from the Piel, with hirik, [like עֲנוֹהָוּ etc.]

שָׁעָה. This root comprises four meanings; the first, שָׁעָה (Gen. 4. 5), וַיַּשְׁעַ (id. 4): the second, יִשְׁעָה (Is. 17. 7), (id. 8), שָׁעָן (31. 1), יִשְׁעָן (Ex. 5. 9): the third, הַשְׁעָעָה (Is. 32. 3): from this also may come הַשְׁעָעָה (41. 10), for this, as I explained under חַתְגָּר, חַתְכָּס; but הַשְׁעָעָה (6. 10) is not from this root: the fourth is שָׁעָה, שָׁעָה (Job. 14. 6), שָׁעָה (Is. 22. 4): but שָׁעָה (Ps. 39. 14) is not derived hence, nor אַשְׁעָה (119. 117), that resembling וְאַקְהָה (Gen. 18. 5), and נִסְעָה (33. 12); such can only come from לְשָׁעָה or לְשָׁעָה: שׁ should have had daghesh, as also the ק of וְאַקְהָה and the מ of נִסְעָה, it is however dropped for lightness.

שְׁפִי. the Pual is וְשְׁפִי (Job. 33. 21): but שְׁפִי (Num. 23. 3) is the singular of like עָדִי, הַשְׁפִּים, from עָדִים.

שְׁקָה. The Hiphil is וְהַשְׁקָה (Jo. 4. 18), (Num. 5. 27), וְהַשְׁקִיתִי (Ez. 32. 6), הַשְׁקָתָה (Gen. 24. 46), וְיִשְׁקַׁתְּךָ (29. 10), וְהַשְׁקָותָה (Esth. 1. 7), מְשֻׁקָּה (Neh. 1. 11), (Lev. 11. 34), וְשְׁקִיָּה (Hos. 2. 7); this also becomes וְשְׁקִיָּה (Ps. 102. 10): the Pual is יִשְׁקָה, שְׁקָה (Job. 21. 24), מְשֻׁקָּה.

שְׁרָה. Piel שְׁרִיתִיךְ, שְׁרִיתִי (Jer. 15. 11), with daghesh but for ר, שְׁרָה, יִשְׁרָה.

שְׁרָה. the metherah שְׁרִית (Hos. 12. 4), שְׁרִית (Gen. 32. 29), שְׁרָה (Is. 9. 6).

שְׁשָׁה. The Piel וְשְׁשִׁיתִם, שְׁשִׁיתִי, שְׁשָׁה (Ez. 45. 13), וְשְׁשָׁתִיךְ, שְׁשָׁתִי (39. 2), משׁשָׁה; there is another meaning וְשְׁשָׁתִיךְ (39. 2), [with שׁ in place of the third radical.]

שְׁתָה. (Ex. 34. 28), שְׁתִּיתִי (Deut. 9. 9), שְׁתָה (Gen.

44. 5), וַיֵּשֶׁת (9. 21), יִשְׁתַּן (Ps. 78. 44), טָשַׁת (Esth. 9. 17); the Niphal is נִשְׁתָּה, נִשְׁתָּה (Lev. 11. 34).

חוֹתָה. This is the Piel (Ez. 9. 4), וְחֹתָה (Ps. 78. 41), etc.: the Piel is חֹתָה, חֹתִית, חֹתָה (1. Sam. 21. 14), for יְחֹתָה, [like יְצֹוָה, יְצֹוָה;] from this root also comes חָתָא (Num. 34. 7), with א for א, it is the Piel: it is said also that (id. 10) is hence derived, but it is quite otherwise; [for the word is not חָתָא or חָתִית,] which might be of the form חָפָלָת, but חָפָלָת: if this last is derived from this root, then it is of the form חָפָלָת, and no such is found in all the Bible: consequently it should be from another root.

חֲכָה. The Pual is חֲכָה, like צָה, plural חֲכָם (Deut. 33. 3), like מְחָכָה, יְמָחָה (Job. 33. 21); וְשָׁפָה.

חֲלָה. חֲלָה (Gen. 40. 19), וְחֲלִיתָה (Deut. 21. 22), חֲלָה (Job. 26. 7), 21. 23), חֲלָאִים (Deut. 21. 23), חֲלָאִים (28. 66), (Hos. 11. 7): the Piel is חֲלָה, חֲלִיתָה (Ez. 27. 11).

חֲנָה. חֲנָה, תְּנִינָה, יְתִינָה, תְּנִינִית, חֲנָה (Hos. 8. 10): the Hiphil is לְחֲנָה, תְּנִינָה, חֲנִינָה (id. 9): the Piel, חֲנָה, תְּנִינָה, חֲנִינָה (Jud. 11. 40), [like עֲנָה, עֲנִינָה, לְעֲנָה.]

חֲעָה. חֲעָה (Is. 21. 4), חֲעִיָּה (Ps. 119. 176), חֲעָה (Is. 28. 7), חֲעָה (Gen. 37. 15), וְחֲעָה (21. 14), for חֲעָה; בְּחֲעָות (Is. 32. 6), בְּחֲעָות (Ez. 44. 15); the Niphal נִחְעָה (Job. 15. 31), כְּחֲעָות (Is. 19. 14); the Hiphil הִחְעָה (Hos. 4. 12), הִתְعָה (Jer. 42. 20); וְיִחְעָה (2. Chr. 33. 9), [with seghol under י,] for וְיִתְעָה; [consequently וְחֲעָה (Gen. 21. 14), with tseri under the first ח, is for וְחֲעָה with hirik, the Kal:] מִתְעָה (Is. 30. 28), מִתְעָה (3. 12).

Thus finishes the third chapter of the book on latent and lengthening letters, composed by R. Jehuda, son of R. David, surnamed Hayug, of the city of Fez, and translated into the holy tongue by R. Moses ha-Kohen son of R. Samuel, of Cordova, for the desirable young man R. Isaac, son of R. Salomo ha-Nasi. Heaven give him grace to understand, and learn and teach; Heaven preserve him and keep him alive! Thus ends the book.

On verbs containing double letters.

These are so termed because their second and third radicals are alike: this treatise also was composed by R. Jehuda, son of R. David, surnamed Hayug, of blessed memory, of the city of Fez.

Thus says Jehuda son of David: Having carefully investigated these verbs, I will gather together all that occur in Scripture, hoping thus to aid all in whose heart God hath put wisdom, and stirred up their spirit to understand the language of the ancient Hebrews; these being a mystery which the sons of men do not comprehend. For when they see the second radical in such doubled, they fancy that the root consists of only two letters, and that the third is an addition. This however is an error, as I have already shewn, and will still further with God's help explain.

Instances of these verbs are, סבב (1 Sam. 7. 16), שלל (Ez. 29. 19), ובע (id.), והם דלוּ (Is. 28. 28), (19. 6), with many others. In all the conjugations I find that their usage differs from that of the other verbs: thus the forms corresponding to פעלתי, פעלנו absorb the second radical in the third, and take pathah under the first, inserting quiescent ה before the termination, while the third radical with daghesh has holem for its vowel: thus from סבב is formed סבובי; from בז (Deut. 3. 7); from שלוח, שלל (Hab. 2. 8); from דלוּ, דלָל (Ex. 23. 27); from דלונִי (Ps. 116. 6), (79. 8); so קלוּתִי, קלוּתִים (Is. 44. 16): all take daghesh on account of the absorption of the second radical: the proper forms are etc. From סבב also comes סבוני (Ps. 88. 18); from חנני, חנן (Gen. 33. 11), for שדני, שד (17. 9); from אפפוני [like חנני] [should have three ה's, the first two as in Gen. 33. 5], the third marking the first person, as in שמרני etc:] the first radical of the preterite in these verbs invariably takes pathah. Sometimes one of the double letters stands alone, but, when an addition is made to the word, it receives daghesh and thus the deficiency is supplied; thus רך (2 Kgs. 22. 19), for רכְבָו (Is. 1. 6), becomes רכְבוֹ (Ps. 55. 22), for like רכְבָה 8*

(Jos. 6. 15): so חת חת (Jer. 50. 2), for חחת חחת (Job. 6. 21), becomes חתו חתו (Is. 37. 27), for חחתו, like דללו (Is. 19. 6); again קל (Jer. 4. 13), וחדו (Hab. 1. 8), וכו (Lam. 4. 7), רבו (Ps. 69. 5) for קלל etc. The future drops one double letter, points the first radical with holem, and inserts between it and the prefix a latent quiescent to compensate for the loss, just as is done in verbs quiescing in their second radical which are collected in the first chapter of the former book, or in those contained in the third chapter of the same: an instance is סבוב (1. Kgs. 7. 23) for יסבוב: so ייחום (Is. 44. 16), הבתו (Deut. 20. 14), והרין (Is. 35. 6), יחוון (Deut. 28. 50), for יחתום etc.: with נ conversive the נ of prolongation becomes kamets hatuph, as in ייחם (Jud. 11. 18), ויחם (2 Kgs. 4. 34), ויחן (13. 23), ויבל (Jud. 19. 21), but in pause נ will return to its place. So also in the plural, if נ alone is added as a termination, the letter which fell out returns and is absorbed in the second with daghesh; and the two quiescents remain, one before the first radical, and the other after it; as for instance in ישבנו (Job. 16. 13), ישומו (17. 8), ירנו (Is. 42. 11), for יסבבו etc.; with נ conversive, יירנו (Jos. 6. 14), (Lev. 9. 24), וימלו (Job. 19. 12). If however the pronominal suffixes be added to סבוב and the like, then the lost letter returns and is absorbed, while the two latents disappear, the first radical on this account receiving shurek or kamets hatuph to mark it; thus יסבנו etc., ידקנו (Is. 28. 28), ויהודם (Jos. 10. 10), ויהנך (Num. 6. 25) with shurek: with kamets hatuph, יבום (Zeph. 2. 9), יחננו (Pr. 11. 3), ישדם (Ps. 67. 2): סבוב etc. resemble קום and the like, but the former have lost a double letter, the latter quiesce in their middle radical; it is the same case also with יסבב and יקם; also takes daghesh, ויקמו not. If a verb therefore has this, as חסבינה (Gen. 37. 7), it is a sign that it belongs to the former class. The imperative drops one double letter, as in גול (Ps. 37. 5), for גלול, גוללו (Gen. 29. 3); דום (Ps. 37. 7) for דטמה, from דטמה (1 Kgs. 19. 12); סבב (Cant. 2. 17) for סבוב, from סבב (1 Sam. 7. 16): with נ of the plural, or נ of the feminine, the נ of prolongation remains, and the first double letter is absorbed in the second with daghesh: as in גלו (14. 33), דמו (id. 9), סבבו (Ps. 48. 13),

וָרְמִי (Jer. 47. 6), וָרְנִי (Is. 12. 6), רַנִּי (Lam. 2. 19): sometimes disappears and kamets ḥatuph takes the place of ḥolem, as in רַנוּ (Is. 44. 23), רַנִּי (Zech. 2. 14); all these are for etc. With the pronominal suffixes, they receive daghesh, but the ה of prolongation disappears; the first radical is sometimes pointed with shurek, as in חֲקָה (Is. 30. 8), sometimes with kamets ḥatuph, as חֲנֵנִי (Ps. 123. 3), חֲנֹנִי (Job. 19. 21), סָלֹה (Jer. 50. 26). The noun or adjective loses one double letter as פֶת, for פָתָח, from פָתָחות (Lev. 2. 6), (Ez. 13. 19); וּבְפָתָוחִי, עֶם, for עַם, from בְעִמָּךְ (Jud. 5. 14); לְבָבִנִי, for קְנָנִי, from קְנָנָה (Is. 34. 15); תְּחֻפָּה, for רְכָנָה, from מְתֻחָפָות (Nah. 2. 8); רְכָנָה, for רְכָנָה (Is. 1. 6), with many others. In the plural, or with the addition of another letter, the second double letter absorbs the first and receives daghesh; as in בְתָפִים, עֲמִים, פְתִים (Ex. 15. 20), רְכִים (Gen. 33. 13), רְכָנָה (Pr. 25. 15). —

Another chapter.

In Hiphil, one of the double letters is dropped, a latent quiescent inserted after ה, and the first radical pointed with tseri or pathah, as הַחְלֵל, הַסְבֵּב or הַסְבָּב, הַקְלֵל (Num. 17. 12), (Is. 8. 23), הַטְרֵר (Ruth. 1. 20), הַדְקֵק (2 Kgs. 23. 15), for etc.: with ה of the plural, or ה of the feminine, without the addition of another letter, the missing letter returns and is absorbed in daghesh, the two quiescents before and after the first radical remain; as in הַחְלָה¹, הַסְבָּבוֹ (1 Sam. 5. 9), (Jud. 20. 40): when any other termination is added, the letter is replaced by daghesh, the two quiescents fall away, and the first radical receives hirik, as in הַסְבָּבות (1 Kgs. 18. 37), הַשְׁמָתוֹת (Job. 16. 7), וְזְדֻקּוֹת (Mic. 4. 13), הַקְלָתוֹנִי (2 Sam. 19. 44), הַחְלוֹתִי (Deut. 2. 31), הַחְתּוֹתִי (Is. 9. 3); in the two last, ה is sustained with pathah on account of ה, as I explained in the ² first chapter on verbs quiescing in their second radical; with the termination ה, ה must be inserted, as you

¹ הַחְלָה לְהַכּוֹת does not occur, but וַיַּחַלְהַ לְהַכּוֹת (Jud. 20. 31). ² vid. text, p. 37: transl. p. 42.

will find, after the third radical with daghesh; and so with נ of the plural, as etc.; takes pathah under ה on account of ח. Sometimes ו is changed to י, as in הפתחה (Pr. 24. 28), for הפחות. The future drops one double letter and takes two quiescents, kamets before, and tseri after, the first radical, as in יְקַל, יְסַב (1 Sam. 6. 5), יְחַל (Jud. 10. 18), for יְסַבֵּב etc.: the second quiescent disappears when ו conver-sive is prefixed, as in יְיִסַּךְ (Job. 38. 8), וַיְגַל (Gen. 29. 10), the first radical always taking seghol: with ו of the plural by itself or cohortative ה, the lost letter is supplied by daghesh, and the two quiescents remain; as in וְנַסְבָּה, יְסַבּו (1 Chr. 13. 3), נְשַׁחֲרִיתָה, תְּשַׁלְּיכָו (Ez. 9. 6); for יְסַבְּבוּ etc., like יְשַׁחְרִיחָו (Jer. 11. 19): so when a letter is added to וְגַל and the like, as in וְיַחַלְוּ, וְיַגְלְוּ etc. (Jud. 20. 31): when וְסַבְּ, יְסַבּו and the like are joined to pronominal suffixes, the missing letter is supplied by daghesh, the two quiescents disappear, and the first radical always takes hirik; as in וְיַסְבְּנִי (Ez. 47. 2), אַדְקָם (2 Sam. 22. 43), וְיַשְּׂטָם (1 Sam. 5. 6), יְנַדוּחוּ (Job. 18. 18). The masculine imperative has one of the double letters and two quiescents, as הְסַבּ; with ו of the plural or י of the feminine the missing letter is supplied by daghesh and the quiescents remain, as הְסַבְּי, הְסַבְּנו (Cant. 6. 5): with the pronominal suffixes, daghesh supplies the lost letter, the two quiescents are dropped, and the first radical takes hirik, [inasmuch as the imperative in all conjugations imitates the future: הְשַׁבְּנִי, הְסַבְּנוּ, וְהַשְׁבִּינוּ (Gen. 37. 14), the only difference being that the former take daghesh in their third radical, the latter not.] The participle also has one of the double letters and two quiescents, as מְסַבּ (Jer. 21. 4), מְחַלְּ (25. 29): the plural supplies the missing letter by daghesh, and drops the quiescents; as מְשֻׁבִּים, מְחֻלִּים, as etc.; but the absence of daghesh in the latter points to the quiescent second radical written as י, its presence in the former marks the loss of the first double letter absorbed in the second. The Hophal also takes one double letter and two quiescents, as יְזַדֵּק, הְזַבֵּק (Is. 28. 28): with ו of the plural, or י or ה of the feminine, it takes daghesh, as הְזַבְּבוּ (Ez. 21. 14): the participle is מְזַדְּקִים, מְזַדְּקָה, femi-

nine מודקָה, מודקָות, the missing letter being supplied by daghesh; the proper forms would be הדָקָקָו etc.

On Niphah.

Observing that such forms as נְגַלָּה (Nah. 1. 12), נְגַלָּי (Is. 34. 4), נְגַלָּה (64. 2), had daghesh in their final syllable, I recognised them as Niphals of verbs with double letters from singulars נְגַלָּה etc., the latent quiescent after נ being added for the reasons above stated; נ is the first radical, ו added for prolongation, ו stands for the double letter; so also נְגַלָּי, נְגַלָּת: when ו of the plural is added, the lost letter is compensated by daghesh, the two quiescents remain, as in נְגַלָּת etc. In forming נְפָעַלְתִּי, נְפָעַלְתָּנוּ etc., the two quiescents disappear, ו preceded by holem is appended to the third radical with daghesh to attach the terminations, the first radical receives shurek, as in נְגַזְוִת, נְגַזְוָת, נְגַזְוָת etc. In נְנַחֲתָה and the like, kamets under the second radical the sign of the participle, and pathah the sign of the preterite disappear, on account of the second radical being lost. The future is נְנַחֵת etc. with daghesh in the first radical on account of the absorption of נ: like them may be וְרַדְם (Lev. 10. 3), וְתַחְמָם (Gen. 47. 18), when a termination is added, the last letter also receives daghesh to represent the lost radical that now returns, as in נְנַחְתָּה etc.; תְּדַבֵּט (Jer. 48. 2) is another example, but יְדַבֵּט (Lam. 2. 10) omits daghesh in the ב, though it represents two, the ו of prolongation also is dropped, daghesh in the ד being trusted to represent the Niphah. Like this is וְיַחְמֹשׁ (Deut. 34. 8): [the proper forms would be וְיַחְמֹשׁוּ, as they are derived from דְמָתָה (1 Kgs. 19. 12), תְּמִים (Deut. 18. 13).] The imperative is הֲגֹאֵה, הֲגֹאֵה etc.: these resemble the imperatives of verbs quiescing in the second radical, [but the former have daghesh to mark the lost double letter, the latter omit it to mark the quiescent second radical.] I have also found a more usual form of Niphah, itself defective in a letter: the sign distinguishing the preterite and participle remains in this form, except that it stands with the first radical instead of the second, the word being

defective: the participle is נבר (Ps. 18. 27), in this נ marks the Niphal, the kamets with the latent quiescent is employed in the manner before mentioned, ב is the first radical, the kamets beneath it marks the participle, the ר stands for the two in החבירך, the proper form would be נברך with kamets under ר, instead of under the ב of נבר. The preterite however, like נסב (Num. 34. 4), ונקל (2 Kgs. 3. 18), takes pathah, [although the sense is made future by the נ prefixed; just as עשה (Gen. 42. 28) is preterite, ועשה (Ex. 36. 1) future; so ברא (Gen. 1. 1) and וברא (Is. 4. 5):] the proper form would be נקלל, נסבב: a similar example is ונטם (Ex. 16. 21), though with kamets on account of soph pasuk. Sometimes both the preterite and participle are pointed with tseri under the first radical, and then they can only be distinguished by the sense; as נקל (Is. 49. 6) the participle, הנקל (1 Kgs. 16. 31) the preterite: so נטם (Nah. 2. 11) the participle, ונטם (Ez. 21. 12) the preterite, [though with a future sense on account of נ.] In the plural, the participle נסב recovers its lost letter by means of daghesh, drops the two quiescents and takes pathah invariably beneath the first radical, as in נסבים etc., נטמים, נברים, with kamets, as ר does not generally take pathah, for נטבים etc., [as נשברים (Jer. 2. 13), הנשכחים (Job. 28. 4).] In the feminine singular or plural, it becomes נשמה, נקלות, נסבה (Jer. 6. 14), נשמה, (Ez. 36. 34), הנשומות (id. 35), נברות, נטקות, but נברות, נשמה without daghesh in the ר. In adding ה of the plural, or ה of the feminine, to the preterite נסב, the lost letter will return and be absorbed in the second one, the first radical takes pathah, the two quiescents remain, as in נסבו (Gen. 19. 4) for נסבבו; so נשטה (Jer. 25. 37), ונטטו, ונטטו (Is. 34. 4), נשטה for נשטה, [like נשמדו (Ps. 83. 11), נשברה (Is. 24. 10):] the rule is invariable. Sometimes however it is used defectively, as ונבלה (Ez. 41. 7), וובללה (Gen. 11. 7); they should have taken daghesh, or been written ונכבה, וובללה, as coming from another root beginning with נ, and be of the form ונפללה. In forming נפעלו, ונפעלו, and the rest, the second double letter takes daghesh, as having absorbed the first,

quiescent ו follows, and the first radical takes pathah invariably, the two quiescents disappear; as in נסבוחי etc., נסבונם (Ez. 24. 23), ונקלות (2 Sam. 6. 22): so with נטשות and the like, with the masculine נקלות, the feminine נטשות, נקלות, [and the participle נשומות (Ez. 30. 7).] It is true that נסב and the like, in which נ belongs to the Niphal, and is not a radical, resemble נפל and נדר in which it is, but in forming the plural, participles etc., the difference will be noticed. The future absorbs נ of Niphal in the first radical which takes pathah, one double letter being dropped; as in יסב for יסבב (2 Sam. 17. 10), חטקה for יסב (Zech. 14. 12), חטק (id.), ידל (Is. 17. 4), ישם: when ו of the plural is added, the first and last radical have daghesh, one on account of the absorption of נ, the other on account of the absorption of the second radical: as יסבו (Ez. 1. 9), ידטו (Jer. 49. 26), יטקו (Lev. 26. 39), יטמו (Jud. 15. 14), for יסבב etc., like ישבו etc.: so when the feminine termination ו is added, as ישבו etc. Know also that יטק, יטך, from the Niphal of these verbs, correspond to the Niphal of verbs ending in soft ח, as יקר (Num. 23. 4), חגּל (Is. 47. 3), but when an addition is made to them you will observe the difference: for יסב חטק (Zech. 14. 12), take daghesh and have all their radicals, the former have it not and are defective: moreover the latter always have pathah except with athnah and soph pasuk, the former always kamets. The imperative is הסב etc. for הסבב; when ו for the plural or ו for the singular is added, the last letter takes daghesh as before explained: thus הדרמו, הדרמו, with two daghesh's, but הברו (Is. 52. 11) does not take it on account of ר, as I¹ before explained; so השבו etc.: the proper forms are השבו etc., like הקבצו (Gen. 49. 2), השטרו (Jer. 17. 21), השטרו (Jud. 13. 4), המלטי (Zech. 2. 11). — After these preliminary statements and explanations I will gather together one by one all the verbs with double letters, mentioning the peculiarities of each, thus completing the design by which I hope, with God's help, to be of service to the student.

¹ text. p. 13, transl. p. 15.

A list of all the verbs with double letters which are found in Scripture.

אָפַף. אָפַף (Ps. 40. 13), אָפְפֵנִי (Jon. 2. 6): this verb is regular in keeping both the second and third radical.

אָשַׁשׁ, לֹאָשַׁשׁ (Is. 16. 7): hence also comes (46. 8); with another meaning, אָשַׁשׁ (Hos. 3. 1), באָשְׁשׁוֹת (Cant. 2. 5).

אָרֶרֶת. אָרֶת is the regular form, אָרְרוֹת the usual one: in סְבּוֹתִי (Mal. 2. 2), [ר should have daghesh, as וְאָרְרוֹתִי] בְּרוּר (Job. 40. 4): so וְבָרוֹתִי (Ez. 20. 38), derived from (Job. 33. 3), יְתַבְּרוּ (Dan. 12. 10).] The future is אָאוֹר (Gen. 12. 3), for אָאוֹר: אָאוֹר (Jud. 5. 23), (id.), should have had daghesh in ר as סְבּוֹתִי (Ps. 48. 13), (1 Sam. 14. 9): however (Mal. 3. 9) is not from this root, but from נָאָר (Lam. 2. 7), had it not been for א, the second radical would have daghesh as having absorbed the first, [like נָגְשִׁים etc., for נָנָאָרִים belongs to Niphal:] the proper form would be נָנָאָרִים. The Piel אָרֶרֶת should also have daghesh, אָרְרָה (Gen. 5. 29), (Num. 5. 27); אָרֶה (23. 7) is the imperative and should have two ר's.

בָּדָד. בָּדָד (Lev. 13. 46), לְבָדָד (Zech. 12. 13): like this is בָּדָד (Ps. 102. 8), (Hos. 8. 9), (Is. 14. 31).

בָּזָז. בָּזָז (Deut. 3. 7); בָּזָזִי (Deut. 20. 14) is irregular; יְבָזָם (Zeph. 2. 9); נָבָזָה (1 Sam. 14. 36) should have daghesh in ז, but it is omitted for lightness; וָבָזָה (Esth. 9. 16), (Num. 31. 32), plural בָּזִים, [with daghesh in ז.]

בָּלָל. בָּלָל (Gen. 11. 9): may be two words, בָּלָל united in writing, as בָּאָנָד (30. 11) is written; the former however is written and read as one word, the latter written as one and read as two: in this way will בָּלָל be derived from בָּלָל. There is another meaning (Ps. 92. 11), בָּלָלה (Lev. 14. 21), בָּלָלָה (2. 5): also (21. 20) חֲבָלָל is said to be from this root: a third sense is בָּלָתִי or בָּלָתִי.

וַיָּסֹבּו (Jud. 19. 21), plural יְבוּלָיו (11. 18), [like יְסַבּ (20. 5)] בְּלִילָיו (Is. 30. 24), (Job. 6. 5).

ובקוחתי בוקק בקוקם בוקקים. **בקק** (Nah. 2. 3), בוקק (Hos. 10. 1), (Jer. 19. 7): הבוק התבוק (Is. 24. 3) may come from this root, a Niphal, [like והבּוֹחֵת that follows, which is derived from (Ez. 29. 19), ובּוֹחֵת (39. 10).¹]

ברר (Ez. 20. 38), here ר should have daghesh, like ברה (Cant. 6. 10), [like יְתִבְרוּךְ] ברור (Job. 33. 3), (Dan. 12. 10): the Hiphil להבר (Jer. 4. 11); (51. 11) should have daghesh: the Niphal, נבר (2 Sam. 22. 27), נברים, [should be like נמקרים (Ez. 33. 10).]

גָדוֹדִים, גָדוֹתִי. **גָדר** (Ps. 94. 21), גָדוֹתִי.

גָזֹן (Gen. 31. 19), גָזִים (1 Sam. 25. 7), גָזָה (Jud. 6. 37), גָזָה (Deut. 18. 4), גָזִים, with daghesh: גָזָה (Job. 1. 20), גָזָה. There is a second meaning in the Niphal, גָזָה (Nah. 1. 12).

גָלַל (Gen. 29. 3) גָלָל (1 Sam. 14. 33); גָלָל, גָלוֹתִי (Ps. 37. 5) (Gen. 29. 10) [the Hiphil יְגַלֵּל, הַסְבֵּבָה; יְגַלֵּל, הַגְלֵל, like יְגַלֵּל, הַגְלֵל, (2. Chr. 3. 2): from this root and meaning may come גָלוֹתִי (Jos. 5. 9), [a preterite like סְבֻחִי (Ecc. 7. 25), קָלְנָתִי (Job. 40. 4):] the Niphal is גָלוֹתִי, גָלוֹל (Is. 34. 4), גָלוֹל, גָלוֹל, in the same sense is מְגַלָּת (Ez. 2. 9).

הָגַן (Is. 37. 35), גָנָן, גָנוֹן (31. 5): the Hiphil גָנוֹתִי (id.), (Zech. 9. 15), plural גָנוֹן, גָנוֹתִי, with daghesh in גָנוֹן: a second meaning is מְגַנָּה (Lam. 3. 65).

גָרֶר (1 Kgs. 7. 9); מְגַנְרוֹתִים בְּמִגְנָרָה, גָרְרוֹתִי, or regularly גָרְרוֹתִי. **גָרֶר** should have daghesh, as the ה of מִגְנָרָה in ר, and the ג of מִגְנָה, were it possible. From this root, though with different meaning, may come יְנָרוּ (Ps. 140. 3), יְנָרָם (Pr. 21. 7), יְנָרוּ (Ps. 56. 7).

גָשֵׁשׁ. **גָשֵׁשָׁה** (Is. 59. 10), (id.).

¹ Gik. om. “the Poel is וַיַּבְוקְקוּ אֶת אֶרְצָה (Jer. 51. 2).”

רָכֶב (Cant. 7. 10), **רָבֶה** (Pr. 10. 18).

רָלֶל. (Is. 19. 6), or regularly **דָלָחִי** (Ps. 142. 7), **דָלָחַת** (Is. 19. 6), **דָלָנוּ** (Ps. 79. 8), **דָלָו** (Job 28. 4): the Niphal **דָלַל** (Is. 17. 4) for **דָלַל**, [like **יוֹכֵר**, **ישְׁטַר**;] plural with daghesh in **ל**: a second sense is **דָלָו** (38. 14).

רָמֶם, or regularly **דָמְטוּי** (**דָמָם**) (1 Sam. 14. 9), **דָמֶם** (1 Kgs. 19. 12), **דָמָה** (Hab. 2. 19): **וַיָּדַם** (Lev. 10. 3) and **יָדַמוּ** (Job. 29. 21) may be the Niphal, with daghesh in **ר** as having absorbed **נ**, **מ** also should have it as having absorbed the second **מ**. Another meaning, also a Niphal, is **וַיָּדַמֵּה** (Jer. 8. 14), **וַיָּדַמֵּשׁ** (25. 37), **(49. 26)**, **חָדְמוּ** (51. 6): the **מ** too in **וַיָּדַמֵּה**, as in the others, should have daghesh, as having absorbed the first **מ**. The Hiphil in this sense is **חָדַם** or **חָדַם** (**חָדַם** (Jer. 8. 14), for **הָדַמֵּנוּ** like **הָדַמֵּנוּ** (Jud. 13. 23), **הָדַם**, **הָדַמְוּתִי** etc.

רָקַק. **רָקָק** (Deut. 9. 21) is the preterite, for **רָקַק**, and so has **pathah**: **רָקָק** (Is. 29. 5) is the adjective and so has kamets: the feminine is **רָקָה** (1 Kgs. 19. 12), **הָדָקוֹת** (Gen. 41. 7): the Hiphil **חָדָק** (2 Kgs. 23. 15) for **הָדָקִק**: **חָדָקִק** (Mic. 4. 13), **אָדָקָם** (2 Sam. 22. 43), **הָדָק** (Ex. 30. 36): the Hophal **חָדָק**, **חָדָקָה**, **חָדָקִי**, **חָדָקִים** with daghesh in **ק**, and a latent quiescent between it and **ד** [for compensation;] **מְדָקָק**, for **מְדָקַק**, like **מְוִשְׁלָךְ** etc.; feminine **מְדָקָה**, plural **מְדָקִים**, both with daghesh in **ק**; **מְסֻבּוֹת** like **מְדָקָה**: the latent quiescent in these disappears.

חָלָל. **חָלָל** (150. 6): **חָלְלִיָּה** (Ps. 119. 164), **חָלְלִית** (145. 21): a second sense is **חָלָותִי**, or regularly: future **חָלְלָתִה**, **חָלְלָתִי** (145. 21); a third sense is **חָלָל**, [for **חָלָל**, **לְחָלָלִים**: **יְהָלָל** (75. 5): a fourth sense is **חָלָל**, **חָלָלִים** (2 Kgs. 4. 27); **יְהָלָל** (Job. 31. 26), (41. 10), **יְהָלָל** (Is. 13. 10), **תְּהָלָל**, **חָלָל**: from this sense comes **חָילָל** (14. 12).

חָמָם. **חָמָם** (Ex. 23. 27), **הָמָם** (2 Chr. 15. 6), [with three **מ**'s, the second and third radicals and suffix, like **פָעַל**, but] **וְהָמָם** (Is. 28. 28) [is like **וְפָעַל** and therefore] with **pathah** under the first **מ**: [the future is **יְהָמָם**, plural;

וַיְהִמָּם (Jos. 10. 10), with daghesh on account of the absorption of the first ט.]

הֶרְרֵה (Jer. 17. 3), כֶּרְרֵי (Ps. 36. 7), וְמֶרְרֵה (Deut. 8. 9), would have daghesh but for ר.

הַתְּהִת (Ps. 62. 4) will be from הַתְּהִתּוֹ, of the form הַפְּעֻלְלָה, like סְבָבּוֹ from הַסְּבָבּוֹ, or of the form מְתוּחָה from תְּקוּמָה, like מְתָה and קְמָה; no other explanations are possible, [which is preferable cannot be decided, the word not occurring elsewhere].

וְנִים זְכָר (Lam. 4. 7), (Job. 25. 5), זָק (8. 6), plural זְכָרִים, with daghesh: also זְכוֹנִית (28. 17) is said to be of this meaning: the Hiphil is זְכוֹר (9. 30), זְכוֹרִי, אָזְכָר, זְכוֹרָה etc.

וְלָל זְלָל (Lam. 1. 11), זְלָל (Deut. 21. 20): there is a second meaning, from the Niphal, נְזָל, נְזָלָה (Is. 64. 2), נְזָלוֹת etc.

וְמִם זְמָתִי (Ps. 17. 3), וְמִתְמָתִי (Zech. 8. 15) regularly, זְמָתִי (Jer. 51. 12), וְמִתְמָתִי (Ps. 140. 9), (Job. 17. 11), וְמִתְמָתָה (Pr. 2. 11): with another meaning זְמָה (Ez. 22. 9).

וְקָקָק זְקָק (Job. 36. 27), (28. 1): the Piel, זְקָק (Mal. 3. 3), טְזָקָק (Ps. 12. 7).

בְּחַבֵּב חַבְבֵּב regularly: חַבְבֵּתי, חַבְבֵּתִי, or חַבְבֵּתִי (Deut. 33. 3), (Job. 31. 33); חַבְבָּה (Ez. 18. 7) may be from this meaning.

חַנְגָּן. וְחַנְגָּן (Ex. 12. 14), חַנְגָּן (Ps. 42. 5), (Ez. 46. 11), חַנְגָּךְ, חַנְגָּן; יְחַנְגָּן, יְחַנְגָּן (Nah. 2. 1): another or similar meaning is יְחַנְגָּן (Ps. 107. 27); לְחַנְגָּן (Is. 19. 17), with ח for soft ש, as is done with these letters.

חַדְדֵר. וְחַדְדֵר (Hab. 1. 8), (Job. 41. 22) is said to come from this root.

חַיִם. וְחַיִם (Deut. 32. 40), חַי (4. 4), חַיִם (Gen. 42. 16), (Pr. 18. 21), חַיָּה (Gen. 1. 20), [for חַיָּה, חַיִם, like שְׁלֹמִים, שְׁלֹמָה] but that quiescent ח is changed to י, as takes

place in the letters אֲחֵי, and , the second radical is absorbed in the third radical , which receives daghesh.

חָלַל. + חָלַלְתִּי or חָלַלְתִּי (Ps. 109. 22), with pathah, is the preterite: חָלַל (Ez. 6. 7), חָלַלִים (Jer. 14. 18). There is a second meaning, in the Hiphil (1 Sam. 22. 15), חָלַח (Num. 17. 11), אָחַל (Deut. 2. 25), (Jud. 20. 40), חָלַת (Pr. 9. 10); a third meaning is חָלַל (Ps. 37. 7), וְהַחֲלֹל (Job. 29. 21); a fourth, בְּחָלֹות (Is. 2. 19); a fifth, מְחָלִים (1 Kgs. 1. 40), וְחָלִיל (Is. 5. 12).

חָמַם (Is. 44. 16), וְהָם (id.), וְהָם (Ecc. 4. 11), (Ex. 16. 21), חָם (Ps. 39. 4), חָם (Jos. 9. 12), (Job. 37. 17), וְהָם (Gen. 8. 22), בְּחָמָם (Jer. 51. 39), בְּחָמָם (Job. 6. 17), (31. 20); the Piel, חָמַט, חָמַתִּי (39. 14); the Niphal, נְחָמָם, נְחָמָתִי (Ecc. 4. 11), יְחָמָשׁ (Hos. 7. 7), for יְחָמָם, [like יְעַבּוּ (Am. 9. 3), יְחַבְּאוּ (Is. 18. 6).] from this meaning comes כְּחָמָה (Cant. 6. 10), מְחָמָתוֹ (Ps. 19. 7): לְחָמָם (Is. 47. 14) also, it is said.

חָנָן, יְחָנוּן, וְחָנוּנִי. אָחָן (Ex. 33. 19), חָנָנִי (Gen. 33. 11), חָנָן (Mal. 1. 9), יְחָנָן (Job. 33. 24), וְיְחָנָן (19. 21), (Ps. 41. 5): חָנָנִי or חָנוּנִי, חָנוּן, or חָנוּן, [like רָנוּן (Lam. 2. 19), or רָנוּן (Zech. 2. 14).] The two נ's both appear, regularly, in חָנָן (Gen. 33. 5), יְחָנָן (Am. 5. 15): but יְחָנָךְ (Is. 30. 19) should have had kamets hatuph under ח and daghesh in נ as having absorbed the first נ, נ however is quiescent and its vowel thrown upon the preceding א: (Pr. 18. 23): from this meaning comes חָנָן (Esth. 2. 17), חָנָן (Gen. 39. 21): the Piel יְחָנָן (Pr. 26. 25); חָנָנִי¹ (Ps. 9. 14) should have had daghesh in the first נ, [like חָלָצִנִּי (140. 2).] so בְּחָתָחָנָנוּ (Gen. 42. 21) should have had it, [like הַחֲלֹחוֹ (Num. 6. 19).] the Poel יְחָנָן, חָנוּנִי, וְחָנוּנִי (Pr. 14. 21): the Pual (Is. 26. 10), for יְחָנָן, plural, with daghesh in נ as having absorbed the first one.

חָפֶךְ. חָפֶךְ, הַפְּפַתִּי (Deut. 33. 12): לְחָפֶךְ (Gen. 49. 13) may come from this, [plural חָפִים, like חָפָה, חָפָה.]

¹ So L., but Aben Ezra and H. חָנִי.

חצץ. (*Jud. 5. 11*) should have had daghesh, as being the Piel like מקטרים etc.: from this meaning may come חצז (Jer. 9. 7), חצז (Ps. 18. 15): another sense is חצץ (Pr. 30. 27): this however and may be one meaning, and another. There is another sense, חצאים (Job. 21. 21): this and may have the same meaning.

חֶקְקָה חקקיהם, יחוּקוּ, יחוֹק, הַקּוֹתִי (Is. 10. 1), הַחֲקָקִים, יחוּקוּ, יחוֹק, הַקּוֹתִי (Ez. 4. 1), הַחֲקָקִים, יחוּקוּ, יחוֹק, הַקּוֹתִי (Jud. 5. 15), הַחֲקָקָה (Lev. 10. 13), הַחֲקָקָה (Pr. 30. 8), בְּחַקְתִּי, הַחֲקִים (Dent. 4. 8), הַחֲקָה (Lev. 26. 3); the imperative is מְחַקֵּק (Is. 30. 8), מְחַקָּק (Pr. 31. 5): the Poel imperative is מְחַקְקָה (Num. 21. 18), מְחַקְקָה (Jud. 5. 14).

from this root and meaning also may come (6. 29), (Ez. 42. 10): they are the Niphal, and [and] should have daghesh: [is of the form like:] from this may come (Is. 24. 6).

חתה. חתוי (Job. 32. 15), חת (Jer. 50. 2), חתים (46. 5), מחתה (Is. 8. 9), וחתו, חתו, יחתו, יחות (Pr. 10. 15), טחתה (Job. 6. 21), [of the form פעל, like, סבר, שאר; but] מחתה (Gen. 35. 5) [is of the form פעלת, like] צדקה (Deut. 33. 21), for] the first ח is the third radical and receives daghesh as having absorbed the second, [the second ח marks the feminine.] The Niphal is נחת, future חחת (Deut. 1. 21), (Is. 7. 8), יחתו (Jer. 23. 4), ח should have daghesh, the proper form would be יחתה etc.: the Hiphil is חחתות, חחתה (Is. 9. 3), the ח is sustained as in הסבות: יחת, אחית, יחתני, אחנן (Job. 31. 34), אחן (Jer. 1. 17), חחת, חחתו, חחתה: there is also found in regular and complete form, והחתתי, והחתת (49. 37) with daghesh in the second ח [marking the first person,] as having absorbed the third radical, [the first ח in the second radical: the proper form should be ח והאבדתי, like] receives pathah on account of ח, this being the way with אֲחָתָע, והשלכת, והכרת, והשכלה, like: but otherwise it would have had hirik, like: but חת (Ps. 52. 7), חחת (Pr. 17. 10) are not from this root.

טָלַל. Piel יוטלֶנּוּ, טלְלֵת (Neh. 3. 15) should have daghesh; another sense is טָלָם (Is. 26. 19), טָלִים (Zech. 8. 12), plural, with daghesh; or טָלְלִים, like צָלְלִים.

טָפַף. (Is. 3. 16).

אִיבָב, יְבָבִי, וְחִיבָב.

יְדָר. יְדוֹ יְהוָה (Nah. 3. 10), pathah shews that it comes from this root, as from רְבֻבָה (Ps. 88. 18) from סְבֻבִי, רְבֻבָה (id.) from יְהוָה, יְהוָה, אֲסֻבָה as אִיד; but יְהוָה, יְהוָה, יְהוָה, לִידּוֹת (Zech. 2. 4) are not from this root.

יְלָל. יְלָלָה הַלְלִיוֹן (Zech. 11. 2), (Is. 15. 8); a second meaning is יְלָל (Deut. 32. 10).

וַיְשַׁש. (Job. 12. 12), וַיְשַׁש (2 Chr. 36. 17).

כָּלָל. בְּמַכְלָוִים (Ps. 50. 2), מַכְלָלָה (Lam. 2. 15), בְּלִילָה (Ez. 27. 24); another meaning is כָּלָלוֹתִיךְ (Jer. 2. 2), (id. 32).

בְּמַכְשָׁתָה תְּכוּסוּ, יְכוּם, נְכוּתִי. **כָּסָס.** hence comes תְּכוּסוּ (Ex. 12. 4); the proper forms would be מַכְשָׁתָה, מַכְשָׁסָתָה.

כָּפָפָה. הַלְכֹופָה (Ps. 146. 8), כְּפָפִים, כְּפָפִת (Is. 58. 5), [for לְסָבָוב, like לְכָפוֹת (Num. 21. 4).]

וְאַכְתָּה, כְּוֹתוֹ, יְכֹתוֹ, יְכֹות (Jo. 4. 10), כְּתָה (Deut. 9. 21), with daghesh in כ to compensate for the kamets in קָמֵת (Jud. 7. 5), the proper form would be בְּמַכְתָּהוֹ, יְמַכְתָּהוֹ etc.; כְּתִית (Lev. 22. 24), וְכִתָּה (1 Kgs. 5. 25), וְאַכְתָּה (Is. 30. 14); the Piel is יְכָתָה, יְכָתָה (2 Kgs. 18. 4), וְכָתָה (Is. 2. 4), אַכְתָּה, מַכְתָּה, אַכְתָּה; the Pual loses one radical, יְכָה (24. 12), with daghesh for compensation; it returns in the plural, יְכָתָה (Mic. 1. 7), as I have explained: but וְיְכָתּוּם (Num. 14. 45) is not from this root.

לְבָב. וְתַלְבֵב, לְבָבִי, לְבָבִי (2 Sam. 13. 6); there is another meaning לְבָחֵךְ, לְבָבָוָת, לְבָבָי, לְבָבִי (Ez. 16. 30): from this may come יְלְבָב (Job. 11. 12); also, some say, לְבָבִתִין (Cant. 4. 9), that is, „taken away my heart“.

לְקַק. or regularly **לְקָקִי**, **לְקָקָה** (1 Kgs. 21. 19); the Piel, **לְקַק**, **לְקַקָּה** (Jud. 7. 6); the first ק should have had daghesh, [it is omitted as in etc.]

מִדֵּךְ. **וַיְמַדֵּךְ** יְמַדֵּךְ (Is. 65. 7), **וַיְמַדְּחַם** (Num. 35. 5), **וַיְמַדְּתֵה** (Ez. 47. 3); the Piel **וַיְמַדְּדָם** (2 Sam. 8. 2), (id.); Poel **וַיְמַדְּדֵה** (Hab. 3. 6); similar to this in meaning is **וַיְחַטֹּא דָּד** (1 Kgs. 17. 21), **מְדֵה** (Is. 45. 14), **מְדֵה** (Job. 38. 5); from this may come **מִדֵּךְ** (7. 4), a preterite: another sense is **וַיְמַדֵּה** (Ex. 16. 18), **מִדֵּה** (Is. 40. 12), **בְּמִדֵּה** (Job. 28. 25).

מִטְטָה. I have found **נְמוּטָה** (Ps. 17. 5) with daghesh in some copies, and without it in others; if the former is right, it comes from this root, if the latter, from a verb quiescing in its second radical, as **נְבוּטוֹ** (Pr. 19. 29), (Nah. 3. 18), as I explained² in the treatise on latent letters.

מִכְרָה. **וַיְמַכֵּר**, **יְמַכֵּר**, **מְכֻותִי** (Ps. 106. 43), **מְקֻרָבִים**, **מְקֻרָבָה**, as (Lev. 27. 8), plural.

מְלָלָה. **מְלָל** (Gen. 21. 7), the Piel: **יְמָלָל** (Ps. 106. 2), (Job. 33. 3), **מְלָה** (Ps. 139. 4), **מְלִים** (Job. 35. 4).

מְסֻסָּם. **חַמְסָס** (Is. 10. 18); the Hiphil (Deut. 1. 28), **וְנִמְסָס** **חַמְסָס** **יְמָס**, **יְמָס**, **יְמָס**, **חַמְסָנוֹן**, **חַמְסָתוֹן** etc.: the Niphal (Ex. 16. 21), **וְיָמָס** (Is. 34. 3), **וְיָמָס**, **נְמָסָה** (Jos. 7. 5), **וְנִמְסָס** (2 Sam. 17. 10) for **חַמְסָס** **יְמָס**, like (Jud. 15. 14); the imperative is **חַמְסָה**, **חַמְסָה**, with daghesh in ס, and a latent quiescent after ט: from this may come **לְמָס** (Job. 6. 14).

מְצִיעַן. **חַמְצִיעַן**, **מְצִעַתִּי** or **מְצִעַתִּי** (Is. 66. 11).

מְתַקָּן. **אָמַק**, **יְמַק**, **חַמְתָּקִי**, **חַמְתָּקָה** is the Hiphil, [future] **חַמְקָה**; [the infinitive and verbal noun,] **חַמְתָּק** (Zech. 14. 12), [and also the imperative, plural **חַמְתָּקוּ**, feminine **חַמְתָּקִי**: the Hophal,] **חַמְתָּק**, **יְמַק**, etc.: the Niphal, **וְנִמְתָּקָה**, **וְנִמְתָּקָה** (Is. 34. 4), **וְנִמְתָּקָה** (Ez. 24. 23), **נְמָתָקִים** (33. 10), **יְמַקָּה** (Lev. 26. 39), (Zech. 14. 12), in the last one ק stands for two; so **חַמְתָּק** (id.): the

¹ Gik. has combined Ez. 47. 3 and 42. 16. ² Vid. text p. 39, transl. p. 45.

חָשֵׁב, תְּשִׁבְנָה, תַּמְקָק, like תַּמְקָקָה, [From this root and meaning comes מֶקֶם (Is. 3. 24), plural מֶקִים, with daghesh in ק.]

מְרֵר (1 Sam. 22. 2), מְרִים (Ex. 15. 23), מְרָה (Pr. 5. 4).

מְרָה (1 Sam. 1. 10); all these would have had daghesh but for ר, which does not ordinarily take it: מְרָה (Gen. 26. 35), is the noun, this also should have daghesh and kamets ḥatuph, daghesh being omitted the vowel is lengthened to holem; מְרָה (Pr. 14. 10) has the proper points: מְרוּרִים (Num. 9. 11), מְרִירִי (Ez. 21. 11), וּבְמְרִירּוֹת (Deut. 32. 24); the second, in this last is the ה, of affinity, [as in מְצִירִי, עֲבָרִי, מְצִירִים, עֲבָרִים] connecting it with מְצִירִי as with עֲבָרִי the mārīrot may come (Pr. 17. 25) for מְטֻרָה, as I¹ explained in the case of מְכַסָּם from הַמְּטֻרָה: the Hiphil is הַמְּרָר (Ruth. 1. 20), (Job. 27. 2), for הַמְּרִירִי should have daghesh as [the infinitive and verbal noun is כְּמָרָר, הַמְּרִירִי (Zech. 12. 10); so the imperative, like הַמְּרָרָה (2 Sam. 5. 23), הַמְּרָרָו, etc.:] there is a Piel, מְרָרִתִי, מְרָרָה (Is. 22. 4), יְמָרָרָו (Ex. 1. 14); these also should have daghesh.

מוֹשֵׁה, מוֹשָׁה, יְמָשֵׁן, יְמָשָׁה, מְשֻׁוְתִּי. **מְשֻׁשָׁה**: the Piel, מְמַשֵּׁשׁ (31. 37), מְשַׁתֵּחַ (Deut. 28. 29).

נְבָב (Job. 11. 12), (Ex. 27. 8).

נְדָד. יְהִדּוֹן (Hos. 7. 13), יְהִידָּה (Nah. 3. 7), נְדָד (Ps. 68. 13); יְהִידָּה (Job. 20. 8) is regular, with both its double letters, נ is absorbed in ד with daghesh. The Hiphil is הַנְּדָדִי, in נְדָדָו (18. 18) נ has hirik to shew it is from this root: had it been from נְדָה, נְדָה (Is. 66. 5), then it would have had pathah like וַיְכַלְּהוּ (Ps. 78. 36), וַיְפַתְּחוּ (Jer. 10. 25), from נְדָה, יְפַתָּה. There is another meaning, or one allied to the first, נְדָדִים (Esth. 6. 1); וְנְדָד (Gen. 31. 40), absorbs in נ: נְדָדִים (Job. 7. 4); but אֲדָדָה (Is. 38. 15) is not from this root.

¹ text. p. 111, transl. p. 128.

נָסֹם. נם (Is. 5. 26), (Ps. 60. 6), (id.): similar in meaning is מְתַנּוּסָות (Zech. 9. 16): another sense is נוֹסָם (Is. 10. 18).

נִצְׁחָן. וְנִצְׁחִים (Ez. 1. 7).

נִקְׁקָה. וּבְנִקְׁקִי (Is. 7. 19).

נִשְׁתָּחַ (Gen. 41. 51), like (33. 11); pathah under the נ and daghesh in ש shew that the word is from this root; for had it been from נִשְׁתִּיחֵי, נִשְׁתִּיחָה (Lam. 3. 17), one might have pointed צוֹה נִשְׁנִי like צוֹה, and מְנִשְׁתָּחָה would have been derived from it like מְצֻזָּה: however is not from נִשְׁנִי although the meaning is the same.

סְבִבָּה. סְבִבָּה (Ecc. 7. 25), or regularly סְבִבָּי (1 Sam. 7. 16) סְבִוִי נֶם (118. 11) סְבִבּוֹנִי (Ps. 88. 18) סְבִבּוֹנִי (1 Kgs. 7. 23) יְסִבּוֹ (Job. 16. 13) וְנִסְבּוֹ (Deut. 2. 1) יְסִבּוֹ (40. 22) סְבּוֹ (Gen. 37. 7) תְּסִבּוֹנָה (Cant. 2. 17) סְבּוֹ (Ps. 49. 6) סְבּוֹ (Is. 23. 16) סְבּוֹ (Deut. 2. 3) סְבּוֹ (Ps. 48. 13) סְבּוֹ (2 Chr. 4. 3) סְבּוֹ (Job. 41. 6) סְבּוֹ (Ecc. 1. 6) סְבּוֹ (1 Kgs. 12. 15) סְבּוֹ (6. 29) סְבּוֹ (Cant. 1. 12) מְסִבּוֹ (Ps. 140. 9) מְסִבּוֹ (Job. 37. 12) the Hiphil is הַסִּבּוֹ (Ezr. 6. 22) הַסִּבּוֹת (1 Kgs. 18. 37) הַסִּבּוֹ (1 Sam. 5. 9) נִסְבָּה, נִסְבָּבָה (26. 2) יְסִבּוֹ (Jer. 21. 4) plural with daghesh and ḥirik in ס: daghesh also is inserted in סְבּוֹ (Ex. 13. 18) to compensate for the missing double letter, just as a latent quiescent is inserted in other similar cases for the same reason: so in the plural יְסִבּוֹ (1 Sam. 5. 8) there are two daghesh's, in ס as before the addition of the plural termination ו, in ב as having absorbed the first one: it would have done equally well to insert a latent quiescent after ו and omit daghesh in ס. The Hophal is הַוְסִבּוֹ etc., participle טוֹסֵב etc.: in this also ס takes daghesh for compensation, as in יְוֹסֵבָה (Is. 28. 27), יְנִכְׁתָּה (24. 12); they might have had a latent quiescent instead, as יְזִידְקָה (28. 28). There is a Piel סְבּוֹבָה, סְבּוֹבָתִי, סְבּוֹבָתִי etc., participle טוֹבֵב etc.: in this also ס takes daghesh for compensation, as in יְסִבּוֹבָה (Ps. 55. 11), יְסִבּוֹבָנוּ (Deut. 32. 10): the Niphal וְנִסְבּוֹתִי, וְנִסְבּוֹתִי (Num. 34. 5), יְסִבּוֹבָה (Num. 34. 5)

הסוב יסבו (Ez. 10. 11); the imperative, **הסובי**, with two daghesh's; **יסוב** (1. Sam. 5. 8), **ויסוב** (17. 30), **(1 Kgs. 2. 15)**, may also be the other form of Niphal which I explained at the beginning of this¹ book, like **ונגנוֹל** (Is. 34. 4), **ונגנוֹל** (Nah. 1. 12); they may however be from the Kal with daghesh as compensation for the lost letter: if **נסוב** are employed with kamets then the latent quiescent is for compensation: in the former case the prefixes **נ**, **ת**, **י**, take hirik [שׁ seghol,] these forms being originally etc., [אָסְבּוֹבּ] **יסבוב** the three quoted, **וַסְבֵּה**, **וַסְבֵּבּ**, **וַסְבֵּבּ** (Ez. 41. 7) may also be from another root, **נסבּ**, [like נִפְלָה, יִפְלָל, נִסְבּ, נִפְלָל]

וַסְכֵּנוּ, **וַסְקֵּן** (Ex. 33. 22), **סְכוֹתָה** (Lam. 3. 44), **וַשְׁכוֹתִי** + **סְכָךּ** (1 Kgs. 8. 7), **וַסְכָּה** (Job. 40. 22), **סְכוּם**, **סְכוּם**, **סְכוּם** (Is. 4. 6), **וַסְכָּה** (Lev. 23. 42); from this root may come **וַסְקֵּךְ** (Job. 38. 8), (3. 23); but **שְׁנָתָה** (1. 10) is not from this root, [it being of the form **קְמָתָה**, **שְׁבָתָה**, **שְׁבָתָה**.]

סְלָלוּם, **סְלָלוּם**, **סְלָלוּם** (Is. 62. 10), **סְלָלוּם**, **סְלָלוּם**, **סְלָלוּם** (Jud. 5. 20), **סְלָלוּה** (Is. 35. 8), **טְמָלֵל** (Jer. 18. 15), **טְמָלֵל** (50. 26), **וַיְסָלַל** (Job. 30. 12).

סְפָףּ (Ez. 40. 6), **סְפָפּ** (43. 8), **סְפָפּ** (id.), **סְפָפּ** (Am. 9. 1) **הַסְפִּים**, **הַסְפִּים** (Ps. 84. 11).

סְרֵר (Hos. 4. 16), **סְרֵר** (Deut. 21. 18), **סְרֵר** (Hos. 7. 14) may also be from this, **ר** omitting daghesh as usual.

עֹז. **וְתַעֲזֵה** **תַּעֲזֵה** (Jud. 3. 10), **וְתַעֲזֵה** **תַּעֲזֵה** (Ecc. 7. 19), **עֹזֶה** (Jud. 6. 2), **עֹז** (Num. 13. 28), **עֹזֶם** (Ps. 59. 4), **עֹזֶם** (Pr. 21. 14), **עֹז** (Ps. 28. 7), (118. 14), **עֹז** (24. 8), **עֹז** (78. 4), **בְּעֹז** (Pr. 8. 28).

עַלְלָה. **עַלְלָה** (Lam. 4. 4), (Ps. 8. 3): from this may also come **טַעַלְלָה** (Is. 3. 12); another meaning is **עַלְלָה** (Is. 17. 6); a third sense is **עַלְלָה** (Jud. 20. 45), **וַיַּעַלְלֵה** (Jer. 6. 9), **וַיַּעַלְלֵה** (Is. 17. 6); **עַלְלָה** (Deut. 22. 14), **עַלְלָה** (Ps. 66. 5), **עַלְלָה** (Ex. 10. 2), **עַלְלָה** (1 Sam. 25. 3): a fourth is **עַלְלָם** (Num. 19. 2), **וְעַלְלָם** (Is. 10. 27), **עַלְלָם**

¹ text p. 102, transl. p. 119.

(1 Kgs. 12. 11), also (id. 4): וְעַלְתִּי (Job. 16. 15) is said to be hence derived.

עַמְוֹךְ. **עַמָּם**, or regularly **עַמְתוֹחֵה**; **עַמְתוֹחֵי** (Ez. 31. 8), (28. 3):¹ from this root and meaning may come **עַמִּים** (Lam. 4. 1), plural **יְוֻמָּשׁ**: a second sense is **עַם** (Deut. 33. 19), **בְּעַמְתִּיךְ** (Jud. 5. 14), **עַמְתִּי** (Neh. 9. 24).

עַנְןָ. **עַנְנָ** (Gen. 9. 14), should have daghesh [like **בְּשַׁלְחֵי** (Ez. 5. 16).]

עַסְסָם. **עַסְסָם** (Mal. 3. 21), **וְעַסְתֶּם**, **עַסְתִּי**, hence also comes **עַסְסִים**.

עַשְׁשָׁ. **עַשְׁשָׁ** (Ps. 6. 8), **עַשְׁשָׁה** (Is. 50. 9), plural **עַשְׁשִׁים** with daghesh.

פָּזָן. **פָּזָן** (Gen. 49. 24): (2 Sam. 6. 16) is also said to be hence derived.

פָּלָל. The Piel is **פָּלָל** (Gen. 48. 11), **וַיַּפְלַל** (Ps. 106. 30); **פָּלָל** (1 Sam. 2. 25); without daghesh for lightness; **וַיַּפְלַל** (Ex. 21. 22), **וַיַּנְפַלֵּל** (Ez. 28. 23): another meaning is **הַפְלָה** (Ps. 90. 1), **וַיַּתְפַלֵּל** (Num. 11. 2).

פָּסָן. **פָּסָן** (Ps. 12. 2).

פָּתָח. **פָּתָח** (Pr. 24. 28), irregularly [for **הַפָּתָח**] like **הַפָּתָח** (Pr. 24. 28), **פָּתָח** (Gen. 18. 5), **פָּתָח** (Job. 31. 17), **פָּתָח** (2 Sam. 12. 3), **פָּתָח** (Pr. 23. 8), **פָּתָח** (Ez. 13. 19), **פָּתָח** (Lev. 2. 6): with the absorption of the third radical **ת** in **ת** of the termination, as in **כּוֹרִי** (Ps. 89. 4); **אָפָתָה**; imperative **פָתָחוּ**, **פָתָחוּ**, like **שָׁמְעוּ**, **שָׁמְעוּ**; or, with **ת** absorbed, **פָתָח**, **פָתָח**; these are the proper forms, but the general ones are like **פָתָח**, **פָתָח**; **פָתָח**, **פָתָח**; **סְבָותִי**; **אֲפָתָה**; [like **פָתָח**, **פָתָח**; **אֲפָתָה**; etc.,] or **פָתָח**, **פָתָח**, [with **hateph kamets**, like (Jer. 31. 7), (Zech. 2. 14)].

צָחַח. **צָחַח** (Ez. 24. 7), **צָחַח** (Ps. 68. 7).

צָלָל. **צָלָל** (Ps. 144. 4), **צָלָם** (Num. 14. 9), **כָּצָל** (Jer. 6. 4), **מָצָל** (Cant. 4. 6). **מָצָל** (Ez. 31. 3), like (1 Kgs.

¹ Gik. om. would have been equally correct."

6. 29); from this meaning comes מצלות (Zech. 14. 20), another sense is צללו (Ex. 15. 10); צללו (Neh. 13. 19) is said to be from this: [and also, as it is said, from the first meaning, בצל (Gen. 19. 8), for the sun had gone down at even.]

צרכו. צריך (Num. 25. 17), צררים (id. 18), וצררי (Is. 11. 13), צרורות (2 Sam. 20. 3); like this meaning and root are והצרכו (Deut. 28. 52), והצרכו (Zeph. 1. 17), ויצרו (Neh. 9. 27); they should have daghesh ¹ [like ² הדק (2 Kgs. 23. 15), והשמדו (Lev. 26. 32), ויחלו (Hos. 8. 10), but for ר, which generally refuses it]. Another meaning is לצרכו (Lev. 18. 18), צרצה (1 Sam. 1. 6); the ר of this last also should have daghesh.

קבב. וקברתו, קבורי (Num. 23. 27), for קבב (1 Kgs. 2. 31); קבבה, אקבב (Num. 23. 8), קבה (id.) for אקב; daghesh in אקב is for compensation; & has seghol as in אשמור: it might also have taken kamets: לקוב (id. 11), קבה (22. 17) with one ב lost, it should have had daghesh and kamets hatuph: or it may be the Piel like סכב, for קבבה, with daghesh omitted: but וקבנו (23. 13) is not from this root, but from קבן.

Thus says Moses ha-Kohen the translator: In this statement are two errors: others indeed occur in the treatise, but as these may mislead careful students I think it right to notice them. One is, that קבה may be from the Piel קבב; for if such be the case, then this ב stands for three, viz. the two represented by the first one with daghesh, and the one following; this however is impossible. — The other, that וקבנו is from קבן, as this root never occurs in Scripture, only שמרנו; besides, the imperative is not so formed, we have שמרו, זכר, שמר, זכרו, not זכר, שמר, זכרו from זכר, שמר, זכרו: נ therefore will be part of a suffix just as it is with ה. For זכרנו, שמרנו, זכרנו are employed, like יישרנו, זכרנו, and in the same way: but when ב loses its daghesh for lightness, as the ה in העוה (Pr. 7. 13) and ק in יהקו (Job. 19. 23), it receives sh'va, and ה holem

¹ Gik. om. „like these may be צר ומצוק (Ps. 119. 143), צר ומצוק (Esth. 7. 4), צדיק (Lam. 1. 7), צרות רבבות צורה (2 Kgs. 19. 3), צורת צורה (Ps. 71. 20); all should have daghesh.“ ² in our editions without daghesh.

instead of shurek: ב losing its daghesh, נ does the same, as daghesh never follows sh'va. But יקב (Lev. 24. 11), נקב (id. 16), are from נקֵב, like נפל, וינפל, from נפֵל.

קלל. קלו, יקל, קלות (Job. 40. 4) קלו, קלו, נקלות (2 Kgs. 3. 18), נקלות (2 Sam. 6. 22), נקל (Jer. 6. 14): the future ותכל (Gen. 16. 4), ואכל (id. 5); these פ's should have daghesh as having absorbed נ. Another meaning is קלים (Lam. 4. 19): the Niphal, וקלו (Is. 30. 16), with daghesh, regularly: a third sense is וקללה (Deut. 11. 26), ומקלל (Ex. 21. 17); a fourth, קלל (Ecc. 1. 7): [קלקל] (Ecc. 10. 10) is also said to be hence derived.]

קנן. קנה (Ps. 104. 17), קנה (Is. 34. 15), the Piel; קני (Ps. 84. 4), קנים (Gen. 6. 14), קני (Job. 29. 18).

קצץ. קוץ, קוץ, אקוץ, אקוץ, וקצתה (Deut. 25. 12), וקצתה (Ps. 129. 4), וקצתים (Ex. 39. 3), וקצתים (Jud. 1. 7).

קשה. התחזשו וקושו (Zeph. 2. 1): a second sense, לkishush (Ex. 5. 12), מקושש (Num. 15. 32), מקושת (1 Kgs. 17. 10), קש, plural קשים, with daghesh in ש.

רבים (Ps. 69. 5), ורבה (Ex. 23. 29); **רבה** (Jud. 7. 4) רבי (Pr. 19. 6), לרוב (Ps. 110. 6), רבה (Gen. 6. 1), רבי (Hos. 8. 12), רביבה is also said to come from this: a second meaning is רבי (Job. 16. 13), רבים (Jer. 50. 29): the Poel is accordingly received, and the other accordingly receives daghesh, in ורבו (Gen. 49. 23), for רובי, the preterite: and so ורבו and רובי for the imperative; that of the Kal will also be רובי, for רבו, as סבו (Ps. 48. 13) for סבבו: this ו of prolongation is omitted, but in the other conjugation it is retained both in the imperative and preterite.

רדך. הרודך, רדוחתי, רדיך (Ps. 144. 2).

רבך (Ps. 55. 22), רך (2 Kgs. 22. 19) is the preterite, רך (Gen. 18. 7) the adjective, plural רכים (33. 13), רכמת (Is. 47. 1), רכמת (Gen. 29. 17), רכמ (Is. 1. 6): the Hiphil is הרך (Job. 23. 16), הרכו, ארך, הרכו, ירכו etc.; for הרוך etc.: the Niphal is יך (Jer. 51. 46), ר should have

ימקק יסבב, ימך, יסב, ימך, ידלל, for ידלל (Is. 17. 4), for plural ירכו with daghesh in כ, but מורך (Lev. 26. 36) is not from this root.

Thus says Moses the translator; This also is a great error in two ways; first, because in all the Scripture there are only found ורך (2 Chr. 13. 7), הרך (Job. 23. 16), רך (2 Kgs. 22. 19), etc., all from רך; מורך will therefore be from the same; מ is prefixed, as in מכם from תכומו (Ex. 12. 4), and the latent quiescent in each supplies the place of the missing letter of סם, נסם from סם; one however has holem, the other seghol; one should be מרכ, like משחת, with hateph kamets, and this is prolonged to holem: the other should be מכם, like משפט, its ḥirik is prolonged to seghol; in each case the prolongation is intended to compensate for the loss of a letter. Secondly, in my opinion it is a matter for wonder that he should derive מכם from תכומו and not from מרך; for if he states that מ in מ酆 is a radical, and that the word is unique, being of the form פועל and קודש, his friends may reply that מ is a radical in מכם also, and that it is unique, and of the form פעל or שבר, שמר, and an infinite number more.

רמם. ורמה (Job. 21. 26), וירם also (Ex. 16. 20) is said to be hence derived: in the plural מ [has daghesh: another sense is רמו, רמותי, רם (Job. 22. 12) like רבו (Ps. 25. 19).]

רנן. רננה (Is. 35. 6), ותרון, רנותי (Job. 20. 5), רנה (Ps. 100. 2) רננים (Job. 39. 13), ברננה (Is. 14. 7), מתרון (Job. 38. 7), רני (Ps. 32. 7), (78. 65); the Hiphil is complete, ארנן (Job. 29. 13), הرنינו (Ps. 81. 2); the Piel is רנן (Jer. 31. 12), ורננו (Ps. 132. 16).

רמים. לרים (Ez. 46. 14), רמי (Cant. 5. 2).

וחדוץ, ירוצו, ירוין, רצוחנו (1 Sam. 12. 3), רצוחתי (id. 4), וגרוץ (Ecc. 12. 6); may also be hence derived; with one of the plural צ receives daghesh, like נרגלו (Is. 34. 4); the Piel is רצץ (Job. 20. 19); the Poel is ירוצץ (Jud. 10. 8).

רָקַק (Gen. 41. 20), **רְקִיקִי** (Ex. 29. 2); **רָקָק** (Gen. 41. 27) is not from this root, [for the latent quiescent between ר and ק is the second radical which appears as ר in **רֵיק** (Is. 65. 23), **רֵיקֶם** (Ex. 23. 15).]

מַתְרוֹשֵׁשׁ (Mal. 1. 4): from this may come **רְשִׁשָׁנָה** (Pr. 13. 7), **יוֹרְשֵׁשׁ** (Jer. 5. 17).

שְׁבַבְתִּיךְ (Hos. 8. 6): hence also may be derived **שְׁבָבִים**, **שְׁבָבָה** (Ez. 39. 2), **לְשֻׁבָּב** (Mic. 2. 4): a second meaning is **שְׁבָבָב** (Job. 18. 5).

שְׁגָנָה (Lev. 5. 18), **שְׁגָנָתוֹ** אשר **שְׁגָנָג**. **שְׁגָנָג**.

שְׁדָד, or regularly **שְׁדָדִי**; **שְׁדָדִי** (Ps. 17. 9), **שְׁדָדִי** (91. 6), **יִשְׁדָּם** (Pr. 11. 3), **שְׁדָד** (Is. 33. 1), **שְׁדָד** (id.), **שְׁדָד** (Jer. 47. 4), **שְׁדָד** (Ps. 32. 4), **שְׁדָד** (Is. 59. 7); the Piel **יִשְׁדֹּד**, **שְׁדָדִי**, **שְׁדָדִי** (Pr. 19. 26); the Poel **שְׁדָד**, **שְׁדָד**, **שְׁדָד**, **שְׁדָד** (Hos. 10. 2): the Niphal is **נִשְׁדֹּנוּ**, **נִשְׁדֹּותָם**, **נִשְׁדֹּוּ**, **נִשְׁדֹּת** with holem or with shurek, for in some cases these are interchangeable: consequently **נִשְׁדֹּנוּ** (Mic. 2. 4) is used for **נִשְׁדֹּנוּ**, **יִשְׁדֹּד**; **נִשְׁדֹּנוּ**, **יִשְׁדֹּד**. There may be another reason besides that stated for having shurek instead of holem as (2 Sam. 6. 22), **וְנִקְלֹותִי** (Ez. 24. 23), that the sense is **נִשְׁדֹּנוּ**, the one word therefore stands for two, as (Jer. 10. 20) is for **בְּשָׁלָם** (Is. 35. 1) for **יִשְׁוֹשָׂם**, **יִצְאֵוּ מִמֶּנִּי** (1 Kgs. 19. 21) for **בְּשָׁלָל לְהָם**: so the ר of **נִשְׁדֹּנוּ** would not take holem but shurek on account of ו of the plural which follows; according to this it should be **נִשְׁדֹּדְנוּ**, not **נִשְׁדֹּדְנוּ**.

שְׁדָד. **יִשְׁדֹּד**. **שְׁדָד** (Is. 28. 24), **יִשְׁדֹּד** (Hos. 10. 11).

שְׁחַחַת (Job. 9. 13), **שְׁחַחַת** (Hab. 3. 6), **שְׁחַחַת** (Ps. 38. 7), **שְׁחַחַת** (Job. 38. 40); they should have daghesh like **יִשְׁחַחַת** (Ps. 10. 10), **וְשַׁחַחַת** (Job. 22. 29); the Niphal, **נִשְׁחַחַת**, **וַיִּשְׁחַחַת** (Is. 2. 9), **וַיִּשְׁחַחַת** (Ecc. 12. 4), for **וַיִּשְׁחַחַת**, **וַיִּשְׁחַחַת** (like **וַיִּפְסַח** (2 Sam. 4. 4), **וַיִּקְהַלֵּת** (Num. 16. 3)).

שְׁכָנָה, **כִּשְׁךְ** (Gen. 8. 1), **וַיִּשְׁכַּן**, **יִשְׁׁוק**, **שְׁכָנָה**. **שְׁכָנָה** (Esth. 2. 1), **אֲשֶׁר**, **יִשְׁכַּן**, **יִשְׁכַּן** (7. 10); the Hiphil **וְהַשְׁכִּתִי** (Num. 17. 20),

שָׁלֵל. **ישָׁלֹךְ** (Ez. 29. 19), **וּשְׁלֵל** (Hab. 2. 8), **שְׁלֹות** (id.), for **אֲשֶׁלֶלְךָ**, **שְׁלַלְךָ**: **אֲשֶׁלֶלְךָ** (Ps. 76. 6); another or similar meaning is **שֵׁל תְּשִׁלֵּחַ** (Ruth. 2. 16).

שְׁמָם. **שָׁמוּ**, **יִשְׁמוּ**, **שָׁםָה** (Job. 17. 9), **שָׁםָם** (Jer. 2. 12), **שָׁמָה** (5. 30), **טְשָׁמָה**, **טְשָׁמָתָה** (Ps. 46. 9), **שְׁמָתָה** (Jo. 4. 19), **שְׁמָתָם** (Lam. 5. 18), **שְׁמָתָה** (Ez. 35. 12): **יִשְׁוֹם** (Jer. 19. 8) may be hence derived, with daghesh for compensation: **הַשְׁוֹטָם** however (Ecc. 7. 16) has it in **ש** as being for **סָמֵם**. The Hiphil is **וְהַשְׁמֹתִי** (Lev. 26. 32), **הַשְׁמָוִי** (Ps. 79. 7), **יִשְׁמַם** (Jer. 49. 20), **וַיִּשְׁמַם** (1 Sam. 5. 6): the Hophal with kamets under **ה** and daghesh in **ש** for compensation for the lost double letter, with a termination it returns and is absorbed, as in **הַשְׁמָה** (Lev. 26. 34); also may be employed, with a latent quiescent after the **ה** and **ש**, and without daghesh in the latter, [as **הַחֲדָה** (Ez. 21. 16);] hence we see that **הַוְשָׁם** is allowable, compensation being oftener made by a latent quiescent than by daghesh. The Niphal is **הַנְשָׁמָה**, **וַיִּשְׁמַנוּ**, **יִשְׁמַם** (Jer. 4. 9), **נְשָׁמָה** (12. 11), **נְשָׁמָתָה** (Is. 54. 3), **וַיִּשְׁמַטֵּם** (Ez. 36. 34), **נְשָׁמָות** (Is. 54. 3), for etc.

שְׁנִין. **שְׁנָוֵת** (Deut. 32. 41), **שְׁנָן**, **יִשְׁנָן** (Pr. 25. 18), **שְׁנָנָן** (Ps. 140. 4): resembling this is **אֲשָׁתָּוֹן** (73. 21); a second sense is **וְשָׁנָנָה** (Deut. 6. 7), **וְלִשְׁנָנָה** (28. 37).

שְׁסָבוֹהוּ. **שְׁסָבָה** (Ps. 89. 42), pathah in **ש** marks its origin: **וַיִּשְׁסַבֵּן** (Jud. 2. 14); the Niphal **נְשָׁמָם**, **וַיִּנְשָׁמַט** (Zech. 14. 2), for **וַיִּנְשָׁסַט**.

שְׁקָקָה. **יִשְׁקֹקֵן**, **שְׁקֹקָה** (Jo. 2. 9), **שְׁקֹקָה** (Is. 33. 4), **שְׁקֹקָה** (29. 8); from this root, but with different meaning, may come **וְתְּשִׁקְקָה** (Ps. 65. 10), or it may be from this meaning according to one interpretation.¹

שְׁרֵךְ. **שְׁרֵךְ** (Cant. 7. 3), **שְׁרֵךְ** (Ez. 16. 4); another sense is **בְּשִׁירָוֹת** (Deut. 29. 18).

שְׁרֵד. **הַשְׁתְּרֵד** (Num. 16. 13), **הַשְׁתְּרֵד** (id.); hence may come **וַיִּשְׁרֵד** (Hos. 12. 5), **וַיִּשְׁרֵד** (Pr. 8. 16); they should have daghesh in **ר**.

¹ Gik. om. „but **וְהַשְׁקָקָה** (Jo. 2. 24) is not from this root.“

חוֹז. From this root may come **הָזֵוּ** (Is. 18. 5), [like **הָדַק** (2. Kgs. 23. 15), in plural **הָזְוּ** with daghesh, like **הָסְבָּו** (1 Sam. 5. 10).]

תִּכְרֶךָ (Ps. 55. 12), **מִתְחָזֶק** (72. 14), **תָּזַק** (Pr. 29. 13).

תִּלְלֶל. **תַּל** (Deut. 13. 17), **תַּלְמָם** (Jos. 11. 13), **וְתַלְלוֹל** (Ez. 17. 22); from this root and meaning may come **וְתַלְלֵנָה** (Ps. 137. 3), according to one interpretation.

תִּמְמָה. **תִּמְמָה** (Deut. 2. 16), **תָּמֵם** (Gen. 47. 18), (Lam. 4. 22), **וְתִּמְמָה** (Gen. 47. 18), **תִּמְמָה** (Ez. 24. 11), with daghesh for compensation, [as in **יָסַב** (1 Sam. 5. 8), **וְאַכְתָּב** (Deut. 9. 21), it takes the place, as I said,¹ of the latent quiescent in **וַיָּסַב** (Jud. 11. 18), **יָלַק** (7. 5):] **תִּמְמָה** (Jos. 8. 24), **תָּמֵם** (Num. 32. 13), **כָּתְמָה** (Is. 18. 5); **תָּמֵם** with kamets is the adjective, plural **תִּמְמִים**, [with daghesh in **ט** as having absorbed the first one]: **תִּמְמִיתָה** (Lev. 25. 30), of the form **פְּעִילָה**: but **תִּמְמָנוֹ** (Num. 17. 28) is peculiar, it should be **תִּמְמָנוֹ**, or, regularly, **תִּמְמָנוֹת**: the Hiphil is **כָּתְמָנָה** (Ez. 22. 15), **כָּתְמָה** (Dan. 8. 23), **כָּתְמָנָה** (Is. 33. 1), **ט** omits daghesh for lightness: it also takes it in **ה** in place of a latent quiescent [in the way before mentioned, for instance in] **וְיָתְמָה** (Gen. 47. 15): the Niphal is **וְיָתְמָה** (Num. 14. 35), (Ps. 104. 35): it is possible that **וְיָתְמָה** (Gen. 47. 15), **וְתִּמְמָה** (id. 18), **וְתִּמְמָה** (Ez. 24. 11) may be according to the other form of Niphal which I mentioned² at the beginning of the book, so **נָנוֹת** (Nah. 1. 12): with **ו** of the plural it becomes **וְיָתְמָנוֹ**, with **ו** of the feminine **חֲדוֹמִי**, as **חֲדוֹמִי** (Jer. 48. 2); (**Deut. 34. 8**) omits daghesh in **ט** irregularly, [as also does **וְיָדָמוֹ** (Job. 29. 21): its proper form should be **וְיָדָמוֹת**, like from **וְיָדָם** (Lev. 10. 3), **חֲדוֹמִי** (Jer. 48. 2): or **וְיָתְמָה**, like **וְיָתְמָה** (Ps. 104. 35), **וְיָדָמוֹ** (Jer. 50. 30):] the daghesh in **ט** has been omitted and also the latent quiescent which precedes, under the idea that daghesh in the **ו** of **וְיָתְמָה** and the **ו** of **וְיָדָמוֹ** would mark the absorption of the **ו** of Niphal. A second meaning is **תָּמֵם** (**תִּמְמִיתָה** (Cant. 5. 2), plural **תִּמְמִים**, **תִּמְמָה** with daghesh: but **תִּמְמִים** (**תִּמְמִיתָה** (Lev. 1. 3), **תִּמְמִיתָה** (Ps. 19. 8), are of the form **פְּעִילָה**, **פְּעִילָה**, the first

¹ text. p. 111, transl. p. 128. ² text. p. 103, transl. p. 119.

ט being the second radical and the second ט the third; the plural is חַמִּים חַמִּיתָה בְתֵם (Gen. 20. 5), חַמִּים (Ps. 25. 21), בְתֵם (26. 11), חַמִּיתָה (Job. 27. 5).

ט הַפְּנִים בְתַּחַפְתִּים תְּפִנְתִּים (Is. 5. 12), (Ex. 15. 20),
חַוְפָדָה חַוְפָדָות (Jer. 31. 4), (Ps. 68. 26).

Thus ends the book on verbs with double letters, composed in Arabic by R. Jehuda, son of R. David of blessed memory, surnamed Hayug, of the city of Fez, and translated by Moses ha-Kohen, son of R. Samuel of blessed memory, surnamed Ibn Giḳatilia, of Cordova, into the holy tongue, for the excellent and desirable young man R. Isaac son of R. Salomo ha-Nasi (Paradise be his rest!), whose spirit the Lord stirred up that he sought to understand its meaning and take his stand upon its principles. May Heaven give him grace to understand, and instruct, and learn, and teach, and establish unto him that which is written, "They that be wise shall shine as the brightness of the firmament, and they that turn many to righteousness as the stars for ever and ever." (Dan. 12. 3).

**The book of punctuation composed
by R. Jehuda, son of R. David Hayug, of
blessed memory.**

Know, and may God lead you in the right way, that kamets and tseri are never found but with a quiescent, whether it be written or not, and with no others than שׁ and נׁ, as in בְּרָא; here בְּ takes kamets on account of the quiescent between it and the ר which does not appear in writing; ר also takes it on account of the quiescent which appears, viz. שׁ; other instances are שׁבְּשׁ etc: in יְרָדְךָ the ד takes tseri, as in אֲזֶבֶת etc. The quiescents in Hebrew are four, יְהִזְבֵּעַ, but נׁ is never so except at the end of a noun or verb. Pathah and seghol are generally found before a vowel-less

¹ here הנְּגֻם seems to be an adjective qualifying פָּרָה, in the opening of the first book to be a cognomen.

letter which is clearly pronounced, as in אָמַר; here נ takes kamets, as I remarked, but נ pathah before ר, and so in שׁ etc.: in like manner the first נ of אֲקָרָא has seghol as preceding a clearly pronounced vowel-less letter פ; similarly the נ of אֶחָד takes it, on account of the vowel-less letter absorbed by ר which accordingly receives daghesh, as this represents two letters; other instances are אֲשָׁנָה etc. The truth of the above rules will be proved by the fact that each person of a regular verb like אָמַר takes pathah after נ of the preterite, each one of a verb ending in a quiescent like בְּרָא, kamets. The same is the case with a feminine noun ending in ר, as עֲזָה, here ר has kamets as preceding a quiescent latent; in the construct state עֲדָת (Jud. 14. 8) it takes pathah, as coming before a clearly pronounced vowel-less letter: the same happens with עֲצָה etc., and all nouns of three, four, five or more letters with the feminine termination ר. Should any one object that in אָמַר and the like there is a quiescent between the נ and ר, and yet the former takes pathah, the reply will be that this is apparently, not really, the case, but is due to the stress made by the accent, and that when this is removed by the verb being closely connected with other words, as in נָחָן (2 Kgs. 5. 1), כָּתָה (Ps. 63. 2), וְאָמַר (Is. 38. 15), (Ez. 16. 6) the latent quiescent also disappears; in pause, made with athnah and soph pasuk, at the middle or end of a verse, as in אָמַר (Gen. 21. 1), עַמְּדָה (Ps. 1. 1), and many others, the quiescent appears and therefore receives kamets. However, in a conjunction of accents or words, kamets, as pathah, will not lose its ground; thus the י of נְשָׁע takes it on account of the quiescent between itself and שׁ; so with בְּהָבֵד and the rest, all of which are nouns, not verbs, and so have two quiescents; as the preterites of verbs they will lose the second of these when connected with other words; as in נְשָׁע (Ex. 19. 18), חִלְלָה (Ez. 29. 19), וּבְתוֹ (id.); the first אֲשָׁם (Lev. 5. 19) takes kamets, as being a noun, the second pathah, as being a preterite; so וּבְרִדָּה (Is. 32. 19) to distinguish it from בְּרִיד (Ex. 9. 18); חִלְלָה (Ps. 109. 22), and חִלְלָה (Deut. 21. 1); יְשָׁרָה (Jer. 27. 5), and יְשָׁדָה (Deut. 32. 4); חִכְמָה (Pr. 23. 15) and חִכְמָה (10. 1). Know also that נְשָׁע and the like change

their form in the construct state; and losing the latent quiescent between their second and third radicals take pathah in its place; as in שָׁנָה (Jos. 8. 20), דְּבָר (1 Chr. 26. 32), נָהָב (29. 4), וְהָבָב (Gen. 2. 12), חַלְלָה (Num. 19. 16), אַבְקָה (Nah. 1. 3), עַפְרָה (1 Kgs. 20. 10), בְּקָר (Num. 7. 88), חַכְמָה (Ex. 31. 6), יְשָׁרָה (Pr. 29. 27) with many others; though the reader might think they contain a quiescent on account of the accent, yet it is not so, as I before explained.

Another chapter.

Know that in some few instances pathah and seghol are found with a quiescent latent, viz. in verbs and verbal and other nouns containing one of the four עֲדָהָה, as שָׁעָר, which is mil'el, that is, loses its second quiescent and retains its first; this may not appear in writing, as in שָׁעָר, or appear, as שָׁעָר in שָׁעָר. The meaning of milra' is that a verbal or other noun of three letters retains both its quiescents, between the first and second, and the second and third radicals, as with kamets in שָׁעָר and the like; whereas every verbal or other noun with one of the four עֲדָהָה for its middle letter is mil'el and takes pathah under its first radical: however six or seven exceptions are found, as מִתְחָר, נִתְחָר, וְהָבָב, קְהָל, אַחֲתָה, אַחֲרָה, אַחֲרָתָה; the first five take kamets like שָׁעָר, the last three resemble neither שָׁעָר nor שָׁעָר, as taking pathah and yet being milra'. Know also that שָׁעָר and the like do not change their form in the construct state as שָׁעָר etc; as for instance שָׁעָר (Gen. 34. 24), גַּעַר (2 Sam. 9. 9), לְהָבָב (Jud. 13. 20), גַּחַל (Jos. 15. 4), not שָׁעָר etc.

Another chapter.

Should there be a preterite of the same form as one of these verbal or other nouns containing ע, ה, or ח, then its first radical will take kamets and its second pathah, just as one like שָׁנָה would: thus in Jos. 22. 20 the first לְעָלָה has kamets and pathah, as being a preterite, the second two pathahs, as being a verbal noun: so וְפָחָד וְרָחָב (Is. 60. 5), to distinguish them from פָחָד (24. 17) and רָחָב (Ps. 87. 4):

שְׁעָר (Pr. 23. 7) and שַׁעַר (Gen. 34. 24); מִחְזָקָה (Is. 30. 26) and חַזָּקָה (Job. 26. 12); נִמְחָלָה (Zech. 2. 16) and נִמְחָל (Jos. 15. 4); טְעֵם (1 Sam. 14. 24) and טְעֵם (Job. 6. 6); וְעֵם (Mal. 1. 4) and עֵם (Ps. 78. 49); נִעְלָה (2 Sam. 13. 18) and הַנִּעְלָה (Deut. 25. 10); שְׁחָרֶת (Job. 30. 30) and הַשְּׁחָרֶת (Gen. 19. 15), and so with all.

On mil'el nouns like פָּעֵל.

Verbal and other nouns like this always take seghol under their first and second radieals; thus אֲרֵן has it under ר as this precedes a clearly pronounced vowel-less letter, under נ as being followed by a latent quiescent; such is the case also with נְשָׁם, טְלָךְ and the like, חַרְשָׁה (Jos. 2. 1). Some few are found like שְׁבָט which are according to the rule mil'el but with tseri under the first radical; the same happens with חַלְקָה, סְפָרָה and a few more.

Another chapter.

Know that the pointing of words in connection with each other will be different from that of such as are in pause, which is marked by athnah and soph pasuk, sometimes, though rarely, by zakeph katon. As a general rule, seghol in connection with other words becomes kamets in pause, but this only happens in the case of the first radical, the second remains as before. Thus the third אֲרֵן in Jer. 22. 29 is sustained by athnah, נ accordingly receives kamets in place of seghol; so אֲרֵן (2 Sam. 3. 12), דְּרֵךְ (Is. 57. 14), שְׁלֹג (Job. 6. 16); פְּרֵץ (16. 14) in the first instance has seghol, in the second kamets; so דְּבָר (Hab. 3. 5): in examples like these athnah and soph pasuk always, with some few exceptions, take kamets.

Another chapter on the same.

Know that אֲרֵן and the like do not change their form in regimen; thus אֲרֵן (Gen. 41. 33), שְׁלֹג (Jer. 18. 14), שְׁמֹן (Ex. 31. 11), וְרֵם (Is. 25. 4) etc.: there is one exception, הַבְּלָה (Ecc. 1. 2): note this, as there is nothing resembling it [but

חַדְרָה (2 Chr. 18. 24), which appears as וּבְחַדְדָה (Ex. 7. 28), and there may be another].

Thus says Abraham the translator, — like these are חַמְתָּךְ (Hab. 2. 15), דְלִתְךָ (Is. 26. 20), which in regimen are pointed like עַשׁ and the like, though originally mil'el, חַמְתָּה, דְלִתְהָ; — but I digress. It may be said that there are two forms, just as we find שְׂנִיר (Ex. 13. 12) and נְגַדֵּשׁ (Deut. 7. 13).

Understand moreover that the case of חַרְפָּה (Pr. 14. 31), מְאֹן (Num. 22. 14), בָּאָרֶץ (Deut. 1. 5), וִשְׁרָתָה (Num. 8. 26) is different from that of אַרְצָה, for they are preterites and take tseri under the first and second radical as the context requires it: חַבְלָה (Jer. 10. 12) is so pointed to distinguish it from חַבְלָה (Lev. 20. 12); so בְּרַךְ (Ps. 10. 3) and בְּרַךְ (Is. 45. 23); (Lev. 19. 14) and חַרְשָׁה (Jos. 2. 1). And no one must suppose that יְרַךְ, יְגַדֵּר, בְּתַחַת, גַּלְעָד, resemble אַרְצָה and the like as being mil'el, for none of them take seghol but in the construct state, as יְרַכָּה (Lev. 1. 11), (Ex. 1. 5), כְּתַחַת (1 Kgs. 6. 8), וְגַדְעָה (Pr. 24. 31), גַּלְעָד (Ecc. 5. 7), (Ez. 18. 18); in other cases we have יְגַדְּרָה (24. 4), נְגַדֵּה (Num. 22. 24), בְּגַדְעָה וּבְתַחַת (Lev. 5. 21), they are thus pointed as being milra'. Know also that אַנְנָה and חַוָּן and עַוְלָה are mil'el and receive kamets and seghol, but their form changes in the construct state; thus you have בְּעַוְלָה (Ez. 28. 18), like יְרַכָּה and the like; the others become אַנְנָה (Jer. 4. 14), and חַוָּן (Ex. 14. 23): mark these, for there are no more like them.

Another chapter.

In a verbal or other noun of the form אַרְצָה but with y or n or n̄ for its third radical, seghol under its second letter will become pathah, but the word will still remain mil'el and resemble אַרְצָה in all other respects, its first syllable will retain seghol; instances are עַיְלָה, נַעֲמָה etc; the first syllable takes kamets only with athnah and soph pasuk, as עַזְבָּה (Gen. 1. 29), עַטְשָׁה (Ps. 150. 5) עַשְׁשָׁה (Ecc. 3. 16), נַטְעָה (Job. 14. 9), all these are mil'el; not in pause they would have been עַשְׁׁה etc.; if, without athnah and soph pasuk, the first radical has kamets, then they are preterites, as עַזְבָּה (Jud. 6. 3), עַשְׁמָה (Gen. 34. 5), עַטְנָה (Deut. 20. 6) and milra'.

On mil'el nouns like פַעַל.

Every verbal or other noun of three letters like this, which drops its second quiescent and retains its first, is mil'el, and takes seghol rightly under the second radical, there being no latent quiescent between it and the third, as is seen in חָדֵשׁ; it retains its first latent quiescent *ו*, but this sometimes is not written: other instances are קָרְשׁ, שָׁרֵשׁ etc. Should any have *ע*, *ה*, *ח*, or *נ* for a second or third letter, then pathah takes the place of seghol and the word still remains mil'el; examples are מָרֵחֶר, חָאָר, מָרֵה בָּהָן and אָהָל, the others are without doubt regular.

Another chapter on the same.

Understand that חָאָר and the like are mil'el as such: but if a noun be formed like פַעַל, without one of the four *עַ*, *חַ*, *הַ*, *נַ* for its second or third radical, it may not be of another shape, but yet be different, as being milra' and taking kamets in the second place; in the construct state also and in union with other words it will be otherwise: examples are אֹוְצָר, חָוְתָם etc.; between their second and third radicals they have a latent quiescent not expressed in writing. Three examples are found, with a guttural for their third radical, not pointed like אָרָח but with kamets, viz. קָוְבָעַ, תָוְהָתָח and ¹ צָוְפָעַ.

Another on the same.

In the construct state חָדֵשׁ, אָרָח, חָרְשׁ and the like are unchanged, as חָדֵשׁ (Gen. 29. 14), שָׁרֵשׁ (Is. 11. 10), קָרְשׁ (Lev. 19. 8), רָבָע (2 Kgs. 6. 25), נָכָת (Num. 19. 4) with many others; but with suffixes the quiescent which makes them mil'el, that is the *ו*, departs, and a short vowel replaces it, kamets hatuph; this never precedes a latent quiescent as do kamets and tseri. Thus in חָדֵשׁ the latent quiescent *ו* is dropped, *ה* receives a short vowel, *הָ* none; other examples are אָמְרִי, אָמְרוֹ etc.

¹ M. מָפָא. Dukes שָׁוְפָר.

Another chapter on the same.

Know that חָאֵר is unchanged in the construct state; with suffixes, the first radical takes kamets, ו is dropped, and the second radical receives a short vowel, it is not quiescent as in חַדְשׁ and the like; this is seen in חָאָרֶו, וְחָאָרֶו etc.; אַהֲל has the cognate vowel seghol instead of pathah; you will say חָאָרֶם etc., not פְּעַלְוִי with the second radical quiescent, for it is a guttural, and such always receive a vowel when they should be quiescent. Should however it be followed by one of the six בְּגִידְכִּפְתָּח with daghesh, then the latent quiescent ו will not be dropped, for in that case you would not be able to give the guttural a vowel, but it receives a short one, that the verbal noun may not be like the verb with a suffix. Should any one object that רְחַבְתִּי is like חָאֵר [and yet has not ו], the reply will be that ח [only] can be quiescent when followed by ב with daghesh.

Corrections.

page line

Transl.	70	3	for, sometimes it is	read	it is
"	72	10	" of the	"	of sh'va after the
"	72	12	" ייבן answers	"	, represented by sh'va answers
"	102	26	" מכהה, אכהה	"	מכחה, אכהה
"	127	14	" 42	"	24
Text	6	25	" שבידבר	"	שביידבר
"	7	11	insert stop before זטינַן and not after	דָּבָר	הָדָבָר
"	12	23	for שפְּעָלִים	read,	הַפְּעָלִים
"	12	34	" מה	"	מָה
"	15	13	" וחסֵיפוּ	"	וְחַסֵּיפּוּ
"	16	9	" משׂוֹרוֹת	"	שְׁמוֹרוֹת
"	17	11	" כָּו	"	כָּי
"	20	17	" וּרְתִּיאִ	"	וּרְאִיתִי
"	23	10	" וּלְשׁוֹן	"	וּלְשׁוֹן
"	24	38	" תְּפָרוֹת	"	תְּפָאָרָת
"	55	29	" יְקֻומָּם	"	בְּיֻקּוּם
"	65	23	" שנשְׁתַמֵּשׁ וּכְבָעֵל	"	שְׁנַשְׁתַמֵּשׁ בְּבָעֵל
"	69	19	" נָמוֹן	"	כָּנוֹן
"	71	3	" חֶבְרוֹת	"	הֶבְרוֹת
"	71	9	insert stop before, not after,	וְכָבֵר	וְכָבֵר
"	74	32	for לא	read,	אֲלֹךְ
"	75	27	" וְהַבִּינָה	"	וְהַבִּינָה
"	83	25	insert stop before, not after,	מְלָאָה	מְלָאָה
"	89	15	for וְעַל	read,	וְעַל
"	99	11	remove stop after בְּנִיְינֵהֶם		
Arab.	I	5	בָּאָה	read,	בָּרָא
"	VII	15	" סָלֵן	"	יְתַعַּלֵם שָׁלֵג
"	IX	17	" וְחוּלָם שָׁלֵל (sic. ms.)	"	
"	XI	20	" שָׁוֹמֵעַ (sic. ms.)	"	שָׁמֵעַ

